THE SOCIETY FOR DISTRIBUTING HEBREW SCRIPTURES

Joseph House, 1 Bury Mead Rd., Hitchin, Herts., SG5 1RT ENGLAND
(Founded January 12, 1940)

השובער לייזער!

די הייליקע התורת־משה, די נביאים אוּן די כתובים ווי אויך דער ברית־חדשה, איבער דעם ירמיהו הנביא האָט נביאות געזאגט, זענען געגעבן געוואָרן צוּ דער וועלט דוּרך אחֵינוּ בני־ישראל.

אל־כן האָט די גאנצע וועלט דען יידן אַ סך צוּ דאנקען; ווייַל אָט די דאָזיקע הייליקע ספרים האָבן אוּמעטום פאַרשפרייט ברוכות פוּן ליכט, פרייד אוּן שלום.

איז עס ניט אַ שאָד אַז אזוי ווייניק היינטיקע יידן זענען באמת באקאנט מיט זייער אייגענע ספרים – דער גרעסטער בייטראָג צוּם וווּלזיין פוּן דער מענטשהייט?

אָט דער דאָזיקער געדאנק האָט אנגעשפּאָרענט מַר יוסף יואֵלסון־טאַפּען ע״ה אינם יאר 1940 מְיַסד צוּ זיין אַ חֶברה פאַר דער פּארשפּוייטונג פוּן די יידישע כתבי־קודש אין אלע יידישע היימען.

דעריבער האָפן מיר, השובער לייזער, אז איר ווּעט אוּנטערמען אָט די באזונדערע אוסגאַבע פוּן דעם ברית־חדשה אויף לשון־קודש אוּן יידיש אויף פּאראלעלע זייטן, ווּאָס קען ווּערן אַ בְּרָכָה פאר אייך אוּן פאר אייער היים. טאָמער איר באגערט צוּ באקומען אויך אַ תנ״ך אויף לשון־קודש אוּן ענגליש, זייט אזאָי גוט אוּן שרייבט אונדז, אוּן מיר ווּעלן אייך שיקן איין עקסעמפלאַר אומזיסט.

אויב איר באגערט אזעלכע ספרים אויך פאר אייערע קרובים צי פאר אייערע פריַינט, שיקט אונדז זייערע נאָמען אוּן אדרעסן – נאטירליך מיט זייער דערלויבניש – אוּן מיר ווּעלן גערן זיי אויך צושיקן די הייליקע ביכער בחינם, אִם ירצה השם.

זאָל אייך גאָט בענטשען.

די חברה פאר דער פאַרשפּרייטונג פוּן די יידישע כתבי־הקודש.

דער ברית חדשה אויף לשון־קודש אוּן יידיש

THE SOCIETY FOR DISTRIBUTING
HEBREW SCRIPTURES

דער ברית חדשה

איבערגעזעצט פון

דר. חיים איינשפרוך

און רעווידירט פון

דר. אהרן־זעליג גאַבע

THE SOCIETY FOR DISTRIBUTING
HEBREW SCRIPTURES

The Yiddish translation of the New Testament is the work of Dr. Henry Einspruch, copyright 1941, 1959, 1977 by the Lewis and Harriet Lederer Foundation. Inc. Used by permission.

This edition revised by Dr. Eric S. Gabe 1994

THE SOCIETY FOR DISTRIBUTING
HEBREW SCRIPTURES
Joseph House, 1 Bury Mead Rd., Hitchin, Herts., SG5 1RT ENGLAND

דער סדר פון די ספרים

פון דעם

בּרית חדשה

זייט

די בשׂורה טובה לויט מתּיא 1
די בשׂורה טובה לויט מאַרקוס 67
די בשׂורה טובה לויט לוקאַס 108
די בשׂורה טובה לויט יוחנן 176
די מעשׂים פון די שליחים 227
די בריוו פון פּאָולוס השליח צו די רוימער 298
די בריוו פון פּאָולוס השליח צו די קאָרינטער א . . . 326
די בריוו פון פּאָולוס השליח צו די קאָרינטער ב 353
די בריוו פון פּאָולוס השליח צו די גאַלאַטער 371
די בריוו פון פּאָולוס השליח צו די עפעזער 381
די בריוו פון פּאָולוס השליח צו די פיליפּער 390
די בריוו פון פּאָולוס השליח צו די קאָלאָסער 397
די בריוו פון פּאָולוס השליח צו די טעסאַלאָניקער א . . 404
די בריוו פון פּאָולוס השליח צו די טעסאַלאָניקער ב . . 410
די בריוו פון פּאָולוס השליח צו טימאָטעאוסן א 414
די בריוו פון פּאָולוס השליח צו טימאָטעאוסן ב 422
די בריוו פון פּאָולוס השליח צו טיטוסן 428
די בריוו פון פּאָולוס השליח צו פילעמאָנען 432
דער בריוו צו די יידן 434
דער בריוו פון יעקבן 455
דער בריוו פון פּעטרוס השליח א 462
דער בריוו פון פּעטרוס השליח ב 470
דער בריוו פון יוחנן השליח א 475
דער בריוו פון יוחנן השליח ב 482
דער בריוו פון יוחנן השליח ג 484
דער בריוו פון יהודהן 486
די התגלות פון יוחנן 489

די בשׂורה טובה לויט

מַתִּיָא

א דאָס איז דאָס ספר פון דעם יחוס פון יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ, דעם זון פון דָּוִדן, דעם זון פון אַבְרָהמען.
2 אַבְרָהם האָט געבוירן יִצְחָק, און יִצְחָק האָט געבוירן יַעֲקֹבן, און
יַעֲקֹב האָט געבוירן יהוּדהן און זיינע ברידער, 3 און יהוּדה האָט
געבוירן פָּרֶץ און זֶרַח פון תָּמָרן, און פֶּרֶץ האָט געבוירן חֶצרוֹנען, און
חֶצרוֹן האָט געבוירן רָמען, 4 און רָם האָט געבוירן עַמִּינָדָבען, און
עַמִּינָדָב האָט געבוירן נַחשׁוֹנען, און נַחשׁוֹן האָט געבוירן שַׂלמוֹנען,
5 און שַׂלמוֹן האָט געבוירן בּוֹעַזן פון רָחָבן, און בּוֹעַז האָט געבוירן
עוֹבֵדן פון רוּתן, און עוֹבֵד האָט געבוירן יִשַׁי, 6 און יִשַׁי האָט געבוירן
דָּוִד הַמֶּלֶך.
און דָּוִד האָט געבוירן שלמהן פון דעם ווייב פון אוּרִיָה, 7 און שלמה
האָט געבוירן רחַבעָמען, און רחַבעָם האָט געבוירן אַבִיָהן, און אַבִיָה
האָט געבוירן אָסָאן, 8 און אָסָא האָט געבוירן יהוֹשָׁפָטן, און יהוֹשָׁפָט
האָט געבוירן יהוֹרָמען, און יהוֹרָם האָט געבוירן עוּזִיָהוּן, 9 און עוּזִיָהוּ
האָט געבוירן יוֹתָמען, און יוֹתָם האָט געבוירן אָחָזן, און אָחָז האָט
געבוירן חִזקִיָהוּן, 10 און חִזקִיָהוּ האָט געבוירן מנַשֶׁהן, און מנַשֶׁה האָט
געבוירן אָמוֹנען, און אָמוֹן האָט געבוירן יאֹשִׁיָהוּן, 11 און יאֹשִׁיָהוּ האָט
געבוירן יְכָנְיָאהוּן און זיינע ברידער, צוּ דער צייט פון גָּלוּת־בָּבֶל.
12 און נָאָך גָּלוּת־בָּבֶל האָט יְכָנְיָהוּ געבוירן שְׁאַלתִּיאֵלן, און שְׁאַלתִּיאֵל
האָט געבוירן זרוּבָּבלן, 13 און זרוּבָּבל האָט געבוירן אַבִיהוּדן, און
אַבִיהוּד האָט געבוירן אֶלְיָקִימען, און אֶלְיָקִים האָט געבוירן עָזוּרן,
14 און עָזוּר האָט געבוירן צָדוֹקן, און צָדוֹק האָט געבוירן יָכינען, און
יָכִין האָט געבוירן אֶליהוּדן 15 און אֶליהוּד האָט געבוירן

אֶלְעָזָרן, און אֶלְעָזָר האָט געבוירן מַתָּנען, און מַתָּן האָט געבוירן יַעקֹבן,
16 און יַעקֹב האָט געבוירן יוֹספן, דעם מאַן פון מִרְיָמען, פון וועלכער
איז געבוירן געוואָרן יֵשׁוּעַ, וואָס ווערט גערופן מָשִׁיחַ.
17 און אַזוי זענען אַלע דוֹרות פון אַברָהמען ביז דָוִדן פערצן דֹרות, און
פון דָוִדן ביז גָלות־בָּבל פערצן דוֹרות, און פון גָלות־בָּבל ביז מָשִׁיחַן
פערצן דוֹרות.
18 און די גבורט פון יֵשׁוּעַ חַמָשִׁיחַ איז געווען אויף אַזאַ אוֹפן: בעת זיין
מוּטער מִרְיָם איז געווען פאַרקנָסט צו יוֹספן, און איידער זיי זענען זיך
צוזאַמענגעקומען, איז זי געפונען געוואָרן מעוּבֶּרֶת פון דעם רוּחַ־
הַקוֹדֶשׁ. 19 און אַזוי ווי יוֹסף איר מאַן איז געווען אַ צַדיק, האָט ער זי
ניט געוואָלט אָפן מבַייש זיין, נייערט געטראַכט זי אָפּצוּלאָזן
שטילערהייט. 20 און ווי ער האָט זיך דאָס איבערגעלייגט, ערשט אַ
מַלאך פון גאָט האָט זיך באַוויזן צו אים אין אַ חָלום, און געזאָגט:
יוֹסף בֶּן־דָוִד, האָב ניט קיין מוֹרא צו נעמען מִרְיָם, דיין ווייב, וואָרים
דאָס, וואָס איז געבוֹרן אין איר, איז פון דעם רוּחַ־הַקוֹדש; 21 און זי
וועט געבערן אַ זון, און דו זאָלסט רופן זיין נאָמען יֵשׁוּעַ, וואָרים ער
וועט מַציל זיין זיין פאָלק פון זייערע זינד. 22 און דאָס אַלץ איז
געשען, כּדי עס זאָל מקוים ווערן וואָס סע איז געזאָגט געוואָרן פון
גאָט דורך דעם נָביא:

23 אָט וועט די יונגפרוי טראָגעדיק ווערן, און געבערן אַ זון,
און מע וועט רופן זיין נאָמען עִמָנוּאֵל,[1]

וואָס איז טייַטש: גאָט איז מיט אונדז. 24 און ווען יוֹסף איז
אויפגעשטאַנען פון שלאָף, האָט ער געטאָן אַזוי ווי דער מַלאך פון
גאָט האָט אים געבאָטן; און ער האָט גענומען צו זיך זיין ווייב,
25 אָבער ער האָט זי ניט דערקענט, ביז זי האָט געבוירן אַ זון; און ער
האָט גערופן זיין נאָמען יֵשׁוּעַ.
ב און בעת יֵשׁוּעַ איז געבוירן געוואָרן אין בֵּית־לֶחֶם פון יהודה, אין די
טעג פון דעם מֶלך הוֹרדוס, ערשט חַכָמים פון מִזרח זענען געקומען
קיין ירוּשָׁלַיִם, און האָבן געזאָגט: 2 וואו איז דער מֶלך פון די ייִדן,
וואָס איז געבוירן געוואָרן? וואָרים מיר האָבן געזען זיין שטערן אין
מִזרח, און זענען געקומען זיך בוקן צו אים. 3 און בעת דער מֶלך
הוֹרדוס האָט דאָס געהערט, האָט ער זיך דערשראָקן, און גאַנץ
ירוּשָׁלַיִם מיט אים; 4 און ער האָט פאַרזאַמלט אַלע ראָשי־כֹּהַנים און
סוֹפרים פון דעם פאָלק, און האָט זיי געפרעגט,

[1] ישעיה ז, 14.

וואו דער מָשִׁיחַ דאַרף געבוירן ווערן. 5 האָבן זיי צוּ אים געזאָגט: אין בֵּית־לֶחֶם פוּן יהודה, וואָרים אַזוי שטייט געשריבן דורך דעם נָבִיא:
6 אוּן דוּ בֵּית־לֶחֶם, לאַנד פוּן יהודה,
ביסט ניט די קלענסטע צווישן די טויזנטער פוּן יהודה;
וואָרים פוּן דיר וועט אַרויסקומען אַ געוועלטיקער,
וואָס וועט דערנערן מיין פָאלק יִשְׂרָאל.[1]
7 דעמאָלט האָט הוֹרדוס שטילערהייט גערופן די חַכָמים, אוּן האָט בּיי זיי אויסגעפָארשט אין וואָסער צייט דער שטערן האָט זיך באַווּיזן;
8 אוּן ער האָט זיי געשיקט קיין בֵּית־לֶחֶם, אוּן געזאָגט: גייט אוּן פָארשט אויס גענוי בנוֹגע דעם קינד, אוּן אַז איר וועט עס געפינען, לאָזט מיר וויסן, כדי איך זאָל אויך קאָנען קומען זיך בּוקן צוּ אים.
9 אוּן וו זיי האָבן אויסגעהערט דעם מֶלך, זענען זיי אַוועקגעגאַנגען; ערשט דער שטערן, וואָס זיי האָבן געזען אין מִזרח, איז זיי פאַרויסגעגאַנגען, ביז ער איז געקומען אוּן האָט זיך אָפּגעשטעלט איבער דעם אָרט, וואוּ דאָס קינד איז געווען. 10 אוּן אַז זיי האָבן געזען דעם שטערן, האָבן זיי זיך געפרייט מיט זער אַ גרויסער שִׂמחה; 11 אוּן בּעת זיי זענען אַריַינגעגאַנגען אין הויז אַריין, האָבן זיי געזען דאָס קינד מיט מִריָמען זיין מאַמע, אוּן זיי זענען אַנידערגעפאַלן, אוּן האָבן זיך צוּ אים גענבּוקט; אוּן זיי האָבן געעפנט זייערע אוֹצרות, אוּן האָבן גענעענט פאַר אים מַתָּנות; גאָלד אוּן ווייַרעך אוּן מירע. 12 אוּן נאָכדעם ווי זיי זענען געוואָרנט געוואָרן אין אַ חָלום, אַז זיי זאָלן זיך ניט אומקערן צוּ הוֹרדוסן, זענען זיי אַוועקגעגאַנגען צוּ זייער אייגענעם לאַנד מיט אַן אַנדערן וועג.
13 אוּן בּעת זיי זענען אַוועקגעגאַנגען, ערשט אַ מַלאך פוּן גאָט האָט זיך באַווּיזן צוּ יוֹסף אין אַ חָלום, אוּן געזאָגט: שטיי אויף, אוּן נעם דאָס קינד אוּן זיין מאַמען, אוּן אַנטרין קיין מִצרַיִם, אוּן זיי דאָרטן, ביז איך וועל דיר זאָגן; וואָרים הוֹרדוס וועט זוכן דאָס קינד, כדי עס אומצוּבּרענגען. 14 אוּן ער איז אויפגעשטאַנען אוּן האָט גענומען דאָס קינד אוּן זיין מוטער ביינאַכט, אוּן איז אַוועק קיין מִצרַיִם: 15 אוּן ער איז דאָרטן געווען ביז דעם טויט פוּן הוֹרדוסן, כדי ער זאָל מקוּים ווערן, וואָס סע איז געזאָגט געוואָרן פוּן גאָט דורך דעם נָבִיא: פוּן מִצרַיִם האָב איך גערופן מיין זון.[2]
16 אוּן ווען הוֹרדוס האָט געזען, אַז ער איז פוּן די חַכָמים אויסגעשפּעט געוואָרן, איז ער זער דערצערנט געוואָרן, אוּן ער האָט געשיקט אויסהַרגענען אַלע יינגלעך אין בֵּית־לֶחֶם אוּן אין אַלע אירע געמאַרקן, פוּן

[1] מיכה ה, 1. [2] הושע יא, 1.

צוויי יאָר אַלט אוּן יונגער, לויט דער צייט, וואָס ער האָט געגוי
אויסגעפאָרשט בּיי די חַכָמים. 17 דעמאָלט איז מקוים געוואָרן וואָס סע
איז געזאָגט געוואָרן דורך יִרמיָה הַנָבִיא:

18 אַ קוֹל איז געהערט געוואָרן אין רָמָה,
געווײַן אוּן גרויס יאָמער,
רָחל וויינט אויף אירע קינדער;
אוּן זי לאָזט זיך ניט טרייסטן,
וואָרים זיי זענען מער ניטאָ.[1]

19 אוּן בּעת הוֹרדוס איז געשטאָרבן, האָט אַ מַלאך פוּן גאָט זיך באַוויזן
אין אַ חָלום צו יוֹספן אין מִצרַיִם, 20 אוּן געזאָגט: שטיי אויף, אוּן נעם
דאָס קינד אוּן זיין מאַמען, אוּן גיי קיין אֶרֶץ־יִשׂרָאל; וואָרים די, וואָס
האָבן געזוכט דאָס לעבן פוּן דעם קינד, זענען טויט. 21 אוּן ער איז
אויפגעשטאַנען אוּן האָט גענומען דאָס קינד אוּן זיין מאַמען, אוּן איז
געקומען קיין אֶרֶץ־יִשׂרָאל. 22 אָבער וועָן ער האָט געהערט, אַז
אַרכעלאַוס געוועלטיקט אין יהוּדה אויפן אָרט פוּן זיין פאָטער הוֹרדוס,
האָט ער מוֹרא געהאַט אַהין צו גיין; אוּן נאָכדעם ווי ער איז געוואָרנט
געוואָרן אין אַ חָלום, איז ער אַוועק אין די געגנט פוּן גָלִיל, 23 אוּן איז
געקומען אוּן האָט געוואוינט אין אַ שטאָט, וואָס האָט געהייסן נצֶרֶת,
כּדי עס זאָל מקוים ווערן וואָס סע איז געזאָגט געוואָרן דורך די
נבִיאים, אַז ער זאָל געפוּפן ווערן נָצרי.

ג אין יענע טעג איז געקומען יוֹחָנָן הַמַטבּיל, אוּן האָט געפוּפן אין דער
מִדבּר פוּן יהוּדה, אַזוי צו זאָגן: 2 טוּט תּשׁוּבה, וואָרים דאָס מַלכוּת־
שָׁמַיִם האָט זיך דערנענטערט. 3 וואָרים דאָס איז ער, פוּן וועמען
ישַׁעיָה הַנָבִיא האָט געזאָגט:

אַ קוֹל רופט אין דער מִדבּר;
מאַכט גרייט דעם וועג פוּן גאָט,
גלייכט אויס זיינע שטעגן.[2]

4 אוּן יוֹחָנָן האָט געטראָגן אַ מַלבוש פוּן קעמל־האָר, אוּן אַ לעדערנעם
גאַרטל אַרוּם זיינע לענדן; אוּן זיין שפּייז איז געווען היישעריקן אוּן
ווילדער האָניק. 5 דעמאָלט איז צו אים אַרויסגעגאַנגען ירוּשָׁלַיִם, אוּן
גאַנץ יהוּדה, אוּן די גאַנצע געגנט פוּן יַרדן; 6 אוּן זיי זענען פוּן אים
געטוֹבלט געוואָרן אין יַרדן, אוּן האָבן זיך מִתוַדה געווען אויף זייערע
זינד.

7 אָבער אַז ער האָט געזען אַ סָך פוּן די פּרושים פוּן צדוקים קומען צוּ
דער טבילה, האָט ער צו זיי געזאָגט: איר שפּראָץ פוּן שלאַנגען! ווער
האָט אייך געוואָרנט צוּ אַנטרינען

[1] ירמיה לא, 15. [2] ישעיה מ, 3.

פון דעם אָנקומענדיקן צאָרן? 8 ברענגט דעריבער פֵּירות, וואָס זענען רָאוי
פאַר תּשובה, 9 און רעדט אייך ניט איין, אַזוי צו זאָגן: אַברָהם איז
אונדזער פאָטער; וואָרים איך זאָג אייך: גאָט קאָן פון די דאָזיקע שטיינער
אויפשטעלן קינדער פאַר אַברָהמען. 10 און אָט ליגט שוין די האַק ביים
וואָרצל פון די ביימער; דעריבער, יעדער בוים, וואָס ברענגט ניט אַרויס
קיין גוטע פֵּירות, ווערט אָפּגעהאַקט און אַרייַנגעוואָרפן אין פייער אַריין.
11 איך טוֹבל אייך מיט וואַסער צו תּשובה, אָבער דער, וואָס קומט נאָך
מיר, איז מעכטיקער פון מיר, און זיינע סאַנדאַלן בין איך ניט רָאוי צו
טראָגן; ער וועט אייך טוֹבלען מיט דעם רוּחַ־הַקוֹדֶש און מיט פייער.
12 זיין ווינטשויפל איז אין זיין האַנט, און ער וועט גוט אויסרייניקן זיין
שייַער; און זיין ווייץ וועט ער אייַנזאַמלען אין שפּייַכלער אַריין, אָבער
די פּליעווע וועט ער פאַרברענען מיט אַן אומפאַרלעשלעכן פייער.
13 דעמאָלט איז יֵשוּעַ געקומען פון גָליל צום יַרדן, צו יוֹחָנָן, כּדי פון אים
געטוֹבלט צו ווערן. 14 אָבער יוֹחָנָן האָט אים פאַרווערט, און געזאָגט:
איך וואָלט באַדאַרפט פון דיר געטוֹבלט ווערן, און דו קומסט גאָר צו
מיר? 15 אָבער יֵשוּעַ האָט אים געענטפערט: לאָז זיין; וואָרים אַזוי
געשיקט זיך פאַר אונדז מקַיים צו זיין יעדע גערעכטיקייט. דעמאָלט האָט
ער אים געלאָזט. 16 און בעת יֵשוּעַ איז געטוֹבלט געוואָרן, איז ער תֵּיכּף
אַרויסגעקומען פון דעם וואַסער, און אָט האָט זיך דער הימל געשפּאָלטן
פאַר אים, און ער האָט געזען דעם גייסט פון גאָט אַראָפּנידערן ווי אַ
טויב, און קומען אויף אים; 17 און זע, אַ בַּת־קוֹל איז אַרויס פון הימל,
אַזוי צו זאָגן: דאָס איז מיין געליבטער זון, וואָס איז מיר וואוילגעפעלן.
ד דעמאָלט איז יֵשוּעַ געפירט געוואָרן פון דעם גייסט אין דער מִדבר
אַריין, כּדי געפּרואווט צו ווערן פון דעם שָׂטן. 2 און אַז ער האָט
געפאַסט פערציק טעג און פערציק נעכט, איז ער דערנאָך הונגעריק
געוואָרן. 3 און דער מנַסה האָט גענעענט, און האָט צו אים געזאָגט:
אויב דו ביסט דער בֶּן־אֱלֹהִים, באַפעל, אַז די דאָזיקע שטיינער זאָלן
ווערן ברויט. 4 אָבער ער האָט געענטפערט: סע שטייט געשריבן:

ניט פון ברויט אַליין לעבט דער מענטש,
נייערט פון יעדן וואָרט, וואָס קומט אַרויס פון גאָטס מויל.[1]

5 דעמאָלט האָט דער שָׂטן אים גענומען אין דער הייליקער שטאָט
אַריין, און האָט אים אַוויקגעשטעלט אויף דעם שפּיץ־טורעם פון בֵּית־
הַמִקדש, 6 און צו אים געזאָגט: אויב דו ביסט דער בֶּן־אֱלֹהִים, וואָרף
דיך אַראָפּ; וואָרים סע שטייט געשריבן:

זיינע מַלאָכים וועט ער באַפעלן וועגן דיר,
און אויף די הענט וועלן זיי דיך טראָגן,
טאָמער וועסטו דיר אָנשלאָגן אָן אַ שטיין דיין פוס.[2]

[1] דברים ח, 3. [2] תהלים צא, 11, 12.

7 אוּן יֵשׁוּעַ האָט צוּ אים געזאָגט: סע שטייט איוך געשריבּן: דוּ זאָלסט
ניט פּרוּאוון גאָט דיין האַר.[1] 8 אוּן דער שָׂטן האָט אים נאָכאַמאָל
גענוּמען אויף זייער אַ הויכן באַרג, אוּן האָט אים געוויזן אַלע מלוּכות
פוּן דער וועלט, אוּן זייער פּראַכט; 9 אוּן ער האָט צוּ אים געזאָגט:
אָט־דאָס אַלץ וועל איך דיר געבּן, אויבּ דוּ וועסט אַנידערפאַלן אוּן דיך
בּוּקן צוּ מיר. 10 דעמאָלט האָט יֵשׁוּעַ צוּ אים געזאָגט: אוועק מִט דיר,
שָׂטן! וואָרים סע שטייט געשריבּן:

דוּ זאָלסט דיך בּוּקן צוּ גאָט דיין האַר,
אוּן אים אַליין זאָלסטוּ דינען.[2]

11 דעמאָלט האָט אים דער שָׂטן פאַרלאָזט; אוּן זע, מַלאָכים האָבּן
גענעענט, אוּן האָבּן אים באַדינט.
12 אוּן בּעת ער האָט געהערט, אַז יוֹחָנָן איז איבּערגעענטפערט געוואָרן,
איז ער אַוועקגעצויגן קיין גָליל; 13 אוּן בּיים פאַרלאָזן נצֶרֶת, איז ער
געקוּמען אוּן האָט געוואוינט אין כּפַר־נַחוּם, וואָס איז בּיים יַם, אין
דעם געבּיט פוּן זבוּלוּן אוּן נַפתָּלי, 14 כּדי עס זאָל מקוּים ווערן וואָס סע
איז געזאָגט געוואָרן פוּן ישַׁעיָה הַנָבִיא:

15 דאָס לאַנד זבוּלוּן אוּן דאָס לאַנד נַפתָּלי,
קעגן דעם יַם, אין עֵבר־הַיַרדן,
גָליל פוּן די גוֹיים.
16 דאָס פאָלק, וואָס איז געזעסן אין דער פינצטער,
האָט געזען אַ גרויס ליכט,
אוּן די, וואָס זענען געזעסן אין דעם לאַנד פוּן שאָטן פוּן טויט,
פאַר זיי איז אויפגעגאַנגען אַ ליכט.[3]

17 פוּן דעמאָלט אָן האָט יֵשׁוּעַ אָנגעהויבּן צוּ רוּפן, אוּן זאָגן: טוּט
תּשוּבה, וואָרים דאָס מַלכות־שָׁמַיִם האָט זיך דערנענטערט.
18 אוּן בּעת ער איז געגאַנגען בּיים יַם פוּן גָליל, האָט ער געזען צוויי
ברידער, שִׁמעוֹן, וואָס ווערט גערוּפן פּעטרוּס, אוּן אַנדריי זיין ברוּדער,
ווי זיי וואַרפן אַ נעץ אין יַם אַריין; וואָרים זיי זענען געווען פישערס.
19 אוּן ער האָט צוּ זיי געזאָגט: גייט מיר נאָך, אוּן איך וועל אייך מאַכן
פאַר פישערס פוּן מענטשן. 20 אוּן זיי האָבּן תֵּיכּף פאַרלאָזט די נעצן,
אוּן זענען אים נאָכגעגאַנגען. 21 אוּן אַז ער איז פוּן דאָרטן ווייטער
געגאַנגען, האָט ער געזען צוויי אַנדערע ברידער, יַעקֹב בֶּן־זַבדי, אוּן
זיין ברוּדער יוֹחָנָן, אין דער שיף מיט זַבדין זייער פאָטער, פאַרריכטן
זייערע נעצן, אוּן ער האָט זיי גערוּפן. 22 אוּן זיי האָבּן תֵּיכּף פאַרלאָזט
די שיף אוּן זייער פאָטער, אוּן זענען אים נאָכגעגאַנגען.

---

[1] דברים ו, 16. [2] דברים ו, 13. [3] ישעיה ח, 23; ט, 1.

23 אוּן יֵשׁוּעַ איז אַרוּמגעגאַנגען אין גאַנץ גָּליל, אוּן האָט געלערנט אין
זייערע שׁוּלן, אוּן אָנגעזאָגט די בּשׂוּרה פוּן דעם מַלכות, אוּן האָט
געהיילט אַלערליי קראַנקהייטן אוּן שלאַפקייטן צווישן דעם פאָלק.
24 אוּן זיין שֵׁם האָט זיך פאַרשפּרייט אין גאַנץ סיריע, אוּן מען האָט צוּ
אים געבראַכט אַלע, וואָס זענען געווען קראַנק, געפּלאָגט פוּן
פאַרשידענע חוֹלאַתן אוּן ווייטיקן, באַזעסענע פוּן בייזע גייסטער,
פאַליקע, אוּן געליימטע, אוּן ער האָט זיי געהיילט. 25 אוּן סע איז אים
נאָכגעגאַנגען אַ גרויסער הַמוֹן מענטשן פוּן גָּליל, אוּן דעקאַפּאָליס, אוּן
ירוּשָׁלַיִם, אוּן יהוּדה, אוּן פוּן עֵבר־הַיַרדן.
ה אוּן בּעת ער האָט געזען דאָס פאָלק, איז ער אַרויפגעגאַנגען אויף
דעם באַרג, אוּן אַז ער האָט זיך אַנידערגעזעצט, האָבן גענעענט צוּ אים
זיינע תַּלמידים. 2 אוּן ער האָט געעפנט זיין מויל אוּן האָט זיי געלערנט,
אַזוי צוּ זאָגן:
3 וואויל איז די, וואָס זענען אָרעם אין גייסט, וואָרים זייערס איז דאָס
מַלכות־שָׁמַיִם.
4 וואויל איז די, וואָס טרויערן, וואָרים זיי וועלן געטרייסט ווערן.
5 וואויל איז די עַנָוים, וואָרים זיי וועלן יַרשענען די ערד.
6 וואויל איז די, וואָס הוּנגערן אוּן דאָרשטן נאָך גערעכטיקייט, וואָרים
זיי וועלן געזעטיקט ווערן.
7 וואויל איז די בַּעלי־רַחמים, וואָרים אויף זיי וועט מען זיך מרַחם זיין.
8 וואויל איז די לויטערע אין האַרצן, וואָרים זיי וועלן זען גאָט.
9 וואויל איז די רוֹדפי־שָׁלום, וואָרים זיי וועלן אָנגערופן ווערן זין פוּן
גאָט. 10 וואויל איז די, וואָס ווערן גערוֹדֶפט פוּנוועגן גערעכטיקייט,
וואָרים זייערס איז דאָס מַלכות־שָׁמַיִם.
11 וואויל איז אייך, אויב מען וועט אייך מבַזה זיין, אוּן אייך רוֹדֶפן,
אוּן רעדן אויף אייך פאַלש אַלדאָס־בייז צוּליב מיר. 12 פרייט אייך אוּן
זייט מָלא־שִׂמחה, וואָרים גרויס איז אייער שׂכַר אין הימל, ווייל אַזוי
האָבן זיי גערוֹדֶפט די נבִיאים, וואָס זענען געווען פאַר אייך.
13 איר זענט דאָס זאַלץ פוּן דער ערד; אויב אָבער זאָלץ פאַרלירט דעם
טַעם, מיט וואָס זאָל מען עס ווירצן? סע טויג מער אויף גאָרניט, סיידן
אַרויסגעוואָרפן צוּ ווערן אוּן צעטראָטן צוּ ווערן פוּן מענטשן.
14 איר זענט דאָס ליכט פוּן דער וועלט. אַ שטאָט וואָס ליגט אויף אַ
באַרג קאָן ניט זיין פאַרבאָרגן. 15 מען צינדט אויך ניט אָן אַ ליכט, כּדי
עס צוּ שטעלן אוּנטער אַ מעסטל, נייערט אין אַ לייכטער; אוּן עס
לייכט פאַר אַלע, וואָס זענען אין הויז.

16 אַזוי אויך זאָלט איר לאָזן שיינען אייער ליכט פאַר די מענטשן, כדי
זיי זאָלן זען אייערע גוטע מַעשׂים, אוּן לויבּן אייער פאָטער אין הימל.
17 מיינט ניט, אַז איך בין געקומען מבַטל צוּ זיין די תּוֹרה, אָדער די
נבִיאים; איך בין ניט געקומען מבַטל זיין, נייערט מקַיים צוּ זיין.
18 וואָרים באמת, איך זאָג אייך, ביז הימל אוּן ערד וועלן פאַרגיין,
וועט קיין איין יוד אָדער קוצו־שֶׁל־יוד פוּן דער תּוֹרה ניט פאַרגיין, ביז
אַלצדינג וועט מקוּים ווערן. 19 דעריבּער, ווער סע וועט עוֹבר זיין אויף
איינער פוּן די דאָזיקע מינדסטע מִצוות, אוּן וועט לערנען אַזוי די
מענטשן, וועט געוּפן ווערן דער מינדסטער אין דעם מַלכות־שָׁמַים;
וואָר אָבּער סע וועט זיי טאָן אוּן לערנען, וועט געוּפן ווערן גרויס אין
דעם מַלכות־שֶׁמַים. 20 וואָרים איך זאָג אייך, אויב אייער צְדקות וועט
ניט זיין בעסער פוּן דער צְדקות פוּן די סוֹפרים אוּן פרוּשים, וועט איר
באַיין־אוֹפן ניט אַרײַנקומען אין דעם מַלכות־שָׁמַים.
21 איר האָט געהערט, אַז עס איז געזאָגט געוואָרן צוּ די קַדמוֹנים: דוּ
זאָלסט ניט הַרגענען.[1] אוּן ווער סע וועט הַרגענען, וועט זיין חַייב פאַר
דעם בֵּית־דִין. 22 אָבּער איך זאָג אייך, אַז יעדער איינער, וואָס טוט
צערנענען אויף זיין ברוּדער, וועט זיין חַייב פאַר דעם בֵּית־דָין; אוּן ווער
סע וועט זאָגן צוּ זיין ברוּדער; ריקָא, וועט זיין חַייב פאַר דעם
סַנהֶדרין; אוּן ווער סע וועט זאָגן: דוּ שׁוֹטה, וועט זיין אין סַכָּנה פאַר
דעם פייער פוּן גיהֶנום. 23 דעריבּער, אויב דוּ ביסט מַקריב דיין קָרבּן
אויף דעם מִזבֵּחַ, אוּן דאָרט דערמאָנסטוּ דיך, אַז דיין ברוּדער האָט
עפּעס קעגן דיר, 24 זאָלסטוּ איבערלאָזן דיין קָרבּן פאַר דעם מִזבֵּחַ, אוּן
גיי בּעט דיך קוֹדם איבּער מיט דיין ברוּדער, אוּן דערנאָך קוּם אוּן זיי
מַקריב דיין קָרבּן. 25 פאַרגליַיך דיך תֵּיכף מיט דיין קעגנער, כָּל־זמַן דוּ
ביסט מיט אים אין וועג,

[1] שמות כ, 13; דברים ה, 17.

טאָמער וועט דיך דיין קעגנער איבערענטפערן צום שׂופט, אוּן דער שׂופט צום שׂוטר, אוּן דוּ וועסט אַריַינגעוואָרפן ווערן אין דער תּפיסה אַריין. 26 באמת, איך זאָג דיר, דוּ וועסט פוּן דאָרטן ניט אַרויסקומען, ביז דוּ וועסט האָבן באַצאָלט די לעצטע פּרוטה.

27 איר האָט געהערט, אַז עס איז געזאָגט געוואָרן: דוּ זאָלסט ניט מזַנה זיין. 28 אָבער איך זאָג אייך, אַז יעדער איינער, וואָס קוקט אויף אַ פרוי צוּ גלוסטן נאָך איר, האָט שוין מזַנה געווען אין זיין האַרצן. 29 אוּן אויב דיין רעכט אויג מאַכט דיך שטרויכלען, רייס עס אַרויס, אוּן וואַרף עס אַוועק פוּן דיר; וואָרים סע איז בעסער פאַר דיר, אַז דוּ זאָלסט פאַרלירן איינעם פוּן דיינע אֵברים, אַיידער דיין גאַנצער גוּף זאָל אַריַינגעוואָרפן ווערן אין גיהֶנום. 30 אוּן אויב דיין רעכטע האַנט מאַכט דיך שטרויכלען, האַק זי אָפּ, אוּן וואַרף זי אַוועק פוּן דיר; וואָרים סע איז בעסער פאַר דיר, אַז דוּ זאָלסט פאַרלירן איינעם פוּן דיינע אֵברים, אַיידער דיין גאַנצער גוּף זאָל אַריַינגעוואָרפן ווערן אין גיהֶנום.

31 עס איז אויך געזאָגט: ווער סע שיידט זיך פוּן זיין וויבּ, זאָל איר געבן אַ גט.[1] 32 אָבער איך זאָג אייך, אַז יעדער איינער, וואָס שיידט זיך פוּן זיין וויבּ, סיידן פוּנוועגן זנוּת, מאַכט ער זי פאַר אַ זונה, אוּן ווער סע האָט חַתונה מיט אַ גרושה, איז אַ נואָף.

33 ווידער האָט איר געהערט, אַז סע איז געזאָגט געוואָרן צוּ די קַדמונים: דוּ זאָלסט ניט שוווערן פאַלש, נייערט זאָלסט מקַיים זיין דיינע שבוּעות צוּ גאָט.[2] 34 אָבער איך זאָג אייך: שוווערט ניט בּכלל, ניט ביים הימל, ווייל ער איז דער טראָן פוּן גאָט, 35 ניט ביי דער ערד, ווייל זי איז זיין פוּסבענקל, ניט ביי ירוּשלַים, ווייל זי איז די שטאָט פוּן דעם גרויסן מֶלך. 36 אויך זאָלסטוּ ניט שוווערן ביי דיין קאָפּ,

[1] דברים כד, 1. [2] שמות כ, 16; במדבר ל, 3.

וואָרים דוּ קאָנסט קיין איינציקע האָר ניט מאַכן ווייס, אָדער שוואַרץ.
37 נייערט זאָל אייער וואָרט זיין יאָ, יאָ; ניין, ניין; אוּן וואָס עס איז
איבערייק, איז פּוּן דעם ניט־גוטן.
38 איר האָט געהערט, אַז עס איז געזאָגט געוואָרן: אַן אויג פֿאַר אַן
אויג, אוּן אַ צאָן פֿאַר אַ צאָן.[1] 39 אָבער איך זאָג אייך, שטעלט אייך
ניט אַנטקעגן דעם, וואָס איז שלעכט; נייערט ווער סע שלאָגט דיך
אויף דער רעכטער באַק, שטעל אים אוּנטער אויך די אַנדערע; 40 אוּן
וויל זיך ווער מיט דיר לאָדן, כּדי אַוועקצונעמען דיין העמד, לאָז אים
אויך נעמען דיין מאַנטל; 41 אוּן ווער סע וועט דיך נייטיקן צוּ גיין איין
מייל, גיי מיט אים צוויי. 42 גיב דעם, וואָס בעט ביי דיר, אוּן פּוּן דעם,
וואָס וויל ביי דיר לייַען, קער דיך ניט אָפּ.
43 איר האָט געהערט, אַז עס איז געזאָגט געוואָרן; דוּ זאָלסט ליב
האָבן דיין חבר, אוּן פיינט האָבן דיין שׂונא. 44 אָבער איך זאָג אייך:
האָט ליב אייערע שׂונאים, אוּן בעט פֿאַר די, וואָס רוֹדפֿן אייך; 45 כּדי
איר זאָלט זיין קינדער פּוּן אייער פֿאָטער אין הימל; וואָרים ער לאָזט
אויפֿגיין זיין זוֹן אויף שלעכטע אוּן גוטע, אוּן שיקט רעגן אויף
געראַכטע אוּן אומגעראַכטע. 46 וואָרים אויב איר האָט ליב די, וואָס
האָבן אייך ליב, וואָסער שׂכר האָט איר? טוּען דען ניט די מוֹכסים אויך
אַזוי? 47 אוּן אויב איר גריסט נאָר אייערע ברידער, וואָס טוּט איר דאָ
אויף? טוּען דען ניט די גוֹיים אויך אַזוי? 48 איר, דעריבּער, זאָלט זיין
תּמים, פֿוּנקט ווי אייער הימלישער פֿאָטער איז תּמים.
ו היט אייך, אַז איר זאָלט ניט טאָן אייער צדקות פֿאַר מענטשן, כּדי זיי
זאָלן דאָס זען; וואָרים דעמאָלט וועט איר ניט האָבן קיין שׂכר ביי
אייער פֿאָטער אין הימל.
2 דעריבּער, בעת דוּ טוסט צדקה,

[1] שמות כא, 24.

זאָלסטוּ פּאַר דיר ניט בלאָזן מיט אַ שופֿר, ווי די חוֹנפים טוּען אין די
שולן און אויף די גאַסן, כּדי זיי זאָלן קריגן כָּבוד פון מענטשן. באמת,
איך זאָג אייך, זיי האָבן שוין זייער שׂכר. 3 נייערט ווען דוּ טוסט צדָקה,
זאָל דיין לינקע האַנט ניט וויסן וואָס דיין רעכטע האַנט טוּט, 4 כּדי
דיין צדָקה זאָל זיין בסֵתר; און דיין פאָטער, וואָס זעט אין
פאַרבאָרגענעש, וועט דיר פאַרגעלטן.
5 און בעת איר זנעט מִתפַּלֵל, זאָלט איר ניט זיין ווי די חוֹנפים; וואָרים
זיי האָבן ליב צוּ שטיין און מִתפַּלֵל זיין אין די שולן און אויף די עק
גאַסן, כּדי מענטשן זאָלן זיי זען. באמת, איך זאָג אייך, זיי האָבן שוין
זייער שׂכר. 6 און בעת דוּ ביסט מִתפַּלֵל, גיי אַריין אין דיין
אינעווייניקסטן שטיבל, און פאַרשליס די טיר, און זיי מִתפַּלֵל צוּ דיין
פאָטער, וואָס זעט אין פאַרבאָרגענעש; און דיין פאָטער, וואָס זעט אין
פאַרבאָרגענעש, וועט דיר פאַרגעלטן.
7 און בעת איר זענט מִתפַּלֵל, זאָלט איר ניט נוצן קיין אומזיסטע
איבערחַזרונגען, ווי די גוֹיים טוּען; וואָרים זיי מיינען, אַז זיי וועלן
דערהערט ווערן דורך זייער רעדן אַ סַך. 8 זייט דעריבער ניט גלייך צוּ
זיי; וואָרים אייער פאָטער ווייסט, וואָס איר דאַרפט, נאָך איידער איר
בעט אים. 9 דעריבער זאָלט איר מִתפַּלֵל זיין אויף אַזאַ אופֿן:
אונדזער פאָטער, וואָס ביסט אין הימל,
געהייליקט זאָל ווערן דיין נאָמען.
10 זאָל קומען דיין מַלכות, זאָל דיין רָצון געטאָן ווערן
אויף דער ערד, אַזוֹיווי ער ווערט געטאָן אין הימל.
11 גיב אונדז היינט אונדזער טעגלעך ברויט;
12 און זיי אונדז מוֹחל אונדזערע שולדיקייטן,
ווי מיר זענען אויך מוֹחל אונדזערע בַּעלי־חוֹבות;
13 און ברענג אונדז ניט צוּ קיין נסָיון,

נייערט זיי אונדז מַציל פון דעם בייזן.
וואָרים דיר געהערט די מלוכה, און די גבורה,
און דער כָּבוד, אויף אייביק. אָמֵן.
14 וואָרים אויב איר וועט מוחל זיין די מענטשן זייערע חַטָאים, וועט
אייער פאָטער אין הימל אויך אייך מוחל זיין; 15 נאָר אויב איר וועט די
מענטשן ניט מוחל זיין זייערע חַטָאים, וועט אייער פאָטער אויך
אייערע חַטָאים ניט מוחל זיין.
16 און בעת איר פאַסט, מאַכט ניט קיין זויער פָּנים, ווי די חוֹנפים, ווייל
זיי פאַרקרימען זייערע פָּנימער, כדי מענטשן זאָלן זען ווי זיי פאַסטן.
באמת, איך זאָג אייך, זיי האָבן שוין זייער שׂכַר. 17 דו אָבער, בעת דו
פאַסט, זאָלסטו זאַלבן דיין קאָפּ און וואַשן דיין פָּנים, 18 כדי מענטשן
זאָלן ניט זען ווי דו פאַסט, נייערט דיין פאָטער, וואָס איז אין
פאַרבאָרגענעניש, און דיין פאָטער, וואָס זעט אין פאַרבאָרגענעניש, וועט
דיר פאַרגעלטן.
19 זאָמלט אייך ניט אָן קיין אוֹצרות אויף דער ערד, וואו מאָיל אוּן
זשאַוועט פאַרצערן, אוּן וואו גנָבים גראָבן זיך אוּנטער אוּן גַנבענען,
20 נייערט זאַמלט אייך אָן אוֹצרות אין הימל, וואו ניט קיין מאָיל, אוּן
ניט קיין זשאַוועט פאַרצערן, אוּן וואו גנָבים טוּען זיך ניט
אוּנטערגראָבן אוּן גַנבענען; 21 וואָרים וואו ס׳איז דיין אוֹצר, דאָרט
וועט אויך זיין דיין האַרץ.
22 דאָס ליכט פון דעם גוּף איז דאָס אויג. דעריבער, אויב דיין אויג איז
גאַנץ, וועט דיין גאַנצער גוּף זיין לויטער ליכטיקייט, 23 אויב אָבער דיין
אויג איז שלעכט, וועט דיין גאַנצער גוּף זיין לויטער פינצטערניש.
דעריבער, אויב דאָס ליכט, וואָס איז אין דיר, איז פינצטערניש, ווי
גרויס איז די פינצטערניש!
24 קיינער קאָן ניט דינען קיין צוויי האָרן;

וואָרים אָדער ער וועט איינעם פיינט האָבן אוּן ליב האָבן דעם אַנדערן, אָדער ער וועט זיך האַלטן אָן איינעם, אוּן פאַראַכטן דעם אַנדערן. איר קאָנט ניט דינען גאָט אוּן מָמוֹן.
25 דעריבער זאָג איך אייך: זאָרגט ניט פאַר אייער לעבן, וואָס איר זאָלט עסן, אָדער וואָס איר זאָלט טרינקען, אויך ניט פאַר אייער גוּף, וואָס איר זאָלט אָנטאָן. איז ניט דאָס לעבן טיַערער פוּן דעם עסן, אוּן דער גוּף – פוּן דעם מַלבוש? 26 קוּקט אויף די פייגל פוּן הימל: ניט זיי זיֶען, ניט זיי שניידן, זיי זאַמלען אויך ניט איין אין שפייַכלערס, אוּן אייער הימלישער פאָטער שפייזט זיי. זענט איר ניט ווערט אַ סַך מער פוּן זיי? 27 אוּן ווער פוּן אייך קאָן דוּרך דאַגהן צוּגעבן איין אייל צוּ דער מאָס פוּן זיין לעבן? 28 אוּן וואָס דאַגהט איר וועגן קליידונג? באַטראַכט די ליליעס פוּן דעם פעלד, ווי זיי וואַקסן; ניט זיי האָרעווען, ניט זיי שפּינען. 29 אוּן איך זאָג אייך, אַז אַפילו שלמה אין זיין גאַנצער פּראַכט איז ניט געווען באַקליידט ווי איינע פוּן זיי. 30 בכֵּן, אויב גאָט טוט אַזוי באַקליידן דאָס גראָז פוּן דעם פעלד, וואָס היינט איז עס דאָ, אוּן מאָרגן ווערט עס אַריַנגעוואָרפן אין אוֹיוון, אַ פּשיטא שוין אייך, אָ איר קליין־גלויביקע? 31 דעריבער זאָלט איר ניט זאָרגן, אוּן זאָגן: וואָס זאָלן מיר עסן? אָדער: וואָס זאָלן מיר טרינקען? אָדער: וואָס זאָלן מיר אָנטאָן? 32 ווייל אָט־דאָס אַלץ באַגערן די גוֹיים; אייער הימלישער פאָטער ווייסט, אַז איר דאַרפט דאָס אַלץ האָבן. 33 נייערט זוכט קוֹדם זיין מַלכות, אוּן זיין צדקות, אוּן דאָס אַלץ ווערט אייך צוּגעגעבן ווערן.
34 זייט דעריבער ניט באַזאָרגט פאַר דעם מאָרגן;

וואָרים דער מאָרגן וועט פאַר זיך אַליין זאָרגן. געניג איז פאַר דעם טאָג זיין אייגענע פּלאָג.

ז 1 מִשפּט ניט, פּדי איר זאָלט ניט געמִשפּט ווערן. 2 וואָרים מיט דעם מִשפּט, וואָס איר טוט מִשפּטן, וועט איר געמִשפּט ווערן, אוּן מיט דער מאָס, וואָס איר טוט מעסטן, וועט אייך געמאָסטן ווערן. 3 אוּן פאַרוואָס זעסטוּ דאָס שפּענדל אין דיין ברודערס אויג, אָבער דעם קלאָץ אין דיין אייגן אויג זעסטוּ ניט? 4 אָדער ווי קענסטוּ זאָגן צוּ דיין ברודער: לאָמיך אַרויסנעמען דאָס שפּענדל פוּן דיין אויג, ווען אָט איז אַ קלאָץ אין דיין אייגן אויג? 5 דוּ חוֹנף, נעם קוֹדם אַרויס דעם קלאָץ פוּן דיין אייגן אויג, אוּן דערנאָך וועסטוּ זען קלאָר ווי אַרויסצונעמען דאָס שפּענדל פוּן דיין ברודערס אויג.

6 גיט ניט וואָס ס׳איז הייליק צוּ הינט, אוּן ווארפט ניט אייערע פּערל פאַר חַזִירים, ווייל זיי קענען זיי נאָך צעטרעטן מיט זייערע פיס, אוּן זיך אויסדרייען אוּן אייך צעריסן.

7 בּעט, אוּן סע וועט אייך געגעבּן ווערן; זוכט, אוּן איר וועט געפינען; קלאַפּט אָן, אוּן סע וועט אייך געעפנט ווערן. 8 וואָרים יעדער, וואָס בּעט, וועט באַקוּמען, אוּן דער וואָס זוכט, וועט געפינען, אוּן דעם וואָס קלאַפּט אָן, וועט מען אויפמאַכן. 9 אָדער וואוּ איז דער מענטש צווישן אייך, וואָס אויב זיין זון זאָל אים בּעטן ברויט, וועט ער אים געבּן אַ שטיין? 10 אָדער אויב ער זאָל אים בּעטן אַ פיש, וועט ער אים געבּן אַ שלאַנג? 11 מַה־דאָך איר, וואָס זענט שלעכט, פאַרשטייט ווי צוּ געבּן גוטע מַתּנות צוּ אייערע קינדער, וויפל־זשע מער וועט אייער פאָטער אין הימל געבּן גוטס צוּ די, וואָס בּעטן אים? 12 בּכֵן, אַלץ וואָס איר ווילט, אַז מענטשן זאָלן אייך טאָן,

זאָלט איר אויך זיי טאָן; וואָרים דאָס איז די תּורה אוּן די נביאים.
13 גייט אַריין דורך דעם ענגן טויער; וואָרים געראַם איז דער טויער,
אוּן בריייט דער וועג, וואָס פירט צוּ פאַרדאָרבונג, אוּן אַ סַך זענען די,
וואָס גייען אַריין דורך אים. 14 אָבער ענג איז דער טויער, אוּן שמאָל
דער וועג, וואָס פירט צום לבען, אוּן ווייניק זענען די, וואָס געפינען
אים.
15 היט אייך פאַר פאַלשע נביאים, וואָס קומען צוּ אייך אין שאָפענע
קליידער, אָבער אינעווייניק זענען זיי פאַרצוקנדיקע וועלף. 16 לויט
זייערע פֿירות וועט איר זיי דערקענען. קלויבט מען דען ווייַנטרויבן פוּן
דערנער, אָדער פייגן פוּן שטעכלקעס? 17 אַזוי טראָגט אויך יעדער
גוטער בוים גוטע פֿירות, אָבער דער פאַרדאָרבענער בוים טראָגט
שלעכטע פֿירות. 18 אַ גוטער בוים קאָן ניט אַרויסגעבן קיין שלעכטע
פֿירות, אוּן אַ פאַרדאָרבענער בוים קאָן ניט אַרויסגעבן קיין גוטע
פֿירות. 19 יעדער בוים, וואָס טראָגט ניט קיין גוטע פֿירות, ווערט
אָפּגעהאַקט, אוּן אַריַינגעוואָרפן אין פייער. 20 דעריבער וועט איר זיי
דערקענען פוּן זייערע פֿירות.
21 ניט יעדער איינער, וואָס רופט מיך: האַר, האַר, וועט אַריַינקומען
אין דעם מַלכות־שָׁמַים, נייערט דער, וואָס טוט דעם רָצון פוּן מיין
פאָטער אין הימל. 22 אין יענעם טאָג וועלן אַ סַך צוּ מיר זאָגן: האַר,
האַר האָבן מיר ניט נביאות געזאָגט אין דיין נאָמען, אוּן אין דיין נאָמען
אַרויסגעטריבן בייזע גייסטער, אוּן אין דיין נאָמען געטאָן אַ סַך נסים?
23 אוּן דעמאָלט וועל איך זיי דערקלערן: איך האָב אייך קיינמאָל ניט
געקענט,

אַוועק פּון מיר, איר וואָס טוט אומרעכט.
24 דעריבער, יעדער איינער, וואָס הערט די דאָזיקע רייד מיינע און טוט
זיי, וועט זיין געגליכן צו אַ חָכָם, וואָס האָט געבויט זיין הויז אויף
דעם פעלזן. 25 און דער רעגן איז געפאַלן, און די שטראָמען זענען
געקומען, און דיווינטן האָבן געבלאָזן און געשטורעמט אויף דעם
הויז, און סע איז ניט איינגעפאַלן, ווארים סע איז געווען
געגרונטפעסטיקט אויף דעם פעלזן. 26 און יעדער איינער, וואָס
הערט די דאָזיקע רייד מיינע, און טוט זיי ניט, וועט זיין געגליכן צו אַ
שוטה, וואָס האָט געבויט זיין הויז אויף זאַמד; 27 און דער רעגן איז
געפאַלן, און די שטראָמען זענען געקומען, און דיווינטן האָבן
געבלאָזן און געשטורעמט אויף יענעם הויז, און סע איז איינגעפאַלן;
און דאָס פאַלן דערפון איז געווען גרויס.
28 און עס איז געווען, בעת ישוּע האָט פאַרענדיקט די דאָזיקע רייד,
האָבן זיך די מענטשן געחידושט איבער זיין תּורה. 29 ווארים ער האָט
זיי געלערנט ווי איינער וואָס האָט רשות, און ניט ווי זייערע סופרים.
ח און בעת ער איז אַראָפּגעקומען פון דעם באַרג, איז אים
נאָכגעגאַנגען אַ גרויסער עולם. 2 און אָט איז צו אים געקומען אַ
מצורע, וואָס האָט זיך צו אים געבוקט, און געזאָגט: האַר, אויב דו
ווילסט, קאָנסטו מיך מאַכן ריין. 3 און ער האָט אויסגעשטרעקט זיין
האַנט, און האָט אים אָנגערירט, און געזאָגט: איך ווייל; זיי ריין. און
ער איז תּיכף גערייניקט געוואָרן פון זיין צָרַעת. 4 און ישוּע האָט צו
אים געזאָגט: זע, דערצייל עס קיינעם ניט, נייערט גיי אוּן ווייז דיך
פאַרן כֹּהן, און זיי מַקריב דעם קָרבן, וואָס משה האָט געבאָטן, פאַר אַן
עדות צו זיי.[1]
5 און ווי ער איז אַריינגעקומען קיין כּפַר־נַחוּם, האָט צו אים געטראָטן
אַ קֶנטוריון וואָס האָט אים געבעטן, 6 און געזאָגט: האַר, מיין באַדינער
ליגט געליימט אין הויז, און ליידט מוֹרֶאדיק. 7 האָט ער צו אים
געזאָגט: איך וועל קומען און אים היילן. 8 און דער קֶנטוריון האָט אים
געענטפערט: האַר, איך בין ניט ווערט, אַז דו זאָלסט קומען אונטער
מיין דאַך; נייערט זאָג נאָר דאָס וואָרט, און מיין באַדינער וועט
געהיילט ווערן. 9 וואָרים אויך איך בין אַ מענטש, געשטעלט אונטער
באַפעל־מאַכט, און האָב אונטער מיר

[1] ויקרא יג, 49; יד, 2-32.

חַיל; אוּן איך זאָג צוּ דעם: גיי! אוּן ער גייט; אוּן צוּ אַן אַנדערן: קום! אוּן ער קוּמט; אוּן צוּ מיין קנעכט: טוּ דאָס! אוּן ער טוּט עס. 10 אוּן אַז יֵשׁוּעַ האָט דאָס געהערט, האָט ער זיך געחידושט, אוּן געזאָגט צוּ די, וואָס זענען אים נאָכגעגאַנגען: פאַרוואָר, איך זאָג אייך, ניט אַפילו אין יִשְׂרָאֵל האָב איך אָנגעטראָפן אַזאַ אֱמוּנה. 11 אוּן איך זאָג אייך: אַ סַך וועלן קומען פּוּן מִזרח אוּן מַערב, אוּן וועלן זיך אַנידערזעצן מיט אַבְרָהם, אוּן יִצחָק, אוּן יַעקֹב, אין דעם מַלכוּת־שָׁמַיִם, 12 בּעת די זין פּוּן דעם מַלכוּת וועט מען אַרויסוואַרפן אין דער דרויסנדיקער פינצטערניש; דאָרט וועט זיין געוויין אוּן דאָס קריצן פּוּן ציין. 13 אוּן יֵשׁוּעַ האָט געזאָגט צוּם קֶנטוּריוֹן: גיי דיין וועג; ווי דיין אֱמוּנה, אַזוי זאָל דיר געשען. אוּן דער באַדינער איז געהיילט געוואָרן אין יענער שָׁעה.

14 אוּן בּעת יֵשׁוּעַ איז אַריַינגעקומען אין דעם הויז אַריין פּוּן פֶּעטרוֹסן, האָט ער געזען זיין שוויגער ליגן קראַנק אויף פיבער; 15 אוּן ער האָט באָרירט איר האַנט, אוּן דאָס פיבער האָט זי אָפּגעלאָזט; אוּן זי איז אויפגעשטאַנען, אוּן האָט אים באַדינט. 16 אוּן אַז דער אָוונט האָט זיך גענייגט, האָבן זיי געבראַכט צוּ אים אַ סַך באַזעסענע פּוּן בייזע גייסטער; אוּן ער האָט אַרויסגעטריבן די גייסטער מיט אַ וואָרט, אוּן האָט געהיילט אַלע, וואָס זענען געווען קראַנק; 17 כּדי עס זאָל מקוּים ווערן, וואָס ישַׁעיה הַנָבִיא האָט געזאָגט:

ער האָט אויף זיך גענומען אוּנדזערע קראַנקהייטן,
אוּן געטראָגן אוּנדזערע וויטיקן.[1]

18 אוּן בּעת יֵשׁוּעַ האָט געזען אַ גרויסן עוֹלם אַרוּם זיך, האָט ער באַפוילן אַריבערצושיפן זיך אויף יענער זייט יַם. 19 אוּן אָט איז צוּ אים געקוּמען אַ סוֹפֵר, וואָס האָט געזאָגט: רֶבִי, איך וועל דיר נאָכגיין וואוהין דוּ וועסט גיין. 20 האָט יֵשׁוּעַ צוּ אים געזאָגט: די פוּקסן האָבן היילן, אוּן די פייגל פוּן הימל האָבן נעסטן, אָבער דער בֶּן־אָדָם האָט ניט וואוּ זיין קאָפּ אַנידערצולייגן. 21 אוּן אַן אַנדערער פוּן די תַּלמידים האָט צוּ אים געזאָגט: האַר, דערלויב מיר קוֹדם צוּ גיין אוּן מקַבר זיין מיין פאָטער. 22 אָבער יֵשׁוּעַ האָט צוּ אים געזאָגט: גיי מיר נאָך, אוּן זאָלן די מֵתים מקַבר זיין זייערע מֵתים.

23 אוּן ווען ער איז אַריין אין דער שיף, זענען זיינע תַּלמידים אים נאָכגעגאַנגען. 24 אוּן אָט האָט זיך אויפגעהויבן אַ גרויסער שטורעם אויפן יַם, אַזוי, אַז די שיף איז געוואָרן פאַרפלייצט פּוּן די כוואַליעס; אָבער ער איז געשלאָפן. 25 אוּן זיי זענען צוגעגאַנגען, אוּן האָבן אים אויפגעוועקט, אוּן געזאָגט: האַר, ראַטעוו, מיר גייען אוּנטער! 26 האָט ער צוּ זיי געזאָגט: פאַרוואָס שרעקט איר אייך, אָ איר קליין־גלויביקע? דערנאָך איז ער אויפגעשטאַנען,

[1] ישעיה נג, 4.

אוּן הָאָט אָנגעשריגן אויף די ווינטן אוּן אויף דעם יַם; אוּן סע איז געוואָרן אַ גרויסע שטילקייט. 27 אוּן די מענטשן זענען נְשתּוֹמם געוואָרן, אוּן הָאָבן געזאָגט: וואָס איז דאָס פאַר אַ מִין מענטש, אַז אַפילוּ די ווינטן אוּן דער יַם געהָארכן אים?
28 אוּן וועַן ער איז געקומען אויף דער אַנדערער זייט, אין דעם לאַנד פוּן די גַדרִיים, הָאָבן אים באַגעגנט צוויי באַזעסענע, וואָס זענען אַרויסגעקומען פוּן צווישן די קבָרים, אוּן וואָס זענען געווען זייער ווילד, אַזוי, אַז קיינער האָט ניט געקענט פאַרבייגיין דורך יענעם אָרט. 29 אוּן זע, זיי הָאָבן געשריגן, אוּן געזאָגט: וואָס הָאָבן מיר צוּ טאָן מיט דיר, דוּ בֶּן־אֱלֹהִים? ביסטוּ אַהערגעקומען אונדז צוּ פיניקן פאַר דער צייט? 30 אוּן פוּן דערווייטן פוּן זיי האָט זיך געפאַשעט אַ גרויסע סטאַדע חֲזִירים. 31 אוּן די בייזע גייסטער הָאָבן אים געבעטן: אויב דוּ טרייבסט אונדז אַרויס, שיק אונדז אַריין אין דער סטאַדע חֲזִירים. 32 האָט ער צוּ זיי געזאָגט: גייט. אוּן זיי זענען אַרויסגעקומען, אוּן זענען אַריין אין די חֲזִירים. ערשט די גאַנצע סטאַדע האָט זיך אַראָפגעלאָזט פוּן דעם שיפוּע אין יַם אַריין, אוּן זענען אומגעקומען אין די וואַסערן. 33 אוּן די פאַסטוכער זענען אַנטלאָפן, אוּן זענען געקומען אין דער שטאָט אַריין, אוּן הָאָבן דערציילט אַלצדינג, אוּן אויך וואָס סע איז געשען מיט די באַזעסענע. 34 אוּן זע, די גאַנצע שטאָט איז אַרויסגעגאַנגען באַגעגענען יֵשוּעַ; אוּן וועַן זיי הָאָבן אים געזען, הָאָבן זיי אים געבעטן, אַז ער זאָל פאַרלאָזן זייערע געמאַרקן.
ט אוּן ער איז אַריַינגעגאַנגען אין אַ שיף, אוּן איז אַריבערגעפאָרן, אוּן איז אָנגעקומען אין זיין אייגענער שטאָט אַריין. 2 אוּן אָט האָט מען צוּ אים געבראַכט אַ געליימטן, וואָס איז געלעגן אויף אַ געלעגן; אוּן אַז יֵשוּעַ האָט געזען זייער אֱמוּנה, האָט ער געזאָגט צוּם געליימטן: זיי גערטרייסט, מיין זון; דיינע זינד זענען דיר פאַרגעבן געוואָרן. 3 אוּן זע, עטלעכע פוּן די סוֹפרים האָבן צוּ זיך געזאָגט: דער דאָזיקער מענטש לעסטערט. 4 אָבער יֵשוּעַ האָט פאַרשטאַנען זייערע מַחשָבות, אוּן האָט געזאָגט: פאַרוואָס טראַכט איר שלעכטס אין אייערע הערצער? 5 וואָרים וואָס איז גרינגער, צוּ זאָגן: דיינע זינד זענען דיר פאַרגעבן, אָדער צוּ זאָגן: שטיי אויף, אוּן גיי? 6 אָבער כדי איר זאָלט וויסן, אַז דער בֶּן־אָדָם האָט רשוּת אויף דער ערד מוֹחל צוּ זיין זינד – האָט ער געזאָגט צוּם גליימטן – שטיי אויף, אוּן נעם דיין געלעגער, אוּן גיי אַהיים. 7 אוּן ער איז אויפגעשטאַנען אוּן איז אַהיימגעגאַנגען. 8 אוּן אַז דאָס פאָלק האָט דאָס געזען, הָאָבן זיי זיך געפאָרכטן, אוּן האָבן געלויבט גאָט, וואָס האָט געגעבן אַזאַ מאַכט צוּ מענטשן.

9 אוּן ווי יֵשׁוּעַ איז פּוּן דאָרטן אַוועקגעגאַנגען, האָט ער געזען אַ מענטשן, ווָאָס האָט געהייסן מַתִּיָא, זיצן אויפן צאָל־אַמט. אוּן ער האָט צו אים געזאָגט: גיי מיר נאָך. אוּן ער איז אויפגעשטאַנען, אוּן איז אים נאָכגעגאַנגען.

10 אוּן עס איז געווען, בעת ער איז געזעסן אין הויז בּיים טיש, ערשט אַ סַך מוֹכסים אוּן זינדיקע זענען געקומען, אוּן האָבן זיך אַנידערגעזעצט מיט יֵשׁוּעַן אוּן זיינע תַּלמידים. 11 אוּן אַז די פּרושים האָבן דאָס געזען, האָבן זיי געזאָגט צוּ זיינע תַּלמידים: פאַרוואָס עסט אייער רֶבִּי מיט מוֹכסים אוּן זינדיקע? 12 אוּן אַז ער האָט דאָס געהערט, האָט ער געזאָגט: די, ווָאָס זענען געזונט, דארפן ניט האָבן קיין רוֹפֵא, נייערט די, ווָאָס זענען קראַנק. 13 איר אָבער גייט אוּן לערנט ווָאָס דאָס מיינט: חֶסֶד בּאַגער איך, אוּן ניט קיין קָרבָּנות.[1] ווָארים איך בין ניט געקומען רופן די צַדיקים, נייערט די זינדיקע.

14 דעמאָלט האָבן געזעענט צוּ אים די תַּלמידים פוּן יוֹחָנָן, אוּן האָבן געזאָגט: פאַרוואָס פאַסטן מיר אוּן די פּרושים אָפט, אוּן דיינע תַּלמידים פאַסטן ניט? 15 האָט יֵשׁוּעַ צוּ זיי געזאָגט: קענען די מחותַנים טרויערן, כָּל־זמַן דער חָתן איז מיט זיי? סע ווועלן אָבער קומען טעג, ווען דער חָתן ווועט אַוועקגענומען ווערן פוּן זיי, אוּן דעמאָלט ווועלן זיי שוֹין פאַסטן. 16 אוּן קיינער לייגט ניט אַ לאַטע פוּן ניט־איַנגעלאָפענעם טוּך אויף אַן אַלט מַלבּוש; ווייל די לאַטע רייסט זיך אָפּ פוּן דעם מַלבּוש, אוּן סע ווערט נאָך אַן ערגערער ריס. 17 מע טוט אויך ניט אַריַינגיסן קיין נייעם ווייַן אין אַלטע לאָגלען; אַנדערש צעפּלאַצן די לאָגלען, אוּן דער ווייַן טוט זיך צעגיסן, אוּן די לאָגלען גייען פאַרלוירן. נייערט נייעם ווייַן גיסט מען אַריַין אין נייע לאָגלען, אוּן בּיידע זענען באַוואָרנט.

18 בּשַׁעת ער האָט אַזוי צוּ זיי גערעדט, איז געקומען אַ שַׂר, אוּן האָט זיך פאַר אים געבּוקט, אוּן געזאָגט: מיין טאָכטער איז אָקערשט געשטאָרבן; קום, אוּן לייג אַרויף אויף איר דיין האַנט, ווועט זי ליבן. 19 אוּן יֵשׁוּעַ איז אויפגעשטאַנען, אוּן איז אים נאָכגעגאַנגען מיט זיינע תַּלמידים. 20 אוּן זע, אַ פרוי, ווָאָס האָט צוועלף יאָר געליטן פוּן אַ בלוּטפלוּס, האָט געזעענט הינטער אים אוּן האָט אָנגערירט די כַּנפות פוּן זיין מַלבּוש; 21 ווָארים זי האָט בּיי זיך געטראַכט: אויב איך ווועל נאָר אָנדירן זיין מַלבּוש, ווועל איך ווערן געזונט. 22 אוּן יֵשׁוּעַ האָט זיך אויסגעדרייט, אוּן אַז ער האָט זי געזען, האָט ער געזאָגט: זיי געטרייסט, טאָכטער מיינע; דיין אֱמוּנה האָט דיר געהאָלפן. אוּן די פרוי

[1] הושע ו, 6.

איז געזונט געווארן פון יענער שָׁעה אָן. 23 און אַז יֵשׁוּעַ איז אַריַינגעקומען
אין דעם שַׁרס הויז אַריין, און גענזען די פלייטנשפילער, און דעם
טומלדיקן עולם, 24 האָט ער געזאָגט: גייט אַרויס; ווארים דאָס מיידל איז
ניט געשטאָרבן, נייערט זי שלאָפט. און זיי האָבן אים גוט אויסגעלאַכט.
25 אָבער אַז מען האָט דעם עולם אַרויסגעשיקט, איז ער אַריַינגעגאַנגען,
און האָט זי אָנגענומען ביי דער האַנט, און דאָס מיידל איז אויפגעשטאַנען.
26 און די ידיעה וועגן דעם האָט זיך פאַרשפרייט אין יענעם גאַנצן לאַנד.
27 און ווי יֵשׁוּעַ איז פון דאָרטן אַוועקגעגאַנגען, זענען אים נאָכגעגאַנגען
צוויי בלינדע, וואָס האָבן געשריגן, און געזאָגט: דערבאַרעם דיך אויף
אונדז, בֶּן־דָּוִד. 28 און אַז ער איז אַריַינגעקומען אין דעם הויז אַריין,
האָבן די בלינדע געענענט צו אים; און יֵשׁוּעַ האָט צו זיי געזאָגט: גלויבט
איר, אַז איך בין בפוח דאָס צו טאָן? האָבן זיי צו אים געזאָגט: יָא, האַר.
29 דעמאָלט האָט ער באַרירט זייערע אויגן און געזאָגט: לויט ווי אייער
אמונה, אַזוי זאָל אייך געשען. 30 און זייערע אויגן זענען געעפנט
געוואָרן. און יֵשׁוּעַ האָט זיי שטרענג באַפוילן, און געזאָגט: זעט אַז
קיינער זאָל עס ניט וויסן. 31 אָבער זיי זענען אַרויסגעגאַנגען, און האָבן
פאַרשפרייט זיין שֵׁם אין יענעם גאַנצן לאַנד.
32 און ווי זיי זענען אַרויסגעגאַנגען, האָט מען צו אים געבראַכט אַ
שטומען, וואָס איז געווען באַזעסן פון אַ בייזן גייסט. 33 און אַז דער בייזער
גייסט איז אַרויסגעטריבן געוואָרן, האָט דער שטומער גערעדט; און
דאָס פאָלק האָט זיך געחידושט, און געזאָגט: אַזוינס איז נאָך קיינמאָל
ניט געזען געוואָרן אין יִשְׂרָאֵל. 34 אָבער די פרושים האָבן געזאָגט:
דורך דעם שַׂר פון די בייזע גייסטער טרייבט ער אַרויס בייזע גייסטער.
35 און יֵשׁוּעַ איז אַרומגעגאַנגען איבער אַלע שטעדט און דערפער, האָט
געלערנט אין זייערע בָּתֵּי־כְּנֵסִיות, און אָנגעזאָגט די בשׂורה פון דעם
מַלכות, און געהיילט יעדע מין קראַנקהייט און יעדן מין וויטיק. 36 און
אַז ער האָט געזען דאָס פאָלק, האָט אים אָנגענומען אַ רַחמָנות אויף זיי,
ווייל זיי זענען געווען פאַרשמאַכט און צעזייט, ווי שאָף וואָס האָבן ניט
קיין פאַסטער. 37 דעמאָלט האָט ער געזאָגט צו זיינע תַּלמידים: דער
שניט איז באָמת גרויס, אָבער די אַרבעטער זענען ווינציק. 38 בעט
דעריבער דעם האַר פון דעם שניט, אַז ער זאָל אַרויסשיקן אַרבעטער צו
זיין שניט.
ל 1 און ער האָט געפון צו זיך זיינע צוועלף תַּלמידים, און האָט זיי געגעבן
שליטה איבער אומריינע גייסטער, זיי אַרויסצוטרייַבן, און צו היילן יעדע
מין קראַנקהייט און יעדן מין וויטיק.
2 און דאָס זענען די נעמען פון די צוועלף שליחים: דער ערשטער,
שִׁמעוֹן, וואָס וועט געפון פּעטרוס, און אַנדריי זיין ברודער; יַעקֹב
בֶּן־זַבְדִי, און יוֹחָנָן

זיין ברודער; 3 פֿיליפּוס אוּן בַּר־תַּלמַי; תּוֹמָא אוּן מַתִּיאָ, דער מוֹכס; יַעקֹב בֶּן־חַלפַי אוּן תַּדַי; 4 שִׁמעוֹן דער קַנָאי, אוּן יהוּדה אִישׁ־קריוֹת, וואָס האָט אים אויך פֿאַררָאטן.
5 די דאָזיקע צוועלף האָט יֵשׁוּע אַוועקגעשיקט, אוּן האָט זיי געבאָטן, אַזוי צו זאָגן: גייט ניט אויף קיין וועג פוּן די גוֹיִים, אוּן קוּמט ניט אַריין אין אַ שטאָט פוּן די שוֹמרוֹנים, 6 נייערט גייט ליבער צוּ די פֿאַרלוירענע שאָף פוּן דעם בֵּית־יִשׂרָאל. 7 אוּן בּעת איר גייט, רופט אויס, אוּן זאָגט: דאָס מַלכוּת־שָׁמַיִם איז נאָענט. 8 היילט די קראַנקע, זייט מחַיֵה־מֵתִים, רייניקט די מצוֹרָעים, טרייבט אַרויס בייזע גייסטער; בחינם האָט איר מקַבל געווען, בחינם זאָלט איר געבן. 9 נעמט ניט קיין גאָלד, אָדער זילבער, אָדער קופּער אין אייערע גאַרטלען, 10 ניט קיין רייזעזאַק אויפן וועג, ניט קיין צוויי רעק, ניט קיין שיך, ניט קיין שטעקן; ווארים דער אַרבעטער איז ווערט זיין עסן. 11 אוּן אין וואָסער שטאָט אָדער דאָרף איר וועט אַריינקוּמען, פֿאָרשט אויס ווער ס׳איז דערין וועדט, אוּן דאָרט פֿאַרבלייַבט, ביז איר גייט ווייטער. 12 אוּן ווי איר קוּמט אַריין אין דעם הויז, גריסט עס. 13 אוּן אויב דאָס הויז איז זוֹכה, זאָל אייער שָׁלוֹם קוּמען איוף אים; נאָר אויב סע איז ניט זוֹכה, זאָל אייער שָׁלוֹם זיך אומקערן צוּ אייך. 14 אוּן ווער סע וועט אייך ניט אויפנעמען, אָדער אויסהערן אייערע רייד, זאָלט איר אָפּטרעסלען דעם שטויב פוּן אייערע פיס בעת איר גייט אַרויס פוּן יענעם הויז אָדער שטאָט. 15 באמת, איך זאָג אייך, דעם לאַנד פוּן סדוֹם אוּן עַמוֹרָה וועט אַ סַך גרינגער זיין אין יוֹם־הַדין, ווי פאַר יענער שטאָט.
16 זעט, איך שיק אייך אַרויס ווי שאָף צווישן וועלף; זייט דעריבער קלוג ווי שלאַנגען, אוּן תּמימותדיק ווי טויבן. 17 היט אייך אָבער פאַר מענטשן; ווארים זיי וועלן אייך איבערענטפערן צום סַנהֶדרין, אוּן אין זייערע שוּלן וועלן זיי אייך שמייַסן; 18 יָא, אויך פאַר מוֹשלים אוּן מלָכים וועט מען אייך ברענגען פוּן מיינעטוועגן, פאַר אַן עֵדות צוּ זיי אוּן פאַר די גוֹיִים. 19 אוּן בעת זיי טוּען אייך איבערענטפערן, דאַגהט ניט וואָס איר זאָלט זאָגן, אָדער וואָס איר זאָלט רעדן; ווארים סע וועט אייך אין יענער שָׁעה געגעבן ווערן,

וואָס איר זאָלט רעדן. 20 וואָרים ניט איר זענט עס די, וואָס רעדן, נייערט דער גייסט פון אייער פאָטער, וואָס רעדט דורך אייך. 21 און ברודער וועט ברודער איבערענטפערן צום טויט, און פאָטער זיין קינד, און קינדער וועלן אויפשטיין קעגן עלטערן, און זיי טייטן; 22 און איר וועט זיין פאַרהאַסט פון אַלעמען פון מיין נאָמענווועגן; אָבער דער, וואָס וועט אויסהאַלטן ביזן סוף, וועט ניצול ווערן. 23 און ווען זיי טוען אייך רודפן אין דער שטאָט, אַנטלויפט אין דער אַנדערער; וואָרים באמת, איך זאָג אייך, איר וועט ניט האָבן דורכגעגאַנגען די שטעט פון ישׂראל, ביז דער בן־אָדם וועט קומען.

24 אַ תַּלמיד שטייט ניט העכער פון זיין רֶבין, און אַ קנעכט איבער זיין האַר; 25 גענוג איז פאַר דעם תַּלמיד ער זאָל זיין ווי זיין רֶבי, און דער קנעכט ווי זיין האַר. אויב זיי האָבן דעם בַּעל־הַבַּית גערופן בַּעל־זבול, אַ פשיטא שוין זיין הויזגעזינד? 26 בכֵן, האָט ניט קיין מורא פאַר זיי; וואָרים עס איז גארניט פאַרהוילן, וואָס וועט ניט אַנטפלעקט ווערן, און פאַרבאָרגן, וואָס וועט ניט באַקאַנט ווערן. 27 וואָס איך זאָג אויך אין דער פינצטערניש, רעדט אין דער ליכטיקייט; און וואָס איר הערט אויפן אויער, מאַכט באַקאַנט פון די דעכער. 28 און האָט ניט קיין מורא פאַר די, וואָס טייטן דעם גוף, נאָר קאָנען ניט טייטן די נשָמה; נייערט האָט ליבערשט מורא פאַר אים, וואָס קאָן אומברענגען סיי נשָמה, סיי גוף איז גיהֶנום. 29 פאַרקויפט מע דען ניט צוויי פייגעלעך פאַר אַ פרוטה? און דאָך פאַלט קיין איינס פון זיי ניט אויף דער ערד אָן אייער פאָטערס רָצון. 30 ביי אייך זענען אַפילו די האָר אויף דעם קאָפּ אַלע געציילט. 31 דערפאַר האָט ניט קיין מורא; איר זענט מער ווערט ווי אַ סַך פייגעלעך. 32 דעריבער, יעדער איינער, וואָס וועט מיך באַקענען פאַר מענטשן, דעם וועל איך אויך באַקענען פאַר מיין פאָטער אין הימל. 33 וואָר אָבער סע וועט מיך פאַרלייקענען פאַר מענטשן, דעם וועל איך אויך פאַרלייקענען פאַר מיין פאָטער אין הימל.

34 מיינט ניט, אַז איך בין געקומען ברענגען שָלום אויף דער ערד; איך בין ניט געקומען ברענגען שָלום, נייערט אַ שוואָרד. 35 וואָרים איך בין געקומען פונאַנדערשיידן אַ מענטשן פון זיין פאָטער, און אַ טאָכטער פון איר מוטער, און אַ שנור פון איר שוויגער; 36 און אַ מענטשנס שׂונאים וועלן זיין זיינע אייגנע הויזגעזינדן.[1] 37 דער, וואָס האָט ליב פאָטער אָדער מוטער מער ווי מיך, איז מיך ניט ווערט; און דער, וואָס האָט ליב זון, אָדער טאָכטער מער ווי מיך, איז מיך ניט ווערט. 38 און דער, וואָס נעמט ניט זיין קרייץ

[1] מיכא ז, 6.

אוּן גייט מיר נאָך, איז מיך ניט וועֲרט. 39 דער, וואָס געפינט זיין לעבן, וועט עס פאַרלירן; אוּן דער, וואָס פאַרלירט זיין לעבן פוּן מיַנעטוועגן, וועט עס געפינען.

40 דער, וואָס נעמט אייך אויף, נעמט מיך אויף, אוּן דער, וואָס נעמט אייך אויף, נעמט אויף דעם, וואָס האָט מיך געשיקט. 41 דער, וואָס נעמט אויף אַ נָבֿיא אין דעם נאָמען פוּן אַ נָבֿיא, וועט באַקומען אַ נָבֿיאס שׂכַר; אוּן דער, וואָס נעמט אויף אַ צַדיק אין דעם נאָמען פוּן אַ צַדיק, וועט באַקומען אַ צַדיקס שׂכַר. 42 אוּן דער, וואָס וועט בלויז געבן צוּ טרינקען אַ בעכער קאַלט וואַסער איינעם פוּן די דאָזיקע מינדסטע, אין דעם נאָמען פוּן אַ תַּלמיד, באמת, איך זאָג אייך, ער וועט ניט אָנווערן זיין שׂכַר.

יא אוּן עס איז געווען, בעת יֵשוּע האָט געענדיקט צוּ באַפעלן זיינע צוועלף תַּלמידים, איז ער פוּן דאָרטן אַוועקגעגאַנגען לערנען אוּן דַרשענען אין זייערע שטעט.

2 אוּן וועֲן יוֹחָנָן האָט געהערט אין דער תּפיסה די מַעשׂים פוּן דעם מָשִׁיחַ, האָט ער געשיקט דוּרך זיינע תַּלמידים, 3 אוּן אים געלאָזט זאָגן: ביסטוּ דער, וואָס דאַרף קוּמען, אָדער זאָלן מיר וואַרטן אויף אַן אַנדערן? 4 אוּן יֵשוּע האָט געענטפערט, אוּן צוּ זיי געזאָגט: גייט אוּן דערציילט יוֹחָנָן וואָס איר הערט אוּן זעט: 5 די בלינדע קריגן זייער ראָיה, די לאָמע גייער, די מצוֹרָעים ווערן געריניקט, די טויבּע הערן, די טויטע שטייען אויף תּחַית־הַמֵּתים, אוּן פאַר די אָרעמע ווערט געדַרשנט די בשׂוֹרה־טוֹבה. 6 אוּן וואויל איז דעם, וואָס וועט זיך ניט שטרויכלען אָן מיר.

7 אוּן ווי זיי זענען אַוועקגעגאַנגען, האָט יֵשוּע אָנגעהויבן צוּ רעדן צוּם פאָלק וועגן יוֹחָנָן: וואָס זענט איר אַרויסגעגאַנגען זען אין דער מִדבר? אַ טראָשטשינע שאָקלען זיך מיטן ווינט? 8 וואָס דען זענט איר אַרויסגעגאַנגען זען? אַ מענטשן אָנגעטאָן אין פיינע מַלבּושים? זעט, די וואָס טראָגן פיינע מַלבּושים זענען אין הייזען פוּן מלָכים. 9 אָדער צוליב וואָס זענט איר אַרויסגעגאַנגען? צוּ זען אַ נָבֿיא? יאָ, איך זאָג אייך, אַ סַך מער ווי אַ נָבֿיא. 10 דאָס איז ער, פוּן וועמען סע שטייט געשריבן:

זע, איך שיק מיין מלאך פאַר דיין פָּנים,
וואָס וועט אָנגרייטן דיין וועג פאַר דיר.[1]

11 באמת, איך זאָג אייך, צווישן די, וואָס זענען געבוירן געוואָרן פוּן ווייבער, איז ניט אויפגעשטאַנען קיין גרעסערער ווי יוֹחָנָן הַמַטביל; פוּנדעסטוועגן איז דער קלענסטער אין דעם מַלכוּת־שָׁמַיִם גרעסער פוּן אים.

---

[1] מלאכי ג, 1.

12 אוּן זינט די טעג פוּן יוֹחָנָן הַמַּטבּיל אָן ביז איצט, ליידט דאָס
מַלכוּת־שָׁמַיִם געוואַלט, אוּן די מענטשן פוּן געוואַלט נעמען עס מיט
גבוּרה. 13 וואָרים אַלע נביאים אוּן די תּוֹרה האָבן נבּיאות געזאָגט ביז
יוֹחָנָן. 14 אוּן אויב איר ווילט עס אָננעמען, איז ער אֵלִיָּהוּ, ווָאס דאַרף
קוּמען. 15 דער, ווָאס האָט אויערן, זאָל הערן.
16 צוּ ווועמען אָבער זאָל איך גלייַכן דעם דאָזיקן דוֹר? ער איז גלייַך צוּ
קינדער, ווָאס זיצן אויף די מאַרקפּלעצער אוּן רופן צוּ זייערע חַבֿרים:
17 מיר האָבן געשפּילט פאַר אייך, אוּן איר האָט ניט געטאַנצט,
מיר האָבן געקלאָגט, אוּן איר האָט ניט געטרויערט.
18 וואָרים יוֹחָנָן איז געקוּמען, אוּן ער האָט ניט געגעסן אוּן ניט
געטרונקען, אוּן זיי זאָגן: אַ בייזער גייסט איז אין אים; 19 דער בֶּן־אָדָם
איז געקוּמען ער עסט אוּן טרינקט, אוּן זיי זאָגן זעט, אַ מענטש אַ
זוֹלֶל־וסוֹבא, אַ פריינט פוּן מוֹכסים אוּן זינדיקע! אוּן די חָכמה איז
געערעכטפאַרטיקט דוּרך אירע מַעשׂים.
20 דעמאָלט האָט ער אָנגעהויבן צוּ מוסרן די שטעט, אין וועלכע דאָס
רוֹב פוּן זייַנע וואונדער זענען געטאָן געוואָרן, ווייל זיי האָבן ניט
תּשׁובה געטאָן. 21 ווויי צוּ דיר, כוֹרָזין! ווויי צוּ דיר, בֵּית־צַיְדָה! וואָרים
אויב די נְסים, ווָאס זענען געטאָן געוואָרן אין אייך, וואָלטן געטאָן
געוואָרן אין צוֹר אוּן צִידוֹן, וואָלטן זיי שוין לאַנג תּשׁובה־געטאָן
אין זַאק אוּן אַש. 22 אָבער איך זאָג אייך, אין יוֹם־הַדין וועט זיין
גרינגער פאַר צוֹר אוּן צִידוֹן ווי פאַר אייך. 23 אוּן דוּ, כְּפַר־נַחוּם, אַזש
צוּם הימל וועסטוּ דיך דערהייבן? אין שאוֹל־תַּחתִּיה וועסטוּ
אַראָפנידערן. וואָרים אויב די נְסים, ווָאס זענען אין דיר געטאָן
געוואָרן, וואָלטן געטאָן געוואָרן אין סדוֹם, וואָלט זי פאַרבליבן ביזן
היינטיקן טאָג. 24 אָבער איך זאָג אייך, דעם לאַנד פוּן סדוֹם וועט זיין
גרינגער אין יוֹם־הַדין ווי דיר.
25 אין יענער צייט האָט יֵשׁוּעַ אויסגערופן, אוּן געזאָגט: איך דאַנק דיר,
פאָטער, האַר פוּן הימל אוּן ערד, ווָאס דוּ האָסט דאָס פאַרהוילן פוּן
די חַכָמים אוּן פאַרשטענדיקע, אוּן עס אַנטפּלעקט פאַר עוֹפּעלעך;
26 יָא, פאָטער, אַזוי איז געווען דיין רָצוֹן. 27 אַלצדינג איז מיר
איבערגעגעבן פוּן מיין פאָטער; אוּן קיינער קען ניט דעם
זוּן, אַחוּץ דער פאָטער; אוּן קיינער קען ניט דעם פאָטער, אַחוּץ דער
זוּן, אוּן דער, צוּ ווועמען דער זוּן ווייל אים אַנטפּלעקן. 28 קוּמט צוּ מיר,
איר אַלע, ווָאס האָרעווט אוּן זענט שווער באַלאָדן, אוּן איך ווועל
אייך געבן רוּ.

29 נעמט אויף אייך מיין יאָך, אוּן לערנט פוּן מיר; וואָרים איך בּין
עַניוֹוֶתדיק אוּן נידעריק אין געמיִט, אוּן איר וועט געפינען רוּ פאַר
אייערע נשָמות. 30 וואָרים מיין יאָך איז גרינג, אוּן מיין מַשׂא איז
לייַכט.
יב אין יענער צייט איז יֵשוּעַ אין אַ שַבּת געגאַנגען דוּרך תּבוּאה־
פעלדער; אוּן זיינע תַּלמידים זענען געווען הוּנגעריק, אוּן האָבּן
אָנגעהויבּן צוּ רייסן זאַנגען אוּן עסן. 2 אָבּער אַז די פּרוּשים האָבּן דאָס
געזען, האָבּן זיי צוּ אים געזאָגט: זע, דיינע תַּלמידים טוּען, וואָס מען
טאָר ניט טאָן אוּם שַבּת. 3 אָבּער ער האָט צוּ זיי געזאָגט: האָט איר ניט
געלייענט וואָס דָוִד האָט געטאָן, בּעת ער איז געווען הוּנגעריק, אוּן די,
וואָס זענען געווען מיט אים? 4 ווי ער איז אַרייַנגעגאַנגען אין דעם הויז
פוּן גאָט, אוּן האָט געגעסן דאָס לֶחֶם־הַפָּנים, וואָס ער האָט ניט
געטאָרט עסן, אוּן אויך ניט די, וואָס זענען געווען מיט אים, נייערט
נאָר די כֹּהַנים אַליין? 5 אָדער האָט איר ניט געלייענט אין דער תּוֹרה,
אַז די כֹּהַנים זענען מחַלֵּל שַבּת אין בֵּית־הַמִקדש, אוּן דאָך זענען זיי ניט
חַייב? 6 אָבּער איך זאָג אייך, אַ גרעסערער פוּן בֵּית־הַמִקדש איז דאָ
פאַראַן. 7 אוּן אויבּ איר וואָלט פאַרשטאַנען, וואָס דאָס מיינט: חֶסֶד
בּאַגער איך אוּן ניט קיין קָרבָּנות, וואָלט איר ניט פאַרמִשפּט די
אוּמשוּלדיקע; 8 וואָרים דער בֶּן־אָדָם איז האַר איבּער דעם שַבּת.
9 אוּן ער איז אַוועק פוּן דאָרטן, אוּן איז אַרייַנגעגאַנגען אין זייער שוּל.
10 אוּן אָט איז דאָרט געווען אַ מענטש מיט אַ פאַרדאַרטער האַנט. אוּן
זיי האָבּן אים געפרעגט: מעג מען היילן אוּם שַבּת? כּדי זיי זאָלן אים
קענען פאַרמַסרן. 11 האָט ער צוּ זיי געזאָגט: וואָסער מענטש צווישן
אייך, וואָס פאַרמאָגט אַ שאָף, אוּן אויבּ זי זאָל שַבּת אַרייַנפאַלן אין אַ
גרוּבּ, צי וועט ער זי ניט אָננעמען אוּן אַרויסשלעפּן? 12 בּכֵן, וויפל
מער איז אַ מענטש ווערט פוּן אַ שאָף! דעריבּער מעג מען שַבּת טאָן
גוּטס. 13 דערנאָך האָט ער געזאָגט צוּם מענטשן: שטרעק אויס דיין
האַנט. אוּן ער האָט זי אויסגעשטרעקט, אוּן זי איז געזוּנט געוואָרן, ווי
די אַנדערע. 14 אוּן די פּרוּשים זענען אַרויסגעגאַנגען, אוּן האָבּן זיך
קעגן אים אַן עֵצה געהאַלטן, ווי אים אוּמצוּבּרענגען.
15 אוּן אַז יֵשוּעַ האָט דאָס בּאַמערקט, איז ער אוועק פוּן דאָרטן. אוּן אַ
סַך זענען אים נאָכגעגאַנגען, אוּן ער האָט זיי אַלע געהיילט, 16 אוּן זיי
בּאַפוילן אים ניט מגַלה צוּ זיין, 17 כּדי עס זאָל מקוּים ווערן, וואָס סע
איז געזאָגט געוואָרן פוּן ישַעיָה הַנָבִיא:

---

[1] שמואל א׳ כא, 7; ויקרא כד, 9. [2] במדבר כח, 9. [3] הוֹשע ו, 6.

18 אָט איז מיין קנעכט, וועמען איך האָב אויסדערווויילט,
מיין געליבטער, וואָס איז מיר וואוילגעפעלן.
איך וועל אַרויפטאָן מיין גייסט אויף אים;
אַ מִשפט צוּ די פעלקער וועט ער אַרויסלאָזן.
19 ער וועט זיך ניט קריגן, אוּן ניט שרייַען,
אויך וועט מען ניט הערן זיין קוֹל אין די גאַסן.
20 אַן איינגעבויגן שטעקל וועט ער ניט צעברעכן,
אוּן אַ רייַכערדיקן קנויט וועט ער ניט פאַרלעשן,
ביז ער וועט אַרויסברענגען דעם מִשפט צוּם נצָחון;
21 אוּן אויף זיין נאָמען וועלן די פעלקער האָפן.[1]
22 דעמאָלט האָט מען צוּ אים געבראַכט אַ בלינד־שטומען, וואָס איז געווען באַזעסן פּוּן אַ שֵד, אוּן ער האָט אים געהיילט, אַזוי, אַז דער שטומער האָט געריעדט אוּן געזען. 23 אוּן דאָס גאַנצע פאָלק האָט זיך געחידושט, אוּן גענאָגט: זאָל דאָס זיין דער בֶּן־דָוִד? 24 אָבער אַז די פּרושים האָבן דאָס געהערט, האָבן זיי גענאָגט: ער טרייבט אַרויס שֵדים נאָר דורך בַּעל־זבוּל, דעם שַר פּוּן די שֵדים. 25 אוּן פאַרשטייענדיק זייערע מַחשָבות, האָט ער צוּ זיי גענאָגט: יעדע מלוּכה, וואָס איז צעטיילט קעגן זיך אַליין, ווערט חָרוב; אוּן יעדע שטאָט אָדער הויז, וואָס איז צעטיילט קעגן זיך אַליין, וועט ניט האָבן קיין קִיום. 26 אוּן אויב דער שָטן טוט אַרויסטרייַבן דעם שָטן, איז ער צעטיילט קעגן זיך אַליין, טאָ וויאַזוי קאָן זיין מלוּכה האָבן אַ קִיום? 27 אוּן אויב איך טרייַב אַרויס שֵדים דורך בַּעל־זבוּל, דורך וועמען טרייַבן אייערע זין זיי אַרויס? דעריבער זאָלן זיי זיין אייערע ריכטער. 28 טרייַב איך אָבער אַרויס שֵדים דורך דעם גייסט פּוּן גאָט, טאָ האָט געקומען צוּ אייך דאָס מַלכוּת פּוּן גאָט. 29 אָדער וויאַזוי קאָן איינער אַריַינקומען אין הויז אַריין פּוּן דעם גיבּור, אוּן רויבן זיינע זאַכן, אויב ער בינדט ניט קוֹדם דעם גיבּור, אוּן דערנאָך ערשט קאָן ער באַרויבן זיין הויז. 30 ווער סע איז ניט מיט מיר, איז קעגן מיר, אוּן ווער סע זאַמלט ניט איין מיט מיר, צעשפּרייט. 31 דעריבער זאָג איך אייך, יעדע זינד אוּן לעסטערונג וועט פאַרגעבן וועלן די מענטשן, אָבער די לעסטערונג קעגן דעם רוּחַ־הַקוֹדש וועט ניט פאַרגעבן וועלן. 32 אוּן ווער סע וועט רעדן אַ וואָרט קעגן דעם בֶּן־אָדָם, וועט מען עס אים מוֹחל זיין,

[1] ישעיה מב, 1-4.

וועד אָבער סע וועט רעדן קעגן דעם רוּחַ־הַקוֹדֶשׁ, דעם וועט מען עס ניט מוֹחל זיין, ניט אויף דער וועלט אוּן ניט אויף דער עולם־הַבָּא..
33 אָדער מאַכט דעם בוים גוט, אוּן זיינע פֵּירות גוט, אָדער מאַכט דעם בוים שלעכט, אוּן זיינע פֵּירות שלעכט; וואָרים דעם בוים דערקענט מען לויט זיינע פֵּירות. 34 איר אָפּשטאַם פוּן שלאַנגען ! ווי קאַנט איר רעדן גוטס, ווען איר זענט שלעכט? וואָרים פוּן וואָס דאָס האַרץ איז פול, רעדט דאָס מויל.
35 דער גוטער מענטש טוט אַרויסברענגען פוּן זיין גוטן אוֹצער גוטס; אוּן דער שלעכטער מענטש טוט אַרויסברענגען פוּן זיין שלעכטן אוֹצער שלעכטס.
36 איך זאָג אייך, אַז פאַר יעדן פוּסטן וואָרט, וואָס מענטשן רעדן, וועלן זיי מוזן אָפּגעבן חֶשבון אין יוֹם־הַדין; 37 וואָרים לויט דיינע רייד וועסטו גערעכטפאַרטיקט ווערן, אוּן לויט דיינע רייד וועסטו פאַרמְשפט ווערן.
38 דעמאָלט האָבן עטלעכע פוּן די סוֹפֿרים אוּן פרושים צוּ אים געזאָגט רֶבִּי, מיר וואָלטן וועלן זען אַ צייכן פוּן דיר. 39 אָבער ער האָט געענטפערט, אוּן צוּ זיי געזאָגט: אַ שלעכטער אוּן נואפֿדיקער דוֹר זוכט אַ צייכן, אָבער סע וועט אים קיין צייכן ניט געגעבן ווערן, סיידן דער צייכן פוּן יוֹנָה הַנָּבִיא.
40 ווייל אַזוי ווי יוֹנָה איז דריי טעג אוּן דריי נעכט געווען אין דעם אינגעווייד פוּן דעם וואַלפיש, אַזוי וועט דער בֶּן־אָדָם זיין דריי טעג אוּן דריי נעכט אין דעם האַרץ פוּן דער ערד. 41 די מענטשן פוּן נִינְוֵה וועלן אויפשטיין צוּם מְשפט מיט דעם דאָזיקן דוֹר, אוּן וועלן אים פאַרמְשפטן; וואָרים זיי איז געקומען פוּן עק וועלט צוּ הערן די חָכמה פוּן שלמה; אוּן דאָ איז פאַראַן אַ גרעסערער פוּן שלמה.
43 אוּן בעת דער אוּמריינער גייסט אַרויס פוּן אַ מענטשן, וואַנדערט ער אַרוּם אין טרוקענע ערטער, אוּ זוכט אַ מָקוֹם־מנוּחה; אוּן אַז ער געפינט אים ניט, 44 דעמאָלט זאָגט ער: איך וועל מיך אומקערן אין מיין הויז אַריין, פונוואַנען איך בין אַרויסגעגאַנגען. אוּן בעת ער קוּמט, געפינט ער עס ליידיק, אויסגעקערט, אוּן אויסגעפוצט. 45 דערנאָך גייט ער, אוּן נעמט מִיט זיך זיבן אַנדערע רוּחות, נאָך ערגערע פוּן אים אַליין, אוּן זיי גייען אַריין אוּן וואוינען דאָרט; אוּן דער סוֹף פוּן יענעם מענטשן וועט ערגער ווי דער אָנהייב. פוּנקט אַזוי וועט אויך זיין מיט דעם דאָזיקן שלעכטן דוֹר.
46 אוּן בשַעת ער האָט נאָך גערעדט צוּם פאָלק, ערשט זיין מוטער אוּן זיינע ברידער זענען געשטאַנען אין דרויסן, אוּן האָבן געוואָלט מיט אים רעדן.
47 אוּן איינער האָט צוּ אים געזאָגט: זע, דיין מאַמע אוּן דיינע ברידער שטייען אין דרויסן אוּן ווילן מיט דיר רעדן. 48 אָבער ער האָט געענטפערט, אוּן געזאָגט צוּ דעם, וואָס האָט אים דאָס געזאָגט: ווער איז מיין מוטער, אוּן ווער זענען מיינע ברידער? 49 אוּן ער האָט אויסגעשטרעקט זיין האַנט אויף זיינע תַּלמידים,

אוּן געזאָגט: אָט איז מײַן מוּטער אוּן מײַנע ברידער! 50 וואָרים ווער סע וועט טאָן דעם רָצון פוּן מײַן פאָטער אין הימל, איז מײַן ברודער, אוּן שוועסטער, אוּן מוטער.

יג אין יענעם טאָג איז יֵשוּעַ אַרויסגעגאַנגען פוּן דעם הויז אוּן האָט זיך געזעצט בײַם יַם. 2 אוּן סע האָט זיך פאַרזאַמלט אַרוּם אים אַ גרויסער עוֹלם, אַזוי, אַז ער איז אַרײַנגעגאַנגען אין אַ שיף, אוּן האָט זיך אַנידערגעזעצט; אוּן דאָס גאַנצע פאָלק איז געשטאַנען בײַם בּרעג. 3 אוּן ער האָט צוּ זײ געריידט אַ סַך מיט משָלים, אוּן געזאָגט: זעט, דער זייַער איז אַרויסגעגאַנגען זייַען. 4 אוּן בעת ער האָט געזייט, איז טייל זריעה געפאַלן בײַם וועג, אוּן די פייגל זענען געקומען אוּן האָבן זי פאַרצערט. 5 אוּן אַנדערע איז געפאַלן אויף פעלזיק לאַנד, וואוּ זי האָט ניט געהאַט קיין סַך ערד; אוּן זי האָט תּיכף אויפגעשפראָצט, ווייל זי האָט ניט געהאַט קיין טיפקייט פוּן ערד; 6 אוּן אַז די זון איז אויפגעגאַנגען, איז זי פאַרטריקנט געוואָרן, אוּן מַחמת זי האָט ניט געהאַט קיין וואָרצלען, איז זי פאַרוועלקט געוואָרן. 7 אוּן אַנדערע איז געפאַלן צווישן דערנער, אוּן די דערנער זענען אויפגעוואַקסן אוּן האָבן זי דערשטיקט. 8 אוּן אַנדערע איז געפאַלן אויף גוטער ערד, אוּן האָט אַרויסגעגעבן תּבוּאה, טייל הונדערטפאַך, טייל זעכציק, טייל דרייַסיקפאַך. 9 דער, וואָס האָט אויערן, זאָל הערן.

10 אוּן די תַּלמידים האָבן געגעענט, אוּן האָבן צוּ אים געזאָגט: פאַרוואָס רעדסטוּ צוּ זיי מיט משָלים? 11 האָט ער געענטפערט, אוּן צוּ זיי געזאָגט: אייך איז געגעבן געוואָרן צוּ פאַרשטיין די סוֹדות־שָׁמַיִם, אָבער צוּ זיי איז דאָס ניט געגעבן געוואָרן. 12 וואָרים דער, וואָס האָט, דעם וועט געגעבן ווערן, אוּן ער וועט האָבן בשֶׁפע; אָבער דער, וואָס האָט ניט, פוּן דעם וועט אַוועקגענומען ווערן אַפילו דאָס, וואָס ער האָט. 13 דעריבער רעד איך צוּ זיי מיט משָלים, ווייל הַגַם זיי זעען, זעען זיי ניט; אוּן הַגַם זיי הערן, הערן זיי ניט, אוּן פאַרשטיין אויך ניט. 14 אוּן אויף זיי איז מקוים געוואָרן די נבואה פוּן ישַעיָה, וואָס זאָגט:

הערן וועט איר הערן, אוּן ניט פאַרשטיין,
אוּן זען וועט איר זען, אוּן דאָך ניט זען.
15 וואָרים פעט איז דאָס האַרץ פוּן דעם דאָזיקן פאָלק,
אוּן זייערע אויערן שווער צוּ הערן,
אוּן זייערע אויגן האָבן זיי פאַרמאַכט,
טאָמער וועלן זיי זען מיט זייערע אויגן,
אוּן הערן מיט זייערע אויערן,
אוּן פאַרשטיין מיט זייער האַרץ,
אוּן תשובה טון אוּן איך זאָל זיי היילן.[1]

16 אָבער וואויל איז צוּ אייערע אויגן, ווייל זיי זעען, אוּן אייערע אויערן, ווייל זיי הערן. 17 וואָרים באמת, איך זאָג אייך, אַז אַ סַך נביאים אוּן צַדיקים האָבן באַגערט צוּ

[1] ישעיה ו, 9, 10.

זען וואָס איר זעט, אוּן האָבן עס ניט געזען, אוּן צוּ הערן וואָס איר הערט, אוּן האָבן עס ניט געהערט.
18 הערט דעריבּער איר דאָס מָשל מיט דעם זייֶער. 19 איטלעכער וואָס הערט דאָס וואָרט פוּן דעם מַלכות־שָׁמַיִם אוּן פאַרשטייט עס ניט, קוּמט דער שָׂטָן אוּן רויבּט דאָס, וואָס איז פאַרזייֶט געוואָרן אין זיין האַרץ; דאָס איז דער, וואָס איז פאַרזייֶט געוואָרן בּיים וועג. 20 אוּן דאָס, וואָס איז פאַרזייֶט געוואָרן אויף פעלזיק לאַנד, דאָס איז דער, וואָס הערט דאָס וואָרט אוּן נעמט עס תּיכף אויף מיט שִׂמחה; 21 אָבּער אַזוי וויּ ער האָט ניט קיין וואָרצל אין זיך, פאַרבלייבּט ער נאָר אויף אַ וויילע; אוּן וויּ נאָר סע קוּמען אָן ליידן אוּן רדיפות צוּליבּ דעם וואָרט, ווערט ער תּיכף געשטרויכלט. 22 אוּן דאָס, וואָס איז פאַרזייֶט געוואָרן צווישן דערנער, דאָס איז דער, וועס הערט דאָס וואָרט, אוּן די דאָגות פוּן דער וועלט אוּן די אָפּנאַרעריי פוּן עַשירות דערשטיקן דאָס וואָרט, אוּן עס איז אָן פֵּירות. 23 אוּן דאָס, וואָס איז פאַרזייֶט געוואָרן אויף גוטער ערד, דאָס איז דער, וואָס הערט דאָס וואָרט אוּן פאַרשטייט עס; דער, בֶּאמת, טראָגט פֵּירות, אוּן ברענגט אַרויס, טייל הונדערטפאַך, טייל זעכציק, אוּן טייל דרייַסיקפאַך.
24 אַן אַנדער מָשל האָט ער געבּראַכט פאַר זיי, אַזוי צוּ זאָגן: דאָס מַלכות־שָׁמַיִם איז געגליכן צוּ אַ מענטשן וואָס האָט פאַרזייֶט גוטע זריעה אין זיין פעלד. 25 אוּן בּעת די מענטשן זענען געשלאָפן, איז געקוּמען זיין שׂונא אוּן האָט פאַרזייֶט ווילד־גראָז צווישן דעם וויץ, אוּן איז אַוועקגעגאַנגען. 26 אוּן וועט די זריעה האָט אויפגעשפּראָצט אוּן געטראָגן פרוכט, דעמאָלט האָט זיך אויך באַוויזן דאָס ווילד־גראָז. 27 זענען געקוּמען די קנעכט פוּן דעם בַּעל־הַבַּית, אוּן האָבן צוּ אים געזאָגט: האַר, האָסטוּ ניט געזייֶט גוטע זריעה אין דיין פעלד? פוּנוואַנען־זשע נעמט זיך אויף אים ווילד־גראָז? 28 האָט ער צוּ זיי געזאָגט: אַ שׂונא האָט דאָס געטאָן. האָבן די קנעכט צוּ אים געזאָגט: ווילסטוּ אֶפשר, אַז מיר זאָלן גיין אוּן זיי צוּנויפקלייבּן? 29 האָט ער געזאָגט: ניין, טאָמער וועט איר, בּשַׁעת איר וועט צוּנויפקלייבּן דאָס ווילד־גראָז, אויך אויסוואָרצלען מיט זיי דעם וויץ. 30 לאָזט זיי ביידע וואַקסן צוזאַמען ביז שניט־צייט; אוּן אין דער צייט פוּן שניט וועל איך זאָגן צוּ די שניטער: קלייבּט צונויף קוֹדם דאָס ווילד־גראָז אוּן בּינדט עס אין גאַרבן, כּדי עס צוּ פאַרברענען; אָבּער דעם וויץ זאַמלט איין אין מיין שיַער אַריין.
31 אַן אַנדער מָשל האָט ער געבּראַכט פאַר זיי, אַזוי צוּ זאָגן: דאָס מַלכות־שָׁמַיִם איז געגליכן צוּ זענעפט־זריעה, וואָס אַ מענטש האָט גענוּמען אוּן פאַרזייֶט אין זיין פעלד. 32 אוּן הַגַּם סע איז קלענער פוּן אַלע זאָמען, וואַקסט עס אָבּער אויס, איז עס גרעסער פוּן אַלע קרייַטעכצער, אוּן ווערט אַ בּוים, אַזוי, אַז די פייגל פוּן הימל קוּמען אוּן נעסטן אין זיינע צווייגן.

33 אַן אַנדער מָשל האָט ער זיי דערציילט: דאָס מַלכות־שָׁמַיִם איז געגליכן צוּ זויערטייג, וואָס אַ פרוי האָט גענומען אוּן אַריַינגעטאָן אין דריי מאָס מעל, ביז עס איז אינגאַנצן פֿאַרזויערט געוואָרן.
34 דאָס אַלץ האָט יֵשוּע גערעדט מיט משָלים פּאַרן פאָלק; אוּן אָן אַ משָל האָט ער ניט גערעדט צוּ זיי. 35 כּדי עס זאָל מקוים ווערן וואָס סע איז געזאָגט געוואָרן דורך דעם נָביא:

איך וועל עפענען מיין מויל מיט משָלים,
אוּן רעדן רעטענישן פּוּן פאַרצייטן.[1]

36 דערנאָך האָט ער אָפּגעלאָזט דאָס פאָלק, אוּן איז אַריַינגעגאַנגען אין הויז אַריין. אוּן זיינע תַּלמידים האָבן גענעענט, אוּן האָבן צוּ אים געזאָגט: דערקלער אונדז דאָס מָשל מיט דעם ווילד־גראָז פּוּן פעלד.
37 אוּן ער האָט געענטפערט: דער, וואָס זייט די גוטע זריעה, איז דער בֶּן־אָדָם; 38 אוּן דאָס פעלד איז די וועלט, אוּן די גוטע זריעה זענען די זין פּוּן דעם מַלכות; אוּן דאָס ווילד־גראָז זענען די זין פּוּן דעם שָׂטן; 39 אוּן דער שׂונא, וואָס האָט עס פאַרזייט, איז דער שָׂטן; אוּן די שניט־צייט איז דער סוֹף פּוּן דער וועלט, אוּן די שניטער זענען מַלאָכים.
40 דעריבער, אַזוי ווי דאָס ווילד־גראָז ווערט צוגויפגעקליבן אוּן פאַרברענט אין פייער, אַזוי וועט עס זיין ביים סוֹף פּוּן דער וועלט.
41 דער בֶּן־אָדָם וועט אַרויסשיקן זיינע מַלאָכים, אוּן זיי וועלן צוגויפקלייבן פּוּן זיין מַלכות אַלע שטרויכלונגען אוּן אומרעכט־טוּער,
42 אוּן זיי אַריַינוואַרפן אין דעם אויוון פּוּן פייער; דאָרט וועט זיין געווויין אוּן דאָס קריצן פּוּן ציין. 43 דעמאָלט וועלן די צַדיקים שיינען ווי די זון אין דעם מַלכות פּוּן זייער פאָטער. דער, וואָס האָט אויערן, זאָל הערן.
44 דאָס מַלכות־שָׁמַיִם איז געגליכן צוּ אַן אוֹצר פאַרבאָרגן אין פעלד, וואָס אַ מענטש האָט געפונען אוּן פאַרבאָרגן; אוּן פאַר שִׂמחה גייט ער אוּן פאַרקויפט אַלץ, וואָס ער האָט, אוּן קויפט דאָס פעלד.
45 אוּן ווידער איז דאָס מַלכות־שָׁמַיִם געגליכן צוּ אַ סוֹחר, וואָס זוכט שיינע פּערל. 46 אוּן אַז ער האָט געפונען איין פּערל פּוּן גרויסן ווערט, איז ער געגאַנגען אוּן האָט פאַרקויפט אַלץ, וואָס ער האָט געהאַט, אוּן האָט זי געקויפט.
47 אוּן ווידער איז דאָס מַלכות־שָׁמַיִם געגליכן צוּ אַ נעץ, וואָס מען האָט געוואָרפן אין יַם אַריין, אוּן וואָס האָט אינגעזאַמלט פאַרשידענע מינים; 48 אוּן ווען זי איז פול געוואָרן, האָט מען זי אַרויסגעצויגן אויפן ברעג, אוּן זיך אַנידערגעזעצט, אוּן די גוטע צוגויפגעקליבן אין כֵּלים, אוּן די שלעכטע אַוועקגעוואָרפן. 49 אַזוי

[1] תהלים עח, 2.

וועט עס זיין בײַם סוֹף פּוּן דער וועלט. די מַלְאָכים וועלן אַרויסגיין אוּן אָפּשיידן די רשָׁעים פּוּן צווישן די צַדיקים, 50 אוּן זיי אַרײַנווַארפן אין דעם אוֹיוון פּוּן פּייער; דאָרטן וועט זיין געווײַן אוּן קריצן פּוּן ציין. 51 האָט איר דאָס אַלץ פאַרשטאַנען? זאָגן זיי צוּ אים: יאָ. 52 אוּן ער האָט צוּ זיי געזאָגט: דעריבער איז יעדער סוֹפֵר, וואָס איז געווָארן אַ תַּלמיד פּוּן דעם מַלכות־שָׁמַיִם, געגליכן צוּ אַ בַּעל־הַבַּיִת, וואָס טוּט אַרויסברענגען פּוּן זיין אוֹצר נייעס אוּן אַלטס.

53 אוּן עס איז געווען, אַז ישוּעַ האָט געענדיקט די דאָזיקע משָׁלים, איז ער אַוועקגעגאַנגען פּוּן דאָרטן. 54 אוּן ער איז געקוּמען אין זיין אייגן לאַנד אַריין, אוּן האָט זיי געלערנט אין זייער שוּל, אַזוי, אַז זיי האָבן זיך געחידושט, אוּן געזאָגט: פּונוואַנען נעמט זיך צוּ אים די דאָזיקע חָכמה אוּן די נְסים? 55 איז דאָס ניט דעם סטאָליערס זון? אוּן הייסט ניט זיין מאַמע מִרְיָם, אוּן זיינע ברידער יַעקֹב, אוּן יוֹסף, אוּן שִׁמעוֹן, אוּן יהודה? 56 אוּן זענען ניט זיינע שוועסטער אַלע ביַי אונדז? פּונוואַנען נעמט זיך דאָס אַלץ צוּ אים? 57 אוּן זיי זענען געשטרויכלט געווָארן אין אים. אוּן ישוּעַ האָט צוּ זיי געזאָגט: אַ נָבִיא איז ניט אָן כָּבוד, סיידן אין זיין אייגן לאַנד, אוּן אין זיין אייגן הויז. 58 אוּן ער האָט דאָרט ניט געטאָן קיין סַך וואונדער, מַחמת זייער אומגלויבן.

יד אין יענער צייט האָט הוֹרדוס, דער טעטראַרך, געהערט די ידיעה וועגן ישוּעַן, 2 אוּן ער האָט געזאָגט צוּ זיינע באַדינער: דאָס איז יוֹחָנָן הַמַטבּיל; ער איז אויפגעשטאַנען תּחַית־הַמֵּתים, אוּן דעריבער אַרבעטן אין אים די דאָזיקע כּוֹחות. 3 וואָרים הוֹרדוס האָט געכאַפט יוֹחָנָן, אוּן האָט אים געבונדן אוּן אַרײַנגעזעצט אין דער תּפיסה אַריין, צוליב הוֹרוֹדיָה, דאָס ווייב פּוּן זיין ברודער פילִיפּוֹס; 4 מַחמת יוֹחָנָן האָט אים געזאָגט: עס איז דיר ניט דערלויבט זי צוּ האָבן. 5 אוּן ער האָט בדעה געהאַט אים צוּ טייטן, נאָר ער האָט מוֹרא געהאַט פאַר דעם פאָלק ווייל זיי האָבן אים געהאַלטן פאַר אַ נָבִיא. 6 אָבער בעת עס איז געקוּמען הוֹרדוסעס געבוירנטאָג, האָט הוֹרוֹדיָהס טאָכטער געטאַנצט פאַר די געסט, אוּן זי איז הוֹרדוסן געפעלן געווָארן. 7 דערפאַר האָט ער איר צוגעזאָגט מיט אַ שבוּעה, איר צוּ געבן, וואָס נאָר זי וועט פאַרלאַנגען. 8 אוּן זייענדיק אָנגערעדט פּוּן איר מוּטער, האָט זי געזאָגט: גיב מיר דאָ אויף אַ שיסל דעם קאָפּ פּוּן יוֹחָנָן הַמַטבּיל. 9 אוּן דער מֶלך איז טרויעריק געווָארן, אָבער צוליב זיינע שבוּעות אוּן די געסט, האָט ער באַפוילן, אַז דאָס זאָל איר געגעבן ווערן. 10 אוּן ער האָט געשיקט אוּן געקעפּט יוֹחָנָן אין דער תּפיסה. 11 אוּן זיין קאָפּ האָט מען געברַאַכט אויף אַ שיסל, אוּן מ׳האָט אים געגעבן דעם מיידל,

אוּן זי הָאָט אים געבראַכט צוּ איר מוּטער. 12 אוּן זיינע תַּלמידים הָאבן
געגעבענט, אוּן הָאבן געגוּמען דעם גוּף, אוּן הָאבן אים מקבר געוועזן;
אוּן זיי זענען געגאַנגען אוּן הָאבן עס דערציילט יֵשוּעַן.
13 אוּן בּעת יֵשוּעַ הָאָט דָאס געהערט, הָאָט ער זיך פוּן דָארטן
צוּריקגעצויגן אין אַ שיף, אין אַ וויסטן אָרט אַליין. אוּן אַז דָאס פאָלק
הָאָט עס געהערט, זענען זיי אים נאָכגעגאַנגען פוּן די שטעט צוּ פוּס.
14 אוּן בּעת ער איז אַרויסגעקוּמען אוּן הָאָט געזען דעם גרויסן המוֹן
מענטשן, הָאָט אים אַנגענוּמען אַ רַחמָנוּת אויף זיי, אוּן ער הָאָט
געהיילט זייערע קראַנקע. 15 אוּן אַז דער אָוונט איז צוּגעפאַלן, הָאבן
צוּ אים גענעענט זיינע תַּלמידים, אוּן געזאָגט: דָאס אָרט איז וויסט,
אוּן דער טאָג איז שוין פאַרבּיי; לאָז אָפּ דעם עוֹלם, כּדי זיי זאָלן קענען
גיין אין די דערפער, אוּן קויפן פאַר זיך שפייז. 16 אָבער יֵשוּעַ הָאָט צוּ
זיי געזאָגט: זיי בּאַדאַפן ניט אַוועקגיין; גיט איר זיי צוּ עסן. 17 הָאבן
זיי צוּ אים געזאָגט: מיר הָאבן דָא גאָרניט אחוץ פינף לאַבן בּרויט אוּן
צוויי פישׁ. 18 הָאָט ער געזאָגט: ברענגט זיי אַהער צוּ מיר. 19 אוּן ער
הָאָט גהייסן פּעם עוֹלם זיך אַנידערזעצן אויפן גראָז; אוּן ער הָאָט
געגוּמען די פינף לאַבן בּרויט אוּן די צוויי פישׁ, אוּן הָאָט אויפגעהויבן
זיינע אויגן צוּם הימל אוּן הָאָט אַ בּרָכה געמאַכט, אוּן ער הָאָט
אָפּגעבּראָכן פוּן דעם בּרויט אוּן עס דערלאַנגט צוּ די תַּלמידים, אוּן די
תַּלמידים הָאבן עס געגעבּן דעם פאָלק. 20 אוּן זיי הָאבן אַלע געגעסן צוּ
דער זאַט. אוּן זיי הָאבן צוּנויפגענוּמען פוּן די איבערגעבליבענע
ברעקלעך, צוועלף פוּלע קערבּ. 21 אוּן די, ווָאס הָאבן געגעסן, זענען
געווען אַרוּם פינף טויזנט מאַן, אַחוץ ווייבּער אוּן קינדער.
22 אוּן ער הָאָט תֵּיכף בּאַפוילן די תַּלמידים אַריינצוגיין אין דער שיף,
אוּן אַריבערפאָרן פריער פאַר אים אויף דער אַנדערער זייט, ביז ער
וועט אָפּלאָזן דָאס פאָלק. 23 אוּן נאָכדעם ווי ער הָאָט אַוועקגעשיקט
דָאס פאָלק, איז ער אַליין אַרויפגעגאַנגען אויף דעם בּאַרג, כּדי מתפּלל
צוּ זיין; אוּן אַז דער אָוונט איז צוּגעפאַלן, איז ער דָארטן געווען
איינער אַליין. 24 אוּן די שיף איז שוין געווען אין מיטן ים, אוּן די
כוואַליעס הָאבן זי געשליידערט, ווייל דער ווינט איז געווען איר
אַנטקעגן. 25 אוּן אין דער פערטער נאַכטוואַך איז ער געקוּמען צוּ זיי,
גייענדיק אויפן ים. 26 אוּן ווי די תַּלמידים הָאבן אים געזען גיין אויפן
ים, הָאבן זיי זיך דערשראָקן, אוּן געזאָגט: ס׳איז א רוּחַ! אוּן זיי הָאבן
זיך צעשריגן פאַר פַּחד. 27 אוּן תֵּיכף הָאָט זיך יֵשוּעַ אָפּגערופן צוּ זיי,
אוּן געזאָגט: בּאַרויִקט אייך, דָאס בּין איך; הָאָט ניט קיין מוֹרא.
28 אוּן פּעטרוס הָאָט אים געענטפערט: האַר, אויב דוּ ביסט עס, באַפעל
מיר צוּ קוּמען צוּ דיר איבערן ווַאסער. 29 הָאָט ער געזאָגט: קוּם! אוּן
פּעטרוס איז אַרויס

פּוּן דער שיף, אוּן איז געגאַנגען איבערן וואַסער צוּ קוּמען צוּ יֵשוּעַן.
30 אָבער וועֶן ער האָט געזאָגט, אַז דער וויינט איז שטאַרק, האָט ער
מוֹרא באַקוּמען; אוּן ווי ער האָט אָנגעהויבן צוּ זינקען, האָט ער
אויסגעשריגן: האַר, ראַטעוועט מיך! 31 אוּן יֵשוּעַ האָט תּיכף
אויסגעשטרעקט זיין האַנט, אוּן האָט אים אָנגעכאַפּט, אוּן צוּ אים
געזאָגט: אָ דוּ קליין־גלויביקער, הַלמַאי האָסטוּ געצווייפלט? 32 אוּן ווי
זיי זענען אַריינגעגאַנגען אין דער שיף, האָט זיך דער ווינט געשטילט.
33 אוּן די, וואָס זענען געווען אין דער שיף, האָבן זיך געבוקט צוּ אים,
אוּן געזאָגט: בֶּאמת, דוּ ביסט דער בֶּן־אֱלֹהִים!
34 אוּן זיי זענען אַריבערגעפאָרן, אוּן זענען געקוּמען צוּם לאַנד גֶּניסָרֶת.
35 אוּן ווי נאָר די מענטשן פוּן יענעם אָרט האָבן אים דערקענט, האָבן
זיי געשיקט אין דער גאַנצער אַרומיקער געגנט, אוּן האָבן צוּ אים
געבראַכט אַלע, וואָס זענען געווען קראַנק; 36 אוּן זיי האָבן אים
געבעטן, אַז ער זאָל זיי לאָזן בלויז אָנרירן די כַּנפות פוּן זיין בֶּגֶר; אוּן
אַלע, וואָס האָבן אים אָנגערירט, זענען געזונט געוואָרן.

טו דעמאָלט זענען צוּ יֵשוּעַן געקוּמען פרושים אוּן סוֹפרים פוּן
ירוּשָׁלַיִם, אוּן האָבן געזאָגט: 2 פאַרוואָס זענען דיינע תַּלמידים עוֹבר
אויף דער מסוֹרה פוּן די זקֵנים? וואָרים זיי מאַכן ניט קיין נטילַת־ידַיִם,
בעת זיי עסן ברויט. 3 אוּן ער האָט געענטפערט, אוּן צוּ זיי געזאָגט:
הַלמַאי זענט איר אויך עוֹבר אויף גאָטס געבאָט צוליב אייער דין?
4 וואָרים גאָט האָט געזאָגט: גיב אָפּ כָּבוד דיין פאָטער אוּן דיין
מוּטער, אוּן דער, וואָס שעלט פאָטער, אָדער מוּטער, זאָל
באשטימטערהייט געטייט ווערן.[1] 5 אָבער איר זאָגט: ווער סע זאָגט
צוּ זיין פאָטער, אָדער מוּטער: אַ קָרבן איז דאָס, וואָס דוּ וואָלטסט
געקאָנט הַנאה האָבן פוּן מיר, דער איז מער ניט מחויב צוּ אַכפּערן זיין
פאָטער, אָדער מוּטער. 6 אוּן דערמיט האָט איר מבַטל געווען גאָטס
וואָרט צוליב אייער דין. 7 איר חוֹנפים! גוּט האָט ישַעיָה אויף אייך
נבִיאוּת געזאָגט, בעת ער האָט געזאָגט:

8 דאָס דאָזיקע פאָלק גיט מיר אָפּ כָּבוד מיט זיינע ליפּן,
אָבער זיין האַרץ איז ווייט פוּן מיר;
9 אוּן אומזיסט טוּען זיי מיך דינען,
מיט לערנען איינגעהַזרטע מִצוות פוּן מענטשן.[2]

10 אוּן ער האָט צוּ זיך געוויפן דאָס פאָלק, אוּן האָט צוּ זיי געזאָגט:
הערט, אוּן פאַרשטייט: 11 ניט דאָס, וואָס גייט אַריין אין מויל, איז
מטַמא דעם מענטשן, נייערט דאָס, וואָס

[1] שמות כ, 12; כא, 17. [2] ישעיה כט, 13.

קומט אַרויס פון מויל, אָט־דאָס איז מטמא דעם מענטשן. 12 דעמאָלט האָבן געגעענט די תַּלמידים, אוּן האָבן צוּ אים געזאָגט: ווייסטוּ, אַז די פרושים האָבן זיך געפילט געטראָפן, וועו זיי האָבן דאָס געהערט? 13 אָבער ער האָט געענטפערט, אוּן געזאָגט: יעדע פלאַנץ, וואָס מיין פאָטער אין הימל האָט ניט געפלאַנצט, וועט אויסגעוואָרצלט ווערן. 14 לאָזט זיי גיין; זיי זענען בלינדע פירער פון בלינדע. אוּן אויב אַ בלינדער פירט אַ בלינדן, פאַלן זיי ביידע אַריין אין אַ גרוּב. 15 האָט פעטרוס געענטפערט, אוּן צוּ אים געזאָגט: באַשייד אונדז דאָס מָשל. 16 אוּן ער האָט געזאָגט: האָט איר נאָך אַלץ ניט קיין שֵׂכל? 17 פאַרשטייט איר ניט, אַז אַלץ, וואָס קומט אין מויל אַריין, גייט אין מאָגן, אוּן ווערט אַרויסגעוואָרפן אין בֵּית־הַכִּיסא? 18 אָבער דאָס, וואָס גייט אַרויס פון מויל, קומט פון האַרצן, אוּן דאָס מאַכט מטמא דעם מענטשן. 19 וואָרים פון האַרצן קומען אַרויס בייזע מַחשָׁבות, רציחה, ניאוף, זנוּת, גנֵבה, פאַלשע עֵדות, אוּן לעסטערונג. 20 אָט דאָס איז מטמא דעם מענטשן; אָבער צוּ עסן אָן אַ נטילַת־ידַיִם איז ניט מטמא דעם מענטשן.

21 אוּן יֵשוּע איז אַרויסגעגאַנגען פון דאָרטן, אוּן איז געקומען אין די קאַנטן פון צוֹר אוּן צִידוֹן. 22 אוּן אָט איז אַ כנַענישע פרוי אַרויסגעקומען פון ינען געמאַרקן, אוּן האָט געשריגן: האָב רַחמָנות אויף מיר, האַר, בֶּן־דָּוִד! מיין טאָכטער ווערט ביטער געפלאָגט פון אַ בייזן רוּח. 23 אָבער ער האָט איר ניט געענטפערט קיין וואָרט. אוּן זיינע תַּלמידים האָבן געזענענט, אוּן אים געבעטן: שיק זי אַוועק, ווייל זי שרייט אונדז נאָך. 24 אָבער ער האָט געענטפערט, אוּן געזאָגט: איך בין נאָר געשיקט געוואָרן צוּ די פאַרלוירענע שאָף פון דעם בֵּית יִשׂרָאֵל. 25 אָבער זי האָט געזענענט, אוּן האָט זיך געבוקט פאַר אים אוּן געזאָגט: האַר, העלף מיר! 26 אוּן ער האָט געענטפערט, אוּן געזאָגט: עס איז ניט רעכט צוּ נעמען דאָס ברויט פון די קינדער אוּן עס וואַרפן פאַר די הינט. 27 אָבער זי האָט געזאָגט: יאָ, האַר; נאָר די הינט עסן אויך די ברעקלעך, וואָס פאַלן אַראָפּ פון דעם טיש פון זייערע האַרן. 28 דעמאָלט האָט יֵשוּע געענטפערט, אוּן צוּ איר געזאָגט: אָ אשה, גרויס איז דיין אֱמוּנה! זאָל דיר זיין אַזוי ווי דוּ ווילסט. אוּן איר טאָכטער איז געהיילט געוואָרן אין יענער שָׁעה.

29 אוּן יֵשוּע איז פון דאָרטן אַוועקגעגאַנגען, אוּן האָט זיך דערנענטערט צום יַם פון גַּליל; אוּן ער איז אַרויפגעגאַנגען אויף דעם באַרג, אוּן האָט זיך דאָרטן אַנידערגעזעצט. 30 אוּן אָט איז צוּ אים געקומען אַ גרויסער המון מענטשן, וואָס האָט געהאַט מיט זיך לאָמע, בלינדע, שטומע, געמומטע, אוּן אַ סַך אַנדערע, אוּן זיי האָבן זיי אַנידערגעלייגט פאַר זיינע פיס, אוּן ער האָט זיי געהיילט, 31 אַזוי, אַז דאָס פאָלק האָט זיך געהידושט, בעת זיי האָבן געזען

די שטומע רעדן, די געמומטע געזונט, די לאָמע גיין, און די בלינדע
זען; 32 און זיי האָבן געלויבט דעם גאָט פון ישׂראל.
32 און ישׁוּעַ האָט צו זיך גערופן זיינע תַּלמידים, און געזאָגט: עס איז
מיר אַ רַחמָנות אויפן פאָלק, וואָרים זיי זענען מיט מיר שוין דריי טעג,
און האָבן ניט וואָס צו עסן; און איך וויל זיי ניט אַוועקשיקן הונגעריק,
טאָמער וועלן זיי חַלָשן אויפן וועג. 33 האָבן די תַּלמידים צו אים
געזאָגט: פון וואַנען זאָלן מיר נעמען אַזויפיל ברויט אין דער מִדבר,
כדי צו זעטיקן אַזאַ גרויסן עולם? 34 האָט ישׁוּעַ צו זיי געזאָגט: וויפל
לאָבן ברויט האָט איר? זאָגן זיי: זיבן, און עטלעכע קליינע פישלעך.
35 און ער האָט געהייסן דעם עולם זיך אַנידערזעצן אויף דער ערד,
36 און האָט genומען די זיבן ברויט און די פיש, און נאָכדעם ווי ער
האָט אַ בְּרָכה געמאַכט, האָט ער זיי איבערגעבראָכן, און דערלאַנגט די
תַּלמידים, און די תַּלמידים דעם פאָלק. 37 און זיי האָבן אַלע געגעסן
און זענען זאָט געוואָרן; און זיי האָבן צונויפגעקליבן פון די
איבערגעבליבענע ברעקלעך, זיבן פולע קערב. 38 און די, וואָס האָבן
געגעסן, זענען געווען פיר טויזנט מאַן, אַחוץ ווייבער און קינדער.
39 און ער האָט אָפּגעלאָזט דאָס פאָלק, און איז אַרײַנגעגאַנגען אין אַ
שיף, און איז געקומען אין די געמאַרקן פון מָגָדוֹן.
טז 1 און די פרושים און צדוקים האָבן genענעט, און כדי אים צו
פרואוון, האָבן זיי פאַרלאַנגט פון אים, אַז ער זאָל זיי וויזן אַ צייכן
פון הימל. 2 אָבער ער האָט geענטפערט, און צו זיי געזאָגט: אין אָוונט
זאָגט איר: סע וועט זיין אַ שיין וועטער, ווייל דער הימל איז רויט.
3 און אין דער פרי: היינט וועט זיין שטורעמדיק, ווייל דער הימל איז
רויט און פאַרוואָלקנט. דאָס אויסזען פון הימל ווייסט איר ווי צו
טײַטשן, אָבער ניט די צייכנס פון די צייטן. 4 אַ שלעכטער און
נואָפדיקער דור באַגערט אַ צייכן, און ס׳וועט אים קיין שום צייכן ניט
geגעבן ווערן, סיידן דעם צייכן פון יונָהן. און ער האָט זיי פאַרלאָזט
און איז אַוועקgegאַנגען.
5 און בעת די תַּלמידים זענען געקומען אויף דער אַנדערער זייט יַם,
האָבן זיי פאַרgעסן מיטצונעמען ברויט. 6 און ישׁוּעַ האָט צו זיי
געזאָגט: גיט אַכטונג, און היט זיך פאַר דעם זויערטייג פון די פרושים
און צדוקים. 7 און זיי האָבן זיך geאַמפּערט, און geזאָגט: מיר האָבן
ניט מיטgenומען קיין ברויט. 8 און ישׁוּעַ האָט דאָס באַמערקט, און
geזאָגט: אָ איר קליין־גלויביקע, וואָס אַמפּערט איר אייך, וואָס איר
האָט ניט קיין ברויט? 9 צי פאַרשטייט איר נאָך אַלץ ניט, און געדענקט
איר ניט די פינף ברויט

פַאר די פינף טויזנט, אוּן וויפל קערב איר האָט צונויפגענומען?
10 אויך ניט די זיבן ברויט פַאר די פיר טויזנט, אוּן וויפל קערב איר
האָט צונויפגענומען? 11 ווי קומט עס, וואָס איר פאַרשטייט ניט, אַז
איך האָב צו אייך גערעדט ניט וועגן ברויט, נייערט אַז איר זאָלט זיך
היטן פאַרן חָמֵץ פוּן די פּרושים אוּן צדוקים. 12 דעמאָלט האָבן זיי
פאַרשטאַנען, אַז ער האָט זיי ניט געהייסן זיך היטן פאַרן חָמֵץ פוּן
ברויט, נייערט פאַר דער לערנונג פוּן די פּרושים אוּן צדוקים.
13 אוּן בעת יֵשׁוּעַ איז געקומען אין דעם געביט פוּן קֵיסָריה פוּן
פילִיפּוס, האָט ער געפרעגט זיינע תַּלמידים: ווער, זאָגט מען, איז דער
בֶּן־אָדָם? 14 אוּן זיי האָבן געזאָגט: טייל זאָגן, יוֹחָנָן הַמַטבִּיל; אַנדערע,
אֵלִיָהוּ; אוּן אַנדערע ווידער, יִרמיָהוּ, אָדער איינער פוּן די נבִיאים.
15 זאָגט ער צו זיי: איר אָבער, ווער זאָגט איר, אַז איך בין? 16 האָט
שִמעוֹן פּעטרוס געענטפערט: דוּ ביסט דער מָשִיחַ, דער זוּן פוּן דעם
לבבעדיקן גאָט. 17 אוּן יֵשׁוּעַ האָט געענטפערט, אוּן צו אים געזאָגט:
וואויל איז דיר, שִמעוֹן בַּר־יוֹנָה! וואָרים ניט קיין בָּשָר־וְדָם האָט דיר
דאָס אַנטפּלעקט, נייערט מיין פאָטער אין הימל. 18 אוּן איך זאָג דיר,
אַז דוּ ביסט כֵּיפָא, אוּן אויף דעם דאָזיקן פעלז וועל איך בויען מיין
קהִילה, אוּן די טויערן פוּן שאָול וועלן זי ניט גובר זיין. 19 אוּן איך
וועל דיר געבן די שליסלען פוּן דעם מַלכות־שָמַיִם, אוּן וואָס דוּ וועסט
אַסרן אויף דער ערד, וועט זיין געאַסרט אין הימל; אוּן וואָס דוּ וועסט
מַתִּיר זיין אויף דער ערד, וועט זיין מותּר אין הימל. 20 דערנאָך האָט
ער באַפוילן די תַּלמידים, זיי זאָלן קיינעם ניט דערציילן, אַז ער איז
דער מָשִיחַ.
21 פוּן דעמאָלט אָן האָט יֵשׁוּעַ אָנגעהויבן צו וויזן זיינע תַּלמידים, אַז
ער מוז גיין קיין ירוּשָלַיִם, אוּן ליידן אַ סַך פוּן די זקֵנים אוּן ראָשי־
כּהֲנים אוּן סוֹפרים, אוּן געטייט ווערן, אוּן אויף דעם דריטן טאָג
ווידער אויפשטיין תחית־המתים. 22 אוּן פּעטרוס האָט אים געמוזט אָן
אַ זייט, אוּן האָט אָנגעהויבן אים צו מוסרן, אוּן זאָגן: חַס־וְחָלִילָה,
האַר! אַזוינס זאָל דיר קיינמאָל ניט געשען. 23 אָבער ער האָט זיך
אויסגעדרייט, אוּן געזאָגט צו פּעטרוסן: אוועק פוּן מיר, שָטָן! דוּ
ביסט פאַר מיר אַ שטרויכלונג; וואָרים דיך אַרט ניט, וואָס איז שַייך
גאָט, נייערט דאָס, וואָס איז שַייך מענטשן.
24 דערנאָך האָט יֵשׁוּעַ געזאָגט צו זיינע תַּלמידים: ווייל ווער מיר
נאָכגיין, זאָל ער זיך אַליין פאַרלייקענען, אוּן נעמען אויף זיך זיין
קריין, אוּן מיר נאָכגיין. 25 וואָרים ווער סע וויל מַציל זיין זיין לעבן,
וועט עס פאַרלירן; אוּן ווער

סע וועט פאַרלירן זיין לעבן פון מיינעטוועגן, וועט עס געפינען.
26 וואָרים וואָסער נוצן האָט דער מענטש, ווען ער זאָל געווינען די
גאַנצע וועלט, און פאַרלירן זיין לעבן? אָדער וואָס פאַר אַן אויסלייז
קאָן אַ מענטש געבן פאַר זיין לעבן? 27 וואָרים דער בֶּן־אָדָם וועט
קומען אין דער פּראַכט פון זיין פאָטער מיט זיינע מַלאָכים, און
דעמאָלט וועט ער פאַרגעלטן יעדן איינעם לויט זיינע מַעשׂים.
28 באמת, איך זאָג אייך, פאַראַן עטלעכע פון די, וואָס שטייען דאָ,
וואָס וועלן ניט פילן דעם טַעם פון טויט, ביז זיי וועלן זען דעם בֶּן־
אָדָם קומען אין זיין מַלכות.

יז 1 און זעקס טעג שפּעטער האָט יֵשוּע מיט זיך גענומען פעטרוסן, און
יַעקֹבן, און יוֹחָנָן זיין ברודער, און האָט זיי אַליין אַרויפגעפאַכט אויף
אַ הויכן באַרג. 2 און ער איז פאַר זיי פאַרענדערט געוואָרן, און זיין
פָּנים האָט געשיינט ווי די זון, און זיינע מַלבושים זענען געוואָרן ווייס
ווי דאָס ליכט. 3 און זע, מֹשה און אֵלִיָהוּ האָבן זיך צו זיי אַנטפלעקט,
און האָבן גערעדט מיט אים. 4 און פעטרוס האָט זיך אָנגערופן, און
געזאָגט צו יֵשוּעַן: האַר, עס איז גוט פאַר אונדז דאָ צו זיין; אויב דו
ווילסט, וועל איך דאָ מאַכן דריי ביידלעך, איינס פאַר דיר, איינס פאַר
משהן, און איינס פאַר אֵלִיָהוּן. 5 און בשַעת ער האָט נאָך געredט,
האָט אַ ליכטיקער וואָלקן זיי פאַרשאָטנט; און אַ קוֹל פון דעם וואָלקן
אַרויס האָט געזאָגט: דאָס איז מיין באַליבטער זון, וואָס איז מיר
וואויילגעפעלן; אים זאָלט איר הערן. 6 און אַז די תַּלמידים האָבן דאָס
געהערט, זענען זיי געפאַלן אויף זייער פָּנים, און האָבן שטאַרק מוֹרא
געהאַט. 7 און יֵשוּע האָט גענעענט און האָט זיי אָנגערירט, און
געזאָגט: שטייט אויף, און האָט ניט קיין מוֹרא. 8 און אַז זיי האָבן
אויפגעהויבן זייערע אויגן, האָבן זיי קיינעם ניט געזען, אַחוץ יֵשוּעַן
אַליין.

9 און ווען זיי האָבן אַראָפּגענידערט פון דעם באַרג, האָט זיי יֵשוּע
באַפוילן: דערציילט קיינעם ניט פון דער זעאונג, ביז דער בֶּן־אָדָם
וועט אויפשטיין תּוֹחֵית־הַמֵּתים. 10 און זיינע תַּלמידים האָבן אים
געפרעגט: פאַרוואָס זאָגן די סוֹפרים, אַז צוערשט דאַרף אֵלִיָהוּ קומען?
11 און ער האָט געענטפערט, און געזאָגט: אַוודאי וועט אֵלִיָהוּ קומען,
און ווידער אַלץ אויפריכטן; 12 אָבער איך זאָג אייך, אַז אֵלִיָהוּ איז שוין
געקומען, און זיי האָבן אים ניט דערקענט, נייערט האָבן מיט אים
געטאָן, וואָס זיי האָבן געוואָלט. פונקט אַזוי וועט דער בֶּן־אָדָם אויך
ליידן פון זיי. 13 דעמאָלט האָבן די תַּלמידים פאַרשטאַנען, אַז ער האָט
צו זיי געredט פון יוֹחָנָן הַמַּטביל.

14 אוּן בעת זיי זענען געקומען צום פָאלק, האָט צוּ אים געזעגט אַ
מענטש, וואָס איז פאַר אים געפאַלן אויף די קני, 15 אוּן געזאָגט: האַר,
דערבאַרעם דיך אויף מיין זון, וואָרים ער איז אַ חולה־נופל, אוּן ליידט
שטאַרק; אוּן אַ סך מאָל פאַלט ער אין פייער, אוּן אַ סך מאָל אין
וואַסער אַריין. 16 אוּן איך האָב אים געבראַכט צוּ דיינע תַלמידים, אוּן
זיי האָבן אים ניט געקאָנט היילן. 17 אוּן יֵשוּע האָט געזעגטפערט: אָ
אומגלויביקער אוּן פַארקרומטער דור, ווי לאַנג נאָך זאָל איך זיין מיט
אייך? ווי לאַנג נאָך זאָל איך אייך פאַרטראָגן? ברענגט אים אַהער צוּ
מיר. 18 אוּן יֵשוּע האָט אים אָנגעשריגן, אוּן דער שֵד איז פון אים
אַרויס, אוּן דאָס ייִנגל איז געהיילט געוואָרן אין יענער שָעה.
19 דעמאָלט האָבן געניענט די תַלמידים צוּ יֵשוּעַן, בעת זיי זענען
געווען אַליין, אוּן האָבן געזאָגט: פאַרוואָס האָבן מיר אים ניט געקאָנט
אַרויסטרייַבן? 20 האָט ער צוּ זיי געזאָגט: מַחמת איר האָט ניט קיין
אֱמונה. וואָרים בֶּאמת, איך זאָג אייך, אויב איר וואָלט געהאַט אֱמונה
אַזוי גרויס ווי אַ קערנדל פון זענעפט־זָריעה, וואָלט איר געקאָנט זאָגן
צוּ דעם דאָזיקן בארג: טראָג דיך אַריבער פון דאַנען אַהין, אוּן ער
וואָלט זיך אַריבערגעטראָגן; אוּן קיין זאַך וואָלט פאַר אייך ניט געווען
אוממעגלעך. 21 דער דאָזיקער מִין אָבער גייט ניט אַרויס, סיידן דורך
תְפִילה טאָן אוּן פאַסטן.
22 אוּן בשָעת זיי האָבן זיך אויפגעהאַלטן אין גָליל, האָט יֵשוּע צוּ זיי
געזאָגט: דער בֶּן־אָדָם וועט איבערגעענטפערט ווערן אין די הענט פון
מענטשן, 23 אוּן זיי וועלן אים טייטן, אוּן דעם דריטן טאָג וועט ער
אויפשטיין תְחִית־המֵתים; אוּן זיי האָבן זיך שטאַרק מצַער געווען.
24 אוּן אַז זיי זענען געקומען קיין כַּפַר־נַחוּם, זענען די איינמאָנער פון
דעם מַחצִית־הַשֶקל צוגעגאַנגען צוּ פעטרוסן, אוּן האָבן געזאָגט: צאָלט
ניט אייער רֶבִּי דעם מַחצִית־הַשֶקל? 25 האָט ער געזאָגט: יאָ. אוּן וועו
ער איז אַריינגעקומען אין הויז, האָט יֵשוּע קודם צוּ אים געדעדט, אַזוי
צוּ זאָגן: וואָס מיינסטו, שִמעוֹן? די מלָכים פון דער ערד, פון וועמען
נעמען זיי מֶכֶס, אָדער מַס? פון זייערע זין, אָדער פון פרעמדע? 26 אוּן
אַז ער האָט געזאָגט: פון פרעמדע, האָט יֵשוּע צוּ אים געזאָגט: אַזוי
זענען די זין פריי. 27 אָבער כדי מיר זאָלן ניט זיין קיין מיכשול פאַר זיי,
גיי צום יַם, אוּן פאַרוואַרף אַ וועגטקע, אוּן נעם דעם ערשטן פיש,
וואָס וועט אַרויסקומען, אוּן אַז דו וועסט עפענען זיין מויל, וועסטו
געפינען אַ שֶקל; דעם נעם, אוּן גיב אים זיי פאַר מיר אוּן פאַר דיר.
יח אין יענער צייט האָבן די תַלמידים געניענט צוּ יֵשוּעַן, אוּן האָבן
געזאָגט: ווער איז אייגנטלעך דער גרעסטער אין דעם מַלכות־שָמַיִם?
2 אוּן ער האָט צוּ זיך גערופן א קינד,

אוּן הָאָט עס אַוועקגעשטעלט צווישן זיי, 3 אוּן געזאָגט: באמת, איך זאָג אייך, סיידן איר וועט תשובה טאָן אוּן ווערן ווי קינדער, וועט איר בשום־אופן ניט אַרײַנקומען אין דעם מַלכות־שָׁמַיִם. 4 בכֵן, דער, ווער וועט זיך דערנידעריקן ווי דאָס דאָזיקע קינד, איז דער גרעסטער אין דעם מַלכות־שָׁמַיִם. 5 אוּן דער, ווער וועט אויפנעמען אַזאַ קינד אין מיין נאָמען, נעמט מיך אויף; 6 אָבער דער, ווער וועט מאַכן שטרויכלען איינעם פוּן די דאָזיקע קליינע, ווער גלויבט אין מיר, פאַר דעם ווּאָלט בעסער געווען, אַז אַ גרויסער מילשטיין ווּאָלט אָנגעהאָנגען געווארן אויף זיין האַלדז, אוּן ער ווּאָלט דערטרונקען געווארן אין דער טיפעניש פוּן יַם.

7 ווייַ צוּ דער וועלט מַחמת שטרויכלונגען! אוּן הַגַם זיי מוזן קומען – ווייַ אָבער צוּ דעם מענטשן, דורך וועמען די שטרויכלונג קומט! 8 אוּן אויב דיין האַנט, אָדער דיין פוס מאַכט דיך שטרויכלען, האַק אים אָפּ אוּן ווארף אים אַוועק פוּן דיר; עס איז בעסער פאַר דיר אַרײַנצוקומען אין לעבן געמומט, אָדער לאָם, איידער צוּ האָבן צוויי הענט אוּן צוויי פיס אוּן אַרײַנגעוואָרפן ווערן אין אייביקן פייער. 9 אוּן אויב דיין אויג מאַכט דיך שטרויכלען, רייס עס אַרויס אוּן ווארף עס אַוועק פוּן דיר; עס איז בעסער פאַר דיר אַרײַנצוקומען אין לעבן מיט איין אויג, איידער צוּ האָבן צוויי אויגן אוּן אַרײַנגעוואָרפן ווערן אין פייער פוּן גיהֶנום.

10 זעט, אַז איר זאָלט ניט פאַראַכטן קיין איינעם פוּן די דאָזיקע קליינע; ווארים איך זאָג אייך, אַז זייערע מַלאָכים אין הימל 11 ווארים דער בֶּן־אָדָם איז געקומען מַציל צוּ זיין דאָס פאַרלוירענע. 12 ווי מיינט איר? אויב אַ מענטש האָט הונדערט שאָף, אוּן איינע פוּן זיי פאַרבלאָנדזשעט, צי וועט ער ניט איבערלאָזן די ניין־אוּן־נייניציק אויף די בערג, אוּן גיין זוכן די פאַרבלאָנדזשעטע? 13 אוּן ווען ער געפינט זי, באמת, איך זאָג אייך, ער פרייט זיך איבער איר מער ווי איבער די ניין־אוּן־נייניציק, ווָאס האָבן ניט פאַרבלאָנדזשעט. 14 אַזוי איז אויך ניט דער רָצון פוּן אייער פאָטער אין הימל, אַז איינס פוּן די דאָזיקע קליינע קינדערלעך זאָל פאַרלוירן גיין.

15 אויב דיין ברודער זינדיקט קעגן דיר, גיי אוּן שטראָף אים צווישן דיר אוּן אים אַליין. הערט ער דיך, האָסטוּ געוואונען דיין ברודער; 16 הערט ער דיך אָבער ניט, טאָ נעם דיר נאָך איינעם אָדער צוויי, כדי דורך דעם מויל פוּן צוויי, אָדער דריי עֵדות, זאָל יעדע זאַך באַשטעטיקט ווערן.[1] 17 אוּן אויב ער וויל זיי ניט הערן, דערצייל עס דער קְהִילה; אוּן וויל ער אויך די קְהִילה

[1] דברים יט, 15.

ניט הערן, זאָל ער דיר זיין ווי אַ גוי אוּן אַ מוֹכס. 18 באמת, איך זאָג איך, אַלץ, וואָס איר וועט אַסרן אויף דער ערד, וועט זיין געאַסרט אין הימל; אוּן אַלץ, וואָס איר וועט מַתּיר זיין אויף דער ערד, וועט זיין מותּר אין הימל. 19 אוּן ווידער זאָג איך איך, אויב צוויי פוּן אייך וועלן מַסכּים זיין אויף דער ערד אויף עפּעס אַ זאַך, פוּנוועגן וואָס זיי וועלן מִתפּלל זיין, וועט עס פאַר זיי געטאָן וועלן פוּן מיין פאָטער אין הימל. 20 וואָרים וואוּ צוויי, אָדער דריי זענען פאַרזאַמלט אין מיין נאָמען, דאָרט בין איך צווישן זיי.

21 דעמאָלט האָט פּעטרוס געגעבענט, אוּן צוּ אים געזאָגט: האַר, וויפל מאָל דאַרף איך מוֹחל זיין מיין ברודער, וואָס זינדיקט קעגן מיר? ביז זיבן מאָל? 22 זאָגט יֵשוּע צוּ אים: איך זאָג דיר ניט, ביז זיבן מאָל, נייערט ביז זיבעציק מאָל זיבן.

23 דעריבער איז דאָס מַלכות־שָׁמַים געגליכן צוּ אַ מֶלך, וואָס האָט געוואָלט מאַכן אַ חֶשבּון מיט זיינע קנעכט. 24 אוּן אַז ער האָט אָנגעהויבן צוּ חֶשבּונען, האָט מען צוּ אים געבראַכט אייגעם, וואָס איז אים שולדיק געווען צען טויזעט טאַלאַנטן. 25 אָבער אַזוי ווי ער האָט ניט געקאָנט באַצאָלן, האָט זיין האַט באַפוילן, אים צוּ פאַרקויפן מיט זיין ווייב אוּן קינדער, אוּן אַלץ, וואָס ער האָט געהאַט, אוּן באַצאָלונג זאָל געמאַכט ווערן. 26 איז דער קנעכט אַנידערגעפאַלן אוּן האָט זיך פאַר אים געבוּקט, אוּן געזאָגט: האַר, האָב מיט מיר געדולד, אוּן איך וועל דיר אַלץ באַצאָלן. 27 אוּן דער האַר האָט רַחמָנות באַקוּמען אויף יענעם קנעכט, האָט אים פריי געלאָזט, אוּן אים מוֹחל געווען דעם חוֹב. 28 אוּן ווי יענער קנעכט איז אַרויסגעגאַנגען, האָט ער אָנגעטראָפן אייגעם פוּן זיינע מיטקנעכט, וואָס איז אים שולדיק געווען הונדערט דינָרים; אוּן ער האָט אים אָנגעכאַפט ביים האַלדז, אוּן געזאָגט: באַצאָל וואָס דוּ ביסט מיר שולדיק. 29 אוּן זיין מיטקנעכט איז אַנידערגעפאַלן אוּן האָט אים געבעטן: האָב מיט מיר געדולד, אוּן איך וועל דיר באַצאָלן. 30 אָבער ער האָט ניט געוואָלט, נייערט איז געגאַנגען אוּן האָט אים אַריַנגעוואָרפן אין דער תּפיסה אַריין, ביז ער וועט האָבן באַצאָלט דעם חוֹב. 31 אוּן אַז זיינע מיטקנעכט האָבן געזען, וואָס עס איז געשען, האָבן זיי זיך שטאַרק מצַער געווען, אוּן זיי זענען געקוּמען אוּן האָבן דערציילט זייער האַר אַלץ, וואָס עס איז געשען. 32 דעמאָלט האָט זיין האַר אים גערופן צוּ זיך, אוּן צוּ אים געזאָגט: דוּ שלעכטער קנעכט! איך האָב דיר מוֹחל געווען דעם גאַנצן חוֹב, ווייל דוּ האָסט מיך געבעטן; 33 צי האָסטוּ ניט אויך באַדאַרפט רַחמָנות האָבן אויף דיין מיטקנעכט, ווי איך האָב רַחמָנות געהאַט אויף דיר?

34 אוּן זיין האַר איז אין כַּעס געוואָרן, אוּן האָט אים איבערגעענטפערט
צוּ די פּייַניקער, ביז ער וועט באַצאָלן דעם גאַנצן חוֹב. 35 פּוּנקט אַזוי
וועט אויך מיין פאָטער אין הימל טאָן צוּ איטלעכן פוּן אייך, אויב איר
וועט ניט מוֹחל זיין אייער ברוּדער פוּן גאַנצן האַרצן.
יט אוּן עס איז געווען, בעת יֵשׁוּעַ האָט געענדיקט די דאָזיקע רייד, איז
ער אַוועקגעצויגן פוּן גָליל, אוּן איז געקוּמען אין די געמאַרקן פוּן
יהוּדה אין אֵבר־הַיַרדן. 2 אוּן אַ גרויסער עוֹלם איז אים נאָכגעגאַנגען,
אוּן ער האָט זיי דאָרטן געהיילט.
3 אוּן עס האָבן גענעענט צוּ אים פּרוּשים, כּדי אים צוּ פרוּאוון,
אוּן זיי האָבן געזאָגט: מעג מען זיך גֶטן מיט דעם ווייב צוּליב
יעדער סִיבּה? 4 אוּן ער האָט געענטפערט: האָט איר ניט געלייענט,
אַז אין אָנהייב האָט זיי דער בורא־עולם באַשאַפן זָכר אוּן נקֵבה,[1]
5 אוּן געזאָגט דעריבער זאָל אַ מענטש פאַרלאָזן זיין פאָטער אוּן
מוּטער, אוּן זיך באַהעפטן אָן זיין ווייב, אוּן ביידע זאָלן ווערן איין
לייַב.[2] 6 אַזוי זענען זיי שוין מער ניט צוויי, נייערט איין לייַב.
דעריבער, וואָס גאָט האָט באַהאָפטן, זאָל דער מענטש ניט
פוּנאַנדערשיידן. 7 זאָגן זיי צוּ אים: טאָ פארוואָס האָט מֹשה געבאָטן
צוּ געבן איר אַ גֶט, אוּן זי אַוועקצוּשיקן?[3] 8 האָט ער צוּ זיי געזאָגט:
מַחמת אייער האַרטהאַרציקייט האָט אייך מֹשה דערלויבט אָפּצוּגֶטן
אייערע ווייבער; אָבער פוּן אָנהייב איז דאָס ניט אַזוי געווען. 9 אוּן איך
זאָג אייך, ווער סע גֶט זיך מיט זיין ווייב, אַחוּץ איבער זנוּת, אוּן וועט
חַתוּנה האָבן מיט אַן אַנדערער, איז אַ נוֹאף. אוּן דער, וואָס האָט
חַתוּנה מיט אַ גרוּשה, איז אַ נוֹאף.
10 זאָגן צוּ אים די תַּלמידים: אויב דער עִנין פוּן מאַן אוּן ווייב איז אַזוי,
איז ניט כּדַאי חַתוּנה צוּ האָבן. 11 האָט ער צוּ זיי געזאָגט: ניט אַלע
קענען מַשׂיג זיין דאָס דאָזיקע וואָרט, סיידן די, צוּ וועמען עס איז
געגעבן געוואָרן. 12 וואָרים סע זענען פאַראַן סָריסים, וואָס זענען אַזוי
געבוירן געוואָרן פוּן זייער מוּטערס טראַכט; אוּן סע זענען פאַראַן
סָריסים, וואָס מענטשן האָבן זיי מסַרֶס געווען; אוּן פאַראַן סָריסים,
וואָס האָבן זיך אַליין מסַרֶס געווען צוּליב דעם מַלכות־שָׁמַיִם. דער,
וואָס קאָן דאָס מַשׂיג זיין, זאָל עס מַשׂיג זיין.
13 דעמאָלט האָט מען צוּ אים געבראַכט קינדער, כּדי ער זאָל אויף זיי
אַרויפלייגן זיינע הענט אוּן זיי בענטשן. אוּן די תַּלמידים האָבן זיך אויף
זיי אָנגעבייזערט. 14 אָבער

[1] בראשית א, 27. [2] בראשית ב, 24. [3] דברים כד, 1.

יֵשׁוּעַ האָט געזאָגט: לאָזט די קינדער קומען צו מיר, און פאַרווערט זיי
ניט; ווייל צו אַזעלכע געהערט דאָס מַלכות־שָׁמַיִם. 15 און ער
האָט אויף זיי אַרויפגעלייגט זיינע הענט, און האָט אָפּגעקערט פון
דאָרטן.
16 און אָט האָט איינער גענעענט, און צו אים געזאָגט: רֶבּי, וואָס פאַראַ
גוטס זאָל איך טאָן, כּדי צו האָבן אייביק לעבן? 17 האָט ער צו אים
געזאָגט: פאַרוואָס פרעגסטו מיך בנוֹגֵע דעם, וואָס איז גוט? גוט איז
נאָר איינער, גאָט. און אויב דו ווילסט אַריינקומען אין לעבן, האַלט די
מִצוות. 18 זאָגט ער צו אים: וועלכע? און יֵשׁוּעַ האָט געזאָגט: דו
זאָלסט ניט טייטן, דו זאָלסט ניט מזַנה זיין, דו זאָלסט ניט גַנבענען, דו
זאָלסט ניט פאַלש־עֵדות זאָגן, 19 האַלט בכָּבוד דיין פאָטער און
מוטער,[1] און דו זאָלסט ליב האָבן דיין חַבר ווי דיך אַליין.[2] 20 זאָגט צו
אים דער בָּחוּר: דאָס אַלץ האָב איך אָפּגעהיט; וואָס נאָך פעלט מיר?
21 האָט יֵשׁוּעַ צו אים געזאָגט: אויב דו ווילסט מַשלים זיין, גיי און
פאַרקויף אַלץ, וואָס דו פאַרמאָגסט, און גיב עס די אָרעמע, און דו
וועסט האָבן אַן אוֹצר אין הימל; און קום און גיי מיר נאָך. 22 אָבער אַז
דער בָּחוּר האָט דאָס געהערט, איז ער אַוועקגעגאַנגען אַ
דערשלאָגענער; וואָרים ער האָט געהאַט אַ סַך גיִטער.
23 און יֵשׁוּעַ האָט געזאָגט צו זיינע תַּלמידים: באמת, איך זאָג אייך, עס
איז שווער פאַר אַן עוֹשר אַריינצוקומען אין דעם מַלכות־שָׁמַיִם. 24 און
ווידער זאָג איך אייך, עס איז לייַכטער פאַר אַ קעמל דורכצוגיין דורך
אַ לעכל פון אַ נאָדל, ווי פאַר אַן עוֹשר אַריינצוקומען אין דעם מַלכות
פון גאָט. 25 און אַז די תַּלמידים האָבן דאָס געהערט, האָבן זיי זיך
שטאַרק געחִידושט, און געזאָגט: טאָ ווער קאָן נִיצול ווערן? 26 און
יֵשׁוּעַ האָט אויף זיי געקוקט, און געזאָגט: ביי מענטשן איז עס
אוממעגלעך, אָבער ביי גאָט איז אַלצדינג מעגלעך. 27 דעמאָלט האָט
פּעטרוס אים געענטפערט: זע, מיר האָבן אַלץ פאַרלאָזט און זענען דיר
נאָכגעפאָלגט וואָס וועלן מיר האָבן דערפאַר? 28 האָט יֵשׁוּעַ צו זיי
געזאָגט: באמת, איך זאָג אייך, אַז איר, וואָס זענט מיר נאָכגעפאָלגט,
וועט אין דער נייער יצירה, בעת דער בֶּן־אָדָם וועט זיצן אויף זיין כִּסֵּא־
הַכָּבוד, אויך זיצן אויף צוועלף טראָנען און מִשפּטן די צוועלף

[1] שמוֹת כ, 12. [2] ויקרא יט, 18.

שבָּטים פּוּן יִשׂרָאל. 29 אוּן יעדער איינער, וואָס האָט פּאַרלאָזט הייזער, אָדער ברידער, אָדער שוועסטער, אָדער פאָטער, אָדער מוטער, אָדער קינדער, אָדער פעלדער, פּוּן מיין נאָמענוועגן, וועט באַקומען כָּפל־כָּפלַיִם, אוּן יַרשענען דאָס אייביקע לעבן. 30 אָבער אַ סַך, וואָס זענען ערשטע, וועלן זיין לעצטע, אוּן די לעצטע – ערשטע.

כ וואָרים דאָס מַלכות־שָׁמַיִם איז געגליכן צוּ אַ בַּעל־הַבַּית, וואָס איז אַרויסגעגאַנגען אין דער פרי דינגען אַרבעטער פאַר זיין ווינגאָרטן. 2 אוּן אַז ער האָט זיך באַדונגען מיט די אַרבעטער פאַר אַ דינָר אַ טאָג, האָט ער זיי געשיקט אין זיין ווינגאָרטן אַריין. 3 אוּן וועג ער איז אַרויסגעגאַנגען אַרוּם דער דריטער שָׁעה, האָט ער געזען אַנדערע שטיין לייִדיק אויפן מאַרק, 4 אוּן ער האָט צוּ זיי געזאָגט: גייט אויך איר אין ווינגאָרטן אַריין, אוּן איך וועל אייך געבן, וואָס איז רעכט. זענען זיי געגאַנגען. 5 אוּן אַרוּם דער זעקסטער אוּן נייַנטער שָׁעה איז ער ווידער אַרויסגעגאַנגען, אוּן האָט דאָס אייגענע געטאָן. 6 אוּן אַרוּם דער עלפטער שָׁעה איז ער ווידער אַרויסגעגאַנגען, אוּן האָט אָנגעטראָפן אַנדערע שטיין, אוּן ער האָט צוּ זיי געזאָגט: פאַרוואָס שטייט איר דאָ ליידיק דעם גאַנצן טאָג? 7 האָבן זיי צוּ אים געזאָגט: מַחמת קיינער האָט אוּנדז ניט געדונגען. זאָגט ער צוּ זיי: גייט אויך איר אין ווינגאָרטן אַריין. 8 אוּן וועג עס איז געוואָרן אָוונט, האָט דער האַר פּוּן דעם ווינגאָרטן געזאָגט צוּ זיין פאַרוואַלטער: רוּף די אַרבעטער, אוּן באַצאָל זיי זייער שׂכַר: הייב אָן פּוּן די לעצטע ביז צוּ די ערשטע. 9 אוּן אַז די געדונגענע פּוּן דער עלפטער שָׁעה זענען געקומען, האָט יעדער באַקומען אַ דינָר. 10 אוּן וועג די ערשטע זענען געקומען, האָבן זיי עמיינט, אַז זיי וועלן באַקומען מער; אוּן זיי האָבן אויך באַקומען יעדער אַ דינָר. 11 אוּן בשָׁעת זיי האָבן דאָס באַקומען, האָבן זיי געמורמלט קעגן דעם בַּעל־הַבַּית, 12 אוּן האָבן געזאָגט: אָט די לעצטע האָבן געאַרבעט בלויז איין שָׁעה, אוּן דוּ מאַכסט זיי גלייך מיט אוּנדז, וואָס האָבן געטראָגן די מַשׂא פּוּן דעם טאָג אוּן די ברענענדיקע היץ. 13 אָבער ער האָט געענטפערט, אוּן געזאָגט צוּ איינעם פּוּן זיי: פריינט, איך טוּ דיר ניט קיין עַוולָה; האָסטוּ דיך ניט באַדונגען מיט מיר פאַר אַ דינָר? 14 נעם דיר דיינס, אוּן גיי; איך וויל אָט דעם לעצטן געבן אַזויפיל וויפל דיר. 15 טאָר איך ניט טאָן מיט מיין אייגנס, וואָס איך וויל? אָדער קאָן דיין אויג ניט פאַרטראָגן, וואָס איך בין גוט? 16 אַזוי וועלן די לעצטע זיין ערשטע, אוּן די ערשטע – לעצט.

17 אוּן בעת יֵשוּעַ איז אַרויפגעגאַנגען קיין ירוּשָׁלַיִם, האָט ער גענומען די צוועלף תַּלמידים אָן אַ זייט, אוּן אויפן וועג האָט ער צו זיי
געזאָגט: 18 זעט, מיר גייען אַרויף קיין ירוּשָׁלַיִם, אוּן דער בֶּן־אָדָם וועט איבערגעגעבן ווערן צו די ראָשי־כֹּהֲנים אוּן די סוֹפֵרים; אוּן זיי
וועלן אים פאַרמשפּטן צום טויט, 19 אוּן אים איבערגעגעבן ווערן צו די גוֹיִים אויף שפּאָט, אוּן כדי געשמיסן אוּן געקרייציקט צו ווערן, אוּן
אויפן דריטן טאָג וועט ער ווידער אויפשטיין תחית־המתים.
20 דעמאָלט האָט געניענט צו אים די מוטער פוּן זַבדיס קינדער מיט
אירע זין, אוּן זי האָט זיך געבוקט פאַר אים, אוּן עפּעס פוּן אים
פאַרלאַנגט. 21 האָט ער צו איר געזאָגט: וואָס איז דיין בַּקָשה? האָט זי
צו אים געזאָגט: באַפעל, אַז די דאָזיקע ביידע זין מיינע זאָלן זיצן,
איינער צו דיין רעכטער אוּן איינער צו דיין לינקער האַנט, אין דיין
מַלכוּת. 22 האָט יֵשוּעַ געענטפערט, אוּן געזאָגט: איר ווייסט ניט וואָס
איר ווילט. צי קאָנט איר טרינקען דעם כּוֹס, וואָס איך וועל טרינקען?
זאָגן זיי צו אים: מיר קאָנען. 23 זאָגט ער צו זיי: מיין כּוֹס וועט איר
טאַקע טרינקען, אָבער זיצן צו מיין רעכטער, אָדער לינקער האַנט, איז
ניט מיינס צו געבן; דאָס איז פאַר די, פאַר וועמען עס איז אָנגעבאַרייט
געוואָרן פּוּן מיין פאָטער. 24 אוּן אַז די צען האָבן דאָס געהערט, האָט
עס זיי פאַרדראָסן אויף די צוויי ברידער. 25 אוּן יֵשוּעַ האָט זיי
צוּגערופן צו זיך, אוּן געזאָגט: איר ווייסט, אַז די שָׂרים פוּן די גוֹיִים
הערשן איבער זיי, אוּן זייערע גדוֹלים געוועלטיקן איבער זיי. 26 ניט
אַזוי זאָל עס אָבער זיין צווישן אייך; נייערט ווער סע ווייל ווערן גרויס
צווישן אייך זאָל זיין אייער באַדינער, 27 אוּן ווער סע ווייל זיין ערשט
צווישן אייך, זאָל זיין אייער קנעכט; 28 פּוּנקט ווי דער בֶּן־אָדָם איז ניט
געקומען באַדינט צו ווערן, נייערט צו באַדינען, אוּן צו געבן זיין לעבן
אַן אויסלייזונג פאַר אַ סַך.
29 אוּן בעת זיי זענען אַרויסגעגאַנגען פּוּן יְריחוֹ, איז אים נאָכגעגאַנגען
אַ גרויסער הַמוֹן מענטשן. 30 אוּן אָט זענען צוויי בלינדע געזעסן ביים
וועג, אוּן אַז זיי האָבן געהערט, אַז יֵשוּעַ גייט פאַרביי, האָבן זיי
אויסגעשריגן, אוּן געזאָגט: האַר, האָב רַחמָנות אויף אונדז, בֶּן־דָּוִד!
31 אוּן דער עוֹלם האָט אויף זיי אָנגעשריגן, אַז זיי זאָלן שטילשווייגן.
אָבער זיי האָבן נאָך מער געשריגן: האַר, האָב רַחמָנות אויף אונדז, בֶּן־
דָּוִד! 32 אוּן יֵשוּעַ האָט זיך אָפּגעשטעלט, אוּן זיי צוגערופן, אוּן
געזאָגט: וואָס ווילט איר, איך זאָל טאָן פאַר אייך? 33 האָבן זיי צו אים
געזאָגט: האַר, אַז אונדזערע אויגן זאָלן געעפנט ווערן. 34 אוּן יֵשוּעַ
האָט זיך דערבאַרעמט איבער זיי, אוּן באַרירט זייערע אויגן, אוּן תֵּיכף
האָבן זיי צוריק באַקומען זייער ראִיה, אוּן זענען אים נאָכגעפאָלגט.

כא און בעת זיי האָבן גענעענט קיין ירושָׁלַיִם, און זענען געקומען קיין
בֵּית־פַּגֵּי, ביים הַר־הַזֵּיתים, האָט יֵשׁוּעַ געשיקט צוויי תַּלמידים, 2 און
האָט צוּ זיי געזאָגט: גייט אין דאָרף אַריין אַנטקעגנאיבער אייך, און
תֵּיכֹף וועט איר געפינען אַן אייזל צוּגעבּונדן, און אַ יונג אייזעלע מיט
איר; בינדט זיי אָפּ, און ברענגט זיי צוּ מיר. 3 און אויב עמיצער וועט
אייך עפּעס זאָגן, טאָ זאָגט: דער האַר דאַרף זיי האָבן; און ער וועט זיי
גלייך שיקן. 4 און דאָס איז געשען, כּדי עס זאָל מקוּים ווערן, וואָס סע
איז געזאָגט געוואָרן דורך דעם נָביא:

5 זאָגט דער טאָכטער צִיוֹן,
זע דיין מֶלך קוּמט צוּ דיר,
אַן עָנָו, און רייט אויף אַן אייזל,
און אויף אַן אייזעלע, דאָס יונגע פון אַן אייזל.[1]

6 און די תַּלמידים זענען געגאַנגען, און האָבן געטאָן אַזוי ווי יֵשׁוּעַ
האָט זיי באַפוילן: 7 און האָבן געבראָכט דאָס אייזל מיט דעם אייזעלע,
און האָבן אויף זיי אַרויפגעלייגט זייערע מַלבּוּשים,און ער האָט
זיך אויף זיי אַרויפגעזעצט. 8 און אַ סַך פון דעם פאָלק האָבן
אויסגעשפּרייט זייערע מַלבּוּשים אויפן וועג, און אַנדערע האָבן
אָפּגעשניטן צווייגן פון די ביימער, און האָבן זיי אויסגעשפּרייט אויפן
וועג. 9 און דאָס פאָלק, וואָס איז געגאַנגען פאָרויס, און די, וואָס זענען
אים נאָכגעגאַנגען, האָבן געשריגן: הוֹשַׁע־נָא דעם בֶּן־דָוִד! בָּרוּך הַבָּא
אין דעם נאָמען פון גאָט! הוֹשַׁע־נָא אין דער הייך! 10 און אַז ער איז
אַרייַנגעקוּמען קיין ירוּשָׁלַיִם, האָט די גאַנצע שטאָט געטוּמלט, און
געזאָגט: ווער איז דאָס? 11 און דאָס פאָלק האָט געזאָגט: דאָס איז
דער נָביא יֵשׁוּעַ פון נצֶרֶת, אין גָלִיל.

12 און יֵשׁוּעַ איז אַרייַנגעגאַנגען אין דעם בֵּית־הַמִקדש אַריין, און האָט
אַרויסגעטריבן אַלע, וואָס האָבן פאַרקויפט און געקויפט אין דעם בֵּית־
הַמִקדש, און האָט איבערגעקערט די טישן פון די חַלפָנים, און די בענק
פון די טויבן־פאַרקויפער. 13 און ער האָט צוּ זיי געזאָגט: סע שטייט
געשריבן: מיין הויז זאָל גערופן ווערן אַ הויז פון תּפִילה; אָבער איר
האָט עס געמאַכט אַ הייל פון גַזלָנים.[2]

14 און די בלינדע און די לאָמע זענען צוּ אים געקוּמען אין בֵּית־
הַמִקדש, און ער האָט זיי געהיילט. 15 און אַז די ראָשי־כֹּהַנים און
סוֹפרים האָבן געזען די נִסים וואָס ער האָט געטאָן, און די קינדער
שרייען אין בֵּית־הַמִקדש: הוֹשַׁע־

[1] ישעיה סב, 11; זכריה ט, 9. [2] ישעיה נו, 7; ירמיה ז, 11.

נָא דעם בֶּן־דָּוִד ! האָט עס זיי פאַרדראָסן : 16 אוּן זיי האָבן צוּ אים געזאָגט : הערסטוּ, וואָס זיי זאָגן ? אוּן יֵשוּעַ האָט צוּ זיי געזאָגט : יָא, האָט איר קיינמאָל ניט געלייענט :

פּוּן דעם מויל פּוּן קליינע קינדער אוּן זיִיגעדיקע קינדערלעך
האָסטוּ געגרוּנטפעסטיקט לויב ?[1]

17 אוּן ער האָט זיי פאַרלאָזט, אוּן איז פּוּן דער שטאָט אַרויסגעגאַנגען קיין בֵּית־הַיני, אוּן האָט דאָרטן איבערגענעכטיקט.

18 אוּן אַז ער האָט זיך אין דער פרי אוּמגעקערט אין דער שטאָט אַריין, איז ער געוואָרן הונגעריק. 19 אוּן זעענדיק אַ פיַיגנבוים בּיים וועג, איז ער צוּ אים צוּגעגאַנגען, אוּן האָט אויף אים גאָרניט געפּונען, אַחוּץ בלעטער. אוּן ער האָט צוּ אים געזאָגט : פּוּן איצט אָן זאָל שוין אויף דיר מער קיינמאָל ניט וואַקסן קיין פֵּירות ! אוּן תֵּיכף איז דער פיַיגנבוים פאַרוועלקט געוואָרן. 20 אוּן אַז די תַּלמידים האָבן דאָס געזען, האָבן זיי זיך געחידושט, אוּן געזאָגט : ווי־אַזוי איז דער פיַיגנבוים אַזוי גיך פאַרוועלקט געוואָרן ? 21 אוּן יֵשוּעַ האָט געענטפערט, אוּן צוּ זיי געזאָגט : באמת, איך זאָג אייך, אויב איר האָט אֱמוּנה, אוּן טוט ניט צווייפלען, וועט איר ניט נאָר טאָן דאָס, וואָס ס׳איז געטאָן געוואָרן מיטן פיַיגנבוים, נייערט אויב איר זאָלט אַפילו זאָגן צוּ דעם דאָזיקן בּאַרג : הייב דיך אויף אוּן וואַרף דיך אין יַם אַריין, וועט עס געשען. 22 אוּן אַלצדינג, וואָס איר וועט זיך אויסבעטן בּיים תּפילה טאָן, וועט איר באַקוּמען, אויב איר האָט אֱמוּנה.

23 אוּן אַז ער איז געקוּמען אין דעם בֵּית־הַמִקדש אַריין, זענען די ראָשי־כֹּהַנים אוּן די זקֵנים פּוּן דעם פֹּאָלק צוּ אים צוּגעגאַנגען, בשַׁעת ער האָט געלערנט, אוּן האָבן געזאָגט : מיט וועמעס רשוּת טוסטוּ דאָס אַלץ ? אוּן ווער האָט דיר געגעבן דאָס דאָזיקע רשוּת ? 24 האָט יֵשוּעַ געענטפערט, אוּן צוּ זיי געזאָגט : איך וועל אייך אויך פרעגן אַ קַשיא, אוּן אויב איר וועט מיר ענטפערן, וועל איך אייך אויך זאָגן, מיט וועמעס רשוּת איך טוּ דאָס אַלץ. 25 די טבֵילה פּוּן יוֹחָנָן, פּוּן וואַנען איז זי געווען ? פּוּן הימל, אָדער פּוּן מענטשן ? אוּן זיי האָבן זיך געשלאָגן מיט דער דֵעה, אוּן געזאָגט : אויב מיר וועלן זאָגן : פּוּן הימל, וועט ער צוּ אונדז זאָגן : פאַרוואָס האָט איר אים ניט געגלויבט ? 26 וועלן מיר אָבער זאָגן : פּוּן מענטשן, האָבן מיר מוֹרא פאַרן פאָלק ; וואָרים אַלע האַלטן יוֹחָנָן פאַר אַ נָביא. 27 אוּן זיי האָבן געענטפערט יֵשוּעַן : מיר ווייסן ניט. האָט ער צוּ זיי געזאָגט : אויב אַזוי, וועל איך אייך אויך ניט זאָגן מיט וועמעס רשוּת איך טוּ דאָס.

28 וואָס דענקט איר ? אַ מענטש האָט געהאַט צוויי זין ; אוּן ער איז געקוּמען צוּם ערשטן, אוּן האָט געזאָגט : מיין זון, גיי אַרבעט היינט אין ווייַנגאָרטן. 29 האָט ער געענטפערט : איך וויל ניט ; אָבער נאָכדעם האָט ער חַרָטה געהאַט, אוּן איז געגאַנגען. 30 אוּן ער איז געקוּמען צוּם צווייטן, אוּן האָט אויך

[1] תהלים ח, 3.

אַזוי געזאָגט. און ער האָט געענטפערט: איך גיי, האַר; און איז ניט
געגאַנגען. 31 ווער פון די ביידע האָט געטאָן דעם רָצון פון זיין
פאָטער? זאָגן זיי: דער ערשטער. זאָגט יֵשוּעַ צו זיי: באמת, איך זאָג
אייך, די מוֹכסים און די זוֹנות וועלן פריער פאַר אייך אַריינַקומען אין
דעם מַלכות פון גאָט. 32 וואָרים יוֹחָנָן איז צו אייך געקומען מיטן דֶרֶך־
צַדִיקים, און איר האָט אים ניט געגלויבט, אָבער די מוֹכסים און די
זוֹנות האָבן אים יאָ געגלויבט; און הַגַם איר האָט עס געזען, האָט איר
אַפילו דערנאָך ניט חַרָטה געהאַט, כדי אים צו גלויבן.
33 הערט אַן אַנדער מָשל: געווען איז אַ בַּעל־הַבָּית, וואָס האָט
געפלאַנצט אַ ווייַנגאָרטן, און האָט אים אַרומגעצאַמט, און
אויסגעגראָבן אין אים אַ קעלטער, און געבויט אַ טורעם, און ער
האָט אים פאַרדונגען צו ווייַנגערטנער, און איז אַוועק אין אַן אַנדער
לאַנד אַריין. 34 און אַז סע איז געקומען דער זמַן פון פֵּירות, האָט ער
געשיקט זיינע קנעכט צו די ווייַנגערטנער, אָפּצונעמען זיינע פֵּירות;
35 און די ווייַנגערטנער האָבן גענומען זיינע קנעכט, און איינעם האָבן זיי
געשלאָגן, אַן אַנדערן געטייט, און נאָך אַן אַנדערן פאַרשטיינט. 36 און
ער האָט ווידער אַמאָל געשיקט אַנדערע קנעכט, מער ווי פריער; און זיי
האָבן מיט זיי אויך אַזוי געטאָן. 37 דערנאָך האָט ער צו זיי געשיקט זיין
זון, און געזאָגט: זיי וועלן דֶרֶך־אֶרֶץ האָבן פאַר מיין זון. 38 און אַז די
ווייַנגערטנער האָבן דערזען דעם זון, האָבן זיי געזאָגט צווישן זיך: דאָס
איז דער יוֹרֶש; קומט, לאָמיר אים הַרגענען, און צונעמען זיין ירושה.
39 און זיי האָבן אים גענומען און אַרויסגעוואָרפן פון דעם ווייַנגאָרטן,
און האָבן אים געהַרגעט. 40 בכֵן, אַז דער האַר פון דעם ווייַנגאָרטן וועט
קומען, וואָס וועט ער טאָן מיט יענע ווייַנגערטנער? 41 זאָגן זיי צו אים:
ער וועט יענע רשָעים אומברענגען אויף אַ מוֹרֶאדיקן אופן, און
פאַרדינגען דעם ווייַנגאָרטן צו אַנדערע ווייַנגערטנער, וואָס וועלן אים
אָפּגעבן די פֵּירות צו זייער צייט. 42 און יֵשוּעַ האָט צו זיי געזאָגט: האָט
איר קיינמאָל ניט געלייענט דעם פָּסוק:

דער שטיין, וואָס די בוימייַסטער האָבן פאַרוואָרפן,
איז געוואָרן צום ווינקלשטיין;
פון גאָט איז דאָס געשען,
און עס איז וואונדערלעך אין אונדזערע אויגן?[1]

43 דעריבער זאָג איך אייך: דאָס מַלכות פון גאָט וועט פון אייך
אַוועקגענומען ווערן, און געגעבן ווערן צו אַ פאָלק, וואָס וועט
אַרויסברענגען זיינע פֵּירות. 44 און דער, וואָס וועט פאַלן אויף דעם
דאָזיקן שטיין,

[1] תהלים קיח, 22, 23.

וועט זיך צעשלאָגן; אָבער אויף וועמען ער וועט פאַלן, דעם וועט ער
צעמאָלן.
45 און ווען די ראָשי־כֹּהַנים און די פּרושים האָבן געהערט זיינע
משָלימ, האָבן זיי זיך משַער געווען, אַז ער האָט גערעדט וועטן זיי.
46 און הַגַם זיי האָבן געזוכט אים צו כאַפּן, האָבן זיי אָבער מוֹרא
געהאַט פאַרן פאָלק, וואָרים מען האָט אים געהאַלטן פאַר אַ נָביא.
כב און יֵשוּעַ האָט ווידער צו זיי גערעדט מיט משָלים, אַזוי צו זאָגן:
2 דאָס מַלכות־שָמַיִם איז געגליכן צו אַ מֵלך, וואָס האָט חַתונה
געמאַכט זיין זון, 3 און ער האָט אַרויסגעשיקט זיינע קנעכט צו רופן
די, וואָס זענען געווען פאַרבעטן אויף דער חַתונה, אָבער זיי האָבן ניט
געוואָלט קומען. 4 האָט ער נאָכאַמאָל אַרויסגעשיקט אַנדערע קנעכט,
און געזאָגט: זאָגט די, וואָס זענען געבעטן: זעט, מיין סעודה איז שוין
אָנגעגרייט; מיינע אָקסן און מיינע פעטע רינדער זענען שוין געשאָכטן,
און אַלצדינג איז גרייט; קומט צו דער חַתונה. 5 אָבער זיי האָט דאָס
ניט געאַרט, און זענען זיך געגאַנגען, ווער צו זיין פעלד, און ווער צו
זיין מִסחר; 6 און די איבעריקע האָבן גענומען זיינע קנעכט, און האָבן
זיי מִאוס באַהאַנדלט, און געטייט. 7 און דער מֵלך איז אין כַּעס
געוואָרן, און האָט געשיקט זיינע חַיָלות, און אומגעבראַכט יענע
רוֹצחים, און פאַרברענגט זייער שטאָט. 8 דערנאָך האָט ער געזאָגט צו
זיינע קנעכט: די חַתונה איז גרייט, אָבער די, וואָס זענען געווען
פאַרבעטן, זענען ניט ווערט געווען. 9 גייט דעריבער אויף די שייֵד־
וועגן, און וועמען איר וועט טרעפן, פאַרבעט אויף דער חַתונה.
10 זענען די קנעכט אַרויסגעגאַנגען אויף די וועגן, און האָבן
איינגעזאַמלט אַלע, וועמען זיי האָבן באַגעגנט, סיי שלעכטע און
גוטע; און די חַתונה איז געוואָרן פול מיט געסט.
11 און אַז דער מֵלך איז אַריינגעקומען אָנקוקן די געסט, האָט ער
דאָרטן געזען אַ מענטשן, וואָס האָט ניט געטראָגן קיין חַתונה־מַלבוש.
12 און ער האָט צו אים געזאָגט: פריינט, וויאַזוי ביסטו אַהער
אַריינגעקומען אָן אַ חַתונה־מַלבוש? און ער איז פארשטומט געוואָרן.
13 דעמאָלט האָט דער מֵלך געזאָגט צו זיינע קנעכט: בינדט אים הענט
און פיס, און וואָרפט אים אַרויס אין דער דרויסנדיקער חוֹשֶך; דאָרט
וועט זיין געוויין און קריצן פון ציין. 14 וואָרים אַ סַך זענען גערופן
געוואָרן, אָבער ווינציק אויסדערוויילט.
15 דעמאָלט זענען די פּרושים געגאַנגען און האָבן זיך אַן עֵצה
געהאַלטן, וויאַזוי אים צו כאַפּן ביי זיינע רייד. 16 און זיי האָבן צו אים
געשיקט זייערע תַּלמידים, מיט די הוֹרדוס־לייַט, אַזוי צו זאָגן: רֶבי, מיר
ווייסן, אַז דו זאָגסט דעם אֶמת, און אַז דו לערנסט באֶמת דעם וועג

פּוּן גאָט; אוּן דיך אַרט ניט קיינער, וואָרים דוּ ביסט קיינעם ניט נוֹשׂא־
פָּנים. 17 בכֵּן, זאָג אוּנדז וואָס דוּ מיינסט. דאַרף מען געבן שטייער דעם
קֵיסר, אָדער ניט? 18 יֵשוּעַ האָט אָבער דערקענט זייער רשעות, אוּן
געזאָגט: פאַרוואָס פּרוּאווט איר מיך אויס, איר חוֹנפים? 19 ווייזט מיר
דאָס שטייער־געלט. האָבן זיי אים געבראַכט אַ דינָר. 20 אוּן יֵשוּעַ האָט
צוּ זיי געזאָגט: ווּעמעס איז דאָס דאָזיקע בילד אוּן די אוּיפשריפט?
21 זאָגן זיי: דעם קֵיסרס. דעמאָלט האָט ער צוּ זיי געזאָגט: גיט
דעריבער דעם קֵיסר דאָס, ווּאָס איז דעם קֵיסרס, אוּן צוּ גאָט דאָס,
ווּאָס איז גאָטס. 22 אוּן אַז זיי האָבן דאָס געהערט, זענען זיי נִשתּוֹמם
געוואָרן; אוּן זיי האָבן אים אָפּגעלאָזט אוּן זענען אַוועקגעגאַנגען.
23 אין יענעם טאָג זענען צוּ אים געקוּמען צדוּקים, ווּאָס זאָגן, אַז ס׳איז
ניטאָ קיין תּחַית־הַמֵּתים; אוּן זיי האָבן אים געפרעגט, 24 אַזוי צוּ זאָגן:
רֶבִּי, מֹשה האָט געזאָגט: אויב אַ מענטש שטאַרבט, ווּאָס לאָזט ניט
איבער נאָך זיך קיין קינדער, זאָל זיין ברוּדער נעמען זיין ווייב, אוּן
אויפשטעלן זאָמען פאַר זיין ברוּדער.[1] 25 געווּען זענען ביי אוּנדז זיבן
ברידער. דער ערשטער האָט חַתוּנה געהאַט, אוּן איז געשטאָרבן, אוּן
אַזוי ווי ער האָט ניט געהאַט קיין זאָמען, האָט ער איבערגעלאָזט זיין
ווייב פאַר זיין ברוּדער. 26 אוּן אַזוי איז אויך געווּען מיטן צווייטן, אוּן
דעם דריטן, ביזן זיבעטן. 27 אוּן צוּם סוֹף, נאָך אַלע, איז געשטאָרבן
דאָס ווייב אוֹיכעט. 28 נוּ, ביי תּחַית־הַמֵּתים, ווּעמעס ווייב פוּן די זיבן
ווּעט זי זיין? וואָרים זיי אַלע האָבן זי געהאַט.
29 אוּן יֵשוּעַ האָט געענטפערט, אוּן צוּ זיי געזאָגט: איר מאַכט אַ טָעות,
ווייל איר קענט ניט די כְּתבֵי־הַקוֹדֶשׁ, אוּן אויך ניט די מאַכט פוּן גאָט.
30 וואָרים ביי תּחַית־הַמֵּתים האָבן זיי ניט חַתוּנה, אוּן מע טוט זיי אויך
ניט חַתוּנה מאַכן, נייערט זיי זענען ווי די מַלאָכים אין הימל. 31 אוּן
ווּאָס שַׁייך תּחַית־הַמֵּתים, האָט איר ניט געלייענט, ווּאָס איז צוּ אייך
געזאָגט געוואָרן פוּן גאָט: 32 איך בין דער גאָט פוּן אַבְרָהם, אוּן דער
גאָט פוּן יִצחָק, אוּן דער גאָט פוּן יַעקֹב?[2] ער איז ניט דער גאָט פוּן
טויטע, נייערט פוּן לעבעדיקע. 33 אוּן אַז דאָס פּאָלק האָט דאָס
געהערט, זענען זיי נִשתּוֹמם געוואָרן איבער זיין תּוֹרה.
34 אוּן בעת די פּרוּשים האָבן געהערט, אַז ער האָט די צדוּקים געמאַכט
שווייגן, האָבן זיי זיך פאַרזאַמלט אינאיינעם. 35 אוּן איינער פוּן זיי, אַ
תַּלמיד־חָכם, האָט אים געפרעגט אַ שַׁאלָה, כּדי אים צוּ פּרוּאווּן;
36 רֶבִּי, וועלכע איז די גרעסטע מִצווה אין דער תּוֹרה? 37 האָט ער

[1] דברים כה, 5, 6. [2] שמות ג, 6.

צוּ אים געזאָגט: דוּ זאָלסט ליבּ האָבן גאָט דיין האַר מיט דיין גאַנצן האַרצן, אוּן מיט דיין גאַנצער נשָמה, אוּן מיט דיין גאַנצן פאַרשטאַנד.[1] 38 דאָס איז די גרעסטע אוּן די ערשטע מִצווה. 39 אוּן אַ צווייטע איז ענלעך צוּ איר: דוּ זאָלסט ליבּ האָבן דיין חַבר ווי דיך אַליין.[2] 40 אויף די דאָזיקע צוויי מִצוות הענגט אָפּ די גאַנצע תּוֹרה אוּן די נבִיאים.

41 אוּן בעת די פרוּשים זענען געוועזן פאַרזאַמלט אינאיינעם, האָט זיי יֵשוּעַ געפרעגט אַ קַשיא, אַזוי צוּ זאָגן: 42 וואָס דענקט איר וועגן דעם מָשִיחַ? וועמעס זוּן איז ער? זאָגן זיי צוּ אים: דָוִד. 43 זאָגט ער צוּ זיי: טאָ ווי קוּמט עס, וואָס דָוִד רוּפט אים בְּרוּחַ־הקדש האַר, בעת ער זאָגט:

44 גאָט האָט געזאָגט צוּ מיין האַר,
זעץ דיך בּיי מיין רעכטער האַנט,
בּיז איך וועל מאַכן דיינע פיינט פאַר דיין פוּסבענקל?[3]

45 בּכֵן, אויב דָוִד רוּפט אים אָן האַר, וויאַזוי איז ער זיין זוּן? 46 אוּן קיינער האָט אים ניט געקענט ענטפערן קיין וואָרט, אוּן פוּן יענעם טאָג אָן האָט זיך שוין מער קיינער ניט דערוועגט אים צוּ פרעגן קיין קַשיות.

כג דעמאָלט האָט יֵשוּעַ געזעדט צוּם פאָלק אוּן צוּ זיינע תַּלמידים: 2 די סוֹפרים אוּן די פרוּשים זיצן אויף מֹשהס שטוּל; 3 דעריבער, אַלץ וואָס זיי זאָגן אייך, זאָלט איר טאָן אוּן אָפהיטן, אָבער טוּט ניט נאָך זייערע מַעשִׂים; וואָרים זיי זאָגן, אוּן טוּען ניט. 4 זיי בינדן שווערע מַשׂאות, וואָס זענען שוואר צוּ דערטראָגן, אוּן לייגן זיי אַרויף אויף די אַקסלען פוּן מענטשן; אָבער זיי אַליין רירן ניט קיין פינגער צוּ זיי. 5 אוּן אַלע זייערע מַעשִׂים טוּען זיי נאָר, כּדי מענטשן זאָלן זיי זען. וואָרים זיי מאַכן בריייט זייערע תּפִילין אוּן לאַנג די צִיצִית; 6 אוּן האָבן ליבּ דעם אויבן־אָן אויף סעוּדות, אוּן די חָשוּבסטע שטאָט אין די שוּלן, 7 אוּן מען זאָל זיי אָפּגעבן שָלוֹם אין די מאַרקפלעצער, אוּן מענטשן זאָלן זיי רוּפן: רֶבִי. 8 אָבער איר זאָלט זיך ניט לאָזן רוּפן רֶבִי, וואָרים אײנער איז אייער רֶבִי, אוּן איר אַלע זענט ברידער. 9 אוּן רוּפט קיינעם ניט אויף דער ערד אייער פאָטער, וואָרים אײנער איז אייער פאָטער, וואָס איז אין הימל. 10 איר זאָלט זיך אויך ניט לאָזן רוּפן לערער, וואָרים אײנער איז אייער לערער – דער מָשִיחַ.

[1] דברים ו, 5. [2] ויקרא יט, 18. [3] תהלים קי, 1.

11 אוּן דער גרעסטער צווישן אייך זאָל זיין אייער באַדינער; 12 אוּן ווער סע ווערט זיך אַליין דערהייכן, ווערט דערנידעריקט ווערן; אוּן ווער סע ווערט זיך אַליין דערנידעריקן, ווערט ווערן דערהייכט.
13 אָבער וויי צוּ אייך, סוֹפֿרים אוּן פֿרושים, איר חוֹנפים! ווָאָרים איר פֿאַרשליסט דאָס מַלכות־שָׁמַיִם פֿאַר מענטשן; ניט איר אַליין גייט אַריין, אוּן ניט איר לאָזט אַריַינגיין די, ווָאָס ווילן אַריַינקומען.
14 וויי צוּ אייך, סוֹפֿרים אוּן פֿרושים, איר חוֹנפים! ווָאָרים איר שלינגט איין די הייזער פוּן אַלמָנות, אוּן כלומרשט דאַוונט איר לאַנג; דערפאַר ווערט איר קריגן אַ האַרבערן פּסק.
15 וויי צוּ אייך, סוֹפֿרים אוּן פֿרושים, איר חוֹנפים! ווָאָרים איר פֿאָרט אויס יַם אוּן יַבָּשה צוּ מאַכן איינעם אַ גֵּר; אוּן ווען ער ווערט עס שוין, מאַכט איר אים פּאַר אַ בֶּן־גיהֶנום, צוויי מאָל ערגער פּוּן אייך.
16 וויי צוּ אייך, איר בלינדע פירער, ווָאָס זאָגט: ווער סע שווערט ביים הֵיכל, איז עס גאָרניט; אָבער ווער סע שווערט ביים גאָלד פּוּן הֵיכל, איז חַייב. 17 איר נאַראַנים אוּן בלינדע! ווָאָרים ווָאָס איז גרעסער: דאָס גאָלד, אָדער דער הֵיכל, ווָאָס הייליקט דאָס גאָלד? 18 אוּן: ווער סע שווערט ביים מִזבֵּחַ, דאָס איז גאָרניט; אָבער ווער סע שווערט ביים קָרבָּן, ווָאָס איז אויף אים, איז חַייב. 19 איר בלינדע! ווָאָרים ווָאָס איז גרעסער, דער קָרבָּן, אָדער דער מִזבֵּחַ, ווָאָס הייליקט דעם קָרבָּן? 20 דעריבער, דער, ווָאָס שווערט ביים מִזבֵּחַ, שווערט ביי אים, אוּן ביי אַלץ, ווָאָס איז אויף אים. 21 אוּן דער, ווָאָס שווערט ביים הֵיכל, שווערט ביי אים, אוּן ביי דעם, ווָאָס וואוינט אין אים. 22 אוּן דער, ווָאָס שווערט ביים הימל, שווערט ביי דעם טראָן פּוּן גאָט, אוּן ביי דעם, ווָאָס זיצט אויף אים.
23 וויי צוּ אייך, סוֹפֿרים אוּן פֿרושים, איר חוֹנפים! ווָאָרים איר גיט מַעשֵׂר פּוּן מיענטע אוּן אַניז אוּן קימל, אוּן האָט ניט מקַיים געווען די חֲשובערע זאַכן פּוּן דער תּוֹרה: מִשפּט, אוּן חֶסֶד, אוּן אֱמונה; די דאָזיקע האָט איר באַדאַרפט טאָן, אוּן די אַנדערע אויך ניט אויסלאָזן. 24 איר בלינדע פירער, איר זייַעט דורך אַ פליגעלע, אוּן שלינגט איין אַ קעמל!
25 וויי צוּ אייך, סוֹפֿרים אוּן פֿרושים, איר חוֹנפים! ווָאָרים איר רייניקט דעם בעכער אוּן די שיסל פּוּן אויסנווייניק, אָבער אינעווייניק זענען זיי פּוּל מיט גזֵילה

אוּן עָוולה. 26 דוּ בלינדער פֿרוּשי׃ רייניק קוֹדם דעם בעכער אוּן די שיסל פּוּן אינעווייניק, פֿדי זיי זאָלן אויך ווערן ריין פּוּן אויסנווייניק. 27 וויי צוּ אייך, סוֹפֿרים אוּן פֿרוּשים, איר חוֹנפים׃ וואָרים איר זענט געגליכן צוּ געקאַלכטע קבָרים, וואָס אויסערלעך זענען זיי אויס שיין, אָבער אינעווייניק זענען זיי פֿוּל מיט ביינער פּוּן מֵתים, אוּן מיט יעדער טוּמאה. 28 פּוּנקט אַזוי זעט איר אויסערלעך אויס ווי צַדיקים פֿאַר מענטשן, אָבער אינעווייניק זענט איז פֿוּל מיט חֲנֵיפה אוּן שלעכטס. 29 וויי צוּ אייך, סוֹפֿרים אוּן פֿרוּשים, איר חוֹנפים׃ וואָרים איר בויט די קבָרים פּוּן די נביאים, אוּן באַצירט די מַצֵבות פּוּן די צַדיקים, 30 אוּן זאָגט׃ אויב מיר וואָלטן געלעבט אין די טעג פּוּן אונדזערע אָבות, וואָלטן מיר ניט געהאַט קיין חֵלֶק מיט זיי אין דעם בלוט פּוּן די נביאים. 31 דערמיט זאָגט איר אויף זיך עַליין עֵדות, אַז איר זענט די קינדער פּוּן די, וואָס האָבן געהַרגעט די נביאים. 32 דעריבער, מאַכט פֿוּל די מאָס פּוּן אייערע אָבות. 33 איר שלאַנגען, שפֿרָאָץ פּוּן עקדישן, וויאַזוי וועט איר אַנטרינען פּוּן דעם מִשפּט פּוּן גיהֶנום? 34 דעריבער שיק איך צוּ אייך נביאים, אוּן חֲכָמים, אוּן סוֹפֿרים; עטלעכע פּוּן זיי וועט איר טייטן, אוּן לאָזן קרייציקן; אוּן עטלעכע פּוּן זיי וועט איר שמייסן אין אייערע שולן, אוּן רוֹדֶפן פּוּן שטאָט צוּ שטאָט, 35 כדי אויף אייך זאָל קוּמען דאָס גאַנצע רעכטפֿאַרטיקע בלוט, וואָס איז פֿאַרגאָסן געוואָרן אויף דער ערד, פּוּן דעם בלוט פּוּן הֶבֶל־הַצַדיק ביז דעם בלוט פּוּן זכַריָה בֶּן־בֶּרֶכיָה, וועמען איר האָט געטייט צווישן דעם הֵיכל אוּן מִזבֵּחַ.[1] 36 באמת, איך זאָג אייך, דאָס אַלץ וועט קוּמען אויף דעם דאָזיקן דוֹר.

37 אָ ירוּשָלַיִם, ירוּשָלַיִם, וואָס הַרגעסט די נביאים, אוּן פֿאַרשטיינסט די, וואָס זענען געשיקט צוּ דיר׃ וויפֿל מאָל האָב איך געוואָלט איינזאַמלען דיינע קינדער, ווי אַ הוּן זאַמלט איין אירע הינדלעך אונטער אירע פליגל, אוּן איר האָט ניט געוואָלט׃ 38 זעט, אייער הויז וועט אייך בלייבן חָרוב. 39 וואָרים איך זאָג אייך, פּוּן איצט אָן וועט איר מיך מער ניט זען, ביז איר וועט זאָגן׃ בָּרוּך הַבָּא אין דעם נאָמען פּוּן גאָט.[2]

כד אוּן יֵשוּע איז אַרויס פּוּן דעם בֵּית־הַמִקדש, אוּן איז אוועק־געגאַנגען, אוּן זיינע תַלמידים האָבן צוּ אים געוויזן, כּדי אים צוּ ווייזן די בִּנְיָנים פּוּן דעם בֵּית־הַמִקדש. 2 אָבער ער האָט געענטפֿערט, אוּן צוּ זיי געזאָגט׃

[1] בראשית ד, 8; דברי הימים ב׳ כד, 21. [2] תהלים קיח, 26.

זעט איר דאָס אַלץ? באמת, איך זאָג אייך, סע וועט דאָ ניט בלייבן אַ שטיין
אויף אַ שטיין, וואָס וועט ניט אַראָפּגעוואָרפן ווערן.
3 און ווען ער איז געזעסן אויף דעם הַר־הַזֵּיתים, האָבן גענעענט צו אים זיינע
תַּלמידים, בעת זיי זענען געווען אַליין, און האָבן געזאָגט: זאָג אונדז, ווען וועט
דאָס געשען, און וואָס וועט זיין דער סִימן פון דיין קומען, און פון דעם קֵץ פון
דער וועלט? 4 און יֵשׁוּעַ האָט געענטפערט, און צו זיי געזאָגט: זעט, אַז קיינער
זאָל אייך ניט פאַרפירן. 5 וואָרים אַ סַך וועלן קומען אין מיין נאָמען, און זאָגן:
איך ביז דער מָשִׁיחַ, און וועלן אַ סַך פאַרפירן. 6 און איר וועט הערן פון
מִלחָמות, און שמועות פון מִלחָמות, נאָר איר זאָלט זיך ניט שרעקן; וואָרים
דאָס אַלץ מוז קומען, אָבער דער קֵץ איז דאָס ניט. 7 וואָרים אומה וועט
אויפשטיין קעגן אומה, און מלוכה קעגן מלוכה, און סע וועלן זיין הונגער און
ערדציטערנישן אין פאַרשידענע ערטער. 8 אָבער דאָס אַלץ איז בלויז דער
אָנהייב פון די ווייֵען.
9 דעמאָלט וועלן זיי אייך איבערענטפערן צו פייניקונג, און אייך טייטן; און
איר וועט זיין געהאַסט פון אַלע אומות פון מיין נאָמענוועגן. 10 און דעמאָלט
וועלן אַ סַך געשטרויכלט ווערן, און פאַרראָטן איינער דעם אַנדערן, און פיינט
האָבן איינער דעם אַנדערן. 11 און אַ סַך פאַלשע נבִיאים וועלן אויפשטיין, און
וועלן אַ סַך פאַרפירן. 12 און ווייל דאָס רִשעות וועט זיך פאַרמערן, וועט די
ליבשאַפט ביי דעם רוֹב אָפּגעקילט ווערן. 13 אָבער דער, וואָס וועט אויסהאַלטן
ביזן סוֹף, וועט נִיצול ווערן. 14 און די דאָזיקע בשׂורה פון דעם מַלכות־שָׁמַיִם
וועט מַכריז ווערן אין דער גאַנצער וועלט, פאַר אַן עֵדות צו אַלע אומות; און
דערנאָך וועט קומען דער קֵץ.
15 דעריבער, ווען איר וועט זען דעם געצן פון דער פאַרוויסטונג, וואָס פון אים
רעדט דָנִיאֵל הַנָּביא,[1] שטיין אין מָקוֹם־קָדוש (זאָל דער, וואָס לייענט,
פאַרשטיין), 16 דעמאָלט זאָלן די, וואָס זענען אין יהודה, אַנטרינען אין די
בערג; 17 זאָל דער, וואָס איז אויפן דאָך, ניט אַראָפּגיין נעמען עפּעס פון זיין
הויז; 18 און זאָל דער, וואָס איז אין פעלד, זיך ניט אומקערן צו נעמען זיין
מאַנטל. 19 אָבער וויי איז צו די, וואָס זענען מעוּבֶּרֶת, און וואָס גיבן צו זייֵגן אין
יענע טעג! 20 און בעט, אַז אייער אַנטרינונג זאָל ניט זיין אין ווינטער, אָדער
אין אַ שַׁבת. 21 וואָרים דעמאָלט וועט זיין אַ גרויסע צָרה, אַזאַ, וואָס איז נאָך
ניט געווען פון ששת־ימי־בראשית ביז איצט, און וועט שוין מער ניט זיין.
22 און וואָלטן יענע טעג ניט פאַרקירצט געוואָרן, וואָלט קיין שום בָּשׂר־וָדָם
ניט נִיצול געוואָרן; נייערט צוליב די אויסדערוויילטע וועלן יענע טעג
פאַרקירצט ווערן. 23 אויב סע וועט דעמאָלט ווער צו אייך זאָגן: אָט איז דער
מָשִׁיחַ! אָדער: דאָרטן איז ער! זאָלט איר עס ניט גלויבן. 24 וואָרים

[1] דניאל ט, 27; יא, 31; יב, 11.

סע וועלן אויפשטיין פאַלשע מְשִׁיחים, אוּן פאַלשע נבִיאים, וואָס וועלן
באַווייזן גרויסע נִסים ונפלאות, כּדי צוּ פאַרפירן, אויבּ מעגלעך, אַפילו
די סאַמע אויסדערוויילטע. 25 זעט, איך האָבּ עס אייך פאַרויסגעזאָגט.
26 דעריבּער, אויבּ זיי וועלן צוּ אייך זאָגן: זעט, ער איז אין דער מִדבּר,
זאָלט איר ניט אַרויסגיין; זעט ער איז אין די קאַמערן, זאָלט איר עס
ניט גלויבּן. 27 וואָרים ווי דער בּליץ קוּמט אַרויס פוּן מִזרח אוּן לייכט
ביזן מַערב, אַזוי וועט זיין דאָס קוּמען פוּן דעם בֶּן־אָדָם. 28 אָוואוּ
ס׳איז די נבֵילה, דאָרט וועלן זיך די אָדלערס פאַרזאַמלען.
29 אוּן תֵּיכּף נאָך דער צָרה פוּן יענע טעג וועט די זוּן פינצטער ווערן,
אוּן די לבָנה וועט ניט געבּן איר ליכט, אוּן די שטערן וועלן פאַלן פוּן
הימל, אוּן די חַיָלות פוּן הימל וועלן אויפגעטרייסלט ווערן. 30 אוּן
דעמאָלט וועט זיך באַווייַזן דער סִמן פוּן דעם בֶּן־אָדָם אין הימל, אוּן
אַלע מִשפָּחות פוּן דער ערד וועלן קלאָגן, אוּן זיי וועלן זען דעם בֶּן־
אָדָם קוּמען אויף די וואָלקנס פוּן הימל מיט גבוּרה אוּן גרויס כָּבוד.
31 אוּן ער וועט אַרויסשיקן זיינע מַלאָכים מיט אַ שטאַרקן קוֹל פוּן אַ
שוֹפר, אוּן זיי וועלן צוּנויפזאַמלען זיינע אויסדערוויילטע פוּן די פיר
ווינטן, פוּן איין עק הימל ביזן אַנדערן.
32 נעמט זיך אַראָפּ אַ מָשל פוּן דעם פייַגעבּוים: ווען זיין צווייג ווערט
זאַפטיק אוּן גיט אַרויס בּלעטער, דעמאָלט ווייסט איר, אַז דער זוּמער
איז נאָענט. 33 אַזוי אויך איר, ווען איר וועט דאָס אַלץ זען, טאָ ווייסט,
אַז ער איז נאָענט ביי דער טיר. 34 באמת, איך זאָג אייך, דער דאָזיקער
דוֹר וועט ניט פאַרגיין, ביז דאָס אַלץ וועט געשען. 35 הימל אוּן ערד
וועלן פאַרגיין, אָבּער מיינע ווערטער וועלן קיינמאָל ניט פאַרגיין.
36 אוּן פוּן יענעם טאָג אוּן שָׁעה ווייסט קיינער ניט, אַפילו ניט די
מַלאָכים אין הימל, אויך ניט דער זוּן, נייערט נאָר דער פאָטער אַליין.
37 אוּן ווי עס איז געווען אין די טעג פוּן נֹחַן, אַזוי וועט זיין דאָס
קוּמען פוּן דעם בֶּן־אָדָם. 38 וואָרים ווי אין יענע טעג פאַרן מַבּול האָבּן
זיי געגעסן אוּן געטרוּנקען, הַתוּנה געהאַט, אוּן חַתוּנה געמאַכט, ביזן
טאָג ווען נֹחַ איז אַרייַנגעגאַנגען אין דער תֵּיבה, 39 אוּן זיי האָבּן ניט
געוואוּסט, ביז דער מַבּול איז געקוּמען, אוּן האָט זיי אַלע אָפּגעמעקט;
פּוּנקט אַזוי וועט זיין דאָס קוּמען פוּן דעם בֶּן־אָדָם. 40 דעמאָלט וועלן
צוויי זיין אין פעלד; איינער וועט אַוועקגענוּמען ווערן, אוּן דער
אַנדערער וועט איבּערגעלאָזט ווערן. 41 צוויי ווייבּער וועלן מאָלן מיט
דעם מִילשטיין; איינע וועט אַוועקגענוּמען ווערן,

אוֹן די אַנדערע וועט איבערגעלאָזט ווערן. 42 דעריבער וואַכט, ווָאַרים איר ווייסט ניט אין ווָאסער טאָג אייער האַר קומט. 43 אָבער דאָס זאָלט איר וויסן, אַז אויב דער בַּעל־הַבַּית ווָאלט געווואוסט אין ווָאסער נאַכטוואַך דער גַנב וועט קומען, ווָאלט ער געווען געוואַכט אוֹן ניט צוגעלאָזט, אַז זיין הויז זאָל איינגעברָאכן ווערן. 44 דעריבער זאָלט איר אויך זיין גרייט; ווָארים דער בֶּן־אָדָם וועט קומען אין אַ שָׁעה, אויף וועלכער איר ריכט זיך ניט.

45 ווער איז אָבער דער געטרייער אוֹן קלוגער קנעכט, וועמען זיין האַר האָט געזעצט איבער זיין הויזגעזינד, צוּ געבן זיי זייער שפּייז אין דער רעכטער צייט? 46 וואויל איז יענעם קנעכט, ווָאס בעת זיין האַר וועט קומען, וועט ער אים טרעפן טאָן אַזוי. 47 באמת, איך זאָג אייך, ער וועט אים זעצן איבער אַלע זיינע גיטער. 48 אויב אָבער יענער שלעכטער קנעכט וועט זאָגן אין זיין האַרץ: מיין האַר זאַמט זיך, 49 אוֹן ער וועט אָנהייבן שלאָגן זיינע מיטקנעכט, אוֹן עסן אוֹן טרינקען מיט שִׁכּוֹרים, 50 דעמאָלט וועט דער האַר פוֹן יענעם קנעכט קומען אין אַ טאָג, אויף וועלכן ער ריכט זיך ניט, אוֹן אין אַ שָׁעה, פוֹן ווָאס ער וויים ניט; 51 אוֹן ער וועט אים צעמֶמיתן, אוֹן באַשטימען זיין חֵלֶק מיט די חוֹנפים; דאָרט וועט זיין געווויין אוֹן קריצן מיט די ציין.

כה דעמאָלט וועט דאָס מַלכות־שָׁמַיִם זיין געגליכן צוּ צען בתּולות, ווָאס האָבן גענומען זייערע לאָמפֿן אוֹן זענען אַרויסגעגאַנגען מקַבל־פָּנים זיין דעם חָתן. 2 פינף פוֹן זיי זענען געווען נאָריש, אוֹן פינף קלוג. 3 ווָארים די נאָרישע האָבן גענומען זייערע לאָמפֿן, אוֹן ניט מיטגענומען מיט זיך קיין אייל; 4 די קלוגע אָבער האָבן גענומען אייל אין זייערע כֵּלים, צוזאַמען מיט זייערע לאָמפֿן. 5 אוֹן הֵיוֹת ווי דער חָתן האָט זיך פאַרזאַמט, האָבן זיי אַלע געדרימלט אוֹן זענען איינגעשלאָפן. 6 אָבער אַרוֹם האַלבער נאַכט האָט זיך דערהערט אַ געשריי: אָט איז דער חָתן; גייט אים אַנטקעגן! 7 דעמאָלט האָבן זיך אַלע בתּולות אויפגעכאַפּט, אוֹן האָבן צוגעכט געמאַכט זייערע לאָמפֿן. 8 אוֹן די נאָרישע האָבן געזאָגט צוּ די קלוגע: גיט אונדז אַ בִּסל פוֹן אייער אייל, ווייל אונדזערע לאָמפֿן גיין אויס. 9 אָבער די קלוגע האָבן געענטפערט: ניין, טאָמער וועט ניט זיין גענוג פאַר אונדז אוֹן פאַר אייך; גייט ליבערשט צוּ די קרעמער, אוֹן קויפט אייך. 10 אוֹן בעת זיי זענען אַוועקגעגאַנגען קויפן, איז אָנגעקומען דער חָתן; אוֹן די, ווָאס זענען געווען גרייט, זענען אַריינגעגאַנגען מיט אים צוּ דער חַתונה, אוֹן די טיר איז פאַרשלאָסן געוואָרן. 11 דערנאָך זענען אויך געקומען די אַנדערע בתּולות, אוֹן האָבן געזאָגט: האַר, האַר, עפן אויף פאַר אונדז. 12 אָבער ער האָט געענטפערט: באמת, איך זאָג אייך, איך קען

אייך ניט. 13 דעריבער וואַכט, ווייל איר ווייסט ניט דעם טאָג, אָדער די שָׁעה!
14 וואָרים עס איז אַזוי ווי אַ מענטש, וואָס האָט געוואָלט אַוועקפאָרן, אוּן ער האָט גערופֿן זיינע קנעכט, אוּן האָט זיי איבערגעגעבן זיין פאַרמעגן. 15 אוּן איינעם האָט ער געגעבן פינף טאַלאַנטן, אַן אַנדערן צוויי, אוּן אַן אַנדערן איינעם, יעדן לויט זיין באַזונדערער פּאָטענציע, אוּן דערנאָך איז ער אַוועקגעפאָרן. 16 אוּן דער, וואָס האָט באַקומען די פינף טאַלאַנטן, איז תּיכף אַוועקגעגאַנגען אוּן האָט מיט זיי געהאַנדלט, אוּן פאַרדינט אַנדערע פינף טאַלאַנטן. 17 אוּן אויך דער, וואָס האָט באַקומען צוויי, האָט פאַרדינט אַנדערע צוויי. 18 אוּן דער, וואָס האָט באַקומען איינעם, איז געגאַנגען אוּן האָט געמאַכט אַ גרוּב אין דער ערד, אוּן פאַרבאָרגן זיין האַרס געלט. 19 אוּן נאָך אַ לענגערער צייט האָט זיך דער האַר פוּן יענע קנעכט צוּריקגעקערט, אוּן גענומאַכט מיט זיי אַ חֶשבון. 20 אוּן געניענט האָט דער, וואָס האָט באַקומען פינף טאַלאַנטן, אוּן געבראַכט פינף אַנדערע טאַלאַנטן, אוּן גענאָגט: האַר, דוּ האָסט מיר איבערגעגעבן פינף טאַלאַנטן; זע, איך האָב פאַרדינט אַנדערע פינף טאַלאַנטן. 21 האָט זיין האַר צוּ אים גענאָגט: האַסט גוּט געטאָן, גוּטער אוּן געטרייער קנעכט; דוּ ביסט געווען געטריי איבער ווייניק, וועל איך דיך זעצן איבער אַ סַך; קוּם אַריין צוּ דער שִׂמחה פוּן דיין האַר! 22 אוּן גענעניענט האָט דער, וואָס האָט באַקומען צוויי טאַלאַנטן, אוּן גענאָגט: האַר, דוּ האַסט מיר איבערגעגעבן צוויי טאַלאַנטן, זע, איך האָב פאַרדינט אַנדערע צוויי טאַלאַנטן. 23 האָט זיין האַר צוּ אים גענאָגט: האָסט גוּט געטאָן, גוּטער אוּן געטרייער קנעכט; דוּ ביסט געווען געטריי איבער ווייניק וועל איך דיך זעצן איבער אַ סַך; קוּם אַריין צוּ דער שִׂמחה פוּן דיין האַר! 24 אוּן גענעניענט האָט אויך דער, וואָס האָט באַקומען איין טאַלאַנט, אוּן גענאָגט: האַר, איך האָב געוואוסט, אַז דוּ ביסט אַ האַרטער מענטש, אוּן שניידסט, וואוּ דוּ האָסט ניט געזייֶט, אוּן זאַמלסט איין, וואוּ דוּ האָסט ניט פאַרשפרייט; 25 אוּן ווייל איך האָב מוֹרא געהאַט, בין איך געגאַנגען אוּן האָב פאַרבאָרגן דיין טאַלאַנט אין דער ערד; אָט האָסטו דיר דיינס. 26 אוּן זיין האַר האָט געענטפערט, אוּן צוּ אים גענאָגט: דוּ שלעכטער אוּן פוילער קנעכט! האָסט געוואוסט, אַז איך שנייֶ, וואוּ איך האָב ניט געזייֶט, אוּן זאַמל איין, וואוּ איך האָב ניט פאַרשפרייט; 27 דערפאַר האָסטו געדאַרפט איינלייגן מיין געלט ביי די חַלפָנים, אוּן ביי מיין צוּריקקומען, וואָלט איך אָפּגענומען דאָס מיניקע מיט פּראָצענט. 28 נעמט דעריבער צוּ ביי אים דעם טאַלאַנט, אוּן גיט דאָס דעם, וואָס האָט די צען טאַלאַנטן. 29 וואָרים איטלעכער, וואָס האָט, דעם וועט געגעבן ווערן, אוּן ער וועט האָבן בשֶׁפע; אָבער דער, וואָס האָט ניט, פוּן דעם וועט אויך דאָס,

וואָס ער האָט, צוגענומען וועלן. 30 אוּן וואַרפט אַרויס דעם אומניצלעכן קנעכט אין דער דרויסנדיקער פינצטערניש; דאָרט וועט זיין געווייַן אוּן קריצן פּוּן ציין.

31 אוּן בּעת דער בֶּן־אָדָם וועט קומען אין זיין כָּבוד, אוּן אַלע מַלאָכים מיט אים, דעמאָלט וועט ער זיך זעצן אויף זיין כִּסֵּא־הַכָּבוד. 32 אוּן פאַר אים וועלן איינגעזאַמלט ווערן אַלע אומות, אוּן ער וועט זיי אָפּשיידן איינס פּוּן דעם אַנדערן, פּונקט ווי אַ פּאַסטוך שיידט אָפּ די שאָף פּוּן די ציגן, 33 אוּן ער וועט שטעלן די שאָף בּיי זיין רעכטער האַנט, אוּן די ציגן, בּיי זיין לינקער. 34 דערנאָך וועט דער מֶלך זאָגן צוּ די בּיי זיין רעכטער האַנט: קומט, איר געבענטשטע פּוּן מיין פאָטער, יַרשנט דאָס מַלכות, וואָס איז פאַר אייך אָנגעבּרייט זינט די וועלט איז באַשאַפן געוואָרן. 35 וואָרים איך בין געווען הונגעריק, אוּן איר האָט מיר געגעבן צוּ עסן; איך בין געווען דאָרשטיק אוּן איר האָט מיר געגעבן צוּ טרינקען; איך בין געווען אַן אוֹרח, אוּן איר האָט מיך מַכנִיס־אוֹרח געווען; 36 איך בין געווען נאַקעט, אוּן איר האָט מיך באַקלייַדט; איך בין געווען קראַנק, אוּן איר האָט מיך מבַקר־חוֹלה געווען; איך בין געווען אין תּפיסה, אוּן איר זענט געקומען צוּ מיר. 37 דעמאָלט וועלן די צַדיקים אים ענטפערן, אוּן זאָגן: האַר, ווען האָבן מיר דיך געזען הונגעריק, אוּן האָבן דיך געשפּייזט, אָדער דאָרשטיק, אוּן האָבן דיר געגעבן צוּ טרינקען? 38 אוּן ווען האָבן מיר דיך געזען אַן אוֹרח, אוּן האָבן דיך מַכנִיס־אוֹרח געווען? אָדער נאַקעט, אוּן האָבן דיך באַקלייַדט? 39 אוּן ווען האָבן מיר דיך געזען קראַנק, אָדער אין תּפיסה, אוּן זענען צוּ דיר געקומען? 40 אוּן דער מֶלך וועט ענטפערן, אוּן צוּ זיי זאָגן: באמת, איך זאָג אייך, וואָס איר האָט געטאָן פאַר איינעם פּוּן די דאָזיקע מינדסטע ברידער מיינע, האָט איר געטאָן פאַר מיר. 41 דערנאָך וועט ער אויך זאָגן צוּ די בּיי זיין לינקער האַנט: אוועק פּוּן מיר, איר פאַרשאָלטענע, אין אייביקן פייער אַריין, וואָס איז אָנגעגרייט פאַר דעם שָׂטן אוּן זיינע מַלאָכים; 42 וואָרים איך בין געווען הונגעריק, אוּן איר האָט מיר ניט געגעבן צוּ עסן; איך בין געווען דאָרשטיק, אוּן איר האָט מיר ניט געגעבן צוּ טרינקען; 43 איך בין געווען אַן אוֹרח, אוּן איר האָט מיך ניט מַכנִיס־אוֹרח געווען; נאַקעט, אוּן איר האָט מיך ניט באַקלייַדט; קראַנק, אוּן אין תּפיסה, אוּן איר זענט צוּ מיר ניט געקומען. 44 דעמאָלט וועלן זיי אויך ענטפערן, אוּן זאָגן: האַר, ווען האָבן מיר דיך געזען הונגעריק, אָדער דאָרשטיק, אָדער אַן אוֹרח, אָדער נאַקעט, אָדער קראַנק, אָדער אין תּפיסה, אוּן האָבן דיך ניט באַדינט? 45 דעמאָלט וועט ער זיי ענטפערן: באמת, איך זאָג אייך, וואָס איר האָט ניט געטאָן פאַר איינעם פּוּן די דאָזיקע מינדסטע, האָט איר אויך ניט געטאָן פאַר מיר. 46 אוּן די דאָזיקע וועלן אַוועקגיין צוּ אייביקער שטראָף, אָבער די צַדיקים צוּם אייביקן לעבן.

כו אוּן עס איז געווען, בּעת יֵשׁוּע האָט פאַרענדיקט די דאָזיקע אַלע רייד, האָט ער געזאָגט צוּ זיינע תַּלמידים: 2 איר וויסט, אַז אין צוויי טעג אַרום

איז פֶּסַח, אוּן דער בֶּן־אָדָם וועט איבערגעענטפערט ווערן געקרייציקט צוּ ווערן.
3 דעמאָלט האָבן זיך פאַרזאַמלט די ראָשי־כֹּהֲנים, אוּן די זקֵנים פוּן פאָלק, אין הויף פוּן דעם כֹּהן־גָּדול, ווָאס האָט געהייסן קַיָפָא, 4 אוּן זיי האָבן זיך אַן עֵצה געהאַלטן, וויאַזוי צוּ כאַפּן יֵשוּעַן מיט כיטרעקייט, אוּן אים טייטן. 5 אָבער זיי האָבן געזאָגט: ניט אוּם יוֹם־טוֹב, כּדי סע זאָל ניט אַרויסרופן אַ מהומה צווישן דעם פאָלק.
6 אוּן בעת יֵשוּעַ איז געווען אין בֵּית־הַיְנִי, אין הויז פוּן שִׁמעוֹן דעם מצוֹרע, 7 האָט גענעענט צוּ אים אַ פרוי, ווָאס האָט געהאַט אַן אַלאַבאַסטער קריגל מיט זייער טייערן זאַלבאייל, אוּן זי האָט אים אויסגעגאָסן אויף זיין קאָפּ, בעת ער איז געזעסן ביים טיש. 8 אוּן אַז די תַּלמידים האָבן דאָס געזען, האָט עס זיי פאַרדראָסן, אוּן האָבן געזאָגט: הַלמַאי אַזאַ אויסבערענגונג? 9 מע האָט דאָך דאָס געקענט פאַרקויפן פאַר אַ סָך געלט, אוּן עס געבן צוּ די אָרעמעלייט. 10 אָבער אַז יֵשוּעַ האָט דאָס באַמערקט, האָט ער צוּ זיי געזאָגט: פאַרוואָס זענט איר מצַער די פרוי? זי האָט דאָך געטאָן מיט מיר אַ חֶסֶד. 11 וואָרים די אָרעמעלייט האָט איר תָּמיד מיט זיך, אָבער מיך וועט איר תָּמיד ניט האָבן. 12 אוּן דאָס, ווָאס זי האָט אויסגעגאָסן דעם זאַלבאייל אויף מיין לייַב, האָט זי עס געטאָן מיך אָנצוּבריייטן צוּ קבורה. 13 באמת, איך זאָג אייך, וואוּ נאָר די דאָזיקע בשׂוֹרה־טוֹבה וועט אָנגעזאָגט ווערן אין דער גאַנצער וועלט, וועט אויך דאָס, ווָאס זי האָט געטאָן, דערמאָנט ווערן איר צוּם אַנדענק.
14 דעמאָלט איז איינער פוּן די צוועלף, ווָאס האָט געהייסן יהוּדה איש־קריוֹת, אַוועקגעגאַנגען צוּ די ראָשי־כֹּהֲנים, 15 אוּן האָט געזאָגט: ווָאס זענט איר גרייט מיר צוּ געבן, אויב איך וועל אים אייך איבערענטפערן? אוּן זיי האָבן אים אָפּגעוואויגן דרייסיק זילבערשטיק. 16 אוּן פוּן דעמאָלט אָן האָט ער געזוכט אַ געלעגנהייט אים צוּ פאַרראָטן.
17 אוּן דעם ערשטן טאָג פוּן חַג־הַמַצות האָבן גענעענט די תַּלמידים צוּ יֵשוּעַן, אוּן האָבן געזאָגט: ווואוּ ווילסטוּ, אַז מיר זאָלן דיר אָנברייטן צוּ עסן דעם קָרבַן־פֶּסַח? 18 הָאט ער געזאָגט: גייט אין דער שטאָט אַריין צוּ דעם אוּן דעם, אוּן זאָגט אים: דער רַבִּי זאָגט: מיין צייט איז נאָענט; איך וועל האַלטן דעם סֵדר מיט מיינע תַּלמידים ביי דיר. 19 אוּן די תַּלמידים האָבן געטאָן ווי יֵשוּעַ האָט זיי געהייסן, אוּן זיי האָבן אָנגעבּרייט דעם סֵדר.
20 אוּן אַז ס׳איז געוואָרן אָוונט, האָט ער זיך געזעצט צוּם טיש מיט די צוועלף תַּלמידים; 21 אוּן בשַׁעת דעם עסן האָט ער געזאָגט: באמת, איך זאָג אייך, איינער פוּן אייך וועט מיך פאַרראָטן.

22 אוּן זיי הָאבֶן זיך זייער מצַער געווען, אוּן איינער נאָך דעם אַנדערן
הָאט אים געפרעגט: בין איך דאָס, האַר? 23 אוּן ער הָאט געענטפערט,
אוּן געזאָגט: דער, וואָס הָאט איינגעטונקען זיין האַנט מיט מיר אין
דער שיסל, וועט מיך פאַרראָטן. 24 יאָ, דער בֶּן־אָדָם גייט טאַקע
אַוועק, אַזוי ווי עס שטייט געשריבן וועגן אים; אָבּער וויי צוּ דעם
מענטשן, דורך וועמען דער בֶּן־אָדָם וועט פאַרראָטן! בעסער וואָלט
פאַר יענעם מענטשן געווען, אויב ער וואָלט ניט געבוירן געווָארן.
25 אוּן יהודה, וואָס הָאט אים פאַרראָטן, הָאט געזאָגט: בין איך עס,
רַבי? הָאט ער צוּ אים געזאָגט: דוּ הָאסט עס געזאָגט.
26 אוּן בּעת זיי הָאבן געגעסן, הָאט יֵשׁוּע גענומען אַ מַצה, אוּן הָאט אַ
בּרָכה געמאַכט, אוּן זי צעבראָכן, אוּן געגעבן די תַּלמידים, אוּן
געזאָגט: נעמט, עסט, דאָס איז מיין לייַב. 27 אוּן ער הָאט גענומען דעם
כּוס, אוּן הָאט אַ בּרָכה געמאַכט, אוּן אים זיי געגעבן, אוּן געזאָגט:
טרינקט אַלע פוּן אים, 28 וואָרים דאָס איז מיין בלוט פוּן דעם בּרית
חֲדָשָׁה,[1] וואָס וועט פאַרגאָסן פאַר אַ סַך פּוּנוועגן דער סלִיחַת־עָוונוֹת.
29 אוּן איך זאָג אייך: איך וועל מער ניט טרינקען פוּן דער פְּרי־הגפן,
ביז יענעם טאָג, ווען איך וועל אים טרינקען אויפסנַיי מיט אייך אין
דעם מַלכוּת פוּן מיין פאָטער.
30 אוּן נאָכדעם ווי זיי הָאבן אָפּגעזונגען הַלֵל, זענען זיי אַרויסגעגאַנגען
צוּם הַר־הַזֵיתים. 31 דעמאָלט הָאט יֵשׁוּע צוּ זיי געזאָגט: איר אַלע וועט
די נאַכט אָן מיר געשטרויכלט ווערן; וואָרים סע שטייט געשריבן:
איך וועל שלאָגן דעם פּאַסטוּך,
אוּן די שאָף פוּן דער סטאַדע וועלן צעשפּרייט ווערן.[2]
32 אָבּער נאָך מיין אויפשטיין תּחַית־הַמֵתים, וועל איך אייך פאָרויסגיין
קיין גָלִיל. 33 הָאט פּעטרוס זיך אָנגערופן, אוּן צוּ אים געזאָגט: אויב
אָפּילוּ אַלע זאָלן אָן דיר געשטרויכלט ווערן, וועל איך אָבּער קיינמאָל
ניט געשטרויכלט ווערן. 34 אוּן יֵשׁוּע הָאט צוּ אים געזאָגט: באמת, איך
זאָג דיר, אַז היינטיקע נאַכט נאָך, איידער דער האָן וועט קריַיען,
וועסטוּ מיך דריי מאָל פאַרלייקענען. 35 הָאט פּעטוּרס צוּ אים געזאָגט:
אויב אָפּילוּ איך זאָל מוזן מיט דיר שטאַרבן, וועל איך דיך דאָך ניט
פאַרלייקענען. אוּן אַזוי האָבן אויך געזאָגט אַלע תַּלמידים.
36 דערנאָך איז יֵשׁוּע מיט זיי געקוּמען אויף אַ פלאַץ, וואָס הָאט געהייסן
גַת־שמָנִי, אוּן ער הָאט געזאָגט צוּ זיינע תַּלמידים: זעצט אייך דאָ
אַנידער, ביז איך גיי צוּ אַהין מִתפַּלֵל זיין. 37 אוּן ער הָאט מיט זיך
גענומען פּעטרוסן אוּן ביידע זין פוּן זַבדין, אוּן הָאט אָנגעהויבן זיך מצַער
צוּ זיין אוּן איז געווען שטאַרק טרויעריק. 38 אוּן ער הָאט צוּ זיי געזאָגט:

[1] ירמיה לא, 30. [2] זכריה יג, 7.

אויף מיין נשָׁמה איז מיר זייער ביטער, אַזש צוּם טויט; בלייַבט דאָ, אוּן
וואַכט מיט מיר. 39 אוּן ער איז אָפּגעגאַנגען אַביסל ווייטער, אוּן איז
געפאַלן אויף זיין פָּנים, אוּן איז מַתפַּלֵל געווען: פאָטער מיינער, אויב
דאָס איז מעגלעך, זאָל דער דאָזיקער כּוֹס פאַר מיר פאַרמיטן ווערן; דאָך
ניט ווי איך וויל, נייערט ווי דוּ ווילסט. 40 אוּן ער איז געקוּמען צוּ די
תַּלמידים, אוּן האָט זיי געפוּנען שלאָפנדיק; אוּן ער האָט געזאָגט צוּ
פּעטרוּסן: האָט איר ניט געקאָנט וואַכן מיט מיר איין שָׁעה? 41 וואַכט אוּן
זייט מִתפַּלֵל, כּדי איר זאָלט ניט קוּמען צוּ קיין נסָיון; דער גייסט איז
טאַקע וויליק, אָבער דאָס פלייש איז שוואַך. 42 אוּן ער איז אַ צווייט מאָל
ווידער אַוועקגעגאַנגען, אוּן איז מִתפַּלֵל געווען, אַזוי צוּ זאָגן: פאָטער
מיינער, אויב דער דאָזיקער כּוֹס קאָן ניט פאַרמיטן ווערן, סיידן איך
טרינק אים, זאָל דיין רָצון געשען. 43 אוּן ער איז געקוּמען אוּן האָט זיי
ווידער געפוּנען שלאָפנדיק, וואָרים זייערע אויגן זענען געווען שווער.
44 אוּן ער האָט זיי געלאָזן אוּן איז אַוועקגעגאַנגען, אוּן איז אַ דריט מאָל
מִתפַּלֵל געווען, אוּן איבערגעחַזרט די זעלבע ווערטער. 45 דערנאָך איז ער
געקוּמען צוּ די תַּלמידים, אוּן האָט צוּ זיי געזאָגט: שלאָפט איר נאָך אלץ
אוּן רוּעט? זעט, די שָׁעה איז געקוּמען, אוּן דער בֶּן־אָדָם ווערט
איבערגעענטפערט אין די הענט פוּן די זינדיקע. 46 שטייט אויף, לאָמיר
גיין; אָט קוּמט מיין מָסור אָן.
47 אוּן ווי ער האָט נאָך גערעדט, איז אָנגעקוּמען יהוּדה, איינער פוּן די
צוועלף, אוּן מיט אים אַ גרויסער הַמוֹן מיט שווערדן אוּן שטעקנס, פוּן די
ראָשי־כֹּהַנים אוּן זקֵנים פוּן דעם פאָלק. 48 אוּן דער מָסור האָט זיי געגעבן
אַ סִימן, אוּן געזאָגט: וועמען איך וועל קוּשן, דער איז עס; נעמט אים.
49 אוּן ער איז גלייך צוּגעגאַנגען צוּ יֵשוּעַן אוּן האָט געזאָגט: שָׁלוֹם, רֶבִּי!
אוּן האָט אים געקוּשט. 50 אוּן יֵשוּעַ האָט צוּ אים געזאָגט: פריינט, צוּליב
וואָס ביסטוּ געקוּמען? דעמאָלט האָבן זיי גענעענט אוּן אַרויפגעלייגט
זייערע הענט אויף יֵשוּעַן, אוּן האָבן אים גענוּמען. 51 ערשט איינער פוּן
די, וואָס זענען געווען מיט יֵשוּעַן, האָט אויסגעשטרעקט זיין האַנט אוּן
אַרויסגעצויגן זיין שווערד, אוּן האָט געשלאָגן דעם כֹּהן־גָדוֹלס קנעכט,
אוּן אים אָפּגעהאַקט אַן אויער. 52 דעמאָלט האָט יֵשוּעַ צוּ אים געזאָגט:
שטעק צוּריק אַריין דיין שווערד אין דער שייד; וואָרים אַלע, וואָס נעמען
די שווערד, וועלן אוּמקוּמען דוּרך דער שווערד. 53 צי מיינסטוּ, אַז איך
וואָלט ניט געקאָנט בעטן מיין פאָטער, ער זאָל מיר טאַקע איצט שיקן
מער ווי צוועלף לעגיונען מַלאָכים? 54 אָבער וויאַזוי וואָלטן די כִּתבֵי־
הַקוֹדֶש מקוּים געוואָרן, ווען סע מוּז אַזוי זיין? 55 אין יענער שָׁעה האָט
יֵשוּעַ געזאָגט צוּם הַמוֹן: זענט איר אַרויסגעקוּמען ווי קעגן אַ גַזלן, מיך
צוּ נעמען מיט שווערד אוּן שטעקנס?

טאָג־טעגלעך בין איך געזעסן אין בֵּית־הַמִּקדש אוּן האָב געלערנט, אוּן איר האָט מיך ניט געקומען. 56 אָבער דאָס אַלץ איז געשען, כּדי די ווערטער פוּן די נביאים זאָלן מקוים ווערן. דעמאָלט האָבן אים אַלע תַּלמידים פאַרלאָזט, אוּן זענען אַנטרונען.

57 אוּן די, וואָס האָבן געגומען יֵשוּעַן, האָבן אים אַוועקגעפירט צוּ קַיפָא, דעם כֹּהן־גָּדול, וואוּ די סוֹפרים אוּן זקֵנים זענען געווען פאַרזאַמלט. 58 אוּן פעטרוס איז אים נאָכגעגאַנגען פון דער ווייַטנס, ביזן הויף פוּן כֹּהן־גָּדול, אוּן ער איז אַרייַנגעגאַנגען אוּן האָט זיך געזעצט מיט די באַדינער, צוּ זען וואָס דער סוֹף וועט זיין. 59 אוּן די ראָשי־כֹּהנים אוּן דער גאַנצער סַנהֶדרין האָבן געזוכט פאַלשע עֵדות קעגן יֵשוּעַן, כּדי אים צוּ קענען טייטן: 60 אוּן זיי האָבן ניט געפונען, כאָטש אַ סַך פאַלשע עֵדות זענען געקומען צוּ גיין. צוּם סוֹף זענען געקומען צוויי, 61 אוּן האָבן געזאָגט: דער דאָזיקער האָט געזאָגט: איך בין בִּיכולת איינצוואוואַרפן דעם הֵיכל פוּן גאָט, אוּן אים אויפצוּיען אין דריי טעג. 62 אוּן דער כֹּהן־גָּדול איז אויפגעשטאַנען אוּן האָט צוּ אים געזאָגט: דוּ ענטפערסט גאָרניט? וואָס באַטייט זייער עֵדות זאָגן קעגן דיר? 63 אָבער יֵשוּעַ האָט געשוויגן. אוּן דער כֹּהן־גָּדול האָט צוּ אים געזאָגט: איך באַשוואר דיך ביי דעם לעבעדיקן גאָט, אַז דוּ זאָלסט אונדז זאָגן, צי דוּ ביסט דער מָשִׁיחַ, דער בֶּן־אֱלֹהִים. 64 האָט יֵשוּעַ צוּ אים געזאָגט: דוּ האָסט עס געזאָגט. אוּן איך זאָג אייך, אַז פוּן איצט אָן וועט איר זען דעם בֶּן־אָדָם זיצן ביי דער רעכטער האַנט פוּן דער גבורה, אוּן קומען אויף די וואָלקנס פוּן הימל. 65 דעמאָלט האָט דער כֹּהן־גָּדול צעריסן זיינע בגָדים, אוּן געזאָגט: ער האָט געלעסטערט; צוּ וואָס דאַרפן מיר נאָך עֵדות? אָט האָט איר אַליין געהערט די לעסטערונג. 66 וואָס איז אייער דֵעה? אוּן זיי האָבן געענטפערט: ער איז חַייב מִיתה! 67 דעמאָלט האָבן זיי אים אָנגעשפּיגן אין פָּנים, אוּן אים געשלאָגן מיט די פויסטן, אוּן אַנדערע האָבן אים געפּאַטשט, 68 אוּן געזאָגט: זאָג נביאות. דוּ מָשִׁיחַ! ווער איז עס, וואָס האָט דיך געשלאָגן?

69 אוּן פעטרוס איז געזעסן דרויסן אין הויף. אוּן אַ דינסטמיידל איז צוּ אים צוגעגאַנגען, אוּן האָט געזאָגט: אויך דוּ ביסט געווען מיט יֵשוּעַן, דעם גָלִילער. 70 אָבער ער האָט געלייקנט פאַר זיי אַלע, אוּן געזאָגט: איך פאַרשטיי ניט, וואָס דוּ זאָגסט. 71 אוּן בעת ער איז אַרויסגעגאַנגען אין דעם פאָרהויף, האָט אים אַן אַנדערע געזען, אוּן זי האָט געזאָגט צוּ די, וואָס זענען דאָרטן געווען: דער דאָזיקער איז אויך געווען מיט יֵשוּעַ הַנוֹצרי. 72 אוּן ער האָט ווידער געלייקנט מיט אַ שבועה: איך קען ניט דעם מענטשן. 73 אוּן שפּעטער אַביסל זענען צוגעגאַנגען די, וואָס זענען דאָרטן געשטאַנען, אוּן האָבן געזאָגט צוּ פעטרוסן: באמת

דו ביסט אויך איינער פון זיי; וואָרים דיין לָשון גיט דיך אַרויס.
74 דעמאָלט האָט ער אָנגעהויבן צו שעלטן און זיך צו שווערן: איך קען
ניט דעם מענטשן. און תֵּיכֹף האָט דער האָן געקרייֵט. 75 און פּעטרוס האָט
זיך דערמאָנט דאָס וואָרט, וואָס יֵשוּעַ האָט געזאָגט: נאָך איידער דער
האָן וועט קרייֵען, וועסטו מיך דריי מאָל פאַרלייקענען. און ער איז
אַרויסגעגאַנגען, און האָט זיך ביטער צעוויינט.
כז און אַז סע איז געוואָרן טאָג, האָבן אַלע ראָשי־כֹּהַנים און די זקֵנים פון
דעם פאָלק זיך אַן עֵצה געהאַלטן קעגן יֵשוּעַן, אים צו טייטן. 2 און זיי
האָבן אים געבונדן, און האָבן אים אַוועקגעפירט און איבערגעענטפערט
צו פּילאַטוסן, דעם פּראָקוראַטאָר.
3 און אַז יהודה, דער מָסור, האָט געזען אַז ער איז פאַרמִשפּט געוואָרן,
האָט ער חַרָטה באַקומען, און ער האָט צוריק געבראַכט די דרייסיק
זילבערשטיק צו די ראָשי־כֹּהַנים און די זקֵנים, 4 און האָט געזאָגט: איך
האָב געזינדיקט, מַחמת איך האָב פאַרראָטן אומשולדיק בלוט. אָבער זיי
האָבן געזאָגט: וואָס גייט דאָס אונדז אָן? דאָס איז דיין עֵסק. 5 און ער
האָט אַ שלייַדער געטאָן די זילבערשטיק אין הֵיכל אַריין, און האָט
אָפּגעקערט; און ער איז אַוועקגעגאַנגען און האָט זיך אויפגעהאָנגען.
6 און די ראָשי־כֹּהַנים האָבן גענומען די זילבערשטיק, און געזאָגט: מע
טאָר זיי ניט אַרייַנלייגן אין דער שאַצקאַמער, מַחמת דאָס איז בלוט־
געלט. 7 און זיי האָבן זיך אַן עֵצה געהאַלטן, און האָבן דערמיט געקויפט
דעם טעפּערס פעלד, דאָרט מקַבר צו זיין גֵרים. 8 דעריבער ווערט דאָס
פעלד גערופן דאָס פעלד פון בלוט ביזן היינטיקן טאָט. 9 דעמאָלט איז
מקוים געוואָרן, וואָס סע איז געזאָגט געוואָרן דורך יִרמיָה הַנָביא: און זיי
האָבן גענומען דרייסיק זילבערשטיק, דעם פרייז פון דעם, וואָס איז
געשאַצט געוואָרן, וועמען די בנֵי־יִשׂרָאל האָבן געשאַצט, 10 און זיי האָבן
זיי געגעבן פאַר דעם טעפּערס פעלד, ווי גאָט האָט מיר געבאָטן.[1]
11 און יֵשוּעַ איז געשטאַנען פאַר דעם פּראָקוראַטאָר, און דער
פּראָקוראַטאָר האָט אים געפרעגט: ביסטו דער מֵלך פון די ייִדן? האָט
יֵשוּעַ צו אים געזאָגט: דו זאָגסט עס. 12 און אַז ער איז פון די ראָשי־כֹּהַנים
און די זקֵנים אָנגעקלאָגט געוואָרן, האָט ער גאָרניט געענטפערט.
13 דעמאָלט האָט פּילאַטוס צו אים געזאָגט: הערסטו ניט, וואָס זיי זאָגן
אַלץ קעגן דיר? 14 און ער האָט ניט געענטפערט אַפילו אַ וואָרט, אַזוי, אַז
דער פּראָקוראַטאָר האָט זיך זייער געחִידושט.
15 און אויף יוֹם־טוֹב איז ביים פּראָקוראַטאָר געווען אַ מִנהג פריי צו לאָזן
פאַר דעם פאָלק אַ געפאַנגענעם, וועמען זיי האָבן נאָר געוואָלט. 16 און
גראָד דעמאָלט האָבן זיי געהאַט אַ באַקענטן געפאַנגענעם, וואָס האָט
געהייסן בַּר־אַבָּא. 17 און ווי

[1] זכריה יא, 12, 13; ירמיה לב, 6-9.

זיי זענען אַזוי געווען פאַרזאַמלט, האָט פּילאַטוס צו זיי געזאָגט:
וועמען ווילט איר, אַז איך זאָל אייך באַפרייען, בַּר־אַבָּאן, אָדער יֵשׁוּעַן,
וועמען מען רופט מָשִׁיחַ? 18 וואָרים ער האָט געוואוסט, אַז אִיבער
קִנאה האָבן זיי אים איבערגעענטפערט. 19 און בשַׁעת ער איז געזעסן
אויף דעם כִּסֵּא־הַמִּשפּט, האַט זיין ווייב אים געלאָזט זאָגן: האָב
גאָרניט צו טאָן מיט דעם דאָזיקן צַדיק, וואָרים איך האָב היינט אַ סַך
געליטן אין אַ חָלום פון זיינַעטוועגן. 20 אָבער די ראָשי־כֹּהַנים און די
זקֵנים האָבן איבערגערעדט דעם הַמוֹן, אַז זיי זאָלן פאַרלאַנגען בַּר־
אַבָּאן, און לאָזן אומברענגען יֵשׁוּעַן. 21 און דער פּראָקוראַטאָר האָט זיך
אָנגערופן, און צו זיי געזאָגט: וועמען פון די ביידע ווילט איר, אַז איך
זאָל אייך באַפרייען? האָבן זיי געזאָגט: בַּר־אַבָּאן. 22 האָט פּילאַטוס צו
זיי געזאָגט: וואָס זאָל איך אָבער טאָן מיט יֵשׁוּעַן, וועמען מען רופט
מָשִׁיחַ? האָבן זיי אַלע געזאָגט: זאָל ער געקרייציקט ווערן. 23 און ער
האָט געזאָגט: פאַרוואָס, וואָס פאַראַ שלעכטס האָט ער געטאָן? אָבער
זיי האָבן נאָך העכער געשריגן: זאָל ער געקרייציקט ווערן.
24 און בעת פּילאַטוס האָט געזען, אַז ער קאָן גאָרניט פּוֹעלן, נייערט אַז
די מהומה ווערט נאָך גרעסער, האָט ער גענומען וואַסער און האָט זיך
געוואַשן די הענט פאַר דעם פאָלק, און געזאָגט: איך בין ריין פון דעם
דאזיקענס בלוט; איר זעט. 25 און דאָס גאַנצע פאָלק האָט געענטפערט:
זיין בלוט זאָל קומען אויף אונדז און אונדזערע קינדער! 26 דעמאָלט
האָט ער זיי באַפרייט בַּר־אַבָּאן, און יֵשׁוּעַן האָט ער געלאָזט שמייסן,
און אים איבערגעענטפערט געקרייציקט צו ווערן.
27 דערנאָך האָבן די זעלנער פון דעם פּראָקוראַטאָר גענומען יֵשׁוּעַן אין
פּרעטוֹריום אַריין, און האָבן פאַרזאַמלט אַרום אים די גאַנצע קוֹהוֹרטע.
28 און זיי האָבן אים אויסגעטאָן, און אַרויפגעלייגט אויף אים אַ
פּורפּור מאַנטל, 29 און האָבן אויסגעפלאָכטן אַ קרוין פון דערנער, און
זי אַרויפגעזעצט איוף זיין קאָפּ, און האָבן אים געגעבן אַ רוט אין זיין
רעכטער האַנט. און זיי האָבן פאַר אים געקניט, און פון אים
אָפּגעשפּעט, און געזאָגט: שָׁלוֹם דיר, ייִדישער מֵלך! 30 און זיי האָבן
אויף אים געשפּיגן, און גענומען די רוט און האָבן אים געשלאָגן
איבערן קאָפּ. 31 און נאָכדעם ווי זיי האָבן פון אים אָפּגעשפּעט, האָבן
זיי פון אים אַראָפּגענומען דעם מאַנטל, און אים אָנגעטאָן זיינע
מַלבּושים, און האָבן אים אַוועקגעפירט געקרייציקט צו ווערן.
32 און ווי זיי זענען אַרויסגעקומען, האָבן זיי אָנגעטראָפן אַ מאַן פון
קוריני, מיטן נאָמען שִׁמעוֹן; אים האָבן זיי גענייט צו טראָגן זיין קרייץ.
33 און אַז זיי זענען געקומען צו דעם פּלאַץ, וואָס האָט געהייסן
גָּלגָּלתָּא, דאָס מיינט: דער שאַרבן־פּלאַץ, 34 האָבן זיי אים געגעבן

צוּ טרינקען וויין געמישט מיט גאַל; אוּן אַז ער האָט דאָס פאַרזוכט,
האָט ער עס ניט געוואָלט טרינקן. 35 אוּן נאָכדעם ווי זיי האָבן אים
געקרייציקט, האָבן זיי צווישן זיך צעטיילט זיינע מַלבושים, וואָרפנדיק
גוֹרל; 36 דערנאָך האָבן זיי זיך אַנידערגעזעצט אוּן האָבן אים געהיטן.
37 אוּן איבער זיין קאָפּ האָבן זיי געזעצט די געשריבענע באַשולדיקונג
קעגן אים: דאָס איז יֵשוּעַ, דער מֶלך פוּן די יִידן. 38 דעמאָלט זענען
מיט אים געקרייציקט גענווֹרן צוויי גַזלָנים, איינער בּיי דער רעכטער
אוּן איינער בּיי דער לינקער האַנט. 39 אוּן די פאַרבײַגייער האָבן אים
געלעסטערט, אוּן געשאָקלט מיט זייערע קעפּ, 40 אוּן געזאָגט: דוּ,
וואָס צעשטערסט דעם הֵיכל, אוּן בּויסט אים אויף אין דריי טעג, זיי
דיך אַליין מַציל! אויב דוּ ביסט דער בֶּן־אֱלֹהִים, קום אַראָפּ פוּן דעם
קרייץ. 41 אוּן אַזוי האָבן אויך די ראָשי־כֹּהַנים מיט די סוֹפרים אוּן
זקֵנים פוּן אים אָפּגעשפּעט, אוּן געזאָגט: 42 אַנדערע האָט ער מַציל
געווען, זיך אַליין קאָן ער ניט מַציל זיין. דער מֶלך פוּן יִשׂרָאל איז ער!
זאָל ער נאָר אַראָפּקומען פוּן דעם קרייץ, אוּן מיר וועלן גלויבן אין
אים. 43 ער האָט זיך פאַרלאָזט אויף גאָט; זאָל ער אים איצט מַציל
זיין, אויב ער באַגערט אים; וואָרים ער האָט געזאָגט: איך בין דער בֶּן־
אֱלֹהִים. 44 אוּן די גַזלָנים, וואָס זענען מיט אים געקרייציקט געווען,
האָבן אים אויך געלעסטערט אויף דעם זעלביקען אוֹפן.
45 אוּן פוּן דער זעקסטער שָׁעה אָן איז געווען אַ פינצטערניש איבער
דעם גאַנצן לאַנד, ביז דער נייַנטער שָׁעה. 46 אוּן אַרוּם דער נייַנטער
שָׁעה האָט יֵשוּעַ געשריגן מיט אַ הויך קוֹל: אֵלִי, אֵלִי, לְמָה שבַקְתָּנִי?
דאָס מיינט: מיין גאָט, מיין גאָט, פאַרוואָס האָסטוּ מיך פאַרלאָזן?
47 אוּן עטלעכע פוּן די, וואָס זענען דערביי געשטאַנען, אוּן האָבן עס
געהערט, האָבן געזאָגט: ער רופט אֵלִיָּהוּ. 48 אוּן איינער פוּן זיי איז
תֵּיכף געלאָפּן אוּן האָט גענומען אַ שוואָם, אוּן האָט אים אָנגעפילט
מיט עסיק, אוּן אים אַרויפגעטאָן אויף אַ שטעקן, אוּן האָט אים געגעבן
צוּ טרינקען. 49 אָבער די איבעריקע האָבן געזאָגט: וואַרט, לאָמיר זען,
צי אֵלִיָּהוּ וועט קוּמען אים מַציל זיין. 50 אוּן יֵשוּעַ האָט נאָכאַמאָל
געשריגן מיט אַ הויך קוֹל, אוּן האָט אויסגעהויכט זיין נשָׁמה.
51 אוּן אָט האָט זיך דאָס פָּרוֹכֶת פוּן דעם הֵיכל צעריסן אין צווייען, פוּן
אויבן ביז אַראָפּ; אוּן די ערד האָט געציטערט, אוּן די פעלזן האָבן זיך
געשפּאָלטן; 52 אוּן די קבָרים האָבן זיך געעפנט, אוּן אַ סַך גופים פוּן
די קדוֹשים, וואָס זענען איינגעשלאָפן, זענען אויפגעשטאַנען, 53 אוּן
אַרויסקומענדיק פוּן די קבָרים נאָך זיין תְּחִיַּת־הַמֵּתים, זענען זיי
אַריַינגעגאַנגען אין דער הייליקער שטאָט אַריין, אוּן האָבן זיך באַוויזן
צוּ אַ סַך. 54 אוּן דער קֶנטוּריוֹן,

אוּן די, וואָס האָבן מיט אים געהיטן יֵשוּעַן, בעת זיי האָבן געזען די ערד־ציטערניש, אוּן וואָס עס איז געשען, האָבן זיי שטאָרק מוֹרא באַקומען, אוּן האָבן געזאָגט: באמת, ער איז געווען דער בֶּן־אֱלֹהִים! 55 אוּן דאָרט זענען אויך געווען אַ סַך פרויען, וואָס האָבן זיך צוגעקוקט פּוּן דער ווייטנס, וואָס זענען יֵשוּעַן נאָכגעפאָלגט פּוּן גָּלִיל, אוּן האָבן אים באַדינט. 56 צווישן זיי איז געווען מִרְיָם פּוּן מַגְדָּלָה, אוּן מִרְיָם די מוטער פּוּן יַעֲקֹב אוּן יוֹסִי, אוּן די מוטער פּוּן זַבְדִּיס קינדער.

57 אוּן אַז סע איז געווארן אָוונט, איז געקומען אַן עושר פּוּן רָמָתַיִם, וואָס האָט געהייסן יוֹסֵף, וואָס איז אויך געווען אַ תַּלְמִיד פּוּן יֵשוּעַן. 58 אוּן ער איז געגאַנגען צוּ פִּילַאטוסן, אוּן האָט געבעטן דעם גוּף פּוּן יֵשוּעַן. אוּן פִּילַאטוס האָט באַפוילן, מען זאָל אים אים געבן. 59 אוּן יוֹסֵף האָט גענומען דעם גוּף, אוּן האָט אים איינגעוויקלט אין ליינוונט תַּכְרִיכִים, 60 אוּן האָט אים אַריינגעלייגט אין זיין אייגענעם נייעם קֶבֶר, וואָס ער האָט געלאָזט אויסהאַקן אין אַ פעלזן; אוּן ער האָט צוגעקיילט אַ גרויסן שטיין צוּ דער טיר פּוּן דעם קֶבֶר, אוּן איז אַוועקגעגאַנגען. 61 אוּן מִרְיָם פּוּן מַגְדָּלָה, אוּן די אַנדערע מִרְיָם, זענען דאָרטן געזעסן, קעגנאיבער דעם קֶבֶר.

62 אוּן אויף מאָרגן, נאָך עֶרֶב־שַׁבָּת, האָבן זיך די ראָשי־כֹּהֲנִים אוּן די פרושים פאַרזאַמלט בּיי פִּילַאטוסן, 63 אוּן האָבן געזאָגט: אונדזער האַר, מיר געדענקען, אַז יענער באַטריגער האָט געזאָגט, בּעת ער האָט נאָך געלעבט: נאָך דריי טעג וועל איך אויפשטיין תְּחִיַּת־הַמֵּתִים. 64 באַפעל דעריבּער, אַז דער קֶבֶר זאָל באַוואָרנט ווערן בּיז דעם דריטן טאָג, טאָמער וועלן זיינע תַּלְמִידִים קומען אוּן אים אַרויסגַנבענען, אוּן זאָגן דעם פאָלק, אַז ער איז אויפגעשטאַנען תְּחִיַּת־הַמֵּתִים, אוּן דעמאָלט וועט דער לעצטער באטרוג זיין ערגער ווי דער ערשטער. 65 האָט פִּילַאטוס צוּ זיי געזאָגט: אָט האָט איר אַ וואָך; גייט, אוּן באַוואָרנט עס ווי נאָר איר קענט. 66 זענען זיי געגאַנגען אוּן האָבן באַוואָרנט דעם קֶבֶר, אוּן פאַרחַתמעט דעם שטיין, אוּן סטאַציאָנירט אַ וואַך.

כח אוּן נאָך מוֹצאֵי־שַׁבָּת, בּעת עס האָט אָנגעהויבן צוּ טאָגן אויף דעם ערשטן טאָג נאָך דעם שַׁבָּת, איז מִרְיָם פּוּן מַגְדָּלָה, אוּן די אַנדערע מִרְיָם, געקומען זען דעם קֶבֶר. 2 אוּן אָט איז געשען אַ גרויס ערדציטערניש; וואָרים אַ מַלְאָך פּוּן גאָט האָט אַראָפגענידערט פּוּן הימל, אוּן ער האָט גענעענט אוּן אַוועקגעקיילט דעם שטיין, אוּן האָט זיך אויף אים געזעצט. 3 זיין אויסזען איז געווען ווי אַ בליץ, אוּן זיין געוואַנט ווייס ווי שניי. 4 אוּן פּוּן פַּחַד פאַר אים האָבן די שׁוֹמְרִים געציטערט, אוּן זענען געוואָרן ווי מֵתִים. 5 אוּן דער מַלְאָך האָט זיך אָנגערופן צוּ די פרויען: האָט ניט קיין מוֹרא; וואָרים איך ווייס, אַז איר זוכט יֵשוּעַן, וואָס איז געקרייציקט געווארן. 6 ער איז דאָ ניטאָ;

וואָרים ער איז אויפגעשטאַנען תּחיית־המתים, אַזוי ווי ער האָט געזאָגט. קומט, זעט דאָס אָרט, וואוּ דער האַר איז געלעגן. 7 אוּן גייט געשווינד אוּן זאָגט זיינע תַּלמידים, אַז ער איז אויפגעשטאַנען תּחיית־המתים. אוּן אָט גייט ער אייך פאָרויס קיין גָלִיל; דאָרט וועט איר אים זען. זעט, איך האָב עס אייך אָנגעזאָגט. 8 אוּן זיי זענען געשווינד אַוועק פוּן דעם קֶבר מיט מורא אוּן גרויס שִׂמחה, אוּן זענען געלאָפן מודיע זיין זיינע תַּלמידים. 9 ערשט יֵשוּע האָט זיי באַגעגנט, אוּן געזאָגט: שָׁלום־עַלֵיכֶם! אוּן זיי האָבן געזעענט אוּן אים אַרומגענומען ביי זיינע פיס, אוּן האָבן זיך געבוקט צוּ אים. 10 דעמאָלט האָט יֵשוּע צוּ זיי געזאָגט: האָט ניט קיין מורא; גייט אוּן זאָגט צוּ מיינע ברידער, אַז זיי זאָלן גיין קיין גָלִיל, אוּן דאָרט וועלן זיי מיך זען.

11 אוּן בעת זיי זענען אַוועקגעגאַנגען, ערשט עטלעכע פוּן דער וואַך זענען געקומען אין דער שטאָט אַריין, אוּן האָבן דערציילט די ראָשי־כֹהֲנים אַלצדינג, וואָס ס׳איז געשען. 12 אוּן נאָכדעם ווי זיי האָבן זיך פאַראַמאלט מיט די זְקֵנים, האָבן זיי זיך אַן עֵצה געהאַלטן, אוּן געגעבן אַ סַך געלט די זעלנער, 13 אוּן געזאָגט: איר זאָלט זאָגן, אַז זיינע תַּלמידים זענען געקומען ביינאַכט אוּן האָבן אים אַוועקגענומען, בעת מיר זענען געשלאָפן. 14 אוּן אויב דאָס וועט דערגיין צום פּראָקוראַטאָרס אויערן, וועלן מיר אים איבערערעדן, אוּן איר וועט ניט האָבן וואָס זיך צוּ זאָרגן. 15 אוּן זיי האָבן גענומען דאָס געלט, אוּן האָבן געטאָן ווי מע האָט מיט זיי איינגעחַזרט; אוּן די דאָזיקע שמועה האָט זיך פאַרשפרייט צווישן יִידן ביזן היינטיקן טאָג.

16 אוּן די עלף תַּלמידים זענען געגאַנגען קיין גָלִיל, צום באַרג, וואוּ יֵשוּע האָט זיי באַפוילן. 17 אוּן אַז זיי האָבן אים דערזען, האָבן זיי זיך געבוקט פאַר אים; אָבער עטלעכע זענען געווען מסופק. 18 אוּן יֵשוּע האָט גענעענט אוּן האָט צוּ זיי גערעדט, אַזוי צוּ זאָגן: מיר איז געגעבן געוואָרן די גאַנצע מאַכט אין הימל אוּן אויף דער ערד. 19 גייט דעריבער אוּן שטעלט אויף תַּלמידים פוּן אַלע אומות, אוּן טוֹבלט זיי אין דעם נאָמען פוּן דעם פאָטער, אוּן פוּן דעם זון, אוּן פוּן דעם רוּחַ־הַקוֹדֶש, 20 אוּן לערנט זיי אָפצוהיטן אַלצדינג, וואָס איך האָב אייך געבאָטן. אוּן אָט בין איך מיט אייך אַלע טעג, ביז צום סוֹף פוּן דער וועלט.

די בשׂורה טובה לויט
מאַרקוס

א דער אָנהייב פון דער בשׂורה פון יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ, דעם בֶּן־אֱלֹהִים.
2 אַזוי ווי סע שטייט געשריבן אין די נביאים:
זע, איך שיק מיין שליח פאַר דיין פָּנים,
וואָס וועט אָנברייטן דיין וועג;[1]
3 אַ קול רופט אין דער מִדבר:
מאַכט גרייט דעם וועג פון גאָט,
גלייַכט אויס זיינע שטעגן.[2]
4 יוֹחָנָן הַמַּטבּיל איז געקומען אין דער מִדבר, אוּן האָט אָנגעזאָגט די טבֿילה פון תּשׁובה פאַר דער פאַרגעבונג פון זינד. 5 אוּן דאָס גאַנצע לאַנד יהוּדה, אוּן אַלע באַוואוינער פון ירוּשָׁלַיִם זענען צו אים אַרויסגעגאַנגען; אוּן זיי זענען פון אים געטוֹבלט געוואָרן אין דעם טייך יַרדן, אוּן האָבן זיך מִתוַדה געווען אויף זייערע זינד. 6 אוּן יוֹחָנָן האָט געטראָגן אַ מַלבוש פון קעמל־האָר, אוּן אַ לעדערנעם גאַרטל אַרום זיינע לענדן, אוּן געגעסן האָט ער היישעריקן אוּן ווילדן האָניק.
7 אוּן ער האָט גערופן, אַזוי צו זאָגן: נאָך מיר קומט דער, וואָס איז מעכטיקער פון מיר, אוּן איך בין ניט ווערט זיך איינצוּבייגן פאַר אים אוּן אים אויפצובינדן די רימענדלעך פון זיינע שיך. 8 איך האָב אייך געטוֹבעלט מיט וואַסער, אָבער ער וועט אייך טוֹבלען מיט דעם רוּחַ־הַקוֹדֶשׁ.
9 אוּן עס איז געווען אין יענע טעג, אַז יֵשׁוּעַ איז געקומען פון נַצֶרֶת אין גָלִיל, אוּן איז געטוֹבלט געוואָרן פון יוֹחָנָן אין יַרדן. 10 אוּן ווי נאָר ער איז אַרויסגעקומען פון דעם וואַסער, האָט ער געזען דעם הימל זיך שפּאַלטן, אוּן דעם גייסט אַראָפּשוועבן ווי אַ טויב אויף אים; 11 אוּן אַ קול איז אַרויס פון הימל: דוּ ביסט מיין געליבטער זון; אין דיר איז מיין וואוילגעפעלן.

---

[1] מלאכי ג, 1. [2] ישעיה מ, 3.

12 אוּן תֵּיכֵף האָט אים דער גייסט געטריבן אין דער מִדבר אַריין. 13 אוּן ער איז געווען אין דער מִדבר פערציק טעג, געפּרואוט פּוּן דעם שָׂטָן; אוּן ער איז געווען מיט ווילדע חַיוֹת, אוּן מַלְאָכִים האָבן אים באַדינט.
14 אוּן נאָכדעם ווי יוֹחָנָן איז איבערגעענטפערט געוואָרן, איז יֵשׁוּעַ געקומען קיין גָלִיל, אוּן האָט אָנגעזאָגט די בשׂורה פּוּן גאָט, 15 אַזוי צו זאָגן: די צייט איז מקוּים געוואָרן, אוּן דאָס מַלכוּת פּוּן גאָט האָט זיך דערנענטערט; טוּט תּשׁוּבה, אוּן גלויבט אין דער בשׂורה.
16 אוּן גייענדיק בּיים יַם פּוּן גָלִיל, האָט ער געזען שִׁמעוֹנען אוּן אַנדרֵיַען, שִׁמעוֹנס ברוּדער, פֿאַרוואַרפן אַ נעץ אין יַם אַריין; וואָרים זיי זענען געווען פישערס. 17 אוּן יֵשׁוּעַ האָט צוּ זיי געזאָגט: גייט מיר נאָך, אוּן איך וועל אייך מאַכן פֿאַר פישערס פּוּן מענטשן. 18 אוּן זיי האָבן תֵּיכֵף פֿאַרלאָזט די נעצן, אוּן זענען אים נאָכגעגאַנגען. 19 אוּן אַז ער איז אַביסל ווייטער געגאַנגען, האָט ער געזען יַעקֹב בֶּן־זַבדי, אוּן יוֹחָנָן זיין ברוּדער, וואָס זענען געווען אין דער שיף, אוּן האָבן פֿאַרראָכטן די נעצן. 20 אוּן ער האָט זיי תֵּיכֵף גערופֿן; אוּן זיי האָבן איבערגעלאָזט זייער פֿאָטער זַבדי אין דער שיף מיט די געדונגענע אַרבעטער, אוּן זענען אים נאָכגעגאַנגען.
21 אוּן זיי זענען געקומען קיין כּפַר־נַחוּם; אוּן שַׁבת איז ער תֵּיכֵף אַריַינגעגאַנגען אין דער שול אַריין, אוּן האָט געלערנט. 22 אוּן זיי זענען נשׁתּוֹמם געווען איבער זיין תּוֹרה, וואָרים ער האָט זיי געלערנט ווי אייגנער וואָס האָט רשׁות, אוּן ניט ווי די סוֹפרים. 23 אוּן גראָד איז אין זייער שול געווען אַ מענטש מיט אַן אוּמריינעם גייסט; 24 אוּן ער האָט אויסגעשריגן: וואָס ווילסטו פּוּן אוּנדז, יֵשׁוּעַ הַנוֹצרי? ביסטו געקומען אוּנדז צוּ פֿאַרטיליקן? איך ווייס ווער דוּ ביסט: דער הייליקער פּוּן גאָט. 25 אָבער יֵשׁוּעַ האָט אויף אים אָנגעשריגן, אוּן געזאָגט: שווייג, אוּן גיי אַרויס פּוּן אים! 26 אוּן דער אוּמריינער גייסט האָט אים געריסן, אוּן געשריגן מיט אַ הויך קוֹל, אוּן איז אַרויס פּוּן אים. 27 אוּן זיי זענען אַלע נשׁתּוֹמם געוואָרן, אוּן אייגנער האָט דעם אַנדערן געפרעגט: וואָס איז דאָס? אַ נייע תּוֹרה! מיט מאַכט באַפֿעלט ער אַפֿילו די אוּמריינע גייסטער, אוּן זיי געהאָרכן אים. 28 אוּן זיין שֵׁם האָט זיך תֵּיכֵף פֿאַרשפּרייט אין דער גאַנצער געגנט פּוּן גָלִיל.
29 אוּן בּעת זיי זענען אַרויסגעגאַנגען פּוּן דער שול, זענען זיי אַריַינגעגאַנגען אין דעם הויז פּוּן שִׁמעוֹן אוּן אַנדריי, מיט יַעקֹבן אוּן יוֹחָנָן. 30 אוּן שִׁמעוֹנס שוויגער איז געלעגן

קראַנק אויף פּיבער, אוּן זיי האָבן אים תּיכף דערציילט וועגן איר.
31 אוּן ער איז צוּגעגאַנגען אוּן האָט זי אָנגענומען בּיי דער האַנט, אוּן זי
אויפגעהויבן; אוּן דאָס פּיבער האָט זי אָפּגעלאָזט, אוּן זי האָט זיי
באַדינט.
32 אוּן קעגן אָוונט, בּעת די זון איז אונטערגעגאַנגען, האָבן זיי צוּ אים
געבראַכט אַלע, וואָס זענען געווען קראַנק אוּן באַזעסן פּון בּייזע
גייסטער. 33 אוּן די גאַנצע שטאָט האָט זיך פאַרזאַמלט בּיי דער טיר.
34 אוּן ער האָט געהיילט אַ סך, וואָס האָבן געליטן פּון אַלערליי
חולאַתן, אוּן האָט אַרויסגעטריבן אַ סך בּייזע גייסטער; אוּן ער האָט די
בּייזע גייסטער ניט געלאָזט רעדן, מחמת זיי האָבן אים געקענט.
35 אוּן אין דער פרי, אַ היפּשע צייט נאָך פאַרטאָג, איז ער
אויפגעשטאַנען אוּן איז אָרויסגעגאַנגען אין אַ וויסטן אָרט, אוּן האָט
דאָרטן מתפּלל געווען. 36 אוּן שמעון אוּן די, וואָס זענען מיט אים
געווען, האָבן אים אַרומגעזוכט; 37 אוּן אַז זיי האָבן אים געפונען,
האָבן זיי צוּ אים געזאָגט: אַלע זוכן דיך. 38 אוּן ער האָט צוּ זיי
געזאָגט: לאָמיר גיין ערגעץ־אַנדערש, אין די שכּנישע שטעט אָריין,
כּדי איך זאָל אויך דאָרטן דרשענען; ווארים צוליב דעם בין איך
אָרויסגעגאַנגען. 39 אוּן ער האָט געדרשנט אין זייערע שולן אין גאַנץ
גָלִיל, אוּן האָט אָרויסגעטריבן בּייזע גייסטער.
40 אוּן עס איז צוּ אים געקומען אַ מצורע, וואָס איז פאַר אים געפאַלן
אויף די קני, אוּן האָט אים געבעטן, אַזוי צוּ זאָגן: אויב דוּ ווילסט,
קאָנסטוּ מיך מאַכן ריין. 41 אוּן יֵשׁוּעַ האָט אויף אים רַחמָנוּת באַקומען,
אוּן האָט אויסגעשטרעקט זיין האַנט, אוּן האָט אים אָנגערירט, אוּן
געזאָגט: איך וויל; זיי ריין. 42 אוּן תּיכף האָט זיך דאָס צָרַעת אָפּגעטאָן
פּון אים, אוּן ער איז געווארן ריין. 43 אוּן ער האָט אים שטרענג
באַפּוילן, אוּן אים געהייסן גלייך גיין, 44 אוּן האָט צוּ אים געזאָגט: זע,
זאָלסט עס קיינעם ניט דערציילן; נייערט גיי אוּן וויי דיך פאַרן כֹּהן,
אוּן זיי מַקריב פאַר דיין רייניקונג וואָס משה האָט געבאָטן, פאַר אַן
עדות צוּ זיי.[1] 45 אָבער ער איז אַרויסגעגאַנגען, אוּן האָט עס געהויבן
שטאַרק באַקאַנט מאַכן, אוּן די זאַך אומעטום צוּ פאַרשפרייטן, אַזוי,
אַז יֵשׁוּעַ האָט מער ניט געקאָנט פריי אַריינקומען אין אַ שטאָט אַריין,
נייערט איז געבליבן דרויסן אין וויסטע ערטער; אוּן זיי זענען צוּ אים
געקומען פּון אומעטום.
ב אוּן נאָך עטלעכע טעג איז ער ווידער געקומען קיין כּפַר־נַחוּם, אוּן
מען האָט זיך דערוואוסט, אַז ער איז אין דער היים. 2 אוּן אַ סך האָבן
זיך פאַרזאַמלט, ביז סע

[1] ויקרא יג, 49; יד, 2-32.

איז מער ניט געווען קיין פּלאַץ, ניט צומאָל פאַר דער טיר; און ער
האָר גערעדט צו זיי דאָס וואָרט. 3 און זיי זענען געקומען, און האָבן צו
אים געבראַכט אַ געלייֵמטן, וועמען פיר מענטשן האָבן געטראגן. 4 און
אַזוֹיווי זיי האָבן ניט געקאָנט צוקומען צו אים צוליב דעם עוֹלם, האָבן
זיי אויפגעדעקט דעם דאַך איבער אים; און נאָכדעם ווי זיי האָבן
געמאַכט אַן עפענונג, האָבן זיי אַראָפּגעלאָזט דאָס געלעגער, אויף
וועלכן דער געלייֵמטער איז געלעגן. 5 און אַז יֵשוּעַ האַט געזען זייער
אֶמונה, האָט ער געזאָגט צום געלייֵמטן: מיין זון, דיינע זינד זענען דיר
פאַרגעבן געוואָרן. 6 און דאָרטן זענען געזעסן עטלעכע סוֹפרים, וואָס
האָבן געטראַכט אין זייערע הערצער: 7 פאַרוואָס רעדט ער אַזוינס? ער
לעסטערט! ווער קאָן מוֹחל זיין זינד, אַחוץ גאָט אַליין? 8 און יֵשוּעַ
האָט תֵּיכף פאַרשטאַנען אין זיין גייסט וועגן וואָס זיי טראַכטן, און ער
האָט צו זיי געזאָגט: פאַרוואָס טראַכט איר אַזוינס אין אייערע
הערצער? 9 וואָס איז גרינגער, צו זאָגן צום געלייֵמטן: דיינע זינד
זענען דיר פאַרגעבן געוואָרן; אָדער צו זאָגן: שטיי אויף, נעם דיין
געלעגער און גיי? 10 אָבער כּדי איר זאָלט וויסן, אַז דער בֶּן־אָדָם האָט
רשות אויף דער ערד מוֹחל צו זיין זינד- האָט ער געזאָגט צום
געלייֵמטן – 11 איך זאָג דיר, שטיי אויף, און נעם דיין געלעגער, און
גיי אַהיים. 12 און ער איז אויפגעשטאַנען, און האָט תֵּיכף גענומען זיין
געלעגער, און איז אַרויסגעגאַנגען פון פאַר זיי אַלע; אַזוי, אַז אַלע
זענען נִשתּוֹמם געוואָרן, און האָבן געלויבט גאָט, און געזאָגט: אַזוינס
האָבן מיר נאָך קיינמאָל ניט געזען.
13 און ער איז ווידער אַרויסגעגאַנגען צום יַם; און דאָס גאַנצע פאָלק
איז צו אים געקומען, און ער האָט זיי געלערנט. 14 און בעת ער איז
פאַרבייַגעגאַנגען, האָט ער געזען לֵוִי בֶּן־חַלפַי זיצן אויפן צאָל־אַמט,
און ער האָט צו אים געזאָגט: גיי מיר נאָך. און ער איז אויפגעשטאַנען
און איז אים נאָכגעגאַנגען.
15 און עס איז געווען, בעת ער איז געזעסן ביים טיש אין זיין הויז,
האָבן אַ סַך מוֹכסים און זינדיקע זיך אַנידערגעזעצט מיט יֵשוּעַן און
זיינע תַּלמידים; וואָרים אַ סַך פון זיי זענען אים נאָכגעגאַנגען. 16 און
ווען די סוֹפרים פון די פּרושים האָבן געזען, אַז ער עסט מיט זינדיקע
און מית מוֹכסים, האָבן זיי געזאָגט צו זיינע תַּלמידים: פאַרוואָס עסט
ער און טרינקט מיט מוֹכסים און זינדיקע? 17 און אַז יֵשוּעַ האָט דאָס
געהערט, האָט ער צו זיי געזאָגט: די, וואָס זענען געזונט,

נייטיקן זיך ניט אין קיין רופֿא, נייערט די, וואָס זענען קראַנק; איך בין
ניט געקומען צו רופן די צַדיקים, נייערט די זינדיקע.
18 און די תַּלמידים פון יוֹחָנָן און פון די פרושים פלעגן פאַסטן; און זיי
זענען געקומען און האָבן צו אים געזאָגט: פאַרוואָס טוען יוֹחָנָנס
תַּלמידים און די תַּלמידים פון די פרושים פאַסטן, אוּן דיינע תַּלמידים
פאַסטן ניט? 19 האָט יֵשוּעַ צו זיי געזאָגט: קענען די מחותָּנים פאַסטן,
בשַׁעת דער חָתן איז מיט זיי? כָּל־זמַן דער חָתן איז צווישן זיי, קענען
זיי ניט פאַסטן. 20 סע וועלן אָבער קומען טעג, וועלן דער חָתן וועט
אַוועקגענומען ווערן פון זיי, און דעמאָלט וועלן זיי פאַסטן אין יענע
טעג. 21 און קיינער נייט ניט אַ לאַטע פון ניט־איַנגעלאָפענעם טוּך
אויף אַן אַלט מַלבוש; אויב יאָ, רייסט זיך די לאַטע אָפֿ, די נייע פון
דעם אַלטן, און סע וועט נאָך אַן ערגערער ריס. 22 און קיינער גיסט
ניט אַריין קיין נייעם וויין אין אַלטע לאָגלעך; ווייל דער וויין
צעפּלאַצט די לאָגלעך, און דער וויין גייט פאַרלוירן, און אויך די
לאָגלעך; נייערט נייעם וויין גיסט מען אַריין אין נייע לאָגלעך.
23 און עס איז געווען, אַז ער איז אין אַ שַׁבת געגאַנגען דורך תּבוּאה־
פעלדער, און זיינע תַּלמידים האָבן אָנגעהויבן צו רייסן זאַנגען אויף
דעם וועג. 24 און די פרושים האָבן צו אים געזאָגט: זע, הַלמַאי טוען
זיי אום שַׁבת, וואָס מען טאָר ניט? 25 האָט ער צו זיי געזאָגט: האָט
איר קיינמאָל ניט געלייענט וואָס דָוִד האָט געטאָן, בעת ער איז געווען
אין נויט און האָט געליטן הונגער, ער און די מענטשן וואָס זענען
געווען מיט אים? 26 ווי ער איז אַריַינגעגאַנגען אין דעם הויז פון גָאט,
בעת אֶביָתָר איז געווען כֹּהן־גָּדול, און האָט געגעסן דאָס לֶחֶם־הַפָּנים,
וואָס קיינער טאָר ניט עסן, אָחוּץ די כֹּהַנים, און ער האָט אויך געגעבן
צו די, וואָס זענען געווען מיט אים?[1] 27 און ער האָט צו זיי געזאָגט:
דער שַׁבת איז געשאַפֿן געווָארן פאַר דעם מענטשן, און ניט דער
מענטש פאַר דעמ שַׁבת. 28 דעריבער איז דער בֶּן־אָדָם אויך האָר איבער
דעם שַׁבת.

ג און ער איז ווידער אַריַינגעגאַנגען אין שול, און דאָרט איז געווען אַ
מענטש, וואָס האָט געהאַט אַ פאַרדאָרטע האַנט. 2 און זיי האָבן אים
נאָכגעקוקט, צי וועט ער אים היילן אים שַׁבת, כדי צו קענען מאַכן
אויף אים אַ מסירה. 3 און ער האָט געזאָגט צו דעם מענטשן מיט דער
פאַרדאָרטער האַנט: שטעל דיך אין דיר מיט. 4 און ער האָט צו זיי
געזאָגט: מעג מען שַׁבת טאָן גוטס, אָדער שלעכטס, מַציל זיין אַ
נֶפש, אָדער טייטן? אָבער זיי האָבן געשוויגן. 5 און ער האָט זיך
אַרומגעקוקט אויף זיי מיט צאָרן, און האָט זיך מצַער געווען

[1] שמואל א׳ כא, 1-6.

איבער זייער האַרטהאַרציקייט, און געזאָבט צו דעם מענטשן: שטרעק
אויס דיין האַנט. און ער האָט זי אויסגעשטרעקט, און זיין האָנט איז
געזונט געוואָרן. 6 און די פּרושים זענען אַרויסגעגאַנגען, און האָבן זיך
תֵּיכּף אַן עֵצה געהאַלטן מיט די הורדוס־לייַט קעגן אים, ווי אים
אומצובּרענגען.
7 און יֵשׁוּעַ איז אַוועק מיט זיינע תַּלמידים צום יַם, און אַ גרויסער עוֹלם
איז אים נאָכגעגאַנגען פון גָּליל, און פון יהודה, 8 און פון ירושָׁלַיִם, און
פון אֶדוֹם, און פון עֵבר־הַיַּרדן, און פון אַרום צוֹר און צִידוֹן איז אַ
גרויסער עוֹלם צו אים געקומען, בעת זיי האָבן געהערט וואָס ער האָט
געטאָן. 9 און ער האָט געזאָגט צו זיינע תַּלמידים, מען זאָל אים
אָנגרייטן אַ שיפל צוליב דעם פאָלק, כּדי מען זאָל אים ניט דריקן.
10 וואָרים ער האָט געהיילט אַ סַך, און אַלע, וואַס האָבן געליטן, האָבן
זיך געשפּאַרט צו אים, כּדי אים אָנצורירן. 11 און ווי נאָר די אומריינע
גייסטער האָבן אים דערזען, זענען זיי פאַר אים אַנידערגעפאַלן, און
האָבן געשריגן: דו ביסט דער בֶּן־אֱלֹהִים! 12 און ער האָט זיי שטרענג
באַפוילן, אַז זיי זאָלן אים ניט מגַלה זיין.
13 און ער איז אַרויפגעגאַנגען אויף דעם באַרג, און האָט גערופן צו זיך
וועמען ער האָט געוואָלט; און זיי זענען צו אים געקומען. 14 און ער
האָט באַשטימט צוועלף, אַז זיי זאָלן זיין מיט אים, כּדי זיי זאָלן
אָנזאָגן די בשׂורה וואו ער וועט זיי שיקן, 15 און זאָלן האָבן שלִיטה
אַרויסצוטרייַבן בייזע גייסטער. 16 און שִׁמעוֹנען האָט ער אַ נאָמען
געגעבן כֵּיפָא, 17 און יַעקֹב בֶּן־זַבדי, און יוֹחָנָן, יַעקֹבס ברודער, האָט ער
אַ נאָמען געגעבן בּנֵי־רָגוֹש, וואָס מיינט, זין פון דונער. 18 און
אַנדרייַען, און פיליפּוסן, און בַּר־תַּלמַי, און מַתּיָא, און תּוֹמָא; און יַעקֹב
בֶּן־חַלפַּי, און תַּדַי, און שִׁמעוֹן דעם קַנָאי, 19 און יהודה אִיש־קִרִיוֹת,
וואָס האָט אים פאַרראָטן.
20 און ער איז אַהיימגעקומען. און דאָס פאָלק איז זיך ווידער
צוזאַמענגעקומען, אַזוי, אַז זיי האָבן צומאָל ניט געקאָנט עסן קיין
בריט. 21 און ווען זיינע קרוֹבים האָבן דאָס געהערט, זענען זיי
אַרויסגעגאַנגען, כּדי אים צו כאַפּן, וואָרים זיי האָבן געזאָגט: ער איז
ניט ביי זיך. 22 און די סוֹפרים, וואָס זענען אַראָפּגעקומען פון ירושָׁלַיִם,
האָבן געזאָגט: בַּעל־זבוב איז אין אים, און, דורך דעם שַׂר פון די בייזע
גייסטער טרייבט ער אַרויס בייזע גייסטער. 23 און ער האָט זיי גערופן

צוּ זיך, אוּן האָט געריידט צוּ זיי מיט משלים: וויאַזוי קאָן דער שָׂטן אַרויסטרייַבן דעם שָׂטן? 24 אוּן אויב אַ מלוכה איז צעטיילט קעגן זיך אַליין, קאָן יענע מלוכה ניט האָבן קיין קיום. 25 אוּן אויב אַ הויז איז צעטיילט קעגן זיך אַליין, וועט דאָס דאָזיקע הויז ניט האָבן קיין קיום; 26 אוּן אויב שָׂטן שטייט אויף קעגן זיך אַליין, אוּן איז צעטיילט, קאָן ער נית האָבן קיין קיום, נייערט האָט אַ סוֹף. 27 אוּן קיינער קאָן ניט אַריַינקומען אין הויז אַריין פּוּן דעם גיבּור אוּן רויבן זיינע זאַכן, סיידן ער בינדט קודם דעם גיבּור, אוּן ארשט דעמאָלט קאָן ער באַרויבן זיין הויז.

28 באָמֶת, איך זאָג אייך: אַלע זינד וועט מען מוֹחל זיין די מענטשנקינדער, אוּן אויך די לעסטערונגען, מיט וועלכע זיי וועלן לעסטערן. 29 אָבער ווער סע וועט לעסטערן קעגן דעם רוּחַ־הַקוֹדֶשׁ, פאַר אים איז מער ניטאָ קיין מחילה, ווייל ער האָט זיך אויף אייביק פאַרזינדיקט; 30 וואָרים זיי האָבן געזאָגט: ער האָט אָן אומריינעם גייסט.

31 אוּן זיין מוטער אוּן זיינע ברידער זענען געקומען, אוּן שטייענדיק אין דרויסן האָבן זיי אים געשיקט רופן. 32 אוּן אַן עוֹלם איז געזעסן אַרום אים; אוּן מע האָט צוּ אים געזאָגט: דיין מוטער אוּן דיינע ברידער זענען אין דרויסן, אוּן זוכן דיך. 33 האָט ער געענטפערט, אוּן צוּ זיי געזאָגט: ווער איז מיין מוטער אוּן מיינע ברידער? 34 אוּן אַרומקוקנדיק זיך אויף די, וואָס זענען אַרום אים געזעסן, האָט ער געזאָגט: אָט איז מיין מוטער אוּן מיינע ברידער! 35 וואָרים ווער סע וועט טאָן דעם רָצון פּוּן גאָט, דער דאָזיקער איז מיין ברודער, אוּן שוועסטער, אוּן מוטער.

ד אוּן ער האָט ווידער אָנגעהויבן צוּ לערנען בּיים יַם. אוּן סע האָט זיך פאַרזאַמלט אַרום אים אַ גרויסער עוֹלם, אַזוי, אַז ער איז אַריַינגעגאַנגען אין אַ שיף, אוּן האָט זיך געזעצט אויפן יַם; אוּן דאָס גאַנצע פאָלק איז געשטאַנען אויף דער יַבָּשה בּיים יַם. 2 אוּן ער האָט זיי געלערנט אַ סַך זאַכן דוּרך משלים, אוּן האָט צוּ זיי געזאָגט אין זיין לערנונג: 3 הערט אוּן פאַרנעמט: דער זייַער איז אַרויסגעגאַנגען זייַען; 4 אוּן בעת ער האָט געזייט, איז טייל זריעה געפאַלן בּיים ווענג, אוּן די פייגל זענען געקומען אוּן האָבן זי פאַרצערט. 5 אוּן אַנדערע איז געפאַלן אויף פעלזיק לאַנד, וואוּ זי האָט ניט געהאַט קיין סַך ערד; אוּן זי האָט תֵּיכף אויפגעשפראָצט, ווייל זי האָט ניט געהאַט קיין טיפקייט פּוּן ערד; 6 אוּן אַז די זון איז אויפגעגאַנגען, איז זי פאַרטריקנט געוואָרן, אוּן מַחמת זי האָט ניט געהאַט קיין וואָרצלען, איז זי פאַרוועלקט געוואָרן. 7 אוּן אַנדערע איז געפאַלן צווישן דערנער, אוּן די דערנער זענען אויפגעוואַקסן אוּן האָבן זי דערשטיקט, אוּן קיין תּנוּאה איז ניט אַרויסגעקומען. 8 אוּן אַנדערע איז געפאַלן

אויף גוטער ערד, אוּן האָט אַרויסגעגעבן תּבואה, איז געוואַקסן אוּן האָט זיך פאַרמערט, אוּן האָט אַרויסגעבראַכט דריַסיקפאַך, אוּן זעכציקפאַך, אוּן הונדערטפאַך. 9 אוּן ער האָט געזאָגט: דער, וואָס האָט אויערן צוּ הערן, זאָל הערן.

10 אוּן בעת ער איז געווען אַליין, האָבן די, וואָס זענען מיט אים געווען, צוזאַמען מית די צוועלף, אים געפרעגט פונעוועגן די משָלים. 11 אוּן ער האָט צוּ זיי געזאָגט: אייך איז געגעבן געווָארן צוּ פאַרשטיין דעם סוֹד פוּן דעם מַלכות פוּן גאָט, אָבער פאַר די, וואָס זענען אין דרויסן, איז אַלץ דורך משָלים, כּדי

12 זען זאָלן זיי זען, אוּן דאָך ניט זען;
אוּן הערן זאָלן זיי הערן, אוּן ניט פאַרשטיין;
טאָמער וועלן זיי זיך אוּמקערן,
אוּן סע וועט זיי פאַרגעבן ווערן.[1]

13 אוּן ער האָט צוּ זיי געזאָגט: אזוי איר פאַרשטייט ניט דאָס דאָזיקע משָל, טאָ ווי‌אַזוי וועט איר פאַרשטיין אַלע משָלים? 14 דער זייער טוט זייַען דאָס וואָרט. 15 אוּן דאָס זענען די ביים וועג, וואוּ דאָס וואָרט איז פאַרזייט געוואָרן; אוּן בעת זיי הערן עס, קומט תּיכף דער שָטן, אוּן נעמט צוּ דאָס וואָרט, וואָס איז אין זיי פאַרזייט געוואָרן. 16 אוּן אַזוי אויך די, וואָס זענען געזייט אויף פעלזיק לאַנד, בעת זיי הערן דאָס וואָרט, נעמען זיי עס תּיכף אויף מיט שִמחה; 17 אוּן אַזוי ווי זיי האָבן ניט קיין וואָרצלען אין זיך, געווערן זיי נאָר אַ ווייַל; דערנאָך, אַז סע קומען ליידן, אָדער רדיפות צוליב דעם וואָרט, ווערן זיי תּיכף געשטרויכלט. 18 אוּן דאָס, וואָס איז פאַרזייט צווישן דערנער, דאָס זענען די, וואָס האָבן געהערט דאָס וואָרט, 19 נאָר די דאָגות פוּן דער וועלט, אוּן די אָפּנאַרעריי פוּן עשָירות, אוּן די תַּאוות צוּ אַנדערע זאַכן קומען אַריין, אוּן דערשטיקן דאָס וואָרט, אוּן עס בלייַבט אומפרוכטבאַר. 20 אוּן דאָס, וואָס איז פאַרזייט געוואָרן אויף גומער ערד, דאָס זענען די, וואָס הערן דאָס וואָרט, אוּן זענען עס מקבל, אוּן גיבן אַרויס תּבואה, דריַסיקפאַך, אוּן זעכציקפאַך, אוּן הונדערטפאַך.

21 אוּן ער האָט צוּ זיי געזאָגט: ברענגט מע דען אַריין אַ ליכט, כּדי עס צוּ שטעלן אונטער אַ מעסטל, אָדער אונטערן בעט, אוּן ניט אין אַ ליַכטער? 22 וואָרים עס איז גאָרניט פאַרהוילן, וואָס וועט ניט אַנטפּלעקט ווערן; אוּן עס איז גאָרניט פאַרבאָרגן, וואָס וועט ניט באָקאַנט ווערן. 23 דער, וואָס האָט אויערן צוּ הערן, זאָל הערן! 24 אוּן ער האָט צוּ זיי געזאָגט: פאַרנעמט וואָס איר הערט; מיט דער מאָס, וואָס איר טוט מעסטן, וועט אייך געמאָסטן ווערן, אוּן מע וועט אייך נאָך עפּעס צולייגן. 25 וואָרים דער,

[1] ישעיה ו, 9, 10.

וואָס האָט, דעם וועט געגעבן ווערן; אוּן דער, וואָס האָט ניט פוּן אים וועט אַוועקגענומען ווערן אַפילו דאָס, וואָס ער האָט.
26 אוּן ער האָט געזאָגט: דאָס מַלכות פוּן גאָט איז געגליכן צוּ אַ מענטשן, וואָס טוּט וואַרפן זרֵיעה אויף דער ערד, 27 אוּן ער גייט שלאָפן אוּן אויפשטיין ביינאַכט אוּן בייטאָג, אוּן די זרֵיעה שפּראָצט אויס אוּן וואַקסט אויף, אָן זיין וויסן. 28 וואָרים די ערד ברענגט אַרויס תּבוּאה פוּן זיך אַליין; קוֹדם דאָס בלעטל, דערנאָך די זאָנג, דערנאָך דעם פוּלן קערן אין דער זאָנג. 29 אוּן ווען די תּבוּאה ווערט צייַטיק, נעמט ער גלייך דאָס שניידמעסער, וואָרים געקוּמען איז די שניט־צייט.
30 אוּן ער האָט געזאָגט: מיט וואָס זאָלן מיר פאַרגלייַכן דאָס מַלכות פוּן גאָט? אָדער מיט וואָסער מָשל זאָלן מיר עס דערקלערן? 31 עס איז ווי זענעפט־זרֵיעה, וואָס בשַעת סע ווערט פאַרזייט אין דער ערד, איז עס די קלענסטע פוּן אַלע ערד־זרֵיעות; 32 אָבער אַז עס איז שוין פאַרזייט, וואַקסט עס אויס אוּן ווערט גרעסער פוּן אַלע קרייַטעכצער, אוּן גיט אַרויס גרויסע צווייגן, אַזוי, אַז די פייגל פוּן הימל קאָנען רוּען אין זייַן שאָטן.
33 אוּן מיט אַ סַך אַזוינע משָלים האָט ער געredט צוּ זיי דאָס וואָרט, אויף ווי ווייט זיי זענען געוווען בּיכוֹלת צוּ פאַרנעמען; 34 אוּן אָן אַ מָשל האָט ער צוּ זיי ניט געredט; אָבער ווען ער איז געוווען אַליין מיט זיינע תַּלמידים, האָט ער זיי אַלץ פאַרטייַטשט.
35 אין יענעם טאָג, בּעת עס איז געוואָרן אָוונט, האָט ער צוּ זיי געזאָגט: לאָמיר אַריבּערפאָרן אויף דער אַנדערער זייט. 36 אוּן אַז ער האָט אָפּגעלאָזט דעם עולם, האָבן זיי אים מיטגענומען אין דער שיף, אַזוי־ווי ער איז געוווען; אוּן מיט אים זענען געוווען נאָך אַנדערע שיפן. 37 אוּן אַ גרויסער שטורעמווינט האָט זיך אויפגעהויבן, אוּן די כוואַליעס האָבן אַנגעשלאָגן אָן דער שיף, אַזוי, אַז די שיף האָט גענומען ווערן פוּל. 38 אוּן ער איז געוווען אין הינטערשטן טייל, אוּן איז געשלאָפן אויף דעם קישן; אוּן זיי האָבן אים אויפגעוועקט, אוּן האָבן צוּ אים געזאָגט: רֶבי, אַרט דיך ניט וואָס מיר גייען אונטער? 39 אוּן ער איז אויפגעשטאַנען, אוּן האָט אַנגעשריגן אויף דעם ווינט, אוּן געזאָגט צוּם יַם: שווייג, זיי שטיל! אוּן דער ווינט האָט אויפגעהערט, אוּן עס איז געוואָרן אַ גרויסע שטילקייט. 40 אוּן ער האָט צוּ זיי געזאָגט: פאַרוואָס זענט איר אַזוי שרעקעוודיק? האָט איר ניט קיין אֱמוּנה? 41 אוּן זיי האָבן שטאַרק מוֹרא באַקוּמען, אוּן האָבן געזאָגט איינער צוּם אַנדערן: ווער אייגנטלעך איז ער, וואָס אַפילו דער ווינט אוּן דער יַם געהאָרכן אים?

ה אוּן זיי זענען געקומען אויף דער אַנדערער זייט יַם, אין דעם לאַנד פוּן
די גַדריִים. 2 אוּן בעת ער איז אַרויסגעקומען פוּן דער שיף, איז אים תֵּיכף
פוּן צווישן די קבָרים אַנטקעגנגעקומען אַ מענטש מיט אַן אוּמריינעם
גייסט, 3 וואָס האָט געוואוינט צווישן די קבָרים; אוּן קיינער האָט אים
מער ניט געקענט בינדן, ניט צומאָל מיט אַ קייט; 4 ווייל מע האָט אים
אָפט געבונדן מיט אייַזנס אוּן מיט קייטן, אָבער ער האָט די קייטן
פוּנאַנדערגעריסן, אוּן די אייַזנס האָט ער צעבראָכן אויף שטיקער; אוּן
קיינער איז ניט געווען בכּוח אים צו צאַמען. 5 אוּן טאָג אוּן נאַכט איז ער
כסדר געווען צווישן די קבָרים אוּן אויף די בערג, אוּן האָט געשריגן אוּן
זיך געניזוקט מיט שטיינער. 6 אוּן ווען ער האָט פוּן דערווייַטנס געזען
יֵשוּעַן, איז ער צוגעלאָפן אוּן זיך געבוקט פאַר אים, 7 אוּן אויסשרייַענדיק
מיט אַ הויך קול, האָט ער געזאָגט: וואָס ווילסטו פוּן מיר, יֵשוּעַ, דוּ בֶּן־
אֵל עֶליוֹן? איך באַשוואור דיך בייַ גאָט, זאָלסט מיך ניט פּיַניקן. 8 וואָרים
ער האָט צו אים געזאָגט: גיי אַרויס פוּן דעם מענטשן, דוּ אוּמריינער
גייסט! 9 אוּן ער האָט אים געפרעגט: וואָס איז דיין נאָמען? האָט ער צו
אים געזאָגט: מיין נאָמען איז מַחנה; וואָרים מיר זענען אַ סַך. 10 אוּן ער
האָט אים שטאַרק געבעטן, אַז ער זאָל זיי ניט אַרויסשיקן פוּן דעם לאַנד.
11 אוּן דאָרטן ביים באַרג האָט זיך געפאַשעט אַ גרויסע סטאַדע חַזיִרים;
12 אוּן זיי האָבן אים געבעטן: שיק אונדז צוּ די חַזיִרים, כּדי מיר זאָלן אין
זיי אַריין. 13 אוּן ער האָט זיי געגעבן דערלויבעניש. אוּן די אוּמריינע
גייסטער זענען אַרויס, אוּן זענען אַריין אין די חַזיִרים; אוּן די סטאַדע, אַן
עֶרך פוּן צוויי טויזנט, האָט זיך אַראָפּגעלאָזט פוּן דעם שיפּוּע אין יַם
אַריין, אוּן זענען דערטרונקען געוואָרן אין דעם יַם.
14 אוּן די פּאַסטעכער זענען געלאָפן אוּן האָבן עס דערציילט אין דער
שטאָט אוּן אין דאָרף. אוּן זיי זענען אַרויסגעגאַנגען זען וואָס דאָ איז
געשען. 15 אוּן זיי זענען געקומען צוּ יֵשוּעַן, אוּן האָבן געזען דעם
באַזעסענעם זיצן דאָרט, אָנגעטאָן אוּן ביים קלאָרן שֵׂכל, טאַקע דער,
וואָס האָט געהאַט די מַחנה; אוּן זיי האָבן מוֹרא באַקומען 16 אוּן די, וואָס
האָבן עס געזען, האָבן דערציילט וואָס עס איז געשען מיט דעם
באַזעסענעם, אוּן מיט די חַזיִרים. 17 אוּן זיי האָבן אים געבעטן, אַז ער זאָל
פאַרלאָזן זייערע גרעניצן. 18 אוּן בעת ער איז אַריַינגעגאַנגען אין דער
שיף, האָט אים דער, וואָס איז געווען באַזעסן, געבעטן, אַז ער זאָל מעגן
זיין מיט אים. 19 אוּן ער האָט אים ניט געלאָזט, נייערט האָט צו אים
געזאָגט: גיי אַהיים צו דיינע פריינט, אוּן דערציל זיי, וואָס גאָט האָט
מיט דיר געטאָן, אוּן ווי ער האָט זיך דערבאַרעמט איבער דיר. 20 אוּן ער
איז אַרויסגעגאַנגען, אוּן האָט גענומען פאַרשפרייטן אין דעקאַפּאַליס
אַלץ, וואָס יֵשוּעַ האָט פאַר אים געטאָן; אוּן זיי האָבן זיך אַלע געחידושט.

21 אוּן בּעת יֵשוּאַ האָט זיך ווידער אַריבּערגעשיפט אויף דער אַנדערער זייט, האָט זיך צוּ אים פאַרזאַמלט אַ סַך פאָלק; אוּן ער איז געווען בּיים יַם. 22 אוּן איינער פּוּן די גַּבּאים פּוּן דער שוּל, ווּאָס האָט געהייסן יָאיר, איז צוּ אים געקוּמען. אוּן אַז ער האָט אים געזען, איז ער געפאַלן צוּ זיינע פיס, 23 אוּן ער האָט אים שטאַרק געבעטן, אוּן געזאָגט: מיין טעכטערל האַלט בּיים שטאַרבן; קוּם, אוּן לייג אַרויף דיינע הענט אויף איר, כּדי זי זאָל גערַאַטעוועט ווערן, אוּן לעבּן. 24 אוּן ער איז מיט אים געגאַנגען; אוּן אַ גרויסער עוֹלם איז אים נאָכּגעגאַנגען, אוּן האָט אים געדרענגט.

25 אוּן אַ פרוי, ווּאָס האָט צוועלף יאָר געהאַט אַ בלוּטפלוּס, 26 אוּן ווּאָס האָט זיך פיל אַנגעליטן פּוּן אַ סַך רוֹפאים, אוּן האָט אויסגעגעבּן אַלץ ווּאָס זי האָט פאַרמאָגט, אוּן האָט זיך דאָך ניט געבעסערט, נייערט עס איז אִיר נאָך ערגער געוואָרן; 27 בּעת זי האָט געהערט פּוּנוועגן יֵשוּעַן, איז זי געקוּמען צווישן דעם פאָלק פּוּן הינטן, אוּן האָט אָנגערירט זיין מַלבּוּש. 28 וואָרים זי האָט געזאָגט: אויב איך וועל נאָר אָנרירן זיינע מַלבּוּשים, וועל איך געהאָלפן ווערן. 29 אוּן תֵּיכף איז דער קוואַל פּוּן איר בלוּת פאַרטריקנט געוואָרן; אוּן זי האָט דערפילט אין איר לייַב, אַז זי איז געהיילט געוואָרן פּוּן איר פּלאָגע. 30 אוּן באָוּוּסט־רֶגע האָט יֵשוּעַ דערפילט אין זיך, אַז גבוּרה איז פּוּן אים אַרויסגעגאַנגען, אוּן ער האָט זיך אויסגעדרייט צווישן דעם פאָלק, אוּן געזאָגט: ווער האָט באַרירט מיינע מַלבּוּשים? 31 אוּן זיינע תַּלמידים האָבּן צוּ אים געזאָגט: דוּ זעסט ווי דאָס פאָלק דריקט דיך, זאָגסטוּ גאָר: ווער האָט מיך באַרירט? 32 אוּן ער האָט זיך אַרומגעקוּקט, כּדי צוּ זען ווער סע האָט דאָס געטאָן. 33 אָבער די פרוי האָט מוֹרא בּאַקוּמען אוּן האָט געציטערט, מַחמת זי האָט געוואוּסט ווּאָס סע איז מיט איר געשען, אוּן זי האָט געענטפט אוּן איז פאַר אים אַנידערגעפאַלן, אוּן האָט אים דערציילט דעם גאַנצן אֱמת. 34 אוּן ער האָט צוּ איר געזאָגט: טאָכטער, דיין אֱמוּנה האָט דיר געהאָלפן; גיי בּשָׁלוֹם, אוּן ווער געהיילט פּוּן דיין פּלאָגע.

35 אוּן בּשָׁעת ער האָט נאָך גערעדט, איז מען געקוּמען פּוּן דעם גַּבּאי פּוּן דער שוּל, אוּן געזאָגט: דיין טאָכטער איז געשטאָרבן; צוּ ווּאָס ביסטוּ נאָך מַטרִיחַ דעם רַבּין? 36 אוּן אַז יֵשוּעַ האָט געהערט, ווּאָס זיי האָבּן געזאָגט, האָט ער זיך אָפּגערופן צום גַּבּאי פּוּן דער שוּל: האָב ניט קיין מוֹרא; האָב נאָר בּטָחוֹן! 37 אוּן ער האָט קיינעם ניט געלאָזט מיטגיין, אַחוּץ כֵּיפאָן, יַעקבֿ, אוּן יוֹחָנָן, יַעקבֿס ברוֹדער. 38 אוּן ווי זיי זענען צוּגעקוּמען צום הויז פּוּן דעם גַּבּאי פּוּן דער שוּל, האָט ער געזען די מהוּמה, אוּן די פיל ווייַנער אוּן קלאָגער. 39 אוּן ער איז אַריַנגעגאַנגען, אוּן האָט צוּ זיי געזאָגט: ווּאָס לייַערמט איר אוּן ווייַנט? דאָס קינד איז ניט געשטאָרבן, נייערט טוט שלאָפן. 40 אוּן זיי האָבּן אים גוט אויסגעלאַכט. אוּן

ער האָט זיי אַלעמען אַרויסגעטריבן, אוּן האָט געזונדמען מיט זיך דעם פּאָטער אוּן די מוטער אוּן די, ווָאָס זענען געווען מיט אים אוּן איז אַרײַנגעגאַנגען וואוּ דאָס קינד איז געווען. 41 אוּן ער האָט אָנגענומען דאָס קינד בּיי דער האַנט, אוּן האָט צוּ איר געזאָגט: טַלִיתָא קוּמי; ווָאָס איז טײַטש: מיידל, שטיי אויף. 42 אוּן דאָס מיידל איז תֵּיכף אויפגעשטאַנען, אוּן האָט געזונדמען גיין; אוּן זי איז אַלט געווען צוועלף יאָר. אוּן זיי זענען פאַרחידושט געוואָרן מיט אַ גרויס חידוש. 43 אוּן ער האָט זיי שטרענג באַפוילן, אַז קיינער זאָל ניט וויסן דערפוּן; אוּן ער האָט געהייסן, מע זאָל איר געבן עפּעס צוּ עסן.

ו אוּן ער איז אַוועקגעגאַנגען פוּן דאָרטן, אוּן איז געקומען אין זײַן אייגן לאַנד אַריין; אוּן זיינע תַּלמידים זענען אים נאָכגעגאַנגען. 2 אוּן שַׁבּת האָט ער אָנגעהויבן צוּ לערנען אין דער שוּל, אוּן אַ סַך וואָס האָבן אים געהערט, האָבן זיך געחידושט, אוּן געזאָגט: פוּנוואַנען נעמט זיך דאָס צוּ אים? אוּן וואָס איז דאָס פאַר אַ חָכמה, ווָאָס איז אים געגעבן געוואָרן, אַז אַזעלכע וואונדער זאָלן געשען דוּרך זיינע הענט? 3 איז דאָס ניט דער סטאָליער, דער זון פוּן מִרְיָם, אוּן דער ברודער פוּן יַעקב, אוּן יוֹסי, אוּן יהוּדה, אוּן שִׁמעוֹן? אוּן זענען ניט זיינע שוועסטער דאָ מיט אונדז? אוּן זיי זענען געשטרויכלט געוואָרן אין אים. 4 אוּן יֵשׁוּעַ האָט צוּ זיי געזאָגט: אַ נָבִיא איז ניט אָן כָּבוד, סיידן אין זיין אייגן לאַנד, אוּן צווישן זיינע קרוֹבים, אוּן אין זיין אייגן הויז. 5 אוּן ער האָט דאָרט ניט געקאָנט טאָן קיין וואונדער, אַחוּץ ווָאָס ער האָט אַרויפגעלייגט זיינע הענט אויף עטלעכע קראַנקע, אוּן האָט זיי געהיילט. 6 אוּן ער האָט זיך געחידושט איבער זייער אומגלויבן. אוּן ער איז אַרומגעגאַנגען אין די דערפער אוּן האָט געלערנט. 7 אוּן ער האָט געריפן צוּ זיך די צוועלף, אוּן האָט זיי געזונדמען אַרויסשיקן זאַלבּעצווייַט, אוּן האָט זיי געגעבן שלִיטה איבער אומריינע גייסטער; 8 אוּן ער האָט זיי געבאָטן, אַז זיי זאָלן גאָרניט מיטנעמען אויפן ווועג, אַחוּץ אַ שטעקן; ניט קיין ברויט, ניט קיין רייזעזאַק, ניט קיין געלט אין גאַרטל; 9 נייברט צוּ טראָגן סאַנדאַלן, אוּן ניט צוּ גיין אָנגעטאָן אין צוויי רעקן. 10 אוּן ער האָט צוּ זיי געזאָגט: אין וואָס פאַר אַ הויז איר ווועט אַריינקומען, דאָרט פאַרבלייבט,ביז איר גייט ווייטער. 11 אוּן דאָס אָרט, וואָס ווועט אייך ניט אויפנעמען, אוּן זיך ניט צוהערן צוּ אייך, זאָלט איר פוּן דאָרטן אַרויסגיין אוּן אָפּטרייסלען דעם שטויב פוּן אייערע פיס, פאַר אַן עדות צוּ זיי. 12 אוּן זיי זענען אַרויסגעגאַנגען אוּן האָבן געריפן צוּ תשוּבה; 13 אוּן האָבן אַרויסגעטריבן אַ סַך בייזע גייסטער, אוּן געזאַלבט אַ סַך קראַנקע מיט אייל, אוּן זיי געהיילט.

14 אוּן דער מֶלך הוֹרדוס הָאט דערפוּן געהערט, ווייל זיין שֵם איז
געוואָרן באַקאַנט. אוּן ער הָאט געזאָגט: יוֹחָנָן הַמַטבִּיל איז
אויפגעשטאַנען תּחִיַת־הַמֵתִים, אוּן דעריבער אַרבעטן אין אים די
דאָזיקע כּוֹחוֹת. 15 אָבער אַנדערע הָאבן געזאָגט: עס איז אֵלִיָהוּ. אוּן
ווידער אַנדערע הָאבן געזאָגט: ס׳איז אַ נָבִיא, פּוּנקט ווי איינער פוּן די
נְבִיאִים. 16 אוּן אַז הוֹרדוס הָאט עס געהערט, הָאט ער געזאָגט: יוֹחָנָן,
וועמען איך הָאב געקעפּט, איז אויפגעשטאַנען.
17 וואָרִים הוֹרדוס הָאט געשיקט אוּן געלאָזט כאַפּן יוֹחָנָן, אוּן הָאט אים
געבונדן אין דער תּפִיסה צוליב הוֹרוֹדִיָה, דָאס ווייב פוּן זיין ברוּדער
פִילִיפּוּס, ווייל ער הָאט מיט איר חֲתוּנָה געהאַט. 18 וואָרִים יוֹחָנָן הָאט
געזאָגט צוּ הוֹרדוסן: עס איז דיר ניט דערלויבט צוּ הָאבן דיין ברוּדערס
ווייב. 19 אוּן הוֹרוֹדִיָה הָאט אים פיינט באַקוֹמען, אוּן אים געוואָלט
טייטן, אָבער זי הָאט עס ניט געקענט טאָן. 20 וואָרִים הוֹרדוס הָאט
מוֹרא געהאַט פַאר יוֹחָנָן, ווייל ער הָאט געוואוּסט, אַז ער איז אַ צַדִיק
אוּן אַ הייליקער מאַן, אוּן ער הָאט אים אָפּגעהיט. אוּן בעת ער פלעגט
אים הערן, איז ער שטאַרק צעמישט געוואָרן; פוּנדעסטוועגן הָאט ער
אים גערן געהערט. 21 אוּן אַז עס איז געקוֹמען אַ פּאַסיקער טאָג, בעת
הוֹרדוס הָאט צוּ זיין געבוירנטאָג געמאַכט אַ סעוּדה פַאר זיינע האַרן,
אוּן קריגפירער, אוּן די חֲשׁוּבסטע מענטשן פוּן גָלִיל, 22 איז הוֹרוֹדִיָהס
טאָכטער אַריַינגעקוֹמען אוּן הָאט געטאַנצט, אוּן זי איז הוֹרדוסן
געפעלן געוואָרן, אוּן אויך זיינע געסט. אוּן דער מֶלך הָאט געזאָגט
צוּם מיידל: פאַרלאַנג פוּן מיר, וואָס דוּ ווילסט, אוּן איך וועל עס דיר
געבן. 23 אוּן ער הָאט איר געשוואוירן: וואָס נאָר דוּ וועסט פוּן מיר
פאַרלאַנגען, וועל איך דיר געבן, ביז אַ האַלב פוּן מיין מלוכה. 24 אוּן זי
איז אַרויסגעגאַנגען, אוּן הָאט געזאָגט צוּ איר מוּטער: וואָס זאָל איך
פאַרלאַנגרן? האָס זי געזאָגט: דעם קאָפּ פוּן יוֹחָנָן הַמַטבִּיל. 25 אוּן זי
איז תֵּיכף אַריַינגעגאַנגען צוּם מֶלך, אוּן הָאט געזאָגט: איך פאַרלאַנג,
דוּ זאָלסט מיר גליַיך געבן אויף אַ שיסל דעם קאָפּ פוּן יוֹחָנָן הַמַטבִּיל.
26 אוּן דער מֶלך הָאט זיך שטאַרק מצַער געוועזן, אָבער צוליב די
שבוּעות אוּן די געסט, הָאט ער איר ניט געוואָלט אָפּזאָגן. 27 אוּן דער
מֶלך הָאט תֵּיכף געשיקט אַ ליַיב־וועכטער, אוּן הָאט אים באַפוילן צוּ
ברענגען זיין קאָפּ; אוּן ער איז געגאַנגען אוּן הָאט אים געקעפּט אין
דער תּפִיסה, 28 אוּן געבראַכט זיין קאָפּ אויף אַ שיסל אוּן הָאט אים
געגעבן דעם מיידל, אוּן דָאס מיידל הָאט אים געגעבן צוּ איר מוּטער.
29 אוּן אַז זיינע תַלמִידים האָבן דָאס געהערט, זענען זיי געקוֹמען אוּן
האָבן גענוּמען זיין גוּף, אוּן האָבן אים אַריַינגעלייגט אין אַ קֶבר.

30 אוּן די שלִיחים האָבן זיך פאַרזאַמלט בּיי יֵשוּעַן, אוּן האָבן אים
דערציילט אַלצדינג, וואָס זיי האָבן געטאָן, אוּן וואָס זיי האָבן געלערנט.
31 אוּן ער האָט צוּ זיי געזאָגט: קומט אוּן ציט אייך צוריק אין אַ וויסט
אָרט, אוּן רוט אייך אויס אַביסל. וואָרים אַ סך האָבן געהאַלטן אין קוּמען
אוּן גיין, אַזוי, אַז זיי האָבן צומאָל ניט געהאַט קיין צייט צוּ עסן. 32 אוּן זיי
האָבן זיך אַוועקגעלאָזט מיט אַ שיף איז אַ וויסט אָרט אַליין. 33 אוּן מען
האָט זיי געזען אַוועקגיין, אוּן אַ סך האָבן זיי דערקענט, אוּן זיי זענען זיך
צוּנויפגעלאָפן צוּפוּס פוּן אַלע שטעט, אוּן זענען דאָרטן אָנגעקוּמען
פריער פאַר זיי.
34 אוּן בּעת ער איז אַרויסגעקוּמען אוּן געזען דעם גרויסן עוֹלם, האָט אים
אָנגענוּמען אַ רַחמָנוּת אויף זיי, ווייל זיי זענען געווען ווי שאָף אָן אַ
פּאַסטעך; אוּן ער האָט מיט זיי אַ סך געלערנט. 35 אוּן אַזוי ווי סע איז
שוין געוואָרן שפּעט, זענען צוּ אים געקוּמען זיינע תַּלמידים, אוּן האָבן
געזאָגט: דאָס אָרט איז וויסט, אוּן עס איז שוין שפּעט; 36 לאָז זיי אָפּ כּדי
זיי זאָלן קענען גיין אין די אַרומיקע דערפער אוּן מקוֹמות, אוּן זיך קויפן
עפּעס צוּ עסן. 37 אָבּער ער האָט געענטפערט, אוּן צוּ זיי געזאָגט: גיט איר
זיי צוּ עסן. האָבן זיי צוּ אים געזאָגט: זאָלן מיר גיין קויפן ברויט פאַר
צווויי הוּנדערט דינָרים, אוּן זיי געבּן צוּ עסן? 38 אָבּער ער האָט צוּ זיי
געזאָגט: וויפל ברויט האָט איר? נוּ, גייט אוּן זעט. אוּן אַז זיי זענען עס
דערגאַנגען, האָבן זיי געזאָבט: פינף, אוּן צווויי פיש. 39 אוּן ער האָט זיי
אַלע געהייסן זיך אַנידערזעצן כּיתּוֹתווייַז אויפן גרינעם גראָז. 40 אוּן זיי
האָבן זיך אַנידערגעזעצט אין שוּרות, צוּ הוּנדערט, אוּן צוּ פוּפציק. 41 אוּן
ער האָט גענוּמען די פינף ברויט אוּן די צווויי פיש, אוּן האָט אויפגעהויבן
זיינע אויגן צוּם הימל אוּן האָט אַ בּרָכה געמאַכט, אוּן ער האָט
אַפּגעבּראָכן פוּן דעם ברויט אוּן עס דערלאַנגט די תַּלמידים, צוּ גרייטן
פאַר זיי; אוּן אויך די צווויי פיש ער צעטיילט צווישן זיי. 42 אוּן זיי
האָבן אַלע געגעסן צוּ דער זאַט, 43 אוּן זיי האָבן צוּנויפגענוּמען פוּן די
איבערגעבליבענע ברעקלעך, צוועלף פוּלע קערבּ, אוּן אויך פוּן די
פיש. 44 אוּן די, וואָס האָבן געגעסן פוּן דעם ברויט, זענען געווען פינף
טויזנט מאָן.
45 אוּן ער האָט תֵּיכף געגייט זיינע תַּלמידים אַריינצוּגיין אין דער שיף, אוּן
אַריבּערצוּפאָרן פריער פאַר אים אויף דער אַנדערער זייט, קיין בֵּית־צַיְדָה,
בּיז ער וועט אָפּלאָזן דאָס פאָלק. 46 אוּן נאָכדעם ווי ער האָט זיך מיט זיי
אַפּגעזאָגט, איז ער אַרויפגעגאַנגען אויפן בּאַרג מִתפַּלֵל צוּ זיין. 47 אוּן אַז
סע איז געוואָרן אָוונט, איז די שיף געווען אין מיטן יַם, אוּן ער גופא אויף
דער יַבָּשה. 48 אוּן זעענדיק ווי זיי מאַטערן זיך בּיים רוּדערן – וואָרים
דער ווינט איז געווען אַנטקעגן זיי – איז ער צוּ זיי געקוּמען אַרוּם דער

פּערטער נאַכטוואַך, גייענדיק אויפן ים. אוּן ער האָט זיי געוואָלט
פאַרבייגיין, 49 אוּן ווי זיי האָבן אים געזען גיין אויפן ים, האָבן זיי
געמיינט, אַז דאָס איז אַ גייסט, אוּן האָבן זיך צעשריגן; 50 ווארים זיי
האָבן אים אַלע געזען, אוּן האָבן זיך דערשראָקן. אוּן תּיכף האָט ער
געערעדט מיט זיי, אוּן צו זיי געזאָגט: זייט געטרייסט, דאָס בין איך;
האָט ניט קיין מוֹרא. 51 אוּן ער איז צו זיי אין דער שיף אַריינגעגאַנגען,
אוּן דער ווינט האָט אויפגעהערט. אוּן זיי האָבן זיך שטאַרק
געחידושט; 52 ווארים זיי האָבן ניט פאַרשטאַנען בנוֹגע דעם ברויט,
מחמת זייער האַרץ איז געווען פאַרהאַרטעוועט.
53 אוּן בעת זיי זענען אַריבערגעפאָרן, זענען זיי געקומען צום לאַנד
גנֵיסַר, אוּן האָבן זיך דערנענטערט צום בערג. 54 אוּן אַז זיי זענען
אַרויס־געקומען פון דער שיף, האָט מען אים תּיכף דערקענט, 55 אוּן
זיי זענען אַרומגעלאָפן אין דער גאַנצער געגנט, אוּן האָבן זענומען
ברענגען די קראַנקע אויף זייערו געלעגערס, וואוהין זיי האָבן געהערט,
אַז ער געפינט זיך. 56 אוּן אומעטום וואוּ ער איז געקומען, אין די
דערפער, שטעט אָדער מקוֹמות, האָט מען די קראַנקע אַוועקגעלייגט
אויפן מאַרק, אוּן אים געבעטן, צו מעגן כאָטש אָנרירן די כּנפות פון
זיין בֶּגֶד. אוּן אַלע, ווָאס האָבן אים אָנגעריט, זענען געהאָלפן
געוואָרן.
ז אוּן סע האָבן זיך ביי אים פאַרזאַמלט די פרושים, אוּן עטלעכע פון
די סוֹפרים, ווָאס זענען געקומען פון ירוּשָלַיִם, 2 אוּן זיי האַבן געזען,אַז
עטלעכע פון זיינע תּלמידים עסן ברויט מיט טָמא, דאָס הייסט, מיט
אומגעוואַשענע הענט. 3 (ווארים די פרושים, אוּן אַלע יידן עסן ניט,
סיידן זיי וואַשן זיך די הענט, ווארים זיי האַלטן די מסוֹרה פון די
זקֵנים; 4 אוּן וועז זיי קומין פון מאַרקפּלאַץ, עסן זיי ניט, כָּל־זמַן זיי
וואַשן זיך ניט; אוּן אַ סַך אַנדערע זאַכן האָבן זיי איבערגענומען מקַיים
צו זיין: דאָס טובלען פון בעכערס, אוּן טעפּ, אוּן קופּערנע כֵּלים.)
5 אוּן די פרושים אוּן די סוֹפרים האָבן אים געפרעגט: פאַרוואָס זענען
זיך דיינע תּלמידים ניט נוֹהג לויט דער מסוֹרה פון די זקֵנים, נייערט זיי
עסן ברויט מיט טָמא הענט? 6 אוּן ער האָט צו זיי געזאָגט: גוט האָט
ישַעיָה אויף אייך חוֹנפים נביאות געזאָגט, ווי סע שטייט געשריבן:

דאָס דאָזיקע פאָלק גיט מיר אָפּ כָּבוד מיט זיינע ליפּן,
אָבער זיין האַרץ איז ווייט פּון מיר.
7 אוּן אומזיסט טוען זיי מיך דינען,
מיט לערנען איינגעהאַזרטע מִצוות פּון מענטשן.[1]
8 איר פאַרלאָזט דאָס געבאָט פּון גאָט, אוּן האַלט זיך ביי דער מסורה
פּון מענטשן.
9 אוּן ער האָט צוּ זיי געזאָגט: אַיי האָט איר מבֵטל געווען גאָטס
געבאָט, זיך צוּ קענען האַלטן ביי אייער מסורה! 10 וואָרים משה האָט
געזאָגט: גיב אָפּ כָּבוד דיין פאָטער אוּן דיין מוטער; אוּן דער, ווער
שעלט פאָטער, אָדער מוטער, זאָל טייטן געטייט ווערן;[2] 11 אָבער איר
זאָגט: אויב איינער וועט זאָגן צוּ זיין פאָטער, אָדער מוטער: אַ קָרבן
איז דאָס, ווער דוּ וואַלטסט געקענט הַנָאה האָבן פּון מיר, דאָס הייסט,
עס איז אַ נֵדר צוּ גאָט; 12 דעמאָלט לאָזט איר אים שוין מער גאָרניט
טאָן פאַר זיין פאָטער, אָדער מוטער; 13 אוּן דערמיט מאַכט איר בָּטל
גאָטס ווארט צולִיב אייער אָנגענומענער מסורה. אוּן אַזוי אַשטייגער
זענט איר זיך פיל מאָל נוֹהג.
14 אוּן ער האָט צוּ זיך ווידער גערופן דאָס פאָלק, אוּן האָט צוּ זיי
געזאָגט: הערט מיך אויס, איר אַלע, אוּן פאַרשטייט: 15 ניט דאָס, ווער
קומט אַריין אין אַ מענטשן פּון דרויסן, קאָן אים מטַמא זיין; נייערט
דאָס, ווער קומט אַרויס פּון אים, אָט דאָס איז מטַמא דעם מענטשן.
16 דער, ווער האָט אויערן צוּ הערן, זאָל הערן. 17 אוּן בשַעת ער האָט
פאַרלאָזט דאָס פאָלק,אוּן איז אַריינגעגאַנגען אין הויז אַריין, האָבן
זיינע תַלמידים אים געפרעגט וועגן דעם מָשל. 18 אוּן ער האָט צוּ זיי
געזאָגט: זענט איר אויך אָן שֵׂכל? פאַרשטייט איר ניט, אַז אַלץ, ווער
קומט אַריין אין דעם מענטשן פּון דרויסן, קאָן אים ניט מטַמא זיין?
19 וואָרים סע גייט ניט אין זיין האַרץ אַריין, נייערט אין מאָגן, אוּן פּון
דאָרטן אין בֵּית־הַכִּיסא אַריין. (אָט אַזוי האָט ער אַלע שפּייזן ריין
געמאַכט.) 20 אוּן ער האָט געזאָגט: דאָס, ווער קומט אַרויס פּון דעם
מענטשן, דאָס איז מטַמא דעם מענטשן. 21 וואָרים פּון אינעווייניק, פּון
דעם מענטשנס האַרץ, קומען אַרויס בייזע מַחשָבות, זנוּת, גנֵבה,
רציחה, 22 ניאוף, זשעדנעקייט, רשעות, באַטרוג, תַאווה, עַין־הָרע,
לעסטערונג, גַאווה, שטות. 23 אָט דאָס גאַנצע שלעכטס קומט אַרויס
פּון אינעווייניק, אוּן איז מטַמא דעם מענטשן.

[1] ישעיה כט, 13. [2] שמות כ, 12; כא, 17.

24 אוּן ער איז אויפגעשטאַנען פּוּן דאָרטן אוּן איז אַוועקגעגאַנגען אין די קאַנטן פּוּן צוֹר אוּן צִידוֹן. אוּן ער איז אַריַינגעגאַנגען אין אַ הויז, אוּן האָט ניט געוואָלט, ס׳זאָל ווער וויסן פּוּן דעם; אָבער ער האָט ניט געקאָנט בלייבן פאַרבאָרגן. 25 וואָרים תֵּיכף האָט אַ פרוי, וועמעס טעכטערל האָט געהאַט אַן אומריינעם גייסט, געהערט וועגן אים, אוּן זי איז געקומען אוּן איז אים געפאַלן צוּ די פיס. 26 אוּן די פרוי איז געווען אַ יְוונית, פּוּן סִירִישׁ־פענִיקישן אָפשטאַם. אוּן זי האָט אים געבעטן, אַז ער זאָל אַרויסטרייַבן דעם בייזן גייסט פּוּן איר טאָכטער. 27 אוּן ער האָט צוּ איר געזאָגט: זאָלן קוֹרם די קינדער זאַט ווערן, וואָרים עס איז ניט רעכט צוּ נעמען דאָס ברויט פּוּן די קינדער, אוּן עס וואַרפן פאַר די הינט. 28 אָבער זי האָט אים געענטפערט: יאָ, האַר; אויך די הינט אוּנטערן טיש עסן די ברעקלעך פּוּן די קינדער. 29 אוּן ער האָט צוּ איר געזאָגט: צוליב דעם דאָזיקן וואָרט, גיי דיין וועג; דער בייזער גייסט איז אַרויס פּוּן דיין טאָכטער. 30 אוּן זי איז אַהיימגעגאַנגען, אוּן האָט דאָס קינד געפּוּנטן ליגן אויפן בעט, אוּן דער בייזער גייסט איז פּוּן איר געוואָרן אַרויסגעגאַנגען.

31 אוּן ער איז ווידער אַרויסגעגאַנגען פּוּן די געמאַרקן פּוּן צוֹר, אוּן איז געגאַנגען דורך צִידוֹן צוּם יַם פּוּן גָּלִיל, דורך די געמאַרקן פּוּן דעקאַפּאָליס. 32 אוּן מען האָט צוּ אים געבראַכט אַ טויבן, וואָס האָט געשטאַמלט; אוּן זיי האָבן אים געבעטן, אַז ער זאָל אַרויפלייגן אויף אים זיין האַנט. 33 אוּן ער האָט אים אַוועקגענומען אָן אַ זייט פּוּן דעם פאָלק, אוּן האָט אַריַינגעלייגט זיינע פינגער אין זיינע אויערן, אוּן האָט אַ שפּיי געטאָן אוּן אָנגערירט זיין צונג; 34 אוּן אויפהייבנדיק זיינט אויגן צוּם הימל, האָט ער אַ זיפֿץ געטאָן, אוּן צוּ אים געזאָגט: אֶפַּתָּח, וואָס איז טיַיטש: עפּן דיך אויף! 35 אוּן זיינע אויערן האָבן זיך געעפנט, אוּן דער באַנד פּוּן זיין צונג איז געוואָרן לויז, אוּן ער האָט גערעדט גלאַט. 36 אוּן ער האָט זיי באַפוילן, אַז זיי זאָלן עס קיינעם ניט דערציילן; אָבער וואָס מער ער האָט זיי פאַרוואָרט, אַלץ מער האָבן זיי עס באַקאַנט געמאַכט. 37 אוּן זיי האָבן זיך שטאַרק געחידושט, אוּן געזאָגט: אַלצדינג האָט ער גוט געטאָן; ער מאַכט אַפילו די טויבע הערן, אוּן די שטומע רעדן.

ח אין יענע טעג, בעת סע האָט זיך ווידער פאַרזאַמלט אַ גרויסער עוֹלם, אוּן זיי האָבן ניט געהאַט וואָס צוּ עסן, האָט ער גערופן צוּ זיך זיינע תַּלמידים, אוּן האָט צוּ זיי געזאָגט: 2 עס איז מיר אַ רַחֲמָנוּת אויפן פאָלק, וואָרים זיי זענען מיט מיר שוין דריי טעג, אוּן האָבן ניט וואָס צוּ עסן. 3 אוּן אויב איך זאָל זיי אַהיימשיקן אומגעגעסן, וועלן זיי נאָך חַלָּשׁן אויפן וועג; אוּן טייל פּוּן זיי קומען אויך פּוּן ווייט. 4 אוּן זיינע תַּלמידים האָבן אים געענטפערט: פּוּן וואַנען קאָן מען זיי דאָ אין דער מִדבּר זעטיקן מיט ברויט? 5 האָט ער זיי געפרעגט:

וויפל לאַבן ברויט האָט איר? האָבן זיי געזאָגט: זיבן. 6 אוּן ער האָט
געהייסן דעם עולם זיך אַנידערזעצן אויף דער ערד; אוּן ער האָט גענומען
די זיבן ברויט אוּן האָט אַ ברָכה געמאַכט, אוּן ער האָט זיי איבערגעבראָכן,
אוּן געגעבן זיינע תַלמידים, צוּ גרייטן פאַר זיי. אוּן זיי האָבן עס דערלאַנגט
דעם עולם. 7 אוּן זיי האָבן אויך געהאַט עטלעכע קליינע פישלעך; אוּן
נאָכדעם ווי ער האָט איבער זיי אַ ברָכה געמאַכט, האָט ער געהייסן, מע
זאָל אויך זיי דערלאַנגען. 8 אוּן זיי האָבן געגעסן, אוּן זענען זאַט געוואָרן;
אוּן זיי האָבן צוּנויפגעקליבן פוּן די איבערגעבליבענע ברעקלעך, זיבן
קערבּ. 9 אוּן זיי זענען געווען אַן עֶרֶך פוּן פיר טויזנט מענטשן. אוּן ער
האָט זיי אַוועקגעשיקט; 10 אוּן תֵּיפֿך איז ער אַריין אין אַ שיף מית זיינע
תַלמידים, אוּן איז אָנגעקומען אין די קאַנטן פוּן דַלמָנוּתָא.
11 אוּן די פרושים זענען אַרויסגעקומען, אוּן האָבן אָנגעהויבן מיט אים אַ
וויכּוּח, אוּן פאַרלאַנגט פוּן אים אַ צייכן פוּן הימל, כּדי אים צוּ פרוּאווּן.
12 אוּן ער האָט טיף אָפּגעזיפצט אין זיין געמיט, אוּן געזאָגט: פאַרוואָאס
זוכט דער דאָזיקער דוֹר אַ צייכן? באָמת, איך זאָג אייך, דעם דאָזיקן דוֹר
וועט ניט געגעבן ווערן קיין שוּם צייכן. 13 אוּן ער האָט זיי פאַרלאָזט, אוּן
איז ווידער אַריַנגעגאַנגען אין דער שיף, אוּן איז אַריבערגעפאָרן אויף דער
אַנדערער זייט.
14 אוּן זיי האָבן פאַרגעסן מיטצוּנעמען ברויט, אוּן האָבן ניט געהאַט מער
ווי איין ברויט אין דער שיף. 15 אוּן ער האָט זיי געוואָרנט: גיט אַכטוּנג,
אוּן היט אייך פאַר דעם זויערטייג פוּן די פרושים אוּן פאַר דעם זויערטייג
פוּן הוֹרדוֹסן. 16 אוּן זיי האָבן זיך געאַמפערט איינער מיטן אַנדערן, אוּן
געזאָגט: מיר האָבן ניט קיין ברויט. 17 אוּן יֵשׁוּע האָט עס באַמערקט, אוּן
צוּ זיי געזאָגט: ווּאָס אַמפּערט איר אייך, ווּאָס איר האָט ניט קיין ברויט?
צי קאָנט איר נאָך אַלץ ניט מערקן אוּן פאַרשטיין? איז אייער האַרץ
פאַרהאַרטעוועט? 18 איר האָט אויגן אוּן זעט ניט, אוּן איר האָט אויערן,
אוּן הערט ניט? אוּן געדענקט איר ניט, 19 בּעת איך האָבּ צעברָאָכן די פינף
ברויט פאַר די פינף טויזנט, וויפל פוּלע קערבּ מיט ברעקלעך האָט איר
צוּנויפגעקליבן? זאָגן זיי צוּ אים: צוועלף. 20 אוּן בּעת איך האָבּ צעברָאָכן
די זיבן פאַר די פיר טויזנט, וויפל פוּלע קערבּ מיט ברעקלעך האָט איר
צוּנויפגעקליבן? זאָגן זיי צוּ אים: זיבן. 21 האָט ער צוּ זיי געזאָגט: טאָ
פאַרוואָאס פאַרשטייט איר ניט?
22 אוּן זיי זענען געקומען קיין בֵּית־צַיידָה. אוּן מען האָט צוּ אים געבראַכט
אַ בלינדן, אוּן אים געבעטן, אַז ער זאָל אים אָנרירן. 23 אוּן ער האָט
אָנגענומען דעם בלינדן בּיי דער האַנט, אוּן האָט אים אַרויסגעפירט פוּן
דאָרף; אוּן אַז ער האָט אַ שפּיי געטאָן אויף זיינע אויגן, האָט ער
אַרויפגעלייגט זיינע הענט אויף אים, אוּן אים געפרעגט: זעסטוּ עפּעס?
24 אוּן ער האָט אַ קוּק געגעבן, אוּן געזאָגט: איך זע מענטשן,

ווי בײַמער זע איך זיי אַרומגיין. 25 דערנאָך האָט ער ווידער אַרויפגעלייגט די הענט אויף זיינע אויגן; אוּן ער האָט שאַרף געקוקט, אוּן איז געהיילט געוואָרן, אוּן האָט אַלץ געזען קלאָר. 26 אוּן ער האָט אים אַהיימגעשיקט, אוּן געזאָגט: גיי אַפילו אין דאָרף ניט אַריין.

27 אוּן יֵשׁוּעַ איז אַרויסגעגאַנגען מיט זיינע תַּלמידים אין די דערפער פוּן קֵיסָריה פוּן פיליפּוס; אוּן אויפן וועג האָט ער געפרעגט זיינע תַּלמידים: ווער, זאָגן די מענטשן, בין איך? 28 האָבן זיי אים געענטפערט: יוֹחָנָן הַמַּטבּיל; אוּן אַנדערנ, אֵלִיָהוּ; אוּן אַנדערע וויידער, איינער פוּן די נבֿיאים. 29 האָט ער זיי געפרעגט: איר אָבער, ווער זאָגט איר, בין איך? אוּן פּעטרוס האָט געענטפערט, אוּן צו אים געזאָגט: דוּ ביסט דער מָשִׁיחַ! 30 אוּן ער האָט זיי אָנגעזאָגט, אַז זיי זאָלן קיינעם ניט דערציילן וועגן אים.

31 אוּן ער האָט מיט זיי אָנגעהויבן צוּ לערנען, אַז דער בֶּן־אָדָם מוּז ליידן אַ סַך, אוּן פאַרוואָרפן וועלן פוּן די זקֵנים, אוּן די ראָשׁי־כֹּהֲנים, אוּן די סוֹפֿרים, אוּן געטייט ווערן, אוּן נאָך דריי טעג וועט ער ווידער אויפשטיין. 32 אוּן ער האָט דערפוּן אָפן גערעדט. אוּן פּעטרוס האָט אים געגומען, אוּן האָט אים אָנגעהויבן צוּ מוסרן. 33 אָבער ער האָט זיך אויסגעדרייט, אוּן קוקנדיק אויף זיינע תַּלמידים, האָט ער אויסגעמוסרט פּעטרוסן, אוּן געזאָגט: קער אָפּ פוּן מיר שָׂטָן! וואָרים דיך אַרט ניט, וואָס איז שַׁייך גאָט, נייערט וואָס איז שַׁייך מענטשן.

34 אוּן ער האָט צוּ זיך גערופן דאָס פאָלק אינאיינעם מיט זיינע תַּלמידים, אוּן האָט צוּ זיי העזאָגט: וויל מיר ווער נאָכגיין, זאָל ער זיך אַליין פאַרלייקענען, אוּן נעמען אויף זיך זיין צלָב, אוּן מיר נאָכגיין. 35 וואָרים ווער סע ויל מַציל זיין זיין לעבן, וועט עס פאַרלירן; אוּן ווער סע וועט פאַרלירן זיין זיין לעבן, וועט עס פאַרלירן אוּן צוליב דער בשׂוֹרה, וועט עס מַציל זיין. 36 וואָרים וואָס נוצט עס דעם מענטשן, ווען ער זאָל געווינען די גאַנצע וועלט, אוּן פאַרלירן זיין לעבן? 37 אָדער וואָס פאַר אַן אויסלייז קאָן אַ מענטש געבן פאַר זיין לעבן? 38 וואָרים ווער עס וועט זיך שעמען מיט מיר אוּן מיט מיינע רייד אין דעם דאָזיקן נוֹאָפדיקן אוּן זינדיקן דוֹר, וועט דער בֶּן־אָדָם זיך אויך שעמען מיט אים, בעת ער וועט קומען אין דער הערלעכקייט פוּן זיין פאָטער מיט די הייליקע מַלאָכים.

ט אוּן ער האָט צוּ זיי געזאָגט: באֱמת, איך זאָג אייך, פאַראַן עטלעכע פוּן די, וואָס שטייען דאָ, וואָס וועלן ניט פאַרזוכן דעם טָעם פוּן טויט, ביז זיי וועלן זען דאָס מַלכוּת פוּן גאָט אַנקומען מיט מאַכט.

2 אוּן זעקס טעג שפּעטער האָט יֵשׁוּעַ געגומען מיט זיך פּעטרוסן, אוּן
יַעקבן, אוּן יוֹחָנָן, אוּן האָט זיי אַרויפגעבראַכט אַליין מיט זיך אויף אַ
הויכן באַרג; אוּן ער איז פאַר זיי פאַרענדערט געוואָרן. 3 אוּן זיינע
מַלבושים זענען געוואָרן שטראַלנדיק, אַזוי ווייס, אַז קיין פאַרבער
אויף דער ערד וואַלט זיי ניט געקאָנט ווייסער מאַכן. 4 אוּן אֵלִיָּהוּ מיט
משהן האָבן זיך אַנטפלעקט צוּ זיי, אוּן האָבן געריעדט מיט יֵשׁוּעַן.
5 אוּן פּעטרוס האָט זיך אָפּגערופן צוּ יֵשׁוּעַן רֶבִּי, עס איז גוט פאַר
אונדז דאָ צוּ זיין; לאָמיר מאַכן דריי ביידלעך, איינס פאַר דיר, אוּן
איינס פאַר משהן, אוּן איינס פאַר אֵלִיָּהוּ. 6 וואָרים ער האָט ניט
געוואוּסט, וואָס צוּ זאָגן, אַזוי דערשראָקן זענען זיי געווען. 7 אוּן
געקומען איז אַ וואָלקן, אוּן האָט זיי פאַרשאָטנט, אוּן אַ קוֹל איז אַרויס
פּוּן דעם וואָלקן: דאָס איז מיין געליבטער זון; אים זאָלט איר הערן.
8 אוּן אַז זיי האָבן זיך פלוצים אַרומגעקוקט, האָבן זיי קיינעם ניט
געזען, אַחוץ יֵשׁוּעַן אַליין.
9 אוּן בעת זיי האָבן אַראָפּגענידערט פּוּן דעם באַרג, האָט ער זיי
באַפוילן, אַז זיי זאָלן קיינעם ניט דערציילן, וואָס זיי האָבן געזען, ביז
דער בֶּן־אָדָם וועט אויפשטיין תּחַיַּת־הַמֵּתים. 10 אוּן זיי האָבן
אויפגעכאַפּט דאָס וואָרט, אוּן האָבן זיך געישובט צווישן זיך, וואָס
תּחַיַּת־הַמֵּתים זאָל באַטייטן. 11 אוּן זיי האָבן אים געפרעגט: פאַרוואָס
זאָגן די סוֹפרים, אַז קוֹדם דאַרף קומען אֵלִיָּהוּ? 12 האָט ער צוּ זיי
געזאָגט: אַוודאי קומט קוֹדם אֵלִיָּהוּ, אוּן טוט אַלץ אויפריכטן; אוּן ווי
סע שטייט געשריבן וועגן דעם בֶּן־אָדָם, אַז ער מוז אַ סַך ליידן, אוּן
ווערן פאַרשטויסן. 13 אָבער איך זאָג אייך, אַז אֵלִיָּהוּ איז שוין
געקומען, אוּן זיי האָבן מיט אים געטאָן וואָס זיי האָבן געוואָלט, אַזוי
ווי סע שטייט געשריבן וועגן אים.
14 אוּן בעת זיי זענען געקומען צוּ די תַּלמידים, האָבן זיי געזען אַ
גרויסן עוֹלם אַרום זיי, אוּן סוֹפרים האָבן זיך מיט זיי מתוַכּחַ געווען.
15 אוּן אַז די מענטשן האָבן אים דערזען, זענען זיי נשתּוֹמם געוואָרן,
אוּן האָבן זיך אַ לאָז געטאָן צוּ אים, אוּן אים אָפּגעגעבן שָׁלוֹם. 16 אוּן
ער האָט זיי געפרעגט: וועגן וואָס זענט איר זיך מתוַכּחַ מיט זיי?
17 אוּן איינער פּוּן דעם פאָלק האָט אים געענטפערט: רֶבִּי, איך האָב
געבראַכט צוּ דיר מיין זון, וואָס האָט אַ שטומען גייסט; 18 אוּן וואוּ
נאָר ער כאַפּט אים אָן, וואַרפט ער אים אַהין אוּן אַהער; אוּן ער
שוימט אוּן קרייצט מיט די ציין, אוּן ווערט פאַרשטאַרט; אוּן איך האָב
געזאָגט צוּ דיינע תַּלמידים, אַז זיי זאָלן אים אַרויסטרייַבן, אָבער
זיי זענען ניט געוואָגן ביכוֹלת. 19 אוּן ער האָט זיי געענטפערט:
אָ אומגלויביקער דוֹר, ווי לאַנג נאָך זאָל איך זיין מיט אייך?

ווי לאַנג נאָך זאַל איך אייך פאַרטראָגן? ברענגט אים אַהער צוּ מיר. 20 אוּן
זיי האָבן אים געבראַכט צוּ אים; אוּן ווי ער האָט אים דערזען, האָט דער
גייסט פלוצים געוומען אים רייסן; אוּן ער איז אַנידערגעפאַלן אזוי דער
ערד, אוּן האָט זיך שוימענדיק געוואַלגערט. 21 אוּן ער האָט געפרעגט זיין
פאָטער: ווי לאַנג איז עס, זינט דאָס איז צוּ אים געקומען? האָט ער געזאָגט:
פוּן קינדווייז אָן. 22 אוּן אָפט וואַרפט ער אים אין פייער אוּן אין וואַסער
אַריין, כּדי אים אומצוּברענגען. אָבער אויב דוּ קענסט עפּעס טאָן, האָב אויף
אונדז רַחמנות, אוּן העלף אונדז. 23 אוּן יֵשוּע האָט צוּ אים געזאָגט: אויב דוּ
קענסט? – אַלץ איז מעגלעך פאַר דעם, וואָס גלויבט. 24 אוּן תֵּיכף האָט דער
פאָטער פוּן דעם יינגל אויסגעשריגן, אוּן געזאָגט: איך גלויב; העלף מיין
אומגלויבן! 25 אוּן וועון יֵשוּע האָט געזען, אַז דאָס פאָלק לויפט זיך צוּזוּיף,
האָט ער אָנגעשריגן אויף דעם אומריינעם גייסט, אוּן צוּ אים געזאָגט: דוּ
שטומער אוּן טויבער גייסט, איך באַפעל דיר, זאָלסט אַרויס פוּן אים, אוּן
מער קיינמאָל אין אים ניט אַריינגיין. 26 אוּן נאָך אַ סַך שרייַנעניש, אוּן גרויס
ריַסענעניש, איז ער פוּן אים אַרויס; אוּן דאָס יינגל איז געוואָרן ווי אַ מֵת,
אַזוי, אַז אַ סַך האָבן געזאָגט: ער איז געשטאָרבן. 27 אָבער יֵשוּע האָט אים
אָנגענומען ביי דער האַנט, אוּן האָט אים אויפגעהויבן, אוּן ער איז
אויפגעשטאַנען. 28 אוּן וועון ער איז אַריַינגעגאַנגען אין הויז אַריין, האָבן
אים זיינע תַּלמידים געפרעגט, בעת זיי זענען געווען אַליין: פאַרוואָס האָבן
מיר אים ניט געקענט אַרויסטריַבן? 29 האָט ער צוּ זיי געזאָגט: דער
דאָזיקער מין גייט ניט אַרויס, סיידן דוּרך תּפילה אוּן תּעניתים.
30 אוּן זיי זענען פוּן דאָרטן אַוועק, אוּן זענען דוּרכגעגאַנגען דוּרך גָלִיל; אוּן
ער האָט ניט געוואָלט, אַז עמיצער זאָל עס וויסן. 31 וואָרים ער האָט
געלערנט זיינע תַּלמידים, אוּן צוּ זיי געזאָגט: דער בֶּן־אָדָם וועט
איבערגעענטפערט ווערן אין די הענט פוּן מענטשן, אוּן זיי וועלן אים
טייטן; אוּן דריי טעג נאָכן טויט וועט ער ווידער אויפשטיין. 32 אָבער זיי
האָבן ניט פאַרשטאַנען, וואָס ער האָט געזאָגט, אוּן האָבן מוֹרא געהאַט אים
צוּ פרעגן.
33 אוּן זיי זענען געקומען קיין כְּפַר־נַחוּם; אוּן בעת ער איז נעוועון אין הויז,
האָט ער זיי געפרעגט: וועגן וואָס האָט איר אייך געאַמפערט אויפן וועג?
34 אָבער זיי האָבן געשוויגן; ווייל אויפן וועג האָט איינער מיטן אַנדערן זיך
געאַמפּערט, ווער עס איז דער גרעסטער צווישן זיי. 35 אוּן ער האָט זיך
אַנידערגעזעצט, אוּן גערופן די צוועלף, אוּן האָט צוּ זיי געזאָגט: דער, וואָס
וויל זיין דער ערשטער, זאָל זיין דער לעצטער פוּן אַלע, אוּן אַ באַדינער פוּן
אַלע. 36 אוּן ער האָט גענומען אַ קינד, אוּן האָט עס אַוועקגעשטעלט אין
זייער מיט; אוּן נעמענדיק עס אין זיינע אָרעמס, האָט ער צוּ זיי געזאָגט:
37 ווער סע וועט אויפנעמען אַזאַ קינד אין מיין נאָמען, טוט מיך

אויפנעמען; אוּן וועט סע נעמט מיך אויף, נעמט ניט מיך, נייערט אים, וואָס האָט מיך געשיקט.
38 האָט יוֹחָנָן צוּ אים געזאָגט: רַבִּי, מיר האָבן געזען איינעם אַרויסטרייַבן בייזע גייסטער אין דיין נאָמען; אוּן מיר האָבן אים פאַרווערט, וואָרים ער איז אונדז ניט נאָכגעגאַנגען. 39 אוּן יֵשׁוּעַ האָט געזאָגט: פאַרווערט אים ניט; וואָרים קיינער קאָן ניט טאָן קיין וואונדער אין מיין נאָמען, אוּן בּאַלד רעדן שלעכטס אויף מיר.
40 וואָרים דער, וואָס איז ניט קעגן אונדז, איז פאַר אונדז. 41 וואָרים וועט סע וועט אייך געבן צוּ טרינקען אַ בעכער וואַסער, מַחַמת איר געהערט צום מָשִׁיחַ, באָמת, איך זאָג אייך, ער וועט ניט אָנווערן זיין שָׂכָר. 42 אוּן וועט סע וועט מאַכן שטרויכלען איינעם פּוּן די דאָזיקע קליינע, וואָס גלויבן אין מיר, פאַר דעם וואָלט בעסער געווען, אַז אַ גרויסער מילשטיין וואָלט אָנגעהאָנגען געוואָרן אויף זיין האַלדז, אוּן ער וואָלט אַריינגעוואָרפן געוואָרן אין יַם אַריין.
43 אוּן אויב דיין האַנט מאַכט דיך שטרויכלען, האַק זי אָפּ; עס איז בעסער פאַר דיר אַריינצוקומען אין לעבן געמומט, איידער מיט דיינע ביידע הענט אַריינגעוואָרפן צוּ ווערן אין גיהֶנום, אין דעם אומפאַרלעשלעכן פייער, 44 וואוּ זייער וואָרעם שטאַרבט ניט אוּן דאָס פייער ווערט ניט פאַרלאָשן.[1] 45 אוּן אויב דיין פוּס מאַכט דיך שטרויכלען, האַק אים אָפּ; עס איז בעסער פאַר דיר אַריינצוקומען אין לעבן לאָם, איידער מיט ביידע פיס אַריינגעוואָרפן צוּ ווערן אין גיהֶנום, 46 וואוּ זייער וואָרעם שטאַרבט ניט, אוּן דאָס פייער ווערט ניט פאַרלאָשן. 47 אוּן אויב דיין אויג מאַכט דיך שטרויכלען, רייס עס אַרויס; עס איז בעסער פאַר דיר אַריינצוקומען אין דעם מַלכות פּוּן גאָט מיט איין אויג, איידער מיט ביידע אויגן אַריינגעוואָרפן צוּ ווערן אין גהֶינום, 48 וואוּ זייער וואָרעם שטאַרבט ניט, אוּן דאָס פייער ווערט ניט פאַרלאָשן. 49 וואָרים יעדער איינער וועט געזאַלצן ווערן מיט פייער. 50 זאַלץ איז גוט; אויב אָבער זאָלץ פאַרלירט דעם טַעם, מיט וואָס וועט איר עס ווירצן? האָט זאַלץ אין זיך, אוּן לעבט בּשָׁלום איינער מיטן אַנדערן.
ל אוּן ער איז אויפגעשטאַנען פּוּן דאָרטן, אוּן איז געקומען אין די גענטער פּוּן יהוּדה אוּן עֵבר־הַיַרדן, אוּן אַ גרויסער הַמוֹן מענטשן האָט זיך ווידער אַרוּם אים פאַרזאַמלט. אוּן ווי זיין שטייגער, האָט ער ווידער מיט זיי געלערנט.
2 אוּן פּרושים האָבן גענעענט, אוּן כּדי אים צוּ פּרוּאווּן, האָבן זיי אים געפרעגט: צי מעג

[1] ישעיה סו, 24.

אַ מאַן זיך גֶטן מיט זיין ווייב? 3 האָט ער זיי געענטפערט: וואָס האָט
אייך משה געבאָטן? 4 האָבן זיי געזאָגט: משה האָט אונדז דערלויבט
צו שרייבן אַ גֶט, און זי אַוועקשיקן.[1] 5 אָבער יֵשוּעַ האָט צו זיי געזאָגט:
צוליב אייער האַרטהאַרציקייט האָט ער אייך פאַרגעשריבן דאָס דאָזיקע
געבאָט. 6 אָבער אין אָנהייב פון דער באַשאַפונג האָט זיי גאָט באַשאַפן
זָכר און נקֵבה.[2] 7 דעריבער זאָל אַ מאַן פאַרלאָזן זיין פאָטער און
מוטער, און זיך באַהעפטן אָן זיין ווייב, 8 און ביידע זאָלן ווערן איין
ליַיב. אַזוי זענען זיי שוין מער ניט צוויי, נייערט איין ליַיב.[3] 9 דעריבער,
וואָס גאָט האָט באַהאָפטן, זאָל אַ מענטש ניט פונאַנדערשיידן.
10 און אין הויז האָבן אים די תַלמידים ווידער געפרעגט וועגן דעם
דאָזיקן ענין. 11 און ער האָט צו זיי געזאָגט: ווער סע גֶט זיך מיט זיין
ווייב, און האָט חַתונה מיט אַן אַנדערער, איז אַ נואַף. 12 און אויב זי
גופא גֶט זיך מיט איר מאַן, און האָט חַתונה מיט אַן אַנדערן, איז זי אַ
נואַפטע.
13 און זיי האָבן צו אים געבראַכט קינדער, כדי ער זאָל זיי אָנרירן;
אָבער די תַלמידים האָבן זיך אויף זיי אָנגעבייזערט. 14 און אַז יֵשוּעַ
האָט דאָס געזען, האָט עס אים פאַרדראָסן, און ער האָט צו זיי געזאָגט:
לאָזט די קינדער קומען צו מיר, און פאַרווערט זיי ניט; ווייל צו
אַזעלכע געהערט דאָס מַלכות פון גאָט. 15 באֶמת, איך זאָג אייך, ווער
סע וועט ניט מקַבל זיין דאָס מַלכות פון גאָט ווי אַ קינד, דער וועט
דערין ניט אַריַינקומען. 16 און ער האָט זיי געגנומען אין זיינע אָרעמס,
און האָט זיי געבענטשט, און אַרויפגעלייגט זיינע הענט אויף זיי.
17 און בעת ער האָט זיך געלאָזט אין וועג אַריין, איז צו אים גוגעלאָפן
איינער, וואָס איז פאַר אים געפאַלן אויפן פָנים, און האָט אים
געפרעגט: רֶבי גוטער, וואָס זאָל איך טאָן, כדי צו ירשענען אייביק
לעבן? 18 און יֵשוּעַ האָט צו אים געזאָגט: פאַרוואָס רופסטו מיך
גוטער? קיינער איז ניט גוט, הוץ גאָט אַליין. 19 דו קענסט די מִצוות: דו
זאָלסט ניט טייטן, דו זאָלסט ניט מנַה זיין, דו זאָלסט ניט גַנבענען, דו
זאָלסט ניט פאַלש עדות זאָגן, דו זאָלסט ניט באַרויבן, גיב אָפּ כָבוד דיין
פאָטער און מוטער.[4] 20 און ער האָט צו אים געזאָגט: רֶבי דאָס אַלץ
האָב איך אָפּגעהיט פון מיין יוגנט אַן. 21 און יֵשוּעַ האָט אים
אָנגעקוקט, און אים ליב באַקומען, און האָט צו אים געזאָגט: איין זאַך
פעלט דיר נאָך; גיי, פאַרקויף

[1] דברים כד, 1-4. [2] בראשית א, 27; ה, 2. [3] בראשית ב, 24. [4] שמות כ, 12-14; דברים ה, 16-18.

וואָס דו פאַרמאָגסט, אוּן גיב עס די אָרעמע, וועסטו האָבן אַן אוֹצר אין הימל. אוּן קום, אוּן גיי מיר נאָך. 22 ביי די רייד האָט זיך זיין פָּנים פאַרכמאַרעט, אוּן ער איז אַוועקגעגאַנגען אַ דערשלאָגענער, מַחמת ער האָט געהאַט אַ סַך גיטער.

23 אוּן יֵשוּעַ האָט זיך אַרומגעקוקט, אוּן געזאָגט צוּ זיינע תַּלמידים: ווי שווער איז פאַר די, וואָס האָבן עשירות, אַריַינצוקומען אין דעם מַלכות פוּן גאָט! 24 אוּן די תַּלמידים האָבן זיך געחידושט איבער זיינע רייד. אוּן יֵשוּעַ האָט זיך ווידער אָפּגערופֿן, אוּן צוּ זיי געזאָגט: קינדער, ווי שווער איז פאַר די, וואָס פאַרזיכערן זיך אין עשירות, אַריַינצוקומען אין דעם מַלכות פוּן גאָט! 25 עס איז לייכטער פאַר אַ קעמל דורכצוגיין דורך אַ לעכל פוּן אַ נאָדל, ווי פאַר אַן עושר אַריַינצוקומען אין דעם מַלכות פוּן גאָט. 26 אוּן זיי זענען שטאַרק נשתּומם געוואָרן, אוּן האָבן צוּ אים געזאָגט: טאָ ווער קאָן ניצול ווערן? 27 אוּן יֵשוּעַ האָט אויף זיי געקוקט, אוּן געזאָגט: ביי מענטשן איז עס אוממעגלעך, אָבער ניט ביי גאָט; וואָרים אַלץ איז מעגלעך ביי גאָט. 28 האָט פּעטרוס געזומען צוּ אים זאָגן: זע, מיר האָבן אַלץ פאַרלאָזט, אוּן זענען דיר נאָכגעגאַנגען, 29 האָט יֵשוּעַ געזאָגט: באֱמת, איך זאָג אייך, ניטאָ קיינער, וואָס האָט פאַרלאָזט הויז, אָדער ברידער, אָדער שוועסטער, אָדער מוטער, אָדער פאָטער, אָדער קינדער, אָדער פעלדער, פוּן מיַינעטוועגן אוּן צוליב דער בשׂורה טובה, 30 וואָס וועט ניט באַקומען הונדערט מאָל מער אין דער איצטקער צייט, הייזער, אוּן ברידער, אוּן שוועסטער, אוּן מוטערס, אוּן קינדער, אוּן פעלדער, אינאיינעם מיט רדיפות, אוּן אויף יענער וועלט, אייביק לעבן. 31 אָבער אַ סַך, וואָס זענען ערשטע, וועלן זיין לעצטע, אוּן די לעצטע – ערשטע.

32 אוּן זיי זענען געווען אין וועג, אוּן זענען אַרויפגעגאַנגען קיין ירוּשָׁלַיִם, אוּן יֵשוּעַ איז געגאַנגען פאָרויס פאַר זיי; אוּן זיי זענען געווען פאַרחידושט, אוּן די, וואָס זענען אים נאָכגעגאַנגען, האָבן מוֹרא געהאַט. אוּן ער האָט ווידער גענומען די צוועלף, אוּן האָט זיי אָנגעהויבן צוּ דערציילן, וואָס מיט אים וועט זיך טרעפן; 33 אוּן ער האָט געזאָגט: זעט, מיר גייען אַרויף קיין ירוּשָׁלַיִם; אוּן דער בֶּן־אָדָם וועט איבערגעענטפערט ווערן צוּ די ראָשׁי־כֹּהֲנים אוּן די סוֹפרים, אוּן זיי וועלן אים פאַרמשפּטן צום טויט, אוּן אים איבערענטפערן צוּ די גוֹיים. 34 אוּן זיי וועלן אים פאַרשפּאָטן, אוּן שפּייען אויף אים, אוּן אים שמייסן, אוּן טייטן; אוּן אויפן דריטן טאָג וועט ער ווידער אויפשטיין.

35 אוּן יַעקֹב אוּן יוֹחָנָן, זַבדיס זין, זענען צוּגעגאַנגען צוּ אים, אוּן האָבּן
געזאָגט: רֶבּי, מיר ווילן, אַז דוּ זאָלסט פֿאַר אונדז טאָן, וואָס מיר וועלן
דיך בעטן. 36 האָט ער צוּ זיי געזאָגט: וואָס ווילט איר, אַז איך זאָל טאָן
פֿאַר אייך? 37 האָבּן זיי צוּ אים געזאָגט: בּאַווילליק אונדז צוּ זיצן, איינער
צוּ דיין רעכטער, אוּן איינער צוּ דיין לינקער האַנט, אין דיין
הערלעכקייט. 38 אָבּער יֵשׁוּעַ האָט צוּ זיי געזאָגט: איר ווייסט ניט וואָס
איר ווילט. צי קאָנט איר טרינקען דעם כּוס, וואָס איך טרינק אָדער
געטוֹבלט צוּ ווערן מיט דער טבֿילה, וואָס איך ווער געטוֹבלט? 39 האָבּן
זיי צוּ אים געזאָגט: מיר קענען. אוּן יֵשׁוּעַ האָת צוּ זיי געזאָגט: דעם כּוס,
וואָס איך טרינק, ווועט איר טרינקען; אוּן מיט דער טבֿילה, וואָס איך
ווער געטוֹבלט, ווועט איר אויך געטוֹבלט ווערן; 40 אָבּער זיצן צוּ מיין
רעכטער אָדער לינקער האַנט, איז ניט מיינס צוּ געבּן, דאָס איז פֿאַר די,
פֿאַר ווועמען עס איז אָנגעבּרייט געוואָרן; 41 אוּן אַז די צען האָבּן דאָס
געהערט, האָט עס זיי פֿאַרדראָסן אויף יַעקֹבן אוּן יוֹחָנָן. 42 אוּן יֵשׁוּעַ
האָט זיי צוּגערופֿן צוּ זיך, אוּן געזאָגט: ווייסן ווייסט איר, אַז די שָׂרים
פֿוּן די גוֹיִים הערשן איבּער זיי, אוּן זייערע גדוֹלים געוועלטיקן איבּער
זיי. 43 ניט אַזוי זאָל עס אָבּער זיין צווישן אייך; נייערט ווער סע ווייל
ווערן גרויס צווישן אייך, זאָל זיין אייער בּאַדינער, 44 אוּן ווער סע ווייל
זיין ערשט צווישן אייך, זאָל זיין אייער אַלעמענס קנעכט. 45 וואָרים דער
בֶּן־אָדָם איז אויך ניט געקוֹמען באַדינט צוּ ווערן, נייערט צוּ באַדינען,
אוּן צוּ געבּן זיין לעבּן אַן אויסלייז פֿאַר אַ סָך.

46 אוּן זיי זענען געקוֹמען קיין יְריחוֹ; אוּן בּעת ער האָת פֿאַרלאָזט יְריחוֹ
מיט זיינע תַּלמידים אוּן מיט אַ גרויסן הַמוֹן מענטשן, איז טִימַיס זוּן,
בַּרטִימַי, אַ בלינדער בעטלער, געזעסן בּיים ווועג. 47 אוּן ווען ער האָט
געהערט, אַז עס איז יֵשׁוּעַ הַנוֹצרי, וואָס גייט פֿאַרבּיי, האָט ער
אנגעהוֹיבּן צוּ שרייען: יֵשׁוּעַ, בֶּן־דָּוִד, האָבּ רַחמָנוּת אויף מיר! 48 אוּן אַ
סַך האָבּן זיך אויף אים אָנגעבּייזערט, ער זאָל שווייגן. אָבּער ער האָט
נאָך העכער געשריגן: בֶּן־דָּוִד, האָבּ רַחמָנוּת אויף מיר! 49 אוּן יֵשׁוּעַ האָט
זיך אַפּגעשטעלט, אוּן געזאָגט: רופֿט אים צוּ; אוּן זיי האָבּן געופֿן דעם
בלינדן, אוּן צוּ אים געזאָגט: זיי געטרייסט; שטיי אויף, ער רופֿט דיך.
50 אוּן ער האָט אַראָפּגעוואָרפן זיין מאַנטל, אוּן איז אויפּגעשפּרונגען,
אוּן האָט געגעבּן צוּ יֵשׁוּעַן. 51 אוּן יֵשׁוּעַ האָט צוּ אים געזאָגט: וואָס
ווילסטוּ, אַז איך זאָל טאָן פֿאַר דיר? אוּן דער בלינדער האָט צוּ אים
געזאָגט: רַבּוֹני, כּ׳וויל מיין ראָיה! 52 אוּן יֵשׁוּעַ האָט צוּ אים געזאָגט:
גיי, דיין אֱמוּנה האָט דיר געהאָלפן. אוּן באַלד־רֶגע האָט ער צוּריק
באַקוֹמען זיין ראָיה, אוּן איז אים נאָכגעגאַנגען אויפן ווועג.

יא 1 אוּן בעת זיי האָבן גענעענט קיין ירוּשָׁלַיִם, קיין בֵּית־פַּגֵי אוּן בֵּית־
חִינִי, בײַם הַר־הַזֵּיתִים, האָט ער געשיקט צוויי פוּן זיינע תַּלמידים, 2 אוּן
צוּ זיי געזאָגט: גייט אין דאָרף אַריין אָנטקעגנאיבער אייך. אוּן תֵּיכף
ווי איר וועט אַריינקומען, וועט איר עפּעמען צוגעבונדן אַ יונג אייזל,
אויף וועלכן קיינער איז נאָך ניט געזעסן; בינדט עס אָפּ, אוּן ברענגט
עס אַהער. 3 אוּן אויב עמיצער וועט צוּ אייך זאָגן: פאַרוואָס טוט איר
דאָס? זאָלט איר זאָגן: דער האַר דאַרף עס האָבן, אוּן ער וועט עס
תֵּיכוּף צוריקשיקן. 4 אוּן זיי זיינען געגאַנגען, אוּן האָבן געפוּנען אַ יונג
אייזל צוגעבונדן בײַ אַ טיר אין דרויסן בײַם וועג; אוּן זיי האָבן עס
אָפּגעבונדן. 5 אוּן עטלעכע פוּן די, ווָאס זיינען דאָרט געשטאַנען, האָבן
צוּ זיי געזאָגט: ווָאס טוט איר, ווָאס איר בינדט אָפּ דאָס אייזעלע?
6 אוּן זיי האָבן צוּ זיי געזאָגט, ווָאס יֵשוּע האָט זיי געהייסן; אוּן זיי
האָבן זיי געלאָזט גיין. 7 אוּן זיי האָבן געבראַכט דאָס אייזל צוּ יֵשוּעַן,
אוּן האָבן דערויף אַרויפגעלייגט זייערע מַלבושים, אוּן ער האָט זיך
אויף זיי אַרויפגעזעצט. 8 אוּן אַ סַך האָבן אויסגעשפרייט זייערע
מַלבושים אויפן וועג, אוּן אַנדערע צווייגן, ווָאס זיי האָבן אָפּגעשניטן
אויף די פעלדער. 9 אוּן די, ווָאס זיינען געגאַנגען פאָרויס, אוּן די, ווָאס
זיינען נאָכגעגאַנגען, האָבן געשריגן: הוֹשַׁע־נָא! בָּרוּךְ הַבָּא אין דעם
נאָמען פוּן גאָט! 10 געבענטשט איז דאָס מַלכות פוּן אוּנדזער פאָטער
דָּוִד, ווָאס טוט קומען! הוֹשַׁע־נָא אין דער הייך!
11 אוּן ער איז אַריינגעקומען קיין ירוּשָׁלַיִם, אוּן איז געגאַנגען אין בֵּית־
הַמִקדש אַריין, אוּן נאָכדעם ווי ער האָט זיך אויף אַלץ אַרומגעקוקט,
אוּן מַחמת עס איז שוין געווען שפּעט, איז ער אַרויסגעגאַנגען קיין
בֵּית־חִינִי מיט די צוועלף.
12 אוּן אויף מאָרגן, בעת זיי זיינען אַרויסגעקומען פוּן בֵּית־חִינִי, איז ער
געווען הונגעריק. 13 אוּן זעענדיק פוּן דערווייַטנס אַ פייגנבוים מיט
בלעטער, איז ער צוגעגאַנגען זען, אֶפשר וועט ער אויף אים עפּעס
געפינען. אוּן אַז ער האָט זיך דערנענטערט צוּ אים, האָט ער גאָרניט
געפוּנען, אַחוּץ בלעטער; ווָארים עס איז נאָך ניט געווען די צייט פוּן
פייגן. 14 אוּן ער האָט צוּ אים געזאָגט: זאָל שוין קיינער מער קיינמאָל
ניט עסן קיין פֵּירות פוּן דיר. אוּן זיינע תַּלמידים האָבן עס געהערט.
15 אוּן זיי זיינען געקומען קיין ירוּשָׁלַיִם. אוּן ער איז אַריינגעגאַנגען אין
דעם בֵּית־הַמִקדש אַריין, אוּן האָט געגוומען אַרויסטרייבן די, ווָאס האָבן
פאַרקויפט אוּן געקויפט אין בֵּית־הַמִקדש, אוּן האָט איבערגעקערט די
טישן פוּן די חַלפָּנים, אוּן די בענק פוּן די טויבן־פאַרקויפער. 16 אוּן ער
האָט קיינעם ניט געלאָזט דורכטראָגן קיין כֶּלי דורך דעם בֵּית־הַמִקדש.
17 אוּן ער האָט געלערנט, אוּן צוּ זיי געזאָגט: שטייט דען ניט געשריבן:
מיין הויז זאָל גערופן ווערן אַ הויז פוּן תְּפִילה

פּאַר אַלע אומות? איר אַבער האָט עס געמאַכט אַ היול פון גַזלָנים.[1]
18 און די ראָשי־כֹּהַנים און די סוֹפֿרים האָבן דאָס געהערט, און זיי
האבן געזוכט וויאַזוי אים אומצובּרענגען; וואָרים זיי האָבן פאַר אים
מורא געהאַט, מַחמת דאָס גאַנצע פאָלק האָט זיך געחידושט איבער
זיין לערנונג. 19 און יעדן אָוונט איז ער אַרויסגעגאַנגען פון דער
שטאָט. 20 און וועג זיי זענען פאַרביַגעגאַנגען אין דער פרי, האָבן זיי
געזען, אַז דער פיַגנבוים איז פאַרוועלקט געוואָרן ביז די וואָרצלען.
21 און פּעטרוס האָט זיך דערמאָנט, און צו אים געזאָגט: רַבי, זע! דער
פיַגנבוים, וואָס דו האָסט פאַרשאָלטן, איז פאַרוועלקט געוואָרן. 22 און
ישוּע האָט געענטפערט, און צו זיי געזאָגט: האָט אמונה אין גאָט.
23 באֱמת, איך זאָג אייך, ווער סע וועט זאָגן צו דעם דאָזיקן באַרג:
הייב דיך אויף און וואַרף דיך אין ים אַריין, און ער וועט ניט צווייפלען
אין זיין האַרץ, נייערט וועט גלויבן אין דעם, וואָס ער זאָגט, וועט עס
געשען פאַר אים. 24 דעריבער זאָג איך אייך, אַלץ, וואָס איר וועט
בעטן אוּן פאַרלאַנגען, גלויבט אַז איר האָט עס שוין, און איר וועט עס
האָבן. 25 אוּן ווען איר שטעלט זיך מִתפַּלֵל צו זיין, זייט מוחל, אויב
איר האָט עפּעס קעגן עמיצן, כדי אייער פאָטער אין הימל זאָל אויך
אייך מוחל זיין אייערע חַטָאים. 26 אָבער אויב איר וועט ניט מוחל זיין,
וועט אייער פאָטער אין הימל אויך אייערע חַטָאים ניט מוחל זיין.
27 און זיי זענען ווידער געקומען קיין ירוּשָלַיִם. און בעת ער איז
אַרומגעגאַנגען אין דעם בֵּית־הַמִקדש, זענען צו אים צוגעגאַנגען די
ראָשי־כֹּהַנים, און די סוֹפֿרים, און די זקֵנים, 28 און זיי האָבן צו אים
געזאָגט: מיט וועמעס רשות טוסטו דאָס אַלץ? און ווער האָט דיר
געגעבן רשות, דאָס דאָזיקע צו טאָן? 29 אוּן ישוּע האָט צו זיי געזאָגט:
איך וויל אייך אויך פרעגן אַ קַשיא; נו, ענטפערט מיר, און איך וועל
אייך זאָגן מיט וועמעס רשות איך טו דאָס אַלץ. 30 איז די טבילה פון
יוֹחָנָן געווען פון הימל, אָדער פון מענטשן? נו, ענטפערט מיר. 31 אוּן
זיי האָבן זיך געשלאָגן מיט דער דֵעה, און געזאָגט: אויב מיר וועלן
זאָגן: פון הימל, וועט ער זאָגן: פאַרוואָס האָט איר אים ניט
געגלויבט? 32 וועלן מיר אָבער זאָגן: פון מענטשן – האָבן זיי מורא
געהאָט פאַרן פאָלק, וואָרים אַלע האָבן געהאַלטן יוֹחָנָן פאַר אַן אֲמָתן
נָביא. 33 און זיי האָבן געענטפערט ישוּעַן: מיר ווייסן ניט. האָט ישוּע
צו זיי געזאָגט: אויב אַזוי, זאָג איך אייך אויך ניט מיט וועמעס רשות
איך טו דאָס.

[1] ישעיה נו, 7; ירמיה ז, 11.

יב אוּן ער הָאט אָנגעהויבן צוּ רעדן צוּ זיי מיט מְשָׁלים. אַ מענטש הָאט
געפלאַנצט אַ ווייַנגאָרטן, אוּן הָאט אים אַרומגעצאַמט, אוּן אויסגעגראָבן
אַ קעלטער, אוּן געבויט אַ טורעם, אוּן ער הָאט אים פאַרדונגען צוּ
וויַנגערטנער, אוּן איז אַוועק אין אַן אַנדער לאַנד אַריין. 2 אוּן צוּ דער
רעכטער צייט, הָאט ער געשיקט צוּ די ווייַנגערטנער אַ קנעכט, כדי
אָפצונעמען ביי די ווייַנגערטנער די פֵּירות פוּן דעם ווייַנגאָרטן. 3 אוּן זיי
הָאבן אים גענומען, אוּן הָאבן אים געשלאָגן, אוּן אים אַוועקגעשיקט
ליידיק. 4 אוּן ער הָאט נאָכאַמאָל צוּ זיי געשיקט אַן אַנדערן קנעכט; אוּן
דעם הָאבן זיי צעניזוקט דעם קָאפּ, אוּן אים געמיין באַהאַנדלט. 5 אוּן ער
הָאט געשיקט אַן אַנדערן, אוּן דעם הָאבן זיי געהַרגעט; אוּן אַזוי אויך
מיט אַ סַך אַנדערע, עטלעכע הָאבן זיי צעשלאָגן, אוּן עטלעכע געהַרגעט.
6 אוּן ער הָאט נאָך געהאַט אַ באַליבטן בֶּן־יָחיד; אים הָאט ער צוּם סוֹף צוּ
זיי געשיקט, אוּן גטזאָגט: זיי וועלן דֶּרֶך־אֶרֶץ הָאבן פאַר מיין זון. 7 אָבער
יענע ווייַנגערטנער הָאבן צווישן זיך געזאָגט: דאָס איז דער יוֹרֵש; קומט,
לאָמיר אים הַרגענען,אוּן די ירושה וועט זיין אונדזערע! 8 אוּן זיי הָאבן
אים גענומען, אוּן אים געהַרגעט, אוּן הָאבן אים אַרויסגעוואָרפן פוּן דעם
ווייַנגאָרטן. 9 בכֵּן, וואָס וועט דער הַאר פוּן דעם ווייַנגאָרטן טאָן? ער
וועט קומען אוּן אומברענגען די ווייַנגרטנער, אוּן געבן דעם ווייַנגאָרטן
צוּ אַנדערע. 10 הָאט איר ניט געלייענט דעם דאָזיקן פָּסוק:

דער שטיין, וואָס די בוימייַסטער הָאבן פאַרוואָרפן,
איז געוואָרן צוּם ווינקלשטיין;
11 פוּן גאָט איז דאָס געשען,
אוּן עס איז וואונדערלעך אין אונדזערע אויגן?[1]

12 אוּן זיי הָאבן געזוכט אים צוּ כאַפן, אָבער זיי הָאבן מוֹרא געהאַט פאַרן
פאָלק, ווָאַרים זיי הָאבן זיך משַׁער געווען, אַז דאָס מָשל הָאט ער געריעדט
קעגן זיי; אוּן זיי הָאבן אים פאַרלאָזט אוּן זענען אַוועקגעגאַנגען.
13 אוּן זיי הָאבן צוּ אים געשיקט עטלעכע פוּן די פּרושים מיט די הוּרדוס־
לייַט, כדי אים צוּ כאַפן ביים רעדן. 14 אוּן זיי זענען געקומען, אוּן הָאבן
צוּ אים געזאָגט: רֶבי, מיר ווייסן, אַז דוּ ביסט ווָאַרהאַפטיק, אוּן דיך אַרט
ניט קיינער; ווָאַרים דוּ ביסט קיינעם ניט נוֹשֵׂא־פָּנים, נייערט לערנסט
באָמת דעם וועג פוּן גאָט. דאַרף מען געבן שטייער דעם קַיסר, אָדער ניט?
15 זאָלן מיר געבן, אָדער ניט געבן? ער אָבער הָאט דערקענט זייער
חַניפה, אוּן הָאט צוּ זיי געזאָגט: פאַרוואָס פּרואווט איר מיך אויס?
ברענגט מיר אַ דינָר, כדי איך זאָל אים זען. 16 אוּן אַז זיי הָאבן אים
געבראַכט, הָאט ער צוּ זיי געזאָגט: וועמעס איז דאָס דאָזיקע בילד אוּן די
אויפשריפט? אוּן זיי הָאבן צוּ אים געזאָגט:

[1] תהלים קיח, 22, 23.

דעם קֵיסרס. 17 האָט ישׁוּע צוּ זיי געזאָגט: גיט דעם קֵיסר דאָס, וואָס איז דעם קֵיסרס, און צוּ גאָט דאָס, וואָס איז גאָטס. און זיי האָבן זיך איבער אים שטאַרק געחידושט.

18 און עס זענען צוּ אים געקומען צדוקים, וואָס זאָגן, אַז ס׳איז ניטאָ קיין תּחיַת־המֵתים; און זיי האָבן אים געפרעגט, אַזוי צוּ זאָגן: 19 רבֵּי, משה האָט אונדז פאַרגעשריבן, אַז אויב סע שטאַרבט איינעמס אַ ברודער, און לאָזט איבער נאָך זיך אַ ווייב, אָבער קיין קינד לאָזט ער ניט, אַזוי זאָל זיין ברודער נעמען זיין ווייב און אויפשטעלן זאָמען פאַר זיין ברודער.[1] 20 עס זענען געווען זיבן ברידער; און דער ערשטער האָט גענומען אַ ווייב, און אַז ער איז געשטאָרבן, האָט ער ניט געלאָזט קיין זאָמען. 21 און דער צווייטער האָט זי גענומען, און איז געשטאָרבן, און האָט ניט געלאָזט נאָך זיך קיין זאָמען; און אַזוי אויך דער דריטער. 22 און די זיבן האָבן ניט געלאָזט קיין זאָמען. און צום סוֹף, נאָך אַלע, איז אויך די פרוי געשטאָרבן. 23 בכֵּן, ביי תּחיַת־המֵתים, וועמען ווייב וועט זי זיין? וואָרים אַלע זיבן האָבן זי געהאַט פאַר אַ ווייב.

24 און ישׁוּע האָט צוּ זיי געזאָגט: מאַכט איר ניט אֶפשר אַ טָעות צוליב דעם, וואָס איר קענט ניט די תּוֹרה, און ניט די מאַכט פון גאָט? 25 וואָרים ביי תּחיַת־המֵתים האָט מען ניט חַתונה, און מע טוט אויך ניט חַתונה מאַכן, נייערט זיי זענען ווי די מַלאָכים אין הימל. 26 און וואָס איז שַייך תּכלית־המֵתים, האָט איר ניט געלייענט אין תּוֹרת־משה, אין דעם אַרט בנוֹגֵע דעם סנֶה, ווי גאָט האָט צוּ אים געזעדט, אַזוי צוּ זאָגן: איך בין דער גאָט פון אַברָהם, און דער גאָט פון יִצחָק, און דער גאָט פון יַעקֹב.[2] 27 ער איז ניט דער גאָט פון טויטע, נייערט פון לעבעדיקע; איר זענט זיך שטאַרק טוֹעה.

28 און איינער פון די סוֹפרים, וואָס האָט זיך צוגעהערט צוּ זייער וויכוּח, האָט געזען, אוּן ווייל ער האָט געוואוסט, אַז ער האָט זיי גוט געענטפערט, האָט ער אים געפרעגט: וואָס איז די ערשטע פון אַלע מִצוות? 29 האָט ישׁוּע געענטפערט: די ערשטע מִצווה איז: שְׁמַע יִשׂרָאֵל, יהוָה אֱלֹהֵינוּ, יהוָה אֶחָד; 30 און דו זאָלסט ליב האָבן גאָט דיין האַר מיט דיין גאַנצן האַרצן, און מיט דיין גאַנצער נשָׁמה, און מיט דיין גאַנצן פאַרשטאַנד, און מיט דיין גאַנצן כּוֹח.[3] 31 און די צווייטע איז די: דו זאָלסט ליב האָבן דיין חַבר ווי דיך אַליין.[4]

[1] דברים כה, 5, 6. [2] שמות ג, 2, 6. [3] דברים ו, 4, 5. [4] ויקרא יט, 18.

ניטאָ קיין גרעסערע מצוה ווי די דאָזיקע. 32 אוּן דער סוֹפר האָט צוּ אים געזאָגט: אָמת, רֶבִּי, דוּ האָסט ריכטיק געזאָגט, גאָט איז איינער, אוּן אַז עס איז ניטאָ קיין אַנדערער אָחוֹץ אים; 33 אוּן אים ליבּ האָבן מיטן גאַנצן האַרצן, אוּן מיטן גאַנצן פאַרשטאַנד, אוּן מיטן גאַנצן כּוֹח, אוּן ליבּ האָבן דעם חבר ווי זיך אַליין, איז אַ סך מער ווי אַלע עוֹלות אוּן זבחים. 34 אוּן בעת ישוּע האָט געזען, אַז ער האָט שׂכלדיק געענטפערט, האָט ער צוּ אים געזאָגט: דוּ ביסט ניט וויים פוּן דעם מלכות פוּן גאָט. אוּן מער האָט זיך שוין קיינער ניט דערלויבט אים צוּ שטעלן קיין קשיא.

35 אוּן בעת ישוּע האָט געלערנט אין דעם בּית־המקדש, האָט ער זיך אָפּגערופן, אוּן געזאָגט: ווי קומט עס, וואָס די סוֹפרים זאָגן, אַז דער משׂיח איז דער בּן־דּוד? 36 דּוד אַליין האָט געזאָגט דורך דעם רוּח־הקוֹדשׁ:

גאָט האָט געזאָגט צוּ מיין האַר:
זעץ דיך בּיי מיין רעכטער האַנט,
ביז איך ווּעל מאַכן דיינע פיינט פאַר דיין פוּסבּענקל.[1]

37 בּכּן, אוּיב דּוד אַליין רוּפט אים אָן האַר, ווּיאַזוי איז ער זיין זון? אוּן דאָס רוֹב פוּן דעם פאָלק האָט זיך צוּ אים צוּגעהערט מיט חשׁק.

38 אוּן אין זיין לערנונג האָט ער געזאָגט: היט אייך פאַר די סוֹפרים, וואָס האָבן ליבּ צוּ גיין אין לאַנגע טלּיתים, אוּן מע זאָל זיי אָפּגעבן שׁלום אין די מאַרקפּלעצער, 39 אוּן די חשׁובסטע שטאָט אין די שולן, אוּן דעם אויבן־אָן אויף סעוּדות; 40 זיי, וואָס שלינגען איין די הייזער פוּן אַלמָנות, אוּן טוען כלומרשט דאַוונען לאַנג – זיי ווּעלן שוין קריגן אַ האַרבערן פּסק.

41 אוּן ער האָט זיך אַנידערגעזעצט קעגנאיבער דער שאַצקאַמער, אוּן האָט געזען ווי דאָס פאָלק וואַרפט אַריין געלט אין דעם שאַצקאַסטן. אוּן אַ סך רייכע האָבן פיל אַריינגעוואָרפן. 42 אוּן עס איז געקומען אַן אָרעמע אַלמָנה, אוּן זי האָט אָריינגעוואָרפן צוויי מטבּעות, וואָס באַטרעפן אַ פרוטה. 43 אוּן ער האָט גערופן צוּ זיך זיינע תּלמידים, אוּן האָט צוּ זיי געזאָגט: בּאֱמת, איך זאָג אייך, די דאָזיקע אָרעמע אַלמָנה האָט מער אַריינגעוואָרפן ווי די אַלע, וואָס האָבן אין דעם שאַצקאַסטן אַריינגעוואָרפן. 44 וואָרים זיי אַלע האָבן געטאָן אַריינווואַרפן פוּן דעם, וואָס זיי האָבן געהאַט איבעריק, אָבער זי האָט געהאַט, איר גאַנצע מחיה.

לג אוּן בית ער איז אַרויסגעגאַנגען פוּן דעם בּית־המקדש, האָט איינער פוּן זיינע תּלמידים צוּ אים געזאָגט: רֶבִּי, זע, וואָסערע מינים שטיינער, אוּן וואָסערע מינים בּנינים! 2 אוּן

[1] תהלים קי, 1.

יֵשועַ האָט צוּ אים געזאָגט: דוּ זעסט די דאָזיקע גרויסע בנינים? סע וועט דאָ ניט איבערבליַבן אַ שטיין אויף אַן אַנדערן, וואָס וועט ניט אַראָפגעוואָרפן וועלן.

3 אוּן בעת ער איז געזעסן אויף דעם הַר־הַזֵיתים, אַנטקעגנאיבער דעם בֵּית־הַמִקדש, האָבן פּעטרוס אוּן יַעקֹב אוּן יוֹחָנָן אוּן אַנדריי אים געפרעגט, בעת זיי זענען געווען אַליין: 4 זאַג אונדז, ווען וועט דאָס געשען, אוּן וואָס איז דער סִימן, אַז דאָס אַלץ וועט מקוּים ווערן? 5 אוּן יֵשועַ האָט זיך אָפּגערופן, אוּן צוּ זיי געזאָגט: גיט אַכטונג, אַז קיינער זאָל אייך ניט פֿאַרפירן. 6 אַ סַך וועלן קוּמען אין מיין נאָמען, אוּן זאָגן: איך בין עס! אוּן וועלן אַ סַך פאַרפירן. 7 אוּן בעת איר וועט הערן פוּן מִלחָמות אוּן שמועות פוּן מִלחָמות, איז שרעקט אייך ניט; וואָרים דאָס אַלץ מוּז געשען, אָבער דער קֵץ איז דאָס נאָך ניט. 8 וואָרים אוּמה וועט אויפשטיין קעגן אוּמה, אוּן מלוּכה קעגן מלוּכה; אוּן אין פאַרשידענע ערטער וועלן זיין ערדציטערנישן, אוּן הונגערנויט; אָבער דאָס אַלץ איז בלויז דער אָנהייב פוּן ווייַען.

9 גיט אָבער אַכטונג אויף זיך; ווייל זיי וועלן אייך איבערענטפערן צוּם סַנהֶדרין; אוּן אייך שמייסן אין די שולן, אוּן פאַר מוֹשלים אוּן מלָכים וועט איר שטיין פוּן מיַינעטוועגן, פאַר אַן עֵדות צוּ זיי. 10 אוּן די בשוֹרה מוּז קוֹדם געדרשנט ווערן פאַר אַלע אוּמות. 11 אוּן בעת זיי וועלן אייך פירן צוּם משפּט, אוּן אייך איבערענטפערן, זאָלט איר פריער ניט דאַגהן וואָס איר זאָלט רעדן; נייערט וואָס סע וועט אייך געגעבן ווערן אין יענער שָעה, דאָס רעדט; וואָרים ניט איר זענט עס, וואָס רעדן, נייערט דער רוּחַ־הַקוֹדֶש. 12 אוּן ברוּדער וועט ברוּדער איבערענטפערן צוּם טויט, אוּן פאָטער זיין קינד, אוּן קינדער וועלן אויפשטיין קעגן עלטערן, אוּן גוֹרם זיין, זיי זאָלן געטייט ווערן. 13 אוּן איר וועט זיין פאַרהאַסט פוּן אַלעמען פוּן מיין נאָמען־וועגן; אָבער דער,וואָס וועט אויסהאַלטן ביזן סוֹף, וועט ניצול ווערן.

14 אוּן בעת איר וועט זען די אוּמוערדיקייט פוּן דער פאַרוויסטונג שטיין, וואוּ זי באַדאַרף ניט שטיין[1] (זאָל דער, לייענער פאַרשטין), דעמאָלט זאָלן די, וואָס זענען אין יהוּדה, אַנטרינען אין די בערג. 15 זאָל דער, וואָס איז אויפן דאַך, ניט אַראָפגיין, אוּן אַריַינגיין עפּעס אַרויסצונעמען פוּן זיין הויז; 16 אוּן זאָל דער, וואָס איז אין פעלד, זיך ניט אוּמקערן צוּ נעמען זיין מאַנטל. 17 אָבער ווייַ איז צוּ די וואָס זענען מעוּבֶּרֶת, אוּן וואָס גיבן צוּ זייגן

[1] דניאל ט, 27; יא, 31; יב, 11.

אין יענע טעג! 18 אוּן זייט מִתפַּלֵל, אַז דאָס זאָל ניט זיין אין ווינטער.
19 וואָרים יענע טעג וועלן זיין אַ צָרה, אַזאַ, וואָס איר גלייַכן איז ניט
געווען זינט דעם אָנהייב פּון באַשאַף, וואָס גאָט האָט באַשאַפן, ביז
איצט, אוּן וועט אויך מער ניט זיין. 20 אוּן וואָלט גאָט ניט פאַרקירצט
די טעג, וואָלט קיין שום בָּשָׂר־וּדָם ניט ניצול געווואָרן; נייערט צוליב
די אויסדערווויילטע, וועמען ער האָט אויסדערווויילט, האָט ער
פאַרקירצט די טעג. 21 אויב סע וועט דעמאָלט עמיצער צו אייך זאָגן:
אָט איז דער מָשִׁיחַ! אָדער: דאָרטן איז ער! זאָלט איר עס ניט גלויבן.
22 וואָרים סע וועלן אויפשטיין פאַלשע משיחים, אוּן פאַלשע נביאים,
אוּן זיי וועלן באַווייַזן צייכנס אוּן וואונדער, כדי צו פאַרפירן, אויב
מעגלעך, אַפילו די סאַמע אויסדערווויילטע. 23 איר אָבער גיט אַכטונג;
זעט, איך האָב אייך אַלץ פאָרויסגעזאָגט.
24 אָבער אין יענע טעג, נאָך יענער צָרה, וועט די זון פינצטער ווערן,
אוּן די לבָנה וועט ניט געבן איר ליכט, 25 אוּן די שטערן וועלן פאַלן
פון הימל, אוּן די חֵילות פון הימל וועלן אויפגעטרייסלט ווערן. 26 אוּן
דעמאָלט וועלן זיי זען דעם בֶּן־אָדָם קומען אויף די וואָלקנס מיט
גבורה אוּן גרויס כָּבוד. 27 אוּן דעמאָלט וועט ער אַרויסשיקן זיינע
מַלאָכים, אוּן צונויפזאַמלען זיינע אויסדערווויילטע פון די פיר ווינטן,
פון עק ערד ביז עק הימל.
28 אוּן לערנט פון דעם פייַגנבוים זיין מָשל: בעת זיין צווייג ווערט
זאָפטיק, אוּן גיט אַרויס בלעטער, דעמאָלט ווייסט איר, אַז זומער איז
נאָענט. 29 אַזוי אויך איר, ווען איר וועט זען אַז דאָס האַלט ביים
קומען, טאָ ווייסט, אַז ער איז נאָענט ביי דער טיר. 30 באָמת, איך זאָג
אייך, דער דאָזיקער דור וועט ניט פאַרגיין, ביז דאָס אַלץ וועט געשען.
31 הימל אוּן ערד וועלן פאַרגיין, אָבער מיינע רייד וועלן ניט פאַרגיין.
32 נאָר פאַן יענעם טאָג, אָדער יענער שָׁעה ווייסט קיינער ניט, ניט
אַפילו די מַלאָכים אין הימל, אויך ניט דער זון, נייערט נאָר דער
פאָטער.
33 גיט אַכטונג, וואַכט אוּן זייט מִתפַּלֵל; וואָרים איר ווייסט ניט, ווען
די צייט קומט אָן. 34 עס איז געגליכן צו אַ מענטשן, וואָס איז אַוועק
אין אַן אַנדער לאַנד אַריין, אוּן וואָס האָט אויבערגעלאָזט זיין הויז אין
רשות פון זיינע קנעכט, יעדן איינעם זיין אַרבעט, אוּן

האָט באַפּוילן דעם שומר צוּ שטיין אויף דער וואַך. 35 דעריבער וואַכט, וואָרים איר ווייסט ניט, ווען דער בַּעל־הַבַּית ווערט קומען, צי אין אָוונט, אָדער ביינאַכט, אָדער ווען דער האָן ווערט קריַען, אָדער אין דער פרי; 36 טאָמער ווערט ער פּלוצים אָנקומען אוּן אייך געפינען שלאָפנדיק. 37 אוּן וואָס איך זאָג אייך, זאָג איך צוּ אַלעמען: וואַכט!

יד אוּן עס איז געווען צוויי טעג פאַר פֶּסח אוּן חַג־הַמַצות. אוּן די ראָשי־כֹּהַנים אוּן די סוֹפרים האָבן געזוכט וויאַזוי אים צוּ כאַפּן מיט כיטרעקייט, אוּן אים טייטן. 2 אָבער זיי האָבן געזאָגט: ניט אוּם יוֹם־טוֹב, כּדי סע זאָל ניט אַרויסרוּפן אַ מהומה צווישן דעם פאָלק.

3 אוּן בשַעת ער איז געווען אין בֵּית־הִינִי, אוּן איז געזעסן בּיים טיש אין דעם הויז פוּן שִמעוֹן דעם מצורע, איז געקומען אַ פרוי, וואָס האָט געהאַט אַן אַלאַבאַסטער קריגל מיט זייער טייערן זאַלבאייל פוּן ריינער נאַרד; אוּן זי האָט צעבראָכן דאָס קריגל, אוּן עס אויסגעגאָסן אויף זיין קאָפּ. 4 אוּן דאָרטן זענען געווען עטלעכע, וואָס האָבן געזאָגט מיט פאַרדראָס: הַלמַאי די דאָזיקע אויסברענגונג פוּן דעם זאַלבאייל? 5 מע האָט דאָך דעם זאַלבאייל געקענט פאַרקויפן פאַר מער ווי דריי הונדערט דינָרים, אוּן עס געבן צוּ די אָרעמעלייט; אוּן זיי האָבן געמורמלט קעגן איר. 6 אָבער יֵשוּע האָט געזאָגט: לאָזט זי געמאַך; פאַרווואָס זענט איר זי מצַער? זי האָט מיט מיר געטאָן אַ חֶסֶד. 7 וואָרים די אָרעמעלייט האָט איר תָּמיד מיט זיך, אוּן ווען נאָר איר ווילט, קאָנט איר זיי טאָן גוטס; מיך אָבער ווערט איר תָּמיד ניט האָבן. 8 זי האָט געטאָן וואָס זי האָט געקאָנט; זי האָט געזאַלבט מיין לייַב פאַרויס צוּ קבורה. 9 אוּן באָמת, איך זאָג אייך, וואוּ נאָר די בשׂורה־טוֹבה ווערט געדרשנט ווערן אין דער גאַנצער וועלט, ווערט אויך דאָס, וואָס זי האָט געטאָן, דערציילט ווערן איר צוּם אָנדענק.

10 אוּן יהוּדה אִיש־קריוֹת, איינער פוּן די צוועלף, איז אַוועקגעגאַנגען צוּ די ראָשי־כֹּהַנים, כּדי אים צוּ פאַרראָטן צוּ זיי. 11 אוּן אַז זיי האָבן דאָס געהערט, זענען זיי געווארן מַלא־שִמחה, אוּן האָבן אים צוּגעזאָגט צוּ געבן געלט. אוּן ער האָט געזוכט אַ פאַסיקע געלעגנהייט אים צוּ פאַרראָטן.

12 אוּן אין דעם ערשטן טאָג פוּן חַג־הַמַצות, בּעת מע שעכט דעם קָרבן־פֶּסַח, האָבן זיינע תַלמידים צוּ אים געזאָגט: וואוּ ווילסטו, אַז מיר זאָלן גיין אוּן אָנבריטן, כּדי דוּ זאָלסט קענען עסן דעם קָרבן־פֶּסַח? 13 אוּן ער האָט געשיקט צוויי פוּן זיינע תַלמידים, אוּן האָט צוּ זיי געזאָגט: גייט

אין דער שטאָט אַריין, אוּן דאָרט וועט אייך באַגעגענען אַ מענטש, וואָס טראָגט אַ קרוּג מיט וואַסער; גייט אים נאָך. 14 אוּן וואוּ ער וועט אַריינגיין, זאָלט איר זאָגן צום בַּעל־הַבַּית: דער רֶבי לאָזט דיר זאָגן: וואוּ איז מיין גאַסט־צימער, וואוּ איך זאָל עסן דעם קָרבַּן־פֶּסַח מיט מיינע תַּלמידים? 15 אוּן ער וועט אייך ווייזן אַ גרויסע אויבערשטע שטוּב, אַ פאַרטיק אָנגעבריטע; אוּן דאָרטן גרייט צוּ פאַר אונדז. 16 אוּן די תַּלמידים זענען געגאַנגען, אוּן זענען אָנגעקומען אין דער שטאָט אַריין, אוּן האָבן געפוּנען אַזוי ווי ער האָט געזאָגט; אוּן זיי האָבן אָנגעבריט דעם קָרבַּן־פֶּסַח.
17 אוּן אַז עס איז געוואָרן אָוונט, איז ער געקומען צוּזאַמען מיט די צוועלף. 18 אוּן בעת זיי זענען געזעסן אוּן האָבן געגעסן, האָט יֵשוּע געזאָגט: איך זאָג אייך, איינער פוּן אייך וועט מיך פאַרראָטן, טאַקע דער, וואָס עסט מיט מיר. 19 אוּן זיי האָבן זיך שטאַרק מצַער געווען, אוּן איינער נאָכן אַנדערן האָט געזוּמען צו אים זאָגן: בין איך דאָס? 20 אוּן ער האָט צו זיי געזאָגט: איינער פוּן די צוועלף, דער, וואָס טונקט איין מיט מיר אין דער שיסל. 21 יאָ, דער בֶּן־אָדָם גייט אַוועק, אַזוי ווי סע שטייט געשריבן וועגן אים; אָבער וויי צוּ יענעם מענטשן דורך וועמען דער בֶּן־אָדָם וועט פאַרראָטן. בעסער וואָלט פאַר יענעם מענטשן געווען, אויב ער וואָלט ניט געבוירן געוואָרן.
22 אוּן בשַׁעת זיי האָבן געגעסן, האָט ער גענוּמען מַצה, אוּן האָט אַ בְּרָכה געמאַכט, אוּן זי צעבראָכן אוּן זיי געגעבן, אוּן געזאָגט: נעמט; דאָס איז מיין לייַב. 23 אוּן ער האָט גענוּמען אַ כּוֹס, אוּן האָט אַ בְּרָכה געמאַכט, אוּן אים זיי געגעבן, אוּן זיי האָבן אַלע פוּן אים געטרונקען. 24 אוּן ער האָט צו זיי געזאָגט: דאָס איז מיין בלוט פוּן דעם נייַעם בונד,[1] וואָס וועט פאַרגאָסן פאַר אַ סַך. 25 באָמת, איך זאָג אייך: איך וועל מער ניט טרינקען פוּן דער פרוכט פוּן דעם ווייַנשטאָק, ביז יענעם טאָג, ווען איך וועל אים טרינקען אויפסנייַ אין דעם מַלכוּת פוּן גאָט.
26 אוּן אַז זיי האָבן אָפּגעזוּנגען הַלֵּל, זענען זיי אַרויסגעגאַנגען צוּ דעם הַר־הַזֵּיתים. 27 אוּן יֵשוּע האָט צו זיי געזאָגט: איר אַלע וועט געשטרויכלט ווערן, ווָאַרים סע שטייט געשריבן:

איך וועל שלאָגן דעם פּאַסטוּך,
אוּן די שאָף וועלן צעשפּרייט ווערן.[2]

28 אַבער נאָך מיין אויפשטיין, וועל איך אייך פאָרויסגיין קיין גָלִיל. 29 האָט פּעטרוס צוּ אים געזאָגט: אויב אַפילו אַלע זאָלן געשטרויכלט ווערן, וועל איך דאָך ניט. 30 אוּן יֵשוּע האָט צוּ אים געזאָגט: באָמת, איך זאָג דיר, אַז היינטיקע נאַכט נאָך, איידער דער האָן וועט צוויי מאָל קריַען, וועסטוּ מיך דריי מאָל פאַרלייקענען. 31 אַבער ער האָט געערעדט אַ צעפלאַמטער: אויב אַפילו איך מוּז שטאַרבן מיט

[1] ירמיה לא, 30. [2] זכריה יג, 7.

דיר, וועל איך דיך דאָך ניט פאַרלייקענען. אוּן אַזוי האָבן זיי אַלע
געזאָגט.
32 אוּן זיי זענען געקוּמען אויף אַ פּלאַץ, וואָס האָט געהייסן גַת־שמָנֵי;
אוּן ער האָט געזאָגט צוּ זיינע תַּלמידים: זעצט אייך דאָ אַנידער, בעת איך
בין מִתפַּלֵל. 33 אוּן ער האָט מיט זיך גענוּמען פּעטרוּסן, אוּן יַעקֹבן, אוּן
יוֹחָנָן, אוּן ער האָט אָנגעהויבן זיך מצַער צוּ זיין, אוּן איז געווען שטאַרק
טרויעריק. 34 אוּן ער האָט צוּ זיי געזאָגט: אויף מיין נשָמה איז מיר זייער
ביטער, אַזש צוּם טויט; בלייבט דאָ, אוּן וואַכט. 35 אוּן ער איז
אַפּגעגאַנגען אָביסל ווייטער, אוּן איז געפאַלן אויף דער ערד, אוּן האָט
מִתפַּלֵל געווען, אַז אויב מעגלעך, זאָל די שָעה אים פאַראיבערגיין.
36 אוּן ער האָט געזאָגט: אַבָא, פאָטער, אַלץ איז מעגלעך ביי דיר; נעם
צוּ דעם דאָזיקן כּוֹס פוּן מיר; דאָך ניט ווי איך וויל, נייערט ווי דוּ ווילסט.
37 אוּן ער איז געקוּמען אוּן האָט זיי געפוּנען שלאָפנדיק, אוּן ער האָט
געזאָגט צוּ פּעטרוּסן: שִמעוֹן, דוּ שלאָפסט? האָסטוּ ניט געקאָנט וואַכן
איין שָעה? 38 וואַכט אוּן זייט מִתפַּלֵל, כּדי איר זאָלט ניט קוּמען צוּ קיין
נסָיון. דער גייסט איז טאַקע ווילִיק, אָבער דאָס פלייש איז שוואַך. 39 אוּן
ער איז ווידער אַוועקגעגאַנגען אוּן האָט מִתפַּלֵל געווען, אוּן האָט
איבערגעחַזרט די זעלבע ווערטער. 40 אוּן ער איז ווידער געקוּמען, אוּן
האָט זיי געפוּנען שלאָפנדיק, וואָרים זייערע אויגן זענען געווען שווער;
אוּן זיי האָבן ניט געוואוּסט וואָס אים צוּ ענטפערן. 41 אוּן ער איז
געקוּמען צוּם דריטן מאָל, אוּן האָט צוּ זיי געזאָגט: טוּט איר נאָך אַלץ
שלאָפן אוּן רוּען? עס איז גענוּג; די שָעה איז געקוּמען; זעט, דער בֶּן־
אָדָם ווערט איבערגעענטפערט אין די הענט פוּן די זינדיקע. 42 שטייט
אויף, לאָמיר גיין; אָט קוּמט מיין מָסור אָן.
43 אוּן תֵּיכּף, בשַעת ער האָט נאָך גערעדט, איז אָנגעקוּמען יהוּדה, איינער
פוּן די צווילף, אוּן מיט אים אַ גרויסער הַמוֹן מיט שווערדן אוּן מיט
שטעקנס, פוּן די ראָשי־כֹּהַנים, אוּן די סוֹפרים, אוּן די זקֵנים. 44 אוּן דער
מָסור האָט זיי געגעבן אַ סִימן, אוּן געזאָגט: וועמען איך וועל אַ קוּש
טאָן, דער איז עס; נעמט אים, אוּן פירט אים אַ זיכערן אַוועק. 45 אוּן אַז
ער איז געקוּמען, איז ער גלייך צוּ אים צוּגעגאַנגען, אוּן געזאָגט: רֶבי!
אוּן האָט אים געקוּשט. 46 אוּן זיי האָבן אַרויפגעלייגט זייערע הענט אויף
אים, אוּן האָבן אים גענוּמען. 47 אָבער איינער פוּן די, וואָס זענען דערביי
געשטאַנען, האָט אַרויסגעצויגן זיין שווערד, אוּן האָט געשלאָגן דעם
כֹּהן־גָדוֹלס קנעכט, אוּן אים אָפּגעהאַקט אַן אויער. 48 אוּן יֵשוּעַ האָט צוּ
זיי געזאָגט: זענט איר אַרויסגעקוּמען ווי קעגן אַ גַזלן, מיט שווערדן אוּן
שטעקנס מיך צוּ כאַפּן? 49 טאָג־טעגלעך בין איך געווען מיט אייך אין
בֵּית־הַמִקדש אוּן האָב געלערנט, אוּן איר האָט מיך ניט גענוּמען.

אָבער די כּתּבֿי־הַקוֹדֶשׁ מוזן אויף אַזאַ אופֿן מקוּים ווערן. 50 אוּן זיי האָבן אים אַלע פאַרלאָזט אוּן זענען אַנטרונען.
51 אוּן איינער אַ יונגערמאַן איז אים נאָכגעגאַנגען, וואָס האָט געטראָגן אַ ליינוונט געוואַנט איבערן נאַקעטן לייַב, אוּן אים האָבן זיי געכאַפּט; 52 אָבער ער האָט גלאָזן דאָס ליינוונט, אוּן געוואַנט איז אַנטרונען אַ נאַקעטער.
53 אוּן זיי האָבן יֵשוּעַן אַוועקגעפירט צום כֿהן־גָּדול; אוּן סע האָבן זיך ביי אים פאַרזאַמלט אַלע ראָשי־כֿהנים, אוּן די זקֵנים, אוּן די סוֹפֿרים. 54 אוּן פּעטרוס איז אים נאָכגעגאַנגען פון דערווייַטן, ביז אינעווייניק אין הויף אַריין פון דעם כֿהן־גָּדול; אוּן ער האָט זיך געזעצט מיט די באַדינער, אוּן האָט זיך געוואַרעמט ביים פייער. 55 אוּן די ראָשי־כֿהנים אוּן דער גאַנצער סַנהֶדרין האָבן געזוכט עדות קעגן יֵשוּעַן, כּדי אים צו טייטן; אוּן האָבן ניט געפונען. 56 וואָרים אַ סך האָבן קעגן אים פאַלש עדות געזאָגט, אָבער זייער עדות־זאָגן האָט ניט געשטימט. 57 אוּן עטלעכע זענען אויפגעשטאַנען, וואָס האָבן אָפּגעלייגט פאַלש עדות קעגן אים, אוּן האָבן געזאָגט: 58 מיר האָבן אים געהערט זאָגן: איך וועל חָרוב מאַכן דעם דאָזיקן הֵיכל, וואָס איז געמאַכט מיט הענט, אוּן אין דריי טעג וועל איך אויפבויען אַן אַנדערן, וואָס איז ניט געמאַכט מיט קיין הענט. 59 אוּן אָפילו אין דעם האָט זייער עדות־זאָגן ניט געשטימט. 60 אוּן דער כֿהן־גָּדול איז אויפגעשטאַנען צווישן זיי, אוּן האָט געפרעגט יֵשוּעַן: דו ענטפערסט גאָרניט? וואָס מיינט דאָס, וואָס די דאָזיקע זאָגן עדות קעגן דיר? 61 אָבער ער האָט געשוויגן, אוּן האָט גאָרניט געענטפערט. אוּן דער כֿהן־גָּדול האָט אים ווידער געפרעגט: ביסטו דער מָשִׁיחַ, דער זון פון דעם געבענטשטן? 62 אוּן יֵשוּעַ האָט געזאָגט: איך בין; אוּן זען וועט איר דעם בֶּן־אָדָם זיצן ביי דער רעכטער האַנט פון דער גבורה, אוּן קומען מיט די וואָלקנס פון הימל. 63 אוּן דער כֿהן־גָּדול האָט צעריסן זיינע בגָדים, אוּן געזאָגט: צו וואָס דאַרפן מיר נאָך עדות? 64 אָט האָט איר געהערט די לעסטערונג; וואָס איז אייער דֵעה? אוּן זיי האָבן אים אַלע פאַרמשפּט: ער איז חַייב־מִיתה. 65 אוּן עטלעכע האָבן גענומען אויף אים שפּייען, אוּן אים פאַרהילט דאָס פָּנים, אוּן אים געשלאָגן מיט די פויסטן, אוּן צו זאָגן צו אים: זאָג נבֿיאות! אוּן די באַדינער האָבן אים באַגעגנט מיט קלעפ.
66 אוּן בשַעת פּעטרוס איז געווען אונטן אין הויף, איז צוגעגאַנגען איינע פון די דינסטן פון דעם כֿהן־גָּדול; 67 אוּן אַז זי האָט געזען פּעטרוסן וואַרעמען זיך, האָט זי געקוקט אויף אים, אוּן געזאָגט: דו ביסט אויך געווען מיט יֵשוּעַ הַנוֹצרי. 68 אָבער ער האָט געלייקנט, אוּן געזאָגט: ניט איך וויים, ניט איך פאַרשטיי, וואָס דו זאָגסט.

און ער איז אַרויסגעגאַנגען אין דעם פאָרהויף, און דער האָן האָט
געקרייֵט. 69 און די דינסט האָט אים געזען, און האָט ווידער אָנגעהויבן
זאָגן צו די, וואָס זענען געשטאַנען דערביי: ער איז אויך איינער פון
זיי. 70 אָבער ער האָט עס ווידער געלייקנט. און אין אַ ווילע אַרום
האָבן די, וואָס זענען דאָרט געשטאַנען, ווידער געזאָגט צו פּעטרוסן:
באֶמת, דו ביסט איינער פון זיי; וואָרים דו ביסט אַ גָלִילער. 71 און ער
האָט אָנגעהויבן זיך צו שעלטן און צו שווערן: איך קען ניט דעם
מענטשן פון וועמען איר רעדט. 72 און תֵּיכף האָט דער האָן געקרייֵט
צום צווייטן מאָל. און פּעטרוס האָט זיך דערמאָנט דאָס וואָרט, וואָס
יֵשוּעַ האָט צו אים געזאָגט: איידער דער האָן וועט צוויי מאָל קרייֵען,
וועסטו מיך דריי מאָל פאַרלייקענען. און אַז ער האָט זיך דערין
דערמאָנט, האָט ער זיך צעוויינט.

טו און תֵּיכף אין דער פרי האָבן די ראָשי־כֹּהַנים, מיט די זקֵנים און
סוֹפרים, און דער גאַנצער סַנהֶדרין זיך אַן עֵצה געהאַלטן, און זיי
האָבן געבונדן יֵשוּעַן, און האָבן אים אַוועקגעפירט און אים
איבערגעענטפערט צו פּילאַטוסן. 2 און פּילאַטוס האָט אים
געפרעגט: ביסטו דער מֶלך פון די ייִדן? האָט ער אים געענטפערט:
דו זאָגסט עס. 3 און די ראָשי־כֹּהַנים האָבן אים באַשולדיקט אין אַ סַך
זאַכן. 4 און פּילאַטוס האָט אים נאָכאַמאָל געפרעגט: דו ענטפערסט
גאָרניט? זע וואָס זיי טוען דיר פירוואַרפן. 5 אָבער יֵשוּעַ האָט מער
גאָרניט געענטפערט, אַזוי, אַז פּילאַטוס האָט זיך געחִידושט.
6 און אויף יוֹם־טוֹב פלעגט ער זיי פרייַלאָזן אַ געפאַנגענעם, וועמען זיי
האָבן נאָר געוואָלט. 7 און דאָ איז געווען איינער, וואָס האָט געהייסן
בַּר־אַבָּא, וואָס איז געווען געפאַנגען מיט מוֹרדים, וואָס זענען
באַגאַנגען אַ רצִיחה בעת דעם אויפשטאָנד. 8 און דער הָמוֹן איז
אַרויפגעגאַנגען און האָט אים גענומען בעטן, אַז ער זאָל טאָן ווי ער
איז געווען געוואוינט פאַר זיי צו טאָן. 9 און פּילאַטוס האָט זיי
געענטפערט: ווילט איר, אַז איך זאָל אייך באַפרייַען דעם מֶלך פון די
ייִדן? 10 וואָרים ער האָט דערקענט, אַז די ראָשי־כֹּהַנים האָבן אים
איבערגעענטפערט צוליב קִנאה. 11 אָבער די ראָשי־כֹּהַנים האָבן
אויפגערייצט דעם הָמוֹן, אַז ער זאָל זיי ליבערשט באַפרייען
בַּר־אַבָּאן. 12 און פּילאַטוס האָט נאָכאַמאָל צו זיי געזאָגט: און וואָס
זאָל איך טאָן מיט אים, וועמען איר רופט: מֶלך פון די ייִדן? 13 האָבן
זיי ווידער אויסגעשריגן: קרייציק אים. 14 און פּילאַטוס האָט צו זיי
געזאָגט: פאַרוואָס, וואָסער שלעכטס האָט ער געטאָן? אָבער זיי
האָבן נאָך

שטאַרקער געשריגן: קרייציק אים. 15 אוּן אַזוי ווי פֿילאַטוס האָט געוואָלט צופֿליב טאָן דעם המון, האָט ער זיי באַפרייט בַּר־אַבָּאן, אוּן ישׁוּעַן האָט ער געלאָזט שמייסן, אוּן אים איבערגעגעבן געקרייציקט צו ווירן.
16 אוּן די זעלנער האָבן אים אַוועקגעפירט אין דעם הויף אַריין פֿון דעם פּרעטאָריום, אוּן האָבן צונויפֿגערופֿן דאָס גאַנצע חיל. 17 אוּן זיי האָבן אים אָנגעטאָן אַ פּורפֿור מאַנטל אוּן אויסגעפלאָכטן אַ קרוין פֿון דערנער, אוּן האָבן זי אים אָנגעטאָן. 18 אוּן זיי האָבן אים געגרוסט: שָׁלוֹם, מֶלֶך פֿון די יידן! 19 אוּן זיי האָבן אים געשלאָגן איבערן קאָפּ מיט אַ רוט, אוּן געשפּיגן אויף אים, אוּן זענען געפֿאַלן כּורעים, אוּן האָבן זיך געבויקט צו אים. 20 אוּן נאָכדעם ווי זיי האָבן אים אָפּגעשפּעט, האָבן זיי פֿון אים אַראָפּגענומען דעם פּורפֿור מאַנטל, אוּן אים אָנגעטאָן זיינע מַלבושים. אוּן זיי האָבן אים אָרויסגעפירט געקרייציקט צו ווערן.
21 אוּן זיי האָבן געצוואונגען איינעם אַ פֿאַרביַגייער, שִׁמעוֹן פֿון קוריני, וואָס איז געקומען פֿון פעלד, דעם פֿאָטער פֿון אַלֶקסַנדר אוּן רופֿוס, צו טראָגן זיין צלב. 22 אוּן זיי האָבן אים געבראַכט צו אַ פלאַץ, וואָס האָט גענהייסן גָּלגָלתָּא, דאָס הייסט: דער שאַרבן־פלאַץ. 23 אוּן זיי האָבן אים געגעבן ווייַן געמישט מיט מירע; אָבער ער האָט אים ניט גענומען. 24 אוּן זיי האָבן אים געקרייציקט, אוּן האָבן צווישן זיך צעטיילט זיינע מַלבושים, וואַרפנדיק גורל אויף זיי, וואָס יעדער זאָל נעמען. 25 אוּן עס איז געווען די דריטע שָׁעה, בית זיי האָבן אים געקרייציקט. 26 אוּן אויף דער אויפשריפט פֿון זיין באַשולדיקונג איז געווען געשריבן: דער מֶלֶך פֿון די יידן. 27 אוּן צוזאַמען מיט אים האָבן זיי געקרייציקט צוויי גַזלָנים, איינעם צו זיין רעכטער, אוּן איינעם צו זיין לינקער האַנט. 28 אוּן עס איז מקוים געווָארן דער פָּסוק, וואָס זאָגט: ער איז פאַררעכנט געווָארן מיט פאַרברעכער.[1]
29 אוּן די פאַרביַגייער האָבן אים געלעסטערט, אוּן האָבן געשאָקלט מיט זייערע קעפּ, אוּן געזאָגט: אָ, דו, וואָס צעשטערסט דעם היכל, אוּן טוסט אים אויפבויען אין דריי טעג, 30 זיי דיך אַליין מציל, אוּן קום אַראָפּ פֿון דעם צלב. 31 אוּן אַזוי האָבן אויך די ראָשי־כֹּהנים מיט די סוֹפרים פֿון אים אָפּגעשפּעט, אוּן געזאָגט: אַנדערע האָט ער מציל געווען, זיך אַליין קאָן ער ניט מציל זיין. 32 דער מָשִׁיחַ, דער מֶלֶך פֿון ישׂרָאל איז ער! זאָל ער איצט אַראָפּקומען פֿון דעם צלב, אַז מיר זאָלן זען אוּן גלויבן. אוּן אויך די, וואָס זענען מיט אים געקרייציקט געווָארן, האָבן אים מבזה געווען.
33 אוּן בעת עס איז געקומען די זעקסטע שָׁעה, איז געווָארן אַ פינצטערניש איבער דעם גאַנצן לאַנד, ביז דער ניינטער שָׁעה. 34 אוּן אין דער ניינטער שָׁעה

[1] ישעיה נג, 12.

האָט יֵשׁוּעַ געשריגן מיט אַ הויך קוֹל: אֱלָהִי, אֱלָהִי, לְמָה שְׁבַקְתָּנִי? וואָס
באַטייַט: מיין גאָט, מיין גאָט, פאַרוואָס האָסטוּ מיך פְּאַרלאָזן? 35 און
עטלעכע פון די, וואָס זענען דערביי געשטאַנען, און האָבן עס געהערט,
האָבן געזאָגט: זע, ער רופט אֵלִיָהוּן. 36 און איינער איז געלאָפן, און
האָט אָנגעפילט אַ שוואָם מיט עסיק, און האָט אים אַרויפגעטאָן אויף אַ
שטעקן, און אים געגעבן צו טרינקען, און געזאָגט: לאָזט נאָר, לאָמיר
זען, צו אֵלִיָהוּ וועט קומען אים אַראָפּנעמען. 37 און יֵשׁוּעַ האָט
אַרויסגעלאָזט אַ הויך קוֹל, און האָט אויסגעהויכט די נשָׁמה. 38 און דאָס
פָּרוֹכֶת פון דעם הֵיכל איז צעריסן געוואָרן אין צווייען, פון אויבן ביז
אַראָפּ. 39 און אַז דער הויפּטמאַן, וואָס איז געשטאַנען קעגנאיבער אים,
האָט געזען, אַז ער האָט אויסגעהויכט די נשָׁמה, האָט ער געזאָגט: דער
דאָזיקער מענטש איז באֶמת געווען דער בֶּן־אֱלֹהִים!
40 און דאָרט זענען אויך געווען פרויען, וואָס האָבן זיך צוגעקוקט פון
דער ווייַטנס; צווישן זיי מִרְיָם פון מַגדָלָה, און מִרְיָם די מוטער פון יַעקֹב
הַקָטן, און פון יוֹסי, און שלוֹמית, 41 וואָס זענען אים נאָכגעגאַנגען, בעת
ער איז געווען אין גָליל, און האָבן אים באַדינט; און אויך אַ סַך אַנדערע
פרויען, וואָס האָבן מיט אים עוֹלה־רֶגל געווען קיין ירוּשָׁלַיִם.
42 און אַז עס איז שוין געוואָרן אָוונט, און ווייל עס איז געווען דער טאָג
פון צוּברייטונג, דאָס הייסט, עֶרֶב־שַׁבּת, 43 האָט יוֹסף פון רָמָתַיִם, אַ
חָשׁוּבער בַּעל־יוֹעץ, וואָס האָט אַליין אויך געוואַרט אויף דעם מַלכות
פון גאָט, זיך אָנגעטאָן אַ כּוֹח און איז אַרייַנגעגאַנגען צו פּילאַטוּסן,
און האָט געבעטן דעם גוּף פון יֵשׁוּעַן. 44 און פּילאַטוּס האָט זיך
געחִידושט, וואָס ער איז שוין טויט, און ער האָט געלאָזט רופן דעם
הויפּטמאַן, און האָט אים געפרעגט, צי ער איז שוין לאַנג טויט. 45 און
אַז ער איז דאָס געוואָר געוואָרן פון דעם הויפּטמאַן האָט ער באַוויליקט
דעם גוּף פאַר יוֹספן. 46 און ער האָט געקויפט לייַנוונטע תַּכרִיכים, און
האָט אים אַראָפּגענומען און אייַנגעוויקלט אין די תַּכרִיכים, און אים
אַרייַנגעלייגט אין אַ קֵבר, וואָס איז געווען אויסגעהאַקט אין אַ פעלזן;
און ער האָט צוגעקייַקלט אַ שטיין צו דער טיר פון קֵבר. 47 און מִרְיָם
פון מַגדָלָה, און מִרְיָם, די מוּתער פון יוֹסין, האָבן געזען, וואו מע האָט
אים געלייגט.
טז און אַז דער שַׁבּת איז אַריבער, האָבן מִרְיָם פון מַגדָלָה, און מִרְיָם, די
מוּטער פון יַעקֹבן און שלוֹמית, געקויפט בשָׂמים, כּדי זיי זאָלן קענען
קומען און אים זאַלבן. 2 און זער פרי אין דעם ערשטן טאָג נאָך דעם
שַׁבָּת, זענען זיי געקומען צום קֵבר, בעת די זון איז אויפגעגאַנגען. 3 און
זיי האָבן איינע צו דער אַנדערער געזאָגט: ווער וועט אונדז
אַוועקקייַקלען

דעם שטיין פאַר דער טיר פון קֶבר? 4 און בעת זיי האָבן אויפגעהויבן זייערע אויגן, האָבן זיי געזען, אַז דער שטיין איז אַוועקגעוואַלקלט, הַגַם ער איז געווען זייער גרויס. 5 און אַז זיי זענען אַריַינגעגאַנגען אין דעם קֶבר, האָבן זיי געזען אַ יונגמאַן זיצן בײַ דער רעכטער זייט, אָנגעקליידט אין אַ ווייס געוואַנט; און זיי האָבן זיך דערשראָקן. 6 אָבער ער האָט צו זיי געזאָגט: שרעקט אייך ניט; איר זוכט יֵשוּעַ הַנָצרי, וואָס איז געקרייציקט געווארן. ער איז אויפגעשטאַנען, ער איז דאָ ניטאָ; זעט דאָס אָרט, וואו זיי האָבן אים געלייגט. 7 אָבער גייט, און זאָגט זיינע תַלמידים און כֵיפאַן, אַז ער גייט אייך פאָרויס קיין גָלִיל; דאָרט וועט איר אים זען, ווי ער האָט אייך געזאָגט. 8 און זיי זענען אַרויסגעגאַנגען און האָבן געגומען לויפן פון קֶבר; וואָרים אַ ציטערניש און אַ פַּחד איז זיי באַפאַלן; און פון מורא האָבן זיי קיינעם גאָרניט דערציילט.

9 און אַז ער איז אויפגעשטאַנען אין דער פרי נאך דעם ערשטן טאָג נאָך דעם שַבָּת, האָט ער זיך קודם באַוויזן צו מִריָם פון מַגדָלָה, פון וועמען ער האָט אַרויסגעטריבן זיבן בייזע גייסטער. 10 און זי איז געגאַנגען און האָט עס דערציילט צו די, וואָס זענען מיט אים געווען, און וואָס האָבן פאַראָבלט געוויינט. 11 און הַגַם זיי האָבן געהערט, אַז ער לעבט, און אַר ער איז פון איר געזען געווארן, האָבן זיי עס ניט געגלויבט.

12 נאָכדעם האָט ער זיך באַוויזן אין אַן אַנדער געשטאַלט צו צוויי פון זיי, בעת זיי זענען געגאַנגען עס דערציילט צו די איבעריקע; 13 און זיי זענען געגאַנגען און האָבן עס דערציילט צו די איבעריקע; און אויך זיי האָבן זיי ניט געגלויבט.

14 און דערנאָך האָט ער זיך באַוויזן צו די עלף גופא, בעת זיי זענען געזעסן בײַם טיש; און ער האָט זיי פאָרגהאַלטן זייער אומגלויביקייט און האַרטקייט פון האָרצן, וואָרים זיי האָבן ניט געגלויבט די, וואָס האָבן אים געזען נאָכדעם ווי ער איז אויפגעשטאַנען. 15 און ער האָט צו זיי געזאָגט: גייט אין דער גאַנצער וועלט, און זאָגט אָן די בשׂורה צו דער גאָנצער באַשאַפונג. 16 דער, וואָס גלויבט און ווערט געטוֹבלט, וועט נִיצול ווערן; דער אָבער, וואָס גלויבט ניט, וועט פאַרמַשפּט ווערן. 17 און די דאָזיקע סִימָנים וועלן באַגלייטן די, וואָס גלויבן: אין מיין נאָמען וועלן זיי אַרויסטרייַבן בייזע גייסטער; זיי וועלן רעדן מיט נייע לשונות; 18 זיי וועלן אויפהייבן שלאַנגען, און אויב זיי וועלן טרינקען

סַם־הַמָּוֶת, וועט עס זיי ניט שאַטן; זיי וועלן אַרויפלייגן זייערע הענט
אויף קראַנקע, אוּן זיי וועלן וועלן געזונט.
19 אוּן נאָכדעם ווי דער האָר ישוּע האָט צו זיי גערעדט, איז ער
אַרויפגענומען געוואָרן אין הימל אַריין, אוּן האָט זיך אַנידערגעזעצט
צו דער רעכטער האַנס פון גאָט. 20 אוּן זיי זענען אַרויסגעגאַנגען,
אוּן האָבן אומעטום געפֿרשנט, אוּן דער האָר האָט געווירקט מיט זיי,
אוּן האָט באַשטעטיקט דאָס וואָרט דורך די צייכנס, וואָס האָבן זיי
באַגלייט. אָמֵן.

די בשׂורה טובה לויט
לוקאַס

א אַזוי ווי אַ סַך האָבן זיך אונטערגענומען צו באַשרייבן די געשיכטע
פון יענע געשעענישן, וואָס זענען צווישן אונדז באַגלויבט, 2 פונקט ווי
זיי זענען אונדז איבערגעגעבן געוואָרן פון די, וואָס זענען פון
אָנהייב אָן געווען אויגן־עֵדות און באַדינער פון דעם וואָרט, 3 האָב איך
עס אויך געהאַלטן פאַר רעכט, נאָכדעם ווי איך האָב פון אָנהייב אָן
אַלצדינג גענוי נאָכגעפאָרשט, צו שרייבן אין אַ סֵדר דיר, אָ איידלסטער
טעאָפילוס, 4 כדי דו זאָלסט וויסן דעם אֱמת פון דעם, אין וואָס דו
ביסט געלערנט געוואָרן.
5 עס איז געווען אין די טעג פון הוֹרדוסן, דעם מֶלך פון יהודה, איינער
אַ כֹהן מיטן נאָמען זכַריָה, פון דעם מִשמר פון אַביָה; און ער האָט
געהאַט אַ ווייב פון די טעכטער פון אַהרֹן, וואָס האָט געהייסן
אֱלישֶבע. 6 און ביידע זענען געווען צדיקים פאַר גאָט, און זענען
געגאַנגען ערלעך אין אַלע מִצוות און חוקים פון גאָט. 7 אָבער זיי האָבן
ניט געהאַט קיין קינד, וואָרים אֱלישֶבע איז געווען אַן עַקָרה, און ביידע
זענען געווען שוין גוט באַאָרנט.
8 און עס איז געווען, בעת ער האָט אויסגעפירט די עַבוֹדה פאַר גאָט
אין דעם סֵדר פון זיין מִשמר, 9 לויט דעם מִנהג פון דער כהונה, איז
געווען זיין גוֹרל אַריינצוגיין אין דעם הֵיכל פון גאָט און רייכערן
קטוֹרֶת. 10 און די גאַנצע עֵדה פון דעם פאָלק האָט מִתפַּלֵל געווען
דרויסן אין דער שָעה פון קטוֹרֶת. 11 ערשט אַ מַלאָך פון גאָט האָט זיך
באַוויזן צו אים, וואָס איז געשטאַנען אויף דער רעכטער זייט פון דעם
קטוֹרֶת־מִזבֵּיחַ. 12 און אַז זכַריָה האָט אים דערזען, האָט ער זיך
דערשראָקן, און אַ פַּחד איז געפאַלן אויף אים. 13 אָבער דער מַלאָך
האָט צו אים געזאָגט: האָב ניט קיין מוֹרא, זכַריָה; וואָרים דיין תִּפילה
איז דערהערט געוואָרן, און דיין ווייב אֱלישֶבע וועט דיר געבערן אַ זון,
און דו זאָלסט רופן זיין נאָמען יוֹחָנָן. 14 פרייד און נַחת וועסטו פון
אים האָבן; און אַ סַך וועלן זיך פרייען איבער זיין געבורט. 15 וואָרים
ער וועט זיין גרויס פאַר גאָט, און ווייַן און שטאַרקן געטראַנק וועט ער
ניט טרינקען; און ער וועט זיין פול מיט דעם רוּחַ־הַקוֹדֶש, גלייך פון

זיין מוטערס טראַכט. 16 און אַ סַך פוּן די קינדער פוּן ישׂראל וועט ער
אומקערן צוּ גאָט, זייער האַר. 17 און ער וועט גיין פאַר אים אין דעם גייסט
און אין דער גבורה פוּן אֵליָהוּ, אומצוקערן די הערצער פוּן די פאָטערס
צוּ די קינדער, אוּן די ווידערשפּעניקע צוּ דער פאַרשטענדיקייט פוּן די
צַדיקים,[1] כּדי אויפּצושטעלן אַ צוגעגרייט פאָלק פאַר גאָט.[2]
18 אוּן זכריָה האָט געזאָגט צוּ דעם מַלאך: ווי אַזוי וועל איך דאָס
דערקענען? וואָרים איך בין אַ זָקן, אוּן מיין ווייב גוט באַיאָרנט. 19 אוּן
דער מַלאך האָט געענטפערט, אוּן צוּ אים געזאָגט: איך בין גַבריאֵל,[3]
וואָס שטייט פאַר גאָט, אוּן איך בין געשיקט געווארן צוּ רעדן צוּ דיר, אוּן
צוּ ברענגען דיר די דאָזיקע גוטע בשׂורה. 20 אוּן אָט וועסטוּ זיין שטום אוּן
ניט קענען רעדן, ביז דעם טאָג, ווען דאָס וועט געשען, וואָרים דוּ האָסט
נית געגלויבט מיינע וועכטער, וואָס וועלן מקוים ווערן אין זייער צייט.
21 אוּן דאָס פאָלק האָט געוואַרט אויף זכריָהן, אוּן זיי האָבן זיך
געחידושט, וואָס ער זאָמט זיך אין דעם הֵיכל. 22 אוּן אַז ער איז
אַרויסגעקומען, האָט ער ניט געקענט רעדן צוּ זיי; אוּן זיי האָבן זיך משׂער
געווען, אַז ער האָט געזען אַ חָזיון אין דעם הֵיכל; אוּן ער האָט געמאַכט
צייכנס צוּ זיי, אוּן איז פאַרבליבן שטום. 23 אוּן עס איז געווען, אַז די טעג
פוּן זיין עבוֹדה האָבן זיך געענדיקט, האָט ער זיך אומגעקערט אַהיים.
24 אוּן נאָך די דאָזיקע טעג איז אֱלישֶבע זיין ווייב פאַרגאַנגען אין טאָגן,
אוּן זי האָט זיך פאַרבאָרגן פינף חֳדָשים, אוּן האָט געזאָגט: 25 אַזוי האָט
גאָט געטאָן צוּ מיר אין די טעג, בּעת ער האָט אויף מיר געקוקט,
אַוועקצונעמען מיין חַרפה פוּן צווישן מענטשן.
26 אוּן אין דעם זעקסטן חוֹדש איז דער מַלאך גַבריאֵל געשיקט געווארן
פוּן גאָט אין אָ שטאָט פוּן גָלִיל, וואָס האָט געהייסן נצֶרֶת, 27 צוּ אַ
יונגפרוי, וואָס איז געווען פאַרקנַסט צוּ אַ מאַן מיטן נאָמען יוֹסף, פוּן בֵּית־
דָוִד; אוּן די יונגפרוי האָט געהייסן מִרְיָם. 28 אוּן ער איז צוּ איר
אַריַינגעקומען, אוּן האָט געזאָגט: שָׁלוֹם דיר, דוּ ליַטזעליקע, גאָט איז
מיט דיר. 29 אָבער זי האָט זיך זייער דערשראָקן איבער דעם וואָרט, אוּן
האָט בּיי זיך געטראַכט, וואָסער מין גרוּס קאָן דאָס זיין? 30 אוּן דער מַלאך
האָט צוּ איר געזאָגט: האָב ניט קיין מוֹרא, מִרְיָם, וואָרים דוּ האָסט
געפוּנען חֵן בּיי גאָט. 31 אוּן זע, דוּ וועסט מעוּבֶּרֶת ווערן, אוּן געבערן אַ
זון, אוּן דוּ זאָלסט רופן זיין נאָמען יֵשוּעַ. 32 ער וועט זיין גרויס, אוּן וועט
גערופן ווערן דער זון פוּן דעם אייבערשטן; אוּן גאָט, דער האַר, וועט אים
געבן דעם טראָן פוּן זיין פאָטער דָוִד; 33 אוּן ער וועט קיניגן איבער דעם
הויז פוּן יַעקב אויף אייביק; אוּן צוּ זיין מלוכה וועט ניט זיין קיין סוֹף.[4]
34 אוּן מִרְיָם האָט געזאָגט צום מַלאך: וויאַזוי וועט דאָס זיין,

[1] מלאכי ד, 5-6. [2] ישעיה מ, 3. [3] דניאל ח, 16; ט, 21. [4] ישעיה ט, 6-7.

אַז איך קען ניט קיין מאַן? 35 אוּן דער מַלאך האָט צוּ איר געזאָגט: דער רוּחַ־
הַקוֹדֶשׁ וועט קומען אויף דיר, אוּן די קראַפט פוּן דעם אייבערשטן וועט דיך
באַדעקן;[1] דעריבער וועט אויך דאָס, וואָס וועט געבוירן, אָנגערופֿן ווערן
הייליק, דער בֶּן־אֱלֹהִים. 36 אוּן זע, אֱלישֶׁבע דיין קרוֹבֿה, אויך זי איז טראָגנדיק
מיט אַ זון אויף איר עלטער; אוּן דאָס איז דער זעקסטער חוֹדש בּיי איר, וואָס
איז געפֿופֿן געוואָרן עָקָרה. 37 וואָרים בּיי גאָט איז קיין זאַך ניט אוממעגלעך.
38 אוּן מִרְיָם האָט געזאָגט: אָט בין איך, די דינסט פוּן גאָט; זאָל מיט מיר
געשען לויט דיין וואָרט. אוּן דער מַלאך איז פוּן איר אַוועקגעגאַנגען.
39 אוּן מִרְיָם איז אויפֿגעשטאַנען אין יענע טעג, אוּן איז געשווינד געגאַנגען
אין דעם בּאַרגיקן לאַנד, צוּ אַ שטאָט אין יהוּדה; 40 אוּן זי איז אַריַינגעגאַנגען
אין דעם הויז פוּן זכַרְיָהן, אוּן האָט באַגריסט אֱלישֶׁבען. 41 אוּן עס איז געווען,
בּעת אֱלישֶׁבע האָט געהערט די גריסונג פוּן מִרְיָמען, איז דאָס קינד
געשפּרונגען אין איר לייַב; אוּן אֱלישֶׁבע איז געוואָרן פול מיט דעם רוּחַ־
הַקוֹדֶשׁ; 42 אוּן זי האָט אויפֿגעהויבן איר קול מיט אַ הויך געשריי, אוּן
געזאָגט: געבענטשט ביסטו צווישן ווייבער, אוּן געבענטשט איז די פרוכט
פוּן דיין לייַב! 43 אוּן פאַרוואָס איז דאָס מיר באַשערט, אַז די מוטער פוּן מיין
האַר זאָל קומען צוּ מיר? 44 וואָרים זע, ווי נאָר דאָס קול פוּן דיין באַגריסונג
האָט דערגרייכט מיינע אויערן, איז דאָס קינד געשפּרונגען פוּן שִׂמחה אין
מיין לייַב. 45 אוּן געבענטשט איז זי, וואָס האָט געגלויבט, וואָרים סע וועט
מקוּים ווערן דאָס, וואָס איז צוּ איר געזאָגט פוּן גאָט. 46 אוּן מִרְיָם
האָט געזאָגט:

מיינע נְשָׁמה דערהייבט דעם האַר,
47 אוּן סע פרייט זיך מיין גייסט אין גאָט, מיין גוֹאֵל,
48 וואָרים ער האָט געקוּקט אויף דער נידעריקייט פוּן זיין דינסט,
וואָרים זע, פוּן איצט אָן וועלן מיך אַלע דוֹרות רופֿן געבענטשטע.
49 וויל גרויסע זאַכן האָט דער מעכטיקער אָן מיר געטאָן; אוּן הייליק
איז זיין נאָמען.
50 אוּן זיין באַרעמהאַרציקייט איז אויף דוֹר־דוֹרות צוּ די, וואָס פאָרכטן
זיך פאַר אים.
51 ער האָט געוויזן גבוּרות מיט זיין אָרעם, אוּן צעשפּרייט די
האָפֿערדיקע אין די מַחשָׁבות פוּן זייער האַרץ.
52 ער האָט אַראָפּגעוואָרפן די מעכטיקע פוּן זייערע טראָנען, אוּן האָט
דערהויבן די פוּן נידעריקן שטאַנד.
53 די הונגעריקע האָט ער אָנגעפֿילט מיט גוטס, אוּן די רייכע האָט ער
אַוועקגעשיקט ליידיק.
54 געהאָלפֿן האָט ער זיין קנעכט ישׂרָאל, אוּן זיך געטאָן דערמאָנען זיין
באַרעמהאַרציקייט,

[1] ישעיה ז, 14.

55 ווי ער האָט געזעדט צו אונדזערע אָבות, צו אַבֿרָהם אוּן צו זיין זאָמען אויף אייביק.
56 אוּן מִרְיָם איז געבליבן מיט איר אַרוּם דריי חֳדָשים, אוּן האָט זיך אומגעקערט אַהיים.
57 אוּן אֱלִישֶׁבַעס צייט איז געוואָרן פּוּל, אַז זי זאָל ליגן אין קִימפּעט; אוּן זי האָט געבוירן אַ זון. 58 אוּן אירע שכֵנים אוּן קרוֹבים האָבן געהערט, אַז גאָט האָט מיט איר געטאָן גרויס חֶסֶד, אוּן זיי האָבן זיך געפרייט מיט איר. 59 אוּן עס איז געווען אויפן אַכטן טאָג, איז מען געקומען מַל זיין דאָס קינד; אוּן זיי האָבן אים געוואָלט אַ נאָמען געבן זַכַרְיָה, נאָך זיין פאָטערס נאָמען. 60 אוּן זיין מוטער האָט זיך אַפּגערופן: ניין, נייערט יוֹחָנָן זאָל מען אים רופן. 61 אוּן זיי האָבן צו איר געזאָגט: קיינער ניט פוּן דיין מִשׁפּחה הייסט אַזוי. 62 אוּן זיי האָבן געמאַכט צייכנס צו זיין פאָטער, ווי ער האָט בדֵעה אים צו רופן. 63 אוּן ער האָט פאַרלאַנגט אַ שרייַב־טאָוול, אוּן האָט אויפגעשריבן: זיין נאָמען איז יוֹחָנָן. אוּן זיי האָבן זיך אַלע געחידושט. 64 אוּן זיין מויל אוּן זיין צונג האָבן זיך מיטאַמאָל אויפגעמאַכט, אוּן ער האָט געגומען רעדן אוּן לויבן גאָט. 65 אוּן אַ פַּחד איז געפאַלן אויף אַלע זייערע שכֵנים; אוּן אין גאַנצן בארג־לאַנד פוּן יהודה האָט מען געהערט וועגן די דאָזיקע זאַכן. 66 אוּן אַלע, וואָס האָבן דאָס געהערט, האָבן עס זיך געגומען צום האַרצן, אוּן געזאָגט: וואָס וועט דאָס זיין פאַר אַ קינד? וואָרים די האַנט פוּן גאָט איז געווען מיט אים.
67 אוּן זיין פאָטער זַכַרְיָה איז געוואָרן פּוּל מיט דעם רוּחַ־הַקוֹדֶשׁ, אוּן האָט נביאות געזאָגט, אַזוי צו זאָגן: 68 געלויבט איז גאָט, דער גאָט פוּן יִשׂרָאֵל; וואָרים ער האָט געדענקט אוּן געשיקט אַ ישועה פאַר זיין פאָלק, 69 אוּן האָט אויפגעשטעלט פאַר אונדז אַ האָרן פוּן ישועה אין דעם הויז פוּן זיין קנעכט דָוִד, 70 ווי ער האָט געזעדט דורך דעם מויל פוּן זיינע הייליקע נביאים פוּן פאַרעייטן, 71 רעטונג פוּן אונדזערע שׂונאים, אוּן פוּן דער האַנט פוּן אַלע, וואָס האָבן אונדז פיינט. 72 צו טאָן חֶסֶד מיט אונדזערע אָבות, אוּן צו געדענקען זיין הייליקן בונד; 73 די שבועה, וואָס ער האָט געשוואוירן צו אַבֿרָהם אָבינו, 74 אונדז מַציל צו זיין פוּן דער האַנט פוּן אונדזערע שׂונאים, אוּן דינען אים אָן פַּחד, 75 אין קדושה אוּן גערעכטיקייט פאַר אים אַלע אונדזערע טעג. 76 אוּן דו, קינד, וועסט גערופן ווערן: נָביא פוּן דעם אייבערשטן; וואָרים דו וועסט גיין פאַר גאָט אָנצופּרייטן זיינע וועגן,[1] 77 צו געבן פאַרשטענדיקייט פוּן ישועה פאַר זיין פאָלק דורך דער פאַרגעבונג פוּן זייערע זינד, 78 צוליב דער בארעמהאַרציקייט פוּן אונדזער גאָט, מיט וואָס דער פרימאָרגן וועט אויפגיין אויף אונדז פוּן דער הייך,

[1] ישעיה מ, 3.

79 צוּ לייַכטן אויף די, ווָאָס זיצן אין חוֹשך אוּן אין שאָטן פוּן טויט; צוּ
פירן אוּנדזערע טריט אין דעם ווועג פוּן שָלוֹם.
80 אוּן דאָס קינד איז געוואַקסן, אוּן איז געוואָרן שטאַרק אין דעם גייסט, אוּן
איז געווען אין מִדבָּריוֹת ביז דעם טאָג, ווען ער האָט זיך אַנטפּלעקט צוּ
יִשׂרָאל.
ב אוּן עס איז געווען אין יענע טעג, אַז אַ באַפעל איז אַרויסגעגאַנגען פוּן קֵיסר
אוֹגוּסטוּס, אַז די גאַנצע ווועלט זאָל געציילט ווערן. 2 דאָס איז געווען די
ערשטע ציילונג, בעת קוִרינִיוּס איז געווען העֶגמוֹן פוּן סיריע. 3 אוּן אַלע זענען
געגאַנגען זיך איינשרייַבן, יעדער איינער אין זיין אייגענער שטאָט. 4 אוּן יוֹסף
איז אויך אַרויפגעגאַנגען פוּן גָלִיל, פוּן דער שטאָט נצֶרֶת, קיין יהוּדה, צוּ דער
שטאָט פוּן דָוִדן, ווָאָס הייסט בֵּית־לֶחֶם, ווָאָרים ער איז געווען פוּן דָוִדס הויז
אוּן מִשפָּחה; 5 צוּ פאַרשרייַבן זיך מיט מִריָמען, ווָאָס איז געווען פאַרקנַסט צוּ
אים, בעת זי איז געווען מעוּבֶּרֶת. 6 אוּן עס איז געווען, בעת זיי זענען דאָרט
געווען, זענען געוואָרן פוּל די טעג פוּן איר קימפּעט 7 אוּן זי האָט געבוירן איר
זוֹן דעם בכוֹר, אוּן האָט אים איינגעוויקלט אין ווינדעלעך, אוּן אים
אַרייַנגעלייגט אין אַ קאָריטע, ווָאָרים עס איז פאַר זיי ניט געווען קיין פּלאַץ אין
דער אַכסַניא.
8 אוּן עס זענען געווען פאַסטעכער אין יענער געגנט אין פעלד, ווָאָס האָבן
אַכטונג געגעבן ביינאַכט אויף זייער סטאַדע. 9 אוּן אַ מַלאַך פוּן גאָט האָט זיך
צוּ זיי באַוויזן, אוּן די הערלעכקייט פוּן גאָט האָט געלויכטן אַרוּם זיי; אוּן זיי
האָבן זיך שטאַרק דערשראָקן; 10 אוּן דער מַלאַך האָט צוּ זיי געזאָגט: האָט ניט
קיין מוֹרא; ווָאָרים אָט ברענג איך אייך אַ גוטע בשׂורה פוּן אַ גרויסער שִׂמחה,
ווָאָס וועט זיין פאַר דעם גאַנצן פאָלק; 11 ווָאָרים היינט איז אייך געבוירן
געוואָרן אין דער שטאָט פוּן דָוִדן[1] אַ גוֹאֵל, ווָאָס איז דער מָשִׁיחַ, דער האַר.
12 אוּן דאָס איז אַ צייכן פאַר אייך: איר וועט געפינען אַ קינד איינגעוויקלט אין
ווינדעלעך, אוּן ליגן אין אַ קאָריטע. 13 אוּן פלוֹצים איז מיט דעם מַלאַך געווען
אַ מַחנה פוּן הימלישן חַיִל, ווָאָס האָבן געלויבט גאָט, אוּן געזאָגט:
14 כָּבוֹד צוּ גאָט אין דער הייך, אוּן אויף דער ערד שָלוֹם צווישן
מענטשן, ווָאָס אין זיי איז זיין ווואוילגעפעלן.
15 אוּן עס איז געווען, ווי די מַלאָכים זענען פוּן זיי אַוועק אין הימל אַריין,
האָבן די פאַסטעכער געזאָגט איינער צוּם אַנדערן: לאָמיר איצט גיין קיין בֵּת־
לֶחֶם, אוּן זען די זאַך, ווָאָס איז געשען, פוּן ווָאָס גאָט האָט אונדז צוּ וויסן
געטאָן. 16 אוּן זיי זענען געקוּמען געשווינד, אוּן האָבן געפוּנען מִריָמען אוּן
יוֹספן, אוּן דאָס קינד ליגן אין דער קאָריטע. 17 אוּן אַז זיי האָבן עס געזען,
האָבן זיי באַקאַנט געמאַכט דאָס ווָארט, ווָאָס איז צוּ זיי גערעדט געוואָרן וועגן
דעם דאָזיקן קינד. 18 אוּן אַלע, ווָאָס האָבן דאָס געהערט, האָבן זיך
געווואונדערט וועגן דעם,

[1] מיכה ה, 1.

וואָס די פּאַסטעכער האָבן דערציילט. 19 אָבער מִרְיָם האָט אָפּגעהיט די
דאָזיקע אַלע רייד, אוּן האָט געטראַכט וועגן זיי אין איר האַרץ. 20 אוּן די
פּאַסטעכער האָבן זיך אומגעקערט, אוּן האָבן אָפּגעגעבן כָּבוד אוּן
געלויבט גאָט פַּאַר אַלץ, וואָס זיי האָבן געהערט אוּן געזען, אָזוי ווי עס
איז צוּ זיי גערעדט געוואָרן.
21 אוּן אַז עס זענען געוואָרן פּוּל אַכט טעג אים מַל צוּ זיין, האָט מען אים
אַ נאָמען געגעבן יֵשׁוּעַ, ווי דער מַלְאָך האָט אים געהיסן, איידער ער איז
אויפגענומען געוואָרן אין דער מוּטערטראַכט.
22 אוּן בעת עס זענען געוואָרן פּוּל די טעג פוּן איר רייניקונג, לויט תּוֹרת
מֹשֶׁה,[1] האָבן זיי אים אַרויפגעבראַכט קיין ירוּשָׁלַיִם, אים צוּ שטעלן פַּאַר
גאָט[2] – 23 ווי סע שטייט געשריבן אין דער תּוֹרה פוּן גאָט: יערער זָכָר,
וואָס עפנט די מוּטערטראַכט, זאָל גערופן ווערן הייליק צוּ גאָט – 24 אוּן
צוּ גענעענען אַ קָרבן, לויט ווי סע איז געזאָגט געוואָרן אין דער תּוֹרה פוּן
גאָט: אַ פּאָר טוּרטלטויבן, אָרער צוויי יונגע טויבן. 25 אוּן זע, עס איז
געווען אַ מענטש אין ירוּשָׁלַיִם, וואָס האָט געהייסן שִׁמְעוֹן, אוּן דער
דאָזיקער מענטש איז געווען א צדיק אוּן פרוּם, אוּן ער האָט געוואַרט
אויף דער נֶחָמה פוּן יִשְׂרָאֵל; אוּן דער רוּחַ־הַקוֹדֶשׁ האָט גערוט אויף אים.
26 אוּן אים איז אַנטפּלעקט געוואָרן דוּרך דעם רוּחַ־הַקוֹדֶשׁ, אַז ער וועט
ניט זען דעם טויט, איידער ער וועט האָבן געזען דעם מָשִׁיחַ פוּן גאָט.
27 אוּן ער איז געקוּמען דוּרך דעם רוּחַ־הקוֹדֶשׁ אין בֵּית־הַמִּקדש אַריין;
אוּן בעת די עלטערן האָבן אַריינגעבראַכט דאָס קינד יֵשׁוּעַ, צוּ טאָן מיט
אים לויט דעם דין פוּן דער תּוֹרה, 28 האָט ער אים גענוּמען אין זיינע
אָרעמס, אוּן געלויבט גאָט, אוּן געזאָגט:

29 אַצינד טוסטו אֶפּלאָזן דיין קנעכט, אָ גאָט, לויט דיין וואָרט,
בְּשָׁלוֹם; 30 וואָרים מיינע אויגן האָבן געזען דיין ישועה, 31 וואָס
דוּ האָסט אָנגעגרייט פַּאַר אַלע פעלקער; 32 אַ ליכט צוּ בַּאַלייַכטן
די אוּמות, אוּן דער כָּבוד פוּן דיין פָּאָלק יִשְׂרָאֵל.[3]

33 אוּן זיין פָּאָטער אוּן זיין מוּטער האָבן זיך געוואונדערט איבער דעם,
וואָס איז געזאָגט געוואָרן וועגן אים; 34 אוּן שִׁמְעוֹן האָט זיי געבענטשט,
אוּן האָט געזאָגט צוּ מִרְיָמען, זיין מוּטער: זע, ער איז באַשטימט פַּאַר
דעם פַּאַלן אוּן דעם אויפשטיין פַּאַר אַ סָך אין יִשְׂרָאֵל; אוּן פַּאַר אַ צייכן,
וואָס מע וועט רעדן אַנטקעגן – 35 אוּן אַ שוורד וועט דוּרכשטעכן דיין
אייגענע זעל – כדי סע זאָלן אַנטפּלעקט וועדן די מַחְשָׁבוֹת פוּן אַ סָך
הערצער.
36 אוּן עס איז געווען איינע אַ נביאה, חַנָּה בַּת־פנוּאֵל, פוּן שֵׁבֶט אָשֵׁר; זי
איז בעווען אין הויכן עלטער, אוּן האָט געלעבט מיט איר מאַן זיבן יאָר
פוּן איר מיידלשאַפט,

[1] ויקרא יב, 2-8. [2] שמות יג, 2, 12. [3] ישעיה מב, 6.

37 אוּן איז געווען אַן אַלמָנה פיר אוּן אַכציק יאָר. אוּן זי האָט ניט
אָפגעטרעטן פוּן דעם בֵּית־הַמִקדש, אוּן האָט געדינט גאָט מיט תַעֲנִיתים אוּן
תְפִילות טאָג אוּן נאַכט. 38 אוּן גראָד אין יענער שָעה איז זי אָנגעקומען, אוּן
האָט געגומען לויבן גאָט, אוּן רעדן וועגן אים פאַר אַלע, וואָס האָבן
געוואַרט אויף דער גאולה פוּן ירוּשָלַיִם.
39 אוּן נאָכדעם ווי זיי האָבן מקַיים געווען אַלצדינג, לויט דער תוֹרה פוּן
גאָט, האָבן זיי זיך אומגעקערט קיין גָלִיל, צו זייער אייגענער שטאָט נצֶרֶת.
40 אוּן דאָס קינד איז געוואַקסן אוּן איז געוואָרן שטאַרק, פול מיט חָכמה,
אוּן דער חֵן פוּן גאָט האָט גערוט אויף אים.
41 אוּן זיינע עלטערן פלעגן עוֹלה־רֶגל זיין יעדעס יאָר קיין ירוּשָלַיִם אויף
דעם יוֹם־טוֹב פֶּסַח. 42 אוּן ווען ער איז אַלט געווען צוועלף יאָר, האָבן זיי
עוֹלה־רֶגל געווען לויט דעם דין. 43 אוּן אַז דער יוֹם־טוֹב האָט זיך געענדיקט,
אוּן זיי האָבן זיך אומגעקערט אַהיים, איז דאָס ייִנגל ישוּע איבערגעבליבן
אין ירוּשָלַיִם; אוּן זיינע עלטערן האָבן עס ניט געוואוּסט. 44 אוּן אַזוי ווי זיי
האָבן געמיינט, אַז ער איז מיט די עוֹלי־רֶגל, זענען זיי אָפגעגאַנגען אַ טאָג
גאַנג, אוּן האָבן אים געזוכט צווישן זיישע ייִערע קרוֹבים אוּן באַקאַנטע. 45 אוּן אַז
זיי האָבן אים ניט געפונען, האָבן זיי זיך אומגעקערט קיין ירוּשָלַיִם, אוּן
האָבן אים געזוכט. 46 אוּן עס איז געווען, אין דריי טעג אַרוּם, האָבן זיי אים
געפונען אין בֵּית־הַמִקדש זיצן צווישן די תַלמידֵי־חֲכָמים, ווי ער האָט זיך
צוגעהערט אוּן זיי געפרעגט קַשיות. 47 אוּן אַלע, וואָס האָבן אים געהערט,
האָבן זיך שטאַרק געחידושט איבער זיין שֵׂכל אוּן זיינע תְשוּבות. 48 אוּן בעת
זיי האָבן אים געזען, זענען זיי נשתּוֹמם געוואָרן; אוּן זיין מוטער האָט צו
אים געזאָגט: זוֹן, פאַרוואָס האָסטו אויפגעדזו אַזוינס געטאָן? זע, דיין פאָטער
אוּן איך האָבן דיך געזוכט מיט צַער. 49 אוּן ער האָט צו זיי געזאָגט: הַלמַאי
האָט איר מיך געזוכט? ציִ האָט איר ניט געוואוּסט, אַז איך מוז זיין אין מיין
פאָטערס הויז? 50 אוּן זיי האָבן נית פאַרשטאַנען דאָס וואָרט, וואָס ער האָט
צו זיי געזעדט. 51 אוּן ער האָט מיט זיי אַראָפגענידערט, אוּן איז געקומען
קיין נצֶרֶת; אוּן ער איז זיי געווען אונטערטעניק; אוּן זיין מוטער האָט
אָפגעהיט די דאָזיקע אַלע רייד אין איר האַרץ.
52 אוּן ייֵשוּע איז געוואַקסן אין חָכמה אוּן אין געשטאַלט, אוּן אין חֵן ביי גאָט
אוּן ביי מענטשן.
ג אוּן אין דעם פופצנטן יאָר פוּן קֵיסר טיבעריוס מלוכה, בעת פּאָנטיוס
פילאַטוס איז געווען פּראָקוראַטאָר פוּן יהודה, אוּן הוֹרדוס איז געווען
טעטראַרך פוּן גָלִיל, אוּן זיין ברודער פיליפּוס טעטראַרך פוּן דער געגנט
איטוריע אוּן טַרכוֹנָא, אוּן לוסאַניוס טעטראַרך פוּן אַבילין, 2 בעת חָנָן אוּן
קַיפָא זענען געווען כֹּהַנים־גדוֹלים, איז געקומען דאָס וואָרט פוּן גאָט צו
יוֹחָנָן בֶּן־זַכַריָה

אין דער מִדבר. 3 אוֹן ער איז געקומען אין דער גאַנצער געגנט פוּן יַרדן, אוֹן האָט געדרשנט די טבילה פוּן תּשובה פאַר דער פאַרגעבונג
פוּן זינד. 4 ווי סע שטייט געשריבן אין דעם סֵפר פוּן די רייד פוּן ישַעיָה
הַנָבִיא:

אַ קוֹל רופט אין דער מִדבר,
מאַכט גרייט דעם וועג פוּן גאָט, גליַיכט אויס זיינע שטעגן.
5 יעדער טאָל זאָל דערהויבן ווערן,
אוֹן יעדער בּאַרג אוֹן הייך זאָלן דערנידעריקט ווערן;
אוֹן דאָס קרומע זאָל ווערן גליַיך,
אוֹן די בּאַרגקייטן אַ פלוין.
6 אוֹן אַלע ליַבּער זאָלן זען די ישועה פוּן גאָט.[1]

7 אוֹן ער האָט דעריבּער געזאָגט צוּם פאָלק, וואָס איז אַרויסגעגאַנגען
פוּן אים געטוֹבלט צוּ ווערן: איר שפּראָץ פוּן שלאַנגען! ווער האָט
אייך געוואָרנט צוּ אַנטרינען פוּן דעם אָנקומענדיקן צאָרן? 8 ברענגט
דעריבּער פֵּירות, וואָס זענען ראַוי פאַר תּשובה, אוֹן רעדט אייך ניט
איין; אַבּרָהם איז אונדזער פאָטער; וואָרים איך זאָג אייך, גאָט קאָן פוּן
די דאָזיקע שטיינער אויפשטעלן קינדער פאַר אַבּרָהמען. 9 אוֹן אָט
ליגט שוין די האַק בּיים ווּאָרצל פוּן די בּיימער; דעריבּער, יעדער בּוים,
וואָס ברענגט ניט אַרויס קיין גוטע פֵּירות, ווערט אָפּגעהאַקט אוֹן
אַריַינגעוואָרפן אין פּייער אַריין.
10 אוֹן דאָס פאָלק האָט אים געפרעגט זאָגנדיק: וואָס אייגנטלעך זאָלן
מיר טאָן? 11 האָט ער געענטפערט, אוֹן צוּ זיי געזאָגט: דער, וואָס
האָט צוויי רעק, זאָל זיך טיילן מיט דעם, וואָס האָט גאָרניט; אוֹן דער,
וואָס האָט שפּייז, זאָל אויך אַזוי טאָן. 12 אוֹן עס זענען אויך געקומען
מוֹכסים געטוֹבלט צוּ ווערן, אוֹן זיי האָבּן צוּ אים געזאָגט: רַבּי, וואָס
זאָלן מיר טאָן? 13 האָט ער צוּ זיי געזאָגט: פאָדערט ניט מער ווי סע
איז פאַר אייך באַשטימט. 14 אוֹן אויך זעלנער האָבּן אים געפרעגט,
אַזוי צוּ זאָגן: אוֹן מיר, וואָס זאָלן מיר טאָן? האָט ער צוּ זיי געזאָגט:
איר זאָלט קיינעם ניט פּלאָגן אוֹן בּאַרויבּן, אוֹן זייט צופרידן מיט
אייער לוין.
15 אוֹן בּעת דאָס פאָלק איז געווען אין אַ שטימונג פוּן דערוואַרטונג,
אוֹן אַלע האָבּן געטראַכט אין זייערע הערצער וועגן יוחָנָן, צי איז ער
ניט אֶפשר דער מָשִיחַ, 16 האָט יוֹחָנָן זיי געענטפערט, אוֹן געזאָגט:

[1] ישעיה מ, 3-5.

איך טוֹבל אייך מיט וואַסער; סע קומט אָבער אַ שטאַרקערער פון מיר, וועמען איך בין ניט ראָוי אויפצובינדן די רימענדלעך פון זיינע שיך, ער וועט אייך טוֹבלען מיט דעם רוּחַ־הַקוֹדֶשׁ און מיט פייער. 17 זיין ווינטשויפל איז אין זיין האַנט, אוּן ער וועט גוּט אויסריניקן זיין שיַער, אוּן איינזאַמלען דעם וויץ אין זיין שפּייַכלער אַריין, אָבער די פּליעווע וועט ער פאַרברענען מיט אַן אוּמפאַרלעשלעכן פייער.

18 אוּן אויף אַזאַ אופֿן, אוּן מיט אַ סַך אַנדערע וואָרענונגען האָט ער אָנגעזאָגט די גוּטע בשׂורה פאַר דעם פאָלק. 19 אָבער דער טעטראַרך הוֹרדוס, ווייל ער איז פון אים געמוסרט געוואָרן צוליב הוֹרוֹדיָה, זיין ברודערס וויַיב, אוּן פאַר דעם גאַנצן רשעות, וואָס הוֹרדוס האָט געטאָן, 20 האָט צוּ דעם נאָך צוגעגעבן דאָס, וואָס ער האָט פאַרשפאַרט יוֹחָנן אין דער תּפיסה.

21 אוּן עס איז געווען, בעת דאָס גאַנצע פאָלק איז געטוֹבלט געוואָרן, אוּן יֵשׁוּעַ איז אויך געטוֹבלט געוואָרן, אוּן האָט מתּפּלל געווען, האָט דער הימל זיך געשפאָלטן, 22 אוּן דער רוּחַ־הַקוֹדֶשׁ האָט אַראָפגענידערט אויף אים אין אַ ליַיבלעכער געשטאַלט, ווי אַ טויבּ, אוּן אַ קוֹל איז אַרויס פון הימל: דוּ ביסט מיין געליבטער זון; אין דיר איז מיין וואויל־געפעלן.

23 אוּן יֵשׁוּעַ, בעת ער האָט אָנגעהויבן זיין שליחות, איז אַלט געווען אַרוּם דרייסיק יאָר, אוּן ער איז געווען, ווי מען האָט געמיינט, דער זון פון יוֹסף בֶּן־עֵלי, 24 דער זון פון מַתּת, דער זון פון לֵוִין, דער זון פון מַלכִּין, דער זון פון יַנַי, דער זון פון יוֹסף, 25 דער זון פון מַתּתיָהוּ, דער זון פון אָמוֹצ, דער זון פון נָחוּם, דער זון פון חֶסלִין, דער זון פון נַגַי, 26 דער זון פון מַחַת, דער זון פון מַתּתיָהוּ, דער זון פון שִׁמעִי, דער זון פון יוֹסף, דער זון פון יוֹדָה, 27 דער זון פון יוֹחָנָן, דער זון פון רֵישָׁא, דער זון פון זרוּבָּבֶל, דער זון פון שְׁאַלתִּיאֵל, דער זון פון נֵרִי, 28 דער זון פון מַלכִּי, דער זון פון אַדִי, דער זון פון קוֹסָם, דער זון פון אֶלמוֹדָם, דער זון פון עֵר, 29 דער זון פון יֵשׁוּעַ, דער זון פון אֱלִיעֶזֶר, דער זון פון יוֹרִים, דער זון פון מַתָּת, דער זון פון לֵוִי, 30 דער זון פון שִׁמעוֹן, דער זון פון יְהוּדָה, דער זון פון יוֹסף, דער זון פון יוֹנָם, דער זון פון אֶלְיָקִים, 31 דער זון פון מַלֵיָא, דער זון פון מֵינָא, דער זון פון מַתַּתָה, דער זון פון נָתָן, דער זון פון דָוִד, 32 דער זון פון יִשַׁי, דער זון פון עוֹבֵד, דער זון פון בּוֹעַז, דער זון פון שַׂלמוֹן, דער זון פון נַחשׁוֹן, 33 דער זון פון עַמִינָדָב, דער זון פון אַרָם, דער זון פון חֶצרוֹן, דער זון פון פֶּרֶץ, דער זון פון יְהוּדָה, 34 דער זון פון יַעקֹב, דער זון פון יִצחָק, דער זון פון אַבְרָהָם, דער זון פון תֶּרַח, דער זון פון נָחוֹר, 35 דער זון פון שְׂרוּג, דער זון פון רְעוּ, דער זון פון פֶּלֶג, דער זון פון עֵבֶר, דער זון פון שָׁלַח, 36 דער זון פון קֵינָן, דער זון פון אַרפַכשַׁד, דער זון פון שֵׁם, דער זון פון נֹחַ, דער זון פון לֶמֶךְ, 37 דער זון פון מְתוּשֶׁלַח, דער זון פון חֲנוֹךְ, דער זון פון יֶרֶד, דער זון פון מַחֲלַלְאֵל, דער זון פון קֵינָן, 38 דער זון פון אֱנוֹשׁ, דער זון פון שֵׁת, דער זון פון אָדָם, דער זון פון גאָט.

ד אוּן יֵשׁוּעַ, פּוֹל מִיט דעם רוּחַ־הַקוֹדֶשׁ, הָאט זִיך אוּמגעקערט פוּן
דעם יַרדן, אוּן איז געפּירט געוואָרן דוּרך דעם גייסט 2 פּערציק טעג
אין דער מִדבר, געפּרוּאווט פוּן דעם שָׂטָן. אוּן ער הָאט גאָרניט געגעסן
אין יענע טעג; אוּן בּעת זיי הָאבן זיך געענדיקט, איז ער געוואָרן
הונגעריק. 3 אוּן דער שָׂטָן הָאט צוּ אים געזאָגט: אוֹיב דוּ ביסט דער
בֶּן־אֱלֹהִים, באַפעל דעם דאָזיקן שטיין, אַז ער זאָל ווערן ברויט. 4 אוּן
יֵשׁוּעַ הָאט אים געענטפּערט: סע שטייט געשריבן: ניט פוּן ברויט
אַליין לעבט דער מענטש.[1] 5 אוּן דער שָׂטָן הָאט אים אַרויפגעפּירט,
אוּן הָאט אים געוויזן אין אַ רֶגע אַלע מלוכות פוּן דער וועלט, 6 אוּן
הָאט צוּ אים געזאָגט: דיר וועל איך געבן די דאָזיקע גאַנצע מֶמשָׁלה
אוּן איר פּראַכט, וואָרים מיר איז זי איבערגעגעבן געוואָרן, אוּן איך גיב
זי וועמען איך וויל. 7 דעריבער, אוֹיב דוּ וועסט דיך בּוקן פאַר מיר,
וועט דאָס אינגאַנצן זיין דיַינס. 8 אוּן יֵשׁוּעַ הָאט אים געענטפּערט: סע
שטייט געשריבן:

זאָלסט דיך בּוקן צוּ גאָט דיין האַר,
אוּן אים אַליין זאָלסטוּ דינען.[2]

9 אוּן ער הָאט אים געפּירט קיין ירוּשָׁלַיִם, אוּן הָאט אים
אַוועקגעשטעלט אויף דעם טורעם פוּן דעם בֵּית־הַמִקדש, אוּן הָאט
צוּ אים געזאָגט: אוֹיב דוּ ביסט דער בֶּן־אֱלֹהִים, וואַרף דיך אַראָפּ פוּן
דאַנען; 10 וואָרים סע שטייט געשריבן:

זיינע מַלאָכים וועט ער באַפעלן וועגן דיר, דיך צוּ היטן;
11 אוּן אויף די הענט וועלן זיי דיך טראָגן,
טאָמער וועסטוּ דיר אָנשלאָגן אָן אַ שטיין דיין פוּס.[3]

12 אוּן יֵשׁוּעַ הָאט אים געענטפּערט: עס איז געזאָגט געוואָרן:
זאָלסט ניט פּרוּאווּן גאָט דיין האַר.[4]

13 אוּן אַז דער שָׂטָן הָאט געענדיקט יעדן נסָיון, הָאט ער אים
אָפּגעלאָזט אויף אַ צייט.

14 אוּן יֵשׁוּעַ הָאט זיך אוּמגעקערט אין דער מאַכט פוּן דעם גייסט קיין
גָלִיל; אוּן די ידיעה וועגן אים הָאט זיך פאַרשפּרייט אין דער גאַנצער
געגנט. 15 אוּן ער הָאט געלערנט אין זייערע שוּלן, אוּן אַלע הָאבן אים
אָפּגעגעבן כָּבוד.

16 אוּן ער איז געקוּמען קיין נצֶרֶת, וואוּ ער איז אויפגעצויגן געוואָרן;
אוּן וווי זיין מִנהג, איז ער שַׁבת אַריַינגעגאַנגען אין דער שוּל אַריין, אוּן
ער איז אויפגעשטאַנען צוּם לייענען, 17 אוּן מען הָאט אים דערלאַנגט
דאָס סֵפר פוּן ישַׁעיָה הַנָבִיא. אוּן ער הָאט געעפנט דאָס סֵפר, אוּן הָאט
געפוּנען דאָס אָרט, וואוּ עס איז געשטאַנען געשריבן:

---

[1] דברים ח, 3. [2] דברים ו, 13. [3] תהלים צא, 11, 12. [4] דברים ו, 16.

18 דער גייסט פון גאָט איז אויף מיר,
וואָרים ער האָט מיך געזאָלבט מבַשׂר צו זיין גוטב בשׂורות פאַר
די אָרעמע.
ער האָט מיך געשיקט אויסצורופן פרייַהייט פאַר די געפאַנגענע,
מאַכן זעענדיק די בלינדע,
און צו באַפרייען די, וואָס זענען צעשטויסן,
19 און אויסצורופן דאָס באַוויליקטע יאָר פון גאָט.[1]
20 און ער האָט צונויפגעוויקלט דאָס סֵפר, און האָט עס צוריקגעגעבן
דעם חַזן, און האָט זיך אַנידערגעזעצט; און די אויגן פון אַלעמען אין
דער שול זענען געווען באַהעפט אָן אים. 21 און ער האָט אָנגעהויבן צו
זיי צו זאָגן: היינט איז דער דאָזיקער פָּסוק מקוים געוואָרן אין אייערע
אויערן. 22 און אַלע זענען אים געווען עֵדות, און האָבן באַוואונדערט
די לייַטזעליקע רייד, וואָס זענען אַרויסגעגאַנגען פון זיין מויל; און זיי
האָבן געזאָגט: איז דאָס נית יוֹסֵפס זון? 23 און ער האָט צו זיי געזאָגט:
אַוַדאי וועט איר מיר זאָגן דאָס דאָזיקע מָשל: רוֹפא, הייל דיך אַליין;
וואָס מיר האָבן געהערט ס׳איז געטאָן געוואָרן אין כפַר־נַחוּם, טו אויך
אין דיין שטאָט. 24 און ער האָט געזאָגט: באמת, איך זאָג אייך, קיין
נָביא איז ניט אָנגענומען אין זיין אייגן לאַנד. 25 אויף אַן אֶמת, זאָג איך
אייך, אַ סַך אַלמָנות זענען געווען אין יִשׂרָאל אין די טעג פון אֵליָהוּן,
בעת דער הימל איז געווען פאַרשלאָסן דריי יאָר און זעקס חֲדָשים,
און עס איז געקומען אַ גרויסער הונגער איבערן גאַנצן לאַנד; 26 און צו
קיינער פון זיי איז אֵליָהוּ ניט געשיקט געוואָרן, אַחוץ קיין צָרפַת,
וואָס איז אין צִידוֹן, צו אַ פרוי אַן אַלמָנה.[2] 27 און אַ סַך מצוֹרָעים
זענען געווען אין יִשׂרָאל אין דער צייט פון אֶלישָע הַנָביא; און קיינער
פון זיי איז ניט גערייניקט געוואָרן, אַחוץ נַעמָן דער אֲרַמִי.[3] 28 און
אַלע אין דער שול זענען געוואָרן פול מיט צאָרן, בעת זיי האָבן
דאָס געהערט. 29 און זיי זענען אויפגעשטאַנען, און האָבן אים
אַרויסגעוואָרפן פון דער שטאָט, און אים געפירט צום ראַנד פון דעם
באַרג, אויף וואָס זייער שטאָט איז געווען געבויט, כדי אים
אַראָפּצואוואַרפן. 30 אָבער ער איז דורכגעגאַנגען אין דער מיט צווישן
זיי, און איז אַוועקגעגאַנגען.
31 און ער האָט אַראָפּגענידערט קיין כפַר־נַחוּם, אַ שטאָט אין גָליל. און
ער האָט מיט זיי געלערנט אַלע שַבתים; 32 און זיי זענען נִשתּוֹמם
געוואָרן פון זיין תּוֹרה, וואָרים זיין וואָרט האָט געהאַט מאַכט.

[1] ישעיה סא, 1, 2. [2] מלכים א׳ יז, 1, 8-16; יח, 1. [3] מלכים ב׳ ה, 1-14.

33 אוּן אין דער שׂול איז געווען אַ מענטש, ווֹאָס האָט געהאַט אַ גייסט
פּוּן אַן אוּמריינעם רוּחַ, אוּן ער האָט אויסגעשריגן אויף אַ הויך קוֹל:
34 ווי, ווֹאָס האָבן מיר צוּ טאָן מיט דיר, יֵשׁוּעַ הַנוֹצרי? ביסטוּ געקוּמען
אוּנדז צוּ פֿאַרטילקן? איך ווייס ווער דוּ ביסט: דער הייליקער פּוּן גאָט.
35 אָבער יֵשׁוּעַ האָט אויף אים אָנגעשריגן, אוּן געזאָגט: שווייג, אוּן גיי
אַרויס פּוּן אים! אוּן דער בייזער גייסט האָט אים אַנידערגעוואָרפן אין
זייער מיט, אוּן איז פּוּן אים אַרויס, ניט טוּענדיק אים קיין בייז. 36 אוּן אַ
מוֹרא איז געפאַלן אויף אַלעמען, אוּן איינער האָט צוּם אַנדערן געזאָגט:
ווֹאָס איז דאָס פֿאַר אַ ווֹארט, ווֹאָס ער געבּיט מיט רשוּת אוּן כּוֹח די
אוּמריינע גייסטער, אוּן זיי גייען אַרויס? 37 אוּן די ידיעה וועגן אים
האָט זיך פֿאַרשפּרייט אין דער גאַנצער אַרומיקער געגנט.
38 אוּן ער האָט זיך אויפגעהויבן אוּן איז אַרויס פּוּן דער שׂול, אוּן איז
אַריַינגעגאַנגען אין דעם הויז פּוּן שִׁמעוֹנען. אוּן שִׁמעוֹנס שוויגער האָט
געליטן פּוּן אַ גרויס פּיבער, אוּן זיי האָבן אים געבעטן פֿאַר אירעטוועגן.
39 אוּן ער איז צוּגעגאַנגען, אוּן האָט זיך איַנגעבויגן איבער איר, אוּן
האָט אָנגעשריגן דאָס פּיבער, אוּן עס האָט זי אָפּגעלאָזט; אוּן זי איז
תֵּיכף אויפגעשטאַנען אוּן האָט זיי באַדינט.
40 אוּן בעת די זוֹן איז אונטערגעגאַנגען, האָבן אַלע, ווֹאָס האָבן געהאַט
קראַנקע מיט פֿאַרשידענע חוֹלאַתן, זיי געבראַכט צוּ אים; אוּן ער האָט
אַרויפגעלייגט זיינע הענט אויף יעדן איינעם פּוּן זיי, אוּן האָט זיי
געהיילט. 41 אוּן אויך בייזע גייסטער זענען אַרויס פּוּן אַ סַך, ווֹאָס האָבן
אויסגעשריגן, אוּן געזאָגט: דוּ ביסט דער בֶּן־אֱלֹהִים. אוּן ער האָט אויף
זיי אָנגעשריגן, אוּן זיי ניט געלאָזט רעדן, ווייל זיי האָבן געוואוּסט, אַז
ער איז דער מָשִׁיחַ.
42 אוּן אַז ס׳איז געוואָרן טאָג, איז ער אויפגעשטאַנען אוּן איז אַוועק אין
אַ וויסט אָרט. אוּן דאָס פֿאָלק האָט אים געזוּכט, אוּן איז געקוּמען צוּ
אים, אוּן אים געוואָלט פֿאַרהאַלטן, אַז ער זאָל ניט אַוועקגיין פּוּן זיי;
43 אָבער ער האָט צוּ זיי געזאָגט: איך מוּז אָנזאָגן די גוטע בשׂוֹרה פּוּן
גאָטס מַלכוּת אויך אין די אַנדערע שטעט, ווֹאָרים צוּליב דעם בין איך
געשיקט געוואָרן. 44 אוּן ער האָט געדרשנט אין די שוּלן פּוּן יהוּדה.
ה אוּן עס איז געווען, בעת דאָס פֿאָלק האָט זיך געדרענגט אַרוּם אים,
כּדי צוּ הערן דאָס ווֹארט פּוּן גאָט, איז ער געשטאַנען בּיים יַם, אוּן די פישערס
2 אוּן ער האָט געזען צוויי שיפלעך שטיין בּיים יַם, אוּן די פישערס
זענען פּוּן זיי אַרויסגעגאַנגען, אוּן האָבן געוואַשן זייערע נעצן. 3 אוּן ער
איז אַריַינגעגאַנגען אין איינעם פּוּן די שיפלעך, ווֹאָס האָט געהערט צוּ
שִׁמעוֹנען, אוּן האָט אים געבעטן, אָפּצוּרוּקן זיך אַביסל פּוּן דער יַבָּשה.
אוּן ער האָט זיך אַנידערגעזעצט,

אוּן האָט געלערנט דאָס פאָלק פּוּן דעם שיפל אַרויס. 4 אוּן אַז ער האָט אויפגעהערט רעדן, האָט ער געזאָגט צוּ שִׁמעוֹנען: פאָר אָפּ, וואוּ עס איז טיף, אוּן לאָזט אַראָפּ אייערע נעצן צוּם פאַנג. 5 אוּן שִׁמעוֹן האָט געענטפערט: האַר, מיר האָבן זיך געמיט אַ גאַנצע נאַכט, אוּן האָבן גאָרניט געכאַפּט; אָבער אויף דיין וואָרט וועל איך אַראָפּלאָזן די נעצן. 6 אוּן אַז זיי האָבן דאָס געטאָן, האָבן זיי געכאַפּט זייער אַ סַך פיש; אוּן זייערע נעצן האָבן זיך געגומען רייסן; 7 אוּן זיי האָבן געוואוּנקען צוּ זייערע חַבֿרים אין דעם אַנדערן שיפל, אַז זיי זאָלן קומען אוּן זיי העלפן. אוּן זיי זענען געקומען אוּן האָבן אָנגעפילט די בּיידע שיפלעך, אַזוי, אַז זיי האָבן אָנגעהויבן צוּ זינקען. 8 אוּן אַז שִׁמעוֹן פּעטרוס האָט דאָס געזען, איז ער געפאַלן יֵשׁוּעַן צוּ די פיס, אוּן געזאָגט: האַר, גיי אַוועק פּוּן מיר, וואָרים איך בין אַ זינדיקער מענטש. 9 וואָרים אַ שרעק איז אים באַפאַלן, אוּן אַלע, וואָס זענען געווען מיט אים בּיים פישפאַנג, וואָס זיי האָבן געפאַנגען; 10 אוּן אַזוי זענען אויך געווען יַעקֹב אוּן יוֹחָנָן, זַבדַיס זין, וואָס זענען געווען שִׁמעוֹנס חַבֿרים. אוּן יֵשׁוּעַ האָט געזאָגט צוּ שִׁמעוֹנען: האָב ניט קיין מוֹרא; פּוּן איצט אָן וועסטוּ פאַנגען מענטשן. 11 אוּן אַז זיי האָבן געבראַכט זייערע שיפלעך צוּ דער יַבֿשה, האָבן זיי אַלץ איבערגעלאָזט, אוּן זענען אים נאָכגעגאַנגען.

12 אוּן בּעת ער איז געווען אין איינער פּוּן די שטעט, איז דאָרטן געווען אַ מענטש לויטער צָרַעת; אוּן אַז ער האָט דערזען יֵשׁוּעַן, איז ער געפאַלן אויף זיין פָּנים, אוּן האָט אים געבעטן: האַר, אויב דוּ ווילסט, קאָנסטוּ מיך מאַכן ריין. 13 אוּן ער האָט אויסגעשטרעקט זיין האַנט, אוּן האָט אים אָנגערירט, אוּן געזאָגט: איך ווייל; זיי ריין. אוּן תֵּיכף האָט זיך דאָס צָרַעת אָפּגעטאָן פּוּן אים. 14 אוּן ער האָט אים באַפוילן, ער זאָל עס קיינעם ניט דערציילן; נייערט גיי אוּן ווייז דיך פַּאַרן כֹּהן; אוּן זיי מַקריב פַּאַר דיין רייניקונג, אַזוי ווי מֹשה האָט געבאָטן, פַּאַר אַן עֵדות צוּ זיי.[1] 15 אוּן די ידיעה וועגן אים האָט זיך נאָך מער פאַרשפרייט, אוּן אַ גרויסער עוֹלם איז זיך צונויפגעקומען, אים צוּ הערן, אוּן געהיילט צוּ ווערן פּוּן זייערע קראַנקהייטן. 16 ער אָבער האָט זיך צוריקגעצויגן אין די מִדבָּרִיוֹת, אוּן איז מִתפַּלֵל געווען.

17 אוּן עס איז געווען אין איינעם פּוּן יענע טעג, בּעת ער האָט געלערנט, אַז עס זענען דאָרטן געזעסן פרושים אוּן לוֹמדי־תּוֹרה, וואָס זענען געקומען פּוּן אַלע שטעט פּוּן גָלִיל, אוּן יהוּדה, אוּן ירוּשָׁלַיִם, אוּן די גבורה פּוּן גאָט איז געווען מיט אים, צוּ קענען הַיילן. 18 אוּן אָט האָבן מענטשן געבראַכט אויף אַ געלעגער אַ מאַן, וואָס איז געווען געליימט; אוּן זיי האָבן געזוכט אים אַריַינצוברענגען אוּן אים אָוועקצולייגן פאַר אים. 19 אוּן אַזוי ווי זיי האָבן ניט געקענט געפינען קיין וועג ווי אים אַריַינצוברענגען, צוליב דעם

[1] ויקרא יג, 49; יד, 2-32.

עולם, זענען זיי אַרויפגעגאַנגען אויפן דאַך, אוּן האָבן אים אַראָפּגעלאָזט מיט זיין געלעגער דורך די דאַכציגל אין דער מיט פאַר יֵשוּעַן. 20 אוּן אַז ער האָט געזען זייער אֱמוּנה, האָט ער געזאָגט: מענטש, דיינע זינד זענען דיר פאַרגעבן געוואָרן. 21 אוּן די סוֹפרים אוּן די פרושים האָבן אָנגעהויבן נאָכצוטראַכטן, אוּן האָבן געזאָגט: ווער איז דער דאָזיקער, ווָאס רעדט לעסטערונגען? ווער קאָן מוֹחל זיין זינד, אַחוץ גאָט אַליין? 22 אָבער יֵשוּעַ האָט פאַרשטאַנען זייערע מַחשָבות, אוּן האָט צוּ זיי געזאָגט: ווָאס טראַכט איר אין אייערע הערצער? 23 ווָאס איז גרינגער, צוּ זאָגן: דיינע זינד זענען דיר פאַרגעבן געוואָרן, אָדער צוּ זאָגן: שטיי אויף אוּן גיי? 24 נאָר כדי איר זאָלט וויסן, אַז דער בֶּן־אָדָם האָט רשות אויף דער ערד מוֹחל צוּ זיין זינד (האָט ער געזאָגט צוּם געליימטן): איך זאָג דיר, שטיי אויף, אוּן נעם דיין געלעגער, אוּן גיי אַהיים. 25 אוּן ער איז תֵּיכף פאַר זיי אויפגעשטאַנען, אוּן האָט גענומען דאָס געלעגער, אויף וועלכן ער איז געלעגן, אוּן איז אַוועק אַהיים, לויבנדיק גאָט. 26 אוּן זיי זענען אַלע נִבהל אוּן נִשתּוֹמם געוואָרן, אוּן האָבן געלויבט גאָט, אוּן זיך זייער געפּאָרכטן, אוּן געזאָגט: וואונדערלעכע זאַכן האָבן מיר היינט געזען.

27 אוּן נאָכדעם איז ער אַרויסגעגאַנגען, אוּן האָט געזען אַ מוֹכס, ווָאס האָט געהייסן לֵוִי, זיצן אויפן צאָל־אַמט, אוּן ער האָט צוּ אים געזאָגט: גיי מיר נאָך. 28 אוּן ער האָט אַלץ איבערגעלאָזט, אוּן איז אויפגעשטאַנען אוּן איז אים נאָכגעגאַנגען.

29 אוּן לֵוִי האָט אים געמאַכט אַ גרויסע סעוּדה אין זיין הויז; אוּן אַ גרויסער עוֹלָם פוּן מוֹכסים אוּן אויך אַנדערע זענען מיט זיי געזעסן ביים טיש. 30 אוּן די פרושים אוּן זייערע סוֹפרים האָבן געמורמלט קעגן זיינע תַּלמידים, אוּן האָבן געזאָגט: פאַרוואָס עסט איר אוּן טרינקט מיט מוֹכסים אוּן זינדיקע? 31 אוּן יֵשוּעַ האָט געענטפערט, אוּן צוּ זיי געזאָגט: די, ווָאס זענען געזונט, נייטיקן זיך ניט אין קיין רופֿא, נייערט די, ווָאס זענען קראַנק. 32 איך בין ניט געקומען רופן די צַדיקים, נייערט די זינדיקע צוּ תּשובה.

33 אוּן זיי האָבן צוּ אים געזאָגט: די תַּלמידים פוּן יוֹחָנָן פאַסטן אָפט אוּן טוּען תּפִילה, אוּן אַזוי טוּען אויך די תַּלמידים פוּן די פרושים, אָבער דיינע עסן אוּן טרינקען. 34 אוּן יֵשוּעַ האָט צוּ זיי געזאָגט: קאָנט איר לאָזן די מחוּתָנים פאַסטן, בשַעת דער חָתן וועט אַוועקגענומען ווערן פוּן זיי, אוּן 35 סע וועלן אָבער קומען טעג, ווען דער חָתן וועט אַוועקגענומען ווערן פוּן זיי, אוּן דעמאָלט וועלן זיי פאַסטן אין יענע טעג. 36 אוּן ער האָט זיי אויך דערציילט אַ מָשל: קיינער

רייסט ניט אָפּ אַ שטיק פּוץ אַ נייעם מַלבוש, אוּן טוט עס אַרויף אויף אַן אַלטן מַלבוש; אויב יאָ, וועט ער צעריסן דאָס נייע, אוּן אויך דאָס שטיק פּוץ דעם נייעם וועט זיך ניט פּאַסן צום אַלטן. 37 אוּן קיינער טוט ניט אַריין קיין נייעם וויין איו אַלטע לאָגלען; אַנדערש וועט דער נייער וויין צעפּלאַצן די לאָגלען, אוּן וועט זיך צעגיסן, אוּן די לאָגלען וועלן גיין פאַרלוירן. 38 נײַערט נייעם וויין מוז מען אַריינגיסן אין נייע לאָגלען. 39 אוּן קיינער, וואָס האָט געטרונקען אַלטן וויין, וויל נייעם; וואָרים ער זאָגט: דער אַלטער איז גוט.

ו אוּן עס איז געווען אויפן צווייטן שַבת פּוץ ספּירַת־הָעֹמֶר, אַז ער איז געגאַנגען דורך תבואה־פעלדער; אוּן זיינע תַלמידים האָבן אָפּגעריסן זאַנגען, אוּן זיי צוריבן מיט זייערע הענט אוּן געגעסן. 2 אוּן עטלעכע פּוץ די פּרושים האָבן געזאָגט: פאַרוואָס עוט איר דאָס, וואָס מען טאָר ניט טאָן אום שַבת? 3 אוּן יֵשוּע האָט געענטפערט, אוּן צו זיי געזאָגט: האָט איר ניט געלייענט, וואָס דָוִד האָט געטאָן, בעת ער איז געווען הונגעריק, ער, אוּן די, וואָס זענען געווען מיט אים; 4 ווי ער איז אַריינגעגאַנגען אין דעם הויז פּוץ גאָט, אוּן האָט גענומען אוּן געגעסן דאָס לֶחֶם־הַפָּנִים, וואָס קיינער ניט נאָר די כֹּהַנים האָבן געמעגט עסן, אוּן האָט אויך געגעבן צו די, וואָס זענען געווען מיט אים?[1] 5 אוּן ער האָט צו זיי געזאָגט: דער בֶּן־אָדָם איז האַר איבער דעם שַבת.

6 אוּן עס איז געווען אין אַן אַנדערן שַבת, אַז ער איז אַריינגעגאַנגען אין אַ שול, אוּן האָט געלערנט; אוּן דאָרטן איז געווען אַ מענטש, וואָס זיין רעכטע האַנט איז געווען פאַרדאַרט. 7 אוּן די סוֹפרים אוּן די פּרושים האָבן אים נאָכגעקוקט, צו זען אויב ער וועט אים היילן אום שַבת, כדי אים צו קענען פאַרמַסרן. 8 אָבער ער האָט פאַרשטאַנען זייערע מַחשָבות, אוּן האָט געזאָגט צו דעם מענטשן, וואָס זיין האַנט איז געווען פאַרדאַרט: שטיי אויף, אוּן שטעל דיך אין דער מיט. אוּן ער איז אויפגעשטאַנען אוּן האָט זיך אַוועקגעשטעלט. 9 אוּן יֵשוּע האָט צו זיי געזאָגט: איך פרעג אייך: מעג מען שַבת טאָן גוטס, אָדער שלעכטס? ראַטעווען אַ נֶפֶש, אָדער אומברענגען? 10 אוּן ער האָט זיך אַרומגעקוקט אויף זיי אַלע, אוּן האָט צו אים געזאָגט: שטרעק אויס דיין האַנט. אוּן ער האָט אַזוי געטאָן, אוּן זיין האַנט איז געזונט געוואָרן. 11 אוּן זיי זענען געוואָרן פּוֹל מית גרימצאָרן, אוּן האָבן זיך באַראָטן אייניער מיטן אַנדערן, וואָס זיי זאָלן טאָן צו יֵשוּען.

12 אוּן עס איז געווען אין די דאָזיקע טעג, אַז ער איז אַרויסגעגאַנגען אין די בערג מִתפַּלֵל צו זיין; אוּן ער האָט פאַרברענגט די גאַנצע נאַכט אין תּפִילה טאָן צו גאָט. 13 אוּן בשַעת עס איז געוואָרן טאָג, האָט ער גערופן

[1] שמואל א׳ כא, 1-7; ויקרא כד, 9.

זיינע תַּלמידים, אוּן האָט פּוּן זיי אויסדערווויילט צוועלף, וועמען ער
האָט אָנגערופֿן שליחים: 14 שִׁמעוֹנען, וועמען ער האָט אַ נאָמען
געגעבן כֵּיפָא, אוּן אַנדריי זיין ברודער, אוּן יַעקבן אוּן יוֹחָנָן, אוּן
פּיליפּוס אוּן בַּר־תַּלמַי, 15 אוּן מַתיָאן אוּן תוֹמָאן, אוּן יַעקֹב בֶּן־חַלפַי,
אוּן שִׁמעוֹנען, וועמען ער האָט געהייסן קַנָאי, 16 אוּן יהוּדה בֶּן־יַעקֹב,
אוּן יהוּדה אִישׁ־קְריוֹת, וואָס איז געוואָרן דער מָסור.
17 אוּן ער האָט מיט זיי אַראָפּגענידערט, אוּן איז געשטאַנען אויף אַ
פלאַכן פלאַץ, אוּן אַ גרויסער עוֹלם פּוּן זיינע תַּלמידים, אוּן אַ סַך
פאָלק פּוּן גאַנץ יהוּדה אוּן ירוּשָׁלַיִם, אוּן דעם יַם־בּאָרטן פּוּן צוֹר אוּן
צידוֹן, זענען געקוּמען אים הערן, אוּן געהיילט צוּ ווערן פּוּן זייערע
חוֹלאַתן. 18 אוּן די, וואָס זענען געווען געפּלאָגט פּוּן אוּמריינע
גייסטער, זענען געהיילט געוואָרן. 19 אוּן דאָס גאַנצע פאָלק האָט
געזוּכט אים אָנצורירן, וואָרים פּוּן אים איז אַרויסגעגאַנגען אַ כּוֹח, אוּן
האָט זיי אַלעמען געהיילט.
20 אוּן ער האָט אויפּגעהויבן זיינע אויגן אויף זיינע תַּלמידים, אוּן האָט
געזאָגט:
וואויל איז אייך אָרעמע, וואָרים דאָס מַלכוּת פּוּן גאָט איז
אייערס.
21 וואויל איז אייך, וואָס טוּט איצט הונגערן, וואָרים איר וועט ווערן
געזעטיקט.
וואויל איז אייך, וואָס טוּט איצט ווייַנען, וואָרים איר וועט לאַכן.
22 וואויל איז אייך, ווען מענטשן וועלן אייך פיינט האָבן, אוּן אייך
פאַרשטויסן אוּן מְבַייש זיין, אוּן פאַרוואַרפן אייער נאָמען ווי עפּעס
שלעכטס פּוּנוועגן דעם בֶּן־אָדָם. 23 פרייט אייך אין יענעם טאָג, אוּן
שפּרינגט פאָר שִׂמחה; וואָרים זעט, אייער שָׂכָר איז גרויס אין הימל,
וואָרים פּוּנקט אַזוי האָבן זייערע עלטערן געטאָן מיט די נביאים.
24 אָבער וויי צוּ אייך, וואָס זענט ריַיך, וואָרים איר האָט שוין געקריגן
אייער נחמה.
25 וויי צוּ אייך, וואָס זענט איצט זאַט, וואָרים איר וועט הונגערן. וויי
צוּ אייך, וואָס טוּט איצט לאַכן, וואָרים איר וועט טרויערן אוּן ווייַנען.
26 וויי צוּ אייך, ווען אַלע מענטשן וועלן רעדן גוּטס פּוּנוועגן אייך,
וואָרים אַזוי האָבן זייערע עלטערן געטאָן מיט די פאַלשע נביאים.
27 אָבער אייך, וואָס טוּט זיך צוּהערן, זאָג איך: האָט ליב אייערע
שׂונאים, טוּט גוּטס צוּ די, 28 וואָס האָבן אייך פיינט, בענטשט די, וואָס
שעלטן אייך, אוּן זייט מִתפַּלֵל פאַר די, וואָס זענען אייך מְבַזֶה. 29 דער,
וואָס שלאָגט דיך אויף דער באַק, גיב אים אויך די אַנדערע;

אוֹן פוּן דעם, וואָס נעמט צוּ דיין מאַנטל, זאָלסטוּ אויך דיין ראָק פוּן
אים ניט צוּריקהאַלטן. 30 גיב יעדן, וואָס בעט בּיי דיר, אוֹן פוּן אים,
וואָס נעמט צוּ דאָס דייניקע, פאָדער עס ניט צוּריק. 31 אוֹן אַזוי ווי איר
ווילט, אַז מענטשן זאָלן טאָן צוּ אייך, זאָלט איר אויך טאָן צוּ זיי.
32 אוֹן אויב איר האָט ליב די, וואָס האָבן אייך ליב, וואָסער דאַנק קוּמט
אייך? וואָרים אַפילוּ זינדיקע האָבן ליב די, וואָס האָבן זיי ליב. 33 אוֹן
אויב איר טוּט גוּטס צוּ די, וואָס טוּען אייך גוּטס, וואָסער דאַנק קוּמט
אייך? אַפילוּ די זינדיקע טוּען אויך דאָס זעלבע. 34 אוֹן אויב איר לייט
די, פוּן וועמען איר האָפט צוּריק צוּ באַקוּמען, וואָסער דאַנק קוּמט
אייך? אַפילוּ זינדיקע לייען אויס צוּ זינדיקע, כּדי צוּריק צוּ באַקוּמען
ווידער אַזויפיל. 35 האָט אָבער ליב אייערע שׂונאים, אוֹן טוּט גוּטס, אוֹן
לייט, אוֹן דערוואַרט ניט עפּעס צוּריק; אוֹן אייער שׂכר וועט זיין גרויס,
אוֹן איר וועט זיין קינדער פוּן דעם אייבערשטן; וואָרים ער איז גוּט צוּ
די אוּמדאַנקבאַרע אוֹן שלעכטע. 36 זייט בּאַרעמהאַרציק, אַזוי ווי אייער
פאָטער איז באַרעמהאַרציק.
37 מִשפּט ניט, אוֹן איר וועט ניט געמִשפּט וועלן; פאַרמִשפּט ניט, אוֹן
איר וועט ניט פאַרמִשפּט וועלן; זייט מוֹחל, אוֹן מע וועט אייך מוֹחל
זיין; 38 גיט, אוֹן סע וועט אייך געגעבן וועלן; אַ גוּטע, איינגעדריקטע,
צוּנויפגעטרעסלטע, אוֹן איבערגיסעדיקע מאָס וועט מען אייך געבן אין
אייער שויס אַריין. וואָרים מיט דער מאָס, וואָס איר טוּט מעסטן, וועט
אייך צוּריק געמאָסטן וועלן.
39 אוֹן ער האָט זיי אויך דערציילט אַ מָשל: קאָן אַ בלינדער פירן אַ
בלינדן? וועלן זיי דען ניט בּיידע אַריינפאַלן אין אַ גרוּב? 40 אַ תַּלמיד
שטייט ניט העכער פוּן זיין רֶבּין, אָבער איטלעכער, וואָס דערגרייכט
שלֵימוּת, וועט זיין ווי זיין רֶבּי. 41 אוֹן פאַרוואָס זעסטוּ דאָס שפּענדל
אין דיין ברוּדערס אויג,

אָבער דעם קלאָץ אין דיין אייגן אויג זעסטו ניט? 42 אָדער ווי קענסטו זאָגן צו דיין ברודער: ברודער, לאָמיך אַרויסנעמען דאָס שפּענדל פון דיין אויג, אוּן אַליין זעסטו ניט דעם קלאָץ אין דיין אייגן אויג? דו חונף, נעם קודם אַרויס דעם קלאָץ פון דיין אייגן אויג, אוּן דערנאָך וועסטו זען קלאָר אַרויסצונעמען דאָס שפּענדל, וואָס איז אין דיין ברודערס אויג.

43 וואָרים אַ גוטער בוים טראָגט ניט קיין שלעכטע פֵּירות, אוּן אַ פאַרדאָרבענער בוים טראָגט ניט קיין גוטע פֵּירות; 44 איטלעכן בוים דערקענט מען לויט זיינע אייגענע פֵּירות; וואָרים פון דערנער קלייבט מען ניט קיין פייגן, אויך קלייבט מען ניט קיין טרויבן פון אַ דאָרנקוסט. 45 דער גוטער מענטש ברענגט אַרויס פון דעם גוטן אוֹצר פון זיין האַרץ גוטס, אוּן דער שלעכטער מענטש ברענגט אַרויס פון זיין שלעכטן אוֹצר שלעכטס; וואָרים פון וואָס דאָס האַרץ איז פול, דערפון רעדט דאָס מויל.

46 אוּן פאַרוואָס רופט איר מיך: האַר, האַר, אוּן טוט ניט וואָס איך זאָג? 47 איטלעכער, וואָס קומט צו מיר, אוּן הערט מיינע רייד אוּן טוט זיי, וועל איך אייך ווייזן צו וועמען ער איז געגליכן: 48 ער איז געגליכן צו אַ מענטשן, וואָס בויט אַ הויז, אוּן וואָס האָט געלאָזט טיף גראָבן, אוּן לייגן דעם פונדאַמענט אויף אַ פעלזן; אוּן בשַעת עס איז געקומען אַ פאַרפליצונג, האָט דער שטראָם געשלאָגן קעגן יענעם הויז, אוּן האָט עס ניט געקאָנט צעטרעסלען, וואָרים עס איז געווען גוט געבויט. 49 אָבער דער, וואָס הערט אוּן טוט ניט, איז ווי אַ מענטש, וואָס האָט געבויט אַ הויז אויף דער ערד, אָן אַ פונדאַמענט; וואָס קעגן אים האָט געשלאָגן דער שטראָם, אוּן עס איז תֵּיכף אײַנגעפאַלן, אוּן דער חורבן פון יענעם הויז איז געווען גרויס.

ז נאָכדעם ווי ער האָט געענדיקט אַלע זיינע רייד אין די אויערן פון דעם פאָלק, איז ער אַרײַנגעגאַנגען קיין כּפר־נַחום.

2 אוּן איינער אַ הויפטמאַן האָט געהאַט אַ קנעכט, וואָס איז אים געווען טייער, אוּן וואָס איז געווען קראַנק אוּן

האָט געהאַלטן ביים שטאַרבן. 3 אוּן אַז ער האָט געהערט וועגן יֵשוּעַן, האָט ער צוּ אים געשיקט זקֵנים פוּן די יִידן, אוּן האָט אים געבעטן, אַז ער זאָל קומען אוּן היילן זיין קנעכט. 4 אוּן אַז זיי זענען געקומען צוּ יֵשוּעַן, האָבן זיי אים זייער געבעטן, אוּן געזאָגט: ער איז ווערט, אַז דוּ זאָלסט דאָס טאָן פאַר אים. 5 ווארים ער האָט ליבּ אונדזער פאָלק, אוּן האָט אַפילו אַליין אונדז אויפגעבויט אונדזער שול. 6 אוּן יֵשוּעַ איז מיט זיי געגאַנגען. אוּן בעת ער איז געווען שוין ניט ווייט פוּן דעם הויז, האָט דער הויפטמאַן געשיקט צוּ אים פריינט, אים אַזוי צוּ זאָגן: האַר, זיי דיך ניט מַטרִיחַ; ווארים איך בין ניט ווערט, אַז דוּ זאָלסט קומען אונטער מיין דאַך. 7 דעריבער האָבּ איך מיך אַליין אויך ניט געהאַלטן פאַר ָראוי צוּ דיר צוּ קומען. נייערט זאָג נאָר דאָס ווארט, אוּן מיין קנעכט וועט געהיילט ווערן. 8 ווארים אויך איך בין אַ מענטש, געשטעלט אונטער באַפעל־מאַכט, אוּן האָבּ אונטער מיר חַיִל; אוּן איך זאָג צוּ דעם: גיי! אוּן ער גייט, אוּן צוּ אַן אַנדערן: קוּם! אוּן ער קומט. אוּן צוּ מיין קנעכט: טוּ דאָס! אוּן ער טוּט עס. 9 אוּן אַז יֵשוּעַ האָט דאָס געהערט, האָט ער זיך געוואונדערט איבּער אים, אוּן האָט זיך אויסגעדרייט אוּן געזאָגט צוּם פאָלק, ווָאס איז אים נאָכגעגאַנגען: איך זאָג אייך, אַפילו אין ישְׂרָאל האָבּ איך ניט געפוּנען אַזאַ אֱמוּנה. 10 אוּן ווען די שלוחים האָבן זיך אומגעקערט אַהיים, האָבן זיי געפוּנען דעם קנעכט געזוּנט.

11 אוּן עס איז געווען גלייך נאָכדעם, אַז ער איז געגאַנגען אין אַ שטאָט אַריין מיטן נאָמען נָעין, אוּן זיינע תַלמידים זענען געגאַנגען מיט אים, אוּן אַ סַך פאָלק. 12 אוּן ווי ער האָט זיך דערנענטערט צוּם טויער פוּן דער שטאָט, ערשט מען האָט אַרויסגעטראָגן אַ טויטן, אַ בֶּן־יָחיד בּיי זיין מוטער, אוּן זי איז געווען אַן אַלמָנה; אוּן אַ סַך מענטשן פוּן דער שטאָט זענען געווען מיט איר. 13 אוּן אַז דער אַר האָט זי געזען, האָט ער אויף איר רַחמָנות געהאַט, אוּן צוּ איר געזאָגט: ווייַן ניט. 14 אוּן ער איז צוּגעגאַנגען אוּן האָט אָנגערירט די מִיטה; אוּן די נוֹשׂאים זענען געבליבן שטיין. אוּן ער האָט געזאָגט: יוּנגערמאַן, איך זאָג דיר, שטיי אויף. 15 אוּן דער טויטער האָט זיך אויפגעזעצט, אוּן האָט אָנגעהויבן צוּ רעדן. אוּן ער האָט אים געגעבן צוּ זיין מוטער. 16 אוּן אַ פַּחד האָט זיי אַלע אָנגענומען; אוּן זיי האָבן געלויבט גאָט, אוּן געזאָגט: אַ גרויסער נָביא איז אויפגעשטאַנען צווישן אונדז! אוּן, גאָט האָט געדענקט אָן זיין פאָלק! 17 אוּן די דאָזיקע ידיעה וועגן אים איז אַרויסגעגאַנגען אין גאַנץ יהוּדה, אוּן אין דער גאַנצער געגנט.

18 אוּן די תַלמידים האָבן דערציילט יוֹחָנָן פוּן די דאָזיקע אַלע זאַכן.

19 אוּן יוֹחָנָן האָט גערופן צוּ זיך צוויי

פּון זיינע תַּלמידים, אוּן האָט זיי געשיקט צוּ דעם האַר, אַזוי צוּ זאָגן: ביסטוּ דער, וואָס דאַרף קוּמען, אָדער זאָלן מיר וואַרטן אויף אַן אַנדערן? 20 אוּן אַז די מענטשן זענען געקוּמען צוּ אים, האָבן זיי געזאָגט: יוֹחָנָן הַמַטבּיל האָט אוּנדז געשיקט צוּ דיר, אַזוי צוּ זאָגן: ביסטוּ דער, וואָס דאַרף קוּמען, אָדער זאָלן מיר וואַרטן אויף אַן אַנדערן? 21 אין יענער שָׁעה האָט ער געהיילט אַ סַך פּון חוֹלאַתן אוּן פּון פְּלאָגן אוּן פּון בייזע גייסטער, אוּן אַ סַך, וואָס זענען געווען בלינד, האָט ער געשאָנקען די ראִיה. 22 אוּן ער האָט זיי געענטפערט: גייט אוּן דערציילט יוֹחָנָן, וואָס איר האָט געזען אוּן געהערט: די בלינדע קריגן זייער ראִיה, די לאָמע גייען, די מצוֹרָעים ווערן גערייניקט, די טויבּע הערן, די טויטע שטייען אויף, אוּן פאַר די אָרעמע ווערט געדרשנט די בשׂוֹרה־טוֹבה. 23 אוּן וואויל איז דעם, וואָס וועט זיך ניט שטרויכלען אין מיר.

24 אוּן אַז די שלִיחים פּון יוֹחָנָן זענען אַוועקגעגאַנגען, האָט ער אָנגעהויבּן צוּ רעדן צוּם פאָלק וועגן יוֹחָנָן: וואָס זענט איר אַרויסגעגאַנגען זען אין דער מִדבר? אַ רוּרקע שאָקלען זיך מיטן ווינט? 25 וואָס דען זענט איר אַרויסגעגאַנגען זען? אַ מענטשן אָנגעטאָן אין פיינע מַלבּושים? זעט, די וואָס זענען הערלעך געקליידט, אוּן לעבּן פיין, זענען אין פּאַלאַצן פּון מלָכים. 26 אָבער וואָס דען זענט איר אַרויסגעגאַנגען זען? אַ נָבִיא? יָא, איך זאָג אייך, אַ סַך מער ווי אַ נָבִיא. 27 דאָס איז ער, פּון וועמען סע שטייט געשריבּן:

זע, איך שיק מיין שלִיח פאַר דיין פָּנים,
וואָס וועט אָנגרייטן דיין וועג פאַר דיר.[1]

28 איך זאָג אייך, צווישן די, וואָס זענען געבוירן געוואָרן פּון ווייבּער, איז ניטאָ קיין גרעסערער ווי יוֹחָנָן, דאָך איז דער קלענסטער אין דעם מַלכוּת פּון גאָט גרעסער פּון אים. 29 (אוּן דאָס גאַנצע פאָלק, בּעת זיי האָבן דאָס געהערט, אוּן די מוֹכסים, האָבן געערכטפאַרטיקט גאָט, וואָרים זיי האָבן זיך געלאָזט טוֹבלען מיט דער טבִילה פּון יוֹחָנָן; 30 אָבער די פּרושים אוּן די חַכָמים האָבן אָפּגעוואָרפן די עֵצה פּון גאָט, וואָרים זיי האָבן זיך פּון אים ניט געלאָזט טוֹבלען.)

31 צוּ וועמען אָבער זאָל איך גלייכן די מענטשן פּון דעם דאָזיקן דוֹר? צוּ וועמען זענען זיי ענלעך? 32 זיי זענען גלייך ווי קינדער, וואָס זיצן אויף דעם מאַרקפּלאַץ, אוּן רופן איינער צוּם אַנדערן:

מיר האָבן געשפּילט פאַר אייך, אוּן איר האָט ניט געטאַנצט;

---

[1] מלאכי ג, 1.

מיר האָבן געקלאָגט, אוּן איר האָט ניט געווויינט.
33 וואָרים יוֹחָנָן הַמַטבּיל איז געקומען, אוּן האָט ניט געגעסן קיין ברויט, אוּן ניט געטרונקען קיין וויין, אוּן איר זאָגט: ער האָט אַ בייזן גייסט. 34 דער בֶּן־אָדָם איז געקומען, ער עסט אוּן טרינקט, אוּן איר זאָגט: זעט, אַ מענטש אַ זוֹלֶל וסוֹבֵא, אַ פריינט פּוּן מוֹכסים אוּן חוֹטאים! 35 אוּן די חָכמה איז געערכטפאַרטיקט פּוּן אַלע אירע קינדער.
36 אוּן איינער פּוּן די פּרושים האָט אים געבעטן, אַז ער זאָל עסן מיט אים, אוּן ער איז אַריַינגעגאַנגען אין דעם פּרושיס הויז, אוּן האָט זיך געזעצט צום טיש. 37 אוּן זע, דאָרט איז געווען אַ זינדיקע אִשה אין דער שטאָט, אוּן אַז זי איז געוואָר געוואָרן, אַז ער זיצט בּיים טיש אין דעם פּרושיס הויז, האָט זי געבראַכט אַן אַלאַבאַסטער קריגל מיט זאַלבּאייל, 38 אוּן האָט זיך געשטעלט הינטן בּיי זיינע פּיס אַ וויינענדיקע, אוּן האָט אָנגעהויבן באַנעצן זיינע פּיס מיט אירע טערערן, אוּן האָט זיי אָפּגעווישט מיט די האָר פּוּן איר קאָפּ, אוּן געקושט זיינע פּיס, אוּן זיי געזאַלבט מיט דעם זאַלבּאייל. 39 אוּן בּעת דער פּרושי, וואָס האָט אים פאַרבעטן, האָט דאָס געזען, האָט ער צוּ זיך געזאָגט: וואָלט ער געווען אַ נָבִיא, וואָלט ער דערקענט ווער אוּן וואָס פאַר אַ מין נקֵיבה דאָס איז, וואָס רירט אים אָן, אַז זי איז אַ זינדיקע. 40 אוּן יֵשוּע האָט געענטפערט, אוּן צוּ אים געזאָגט: שִמעוֹן, איך האָב דיר עפּעס צוּ זאָגן. אוּן ער האָט געענטפערט: וואָס, רֵבִּי. 41 איינער אַ מַלווֶה האָט געהאַט צוויי־בַּעלי־חוֹבות; איינער איז אים שולדיק געווען פינף הונדערט דינָרים, אוּן דער אַנדערער פופציק. 42 אוּן אזוי ווי זיי האָבן ניט געהאַט מיט וואָס צוּ באַצאָלן, האָט ער זיי ביידן מוֹחל געווען. ווער פּוּן זיי וועט אים דעריבּער מער ליב האָבן? 43 האָט שִמעוֹן געענטפערט: דער, דענק איך, וועמען ער האָט מוֹחל געווען צום מיינסטן. אוּן ער האָט צוּ אים געזאָגט: דוּ האָסט ריכטיק געמשפּט. 44 אוּן ער האָט זיך אויסגעדרייט צוּ דער אִשה, אוּן געזאָגט צוּ שִמעוֹנען: דוּ זעסט די דאָזיקע אִשה? איך בין אַריַינגעקומען אין דיין הויז, אוּן קיין וואַסער פאַר מיינע פּיס האָסטוּ מיר ניט געגעבן, זי אָבער האָט באַנעצט מיינע פּיס מיט אירע טערערן, אוּן האָט זיי אָפּגעווישט מיט אירע האָר. 45 דוּ האָסט מיר ניט געגעבן קיין קוּש; זי אָבער, זינט איך בין אַריַינגעקומען, האָט ניט אויפּגעהערט צוּ קושן מיינע פּיס. 46 דוּ האָסט ניט געזאַלבט מיין קאָפּ מיט אייל; אַבער זי האָט געזאַלבט מיינע פּיס מיט זאַלבּאייל. 47 דעריבּער זאָג איך דיר: אירע זינד, וואָס זענען אַ סַך, זענען פאַרגעבן געוואָרן,

וואָרים זי האָט אַ סַך ליב געהאַט; אָבער וועמען וויניק ווערט פאַרגעבן, דער דאָזיקער האָט ליב וויניק. 48 אוּן ער האָט צו איר געזאָגט: דיינע זינד זענען דיר פאַרגעבן געוואָרן. 49 אוּן די, וואָס זענען געזעסן מיט אים בײַם טיש, האָבן געוּמען זאָגן צווישן זיך: ווער איז ער, וואָס ער פאַרגיט אַפילו זינד? 50 אוּן ער האָט געזאָגט צו דער אִשה: דיין אֱמוּנה האָט דיך מַציל געווען; גיי בשָלום.

ח אוּן עס איז געווען תֵּיכף נאָכדעם, אַז ער איז געגאַנגען דורך שטעט אוּן דערפער, אוּן האָט געדַרשנט אוּן אָנגעזאָגט די גוטע בשׂורה פוּן דעם מַלכות פוּן גאָט, אוּן די צוועלף זענען מיט אים געווען, 2 אוּן אויך עטלעכע פרויען, וואָס זענען געהיילט געוואָרן פוּן בייזע גייסטער אוּן קראַנקהייטן: מִריָם, וועמען מען האָט געריפן מַגדָלית, פוּן וועמען זיבן בייזע גייסטער זענען אַרויס, 3 אוּן יוֹחָנָה, דאָס ווייב פוּן כוּזָאן, אַ פאַרוואַלטער בײַ הוֹרדוסן, אוּן שוֹשַנָה, אוּן אַ סַך אַנדערע, וואָס האָבן זיי געדינט מיט זייער האָב אוּן גוטס.

4 אוּן בעת אַ סַך פאָלק איז זיך צוזאַמענגעקוּמען, אוּן זיי זענען געקוּמען צו אים פוּן יעדער שטאָט, האָט ער געריעדט מיט אַ מָשל: 5 דער זייַער איז אַרויסגעגאַנגען צו פאַרזייַען זיין זריעה; אוּן בעת ער האָט געזייט, איז טייל געפאַלן בײַם וועג, אוּן איז צעטרעטן געוואָרן, אוּן די פייגל פוּן הימל האָבן זי פאַרצערט. 6 אוּן אַנדערע איז געפאַלן אויף דעם פעלזן; אוּן תֵּיכף ווי זי איז אויפגעגאַנגען, איז זי פאַרוועלקט געוואָרן, מַחמת זי האָט ניט געהאַט קיין פייַכטקייט. 7 אוּן אַנדערע איז געפאַלן צווישן דערנער, אוּן די דערנער זענען געוואַקסן מיט איר, אוּן האָבן זי דערשטיקט. 8 אוּן אַנדערע איז געפאַלן אויף גוטער ערד, אוּן איז געוואַקסן, אוּן האָט אַרויסגעבראַכט פרוכט הונדערטפאַך. בעת ער האָט דאָס געזאָגט, האָט ער אויסגערופן: דער, וואָס האָט אויערן צו הערן, זאָל הערן.

9 אוּן אַז זייַנע תַלמידים האָבן אים געפרעגט, וואָס דאָס דאָזיקע מָשל קאָן מיינען, 10 האָט ער געזאָגט: אייך איז געגעבן געוואָרן צו פאַרשטיין די סוֹדות פוּן דעם מַלכות פוּן גאָט, אָבער פאַר די איבעריקע – אין משָלים, כדי זיי זאָלן זען אוּן דאָך ניט זען, אוּן הערן אוּן דאָך ניט פאַרשטיין. 11 אוּן דאָס מיינט דאָס מָשל: די זריעה איז דאָס וואָרט פוּן גאָט. 12 אוּן יענע בײַם וועג זענען די, וואָס האָבן עס געהערט, דערנאָך קוּמט דער שָטן, אוּן נעמט אַוועק דאָס וואָרט פוּן זייער האַרץ, כדי זיי זאָלן ניט גלויבן אוּן גערַאַטעוועט ווערן. 13 אוּן יענע אויף דעם פעלזן, זענען די, וואָס בשַעת זיי הערן, נעמען זיי אָן דאָס וואָרט מיט שִמחה; זיי האָבן אָבער ניט קיין וואָרצל, אוּן גלויבן אַ ווייַלע, אוּן פאַלן אָפּ אין צייט פוּן נסָיון. 14 אוּן דאָס, וואָס איז געפאַלן צווישן דערנער, דאָס זענען די,

וואָס האָבן געהערט, אוּן בשָׁעת זיי גייען אַוועק, ווערן זיי דערשטיקט פּוּן די דאָגות אוּן עשָׁירות אוּן תַּענוגים פּוּן לעבן, אוּן זייער פרוכט ווערט ניט צייַטיק. 15 אוּן דאָס אויף דער גוטער ערד, דאָס זענען די, וואָס האַלטן פעסט דאָס וואָרט, וואָס זיי האָבן געהערט, אין אַן ערלעך אוּן גוט האַרץ, אוּן ברענגען אַרויס פרוכט מיט געדולדיקייט.

16 אוּן קיינער, וואָס האָט אָנגעצונדן אַ ליכט, פאַרדעקט עס מיט אַ כּלי, אָדער שטעלט עס אוּנטער אַ בעט; נייערט ער שטעלט עס אין אַ ליַכטער, כדי די, וואָס קומען אַריין, זאָלן קענען זען דאָס ליכט. 17 וואָרים עס איז גאָרניט פאַרהוילן, וואָס ווערט ניט ווערן אַנטפלעקט, אוּן סע איז גאָרניט פאַרבאָרגן, וואָס ווערט ניט ווערן באַקאַנט אוּן דערזען דאָס ליכט. 18 דעריבער גיט אַכטונג וויאַזוי איר הערט; וואָרים ווער סע האָט, דעם ווערט געגעבן ווערן, אוּן ווער סע האָט ניט, פוּן אים ווערט אַוועקגענומען ווערן אפילו דאָס, וואָס ער מיינט ער האָט. 19 אוּן עס זענען צוּ אים געקומען זיין מוטער אוּן זיינע ברידער, אוּן זיי האָבן ניט געקאָנט צוקומען צוּ אים צוליב דעם עולם. 20 אוּן מען האָט אים געזאָגט: דיין מוטער אוּן דיינע ברידער שטייען אין דרויסן אוּן ווילן דיך זען. 21 אָבער ער האָט געענטפערט, אוּן צוּ זיי געזאָגט: מיין מוטער אוּן מיינע ברידער זענען די דאָזיקע, וואָס הערן דאָס וואָרט פוּן גאָט, אוּן טוען עס.

22 אוּן עס איז געווען אין איינעם פוּן יענע טעג, אַז ער אוּן זיינע תַּלמידים זענען אַריַנגעגאַנגען אין אַ שיף, אוּן ער האָט צוּ זיי געזאָגט: לאָמיר אַריבערפאָרן אויף דער אַנדערער זייט יַם, אוּן זיי זענען אַרויסגעפאָרן. 23 אוּן בעת זיי זענען געפאָרן, איז ער אַיַנגעשלאָפן. אוּן אַ שטורעמווינט האָט זיך אַראָפגעלאָזט אויפן יַם; אוּן זיי זענען פאַרפלייצט געוואָרן, אוּנ זענען געווען אין סַכָּנה. 24 אוּן איי זענען צוּגעגאַנגען, אוּן האָבן אים אויפגעוועקט, אוּן געזאָגט: האַר, האַר מיר גייען אונטער! אוּן ער איז אויפגעשטאַנען, אוּן האָט אָנגעשריגן אויף דעם ווינט אוּן די שטורעמדיקע כוואַליעס; אוּן זיי האָבן זיך געלייגט, אוּן עס איז געוואָרן שטיל. 25 אוּן ער האָט צוּ זיי געזאָגט: וואוּ איז אייער אֱמונה? אוּן זיי האָבן מוֹרא געהאַט אוּן זיך געחידושט, אוּן האָבן געזאָגט איינער צוּם אַנדערן: ווער אייגנטלעך איז ער, וואָס ער באַפעלט אַפילו ווינט אוּן וואַסער, אוּן זיי געהאָרכן אים?

26 אוּן זיי זענען אָנגעקומען אין דעם לאַנד פוּן די גַדריִים, וואָס איז קעגנאיבער גָלִיל. 27 אוּן בעת ער איז אַרויסגעקומען אויף דער יַבָּשה, איז אים אַנטקעגן געקומען אַ מענטש פוּן דער שטאָט, וואָס האָט געהאַט בייזע גייסטער;

פּאַר אַ לאַנגע צייט האָט ער ניט געטראָגן קיין קליידער, אוּן האָט זיך ניט
אויפגעהאַלטן אין קיין הויז, נייערט צווישן די קבָרים. 28 אוּן אַז ער האָט
דערזען יֵשׁוּעַן, האָט ער אויסגעשריגן, אוּן איז פאַר אים אַנידערגעפאַלן, אוּן
האָט מיט אַ הויך קוֹל געזאָגט: וואָס האָסטוּ צוּ מיר, יֵשׁוּעַ, דוּ זוּן פוּן דעם
אייבערשטן? איך בעט דיך, פייניק מיך ניט. 29 וואָרים ער האָט באַפוילן דעם
אוּמריינעם גייסט אַרויסצוקוּמען פוּן דעם מענטשן. (וואָרים אַ סַך מאָל האָט
ער אים אָנגעכאַפּט; אוּן מען האָט אים געהאַלטן אוּנטער שמִירה, אוּן אים
געבוּנדן מיט קייטן אוּן מיט שטריק, אָבער ער האָט פוּנאַנדערגעריסן די
שטריק, אוּן איז געטריבן געוואָרן פוּן דעם בייזן גייסט אין די מִדבָּריוֹת אַריין.)
30 אוּן יֵשׁוּעַ האָט אים געפרעגט: וואָס איז דיין נאָמען? האָט ער געזאָגט:
מַחנה; וואָרים אַ סַך בייזע גייסטער זענען אַריין אין אים. 31 אוּן זיי האָבן אים
געבעטן, אַז ער זאָל זיי ניט באַפעלן צוּ נידערן אין דעם תהוֹם אַריין. 32 אוּן
דאָרטן אויפן באַרג האָט זיך געפאַשעט אַ גרויסע סטאַדע חַזִירים; אוּן זיי
האָבן אים געבעטן, אַז ער זאָל זיי לאָזן אין זיי אַריַינצוּגיין. אוּן
ער האָט זיי געלאָזן. 33 אוּן די בייזע גייסטער זענען
אַרויסגעקוּמען פוּן דעם מענטשן, אוּן זענען אַריין אין די חַזִירים; אוּן די
סטאַדע האָט זיך אַראָפּגעלאָזט פוּן דעם שיפוּע אין יַם אַריין, אוּן זענען
דערטרוּנקען געוואָרן.
34 אוּן אַז די פּאַסטוכער האָבן געזען, וואָס עס איז געשען, זענען זיי אַנטלאָפן,
אוּן האָבן עס דערציילט אין דער שטאָט אוּן אין די דערפער. 35 אוּן זיי זענען
אַרויסגעגאַנגען זען וואָס עס איז געשען; אוּן זיי זענען געקוּמען צוּ יֵשׁוּעַן, אוּן
האָבן געפוּנען דעם מענטשן, פוּן וועמען די בייזע גייסטער זענען אַרויס, זיצן
בייַ די פיס פוּן יֵשׁוּעַן, אָנגעטאָן אוּן בייַם קלאָרן שֵׂכל, אוּן זיי האָבן מוֹרא
באַקוּמען. 36 אוּן די, וואָס האָבן עס געזען, האָבן דערציילט וויאַזוי דער
באַזעסענער איז געהיילט געוואָרן. 37 אוּן דאָס גאַנצע פאָלק רוּנדאַרוּם פוּן
דעם לאַנד פוּן די גַדַריִם האָט אים געבעטן, אַז ער זאָל פוּן זיי אַוועקציען;
וואָרים עס איז זיי באַפאַלן אַ גרויסע מוֹרא. אוּן ער איז אַריַינגעגאַנגען אין אַ
שיף, אוּן האָט זיך אוּמגעקערט. 38 אוּן דער מענטש, פוּן וועמען די בייזע
גייסטער זענען אַרויס, האָט אים געבעטן, אַז ער זאָל מעגן פאַרבלייבן מיט
אים; אָבער ער האָט אים אַוועקגעשיקט, אוּן געזאָגט: 39 קער דיך אוּם אַהיים,
אוּן דערציילּ וואָס גאָט האָט מיט דיר געטאָן. אוּן ער איז געגאַנגען, אוּן האָט
דערציילט אין דער גאַנצער שטאָט, וואָס יֵשׁוּע האָט מיט אים געטאָן.
40 אוּן אַז יֵשׁוּע האָט זיך אוּמגעקערט, האָט דאָס פאָלק אים מקַבל־פָּנים
געווען; וואָרים זיי האָבן אַלע געוואַרט אויף אים. 41 אוּן אָט איז געקוּמען אַ
מענטש מיטן נאָמען יָאִיר, וואָס איז געווען אַ גַבאי פוּן דער שוּל; אוּן ער איז
אַנידערגעפאַלן צוּ יֵשׁוּעַס פיס, אוּן האָט אים געבעטן, צוּ קוּמען אין זיין הויז
אַריין; 42 וואָרים ער האָט געהאַט אַ

בַּת־יִחִידה, אין עלטער פּון אַרוּם צוועלף יאָר, אוּן זי האָט געהאַלטן בּיים שטאַרבן. אוּן בּעת ער איז אַהינגעגאַנגען, האָט זיך דאָס פּאָלק געדרענגט אַרוּם אים.

43 אוּן אַ פרוי, וואָס האָט צוועלף יאָר געהאַט אַ בלוּטפלוּס, אוּן וואָס האָט אויסגעגעבּן איר גאָנץ פאַרמעגן אויף רופאים, אוּן קיינער האָט זי ניט געקענט היילן, 44 האָט גענעענט הינטער אים, אוּן האָט אָנגערירט די כּנפות פּון זיין מַלבוש, אוּן תּיכף האָט איר בלוּטפלוּס זיך אַפּגעשטעלט.

45 אוּן יֵשוּע האָט געזאָגט: ווער האָט מיך אָנגערירט? אוּן אַז אַלע האָבּן געלייקנט, האָט פּעטרוס געזאָגט: האַר, דאָס פאָלק דריקט אוּן דרענגט דיך! 46 אָבּער יֵשוּע האָט געזאָגט: עמיצער האָט מיך אָנגערירט; וואָרים איך האָבּ דערפילט, אַז אַ גבוּרה איז פּון מיר אַרויסגעגאַנגען. 47 אוּן בּעת די פרוי האָט געזען, אַז זי איז ניט געבליבּן פאַרבאָרגן, איז זי געקומען אַ ציטערדיקע אוּן איז פאַר אים אָנידערגעפאַלן, אוּן האָט דערציילט פאַר דעם גאַנצן פאָלק, פאַרוואָס זי האָט אים אָנגערירט, אוּן ווי זי איז תּיכף געהיילט געוואָרן. 48 אוּן ער האָט צו איר געזאָגט: מאָכטער, דיין אֱמוּנג האָט דיר געהאָלפן; גיי בשָלום.

49 בּשַׁעת ער האָט נאָך גערעדט, איז געקומען איינער פּון דעם גַבּאיס הויז, אוּן האָט געזאָגט: דיין טאָכטער איז געשטאָרבן; זיי ניט מַטריַח דעם רֶבין. 50 אוּן אַז יֵשוּע האָט דאָס געהערט, האָט ער צו אים געזאָגט: האָבּ ניט קיין מוֹרא; האָבּ נאָר אֱמוּנה, אוּן זי וועט גערַאטעוועט ווערן. 51 אוּן אַז ער איז צוגעקומען צום הויז, האָט ער קיינעם ניט געלאָזט אַריַנגיין מיט אים, אַחוּץ פּעטרוסן, אוּן יוֹחָנָן, אוּן יַעקבּן, אוּן דעם פאָטער אוּן די מוטער פּון דעם מיידל. 52 אוּן אַלע האָבּן זי באַווויינט אוּן באַקלאָגט; אָבּער ער האָט געזאָגט: ווויינט ניט; וואָרים זי איז ניט געשטאָרבן, נייערט זי שלאָפט. 53 אוּן זיי האָבּן אים גוט אויסגעלאַכט, ווייל זיי האָבּן געוואוסט, אַז זי איז טויט. 54 אָבּער ער האָט זי אָנגענומען בּיי דער האַנט, אוּן געזאָגט: קינד, שטיי אויף. 55 אוּן אירע נשָמה האָט זיך צוריקגעקערט, אוּן זי איז תּיכף אויפגעשטאַנען; אוּן ער האָט געהייסן, מע זאָל איר געבּן עפּעס צו עסן. 56 אוּן אירע עלטערן זענען נשתּומם געוואָרן; אָבּער ער האָט זיי באַפוילן, אַז זיי זאָלן קיינעם ניט דערציילן, וואָס עס איז געשען.

ט אוּן ער האָט צוזאַמענגערופן די צוועלף, אוּן האָט זיי געגעבּן מאַכט אוּן שליטה איבּער אַלע בּייזע גייסטער, אוּן צו היילן קרַאנקהייטן. 2 אוּן ער האָט זיי אַרויסגעשיקט אָנצוזאָגן דאָס מַלכות פּון גאָט, אוּן צו היילן. 3 אוּן ער האָט צו זיי געזאָגט: נעמט גאָרניט מיט אויפן וועג, ניט קיין שטעקן, ניט קיין ריַזעטאַש, ניט קיין ברויט, ניט קיין געלט; אוּן האָט אויך ניט קיין צוויי

רעק. 4 און אין וואָסער הויז איר וועט אַרײַנקומען, דאָרטן פֿאַרבלײַבט, און פֿון דאָרטן גייט וויַיטער. 5 און וואו מען וועט אייך ניט אויפנעמען, זאָלט איר פֿאַרלאָזן יענע שטאָט, און אָפּטרעסלען דעם שטויב פֿון אייערע פֿיס פֿאַר אַן עדות קעגן זיי. 6 און זיי האָבן אָפּגעקערט, און זענען געגאַנגען איבער די דערפֿער, און האָבן מבשר געווען די גוטע בשׂורה און אומעטום געהיילט.

7 און הורדוס, דער טעטראַרך, האָט געהערט פֿון אַלץ, וואָס עס איז געטאָן געוואָרן, און ער איז שטאַרק באַאַרגט געווען, ווײַל טייל האָבן געזאָגט, אַז יוחנן איז אויפגעשטאַנען תּחיית־המתים, 8 און אַנדערע, אַז אֵלִיָּהוּ האָט זיך באַוויזן; און ווידער אַנדערע, אַז איינער פֿון די אַלטע נביאים איז אויפגעשטאַנען. 9 און הורדוס האָט געזאָגט: יוחָנָן האָב איך געלאָזט אָפֿהאַקן דעם קאָפּ; אָבער ווער איז דער דאָזיקער, פֿון וועמען איך הער אַזוינע זאַכן? און ער האָט אים באַגערט צו זען.

10 און די שליחים האָבן זיך אומגעקערט, און האָבן אים דערציילט, וואָס זיי האָבן געטאָן. און ער האָט זיי גענומען מיט זיך און האָט אָפּגעקערט צו אַ שטאָט, וואָס האָט געהייסן בֵּית־צַיְדָה. 11 און אַז דאָס פֿאָלק האָט דאָס באַמערקט, זענען זיי אים נאָכגעגאַנגען; און ער האָט זיי אויפגענומען, און האָט צו זיי גערעדט פֿון דעם מַלכות פֿון גאָט, און די, וואָס האָבן זיך געגייטיקט אין אַ רפֿואה, האָט ער געהיילט. 12 און דער טאָג האָט זיך אָנגעהויבן צו נייגן; און די צוועלף האָבן געגעבענט, און צו אים געזאָגט: לאָז אָפּ דאָס פֿאָלק, כדי זיי זאָלן קענען גיין אין די אַרומיקע דערפֿער און פֿעלדער איבערצונעכטיקן און צו קריגן שפּייז; וואָרים מיר זענען דאָ אין אַ וויסטן אָרט. 13 אָבער ער האָט צו זיי געזאָגט: גיט איר זיי צו עסן. האָבן זיי געזאָגט: מיר האָבן ניט מער ווי פֿינף לאַבּנס און צוויי פֿיש – סיידן מיר זאָלן גיין און קויפן שפּייז פֿאַר דעם דאָזיקן גאַנצן פֿאָלק. 14 (וואָרים זיי זענען געווען אַרום פֿינף טויזנט מאַן.) און ער האָט געזאָגט צו זיינע תַּלמידים: זעצט זיי אויס אין כּיתות, אַרום פֿופֿציק אין יעדער. 15 און זיי האָבן אַזוי געטאָן, און האָבן אַלעמען אויסגעזעצט. 16 און ער האָט גענומען די פֿינף לאַבּנס און די צוויי פֿיש, און האָט אויפגעהויבן זיינע אויגן צום הימל, און האָט אַ ברכה געמאַכט און פֿון זיי אָפּגעבראָכן, און זיי געגעבן די תַּלמידים, צו גרייטן פֿאַר דעם פֿאָלק. 17 און זיי האָבן אַלע געגעסן צו דער זאַט; און זיי האָבן צונויפֿגענומען פֿון די איבערגעבליבענע ברעקלעך, צוועלף קערב.

18 און עס איז געווען, בעת ער האָט אַליין מִתפַּלֵל געווען, זענען די תַּלמידים געווען מיט אים; און ער האָט זיי געפֿרעגט: ווער, זאָגט דאָס פֿאָלק, בין איך? 19 און זיי האָבן געענטפֿערט, און געזאָגט:

יוֹחָנָן הַמַטביל. אָבער אַנדערע זאָגן: אֵלִיָהוּ; אוּן אַנדערע, אַז איינער פוּן די אַלטע נביאים איז אויפגעשטאַנען. 20 האָט ער צוּ זיי געזאָגט: איר אָבער, ווער זאָגט איר, בין איך? אוּן פּעטרוּס האָט געענטפערט: דער מָשִׁיחַ פוּן גאָט. 21 אוּן ער האָט זיי באַפוילן אוּן געבאָטן, אַז זיי זאָלן עס קיינעם ניט דערציילן, 22 אוּן געזאָגט: דער בֶּן־אָדָם מוּז ליידן אַ סַך, אוּן פאַרוואָרפן ווערן פוּן די זקֵנים אוּן ראָשי־כֹּהַנים אוּן סוֹפרים, אוּן געטייט ווערן, אוּן אויף דעם דריטן טאָג ווידער אויפשטיין.

23 אוּן ער האָט געזאָגט צוּ אַלעמען: ווייל מיר ווער נאָכגיין, זאָל ער זיך אַליין פאַרלייקענען, אוּן נעמען אויף זיך פוּן טאָג צוּ טאָג זיין צלָב, אוּן מיר נאָכגיין. 24 וואָרים ווער סע וויל מַציל זיין זיין לעבן, וועט עס פאַרלירן; אוּן ווער סע וועט פאַרלירן זיין לעבן פוּן מיַנעטוועגן, וועט עס מַציל זיין. 25 וואָרים וואָס נוצט עס דעם מענטשן, ווען ער זאָל געווינען די גאַנצע וועלט, אוּן פאַרלירן אַדער פאַרדאַרבן זיך אַליין? 26 וואָרים ווער סע וועט זיך שעמען מיט מיר אוּן מיט מיינע רייד, וועט דער בֶּן־אָדָם זיך שעמען מיט אים, בעת ער וועט קוּמען אין זיין כָּבוד, אוּן אין דעם כָּבוד פוּן זיין פאָטער אוּן די הייליקע מַלאָכים. 27 באמת, איך זאָג אייך, פאַראַן עטלעכע פוּן די, וואָס שטייען דאָ, וואָס וועלן ניט פאַרזוכן דעם טַעם פוּן טויט, ביז זיי וועלן זען דאָס מַלכוּת פוּן גאָט.

28 אוּן עס איז געווען אַרוּם אַכט טעג נאָך די דאָזיקע רייד, אַז ער האָט גענוּמען מיט זיך פּעטרוּסן, אוּן יוֹחָנָן, אוּן יַעקֹבן, אוּן איז אַרויפגעגאַנגען אויף דעם באַרג מִתפַּלֵל צוּ זיין. 29 אוּן בעת ער האָט מִתפַּלֵל געווען, האָט זיך דאָס אויסזען פוּן זיין פָּנים פאַרענדערט, אוּן זיינע מַלבוּשים זענען געווָארן שטראַלנדיק ווייס. 30 אוּן אָט האָבן צוויי מענטשן געערעדט מיט אים, מֹשה אוּן אֵלִיָהוּ, 31 וואָס האָבן זיך אַנטפּלעקט אין הערלעכקייט, אוּן האָבן געערעדט פוּן זיין פּטירה, וואָס ער האָט געדאַרפט מַמלא זיין אין ירוּשָלַיִם. 32 אוּן פּעטרוּס אוּן די, וואָס זענען געווען מיט אים, זענען באַפאַלן געוואָרן פוּן אַ שוועריקייט; אוּן בעת זיי האָבן זיך אויפגעכאַפּט, האָבן זיי געזען זיין הערלעכקייט אוּן די צוויי מענטשן, וואָס זענען געשטאַנען לעבן אים. 33 אוּן עס איז געווען, בעת זיי האָבן זיך גענוּמען פוּן אים שיידן, האָט פּעטרוּס געזאָגט צוּ יֵשוּעַן: רֶבִי, עס איז גוט פאַר אוּנדז דאָ צוּ זיין; לאָמיר מאַכן דריי סֻכּוֹת, איינס פאַר דיר, איינס פאַר מֹשהן, אוּן איינס פאַר אֵלִיָהוּ; אָבער ער האָט ניט געווּאוּסט, וואָס ער רעדט. 34 אוּן בשַעת ער האָט דאָס געזאָגט, איז געקוּמען אַ וואָלקן אוּן האָט זיי פאַרשאָטנט; אוּן זיי האָבן זיך געפאָרכטן, בעת זיי זענען אַריַינגעקוּמען אין דעם וואָלקן. 35 אוּן אַ קוֹל איז אַרויס פוּן דעם וואָלקן,

אַזוי צוּ זאָגן: דאָס איז מיין זון, מיין אויסדערווײלטער, אים זאָלט איר הערן. 36 אוּן בעת דאָס קול האָט זיך געהערט, האָט זיך יֵשוּע געפונען אַליין. אוּן זיי האָבן האָבן געשוויגן, אוּן האָבן קיינעם ניט אין יענע טעג דערצוויילט דאָס, וואָס זיי האָבן געזען.

37 אוּן עס איז געווען אויפן אַנדערן טאָג, בעת זיי האָבן אַראָפגענידערט פון דעם באַרג, האָט אים באַגעגנט אַ גרויסער עולם. 38 אוּן אָט האָט איינער פון פֿאָלק געשריגן, אוּן געזאָגט: רֶבִּי, איך בעט דיך אַ קוק צוּ טאָן אויף מיין זון, וואָרים ער איז מיין אייניציק קינד; 39 אוּן זע, אַ רוּחַ כאַפּט אים אָן, אוּן ער שרייט פלוצים אויס; אוּן ער רייסט אים, ביז ער שוימט, אוּן ער וויַכט פון אים שווער, אוּן טוט אים שטאַרק צעשלאָגן. 40 אוּן איך האָב געבעטן דיינע תַּלמידים, אַז זיי זאָלן אים אַרויסטרײַבן, אוּן זיי האָבן ניט געקענט; 41 אוּן יֵשוּע האָט געענטפערט, אוּן געזאָגט: אָ, אומגלויביקער אוּן פֿאַרקרומטער דור, ווי לאַנג נאָך זאָל איך זיין מיט אייך, אוּן אייך פֿאַרטראָגן? ברענג אַהער דיין זון. 42 אוּן ווי נאָר ער האָט געטאָן געענענען, האָט אים דער בייזער גייסט אַנידערגעוואָרפֿן, אוּן אים מוֹרֶאדיק געריסן. אָבער יֵשוּע האָט אַנגעשריגן אויף דעם אומריינעם גייסט, אוּן גהיילט דאָס ייִנגל, אוּן אים צוריקגעגעבן זיין פֿאָטער. 43 אוּן זיי זענען אַלע נשתּוֹמם געוואָרן פון דער גרויסקייט פון גאָט.

אוּן בשַׁעת אַלע האָבן זיך געוואונדערט אויף אַלץ, וואָס ער האָט געטאָן, האָט ער געזאָגט צוּ זיינע תַּלמידים: 44 טוט די דאָזיקע רייד אַרײַן אין אייערע אויערן: וואָרים דער בֶּן־אָדָם וועט איבערגעענטפערט ווערן אין די הענט פון מענטשן. 45 אָבער זיי האָבן ניט פֿאַרשטאַנען דאָס דאָזיקע וואָרט, אוּן עס איז געווען פֿאַרהוילן פון זיי, כדי זיי זאָלן עס ניט באַנעמען; אוּן זיי האָבן מוֹרא געהאַט אים צוּ פרעגן וועגן דעם דאָזיקן וואָרט.

46 אוּן עס איז אויפגעאַנגעגן אַ מַחשָׁבה צווישן זיי, ווער פון זיי עס איז דער גרעסטער. 47 אוּן בעת יֵשוּע האָט דערקענט די מַחשָׁבה פון זייער האָרץ, האָט ער גענומען אַ קינד, אוּן עס אַוועקגעשטעלט לעבן זיך, 48 אוּן האָט צוּ זיי געזאָגט: ווער סע וועט אויפנעמען דאָס דאָזיקע קינד אין מיין נאָמען, נעמט מיך אויף; אוּן ווער סע וועט מיך אויפנעמען, נעמט אויף דעם, וואָס האָט מיך געשיקט; וואָרים דער, וואָס איז דער קלענסטער צווישן אייך אַלע, דער דאָזיקער איז גרויס.

49 אוּן יוֹחָנָן האָט געענטפערט: רֶבִּי, מיר האָבן געזען איינעם אַרויס־טרײַבן בייזע גייסטער אין דיין נאָמען, אוּן מיר האָבן אים פֿאַרווערט, מַחמת ער גייט אונדז ניט נאָך. 50 אָבער יֵשוּע האָט צוּ אים געזאָגט: פֿאַרווערט אים ניט; וואָרים דער, וואָס איז ניט קעגן אייך, איז פֿאַר אייך.

51 אוּן עס איז געווען, בעת די טעג האָבן זיך שוין דערנענטערט, אַז ער זאָל אַרויפגענומען ווערן, האָט ער אַנטשלאָסן געווענדט זיין פָּנים צוּ גיין קיין ירושָלַיִם, 52 אוּן ער האָט געשיקט שלִיחים פאַרויס פאַר אים, וואָס זענען געגאַנגען אוּן זענען אַריַינגעקומען אין אַ דאָרף פוּן די שומרוֹנים, כּדי פאַר אים אָנצוגרייטן. 53 אוּן זיי האָבן אים ניט אויפגענומען, מַחמת זיין פָּנים איז געווען געווענדט צוּ גיין קיין ירושָלַיִם. 54 אוּן בעת זיינע תַּלמידים יַעקֹב אוּן יוֹחָנָן האָבן דאָס געזען, האָבן זיי געזאָגט: האַר, ווילסטוּ, מיר זאָלן באַפעלן אַ פּייער זאָל אַראָפנידערן פוּן הימל, אוּן זיי פאַרצערן? 55 אָבער ער האָט זיך אויסגעדרייט, אוּן האָט זיי פירגעהאַלטן. 56 אוּן זיי זענען געגאַנגען אין אַן אַנדער דאָרף אַריין.

57 אוּן בעת זיי זענען געגאַנגען אויפן וועג, האָט איינער צוּ אים געזאָגט: איך ווייל דיר נאָכגיין וואוהין נאָר דוּ ווועסט גיין. 58 האָט יֵשוּעַ צוּ אים געזאָגט: די פוקסן האָבן היִילן, אוּן די פייגל פוּן הימל האָבן נעסטן, אָבער דער בֶּן־אָדָם האָט ניט וואוּ זיין קאָפּ אַנידערצולייגן; 59 אוּן צוּ אַן אַנדערן האָט ער געזאָגט: גיי מיר נאָך. אָבער יענער האָט געזאָגט: האַר, דערלויב מיר קוֹדם צוּ גיין אוּן מקַבר זיין מיין פאָטער. 60 אָבער ער האָט צוּ אים געזאָגט: לאָז די מֵתים מקַבר זיין זייערע אייגענע מֵתים; אוּן דוּ גיי אוּן זאָג אומעטוּם אַן דאָס מַלכוּת פוּן גאָט. 61 אוּן אַן אַנדערער האָט געזאָגט: איך וועל דיר נאָכגיין, האַר; נאָר דערלויב מיר קוֹדם זיך צוּ געזעגענען מיט מיינע בנֵי־בַּיִת. 62 אָבער יֵשוּעַ האָט צוּ אים געזאָגט: דער, וואָס לייגט צוּ אַ האַנט צוּם אַקער, אוּן קוקט אויף צוּריק, טויג ניט פאַר דעם מַלכוּת פוּן גאָט.

ל אוּן נאָכדעם האָט דער האַר באַשטימט זיבעציק אַנדערע אוּן האָט זיי געשיקט זאַלבעצווייֵט פאָרויס פאַר אים אין יעדער שטאָט אוּן אָרט, וואוהין ער האָט בדֵעה געהאַט צוּ קומען. 2 אוּן ער האָט צוּ זיי געזאָגט: דער שניט איז גרויס, אָבער די אַרבעטער זענען ווינציק; בעט דעריבער דעם האַר פוּן דעם שניט, אז ער זאָל אַרויסשיקן אַרבעטער צוּ זיין שניט. 3 גייט; אָט שיק איך אייך אַרויס ווי לעמער צווישן וועלף. 4 טראָגט ניט קיין בייטל, ניט קיין רייזעטאַש, ניט קיין שיך; גריסט קיינעם ניט אוּנטערוועגנס. 5 אוּן אין וואָסער

הויז איר וועט אַריינקומען, זאָגט קודם: זאָל זיין שָׁלום צוּ דעם דאָזיקן הויז. 6 און אויב דאָרטן וועט זיין אַ בֶּן־שָׁלום, וועט אייער שָׁלום רוען אויף אים; נאָר אויב ניט, וועט ער זיך ווידער אומקערן צוּ אייך. 7 און פאַרבלייבט אין יענעם הויז, עסט אוּן טרינקט ווָאס זיי גיבן, ווָאַרים דער אַרבערטער איז ווערט זיין לוין; גייט ניט פון הויז צוּ הויז. 8 און אין ווָאסער שטאָט איר קומט אַריין, אוּן זיי נעמען אייך אויף, עסט ווָאס מע גרייט פאַר אייך, 9 אוּן היילט די קראַנקע, ווָאס געפינען זיך אין איר, אוּן זאָגט צוּ זיי: דאָס מַלכות פון גאָט האָט צוּ אייך גענעענט. 10 און אין ווָאסער שטאָט איר ווועט אַריינקומען, אוּן זיי וועלן אייך ניט אויפנעמען, טאָ גייט אַרויס אויף אירע גאַסן, אוּן זאָגט: 11 אַפילו דעם שטויב פון אייער שטאָט, ווָאס קלעפט אויף אונדזערע פיס, ווישן מיר אָפּ קעגן אייך; דאָך וויסן זאָלט איר ווִיסן, אַז דאָס מַלכות פון גאָט האָט גענעענט. 12 איך זאָג אייך: סע וועט אין יענעם טאָג אַ סך גרינגער זיין פאַר סדום, ווי פאַר יענער שטאָט.

13 ווִיי צוּ דיר, כּוֹרָזין! ווִיי צוּ דיר, בֵּית־צַיְדָה! ווָאַרים אויב די וואונדער, ווָאס זענען געטאָן געוואָרן אין אייך, ווָאלטן געטאָן געוואָרן אין צור אוּן צידון, ווָאלטן זיי שוין לאַנג געזעסן אין זאַק אוּן אַש, אוּן תשובה געטאָן. 14 אין יוֹם־הַדין וועט זיין גרינגער פאַר צור אוּן צידון ווי פאַר אייך. 15 אוּן דוּ, כּפַר־נַחוּם, אַזש צום הימל וועסטוּ דיך דערהייבן? אין שאול־תַּחתִּיה וועסטוּ אַראָפּנידערן. 16 דער, ווָאס הערט אייך, טוט מיך הערן; אוּן דער, ווָאס פאַרוואַרפט אייך, טוט מיך פאַרוואַרפן; אוּן דער, ווָאס פאַרוואַרפט מיך, טוט פאַרוואַרפן אים, ווָאס האָט מיך געשיקט.

17 אוּן די זיבנציק האָבן זיך אומגעקערט מיט שִׂמחה, אוּן געזאָגט: האַר, אַפילו די בייזע גייסטער זענען אונדז אונטערטעניק אין דיין נאָמען! 18 אוּן ער האָט צוּ זיי געזאָגט: איך האָב געזען דעם שָׂטָן פאַלן ווי אַ בליץ פון הימל. 19 זעט, איך האָב אייך געגעבן שליטה צוּ טרעטן אויף שלאַנגען אוּן עקדישן, אוּן איבער דער גאַנצער גבורה פון דעם שׂונא; אוּן קיין שום זאָך וועט אייך ניט שאַטן. 20 אָבער פרייט אייך ניט איבער דעם, ווָאס די גייסטער זענען אייך אונטערטעניק, נייערט פרייט אייך, ווָאס אייערע נעמען זענען פאַרשריבן אין הימל.

21 אוּן גראָד אין יענער שָׁעה האָט ער זיך געפרייט אין דעם רוּחַ־הַקוֹדֶשׁ, אוּן האָט געזאָגט: איך דאָנק דיר, פאָטער, האַר פון הימל אוּן ערד, ווָאס דוּ האָסט דאָס פאַרהוילן

פּון די חַכָמים אוּן פאַרשטענדיקע, אוּן עס אַנטפּלעקט פאַר עוֹפּעלעך;
יאָ, פאָטער, אַזוי איז געווען דיין רָצון. 22 אַלצדינג איז מיר
איבערגעענטפערט געוואָרן פּון מיין פאָטער; אוּן קיינער ווייסט ניט,
ווער דער זון איז, אַחוּץ דער פאָטער; אוּן ווער דער פאָטער איז, אַחוּץ
דער זון, אוּן דער, צו ווען דער זון וויל אים אַנטפּלעקן. 23 אוּן ער האָט
זיך געוווענדט צו די תַלמידים אַליין, אוּן געזאָגט: וואויל איז די אויגן,
וואָס זען, וואָס איר זעט! 24 וואָרים איך זאָג אייך, אַז אַ סַך נביאים אוּן
מלָכים האָבן באָגערט צו זען, וואָס איר זעט, אוּן האָבן עס ניט געזען, אוּן
צו הערן, וואָס איר הערט, אוּן האָבן עס ניט געהערט.
25 אוּן איינער אַ תַלמיד־חָכם איז אויפגעשטאַנען, כדי אים צו פּרוּאווּן,
אוּן האָט געזאָגט: רֶבי, וואָס זאָל איך טאָן, צו יַרשענען איביק לעבן?
26 האָט ער צו אים געזאָגט: וואָס שטייט געשריבן אין דער תּורה? וויאַזוי
לייענסטו? 27 אוּן ער האָט געענטפערט, אוּן געזאָגט: דו זאָלסט ליב
האָבן גאָט דיין האַר מיט דיין גאַנצן האַרצן, אוּן מיט דיין גאַנצער נשָמה,
אוּן מיט דיין גאַנצן כּוח, אוּן מיט דיין גאַנצן פאַרשטאַנד; אוּן דיין חַבר
ווי דיך אַליין.[1] 28 אוּן ער האָט צו אים געזאָגט: דו האָסט ריכטיק
געענטפערט; דאָס טו, אוּן דו וועסט לעבן.
29 אָבער אַזוי ווי ער האָט זיך געוואָלט אַליין רעכטפאַרטיקן, האָט ער
געזאָגט צו יֵשוּעַ: אוּן ווער איז מיין חַבר? 30 אוּן יֵשוּעַ האָט
געענטפערט: איינער אַ מענטש איז אַראָפּגענידערט פּון ירוּשָלַיִם קיין
יְריחוֹ, אוּן איז אַריַינגעפאַלן צווישן גַזלָנים, וואָס האָבן אים אויסגעטאָן
אוּן צעשלאָגן, אוּן זענען אַוועקגעגאַנגען, אוּן אים געלאָזט אַ האַלב
טויטן, 31 אוּן עס האָט זיך גראָד געטראָפן, אַז אַ כֹהן איז אַראָפּגענידערט
יענעם וועג; אוּן אַז ער האָט אים געזען, איז ער אַריבערגעגאַנגען אויף
דער אַנדערער זייט; 32 אוּן אַזוי אויך אַ לֵוִי, בּעת ער איז פאַרבייגעגאַנגען
יענעם אָרט אוּן אים געזען, איז ער אַריבערגעגאַנגען אויף דער אַנדערער
זייט. 33 אָבער איינער אַ שוֹמרוֹני, בּעת ער האָט געריזט, איז געקומען
וואוּ ער איז געווען; אוּן אַז ער האָט אים געזען, האָט אים אָנגענומען אַ
רַחמָנות, 34 אוּן ער איז צוגעגאַנגען צו אים, אוּן האָט פאַרבונדן זיינע
וואונדן, אוּן אַרויפגעגאָסן אויף זיי אייל אוּן וויין, אוּן ער האָט אים
אַרויפגעזעצט אויף זיין אייגענער בהֵמה, אוּן האָט אים געבראַכט אין אַן
אַכסַניא אַריין, אוּן האָט פאַר אים געזאָרגט. 35 אוּן אויף מאָרגן האָט ער
אַרויסגענומען צוויי דינָרים, אוּן האָט זיי געגבן דעם בַעל־אַכסַניא, אוּן
געזאָגט: גיב אַכטונג אויף אים, אוּן וויפל מער דו וועסט אויסגעבן, וועל
איך דיר באַצאָלן, ווען איך וועל צוריקקומען. 36 וועלכער פּון די דאָזיקע
דריי, מיינסטו, האָט זיך אַרויסגעוויזן פאַר אַ חַבר צו אים, וואָס איז
אַריַינגעפאַלן צוויישן

[1] דברים ו, 5; ויקרא יט, 18.

די גַזלָנים? 37 האָט ער געזאָגט: דער, וואָס האָט אויף אים רַחמָנות
געהאַט. און יֵשוּע האָט צו אים געזאָגט: גיי, און טו דו אויך אַזוי.
38 און עס איז געווען, בעת זיי זענען געגאַנגען אין וועג, איז ער
געקומען אין איינעם אַ דאָרף אַריין; און אַ פרוי מיטן נאָמען מַרתָא
האָט אים אויפגענומען אין איר הויז. 39 און זי האָט געהאַט אַ
שוועסטער, וואָס האָט געהייסן מִרים, וואָס האָט זיך געזעצט צו דעם
האַרס פיס, און האָט זיך צוגעהערט צו זיין תּוֹרה. 40 מַרתָא איז אָבער
געווען פאַרנומען מיט דעם פיל באַדינען; און זי איז צוגעגאַנגען, און
האָט געזאָגט: האַר, טוט דיך ניט אַרן, וואָס מיין שוועסטער האָט מיך
איבערגעלאָזן צו דינען אַליין? זאָג איר דעריבער, אַז זי זאָל מיר
העלפן. 41 און דער האַר האָט געענטפערט, און צו איר געזאָגט:
מַרתָא, מַרתָא, דו זאָרגסט און דַאגֶהסט זיך איבער אַ סַך זאַכן; 42 איין
זאַך איז אָבער נייטיק, און מִרים האָט זיך אויסדערוויילט דעם גוטן
חֵלֶק, וואָס וועט פון איר ניט אַוועקגענומען ווערן.
יא 1 און עס איז געווען, בעת ער האָט אין איינעם אַן אַרט מִתפַּלֵל
געווען, האָט איינער פון זיינע תַלמידים צו אים געזאָגט, בשַעת ער
האָט פאַרענדיקט: האַר, לערן אונדז מִתפַּלֵל צו זיין, אַזוי ווי יוֹחָנָן
האָט געלערנט זיינע תַלמידים. 2 און ער האָט צו זיי געזאָגט: בעת איר
זענט מִתפַּלֵל, זאָלט איר זאָגן:
פאָטער, געהיילקט זאָל ווערן דיין נאָמען. זאָל קומען דיין מַלכות.
3 גיב אונדז יעדן טאָג אונדזער טעגלעך ברויט; 4 און זיי אונדז מוֹחל
אונדזערע זינד, וואָרים מיר אַליין זענען אויך מוֹחל יעדן איינעם, וואָס
האָט זיך קעגן אונדז פאַרשולדיקט: און ברענג אונדז ניט צו קיין נסָיון.
5 און ער האָט צו זיי געזאָגט: ווער פון אייך, וואָס האָט אַ פריינט, און
ער זאָל קומען צו אים אין האַלבער נאַכט, און זאָגן: פריינט, אַנטלַיי
מיר דריי לאַבן ברויט, 6 וואָרים מיינער אַ פריינט איז צו מיר געקומען
פון וועג, און איך האָב ניט וואָס צו גרייטן פאַר אים; 7 און יענער וועט
ענטפערן פון אינעווייניק: זיי מיך ניט מַטרִיחַ; די טיר איז שוין
פאַרשלאָסן, און מיינע קינדער זענען מיט מיר אין בעט; איך קאָן ניט
אויפשטיין און דיר געבן. 8 איך זאָג אייך, כאָטש ער ווועט ניט
אויפשטיין און אים געבן, ווייל ער איז זיין פריינט, ווועט ער אָבער
אויפשטיין צולִיב זיין צודרינגלעכקייט, און אים געבן וואָס ער נייטיקט
זיך. 9 און איך זאָג אייך: בעט, און סע ווועט אייך געגעבן ווערן; זוכט,
און איר ווועט געפינען; קלאַפּט אָן, און סע ווועט פאַר אייך געעפנט

וועלן. 10 וואָלים יעדער איינער, וואָס בעט, וועט באַקומען; אוּן דער, וואָס זוכט, וועט געפינען; אוּן פאַר דעם, וואָס קלאַפּט אָן, פאַר אים וועט געעפנט ווערן. 11 אוּן וועלכער פוּן אייך, וואָס איז אַ פאָטער, אוּן זיין זון זאָל אים בעטן אַ ברויט, וועט ער אים געבן אַ שטיין? אָדער אַ פיש, אוּן אַנשטאָט אַ פיש, וועט ער אים געבן אַ שלאַנג? 12 אָדער אויב ער זאָל בעטן אַ איי, וועט ער אים געבן אַן עקדיש? 13 מַה־דאָך איר, וואָס זענט שלעכט, פאַרשטייט ווי צו געבן גוטע מַתָּנות אייערע קינדער, וויפל־זשע מער וועט דער פאָטער פוּן הימל געבן דעם רוּחַ־הַקוֹדֶשׁ צוּ די, וואָס בעטן אים?

14 אוּן ער האָט אַרויסגעטריבן אַ בייזן גייסט, וואָס איז געווען שטום; אוּן עס איז געווען, בעת דער בייזער גייסט איז אַרויסגעגאַנגען, האָט דער שטומער גערעדט; אוּן דאָס פאָלק איז נשתּוֹמם געווארן. 15 אָבער עטלעכע צווישן זיי האָבן געזאָגט: ער טרייבט אַרויס בייזע גייסטער דורך בַּעל־זבוּב, דעם שַׂר פוּן די בייזע גייסטער. 16 אוּן אַנדערע האָבן אים געפּרוּאווט, אוּן באַגערט פוּן אים אַ נֵס פוּן הימל. 17 אוּן פאַרשטייענדיק זייערע מַחשָׁבות, האָט ער צו זיי געזאָגט: יעדע מלוכה, וואָס איז צעטיילט קעגן זיך אַליין, ווערט חָרוב; אוּן אַ הויז פאַלט אויף אַ הויז. 18 אוּן אויב שָׂטן איז אויך צעטיילט קעגן זיך אַליין וויאַזוי קאָן זיין מלוכה האָבן א קיום? מַחמת איר זאָגט, אַז איך טרייַב אַרויס בייזע גייסטער דורך בַּעל־זבוּב. 19 אוּן אויב איך טרייַב אַרויס בייזע גייסטער דורך בַּעל־זבוּב, דורך וועמען טוּען אייערע זין זיי אַרויסטרייַבן? דעריבער זאָלן זיי זיין אייערע שופטים. 20 טרייַב איך אָבער אַרויס בייזע גייסטער דורך דעם פינגער פוּן גאָט, אַזוי האָט געניעמט צו אייך דאָס מַלכוּת פוּן גאָט. 21 וועלן דער גיבּור, אינגאַנצן באַוואָפנט, באַוואַכט זיין אייגן הויף, איז זיין האָב־אוּן־גוּטס אין פרידן; 22 נאָר אויב אַ שטאַרקערער פוּן אים קומט איבער אים אוּן איז אים מנַצֵּחַ, אַזוי נעמט ער פוּן אים אַוועק זיין גאַנצע באַוואָפענונג, אויף וואָס ער האָט זיך פאַרזיכערט, אוּן צעטיילט זיין זאַקרויב. 23 ווער סע איז ניט מיט מיר, איז קעגן מיר; אוּן ווער סע זאָמלט ניט איין מיט מיר, צעשפּרייט.

24 וועלן דער אוּמריינער גייסט אַרויס פוּן אַ מענטשן, וואַנדערט ער אַרוּם אין טרוקענע ערטער, אוּן זוכט אַ מָקוֹם־מנוֹחה; אוּן אַז ער געפינט אים ניט, זאָגט ער: איך וויל מיך אומקערן אין מיין הויז אַריין, פונוואַנען איך בין אַרויסגעגאַנגען. 25 אוּן בעת ער קומט, געפינט ער עס אויסגעקערט אוּן אויסגעפּוצט. 26 דעמאָלט גייט ער, אוּן נעמט זיבן אַנדערע גייסטער, נאָך ערגערע פוּן אים אַליין, אוּן זיי גייען אַריין אוּן וואוינען דאָרט; אוּן דער סוֹף פוּן יענעם מענטשן ווערט ערגער ווי דער אָנהייב.

27 אוּן בעת ער האָט דאָס געזאָגט, האָט איינע אַ פרוי פוּן דעם פאָלק
אויפגעהויבן איר קוֹל, אוּן האָט צוּ אים געזאָגט: וואויל איז דים לייַב,
וואָס האָט דיך געטראָגן, אוּן די בריסט, וואָס דוּ האָסט געזויגן! 28 אָבער
ער האָט געזאָגט: וואוילער איז די, וואָס הערן דאָס וואָרט פוּן גאָט, אוּן
היטן עס.
29 אוּן בעת דאָס פאָלק האָט זיך פאַרזאַמלט אַרוּם אים, האָט ער אָנגעהויבן
צוּ זאָגן: דער דאָזיקער דוֹר איז אַ שלעכטער דוֹר; ער פאַרלאַנגט אַ צייכן,
אוּן סע וועט אים קיין צייכן ניט געגעבן ווערן, סיידן דעם צייכן פוּן יוֹנָהן.
30 ווייל אַזוי ווי יוֹנָה איז געוואָרן אַ צייכן פאַר די מענטשן פוּן נִינוֵה, אַזוי
וועט אויך דער בֶּן־אָדָם זיין פאַר דעם דאָזיקן דוֹר. 31 די מַלכּה פוּן תֵּימָן
וועט אויפשטיין צוּם מִשפּט מיט די מענטשן פוּן דעם דאָזיקן דוֹר, אוּן
וועט זיי פאַרמִשפּטן; וואָרים זי איז געקוּמען פוּן עק וועלט צוּ הערן די
חָכמה פוּן שלֹמהן,[1] אוּן אָט איז פאַראַן אַ גרעסערער ווי שלֹמה. 32 די
מענטשן פוּן נִינוֵה וועלן אויפשטיין צוּם מִשפּט מיט דעם דאָזיקן דוֹר, אוּן
וועלן אים פאַרמִשפּטן; וואָרים זיי האָבן תּשוּבה געטאָן אויף דעם רוּפן פוּן
יוֹנָהן,[2] אוּן אָט איז פאַראַן אַ גרעסערער ווי יוֹנָה.
33 קיינער צינדט ניט אָן אַ ליכט אוּן שטעלט עס אין אַ ווינקל, אוּן אויך ניט
אוּנטער אַ מעסטל, נייערט אין אַ לייַכטער, כּדי די, וואָס קוּמען אַריין, זאָלן
קענען זען דאָס ליכט. 34 דאָס ליכט פוּן דעם גוּף איז דיין אויג; אויב דיין
אויג איז גאַנץ, איז אויך דיין גאַנצער גוּף לויטער ליכטיקייט; נאָר אויב עס
איז שלעכט, איז אויך דיין גאַנצער גוּף לויטער פינצטערניש. 35 דעריבער
גיב אַכטוּנג, אַז דאָס ליכט, וואָס איז אין דיר, זאָל ניט זיין פינצטערניש.
36 אויב דיין גאַנצער גוּף איז לויטער ליכטיקייט, אוּן האָט ניט קיין
פינצטערן טייל, וועט ער זיין אינגאַנצן פוּל מיט ליכטיקייט, ווי בעת דאָס
ליכט מיט זיין שטראַל טוּט דיך באַלייַכטן.
37 אוּן בעת ער האָט גערעדט, האָט אַ פּרוּשי אים פאַרבעטן צוּ עסן מיט
אים; אוּן ער איז אַרייַנגעגאַנגען, אוּן האָט זיך געזעצט צוּם טיש. 38 אוּן
דער פּרוּשי האָט זיך געחִידושט, ווען ער האָט געזען, אַז ער האָט זיך קוֹדם
ניט געוואַשן פאַרן עסן. 39 אוּן דער האַר האָט צוּ אים געזאָגט: איר פּרוּשים
רייניקט דעם בעכער אוּן די שיסל פוּן אויסנווייניק, אָבער אינעווייניק זענען
זיי פוּל מיט גזֵילה אוּן רִשעות. 40 איר נאַראָנים! האָט ניט דער, וואָס האָט
געמאַכט דאָס אויסנווייניקע, אויך געמאַכט דאָס אינעווייניקע? 41 גיט
בעסער צדָקג פוּן דעם וואָס איז דרינען, אוּן אָט וועט אַלצדינג זיין ריין פאַר
אייך. 42 אָבער וויי צוּ אייך, פּרוּשים! וואָרים איר גיט מַעשֹר פוּן מיענטע
אוּן רוּטע אוּן אַלערליי קרייַטעכצער, אוּן זענט עוֹבר אויף גערעכטיקייט
אוּן דער ליבשאַפט צוּ גאָט; די דאָזיקע האָט איר באַדאַרפט טאָן, אוּן די

[1] מלכים א׳ י, 1. [2] יוֹנה ג, 5.

אַנדערע אויך ניט אויסלאָזן. 43 וויי צו אייך, פּרושים! ווארים איר האָט ליב דעם אויבן־אָן אין די שולן, און אַז מע זאָל אייך אָפּגרעבן שָׁלום אין די מאַרקפּלעצער. 44 וויי צו אייך! ווארים איר זענט ווי קבָרים, וואָס מע דערקענט ניט, און די מענטשן, וואָס גייען איבער זיי, ווייסן עס ניט.

45 און איינער אַ בַּעל־תּורה האָט געענטפערט, און צו אים געזאָגט: רבי, מיט דיינע רייד ביסטו אויך אונדז מבייש. 46 האָט ער געזאָגט: וויי אויך צו אייך, בַּעלי־תּורה! ווארים איר לאָדט אָן מענטשן מיט משׂאות, וואָס זענען שווער צו דערטראָגן, און איר אַליין רירט זיך ניט צו מיט קיין איינעם פון אייערע פינגער צו די משׂאות. 47 וויי צו אייך! ווארים איר בויט די קבָרים פון די נביאים, און אייערע אָבות האָבן זיי דערהרגעט. 48 מיט דעם זענט איר עדות און אויך מסכים אויף די מעשׂים פון אייערע אָבות; ווארים זיי האָבן זיי געהרגעט, און איר בויט זייערע קבָרים. 49 דעריבער האָט אויך די חכמה פון גאָט געזאָגט: איך וועל שיקן צו זיי נביאים און שליחים; עטלעכע פון זיי וועלן זיי הרגענען און רודפן, 50 כדי דאָס בלוט פון אַלע נביאים, וואָס איז פאַרגאָסן געווארן זינט די וועלט איז געגרונטפעסטיקט געווארן, זאָל געפאָדערט ווערן פון דעם דאָזיקן דור, 51 פון דעם בלוט פון הבל, ביז דעם בלוט פון זכריה, וואָס איז אומגעקומען צווישן דעם מזבח און דעם קדשי־קדשים.[1] באמת, איך זאָג אייך, סע וועט געפאָדערט ווערן פון דעם דאָזיקן דור. 52 וויי צו אייך, בַּעלי־תּורה! ווארים איר האָט אַוועקגענומען דעם שליסל פון ווייסן; איר אַליין זענט ניט אַריינגעקומען, און די, וואָס האָבן געוואָלט אַריינקומען, האָט איר געשטערט.

53 און בעת ער איז פון דאָרטן אַרויסגעגאַנגען, האָבן די סופרים און די פרושים אָנגעהויבן צו אים שטאַרק צושטיין, און אים דערצערנט צו רעדן וועגן אַ סך זאַכן; 54 און זיי האָבן געלאָקערט אויף אים, כדי עפּעס צו כאָפּן פון זיין מויל.

יב בשַׁעת־מַעשׂה האָבן זיך אַ סך טויזנטער פון דעם פאָלק פאַרזאַמלט אינאיינעם, אַזוי, אַז זיי האָבן געטראָטן איינער אויפן אַנדערן, און ער האָט קודם־כָּל אָנגעהויבן צו זאָגן צו זיינע תַּלמידים: היט אייך פאַר דעם זויערטייג פון די פרושים, וואָס איז חניפה. 2 עס איז גאָרניט פאַרהוילן, וואָס וועט ניט אַנטפּלעקט ווערן, און פאַרבאָרגן, וואָס וועט ניט באַקאַנט ווערן, 3 דעריבער, אַלץ, וואָס איר האָט געזאָגט אין דער פינצטערניש, וועט געהערט ווערן אין דער ליכטיקייט, און וואָס איר האָט גערעדט אויער אויר אין די אינעווייניקסטע קאַמערן, וועט באַקאַנט געמאַכט ווערן פון די דעכער. 4 און איך

[1] דברי הימים ב׳ כד, 21.

זאָג אייך, מיינע פריינט: האָט ניט קיין מורא פאַר די, וואָס טייטן דעם גוף, אוּן נאָכדעם זענען זיי ניט בכוח עפּעס מער צו טאָן. 5 איך וועל אייך אָבער וואַרענען פאַר וועמען איר זאָלט מורא האָבן: האָט מורא פאַר אים, וואָס נאָכדעם ווי ער האָט געטייט, האָט מאַכט אַריינצוואַרפן אין גיהֶנום אַריין; בֶּאֱמת, איך זאָג אייך, פאַר אים זאָלט איר מורא האָבן! 6 פאַרקויפט מע דען ניט פינף פייגעלעך פאַר צוויי פּרוטות? אוּן קיין איינס פוּן זיי ווערט ניט פאַרגעסן פאַר גאָט. 7 יאָ, אַפילו די האָר פוּן אייער קאָפּ זענען אַלע געציילט. האָט ניט קיין מורא; איר זענט מער ווערט ווי אַ סַך פייגעלעך.

8 אוּן איך זאָג אייך, יעדער איינער, וואָס ווועס מיך באַקענען פאַר מענטשן, אים ווועט אויך דער בֶּן־אָדָם באַקענען פאַר די מַלאָכים פוּן גאָט. 9 אָבער דער, וואָס ווועט מיך פאַרלייקענען פאַר מענטשן, ווועט פאַרלייקנט ווערן פאַר די מַלאָכים פוּן גאָט. 10 אוּן יעדער איינער, וואָס ווועט רעדן אַ וואָרט קעגן דעם בֶּן־אָדָם, ווועט מען עס אים מוחל זיין; אָבער דער, וואָס ווועט לעסטערן קעגן דעם רוּחַ־הַקוֹדֶשׁ, דעם ווועט מען עס ניט מוחל זיין. 11 אוּן בעת זיי ברענגען אייך אין די שוּלן אָדער פאַר די פאָרשטייער אוּן געוועלטיקער, זאָלט איר ניט דַאגֶהן וויאַזוי, אָדער וואָס איר זאָלט ענטפערן, אָדער וואָס איר זאָלט זאָגן; 12 וואָרים דער רוּחַ־הַקוֹדֶשׁ ווועט אייך לערנען פּונקט אין יענער שָׁעה, וואָס איר דאַרפט זאָגן.

13 אוּן איינער פוּן דעם פאָלק האָט צו אים געזאָגט: רֶבִּי, באַפּיל מיין ברודער, אַז ער זאָל זיך טיילן מיט מיר מיט דער ירושה. 14 אָבער ער האָט צו אים געזאָגט: מענטש איינער, ווער האָט מיך געמאַכט פאַר אַ שופֿט, אָדער אַ צוטיילער איבער אייך? 15 אוּן ער האָט צו זיי געזאָגט: גיט אַכטונג, אוּן היט אייך פוּן יעדער זשעדנעקייט; וואָרים אַ מענטשנס לעבן העננגט ניט אָפּ אין דער שֶׁפע פוּן דעם, וואָס ער פאַרמאָגט. 16 אוּן ער האָט אויפגעהויבן פאַר זיי אַ מָשל, אַזוי צו זאָגן: דאָס לאַנד פוּן איינעם אַן עושר האָט אַרויסגעבראַכט בשֶׁפע; 17 אוּן ער האָט געטראַכט ביי זיך: וואָס זאָל איך טאָן? ווארים איך האָב ניט וואו מיינע פֵּירות איינצוזאַמלען. 18 אוּן ער האָט געזאָגט: אָט דאָס וועל איך טאָן: איך וועל אַרויסטערריסן מיינע שיינרן אוּן בויען גרעסערע; אוּן דאָרטן וועל איך איינזאַמלען מיין גאַנצע תּבואה אוּן מיין האָב־אוּן־גוּטס. 19 אוּן איך וועל זאָגן צו מיין נשָׁמה: נשָׁמה מיינע, דו האָסט אַ סַך האָב־אוּן־גוּטס איינגעזאַמלט אויף פיל יאָרן; נעם זיך צייט, עס, טרינק, אוּן לאָז דיר וואוילגיין. 20 אָבער גאָט האָט צו אים געזאָגט: דו נאַר! היינט נאַכט ווערט געפאָדערט

פּוּן דיר דיין נשָׁמה; אוּן די זאַכן, וואָס דוּ האָסט אָנגעגרייט, וועמעס וועלן זיי זיין? 21 אַזוי איז דער, וואָס זאַמלט זיך אָן אוֹצרות, אוּן איז ניט ריין אין גאָט.

22 אוּן ער האָט געזאָגט צוּ זיינע תַּלמידים: דעריבּער זאָג איך אייך, זאָרגט ניט פאַר אייער לעבּן, וואָס איר זאָלט עסן; אויך ניט פאַר אייער גוּף, וואָס איר זאָלט אָנטאָן. 23 וואָרים דאָס לעבּן איז מער ווי די שפּייז, אוּן דער גוּף – מער ווי דאָס מַלבּוש. 24 בּאַטראַכט די ראָבּן: ניט זיי זייען, ניט זיי שניידן, זיי האָבּן אויך ניט קיין שפּייַכלערס, אָדער שיַיערן, אוּן גאָט טוט זיי שפּייזן. וויפל מער זענט איר ווערט פּוּן די פייגל! 25 אוּן ווער פּוּן אייך קאָן דורך דאַגהן צוּגעבּן אַן אייל צוּ דער מאָס פּוּן זיין לעבּן? 26 בּכֵּן, אויב איר זענט ניט מסוגל צוּ טאָן אַפילו דאָס מינדסטע, פאַרוואָס דאַגהט איר אייך וועגן דעם איבּעריקן? 27 בּאַטראַכט די ליליעס, ווי זיי וואַקסן; ניט זיי האָרעווען, ניט זיי שפּינען. אוּן איך זאָג אייך, אַז אַפילו שלמה אין זיין גאַנצער פּראַכט איז ניט געווען באַקליידט ווי איינע פּוּן זיי. 28 בּכֵּן, אויב גאָט טוט אַזוי באַקלייַדן דאָס גראָז פּוּן דעם פעלד, וואָס הייַנט איז עס דאָ, אוּן מאָרגן ווערט עס אַריַינגעוואָרפן אין אוֹיוון, אַ פּשִׁיטא שוין אייך, אָ איר קליַינ־גלויבּיקע? 29 אוּן זוכט אויך ניט וואָס איר זאָלט עסן, אוּן וואָס איר זאָלט טרינקען, אוּן זייט אויך ניט באַאומרויאיקט אין געמיט. 30 וואָרים אָט־דאָס אַלץ באַגערן די אומות־הָעוֹלם; אייער פאָטער ווייסט, אַז איר נייטיקט זיך אין די דאָזיקע זאַכן. 31 דעריבּער זוכט זיין מַלכות, אוּן דאָס אַלץ וועט אייך צוּגעגעבּן ווערן.

32 האָבּ ניט קיין מוֹרא, קליינע סטאַדע; וואָרים עס איז אייער פאָטערס גוּסטער רָצון, אייך צוּ געבּן דאָס מַלכות. 33 פאַרקויפט וואָס איר האָט, אוּן גיט צדָקה; מאַכט פאַר זיך בּייטלען, וואָס ווערן ניט אַלט, אוּן אַן אוֹצר אין הימל, וואָס ווערט ניט געמינערט, וואוּ קיין גַנב קאָן ניט צוּקומען, אוּן אַ מילבּ קאָן ניט פאַרדאָרבּן. 34 וואָרים וואוּ ס׳איז אייער אוֹצר, דאָרט וועט אויך זיין אייער האַרץ.

35 זאָלן אייערע לענדן זיין אָנגעגורט, אוּן אייערע ליכט זאָלן ברענען. 36 אוּן זייט גלייך צוּ מענטשן, וואָס וואַרטן אויף זייער האַר, ווען ער וועט זיך אומקערן פּוּן דער חַתונה, כּדי ווען ער וועט קומען אוּן אָנקלאַפּן, זאָלן זיי אים קענען תֵּיכף עפענען. 37 וואויל איז יענע קנעכט, וועמען דער האַר וועט געפינען וואַכנדיק בּעת ער קומט; באמת, איך זאָג אייך, ער וועט זיך אָנגורטן, אוּן זיי זעצן צוּם טיש,

אוּן צוּגיין אוּן זיי בַּאַדינען. 38 אוּן אויב ער וועט קוּמען אין דער צווייטער נאַכטוואַך, אָדער אין דער דריטער, אוּן זיי טרעפן אַזוי, וואויל איז יענע קנעכט. 39 דאָס אָבער זאָלט איר וויסן, אַז אויב דער בַּעל־הַבַּיִת וואָלט געווואוסט, אין וואָסער שָׁעה דער גַנב וועט קוּמען, וואָלט ער געוואַכט אוּן ניט דערלאָזט, אַז זיין הויז זאָל איינגעבראָכן ווערן. 40 איר מוזט אויך זיין גרייט, וואָרים דער בֶּן־אָדָם וועט קוּמען אין אַ שָׁעה, אויף וועלכער איר ריכט זיך ניט.

41 אוּן פּעטרוס האָט געזאָגט: האַר, זאָגסטוּ דאָס דאָזיקע מָשל פַאַר אונדז, אָדער אויך פַאַר אַלעמען? 42 אוּן דער האַר האָט געזאָגט: ווער איז אָבער דער געטרייער אוּן קלוּגער אויפזעער, וועמען זיין האַר וועט זעצן איבער זיין הויזגעזינד, צוּ געבן זיי זייער חֵלֶק שפּייז אין דער רעכטער צייט? 43 וואויל איז יענעם קנעכט, וואָס ווען זיין האַר וועט קוּמען, וועט ער אים טרעפן טאָן אַזוי. 44 באמת, איך זאָג אייך, ער וועט אים זעצן איבער אַלע זיינע גיטער. 45 נאָר אויב יענער קנעכט וועט זאָגן אין זיין האַרצן: מיין האַר פאַרזאַמט צוּ קוּמען, אוּן ער וועט אָנהייבן צוּ שלאָגן די קנעכט אוּן די דינסטן, אוּן צוּ עסן אוּן טרינקען אוּן שִׁיכּורן, 46 דעמאָלט וועט דער האַר פוּן יענעם קנעכט קוּמען אין אַ טאָג, אויף וועלכן ער ריכט זיך ניט, אוּן אין אַ שָׁעה, פוּן וואָס ער וויסט ניט, אוּן וועט אים צעמָמיתן, אוּן באַשטימען זיין חֵלֶק מיט די אומגעטרייע. 47 אוּן יענער קנעכט, וואָס האָט פאַרשטאַנען זיין האַרס רָצוֹן, אוּן האָט ניט צוּגעגרייט, אוּן אויך ניט געטאָן לויט זיין רָצוֹן, וועט קריגן אַ סַך שמיץ. 48 דער אָבער, וואָס האָט ניט פאַרשטאַנען, אוּן האָט געטאָן דאָס, פאַר וועלכן ער איז וועט שמיץ, וועט געשלאָגן ווערן מיט ווינציק שמיץ. אוּן וועמען אַ סַך וועט געגעבן, פוּן אים וועט מען פאָדערן אַ סַך; אוּן וועמען מען האָט אַ סַך אָנפאַרטרויט, פוּן דעם וועט מען פאַרלאַנגען נאָך מער.

49 איך בין געקוּמען צוּ וואַרפן אַ פּייער איבער דער ערד; אוּן ווי וואָלט איך וועלן, אַז עס זאָל שוין זיין אָנגעצונדן! 50 איך דאַרף אָבער געטוֹבלט ווערן מיט אַ תּבֵילה; אוּן ווי ענג איז מיר, ביז זי וועט מַלא ווערן! 51 צי מיינט איר, אַז איך בין געקוּמען ברענגען שָׁלוֹם אויף דער ערד? ניין, זאָג איך אייך, נייערט אַ סַך מער צעטיילונג. 52 וואָרים פוּן איצט אָן וועלן פינף אין איין הויז זיין צעטיילט: דריי קעגן צוויי, אוּן צוויי קעגן דריי. 53 פאָטער וועט זיין צעטיילט קעגן זון, אוּן זון קעגן פאָטער, מוטער קעגן טאָכטער, אוּן טאָכטער קעגן מוטער, שוויגער קעגן שנור, אוּן שנור קעגן שוויגער.[1]

[1] מיכה ז, 6.

54 אוּן ער האָט אויך געזאָגט צום פֿאָלק: בעת איר זעט אַ וואָלקן
אויפֿגיין אין מַערב, זאָגט איר תֵּיכף: סע קומט אָן אַ רעגן; אוּן אַזוי
געשעט עס. 55 אוּן בעת איר זעט אַ דָרום־ווינט בלאָזן, זאָגט איר: סע
וועט זיין אַ היץ; אוּן סע געשעט. 56 איר חוֹנפים! איר ווייסט ווי צו
פֿאַרטיַיטשן דאָס פָּנים פוּן דער ערד אוּן פוּן דימל; אָבער פאַרוואָס
פֿאַרשטייט איר ניט ווי צו טיַיטשן די היינטיקע צייט?
57 אוּן פאַרוואָס טוט איר אַליין ניט מִשפּטן, ווָאס עס איז רעכט?
58 וואָרים בעת דוּ גייסט מיט דיין קעגנער פאַר דעם שופֿט, באַמי
דיך מיט אים דורכצוקומען, בעת דוּ ביסט נאָך מיט אים אין
וועג, טאָמער וועט ער דיך שלעפּן צום שופֿט, אוּן דער שופֿט
וועט דיך איבערגעטפערן צום שוֹטר, אוּן דער שוֹטר וועט דיך
אַריַינוואַרפן אין דער תּפֿיסה אַריין. 59 איך זאָג דיר, דוּ וועסט פוּן
דאָרטן ניט אַרויסקומען, ביז דוּ וועסט האָבן באַצאָלט די סאַמע
לעצטע פרוטה.
יג אוּן גראָד דעמאָלט זענען דאָרטן געווען עטלעכע, ווָאס האָבן אים
דערציילט פוּן די גָלִילער, וועמעס בלוט פּילאַטוס האָט אויסגעמישט
מיט זייערע קָרבָּנות. 2 אוּן ער האָט געענטפערט, אוּן צו זיי געזאָגט:
צי מיינט איר, אַז יענע גָלִילער זענען געווען גרעסערע חוֹטאים פוּן
אַלע גָלִילער, מַחמת זיי האָבן אַזוינס געליטן? 3 ניין, זאָג איך אייך;
אוּן אויב איר וועט ניט תּשובֿה טאָן, וועט איר אַלע אַזוי אומקומען.
4 אָדער יענע אַכצן, אויף וועמען דער טורעם פוּן שִילוֹחַ איז געפאַלן
אוּן האָט זיי דערהַרגעט, צי מיינט איר, אַז זיי זענען געווען שולדיקער
פוּן אַלע מענטשן, ווָאס וואוינען אין ירוּשָלַיִם? 5 ניין, זאָג איך אייך;
אוּן אויב איר וועט ניט תּשובֿה טאָן, וועט איר אַלע אַזוי אומקומען.
6 אוּן ער האָט דערציילט דאָס דאָזיקע מָשל: אַ מענטש האָט
פאַרפלאַנצט אַ פיַיגנבוים אין זיין ווינַגאָרטן; אוּן ער איז געקומען
זוכן אויף אים פֵּירות, אוּן האָט ניט געפונען קיין איינע. 7 אוּן ער האָט
געזאָגט צום ווינַגערטנער: זע, שוין דריי יאָר ווי איך קום זוכן פֵּירות
אויף דעם דאָזיקן פיַיגנבוים, אוּן געפין ניט קיין איינע. האָק אים אָפּ;
צו ווָאס זאָל ער נאָך פאַרדאַרבן די ערד? 8 אוּן ער האָט אים
געענטפערט: האַר, לאָז אים נאָך היינטיקס יאָר, ביז איך וועל אים
אַרומגראָבן אוּן באַמיסטיקן. 9 אֶפשר וועט ער איבער־אַיאָר טראָגן
פֵּירות; אויב ניט, וועסטו אים לאָזן אָפּהאַקן.
10 אוּן ער האָט אין אַ שַבּת געלערנט אין איינעם פוּן די שולן. 11 אוּן
דאָרטן איז געווען אַ פרוי, ווָאס האָט אַכצן

יאָר געהאַט אַ קרענקלעכן גייסט; אוּן זי איז געווען צוזאַמענגעבויגן, אוּן האָט זיך באַיין־אוֹפן ניט געקאָנט אויסגלייַכן. 12 אוּן אַז יֵשוּעַ האָט זי געזען, האָט ער זי צוגערופֿן, אוּן צו איר געזאָגט: אִשה, דוּ ביסט פריי פוּן דיין קראַנקהייט. 13 אוּן ער האָט אַרויפגעלייגט אויף איר זיינע הענט, אוּן זי איז תֵּיכף געוואָרן גליַיך, אוּן האָט גלויבט גאָט. 14 אוּן דער גַבאַי פוּן דער שוּל איז אין כַּעס געוואָרן, מַחמת יֵשוּעַ האָט געהיילט אוֹם שַבּת, אוּן ער האָט געזאָגט צום פֿאָלק: זעקס טעג זענען פֿאַראַן אין וועלכע מע מעג אַרבעטן; קומט דעריבער אין זיי אוּן לאָזט זיך היילן, אָבער ניט אוֹם שַבּת. 15 אוּן דער האַר האָט אים געענטפערט: איר חוֹנפים! טוט ניט יעדער איינער פוּן אייך אָפּפּינדן שַבּת זיין אָקס, אָדער זיין אייזל פוּן דער קאָריטע, אוּן פירט אים אָנצוטרינקען? 16 אוּן צי דאַרף ניט די דאָזיקע אשה, וואָס איז אַ בַּת־אַברָהם, אוּן וועמען דער שָטן האָט געבונדן שוין אַכצן יאָר, אָפּגעבונדן ווערן פוּן דעם דאָזיקן באַנד אוֹם שַבּת? 17 אוּן בעת ער האָט דאָס געזאָגט, זענען אַלע זיינע קעגנער פאַרשעמט געוואָרן; אוּן דאָס גאַנצע פֿאָלק האָט זיך געפרייט איבער די אַלע וואונדערלעכע מַעשִׂים, וואָס זענען דורך אים געטאָן געוואָרן.

18 אוּן ער האָט דעריבער געזאָגט: צוּ וואָס איז דאָס מַלכות פוּן גאָט ענלעך? אוּן מיט וואָס זאָל איך עס פאַרגלייַכן? 19 עס איז געגליכן צוּ אַ קערנדל פוּן זענעפט־זרִיעה, וואָס אַ מענטש האָט גענומען אוּן געזייט אין זיין גאָרטן; אוּן עס איז געוואקסן אוּן איז געוואָרן אַ בוים, אוּן די פייגל פוּן הימל האָבן זיך געמאַכט נעסטן אין זייַנע צווייגן.

20 אוּן ער האָט ווידער אַמאָל געזאָגט: צוּ וואָס זאָל איך פאַרגלייַכן דאָס מַלכות פוּן גאָט? 21 עס איז געגליכן צוּ זויערטייג, וואָס אַ פרוי האָט גענומען אוּן אַריַינגעטאָן אין דריי מאָס מעל, ביז עס איז אינגאַנצן פאַרזייַערט געוואָרן.

22 אוּן ער איז געגאַנגען איבער שטעט אוּן דערפער, אוּן האָט געלערנט, אוּן האָט עוֹלה־רֶגל געווען קיין ירוּשָלַיִם. 23 אוּן איינער האָט צוּ אים געזאָגט: האַר, זענען עס נאָר עטלעכע, וואָס וועלן נִיצול ווערן? אָבער ער האָט צוּ זיי געזאָגט: 24 באַמיט אייך אַריַינצוקומען דורך דעם ענגן טויער, וואָרים איך זאָג אייך, אַ סַך וועלן זוכן אַריַינצוקומען, אוּן וועלן ניט קאָנען. 25 האָט זיך דער בַּעל־הַבַּית איינמאָל אויפגעהויבן אוּן פאַרשלאָסן די טיר, אוּן איר ווועט אָנהייבן צוּ שטיין אין דרויסן, אוּן קלאַפן אין דער טיר, אוּן זאָגן: האַר, עפן אונדז אויף! אוּן ער ווועט אייך ענטפערן: איך ווייס ניט פונוואַנען איר זענט. 26 דעמאָלט ווועט איר אָנהייבן צוּ זאָגן: מיר האָבן געגעסן אוּן געטרונקען פאַר דיר, אוּן דוּ האָסט געלערנט אין אונדזערע גאַסן. 27 אוּן ער ווועט ענטפערן: איך זאָג אייך, איך ווייס ניט פונוואַנען איר זענט; אוועק

פּון מיר, איר טוּער פּון אומרעכט! 28 דאָרט וועט זיין געווייַן אוּן קריצן פּון ציין, בּעת איר וועט זען אַבֿרהם, אוּן יִצחָק, אוּן יַעקֹב, אוּן אַלע נבֿיאים אין דעם מַלכות פּון גאָט, אוּן איר אַליין אַרויסגעוואָרפענע אין דרויסן. 29 אוּן זיי וועלן קומען פּון מזרח אוּן מַערב, אוּן צָפון אוּן דָרום, אוּן וועלן זיך אַנידערזעצן אין דעם מַלכות פּון גאָט. 30 אוּן זע, עס זענען פֿאַראַן לעצטע, וואָס וועלן זיין ערשטע, אוּן פֿאַראַן זענען ערשטע, וואָס וועלן זיין לעצטע.

31 פּונקט אין יענער שָעה זענען געקומען עטלעכע פּרושים, אוּן האָבן צוּ אים געזאָגט: גיי אוּן דערווייַטער דיך פּונדאַנען, וואָרים הוֹרדוס וויל דיך הַרגענען. 32 אוּן ער האָט צוּ זיי געזאָגט: גייט אוּן זאָגט יענעם פוקס: אָט טרייַבּ איך אַרויס בייזע גייסטער אוּן טוּ רפוּאות היינט אוּן מאָרגן, אוּן דעם דריטן טאָג קום איך צום סוֹף. 33 איך מוּז אָבער גיין מיין וועג היינט אוּן מאָרגן אוּן איבערמאָרגן; וואָרים עס קאָן ניט זיין, אַז אַ נָבֿיא זאָל אומקומען מְחוּץ ירוּשָלַיִם. 34 אָ ירוּשָלַיִם, ירוּשָלַיִם, וואָס הַרגעסט די נבֿיאים, אוּן פֿאַרשטיינסט די, וואָס זענען געשיקט צוּ דיר! וויפל מאָל האָב איך געוואָלט איינזאַמלען דיינע קינדער, ווי אַ הון זאַמלט איין אירע הינדלעך אוּנטער אירע פליגל, אוּן איר האָט ניט געוואָלט! 35 זעט, אייער הויז וועט אייך בלייבן חָרוב! אוּן איך זאָג אייך, באמת, איר וועט מיך מער ניט זען, ביז איר וועט זאָגן: בָּרוּך הַבָּא אין דעם נאָמען פּון גאָט![1]

יד אוּן עס איז געווען, בּעת ער איז אין אַ שַבּת אַריינגעגאַנגען אין דעם הויז פּון איינעם פּון די ראָשי־הַפּרושים צוּ עסן ברויט, האָבן זיי גענויערט אויף אים. 2 אוּן אָט איז פֿאַר אים געשטאַנען א מענטש, וואָס האָט געהאַט אַ וואַסער־געשווילעכץ. 3 אוּן יֵשוּע האָט געערעדט צוּ די חַכָמים אוּן פרושים, אַזוי צוּ זאָגן: מעג מען היילן אוּם שַבּת, אָדער ניט? 4 אָבער זיי האָבן געשווויגן. אוּן ער האָט אים גענומען אוּן אים געהיילט, אוּן האָט אים אָפּגעלאָזט. 5 אוּן ער האָט צוּ זיי געזאָגט: ווער עמיצן פּון אייך זאָל טרעפן, אַז אַן אייזל אָדער אַן אָקס זאָל אַריינפאַלן אין אַ ברונעם, צי וועט ער אים ניט תֵּיכּף אַרויסציען אוּם שַבּת? 6 אוּן זיי האָבן אים ניט געקאָנט ענטפערן דערויף.

7 אוּן ער האָט געזאָגט א מָשל צוּ יענע, וואָס זענען געווען פֿאַרבעטן, בּעת ער האָט געזען, ווי זיי האָבן זיך אויסגעקליבן די בּכָבודיקע פלעצער; אוּן ער האָט צוּ זיי געזאָגט: 8 ווען עמיצער וועט דיך פֿאַרבעטן

[1] תהלים קיח, 26.

אויף אַ חַתּוּנה, זאָלסטוּ דיך ניט זעצן אויבן־אָן, ווייל טאָמער וועט אַ מער
חָשׁוּבער ווי דוּ פּוּן אים פאַרבּעטן ווערן; 9 אוּן דער, וואָס האָט דיך אוּן
אים פאַרבּעטן, וועט קוּמען אוּן זאָגן צוּ דיר: מאַך פּלאַץ פאַר דעם
דאָזיקן מענטשן, אוּן דעמאָלט וועסטוּ מיט בּוּשה פאַרנעמען דעם לעצטן
פּלאַץ. 10 נייערט ווען דוּ ווערסט פאַרבּעסן, גיי אוּן זעץ דיך אויף דעם
לעצטן פּלאַץ; כּדי ווען דער, וואָס האָט דיך פאַרבּעטן, וועט קוּמען, זאָל
ער קענען זאָגן צוּ דיר: פריינט, גיי אַרויף העכער; דעמאָלט וועסטוּ האָבּן
כָּבוד פאַר אַלע, וואָס זיצן בּיים טיש מיט דיר. 11 וואָרים יעדער איינער,
וואָס וועט זיך אַליין דערהייכן, וועט דערנידעריקט ווערן; אוּן ווער סע
וועט זיך אַליין דערנידעריקן, וועט ווערן דערהייכט.
12 אוּן ער האָט אויך געזאָגט צוּ דעם, וואָס האָט אים פאַרבּעטן: בּעת דוּ
מאַכסט אַ מיטאָג אָדער אַן אָוונט־סעוּדה, זאָלסטוּ ניט פאַרבּעטן דיינע
פריינט, אָדער דיינע בּרידער, אָדער דיינע קרוֹבים, אָדער רייכע שכֵנים,
ווייל טאָמער וועלן זיי דיך פאַרבּעטן צוּריק, אוּן דאָס וועט דיר זיין אַ
פאַרגעלטוּנג. 13 נייערט בּעת דוּ מאַכסט אַ סעוּדה, פאַרבּעט די
אָרעמעלייט, די געמוּמטע, די לאָמע, אוּן די בּלינדע. 14 אוּן דוּ וועסט זיין
געבּענטשט, מַחמת זיי האָבּן ניט מיט וואָס דיר צוּ פאַרגעלטן; וואָרים דוּ
וועסט ווערן פאַרגעלטן, בּעת די צַדיקים וועלן אויפשטיין תּחִיַת־חַמֵתים.
15 אוּן ווען איינער פּוּן די, וואָס זענען מיט אים געזעסן בּיים טיש, האָט
דאָס געהערט, האָט ער געזאָגט: וואויל איז דעם, וואָס וועט עסן בּרויט
אין דעם מַלכות פּוּן גאָט! 16 אָבּער ער האָט צוּ אים געזאָגט: איינער אַ
מענטש האָט געמאַכט אַ גרויסע סעוּדה, אוּן האָט פאַרבּעטן אַ סַך; 17 אוּן
ער האָט אַרויסגעשיקט זיין קנעכט אין דער צייט פּוּן דער סעוּדה, צוּ זאָגן
די, וואָס זענען פאַרבּעטן געוואָרן: קוּמט, ווייל אַלצדינג איז שוין
אָנגעגרייט. 18 אוּן זיי האָבּן זיך אַלע מיטאַמאָל אָנגעהויבּן צוּ
אַנטשוּלדיקן. דער ערשטער האָט צוּ אים געזאָגט: איך האָבּ געקויפט
אַ פעלד, אוּן איך מוּז עס גיין זען; איך בּעט דיך, זיי מיר מוֹחל. 19 אוּן אַן
אַנדערער האָט געזאָגט: איך האָבּ געקויפט פינף יאָך אָקסן, אוּן איך גיי
זיי אויספּרוּאוון; איך בּעט דיך, זיי מיר מוֹחל. 20 אוּן אַן אַנדערער האָט
געזאָגט: איך האָבּ גענוּמען אַ ווייבּ. אוּן איך קאָן דעריבּער ניט קוּמען.
21 אוּן דער קנעכט איז געקוּמען, אוּן האָט דאָס אַלץ דערציילט דעם האר
זיינעם. דעמאָלט איז דער בַּעל־חַבָּית אין כַּעס געוואָרן, אוּן האָט געזאָגט
צוּ זיין קנעכט: גיי גיך אַרויס אויף די גאַסן אוּן שטעגן פּוּן דער שטאָט,
אוּן בּרענג אַהער די אָרעמע אוּן געמוּמטע אוּן די בּלינדע אוּן לאָמע.
22 אוּן דער קנעכט האָט געזאָגט: האַר, וואָס דוּ האַטס בּאַפוילן, איז
געטאָן געוואָרן, אוּן דאָך איז נאָך פאַראַן פּלאַץ. 23 אוּן דער האַר האָט
געזאָגט צוּ דעם קנעכט:

גיי אַרויס אויף די וועגן אוּן צוימען, אוּן נייט זיי אַרייַנצוּקוּמען, כּדי
מיין הויז זאָל ווערן פוּל. 24 וואָרים איך זאָג אייך, אַז קיינער פוּן יענע
לייט, וואָס זענען פאַרבּעטן געוואָרן, וועט פאַרזוּכן פוּן מיין סעוּדה.
25 אוּן אַ גרויסער עוֹלם איז מיט אים געגאַנגען; אוּן ער האָט זיך
אויסגעדרייט, אוּן האָט צוּ זיי געזאָגט: 26 דער, וואָס קוּמט צוּ מיר,
אוּן האַסט ניט זיין פאָטער, אוּן מוּטער, אוּן ווייבּ, אוּנ קינדער, אוּן
ברידער, אוּן שוועסטער, אוּן דערצוּ אויך זיין אייגן לעבּן, קאָן ער ניט
זיין מיין תַּלמיד. 27 אוּן ווער סע טראָגט ניט זיין אייגענעם צלָב, אוּן
גייט מיר נאָך, קאָן ניט זיין מיין תַּלמיד. 28 וואָרים ווער פוּן אייך, וואָס
וויל בּויען אַ טוּרעם, וועט זיך ניט קוֹדם אַנידערזעצן אוּן אויסרעכענען
די הוֹצָאות, צי ער האָט געגוּג צוּ פאַרענדיקן אים? 29 ווייל טאָמער,
ווען ער וועט האָבּן געלייגט דעם פוּנדאַמענט, אוּן קאָן ניט
פאַרענדיקן, אוּן אַלע, וואָס וועלן עס זען, וועלן אים אויסלאַכן, 30 אוּן
זאָגן: דער דאָזיקער מענטש האָט אָנגעהויבּן צוּ בּויען, אוּן האָט ניט
געקאָנט פאַרענדיקן. 31 אָדער וועלכער מֵלך, וואָס גייט אַרויס פירן
מִלחָמה מיט אַן אַנדערן מֵלך, וועט זיך ניט קוֹדם אַנידערזעצן אוּן זיך
מיַעץ זיין, צי קאָן ער מיט צען טויזנט באַגעגענען דעם,וואָס קוּמט
אים אַנטקעגן מיט צוואַנציק טויזנט? 32 אויבּ ניט, שיקט ער שלוּחים,
בּעת יענער איז נאָך ווייט, אוּן בּעט שָלום־באַדינגוּנגען. 33 אַזוי אויך
איטלעכער פוּן אייך, וואָס זאָגט זיך ניט אָפּ פוּן אַלץ, וואָס ער האָט,
קאָן ער ניט זיין מיין תַּלמיך.
34 זאַלץ איז טאַקע גוּט, נאָר אויבּ זאַלץ פאַרלירט דעם טַעם, מיט וואָס
זאָל מען עס ווירצן? 35 סע טויג ניט פאַר דער ערד, אוּן אויך ניט פאַר
דעם מיסט; מען וואַרפט עס אַרויס. דער, וואָס האָט אויערן צוּ הערן,
זאָל הערן.
טו אוּן אַלע מוֹכסים אוּן זינדיקע האָבּן גענעענט צוּ אים, כּדי אים צוּ
הערן. 2 אוּן די פּרוּשים אוּן די סוֹפרים האָבּן געמוּרמלט, אוּן געזאָגט:
דער דאָזיקער נעמט אויף זינדיקע, אוּן עסט מיט זיי.
3 אוּן ער האָט גערעדט צוּ זיי דאָס דאָזיקע מָשל: 4 וואָסער מענטש
צווישן אייך, וואָס האָט הוּנדערט שאָף, אוּן ער פאַרלירט איינע פוּן
זיי, וועט ניט איבּערלאָזן די ניין־אוּן־ניינציק אין דער מִדבּר, אוּן
נאָכגיין נאָך דער, וואָס איז פאַרלוירן, בּיז ער געפינט זי? 5 אוּן אַז ער
געפינט זי, לייגט ער זי אַרויף אויף זיינע שוּלטער, אוּן פרייט זיך.
6 אוּן בּעת ער קוּמט אַהיים, רוּפט ער צוּנויף זיינע פריינט,

און די שכֿנים, און זאָגט צו זיי: פרייט אייך מיט מיר, ווארים איך האָב געפונען מיין שאָף, וואָס איז פאַרלוירן געגאַנגען. 7 פונקט אַזוי, זאָג איך אייך, וועט זיין אַ שׂמחה אין הימל איבער איין חוֹטא, וואָס טוט תשובה, מער ווי איבער ניין־און־נייַנציק צַדיקים, ווָאס דאַרפֿן ניט תשובה טאָן.

8 אָדער וועלכע פרוי, ווָאס האָט צען זילבערשטיק, און זי פאַרלירט איין שטיק, טוט ניט אָנצינדן אַ ליכט, און אויסקערן דאָס הויז און זוכט גוט, ביז זי געפינט עס? 9 און אַז זי געפינט עס, רופט זי צוזויף אירע פריינט און שכֿנים, און זאָגט: פרייט אייך מיט מיט, ווייל איך האָב געפונען דאָס שטיק זילבער, ווָאס איך האָב פאַרלוירן. 10 פונקט אַזוי, זאָג איך אייך, איז אַ שׂמחה פאַר די מַלאָכים פון גאָט איבער איין חוֹטא, ווָאס טוט תשובה.

11 און ער האָט געזאָגט: איינער אַ מענטש האָט געהאַט צוויי זין; 12 און דער יינגערער פון זיי האָט געזאָגט צום פאָטער: פאָטער, גיב מיר דעם חֵלֶק פאַרמעגן, ווָאס פאַלט אויס אויף מיר. און ער האָט צעטיילט צווישן זיי די נַחלה. 13 און אין עטלעכע טעג אַרום, האָט דער יינגערער זון אַלץ צונויפגענומען, און איז אַוועקגעפאָרן אין אַ ווייטער מדינה, און דאָרט האָט ער געפֿטרט זיין פאַרמעגן דורך אַ פאַרשיַט לעבן. 14 און אַז ער האָט אַלץ פאַרשוועגדט, איז געקומען אַ שטאַרקער הונגער אין יענער מדינה, און ער האָט אָנגעהויבן צו ליידן נויט. 15 און ער איז געגאַנגען און האָט זיך באַהעפט אָן איינעם פון די תּושבים אין יענער מדינה, און ער האָט אים געשיקט אין זיינע פעלדער אַריין פאַשען חַזירים. 16 און ער וואָלט גערן געווען אָנגעפילט זיין מאָגן מיט די שויטן, ווָאס די חַזירים האָבן געגעסן, אָבער קיינער האָט זיי אים ניט געגעבן. 17 און אַז ער איז געקומען צו זיך, האָט ער געזאָגט: וויפל לוין־אַרבעטער האָבן בייַ מיין פאָטער ברויט בשׂפע, און איך גיי דאָ אויס פאַר הונגער! 18 איך וועל אויפשטיין און גיין צו מיין פאָטער, און וועל צו אים זאָגן: פאָטער, איך האָב געזינדיקט קעגן הימל און פאַר דיר; 19 איך בין מער ניט ווערט גערופֿן צו ווערן דיין זון; מאַך מיך ווי איינעם פון דיינע לוין־אַרבעטער. 20 און ער איז אויפגעשטאַנען, און האָט געגומען גיין צו זיין פאָטער. און בעת ער איז נאָך געווען גאַנץ וויַיט, האָט אים זיין פאָטער געזען, און ער האָט זיך דערבאַרעמט, און ער איז געלאָפן, און איז אים געפאַלן אויפן האַלדז, און האָט אים געקושט. 21 און דער זון האָט צו אים געזאָגט: פאָטער, איך האָב געזינדיקט קעגן הימל און פאַר דיר; איך בין מער ניט ווערט גערופֿן צו ווערן דיין זון. 22 אָבער דער פאָטער האָט געזאָגט

צוּ זיינע קנעכט: ברענגט גיך אַרויס דאָס בעסטע מַלבוש, אוּן טוּט עס אים אָן. אוּן טוּט אָן אַ רינג אויף זיין האַנט, אוּן שיך אויף זיינע פיס; 23 אוּן ברענגט דאָס פעטע קאַלבֿ, אוּן שעכט עס, אוּן לאָמיר עסן אוּן זיך משַׂמֵחַ זיין. 24 וואָרים דער דאָזיקער זוֹן מיינער איז געווען טויט, אוּן איז ווידער לעבעדיק; ער איז געווען פאַרלוירן, אוּן איז געפונען געוואָרן. אוּן זיי האָבן זיך אָנגעהויבן משַׂמֵחַ צוּ זיין.

25 אוּן זיין עלטערער זוֹן איז געווען אין פעלד, אוּן בעת ער איז געקומען אוּן זיך דערנענטערט צום הויז, האָט ער געהערט שפילן אוּן טאַנצן. 26 אוּן ער האָט צוגערופן איינעם פוּן די קנעכט, אוּן האָט אים געפרעגט, וואָס דאָס קאָן באַטייַטן. 27 האָט ער צוּ אים געזאָגט: דיין ברודער איז געקומען, אוּן דיין פאָטער האָט געשאָכטן דאָס פעטע קאַלבֿ, מַחמת ער האָט זיך אומגעקערט צוּ אים בשָׁלום. 28 אָבער דאָס האָט אים שטאַרק פאַרדראָסן, אוּן ער האָט ניט געוואָלט אַריינגיין. אוּן זיין פאָטער איז אַרויסגעקומען, אוּן האָט אים געבעטן, 29 אָבער ער האָט געענטפערט זיין פאָטער: זע, שוין אַזויפיל יאָרן טוּ איך דיר דינען, אוּנ איך האָבּ קיינמאָל ניט עוֹבר געווען דיינס אַ געבאָט; אוּן דאָך האָסטוּ מיר נאָך קיינמאָל ניט געגעבן אַ ציקעלע, כדי איך זאָל מיך משַׂמֵחַ זיין מיט מיינע פריינט. 30 אָבער ווי נאָר דער דאָזיקער זוֹן דיינער איז געקומען, וואָס האָט פאַרצערט דיין נַהלה מיט זוֹנות, האָסטוּ געשאָכטן פאַר אים דאָס פעטע קאַלבֿ. 31 אוּן ער האָט צוּ אים געזאָגט: זוֹן, דוּ ביסט תָּמיד מיט מיר, אוּן אַלץ, וואָס איז מיינס, איז דיינס. 32 עס איז געווען רעכט זיך משַׂמֵחַ צוּ זיין אוּן זיך צוּ פרייען, ווייל דער דאָזיקער ברודער דיינער איז געווען טויט, אוּן איז ווידער לעבעדיק; ער איז געווען פאַרלוירן, אוּן איז געפונען געוואָרן.

טז אוּן ער האָט אויך געזאָגט צוּ זיינע תַּלמידים: עס איז געווען איינער אַן עושר, וואָס האָט געהאַט אַ פאַרוואַלטער, אוּן מען האָט אים געמַסרט, אַז ער פאַרתַּכלעווט זיין פאַרמעגן. 2 אוּן ער האָט אים גערופן, אוּן צוּ אים גענאָגט: וואָס איז דאָס, וואָס איך הער וועגן דיר? גיבּ אָפּ חֶשבון איבער דיין פאַרוואַלטונג, וואָרים דוּ קאָנסט לענגער ניט זיין קיין פאַרוואַלטער. 3 אוּן דער פאַרוואַלטער האָט צוּ זיך געזאָגט: וואָס זאָל איך טאָן, וואָרים מיין האַר נעמט צוּ בייַ מיר די פאַרוואַלטשאַפט? גראָבן קאָן איך ניט, אוּן בעטלען שעם איך מיך. 4 איך ווייס שוין וואָס צוּ טאָן, כדי זיי זאָלן מיך אויפנעמען אין זייערע הייזער, וועז איך וועל אַראָפגעזעצט ווערן פוּן דער פאַרוואַלטשאַפט. 5 אוּן ער האָט גערופן צוּ זיך יעדן איינעם פוּן זיין האַרס בַּעלי־חוֹבות, אוּן האָט געזאָגט צוּ דעם ערשטן: וויפל ביסטוּ שולדיק דעם האַר מיינעם? 6 האָט ער געזאָגט: הונדערט מאָס אייל. אוּן ער האָט צוּ אים געזאָגט: נעם דיין שטַר־חוֹב, אוּן זעץ דיך שנעל אַנידער, אוּן שרייב אָן

פּוּפציק. 7 דערנאָך האָט ער געזאָגט צוּ אַן אַנדערן: אוּן וויפל ביסטוּ
שוּלדיק? האָט ער געזאָגט: הוּנדערט מאָס ווייץ. זאָגט ער צוּ אים:
נעם דיין שטַר־חוֹב, אוּן שרייב אָן אַכציק. 8 אוּן דער האַר האָט
געלויבט דעם שווינדלערשן פאַרוואַלטער, ווייל ער האָט קלוּג
געהאַנדלט; וואָרים די קינדער פוּן דער דאָזיקער וועלט זענען קליגער
אין זייער דוֹר, ווי די קינדער פוּן ליכט. 9 אוּנ איך זאָג אייך: מאַכט
אייך פריינט מיט דעם מָמוֹן פוּן אוּמגערעכטיקייט, כּדי, ווען סע
וועט זיך אויסלאָזן, זאָלן זיי אייך אויפנעמען אין די אייביקע
וואוינוּנגען אריין.
10 דער, וואָס איז געטריי אין דעם מינדסטן, איז אויך געטריי אין אַ
סַך; אוּן דער, וואָס איז אוּמגערעכט אין דעם מינדסטן, איז אויך
אוּמגערעכט אין אַ סַך. 11 דעריבער, אויב איר זענט ניט געווען געטריי
אין דעם אוּמגערעכטן מָמוֹן, ווער וועט אייך אָנפאַרטרויען דאָס אֶמֶתע
עַשִׁירות? 12 אוּן אויב איר זענט ניט געווען געטריי מיט אַן אַנדערנס
האָב־אוּן־גוּטס, ווער וועט אייך געבן דאָס אייעריקע? 13 אַ קנעכט קאָן
ניט דינען קיין צוויי האַרן; וואָרים אָדער ער וועט איינעם פיינט האָבן,
אוּן ליב האָבן דעם אַנדערן, אָדער ער וועט זיך האַלטן אָן איינעם, אוּן
פאַראַכטן דעם אַנדערן. איר קאָנט ניט דינען גאָט אוּן מָמוֹן.
14 אוּן די פּרוּשים, וואָס זענען געווען ליבהאָבער פוּן געלט, האָבן דאָס
אַלץ געהערט, אוּן זיי האָבן אים אויסגעלאַכט. 15 אוּן ער האָט צוּ זיי
געזאָגט: איר זענט עס, וואָס טוּען זיך אַליין רעכטפאַרטיקן פאַר
מענטשן, אָבער גאָט קען אייערע הערצער; וואָרים דאָס, וואָס איז
דערהויבן צווישן מענטשן, איז אַן אוּמווערדיקייט פאַר גאָט.
16 די תּוֹרה אוּן די נבִיאים זענען געווען ביז יוֹחָנָן; פוּן דעמאָלט אָן
ווערט געדַרשנט די גוּטע בשׂוּרה פוּן דעם מַלכות פוּן גאָט, אוּן יעדער
איינער דרינגט אַריין דערין מיט געוואַלט. 17 אָבער עס איז לייַכטער
פאַר הימל אוּן ערד צוּ פאַרגיין, איידער פאַר איין שטריכל פוּן דער
תּוֹרה בָטל צוּ ווערן.
18 יעדער איינער, וואָס גֶט זיך מיט זיין ווייב אוּן האָט חַתוּנה מיט
אַן אַנדערער, איז מזַנה; אוּן ווער סע האָט חַתוּנה מיט אַ גרוּשה,
איז אַ נוֹאף.
19 אוּן עס איז געווען איינער אַן עוֹשר, וואָס האָט זיך געקליידט אין
פּוּרפּוּר אוּן פיינע לייַוונט, אוּן האָט געלעבט אין תַּענוג אוּן אין
וואוילטאָג אַלע טעג. 20 אוּן איינער אַן אָרעמאַן, וואָס האָט געהייסן
אֶלעָזָר, איז געלעגן ביי זיין טויער, פוּל מיט געשווירן, 21 אוּן ער האָט
געגאַרט זיך צוּ זעטיקן מיט דעם, וואָס איז אַראָפּגעפאַלן פוּן דעם

עושרס טיש; יאָ, אַפילו די הינט זענען געקומען אוּן האָבן געלעקט זיינע געשווירן. 22 אוּן עס איז געווען, אַז דער אָרעמאַן איז געשטאָרבן, אוּן ער איז אַוועקגעטראָגן געוואָרן פּוּן די מַלאָכים אין אַברָהמס שויס. אוּן דער עושר איז אויך געשטאָרבן, אוּן מען האָט אים באַגראָבן. 23 אוּן אין שאָול, זייענדיק אין יסורים, האָט ער אויפגעהויבן זיינע אויגן, אוּן ער האָט געזען אַברָהמען פּונדערווייַטנס, אוּן אֶלעָזָרן אין זיין שויס. 24 אוּן ער האָט געשריגן: פאָטער אַברָהם, דערבאַרעם דיך אויף מיר, אוּן שיק אֶלעָזָרן, אַז ער זאָל איינטונקען דעם שפּיץ פּוּן זיין פינגער אין וואַסער, אוּן קילן מיין צונג; וואָרים איך לייד יסורים אין דעם דאָזיקן פלאַם. 25 אוּן אַברָהם האָט געזאָגט: זון, דערמאָן דיך, אַז דוּ האָסט באַקומען דיין גוטס בּיי דיין לעבן, אוּן אֶלעָזָר בלויז שלעכטס; אָבער איצטערט ווערט ער דאָ געטרייסט, אוּן דוּ ווערסט געפּיניקט. 26 אוּן חוץ דעם אַלעמען, שטייט צווישן אונדז אוּן אייך אַ גרויסער תּהום, כּדי די, וואָס וואָלטן וועלן אַריבערגיין פונדאַנען צוּ אייך, זאָלן ניט קענען, אוּן כּדי קיינער זאָל ניט אַריבערגיין פּוּן דאָרטן צוּ אונדז. 27 אוּן ער האָט געזאָגט: איך בעט דיך דעריבער, פאָטער, אַז דוּ זאָלסט אים שיקן צוּ מיין פאָטערס הויז, 28 וואָרים איך האָב פינף ברידער, כּדי ער זאָל זיי ווארענען, טאָמער וועלן זיי אויך קומען אין דעם דאָזיקן פלאַץ פּוּן יסורים. 29 אָבער אַברָהם האָט געזאָגט: זיי האָבן משׂהן אוּן די נביאים; זאָלן זיי זיי הערן. 30 אוּן ער האָט געזאָגט: ניין, פאָטער אַברָהם; נייערט אויב איינער פּוּן די טויטע זאָל קומען צוּ זיי, וועלן זיי תּשׁובה טאָן. 31 האָט ער צוּ אים געזאָגט: אויב זיי הערן זיך ניט צוּ צוּ משׂהן אוּן די נביאים, וועלן זיי אויך ניט גלויבן, אויב איינער זאָל אויפשטיין פּוּן די טויטע.

יז אוּן ער האָט געזאָגט צוּ זיינע תַּלמידים: עס איז אוממעגלעך, אַז עס זאָלן ניט קומען קיין שטרויכלונגען; אָבער וויי צוּ יענעם, דורך וועמען זיי קומען! 2 סע וואָלט פאַר אים בעסער געווען, אַז אַ מילשטיין וואָלט אָנגעהאָנגען געוואָרן אַרום זיין האַלדז, אוּן ער וואָלט אַריינגעוואָרפן געוואָרן אין יַם אַריין, אידער צוּ מאַכן שטרויכלען איינעם פּוּן די דאָזיקע קליינע. 3 גיט אַכטונג אויף זיך; אויב דיין ברודער זינדיקט, שטראָף אים; אוּן אויב ער האָט חַרטה, זיי אים מוחל. 4 אוּן אויב ער זינדיקט קעגן דיר זיבן מאָל אין טאָג, אוּן ער וועגדט זיך צוּ דיר זיבן מאָל, אוּן זאָגט: איך האָב חַרטה, זאָלסטו אים מוחל זיין.

5 אוּן די שליחים האָבן געזאָגט צוּ דעם האַר: פאַרמער אונדזער אֱמונה. 6 אוּן דער האַר האָט געזאָגט: אויב איר וואָלט געהאַט אֱמונה אַזוי גרויס ווי אַ קערנדל פּוּן זענעפט־זריעה, וואָלט איר געקאָנט זאָגן צוּ דעם דאָזיקן מוילבערבוים: ווער אויסגעווארצלט, אוּן פאַרפלאַנץ דיך אין יַם,

אוּן ער וואָלט אייך געפאַלגט.
7 וואָר פּוּן אייך, וואָס האָט אַ קנעכט צוּם אַקערן, אָדער צוּ היטן שאָף, וועט צוּ אים זאָגן וועט ער קוּמט פּוּן פעלד: קוּם תֵּיכף אַהער, אוּן זעץ דיך צוּם טיש? 8 צי וועט ער ניט גיכער זאָגן צוּ אים: גרייט מיר אָן עפּעס צוּ עסן, אוּן גוּרט דיך אָן, אוּן באַדין מיך, ביז איך וועל האָבן געגעסן אוּן געטרונקען; אוּן דערנאָך וועסטוּ עסן אוּן טרינקען? 9 צי טוּט ער דאַנקען דעם קנעכט, ווייל ער האָט געטאָן, וואָס איז אים געבאָטן געוואָרן? 10 פּוּנקט אַזוי אוּך מיט אייך, אַז איר וועט האָבן געטאָן די אַלע זאַכן, וואָס זענען אייך געבאָטן געוואָרן, זאָגט: מיר זענען אוּמנוּצלעכע קנעכט: מיר האָבן בלוּיז געטאָן אוּנדזער חוֹבּ.
11 אוּן בעת ער איז געווען אוּף דעם וועג קיין ירוּשָׁלַיִם, איז ער דוּרכגעגאַנגען דוּרך די געמאַרקן פּוּן שוֹמרוֹן אוּן גָּלִיל. 12 אוּן אַז ער איז אַריַינגעקוּמען אין איינעם אַ דאָרף, האָבן אים באַגעגנט צען מצוֹרָעים, וואָס זענען געשטאַנען פּוּנדערווייַטנס, 13 אוּן זיי האָבן אויפּגעהויבן זייערע קוֹלות, אוּן האָבן געזאָגט: רבי יֵשׁוּעַ, האָב רחמנות אוּף אוּנדז. 14 אוּן אַז ער האָט זיי געזען, האָט ער צוּ זיי געזאָגט: גייט אוּן ווייזט זיך פאַר די כֹּהַנים. אוּן עס איז געווען, בעת זיי זענען געגאַנגען, זענען זיי געריניקט געוואָרן. 15 אוּן איינער פּוּן זיי, בעת ער האָט געזען, אַז ער איז געהיילט געוואָרן, האָט זיך אוּמגעקערט, אוּן מיט אַ הויך קוֹל געלויבט גאָט; 16 אוּן ער איז געפאַלן אוּף זיין פּנים צוּ זיינע פיס, אוּן האָט אים געדאַנקט. אוּן ער איז געווען אַ שוֹמרוֹני.
17 אוּן יֵשׁוּעַ האָט געענטפערט: זענען ניט צען געריניקט געוואָרן. אָבער וואוּ זענען די ניין? 18 צי האָט זיך ניט געפּוּנען קיינער, וואָס האָט זיך אוּמגעקערט אָפּצוּגעבן כָּבוֹד צוּ גאָט, אַחוּץ דער דאָזיקער נָכרי? 19 אוּן ער האָט צוּ אים געזאָגט: שטיי אוּף אוּן גיי; דיין אֱמוּנה האָט דיר געהאָלפן.
20 אוּן אַז די פּרושים האָבן אים געפרעגט, ווען דאָס מַלכוּת פּוּן גאָט וועט קוּמען, האָט ער זיי געענטפערט: דאָס מַלכוּת פּוּן גאָט קוּמט ניט אוּף אַ זעוודיקן אוֹפן; 21 מע וועט אוּך ניט זאָגן: אָט איז עס! אָדער: דאָרטן! וואָרים זע, דאָס מַלכוּת פּוּן גאָט איז אין אייך.
22 אוּן ער האָט געזאָגט צוּ די תַּלמידים: סע וועלן קוּמען טעג, ווען איר וועט באַגערן צוּ זען איינעם פּוּן די טעג פּוּן בֶּן־אָדָם, אוּן איר וועט אים ניט זען. 23 אוּן מע וועט צוּ אייך זאָגן: אָט דאָרט! אָט דאָ! גייט ניט אַהין, אוּן לויפט זיי ניט נאָך. 24 וואָרים אַזוי ווי דער בליץ שיינט אוּף אין איין עק הימל אוּן באַלייכט דעם אַנדערן עק הימל, אַזוי וועט דער בֶּן־אָדָם זיין אין זיין טאָג. 25 אָבער קוֹדם מוּז ער

אַ סַך ליידן, אוּן פַאַרוואָרפן ווערן פּוּן דעם דאָזיקן דוֹר. 26 אוּן ווי עס
איז געווען אין די טעג פּוּן נֹחַן, אַזוי ווועט עס אויך זיין אין די טעג פּוּן
דעם בֶּן־אָדָם. 27 זיי האָבן געגעסן, אוּן געטרונקען, חֲתונה געהאַט אוּן
חֲתונה געמאַכט, בּיזן טאָג ווען נֹחַ איז אַרייַנגעגאַנגען אין דער תֵּיבה
אַריין, אוּן דער מַבּול איז געקוּמען, אוּן האָט זיי אַלע פאַרטיליקט.[1]
28 פּוּנקט אַזוי ווי עס איז געווען אין די טעג פּוּן לוֹטן: זיי האָבן
געגעסן, אוּן געטרונקען, זיי האָבן געקויפט, אוּן פאַרקויפט, זיי האָבן
געפלאַנצט, אוּן געבויט; 29 אָבער אין דעם טאָג, ווען לוֹט איז
אַרויסגעגאַנגען פּוּן סדוֹם, האָט עס גערעגנט מיט פייער אוּן שוועבל
פּוּן הימל, אוּן האָט זיי אַלע פאַרטיליקט;[2] 30 פּוּנקט אַזוי ווועט עס זיין
אין דעם טאָג, ווען דער בֶּן־אָדָם ווועט אַנטפלעקט ווערן. 31 אין יענעם
טאָג זאָל דער, וואָס איז אויפן דאַך אוּן זיינע כֵּלים זענען אין הויז, ניט
אַראָפגיין זיי אַוועקצונעמען; אוּן זאָל דער, וואָס איז אין פעלד, זיך
ניט אומקערן צוריק. 32 געדענקט לוֹטס ווייב. 33 דער, וואָס וויל מַציל
זיין זיין לעבן, ווועט עס פאַרלירן; אוּן ווער סע ווועט עס פאַרלירן,
ווועט עס דערהאַלטן. 34 איך זאָג אייך, אין יענער נאַכט וועלן צוויי זיין
אויף איין בעט; איינער ווועט אַוועקגענומען ווערן, אוּן דער אַנדערער
ווועט איבערגעלאָזט ווערן. 35 צוויי ווייבער וועלן מאָלן צוזאַמען;
איינע ווועט אַוועקגענומען ווערן, אוּן די אַנדערע ווועט איבערגעלאָזט
ווערן. 36 צוויי וועלן זיין אין פעלד; איינער ווועט אַוועקגענומען ווערן,
אוּן דער אַנדערער ווועט איבערגעלאָזט ווערן. 37 אוּן זיי האָבן צו אים
געזאָגט: וואוּ, האַר? אוּן ער האָט צו זיי געזאָגט: אַוואוּ ס׳איז די
נבֵלה, דאָרט וועלן זיך די אָדלערס פאַרזאַמלען.

יח אוּן ער האָט זיי דעריבער דערציילט אַ מָשל, אַז זיי זאָלן תָּמיד
מִתפַּלֵל זיין, אוּן ניט מיד ווערן. 2 אוּן ער האָט געזאָגט: אין איינער אַ
שטאָט איז געווען אַ שופֿט, וואָס האָט ניט מוֹרא געהאַט פאַר גאָט,
אוּן ניט נוֹשֵׂא פָּנים געווען קיין מענטשן. 3 אוּן אין יענער שטאָט איז
געווען אַן אַלמָנה, וואָס איז אָפט געקוּמען צו אים, אוּן האָט געזאָגט:
נעם זיך אָן פאַר מיר קעגן מיין שׂונא. 4 אוּן ער האָט אַ צייטלאַנג ניט
געוואָלט; נאָר דערנאָך האָט ער זיך באַרעכנט: כאָטש איך האָב ניט
קיין מוֹרא פאַר גאָט, אוּן בין ניט נוֹשֵׂא־פָּנים קיין מענטשן, 5 דאָך,
ווייל די דאָזיקע אַלמָנה איז מיך מַטרִיחַ, וועל איך מיך אַנענעמען פאַר
איר, וואָרים זי וועט מיך פאַרמאַטערן מיט איר שטענדיקן קוּמען.
6 אוּן דער האַר האָט געזאָגט: הערט וואָס דער אומגערעכטער שופֿט
זאָגט. 7 אוּן צי וועט גאָט זיך ניט אָננעמען פאַר זיינע אויסדערוויילטע,
וואָס רופֿן צו אים טאָג אוּן נאַכט, אוּן ער איז געדולדיק מיט זיי? 8 איך

[1] בראשית ו. [2] בראשית יט, 24-26.

זאָג אייך, אַז ער וועט זיך גיך אַננעמען פאַר זיי. אוּן בעת דער בֶּן־אָדָם וועט קומען, צי וועט ער דען געפינען אֱמוּנה אויף דער ערד?
9 אוּן ער האָט אויך געזאָגט דאָס דאָזיקע מָשל צוּ עטלעכע, וואָס זענען געווען זיכער בּיי זיך, אַז זיי זענען צַדיקים, אוּן אַלע אַנדערע האָבן זיי געמאַכט צוּ גאָרנישט: 10 צוויי מענטשן זענען אַרויפגעגאַנגען אין דעם בֵּית־הַמִקדש אַריין מִתפַּלֵל צוּ זיין; איינער אַ פּרושי אוּן דער אַנדערער אַ מוֹכס. 11 דער פּרושי איז געשטאַנען אוּן האָט אַזוי אין זיך מִתפַּלֵל געווען: גאָט, איך דאַנק דיר, וואָס איך בּין ניט ווי די איבעריקע מענטשן: רויבּער, רשעים, נואַפים, אַדער אַפילו ווי דער דאָזיקער מוֹכס. 12 איך פאַסט צוויי מאָל אין דער וואָך, אוּן גיב מַעשר פוּן אַלץ, וואָס איך קריג. 13 אָבער דער מוֹכס איז געשטאַנען פוּנדערווייַטנס, אוּן האָט צוּמאָל ניט געוואָלט אויפהייבן זיינע אויגן צוּם הימל, נייערט האָט זיך געשלאָגן אין האַרצן, אוּן געזאָגט: גאָט, האַב רַחמנות אויף מיר, אַ חוֹטא! 14 איך זאָג אייך, דער דאָזיקער האָט אַראָפּגענידערט צוּ זיין הויז מער גערעכטפאַרטיקט ווי יענער; וואָרים יעדער איינער, וואָס דערהייבט זיך אַליין, וועט דערנידעריקט ווערן; אוּן ווער סע דערנידעריקט זיך אַליין, וועט דערהייבט ווערן.
15 אוּן זיי האָבן אויך געבראַכט צוּ אים קינדערלעך, כּדי ער זאָל זיי בענטשן; אוּן אַז די תַלמידים האָבן דאָס געזען, האָבן זיי זיך אויף זיי אַנגעבּרוגזט. 16 אָבער יֵשוּע האָט זיי צוּגערופן צוּ זיך, אוּן געזאָגט: לאָזט די קינדערלעך קומען צוּ מיר, אוּן פאַרווערט זיי ניט; ווייל צוּ אַזעלכע געהערט דאָס מַלכות פוּן גאָט. 17 באמת, איך זאָג אייך, ווער סע וועט ניט מקַבּל זיין דאָס מַלכות פוּן גאָט ווי אַ קינד, דער וועט באַיין־אוֹפן ניט אַריינקומען אַהין.
18 אוּן איינער אַ שַׂר האָט אים געפרעגט, אַזוי צוּ זאָגן: רַבּי גוטער, וואָס זאָל איך טאָן, כּדי צוּ ירשענען אייביק לעבן? 19 אוּן יֵשוּע האָט צוּ אים געזאָגט: פאַרוואָס רופסטו מיך גוטער? קיינער איז ניט גוט, אַחוץ גאָט אַליין. 20 דוּ קענסט די מִצוות: דוּ זאָלסט ניט מנַה זיין, דוּ זאָלסט ניט הַרגענען, דוּ זאָלסט ניט גַנבענען, דוּ זאָלסט ניט פאַלש עדות־זאָגן, האַלט בּכָבוד דיין פאָטער אוּן מוטער.[1] 21 אוּן ער האָט געזאָגט: דאָס אַלץ האָב איך אָפּגעהיט פוּן מיין יוגנט אָן. 22 אוּן אַז יֵשוּע האָט דאָס געהערט, האָט ער צוּ אים געזאָגט: נאָך איין זאַך פעלט דיר: פאַרקויף אַלץ, וואָס דוּ האָסט, אוּן טייל עס פוּנאַנדער צוּ די אָרעמע, אוּן דוּ וועסט האָבן אַן אוֹצר אין הימל; אוּן קום, אוּן גיי מיר נאָך. 23 אוּן אַז ער האָט דאָס געהערט, איז ער געוואָרן שטאַרק טרויעריק;

[1] שמות כ, 12-14; דברים ה, 16-18.

וואָרים ער איז געווען זער רייך. 24 אוּן יֵשוּעַ האָט אים אָנגעקוקט, אוּן
געזאָגט: ווי שווער איז עס פאַר די, וואָס האָבן עשירות, אַריַינצוקומען
אין דעם מַלכות פוּן גאָט! 25 עס איז לייכטער פאַר אַ קעמל דורכצוגיין
דורך אַ לעכל פוּן אַ נאַדל, ווי פאַר אַן עושר אַריַינצוקומען אין דעם
מַלכות פוּן גאָט. 26 אוּן די, וואָס האָבן דאָס געהערט, האָבן געזאָגט:
טאָ ווער קאָן ניצול ווערן? 27 אוּן ער האָט געזאָגט: דאָס, וואָס איז בּיי
מענטשן ניט מעגלעך, איז מעגלעך בּיי גאָט. 28 אוּן פּעטרוס האָט
געזאָגט: זע, מיר האָבן געלאָזן אונדזער אייגנס, אוּן זענען דיר
נאָכגעגאַנגען. 29 האָט ער צו זיי געזאָגט: באמת, איך זאָג אייך, ניטאָ
קיינער, וואָס האָט פאַרלאָזן הויז, אָדער ווייב, אָדער ברידער, אָדער
עלטערן, אָדער קינדער צוליב דעם מַלכות פוּן גאָט, 30 אַז ער זאָל ניט
באָקומען כֶּפל־כְּפלַיִם אין דעם עולם הזה, אוּן אין דעם עולם הבא,
אייביק לעבן.

31 אוּן ער האָט גענומען צוּ זיך די צוועלף, אוּן האָט צוּ זיי געזאָגט:
זעט, מיר גייען אַרויף קיין ירושָלַיִם, אוּן אַלצדינג, וואָס איז געשריבן
געוואָרן דורך די נביאים וועגן דעם בֶּן־אָדָם,[1] וועט מקוּים ווערן.
32 וואָרים ער וועט איבערגעגעבּן ווערן צוּ די גוֹיים, אוּן וועט
אויסגעשפּעט, אוּן פאַרשעמט, אוּן פאַרשפּיגן ווערן.[2] 33 אוּן זיי ווילן
אים געבן מַלקות, אוּן אים טייטן; אוּן דעם דריטן טאָג וועט ער ווידער
אויפשטיין.[3] 34 אוּן זיי האָבן גאָרניט פאַרשטאַנען פוּן די דאָזיקע זאַכן;
אוּן דאָס דאָזיקע וואָרט איז געווען פאַרהוילן פוּן זיי, אוּן זיי האָבן ניט
באַגרוּפן, וואָס עס איז צוּ זיי געזאָגט געוואָרן.

35 אוּן עס איז געווען, בּעת ער האָט זיך דערנענטערט צוּ יריחוֹ, איז
איינער אַ בלינדער געזעסן בּיים וועג, אוּן האָט געבעטלט. 36 אוּן אַז
ער האָט געהערט דאָס פאָלק פאַרבּייגיין, האָט ער זיך נאָכגעפרעגט,
וואָס דאָס באַטייַט. 37 אוּן מען האָט אים געזאָגט, אַז יֵשוּעַ הָנוֹצרי גייט
פאַרבּיי. 38 אוּן ער האָט געשריגן: יֵשוּעַ, בֶּן־דָּוִד, האָב רַחמָנוּת אויף
מיר! 39 אוּן די, וואָס זענען געגאַנגען פאָרויס, האָבן אויף אים
אָנגעשריגן, אַז ער זאָל שווייגן. אָבּער ער האָט נאָך העכער געשריגן:
בֶּן־דָּוִד, האָב רַחמָנוּת אויף מיר! 40 אוּן יֵשוּעַ האָט זיך אָפּגעשטעלט,
אוּן האָט באַפוילן, מען זאָל אים ברענגען צוּ אים; אוּן אַז ער האָט זיך
דערנענטערט, האָט ער אים געפרעגט: 41 וואָס ווילסטוּ, אַז איך זאָל
טאָן פאַר דיר? האָט ער געזאָגט: האַר, אַז איך זאָל קענען קריגן מיין
ראָיה. 42 אוּן יֵשוּעַ האָט צוּ אים געזאָגט: באַקוּם דיין ראָיה. דיין
אֱמוּנה האָט דיר געהאָלפן. 43 אוּן ער האָט תֵּיכף באַקומען זיין ראָיה,
אוּן איז אים נאָכגעגאַנגען, אוּן האָט געלויבט גאָט, אוּן דאָס גאַנצע
פאָלק, אַז זיי האָבן דאָס געזען, האָבן אָפּגעגעבן גאָט אַ לויב.

[1] ישעיה נג, 1-12. [2] ישעיה נ, 6. [3] תהלים טז, 10.

יט 1 אוּן ער איז אַריַינגעקומען אוּן איז דורכגעגאַנגען דורך יריחוֹ. 2 אוּן אָט
איז דאָרטן געווען אַ מענטש מיטן נאָמען זַכַּי, וואָס איז געווען פּוּן די ראָשׁי־
הַמוֹכסים, אוּן ער איז געווען אַן עוֹשר. 3 אוּן ער האָט באַגערט צוּ זען
יֵשׁוּעַן, וועט ער איז, אוּן האָט עס ניט געקאָנט צוּליבּ דעם עוֹלם, מַחמת ער
איז געווען קליין אין וואוּקס. 4 אוּן ער איז געלאָפן פאַרויס, אוּן האָט
אַרויפגעקלעטערט אויף אַ פיגבוים, כּדי אים צוּ זען; וואָרים ער האָט
באַדאַרפט פאַרביַיגיין יענעם וועג. 5 אוּן אַז יֵשׁוּעַ איז געקומען צוּ דום
פּלאַץ, האָט ער אַרויפגעקוקט, אוּן צוּ אים געזאָגט: זַכַּי, אייל דיך, אוּן קום
אַראָפּ, ווייל היינט מוּז איך איינשטיין אין דיין הויז. 6 אוּן ער איז שנעל
אַרונטערגעקומען, אוּן האָט אים אויפגענומען מיט שִׂמחה. 7 אוּן אַז זיי
האָבן דאָס געזען, האָבן זיי אַלע געמורמלט: צוּ אַ חוֹטא איז ער
אַריַינגעגאַנגען איבערצונעכטיקן! 8 אוּן זַכַּי האָט זיך אויפגעשטעלט, אוּן
געזאָגט צוּ דעם האַר: זע, האַר, די העלפט פוּן מיין פאַרמעגן גיב איך די
אָרעמע; אוּן אויב איך האָב פוּן עמיצן עפּעס באַגַזלט, וועל איך אים
אומקערן פירפאַך. 9 אוּן יֵשׁוּעַ האָט צוּ אים געזאָגט: היינט איז געקומען אַ
ישׁועה אויף דעם דאָזיקן הויז, ווייל ער איז אויך אַ בֶּן־אַבְרָהם. 10 וואָרים
דער בֶּן־אָדָם איז געקומען זוכן אוּן מַציל צוּ זיין דאָס, וואָס איז געווען
פאַרלוירן.
11 אוּן בעת זיי האָבן דאָס געהערט, האָט ער זיי ווידער דערציילט אַ מָשׁל,
מַחמת ער איז געווען נאָענט פּוּן ירוּשָׁלַיִם, אוּן זיי האָבן געמיינט, אַז דאָס
מַלכוּת פּוּן גאָט דאָרף אינגיכן אַנטפּלעקט ווערן. 12 ער האָט דעריבּער
געזאָגט: איינער אַן אייֵדלמאַן איז אָוועק אין אַ וויייטן לאַנד אַריין, צוּ קריגן
פאַר זיך אַ מלוכה, אוּן זיך אומצוקערן. 13 אוּן ער האָט גערופן צען פּוּן זיינע
קנעכט, אוּן האָט זיי געגעבן צען מָנים, אוּן צוּ זיי געזאָגט: האַנדלט מיט
דעם ביז איך וועל צוריקקומען. 14 אָבער זיינע שׂטאָטלייט האָבן אים פיינט
געהאַט, אוּן האָבן נאָכגעשיקט נאָך אים שלוּחים, אַזוי צוּ זאָגן: מיר ווילן
ניט, אַז דער דאָזיקער זאָל הערשן איבער אונדז. 15 אוּן עס איז געווען,
נאָכדעם ווי ער האָט איבערגענומען די מלוכה, אוּן האָט זיך צוריק־
געקערט, האָט ער באַפוילן צוּ רופן די קנעכט, וועמען ער האָט געגעבן דאָס
געלט, כּדי אויסצוגעפינען וואָס איטלעכער האָט פאַרדינט אין זיין מִסחר.
16 אוּן דער ערשטער איז געקומען פאַר אים, אוּן האָט געזאָגט: האַר, דיין
מָנה האָט אַריַינגעבראַכט נאָך צען מָנים. 17 אוּן ער האָט צוּ אים געזאָגט:
האָסט גוט געטאָן, דוּ גוטער קנעכט! ווייל דוּ ביסט געווען געטריי איבער
ווייניק, זאָלסטוּ האָבן רשׁות איבער צען שטעט. 18 אוּן דער צווייטער איז
געקומען, אוּן האָט געזאָגט: דיין מָנה, האַר, האָט אַריַינגעבראַכט פינף
מָנים. 19 אוּן ער האָט אויך צוּ אים געזאָגט: זיי דוּ אויך איבער פינף שטעט.
20 אוּן אַן אַנדערער איז געקומען, אוּן האָט געזאָגט:

האַר, אָט איז דיין מָנה, וואָס איך האָב געהאַט באַהאַלטן אין אַ טיכל; 21 וואָרים איך האָב מורא געהאַט פאַר דיר, מַחמת דו ביסט אַ שטרענגער מענטש; דו נעמסט, וואָס דו האָסט ניט אַנידערגעלייגט, אוּן שניידסט דאָס, וואָס דו האָסט ניט געזייט. 22 האָט ער צו אים געזאָגט: לויט דיין אייגן מויל וועל איך דיך מִשפטן, דו שלעכטער קנעכט! דו האָסט געוואוסט, אַז איך בין אַ שטרענגער מענטש, אַז איך נעם, וואָס איך האָב ניט אַנידערגעלייגט, אוּן שנייד, וואָס איך האָב ניט געזייט. 23 טאָ פאַרוואָס האָסטו ניט אַריינגעגעבן מיין געלט אין דער באַנק, אוּן ביי מיין צוריקקומען, וואָלט איך עס באַקומען מיט פּראָצענט? 24 אוּן ער האָט געזאָגט צו די, וואָס זענען געשטאַנען דערביי: נעמט צו ביי אים די מָנה, אוּן גיט עס דעם, וואָס האָט די צען מָנים. 25 אוּן זיי האָבן אים די מָנה, אוּן גיט עס דעם, וואָס האָט שוין צען מָנים! 26 איך זאָג אייך, דער, וואָס האָט, דעם וועט געגעבן ווערן; פוּן דעם אָבער, וואָס האָט ניט, פוּן אים וועט אוועקגענומען ווערן אַפילו דאָס, וואָס ער האָט. 27 אוּן יענע, מיינע שׂונאים, וואָס האָבן ניט געוואָלט, אַז איך זאָל הערשן איבער זיי, ברענגט זיי אַהער אוּן הַרגעט זיי פאַר מיינע אויגן.

28 אוּן נאָכדעם ווי ער האָט דאָס געזאָגט, איז ער געגאַנגען פאַרויס, אוּן האָט עוֹלה־רֶגל געווען קיין ירושָלַיִם. 29 אוּן עס איז געווען, בעת ער האָט זיך דערנענטערט קיין בֵּית־פַּגֵי אוּן בֵּית־הַיני, ביים באַרג וואָס הייסט הַר־הַזֵיתים, האָט ער געשיקט צוויי פוּן זיינע תַּלמידים, 30 אוּן געזאָגט: גייט אין דאָרף אַריין אַנטקעגנאיבער אייך, אוּן בעת איר וועט אַריינקומען, וועט איר געפינען אַן אייזל צוגעבונדן, אויף ווילכן קיינער איז נאָך ניט געזעסן; בינדט עס אָפּ, אוּן ברענגט עס אַהער. 31 אוּן אויב עמיצער וועט אייך פרעגן: פאַרוואָס בינדט איר עס אָפּ? זאָלט איר אַזוי זאָגן: דער האַר דאַרף עס האָבן. 32 אוּן די שליחים זענען געגאַנגען, אוּן האָבן געפונען פוּנקט ווי ער האָט צו זיי געזאָגט. 33 אוּן בעת זיי האָבן אָפּגעבונדן דאָס אייזל, האָבן זיינע בַּעלי־בַּתים צו זיי געזאָגט: פאַרוואָס בינדט איר אָפּ דאָס אייזל? 34 אוּן זיי האָבן געזאָגט: דער האַר דאַרף עס האָבן. 35 אוּן זיי האָבן עס געבראַכט צו ישוּעַן, אוּן האָבן אַרויפגעוואָרפן זייערע מַלבושים אויף דעם אייזל, אוּן האָבן ישוּעַן אַרויפגעזעצט דערויף. 36 אוּן בעת ער איז געגאַנגען, האָבן זיי אויסגעשפרייט זייערע מַלבושים אויפן וועג. 37 אוּן ווי ער האָט זיך דערנענטערט צום אַראָפגאַנג פוּן דעם הַר־הַזֵיתים, האָט דער גאַנצער עוֹלם תַּלמידים אָנגעהויבן צו פרייען זיך אוּן לויבן גאָט מיט אַ הויך קול פאַר אַלע וואונדערלעכע מַעשׂים, וואָס זיי האָבן געזען, 38 אוּן האָבן געזאָגט: געבענטשט איז דער מֶלך, וואָס קומט אין דעם נאָמען פוּן גאָט! שָׁלום אין הימל,

אוּן בָּבוד אין דער הייך ! 39 אוּן עטלעכע פוּן די פרושים פוּן צווישן דעם פאָלק האָבן צוּ אים געזאָגט : רֶבי, שריי אָן אויף דיינע תַּלמידים. 40 אוּן ער האָט געענטפערט : איך זאָג אייך, אַז אויב די דאָזיקע וועלן שווייגן, וועלן די שטיינער שרייען.

41 אוּן בעת ער האָט זיך דערנענטערט, האָט ער געזען די שטאָט, אוּן האָט זיך צעווויינט איבער איר, 42 אוּן געזאָגט : הַלוואַי וואָלטסטוּ געוואוּסט אין דעם היינטיקן טאָג דאָס, וואָס קער זיך אָן צוּ דיין שָׁלום ! איצט איז דאָס אָבער פאַרהוילן פוּן דיינע אויגן. 43 וואָרים סע וועלן קוּמען אויף דיר טעג, וועָן דיינע שׂונאים וועלן אויפשטעלן אַ וואַל אַרוּם דיר, אוּן דיך אַרומרינגלען, אוּן דיך באַלאַגערן פוּן אַלע זייטן ; 44 אוּן וועלן דיך שמעטערן צוּ דער ערד, אוּן דיינע קינדער צווישן דיר, אוּן ניט לאָזן אין דיר איין שטיין אויפן אַנדערן ; מַחמת דוּ האָסט ניט דערקענט די צייט, וועָן דוּ ביסט געדענקט געווואָרן.

45 אוּן ער איז אַריינגעגאַנגען אין דעם בֵּית־הַמִקדש אַריין, אוּן האָט געטוּמען אַרויסטרייבן די, וואָס האָבן פאַרקויפט, 46 אוּן האָט צוּ זיי געזאָגט : סע שטייט געשריבן : מיין הויז זאָל זיין אַ הויז פוּן תּפילה, אָבער איר האָט עס געמאַכט אַ היילל פוּן גַזלָנים.[1]

47 אוּן ער האָט טאָג־טעגלעך געלערנט אין דעם בֵּית־הַמִקדש. אוּן די ראָשי־כֹּהַנים, אוּן די סוֹפרים, אוּן די עלצטע פוּן פאָלק האָבן געזוכט אים אוּמצוּברענגען. 48 אוּן זיי האָבן ניט געוואוּסט וואָס צוּ טאָן, וואָרים דאָס גאַנצע פאָלק האָט זיך באַהעפט אָן אים, אוּן זיך צוּ אים צוגעהערט.

כ אוּן עס איז געווען אין איינעם פוּן די טעג, בעת ער האָט געלערנט דאָס פאָלק אין דעם בֵּית־הַמִקדש, אוּן האָט מבַשֵׂר געווען די גוּטע בשׂורה, האָבן צוּ אים געענענט די ראָשי־כֹּהַנים אוּן די סוֹפרים מיט די זקֵנים, 2 אוּן זיי האָבן צוּ אים געזאָגט : זאָג אוּנדז, מיט וועמעס רשוּת טוסטוּ דאָס אַלץ, אָדער ווער האָט דיר געגעבן דאָס דאָזיקע רשוּת ? 3 אוּן ער האָט געענטפערט, אוּן צוּ זיי געזאָגט : איך וויל אייך אויך פרעגן אַ קַשיא ; נוּ, זאָגט מיר : 4 די טבִילה פוּן יוֹחָנָן, איז זי געווען פוּן הימל, אָדער פוּן מענטשן ? 5 אוּן זיי האָבן זיך געשלאָגן מיט דער דֵעה, אוּן געזאָגט : אויב מיר וועלן זאָגן : פוּן הימל, וועט ער זאָגן : פאַרוואָס האָט איר אים ניט געגלויבט ? 6 וועלן מיר אָבער זאָגן : פוּן מענטשן, וועט אוּנדז דאָס גאַנצע פאָלק פאַרשטיינען ; וואָרים זיי זענען איבערצייגט, אַז יוֹחָנָן איז געווען אַ נָבִיא. 7 אוּן זיי האָבן געענטפערט, אַז זיי וווייסן ניט פוּנוואַנען. 8 האָט יֵשוּע צוּ זיי געזאָגט : אויב אַזוי, וועל איך אייך אויך ניט זאָגן מיט וועמעס רשוּת איך טוּ דאָס.

9 אוּן ער האָט אָנגעהויבן רעדן צוּם פאָלק דאָס דאָזיקע מָשל : אַ מענטש האָט געפלאַנצט אַ ווייַנגאָרטן, אוּן האָט אים פאַרדונגען צוּ ווייַנגערטנער, אוּן איז אַוועק אין אַן אַנדער לאַנד אַריין אויף אַ לאַנגער

[1] ישעיה נו, 7 ; ירמיה ז, 11.

צייט. 10 אוּן צוּ דער באַשטימטער צייט, האָט ער געשיקט צוּ די ווײַנגערטנער אַ קנעכט, אַז זיי זאָלן אים געבן פּון די פֿירות פּון דעם ווײַנגאָרטן; אָבער די ווײַנגערטנער האָבן אים געשלאָגן, אוּן אים אַוועקגעשיקט לײדיק. 11 אוּן ער האָט געשיקט אַן אַנדערן קנעכט; אוּן אויך אים האָבן זיי געשלאָגן, אוּן האָבן אים מבֿזה געווען, אוּן אים אַוועקגעשיקט לײדיק. 12 אוּן ער האָט געשיקט נאָך אַ דריטן; אוּן אים האָבן זיי צעניזוקט, אוּן אַרויסגעוואָרפן. 13 אוּן דער האַר פּון דעם ווײַנגאָרטן האָט געזאָגט: וואָס זאָל איך טאָן? איך וועל שיקן מיין באַליבטן זון; אֶפשר וועלן זיי דֶרֶך־אֶרֶץ האָבן פֿאַר אים. 14 אָבער וועז די ווײַנגערטנער האָבן אים דערזען, האָבן זיי זיך מײַע געווען איינער מיט דעם אַנדערן, אוּן געזאָגט: דאָס איז דער יוֹרש; לאָמיר אים הַרגענען, כּדי די ירושה זאָל זיין אוּנדזערע. 15 אוּן זיי האָבן אים אַרויסגעוואָרפן פּון דעם ווײַנגאָרטן, אוּן האָבן אים געהַרגעט. בּכֵּן, וואָס וועט דער האַר פּון דעם ווײַנגאָרטן, טאָן צוּ זיי? 16 ער וועט קומען אוּן אומברענגען יענע ווײַנגערטנער, אוּן דעם ווײַנגאָרטן געבן צוּ אַנדערע. אוּן אַז זיי האָבן דאָס געהערט, האָבן זיי געזאָגט: חַס־וחָלִילה! 17 אָבער ער האָט אויף זיי געקוּקט, אוּן געזאָגט: וואָס דען מיינט דאָס, וואָס סע שטייט געשריבן:

דער שטיין, וואָס די בּוימײַנדטער האָבן פֿאַרוואָרפן,

איז געוואָרן צוּם ווינקלשטיין?[1]

18 יעדער איינער, וואָס וועט פֿאַלן אויף יענעם שטיין, וועט זיך צעשלאָגן;[2] אָבער אויף וועמען ער וועט פֿאַלן, דעם וועט ער צעמאָלן.[3] 19 אוּן די סוֹפֿרים אוּן די ראָשי־כֹּהָנים האָבן גראָד אין יענער שָׁעה געזוכט צוּ לייגן אויף אים אַ האַנט, אָבער זיי האָבן מוֹרא געהאַט פֿאַר דעם פֿאָלק; וואָרים זיי האָבן פֿאַרשטאַנען, אַז דאָס דאָזיקע מָשל האָט ער גערעדט אויף זיי. 20 אוּן זיי האָבן אים נאָכגעקוּקט, אוּן האָבן געשיקט שפּיאָנען, וואָס האָבן זיך פֿאַרשטעלט פֿאַר צדיקים, כּדי אים צוּ כאַפּן בּיי זיינע רייד, אוּן אים איבערענטפערן צוּ דער מאַכט אוּן אין רשות פּון דעם פֿראָקוּראַטאָר. 21 אוּן זיי האָבן אים געפֿרעגט: רֶבִּי, מיר ווייסן, אַז דוּ רעדסט אוּן לערנסט רעכטפֿאַרטיק, אוּן ביסט קיינעם ניט נוֹשֵׂא־פָּנִים, נייערט לערנסט באָמת דעם וועג פּון גאָט. 22 דאַרפן מיר געבן שטייער דעם קֵיסר, אָדער ניט. 23 אָבער ער האָט דערקענט זייער כיטרעקייט, אוּן האָט צוּ זיי געזאָגט: 24 וויזט מיר אַ דינָר. וועמעס בילד אוּן אויפשריפט איז דאָס? אוּן זיי האָבן געזאָגט: דעם קֵיסרס. 25 האָט ער צוּ זיי געזאָגט: גיט דעריבּער דעם קֵיסר דאָס, וואָס איז דעם קֵיסרס, אוּן צוּ גאָט דאָס, וואָס איז גאָטס. 26 אוּן זיי האָבן אים ניט געקענט כאַפּן מיט קיין וואָרט פֿאַר דעם פֿאָלק; אוּן זיי זענען פֿאַרחידושט געוואָרן פּון זיין ענטפֿער, אוּן האָבן געשוויגן.

[1] תהלים קיח, 22. [2] ישעיה ח, 14-15. [3] דניאל ב, 34-35.

27 אוּן סע האָבן גענעענט עטלעכע פוּן די צדוּקים, וואָס זאָגן, אַז ס׳איז
ניטאָ קיין תּחִיַת־הַמֵּתים, 28 אוּן זיי האָבן אים געפרעגט, אַזוי צוּ אוֹגן:
רֶבי, מֹשה האָט אוּנדז פירגעשריבן, אַז אויב איינעמס אַ ברוּדער וועט
שטאַרבן, וואָס האָט אַ ווייב, אוּן קיין קינדער האָט ער ניט, זאָל זיין
ברוּדער נעמען דאָס ווייב, אוּן אויפשטעלן זאָמען פאַר זיין ברוּדער.[1]
29 אוּן אָט זענען געווען זיבן ברידער; אוּן דער ערשטער האָט גענוּמען
אַ ווייב, אוּן איז געשטאָרבן, אוּן קיין קינדער האָט ער ניט געהאַט;
30 אוּן דער צווייטער 31 אוּן דער דריטער האָבן זי גענוּמען, אוּן אַזוי
האָבן אויך די זיבן ניט געלאָזט קיין קינדער, אוּן זענען געשטאָרבן.
32 צוּלעצט איז אויך די פרוי געשטאָרבן. 33 היינט, ביי תּחִיַת־הַמֵּתים,
וועמעס ווייב וועט זי דעריבער זיין? וואָרים די זיבן האָבן זי געהאַט
פאַר אַ ווייב. 34 אוּן יֵשוּעַ האָט צוּ זיי געזאָגט: די קינדער פוּן דער
דאָזיקער וועלט האָבן חַתוּנה, אוּן מע מאַכט זיי חַתוּנה; 35 אָבער די,
וואָס זענען זוֹכה צוּ עוֹלם־הַבּא אוּן תּחִיַת־הַמֵּתים, האָבן ניט חַתוּנה,
אוּן מע מאַכט זיי ניט חַתוּנה; 36 וואָרים זיי קענען מער ניט שטאַרבן,
מַחמת זיי זענען גלייך צוּ מַלאָכים, אוּן זענען קינדער פוּן גאָט, ווייל
זיי זענען קינדער פוּן תּהִיַת־הַמֵּתים. 37 אוּן אַז די טויטע וועלן
אויפשטיין, האָט אַפילו מֹשה מרַמֵּז געווען ביים סנֶה, בעת ער רוּפט
גאָט דעם גאָט פוּן אַברָהם, אוּן דעם גאָט פוּן יִצחַק, אוּן דעם גאָט פוּן
יַעקֹב.[2] 38 אוּן גאָט איז ניט דער גאָט פוּן טויטע, נייערט פוּן
לעבעדיקע, וואָרים אַלע לעבן פאַר אים. 39 אוּן עטלעכע פוּן די סוֹפרים
האָבן געענטפערט: רֶבי, דוּ האָסט וואויל גערעדט. 40 וואָרים זיי האָבן
זיך מער ניט דערלויבט אים עפּעס צוּ פרעגן.
41 אוּן ער האָט צוּ זיי געזאָגט: ווי קוּמט עס, וואָס מען זאָגט, אַז דער
מָשִׁיחַ איז דָוִדס זוּן? 42 וואָרים דָוִד אַליין האָט געזאָגט אין דעם סֵפר
תּהִלים:

גאָט האָט געזאגט צוּ מיין האַר:
זעץ דיך ביי מיין רעכטער האַנט,
43 ביז איך וועל מאַכן דיינע פיינט פאַר דיין פוּסבענקל.[3]

44 אוּן אויב דָוִד רוּפט אים אָן האַר, וויאַזוי איז ער זיין זוּן?
45 אוּן בעת דאָס גאַנצע פאָלק האָט זיך צוּגעהערט, האָט ער געזאָגט צוּ
זיינע תַּלמידים: 46 היט אייך פאַר די סוֹפרים, וואָס האָבן ליב צוּ גיין
אין לאַנגע טַלֵּיתים, אוּן האָבן ליב מע זאָל זיי אָפּגעבן שָׁלוֹם אין די
מאַרקפּלעצער, אוּן די חָשוּבסטע שטאָט אין די שוּלן, אוּן דעם אויבן־
אָן אויף סעוּדות; 47 זיי, וואָס שלינגען איין די הייזער פוּן אַלמָנות, אוּן
טוּען כּלוֹמרשט

[1] דברים כה, 5, 6. [2] שמוֹת ג, 6. [3] תהלים קי, 1.

דאָוונען לאַנג. זיי וועלן שוין קריגן אַ האַרבערן פּסק.
כא 1 אוּן ער האָט זיך אַרומגעקוקט, אוּן האָט געזען וויִ די רייכע וואָרפן אַריין זייערע נדבות אין דעם שאַצקאַסטן; 2 אוּן ער האָט אויך געזען וויִ אַן אָרעמע אַלמָנה האָט אַהין אַריינגעוואָרפן צוויי פּרוטות. 3 אוּן ער האָט געזאָגט: באמת, איך זאָג אייך, די דאָזיקע אָרעמע אַלמָנה האָט מער אַריינגעוואָרפן ווי זיי אַלע; 4 וואָרים זיי אַלע האָבן מַנדב געווען פּוּן דעם, וואָס זיי האָבן געהאַט איבעריק, אָבער זי האָט פּוּן איר נויט אַריינגעוואָרפן אַלץ, וואָס זי האָט געהאַט צום לעבן.
5 אוּן בעת עטלעכע האָבן געערעדט פּוּן בֵּית־הַמִקדש, אַז ער איז באַשיינט מיט טייערע שטיינער אוּן מיט מַתָּנות, האָט ער געזאָגט: 6 וואָס שַייך די דאָזיקע זאַכן, וואָס איר זעט, וועלן קוּמען טעג, וואָס אין זיי וועט דאָ ניט בלייַבן אַ שטיין אויף אַ שטיין, וואָס וועט ניט אַראָפגעוואָרפן ווערן. 7 אוּן זיי האָבן אים געפרעגט: רֶבִי, ווען וועט דאָס זיין? אוּן וואָס וועט זיין דער סימן, ווען דאָס וועט געשען? 8 אוּן ער האָט געזאָגט: זעט, אַז מע זאָל אייך ניט פֿאַרפירן, וואָרים אַ סַך וועלן קוּמען אין מיין נאָמען, אוּן זאָגן: איך בין עס! אוּן: די צייט האָט גענענט! גייט זיי ניט נאָך. 9 אוּן בעת איר וועט הערן פּוּן מִלחָמות אוּן מהוּמות, זאָלט איר זיך ניט שרעקן; וואָרים דאָס אַלץ מוּז קוֹדם געשען; אָבער דער קֵץ איז דאָס נאָך ניט.
10 דערנאָך האָט ער צו זיי געזאָגט: אוּמה וועט אויפשטיין קעגן אוּמה, אוּן מלוּכה קעגן מלוּכה; 11 אוּן סע וועלן זיין גרויסע ערדציטערנישן, אוּן אין פֿאַרשידענע ערטער הונגער אוּן מַגֵּפות, אוּן סע וועלן זיין שרעקן אוּן גרויסע מוֹפתים פּוּן הימל. 12 אָבער קוֹדם־כָּל וועלן זיי לייגן זייערע הענט אויף אייך, אוּן אייך רוֹדפן, אוּן אייך איבערענטפערן צו די שולן אוּן תּפיסות, אוּן אייך ברענגען פֿאַר מלָכים אוּן מוֹשלים פּוּן מיין נאָמענוועגן. 13 אוּן דאָס וועט אייך זיין פֿאַר אַן עדות. 14 בכֵּן, נעמט דאָס אייך צום הַארצן, ניט צו דַאגֶהן פֿאַרויס וויאַזוי צו ענטפערן; 15 וואָרים איך וועל אייך געבן אַ מויל אוּן חָכמה, וואָס אַלע אייערע קעגנער וועלן ניט קענען בייַשטיין, אָדער פֿאַרלייקענען. 16 איר וועט אַפֿילו איבערגעענטפערט ווערן פּוּן עלטערן, אוּן בריידער, אוּן קרוֹבים, אוּן פריינט; אוּן טייל פּוּן אייך וועלן זיי טייטן. 17 אוּן איר וועט זיין פֿאַרהאַסט פּוּן אַלעמען פּוּן מיין נאָמענוועגן. 18 עס וועט אייך אָבער אַ האָר פּוּן אייער קאָפּ ניט פֿאַרלוירן גיין. 19 דוּרך אייער געדוּלדיקייט וועט איר געווינען אייערע נשָמות.

20 אוּן בעת איר וועט זען ירוּשָׁלַיִם אַרוּמגערינגלט מיט חֵילות, זאָלט
איר וויסן, אַז איר חורבּן איז נאָענט. 21 דעמאָלט זאָלן די, וואָס זענען
אין יהודה, אַנטרינען אין די בערג; אוּן די, וואָס זענען אין איר מיט,
זאָלן אַרויסגיין, אוּן די, וואָס זענען אויפן לאַנד, זאָלן ניט אַריַנגיין אין
איר. 22 וואָרים דאָס זענען טעג פוּן נקָמה, כדי אַלצדינג, וואָס סע
שטייט געשריבּן, זאָל מַלא ווערן. 23 וויי איז צוּ די, וואָס זענען
מעוּבֶּרֶת, אוּן וואָס גיבּן צוּ זייגן אין יענע טעג! וואָרים סע וועט זיין אַ
גרויסע צָרה אין דעם לאַנד אוּן אַ צאָרן אויף דעם דאָזיקן פאָלק. 24 אוּן
זיי וועלן פאַלן דורך דער שאַרף פוּן דער שוועָרד, אוּן וועלן געפירט
ווערן געפאַנגען צווישן אַלע אומות; אוּן ירוּשָׁלַיִם וועט צעטרעטן
ווערן פוּן די גוֹיִים, אוּן די צייטן פוּן די גוֹיִים וועלן דערפילט ווערן.
25 אוּן סע וועלן זיין מוֹפתים אין דער זון, אוּן לבָנה, אוּן שטערן, אוּן
אויף דער ערד צָרות אויף פעלקער, אין שרעק פאַר דעם רוישן פוּן יַם
אוּן די כוואָליעס; 26 מענטשן וועלן חַלָשן פאַר מוֹרא אוּן דערוואַרטונג
פוּן דעם, וואָס דאַרף קוּמען אויף דער ווערלט; וואָרים די כּוֹחות פוּן
הימל וועלן אויפגעטריסלט ווערן. 27 אוּן דעמאָלט וועלן זיי זען דעם
בֶּן־אָדָם קוּמען אויף אַ וואָלקן מיט גבוּרה אוּן גרויס כָּבוד.[1] 28 אוּן בעת
די דאָזיקע זאַכן וועלן אָנהייבּן מקוּים צוּ ווערן, גלייַכט אייך אויס, אוּן
הייבט אויף אייערע קעפּ, מַחמת אייער גאוּלה דערנענטערט זיך.
29 אוּן ער האָט זיי דערציילט אַ מָשל: קוּקט אויף דעם פייַגנבּוים, אוּן
אויף אַלע ביימער; 30 בעת זיי טוּען שוין אַרויסשפּראָצן, זעט איר עס
אוּן איר וויסט פוּן זיך אַליין, אַז דער זומער איז שוין נאָענט. 31 אַזוי
אויך איר, ווען איר וועט דאָס אַלץ זען געשען, זאָלט איר וויסן, אַז
דאָס מַלכות פוּן גאָט איז נאָענט. 32 באמת, איך זאָג אייך, דער דאָזיקער
דוֹר וועט ניט פאַרגיין, ביז דאָס אַלץ וועט געשען. 33 הימל אוּן ערד
ווּנלן פאַרגיין, אָבער מיינע ווערטער ווועלן קיינמאָל ניט פאַרגיין.
34 גיט אָבער אַכטונג אויף זיך, טאָמער ווועלן אייערע הערצער
באַשוועָרט ווערן מיט איבערעסן זיך, אוּן שיכּרות, אוּן מיט דַאגות פוּן
דעם דאָזיקן לעבּן, אוּן יענער טאָג ווועט פלוצים קוּמען אויף אייך ווי אַ
נעץ; 35 וואָרים אַזוי ווועט ער קוּמען אויף אַלע, וואָס וואוינען אויף
דעם פָּנים פוּן דער גאַנצער ערד. 36 דעריבּער זייט ווּאַך אין יעדער
צייט, אוּן זייט מִתפַּלֵל, אַז איר זאָלט זיך קענען שטאַרקן צוּ אַנטרינען
פוּן אַלצדינג, וואָס דאַרף געשען, אוּן צוּ שטיין פאַר דעם בֶּן־אָדָם.
37 אוּן בייטאָג האָט ער געלערנט אין דעם בֵּית־הַמִקדש, אוּן ביינאַכט
איז ער אַרויסגעגאַנגען, אוּן האָט איבערגענעכטיקט

[1] דניאל ז, 13-14.

אויפן באַרג, וואָס הייסט הַר־הַזֵּיתים. 38 און דאָס גאַנצע פאָלק האָט זיך
געפעדערט צו אים אין דער פרי אין דעם בֵּית־הַמִּקדש, כּדי אים צו הערן.
כב און סע האָט גענעענט דער חַג־הַמַּצות, וואָס ווערט גערופן פֶּסח.
2 און די ראָשי־כֹּהַנים און די סוֹפרים האָבן געזוכט וויאַזוי אים
אומצובּרענגען; וואָרים זיי האָבן מוֹרא געהאַט פאַר דעם פאָלק.
3 און דער שָׂטן איז אַריין אין יהודהן, וואָס איז גערופן געוואָרן אִיש
קְרִיוֹת, וואָס איז געווען פון דער צאָל פון די צוועלף; 4 און ער איז
אַוועקגעגאַנגען, און האָט זיך צונויפגערעדט מיט די ראָשי־כּפהַנים און
שָׂרים, וויאַזוי ער זאָל אים קענען איבּערענטפערן צו זיי. 5 און זיי האָבן
זיך געפרייט, און האָבן אָפּגעמאַכט צו געבן אים געלט. 6 און ער האָט
מַסכּים געווען, און האָט געזוכט אַ געלעגנהייט אים איבּערצוּענטפערן צו
זיי, ניט אין די אויגן פון דעם פאָלק.
7 און סע איז געקומען דער טאָג פון חַג־הַמַּצות, וואָס אין אים מוז מען
מַקריב זיין דעם קָרבן־פֶּסַח. 8 און ער האָט געשיקט פּעטרוסן און יוֹחָנָן,
און האָט געזאָגט: גייט און גרייט אָן פאַר אונדז דעם סֵדר, כּדי מיר זאָלן
עסן. 9 און זיי האָבן צו אים געזאָגט: וואָו ווילסטו, אַז מיר זאָלן אים
אָנגרייטן? 10 האָט ער צו זיי געזאָגט: זעט, בּעת איר וועט אַריינַקומען
אין דער שטאָט אַריין, וועט אייך באַגעגענען אַ מאַן, וואָס טראָגט אַ קרוּג
מיט וואַסער; גייט אים נאָך אין דעם הויז אַריין, וואו ער וועט אַריינַגיין.
11 און איר זאָלט זאָגן צו דעם בַּעל־הַבָּית: דער רֶבּי לאָזט דיר זאָגן: וואו
איז דאָס גאַסט־צימער, וואו איך וועל האלטן דעם סֵדר מיט מיינע
תַּלמידים? 12 און ער וועט אייך ווייזן אַ גרויסע אויבּערשטע שטוּב, אַ
פאַרטיק אָנגעגרייטע, דאָרטן זאָלט איר אָנגרייטן. 13 און זיי זענען
געגאַנגען, און האָבן געפונען אַזוי ווי ער האָט צו זיי געזאָגט; און זיי
האָבן אָנגעגרייט דעם סֵדר.
14 און אַז די שָׁעה האָט גענעענט, האָט ער זיך אַנידערגעזעצט, און די
שלִיחים מיט אים. 15 און ער האָט צו זיי געזאָגט: מיט באַגער האָב איך
באַגערט צו האלטן מיט אייך דעם דאָזיקן סֵדר, איידער איך טו ליידן;
16 וואָרים איך זאָג אייך, איך וועל אים מער ניט האלטן, ביז ער וועט
ממַלא ווערן אין דעם מַלכות פון גאָט. 17 און ער האָט גענומען אַ כּוֹס, און
אַז ער האָט אַ ברכה געמאַכט, האָט ער געזאָגט: נעמט אים, און צעטיילט
אים צווישן זיך; 18 וואָרים איך זאָג אייך, איך וועל מער ניט טרינקען פון
דער פרי־הגפן, ביז סע וועט קומען דאָס מַלכות פון גאָט. 19 און ער האָט
גענומען מַצה, און האָט אַ ברָכה געמאַכט, און זי צעבראָכן און געגעבן צו
זיי, און געזאָגט: דאָס איז מיין לייַב, וואָס ווערט געגעבן פאַר אייך; טוּט
דאָס אין מיין אָנדענק. 20 און אויף אַזאַ אופן דעם כּוֹס נאָך דער סעודה,
אַזוי צו זאָגן: דער דאָזיקער כּוֹס איז דער נייער בּונד

אין מיין בלוט, וואָס ווערט פאַרגאָסן פאַר אייך. 21 דאָך זע, די האַנט
פון מיין מָסור איז מיט מיר אויפן טיש. 22 באמת, דער בֶּן־אָדָם גייט,
ווי סע איז באַשטימט געוואָרן; אָבער וויי צו יענעם מענטשן, דורך
וועמען ער ווערט פאַראָטן! 23 אוּן זיי האָבן אָנגעהויבן צו פאַרשן
צווישן זיך, ווער קאָן עס זיין דער, וואָס וועט טאָן די דאָזיקע זאַך.
24 אוּן סע האָט זיך אויך אויפגעהויבן אַ מַחלוֹקה צווישן זיי, ווער פון
זיי דאַרף פאַרראכטן וועלן פאַר דעם גרעסטן. 25 אוּן ער האָט צו זיי
געזאָגט: די מלָכים פון די גוֹיים הערשן איבער זיי, אוּן די, וואָס האָבן
שלִיטה איבער זיי, ווערן גערופן בַּעלי־חֶסֶד. 26 איר אָבער זאָלט ניט
זיין אַזוי; נייערט דער גרעסטער צווישן אייך, זאָל ווערן ווי דער
יינגערער, אוּן דער עלטסטער, ווי דער, וואָס טוט דינען. 27 וואָרים
ווער איז גרעסער, דער וואָס זיצט ביים טיש, אָדער דער, וואָס
באַדינט? צי איז ניט דער, וואָס זיצט ביים טיש? אָבער איך בין אין
אייער מיט ווי דער, וואָס באַדינט. 28 אוּן איר זענט די, וואָס זענען
געשטאַנען מיט מיר אין מיינע נסיוֹנות; 29 אוּן איך באַשטים פאַר אייך
אַ מלוּכה, פונקט ווי מיין פאָטער האָט באַשטימט פאַר מיר, 30 כדי איר
זאָלט עסן אוּן טרינקען ביי מיין טיש אין מיין מַלכות, אוּן זיצן אויף
טראָנען אוּן מִשפטן די צוועלף שבָטים פון יִשׂרָאל.
31 שִׁמעוֹן, שִׁמעוֹן, זע, דער שָׂטן האָט אייך באַגערט צו קריגן, כדי אייך
צו קענען זיפן ווי ווייץ; 32 אָבער איך האָב מִתפַּלֵל געווען, אַז דיין
אֱמוּנה זאָל זיך ניט אויסלאָזן; אוּן דו, בעת דו ווועסט תּשׁוּבה טאָן,
זאָלסטו שטאַרקן דיינע ברידער. 33 אוּן ער האָט צו אים געזאָגט: האַר,
איך בין גרייט צו גיין מיט דיר אין תּפיסה, אוּן אַפילו צום טויט.
34 האָט ער געזאָגט: איך זאָג דיר, כֵּיפָא, דער האָן וועט היינט ניט
קריֵען, אײדער דו וועסט דריי מאָל לייקענען, אַז דו קענסט מיך.
35 אוּן ער האָט צו זיי געזאָגט: בעת איך האָב אייך אַרויסגעשיקט אָן אַ
בייטל, אוּן ריֵזעזאַק, אוּן שיך, האָט אייך עפּעס געפעלט? האָבן זיי
געזאָגט: גאָרניט. 36 אוּן ער האָט צו זיי געזאָגט: איצט אָבער, דער,
וואָס האָט אַ בייטל, לאָז ער אים נעמען, אוּן אַזוי אויך דעם ריֵזעזאַק.
אוּן דער, וואָס האָט ניט קיין שוועכט, זאָל פאַרקויפן זיין מאַנטל, אוּן
זיך אים קויפן. 37 וואָרים איך זאָג אייך, אַז דאָס, וואָס סע שטייט
געשריבן, מוז אין מיר מַמָלא ווערן: אוּן ער איז געציילט געוואָרן מיט
פאַרברעכער;[1] וואָרים דאָס, וואָס איז נוֹגֵע מיר, קומט צו אַ סוֹף.
38 אוּן זיי האָבן געזאָגט: האַר, זע, דאָ זענען צוויי שוועכט; אוּן ער
האָט צו זיי געזאָגט: דאָס איז גענוג.

[1] ישעיה נג, 12.

39 אוּן ער איז אַרויסגעקוּמען, אוּן איז געגאַנגען, ווי זיין מִנהג איז
געווען, צוּם הַר־הַזֵיתים; אוּן די תַּלמידים זענען אים אויך נאָכגעגאַנגען.
40 אוּן אַז ער איז געקוּמען אויפן פּלאַץ, האָט ער צוּ זיי געזאָגט: זייט
מִתפַּלֵל, אַז איר זאָלט ניט קוּמען צוּ קיין נסָיוֹן. 41 אוּן ער האָט זיך
אָפּגעשיידט פוּן זיי אַרוּם אַ וואָרף פוּן אַ שטיין, אוּן איז געפאַלן
כּוֹרעים, אוּן ער האָט מִתפּלֵל געווען, 42 אַזוי צוּ זאָגן: פאָטער, אויב דוּ
ווילסט, טוּ אָפּ פוּן מיר דעם דאָזיקן כּוֹס; דאָך ניט מיין רָצון, נייערט
דיינער זאָל געשען. 43 אוּן אַ מַלוך פוּן הימל האָט זיך צוּ אים באַוויזן,
אוּן האָט אים געשטאַרקט. 44 אוּן בעת ער האָט זיך געראַנגלט מיטן
טויט, האָט ער מיט מער כַּוָונה מִתפַּלֵל געווען; אוּן זיין שווייס איז
געוואָרן ווי גרויסע טראָפּנס בלוּט, וואָס זענען אַראָפּגעפאַלן אויף דער
ערד. 45 אוּן אַז ער איז אויפגעשטאַנען פוּן זיין תּפִילה־טאָן, איז ער
געקוּמען צוּ די תַּלמידים, אוּן האָט זיי געפוּנען שלאָפן פוּן צַער, 46 אוּן
ער האָט צוּ זיי געזאָגט: פאַרוואָס שלאָפט איר? שטייט אויף אוּן זייט
מִתפַּלֵל, אַז איר זאָלט ניט קוּמען צוּ קיין נסָיון.
47 בשָעת ער האָט נאָך געדעדט, איז אָנגעקוּמען אַ הָמוֹן, אוּן יענער פוּן
די צוועלף, וואָס האָט געהייסן יהוּדה, איז געגאָנגען פאָרויס פאַר זיי.
אוּן ער האָט גענעענט צוּ יֵשוּעָן, אים צוּ קוּשן; 48 אָבער יֵשוּעַ האָט צוּ
אים געזאָגט: יהוּדה, ענטפערסטוּ איבער דעם בֶּן־אָדָם מיט אַ קוּש?
49 אוּן בעת די, וואָס זענען געווען אַרוּם אים, האָבן געזען וואָס דאָ וועט
ווערן, האָבן זיי געזאָגט: האַר, זאָלן מיר שלאָגן מיט דער שווערד?
50 אוּן איינער פוּן זיי האָט געשלאָגן דעם כֹּהן־גָדוֹלס קנעכט, אוּן האָט
אים אָפּגעהאַקט זיין רעכטן אויער. 51 אָבער יֵשוּעַ האָט געזאָגט: גענוּג,
לאָזט אָפּ! אוּן ער האָט באַרירט זיין אויער, אוּן האָט אים געהיילט.
52 אוּן יֵשוּעַ האָט געזאָגט צוּ די ראָשי־כֹּהַנים אוּן שָׂרים פוּן דעם בֵּית־
האָמִקדש, אוּן צוּ די זקֵנים, וואָס זענען געקוּמען קעגן אים: זענט איר
אַרויסגעקוּמען ווי קעגן אַ גַזלן, מיט שווערדן אוּן שטעקנס? 53 בעת איך
בין מיט אייך געווען טאָג־טעגלעך אין בֵּית־הַמִקדש, האָט איר ניט
אויסגעשטרעקט קיין האַנט קעגן מיר. אָבער דאָס איז אייער שָעה, אוּן
די מאָכט פוּן דער פינצטערניש.
54 אוּן זיי האָבן אים גענוּמען, אוּן האָבן אים אַוועקגעפירט, אוּן אים
געבראַכט אין דעם כֹּהן־גָדוֹלס הויז אַריין. אוּן פּעטרוּס איז נאָכגעגאַנגען
פוּן דער ווייַטנס; 55 אוּן אַז זיי האָבן אָנגעצוּנדן אַ פייער אינמיטן הויף,
אוּן זיך אַנידערגעזעצט צוּזאַמען, האָט זיך פּעטרוּס אַנידערגעזעצט
צווישן זיי. 56 אוּן איינע אַ דינסט האָט אים געזען זיצן ביים פייער, אוּן
האָט אויף אים שאַרף געקוּקט, אוּן געזאָגט: אויך דער מאַן איז געווען
מיט אים. 57 אָבער ער האָט געלייקנט, אוּן געזאָגט:

אָשה, איך קען אים ניט. 58 און אַ ביסל שפּעטער האָט אים אַן אַנדערער געזען, און געזאָגט: דו ביסט אויך איינער פון זיי. אָבער פּעטרוס האָט געזאָגט: מענטש, איך בין עס ניט. 59 און עפּעס אין אַ שָׁעה אַרום האָט אַן אַנדערער פאַרזיכערט, און געזאָגט: באמת, אויך ער איז געווען מיט אים, וואָרים ער איז אַ גָלִילער. 60 אָבער פּעטרוס האָט געזאָגט: מענטש, איך וויים ניט וואָס דו זאָגסט. און תֵּיכף, בשָׁעת ער האָט נאָך גערעדט, האָט דער האָן געקרייט. 61 און דער האַר האָט זיך אויסגעדרייט, און האָט געקוקט אויף פּעטרוזסן. און פּעטרוס האָט זיך דערמאָנט דאָס וואָרט פון דעם האַר, ווי ער האָט צו אים געזאָגט: איידער דער האָן וועט היינט קריַען, וועסטו מיך דריי מאָל פאַרלייקענען. 62 און ער איז אַרויסגעאַנגען, און האָט זיך ביטער צעווויינט.

63 און די מענטשן, וואָס האָבן געהאַלטן ישׁוען, האָבן פון אים אָפּגעשפּעט און אים געשלאָגן. 64 און זיי האָבן אים פאַרדעקט די אויגן, און אים געפרעגט: זאָג נביאות, ווער איז דער, וואָס האָט דיך געשלאָגן? 65 און נאָך אַ סך אַנדערע זאַכן האָבן זיי געredט קעגן אים, און אים געלעסטערט.

66 און ווי נאָר עס איז געוואָרן טאָג, האָבן זיך פאַרזאַמלט די זקֵנים פון פאָלק, אינאיינעם מיט די ראָשי־כֹהַנים און סופרים; און זיי האָבן אים אַוועקגעפירט אין זייער סַנהֶדרין, און האָבן געזאָגט: 67 אויב דו ביסט דער מָשִׁיחַ, זאָג עס אונדז. אָבער ער האָט צו זיי געזאָגט: אויב איך וועל אייך זאָגן, וועט איר ניט גלויבן; 68 און אויב איך וועל אייך פרעגן, וועט איר ניט ענטפערן. 69 אָבער פון איצט אָן וועט דער בֶּן־אָדָם זיצן ביי דער רעכטער האַנט פון גאָטס גבורה.[1] 70 און זיי האָבן אַלע געזאָגט: ביסטו דען דער בֶּן־אֱלֹהִים? האָט ער צו זיי געזאָגט: איר זאָגט, אַז איך בין. 71 און זיי האָבן געזאָגט: וואָס דאַרפן מיר נאָך מער עֵדות? וואָרים מיר האָבן עס אַליין געהערט פון זיין אייגן מויל.

כג און זייער גאַנץ קָהל איז אויפגעשטאַנען, און האָבן אים געבראַכט פאַר פּילאַטוסן. 2 און זיי האָבן אים אָנגעהויבן צו באַשולדיקן, אַזוי צו זאָגן: מיר האָבן געפונען, אַז דער דאָזיקער מענטש פאַרפירט אונדזער פאָלק, און פאַרווערט צו געבן מַס דעם קֵיסר, און זאָגט, אַז ער איז דער מֶלֶך־הַמָשִׁיחַ. 3 און פּילאַטוס האָט אים געפרעגט: ביסטו דער מֶלך פון די יידן? און ער האָט אים געענטפערט: דו זאָגסט עס. 4 און פּילאָטוס האָט געזאָגט צו די ראָשי־כֹהַנים און דעם פאָלק: איך געפין ניט קיין שולד אין דעם דאָזיקן מענטשן. 5 אָבער זיי זענען נאָך מער צוגעשטאַנען, און האָבן געזאָגט: ער העצט אויף דאָס פאָלק, מיט זיין לערנען אין גאַנץ יהודה, אָנהייבנדיק פון גָליל ביז דאַנען.

6 און אָז פּילאַטוס האָט דאָס געהערט, האָט ער געפרעגט, צי דער מענטש איז

[1] תהלים קי, 1.

אַ גָלִילער. 7 אוּן ווען ער איז געוואָר געוואָרן, אַז ער איז פוּן
הוֹרדוסעס מֶמשָלה, האָט ער אים געשיקט צוּ הוֹרדוסן, וואָס איז גראָד
אין יענע טעג געווען אין ירוּשָלַיִם. 8 אוּן ווען הוֹרדוס האָט געזען
יֵשוּעַן, האָט ער זיך זייער געפרייט, וואָרים שוין אַ לאַנגע צייט, אַז ער
האָט אים באַגערט צוּ זען, מַחמת ער האָט געהערט וועגן אים, אוּן ער
האָט געהאָפט צוּ זען עפּעס אַ נֶס דוּרך אים. 9 אוּן ער האָט אים
גענוּמען אַ סַך אויספרעגן; אָבּער ער האָט אים גאָרניט געענטפערט.
10 אוּן די ראָשי־כּפהַנים אוּן די סוֹפרים זענען געשטאַנען, אוּן האָבּן
אים שווער באַשוּלדיקט. 11 אוּן הוֹרדוס מיט זיינע זעלנער האָבּן אים
געמאַכט צוּ גאָרנישט, אוּן אים אויסגעלאַכט, אוּן אָנטוּענדיק אים אין
פּרעכטיקע קליידער, האָט ער אים צוּריקגעשיקט צוּ פּילאַטוּסן. 12 אוּן
הוֹרדוס אוּן פּילאַטוּס זענען יענעם טאָג געוואָרן פרייַנט איינער מיטן
אַנדערן, וואָרים פריער זענען זיי געווען פאַרפייַנט צווישן זיך.
13 אוּן פּילאַטוּס האָט צוּזאַמענגערוּפן די ראָשי־כֹּהַנים, אוּן די שָׂרים,
אוּן דאָס פאָלק, 14 אוּן האָט צוּ זיי געזאָגט: איר האָט צוּ מיר געבּראַכט
דעם דאָזיקן מענטשן, ווי איינעם, וואָס פאַרפירט דאָס פאָלק; אוּן
נאָכדעם ווי איך האָבּ אים אויסגעפאָרשט פאַר אייך, ערשט, איך האָבּ
ניט געפוּנען קיין שוּלד אין דעם מענטשן בּנוֹגֵע יענע זאַכן, אין וואָס
איר באַשוּלדיקט אים. 15 ניין, אויך ניט הוֹרדוס, וואָרים ער האָט אים
צוּריקגעשיקט צוּ אוּנדז; אוּן אָט האָט ער גאָרניט געטאָן, ער זאָל
ווערט זיין דעם טויט. 16 איך וויל אים דעריבּער אוֹיספּאַטשן, אוּן אים
לאָזן פריי.
17 אוּן ער האָט פאַר זיי געמוּזט באַפרייען איינעם אויף יוֹם־טוֹב. 18 אוּן
זיי האָבּן אַלע אינאיינעם אויסגעשריגן: אַוועק מיט דעם דאָזיקן, אוּן
באַפריי אוּנדז בַּר־אַבָּאן. 19 אוּן יענער איז צוּליבּ עפּעס אַ מרִידה אין
דער שטאָט, אוּן פאַר אַ רצִיחה, אַרייַנגעוואָרפן געוואָרן אין דער
תּפִיסה אַריין. 20 אוּן פּילאַטוּס האָט צוּ זיי ווידער גערעדט, אוּן האָט
באַגערט צוּ באַפרייען יֵשוּעַן; 21 נאָר זיי האָבּן געשריגן; קרייציק,
קרייציק אים! 22 אוּן ער האָט צוּם דריטן מאָל צוּ זיי געזאָגט:
פאַרוואַס, וואָסער שלעכטס האָט ער געטאָן? איך האָבּ אין אים ניט
געפוּנען קיין חֶטא, וואָס זאָל ווערט זיין דעם טויט; איך וועל אים
דעריבּער אוֹיספּאַטשן אוּן אים לאָזן פריי. 23 אָבּער זיי זענען צוּ אים
צוּגעשטאַנען, אוּן מיט הויכע געשרייען האָבּן זיי פאַרלאַנגט, אַז ער
זאָל געקרייציקט ווערן. אוּן זייערע קוֹלות האָבּן גוֹבר געווען. 24 אוּן
פּילאַטוּס האָט אַרויסגעגעבּן אַ פּסַק, אַז זייער פאַרלאַנג זאָל געטאָן
ווערן. 25 אוּן ער האָט באַפרייט דעם, וואָס איז אַרייַנגעוואָרפן געוואָרן

אין דער תּפֿיסה אַריין פֿאַר מרידה אוּן רציחה, וועמען זיי האָבן פֿאַרלאַנגט; אוּן יֵשוּעַ האָט ער איבערגעגעבן לויט זייער ווילן.
26 אוּן בעת זיי האָבן אים אַוועקגעפירט, האָבן זיי געכאַפּט איינעם, שִׁמעוֹן פּוּן קוּריני, ווָאס איז געקומען פּוּן דעם פעלד, אוּן האָבן אויף אים אַרויפּגעלייגט דעם צלָב, אים נאָכצוטראָגן יֵשוּעַן. 27 אוּן עס איז אים נאָכגעגאַנגען אַ גרויסער המוֹן פּוּן דעם פֿאָלק, אוּן פּוּן פרויען, ווָאס האָבן אים באַווינט אוּן באַקלאָגט. 28 אוּן יֵשוּעַ האָט זיך געוווּנדט צוּ זיי, אוּן געזאָגט: טעכטער פּוּן ירוּשָׁלַיִם, ווייניט ניט איבער מיר, נייערט ווייניט אויף זיך אַליין, אוּן פֿאַר אייערע קינדער.
29 ווָארים אָט קוּמען טעג, אין ווועלכע מע ווועט זאָגן: ווואויל איז די עֲקָרות, אוּן די ליֵבער, ווָאס האָבן קיינמאָל ניט געטראָגן, אוּן די בריסט, ווָאס האָבן קיינמאָל ניט געגעבן צוּ זויגן! 30 דעמאָלט וועלן זיי זאָגן צוּ די בערג: פֿאַלט אויף אוּנדז, אוּן צוּ די בערגלעך: דעקט אוּנדז צוּ. 31 ווייל אויב מען טוט אַזוינט דעם גרינעם בוים, ווָאס וועט מען שוין טאָן צום טרוקענעם?
32 אוּן אויך צוויי אַנדערע, ווָאס זענען געווען רשָׁעים, זענען געפּירט געווָארן מיט אים געטייט צוּ ווערן. 33 אוּן אַז זיי זענען געקומען צוּ דעם פֿלאַץ, ווָאס איז גערופֿן גלגלתָּא, האָבן זיי אים דאָרט געקרייציקט, אוּן די רשָׁעים, איינעם צוּ דער רעכטער האַנט אוּן דעם אַנדערן צוּ דער לינקער.[1] 34 אוּן יֵשוּעַ האָט געזאָגט: פֿאָטער, זיי זיי מוֹחל; ווָארים זיי ווייסן ניט ווָאס זיי טוּען! אוּן בּיים צעטיילן זיינע קליידער צווישן זיך, האָבן זיי גענווָארפן גוֹרל. 35 אוּן דאָס פֿאָלק איז געשטאַנען אוּן האָט צוגעקוקט; אוּן די שָׂרים האָבן פּוּן אים אָפּגעשפּעט, אוּן געזאָגט: אַנדערע האָט ער מַציל געווען; זאָל ער זיך אַליין מַציל זיין, אויב ער איז דער מָשִׁיחַ־אֱלֹהִים, זיין אויסדערווויילטער! 36 אוּן אויך די זעלנער האָבן אים אויסגעלאַכט, אוּן האָבן געגעבן אוּן אים געגעבן עסיק, 37 אוּן געזאָגט: אויב דוּ ביסט דער מֶלך פּוּן די יִידן, זיי דיך אַליין מַציל. 38 אוּן איבער אים איז אויך געווען אַן אויפֿשריפט: דאָס איז דער מֶלך פּוּן די יִידן.
39 אוּן איינער פּוּן די רשָׁעים, ווָאס איז געהאָנגען געווָארן, האָט אים געלעסטערט, אַזוי צוּ זאָגן: צי ביסטוּ ניט דער מָשִׁיחַ? זיי מַציל דיך אוּן אונדז. 40 אוּן דער אַנדערער האָט אים אויסגעמוסרט, אוּן געזאָגט: צי האָסטוּ אַפֿילו ניט מוֹרא פֿאַר גאָט, ווָאס דוּ טוסט ליידן דיזעלבע שטראָף? 41 אוּן מיר אַוודאי לויטן מִשפּט; ווָארים מיר קריגן דעם שׂכַר, ווָאס אונדזערע מַעשׂים

[1] ישעיה נג, 12.

זענען ווערט געווען; דער דאָזיקער אָבער האָט ניט געטאָן קיין שום שלעכטס. 42 אוּן ער האָט געזאָגט: יֵשׁוּעַ, געדענק מיך, ווען דוּ ווועסט קומען אין דיין מַלכות אַריין. 43 אוּן ער האָט צוּ אים געזאָגט: באמת, איך זאָג דיר, היינט ווועסטוּ זיין מיט מיר אין גַן־עֵדן.

44 אוּן עס איז שוין געווען אַרום דער זעקסטער שָׁעה, אוּן אַ פינצטערניש איז געקומען איבער דעם גאַנצן לאַנד, ביז דער ניינטער שָׁעה. 45 אוּן די זוֹן איז פינצטער געווארן; אוּן דאָס פָּרוכֶת פּוּן דעם הֵיכל איז צעריסן געווארן אין צווייען. 46 אוּן יֵשׁוּעַ האָט געשריגן מיט אַ הויך קוֹל, אוּן האָט געזאָגט: פאָטער, אין דיינע הענט גיב איך איבער מיין גייסט![1] אוּן בּעת ער האָט דאָס געזאָגט, האָט ער אויסגעהויכט זיין נשָׁמה. 47 אוּן אַז דער הויפטמאַן האָט געזען וואָס עס איז געשען, האָט ער אָפּגעגעבן כָּבוד צוּ גאָט, אוּן האָט געזאָגט: באמת, דער דאָזיקער מענטש איז געווען אַ צַדיק. 48 אוּן בּעת דאָס גאַנצע פאָלק, וואָס איז זיך צונויפגעקומען, האָט געזען וואָס ס׳איז געשען, האָבן זיי זיך אומגעקערט אוּן זיך געשלאָגן חָטאתי אין האַרצן. 49 אוּן אַלע זיינע באַקאַנטע, אוּן די פרויען, וואָס זענען מיטגעגאַנגען מיט אים פּוּן גָלִיל, זענען געשטאַנען פּוּן דערוויַיטנס אוּן האָבן דאָס צוגעזען.

50 אוּן אָס איז געווען אַ מענטש, וואָס האָט געהייסן יוֹסף, פּוּן דער יִידישער שטאָט רָמָתַים. ער איז געווען אַ בַּעל־יוֹעץ, אַ גוטער מענטש אוּן אַ צַדיק, 51 וואָס האָט ניט מַסכּים געווען מיט זייער עֵצה, אָדער מיט זייערע מַעשׂים, אוּן וואָס האָט געוואַרט אויף דעם מַלכות פּוּן גאָט. 52 דער דאָזיקער איז געגאַנגען צוּ פילאַטוסן, אוּן האָט געבעטן דעם גוּף פּוּן יֵשׁוּעַן. 53 אוּן ער דאָט אים אַראָפּגענומען, אוּן האָט אים איינגעוויקלט אין ליִוונטע תַכריכים, אוּן האָט אים אַריינגעלייגט אין אַ קֶבר, וואָס איז געווען אויסגעהאַקט אין אַ פעלזן, אוּן אין וועלכן קיינער איז נאָך קיינמאָל ניט געלעגן. 54 אוּן עס איז געווען עֶרֶב־שַׁבּת, אוּן דער שַׁבּת האָט זיך אָנגענעט. 55 אוּן די פרויען, וואָס זענען געקומען מיט אים פּוּן גָלִיל, זענען נאָכגעגאַנגען, אוּן האָבן באַקוקט דעם קֶבר, אוּן וויאַזוי זיין גוּף איז געלייגט געווארן; 56 אוּן זיי האָבן זיך אומגעקערט, אוּן האָבן אָנגעבריִט בּשָׂמים אוּן זאַלבאיִלן. אוּן שַׁבּת האָבן זיי גערוט לויט דעם תּין.

כד אוּן באַגינען פּוּן דעם ערשטן טאָג נאָך דעם שַׁבָּת, זענען זיי געקומען צוּם קֶבר, אוּן האָבן געבראַכט די בּשָׂמים, וואָס זיי האָבן אָנגעבריִט. 2 אוּן זיי האָבן געפּוּנען דעם שטיין אַוועקגעקיִלט פּוּן דעם קֶבר, 3 אוּן וועַן זיי זענען אַריַינגעגאַנגען, האָבן זיי ניט געפּוּנען דעם גוּף פּוּן דעם האַר יֵשׁוּעַ. 4 אוּן עס איז געווען, בּשָׁעת זיי זענען אַזוי געווען צעטומלט פּוּנוועגן דעם, ערשט צוויי מענער זענען געשטאַנען נעבן זיי אין שטראַלנדיקע קליידער; 5 אוּן אַ שרעק איז זיי באַפאַלן, אוּן זיי האָבן אַראָפּגענייגט זייערע פָּנימער צוּ דער ערד,

[1] תהלים לא, 6.

אוֹן די מענער האָבן צוּ זיי געזאָגט: פֿאַרוואָס זוכט איר דעם לעבעדיקן צווישן די טויטע? 6 ער איז דאָ ניטאָ, נייערט איז אויפגעשטאַנען. דערמאָנט זיך ווי ער האָט גערעדט צוּ אייך, בעת ער איז נאָך געווען אין דערמאָנט זיך ווי ער האָט גערעדט צוּ אייך, בעת ער איז נאָך געווען אין גָלִיל, 7 אוֹן האָט געזאָגט, אַז דער בֶּן־אָדָם מוּז איבערגעענטפערט ווערן אין די הענט פוֹן זינדיקע מענטשן, אוֹן געקרייציקט ווערן, אוֹן דעם דריטן טאָג ווידער אויפשטיין.[1] 8 אוֹן זיי האָבן זיך דערמאָנט זיינע רייד, 9 אוֹן האָבן זיך אומגעקערט פוֹן דעם קֶבר, אוֹן האָבן דאָס אַלץ דערציילט צוּ די עלף, אוֹן צוּ אַלע איבעריקע. 10 אוֹן דאָס זענען עס די, וואָס האָבן דערציילט די שליחים די דאָזיקע זאַכן: מִרְיָם פוֹן מַגְדָלָה, אוֹן יוֹחָנָה, אוֹן מִרְיָם, די מוטער פוֹן יַעקֹבן, אוֹן די אַנדערע פרויען מיט זיי. 11 אוֹן די דאָזיקע רייד האָבן אויסגעזען אין זייערע אויגן ווי פּוסטע מעשיות, אוֹן זיי האָבן זיי ניט געגלויבט. 12 אוֹן פּעטרוס איז אויפגעשטאַנען, אוֹן איז געלאָפֿן צוּם קֶבר; אוֹן אַז ער האָט זיך איינגעבויגן אוֹן אַריַינגעקוקט, האָט ער געזען די תַּכְריכִים אַליין; אוֹן ער האָט זיך אומגעקערט אַהיים, אוֹן האָט זיך געחידושט איבער דעם, וואָס עס איז געשען.

13 אוֹן זע, צוויי פוֹן זיי זענען גראָד יענעם טאָג געגאַנגען צוּ אַ דאָרף וואָס האָט געהייסן עַמָאוּס, וואָס איז געווען זעכציק פעלד־אַקער פוֹן ירוּשָלַיִם. 14 אוֹן זיי האָבן געשמועסט איינער מיט דעם אַנדערן וועגן דעם, וואָס האָט זיך געטראָפֿן. 15 אוֹן עס איז געווען, בשָעת זיי האָבן געשמועסט אוֹן זיך אויניינעם מפַלפֿל געווען, אַז יֵשׁוּע אַליין האָט גענעענט, אוֹן איז מיט זיי געגאַנגען. 16 אָבער זייערע אויגן זענען געווען פאַרשטעלט, כדי זיי זאָלן אים ניט דערקענען. 17 אוֹן ער האָט צוּ זיי געזאָגט: וואָסערע געריידט איר צווישן זיך, וואָס איר פירט איינער מיט דעם אַנדערן בעת איר גייט? אוֹן זיי זענען שטיין געבליבן, אוֹן האָבן אויסגעזען אומעטיק. 18 אוֹן איינער פוֹן זיי, מיטן נאָמען קלעאָפאַס, האָט אים געענטפערט: ביסטוּ דער אינציקער, וואָס טוט זיך אויפהאַלטן אין ירוּשָלַיִם, אוֹן ווייסט ניט די געשעענישן, וואָס זענען דאָרטן געשען אין די דאָזיקע טעג? 19 אוֹן ער האָט צוּ זיי געזאָגט: וואָסערע געשעענישן? האָבן זיי צוּ אים געזאָגט: פוּנוועגן יֵשׁוּעַ הַנוֹצְרי, וואָס איז געווען אַ נָבִיא, מעכטיק אין מַעשִׂים אוֹן אין וואָרט, פֿאַר גאָט אוֹן דעם גאַנצן פאָלק, 20 אוֹן וויאַזוי אונדזערע ראָשי־כֹּהֲנים אוֹן שָׂרים האָבן אים איבערגעענטפערט פאַרמִשפּט צוּ ווערן צוּם טויט, אוֹן אים געקרייציקט. 21 אָבער מיר האָבן געהאָפֿט, אַז ער איז דער, וואָס האָט געזאָלט אויסלייזן יִשְׂרָאל. אוֹן חוּצדעם אַלעמען, איז היינט שוין דער דריטער טאָג, פוֹן זינט דאָס איז געשען.

[1] תהלים טז, 10.

22 דערצו נאָך האָבן עטלעכע פרויען פון אונדזער חֶברה אונדז איבערראַשט;
זיי זענען אין דער פרי געווען ביים קֶבר, 23 און ווען זיי האָבן ניט געפונען זייַן
גוף, זענען זיי געקומען און האָבן געזאָגט, אַז זיי האָבן אויך געזען אַ זעאונג
פון מַלאָכים, ווָאס האָבן געזאָגט, אַז ער לעבט. 24 און עטלעכע פון די
אונדזעריקע זענען געגאַנגען צום קֶבר, און האָבן אים געפונען פונקט אַזוי ווי
די פרויען האָבן געזאָגט; אָבער אים האָבן זיי ניט געזען. 25 און ער האָט צו
זיי געזאָגט: אָ נאַרישע מענטשן, און שוועראַרצייקע צו גלויבן אין אַלץ,
וואָס די נביאים האָבן גערעדט! 26 צי האָט ניט דער מָשִׁיחַ געדאַרפט ליידן די
דאָזיקע זאַכן, און אַריינקומען אין זייַן הערלעכקייט? 27 און ער האָט
אָנגעהויבן פון משֶׁהן און אַלע נביאים, און האָט זיי פאַרטייַטשט אין אַלע
כְּתָבֵי־הַקוֹדֶשׁ די זאַכן וועגן אים גופּא.
28 און זיי האָבן זיך דערנענטערט צו דעם דאָרף, וואוהין זיי זענען געגאַנגען;
און ער האָט זיך געמאַכט, ווי ער וואָלט וועלן גיין ווייטער. 29 און זיי האָבן
אים געבעטן, אַזוי צו זאָגן: פאַרבלייַב מיט אונדז, וואָרים עס איז קעגן
אָוונט, און דער טאָג האָט זיך שוין געניגט. און ער איז אַריינגעגאַנגען צו
פאַרבלייַבן מיט זיי. 30 און עס איז געווען, בעת ער איז מיט זיי געזעסן ביים
טיש, האָט ער גענומען מַצה און אַ בְּרָכה געמאַכט, און ער האָט זי צעברָאָכן
און זיי געגעבן. 31 און זייערע אויגן זענען געעפנט געווָארן, און זיי האָבן
אים דערקענט; און ער איז פאַרשוואונדן פאַר זייערע אויגן. 32 און זיי האָבן
איינער צום אַנדערן געזאָגט: האָט אונדזער האַרץ ניט געברענט אין אונדז,
בשָׁעת ער האָט צו אונדז גערעדט אויפן וועג, און פאַר אונדז געעפנט די
כְּתָבֵי־הַקוֹדֶשׁ? 33 און זיי זענען אויפגעשטאַנען גלייך אין יענער שָׁעה, און
האָבן זיך אומגעקערט קיין ירוּשָׁלַיִם; און האָבן געפונען די עלף פאַרזאַמלט
אינאיינעם, און די וואָס זענען מיט זיי געווען, 34 וואָס האָבן געזאָגט: דער
האַר איז באָמת אויפגעשטאַנען, און האָט זיך באַוויזן צו שִׁמעוֹנען! 35 און
זיי האָבן איבערגעזאָגט, וואָס סע האָט זיך געטראָפן אויפן וועג, און וויאַזוי
ער איז פון זיי דערקענט געוואָרן ביים צעברעכן די מַצה.
36 און בעת זיי האָבן גערעדט וועגן די דאָזיקע זאַכן, איז ער אַליין געשטאַנען
אין דער מיט צווישן זיי, און האָט צו זיי געזאָגט: שָׁלום־עַלֵיכֶם! 37 אָבער זיי
האָבן זיך דערשראָקן און מוֹרא געהאַט, און געמיינט, אַז זיי זעען אַ גייסט.
38 און ער האָט צו זיי געזאָגט: וואָס זענט איר דערשראָקן, און פאַרוואָס
דערוועקן זיך מַחשָׁבות אין אייער האַרצן? 39 זעט מיינע הענט און מיינע
פיס, אַז דאָס בין איך אַליין; רירט מיך אָן און זעט; וואָרים אַ גייסט האָט ניט
קיין פלייש און ביינער, ווי איר זעט, איך האָבּ. 40 און בעת ער האָט דאָס
געזאָגט, האָט ער זיי געוויזן זיינע הענט און זיינע פיס. 41 און בשָׁעת זיי האָבן
נאָך אַלץ ניט געגלויבט פאַר שִׂמחה, און האָבן זיך געחידושט, האָט ער צו זיי
געזאָגט: האָט

איר דאָ עפּעס צוּ עסן? 42 אוּן זיי האָבּן אים געגעבּן אַ שטיקל
געבּראָטן פיש. 43 אוּן ער האָט עס גענומען, אוּן האָט עס געגעסן פאַר
זייערע אויגן. 44 אוּן ער האָט צוּ זיי געזאָגט: דאָס זענען מיינע רייד,
וואָס איך האָבּ צוּ אייך גערעדט, בשַעת איך בין נאָך געווען מיט אייך,
אַז אַלץ מוּז מקוּים ווערן, וואָס סע שטייט געשריבּן וועגן מיט אין
תּוֹרת־מֹשה, אוּן די נביאים, אוּן תּהלים. 45 דערנאָך האָט ער געעפנט
זייער פאַרשטאַנד, כּדי זיי זאָלן פאַרשטיין די כּתּבי־הקוֹדש, 46 אוּן ער
האָט צוּ זיי געזאָגט: אַזוי שטייט געשריבּן, אַז דער משִיחַ זאָל ליידן,
אוּן דעם דריטן טאָג ווידער אויפשטיין תּחית־המתים; 47 אוּן אַז
תּשוּבה אוּן סליחת־עוֹנות זאָלן געדרשנט ווערן אין זיין נאָמען צוּ אַלע
אוּמות, אָנהייבנדיק פוּן ירוּשלַים. 48 איר זענט עדות פוּן די דאָזיקע
זאַכן. 49 אוּן אָט שיק איך אַרויס אויף אייך די הבטחה פוּן מיין
פאָטער; אוּן איר זאָלט פאַרבלייבן אין דער שטאָט, ביז איר וועט
באַקליידט ווערן מיט מאַכט פוּן אויבן.
50 אוּן ער האָט זיי אַרויסגעפירט ביז אַנטקעגנאיבער בּית־הינוּ, אוּן ער
האָט אויפגעהויבן זיינע הענט, אוּן האָט זיי געבענטשט. 51 אוּן עס איז
געווען, בשַעת ער האָט זיי געבענטשט, האָט ער זיך אָפּגעשיידט פוּן
זיי, אוּן איז אַרויפגענומען געוואָרן אין הימל אַריין. 52 אוּן זיי האָבּן
זיך געבוּקט צוּ אים, אוּן גאָבּן זיך אומגעקערט קיין ירוּשלַים מיט
גרויס שִמחה, 53 אוּן זיי זענען שטענדיק געווען אין דעם בּית־המקדש,
אוּן האָבּן געלויבט גאָט.

די בשׂורה טובה לויט
יוֹחָנָן

א אין אָנהייב איז געווען דאָס וואָרט, אוּן דאָס וואָרט איז געווען בייַ גאָט, אוּן דאָס וואָרט איז געווען גאָט. 2 דאָס דאָזיקע איז געווען אין אָנהייב בייַ גאָט. 3 אַלצדינג איז דורך אים געוואָרן, אוּן אָן אים איז גאָרניט געוואָרן, וואָס ס׳איז געוואָרן. 4 אין אים איז געווען לעבן, אוּן דאָס לעבן איז געווען דאָס ליכט פוּן די מענטשן. 5 אוּן דאָס ליכט שיינט אין דער פינצטערניש; אוּן די פינצטערניש האָט עס ניט גוֹבר געווען.

6 עס איז געווען אַ מענטש, געשיקט פוּן גאָט, וואָס האָט געהייסן יוֹחָנָן. 7 דער דאָזיקער איז געקוּמען פאַר אַן עֵדות, אַז ער זאָל עֵדות־זאָגן וועגן פוּנוועגן דעם ליכט, כּדי אַלע זאָלן דורך אים גלויבן. 8 ער איז ניט געווען דאָס ליכט, נייערט איז געקוּמען, אַז ער זאָל עֵדות־זאָגן פוּנוועגן דעם ליכט. 9 דאָס אֱמֶת ליכט, וואָס באַלייַכט איטלעכן מענטשן, איז געקוּמען אין דער וועלט אַריין.

10 ער איז געווען אין דער וועלט, אוּן די וועלט איז דורך אים געוואָרן, אָבער די וועלט האָט אים ניט געקענט. 11 ער איז געקוּמען צוּ דעם זייַניקן, אוּן זיינע אייגענע האָבן אים ניט אויפגענומען. 12 אָבער וויפל סע האָבן אים יאָ אויפגענומען, זיי האָט ער געגעבן מאַכט צוּ ווערן קינדער פוּן גאָט, טאַקע די, וואָס האָבן געגלויבט אין זייַן נאָמען; 13 וואָס זענען געבוירן געוואָרן ניט פוּן בלוּט, אויך ניט פוּן דעם ווילן פוּן פלייש, אויך ניט פוּן דעם ווילן פוּן אַ מאַן, נייערט פוּן גאָט.

14 אוּן דאָס וואָרט איז געוואָרן פלייש, אוּן האָט געוואוינט צווישן אונדז, אוּן מיר האָבן געזען זייַן כָּבוד, אַ כָּבוד פוּן אַ בֶּן־יָחִיד בייַ זיין פאָטער, פוּל מיט חֶסֶד אוּן אֱמת. 15 יוֹחָנָן האָט פוּנוועגן אים עֵדות געזאָגט, אוּן גערופֿן: דאָס איז געווען דער, פוּן וועמען איך האָב געזאָגט: דער, וואָס קוּמט נאָך מיר,

איז געווען פַאר מיר; וואָרים ער איז געווען פריער פּוּן מיר. 16 אוּן פּוּן זיין פוּלקייט האָבּן מיר אַלע מקַבּל געווען, חֶסֶד אויף חֶסֶד.
17 וואָרים די תּוֹרה איז געגעבּן געוואָרן דורך מֹשהן; חֶסֶד אוּן אֱמת זענען געקומען דורך יֵשוּעַ הַמָּשִׁיחַ. 18 קיינער האָט קיינמאָל ניט געזען גאָט; דער בֵּן־יָחִיד, וואָס איז אין דעם שויס פּוּן דעם פאָטער, ער האָט אים באַקאַנט געמאַכט.
19 אוּן דאָס איז דאָס עֵדות פּוּן יוֹחָנָן, בּעת די יידן האָבּן צוּ אים געשיקט כֹּהֲנים אוּן לְוִיִּם פּוּן ירוּשָׁלַיִם, אים צוּ פרעגן: ווער ביסטוּ? 20 אוּן ער האָט מוֹדה געווען, אוּן האָט ניט פאַרלייקנט, נאָר האָט מוֹדה געווען: איך בּין ניט דער מָשִׁיחַ. 21 אוּן זיי האָבּן אים געפרעגט: וואָס דען? ביסטוּ אֵלִיָּהוּ? האָט ער געזאָגט: איך בּין עס ניט. ביסטוּ דער נאָביא? אוּן ער האָט געענטפערט: ניין. 22 דעמאָלט האָבּן זיי צוּ אים געזאָגט: ווער־זשע ביסטוּ? פּדי מיר זאָלן קענען געבּן אַן ענטפער צוּ די, וואָס האָבּן אונדז געשיקט. וואָס זאָגסטוּ פּוּן דיר אַליין? 23 האָט ער געזאָגט: איך בּין אַ קוֹל פּוּן איינעם, וואָס רוּפט אין דער מִדבּר: מאַכט גלַייך דעם וועג פּוּן גאָט,[1] אַזוי ווי ישַׁעיָה הַנָּבִיא האָט געזאָגט.
24 אוּן די שליחים זענען געווען פּוּן די פּרוּשים, 25 אוּן זיי האָבּן אים געפרעגט: טאָ פאַרוואָס טוֹבלסטוּ, אויב דוּ ביסט ניט דער מָשִׁיחַ, אוּן ניט אֵלִיָּהוּ, אוּן ניט דער נָבִיא? 26 האָט יוֹחָנָן זיי געענטפערט: איך טוֹבל מיט וואַסער; אין דער מיט פּוּן אייך שטייט אָבער איינער, וועמען איר קענט ניט, 27 טאַקע דער, וואָס קוּמט נאָך מיר, אוּן וועמען רימענדל פּוּן זיין שוּך איך בּין ניט רָאוּי אויפצוּבּינדן. 28 דאָס דאָזיקע איז געשען אין בֵּית־עַנְיָה, אין עֵבר־הַיַרדן, וואוּ יוֹחָנָן האָט געטוֹבלט.
29 אויף מאָרגן האָט ער געזען יֵשוּעַ קוּמען צוּ אים, אוּן ער האָט געזאָגט: זע, דאָס לאַם פּוּן גאָט,[2] וואָס נעמט אַוועק די זינד פּוּן דער וועלט! 30 דאָס איז דער, פּוּן וועמען איך האָבּ געזאָגט: נאָך מיר קוּמט איינער, וואָס איז געווען פַאר מיר, וואָרים ער איז געווען פריער פּוּן מיר. 31 אוּן איך האָבּ אים ניט געקענט; אָבער פּדי ער זאָל נתגלה ווערן צוּ ישְׂרָאֵל, דערפאַר בּין איך געקומען טוֹבלען מיט וואַסער. 32 אוּן יוֹחָנָן האָט עֵדות געזאָגט: איך האָבּ געזען דעם גייסט אַראָפּנידערן ווי אַ טויבּ פּוּן הימל, אוּן ער האָט גערוט אויף אים. 33 אוּן איך האָבּ אים ניט געקענט; אָבער דער, וואָס האָט מיך געשיקט צוּ טוֹבלען מיט וואַסער, האָט צוּ מיר געזאָגט: אויף וועמען דוּ וועסט זען אַראָפּנידערן דעם גייסט,

[1] ישעיה מ, 3. [2] ישעיה נג, 7.

און רוּען אויף אים, דער דאָזיקער איז עס, וואָס טוּט טוֹבלען מיט דעם
רוּחַ־הַקוֹדֶש. 34 און איך האָב געזען, און האָב עֵדות געזאָגט, אַז דער
דאָזיקער איז דער בֶּן־אֱלֹהִים.
35 אויף מאָרגן איז יוֹחָנָן ווידער געשטאַנען מיט צוויי פון זיינע
תַּלמידים; 36 און אַז ער האָט געזען יֵשוּעַן פאַרבייַגיין, האָט ער
געזאגט: זע, דאָס לאַם פון גאָט! 37 און די צוויי תַּלמידים האָבן אים
געהערט רעדן, און זיי זענען נאָכגעגאַנגען יֵשוּעַן. 38 און יֵשוּעַ האָט
זיך אויסגעדרייט, און האָט זיי געזען נאָכגיין, און צו זיי געזאָגט: וואָס
זוּכט איר? האָבן זיי צו אים געזאָגט: רֶבִּי – וואָס מיינט צו זאָגן,
לערער – וואו וואוינסטו? 39 זאָגט ער צו זיי: קוּמט, און איר וועט
זען. זענען זיי געגאַנגען און האָבן געזען, וואו ער איז אייַנגעשטאַנען.
און זיי זענען געבליבן מיט אים יענעם טאָג, וואָרים עס איז געווען
אַרוּם דער צענטער שָׁעה. 40 איינער פון די צוויי, וואָס האָט געהערט
יוֹחָנָן רעדן, און איז אים נאָכגעגאַנגען, איז געווען אַנדריי, דער
ברוּדער פון שִׁמעוֹן פּעטרוּס. 41 ער האָט צוּערשט געפונען זיין
אייגענעם ברוּדער שִׁמעוֹן, און האָט צו אים געזאָגט: מיר האָבן
געפונען דעם מָשִׁיחַ, וואָס איז טייַטש: געזאַלבטער. 42 און ער האָט
אים געבראַכט צו יֵשוּעַן. און יֵשוּעַ האָט אים אָנגעקוּקט, און געזאָגט:
דו ביסט שִׁמעוֹן בֶּן־יוֹנה; דו זאָלסט גערופן ווערן כֵּיפָא, וואָס איז
טייַטש: פעלזנשטיין.
43 אויף מאָרגן האָט יֵשוּעַ בדֵעה געהאַט צו גיין קיין גָּליל, און ער האָט
געפונען פיליפּוּסן, און צו אים געזאָגט: גיי מיר נאָך. 44 און פיליפּוּס
איז געווען פון בֵּית־צַידָה, פון דער שטאָט פון אַנדרייַען און פּעטרוּסן.
45 און פיליפּוּס טרעפט אָן נתַנאֵלן, און זאָגט צו אים: מיר האָבן
געפונען דעם, פון וועמען מֹשה האָט געשריבן אין דער תּוֹרה, און די
נבִיאים, יֵשוּעַ בֶּן־יוֹסף, פון נצֶרֶת. 46 און נתַנאֵל האָט צו אים געזאָגט:
צי קען עפּעס גוּטס אַרויסקוּמען פון נצֶרֶת? זאָגט צו אים פיליפּוּס:
קוּם און זע. 47 און אַז יֵשוּעַ האָט געזען נתַנאֵלן קוּמען צו אים, האָט
ער וועגן אים געזאָגט: אָט איז אַן אֶמֶתער בֶּן־יִשׂרָאל, אין וועמען
ס׳איז ניטאָ קיין פאַלשקייט. 48 זאָגט צו אים נתַנאֵל: פונוואַנען קענסטו
מיך? און יֵשוּעַ האָט געענטפערט, און צו אים געזאָגט: איידער
פיליפּוּס האָט דיך גערופן, בעת דו ביסט נאָך געווען אונטער דעם
פייַגנבוים, האָב איך דיך געזען. 49 האָט נתַנאֵל אים געענטפערט: רֶבִּי,
דו ביסט דער בֶּן־אֱלֹהים; דו ביסט דער מֵלך פון יִשׂרָאל! 50 און יֵשוּעַ
האָט געענטפערט, און צו אים געזאָגט: דו גלויבסט, ווייל איך האָב
דיר געזאָגט,

איך הָאבּ דיך געזען אונטער דעם פּייגנבּוים? זען וועסטוּ זען גרעסערע זאָכן איידער די דאָזיקע. 51 אוּן ער האָט צוּ אים געזאָגט: באָמת, באָמת, איך זאָג אייך, איר וועט זען דעם הימל אָפֿן, אוּן די מַלאָכים פוּן גאָט אַרויפֿגיין אוּן אַראָפּנידערן אויף דעם בּן־אָדם.

ב אוּן דעם דריטן טאָג איז געווען אַ חַתונה אין קָנָה פוּן גָלִיל, אוּן יֵשוּעַס מוטער איז דאָרט געווען; 2 אוּן אויך יֵשוּע איז געווען פאַרבעטן צוּ דער חַתונה, מיט זיינע תַלמידים. 3 אוּן בּעת דער וויין האָט זיך אויסגעלאָזט, האָט יֵשוּעס מוטער צוּ אים געזאָגט: זיי האָבּן ניט קיין וויין. 4 אוּן יֵשוּע האָט צוּ איר געזאָגט: אִשה, וואָס האָבּ איך מיט דיר צוּ טאָן? מיין שָעה איז נאָך ניט געקומען. 5 זאָגט זיין מוטער צוּ די בּאַדינער: וואָס נאָר ער וועט אייך זאָגן, דאָס טוט. 6 אוּן דאָרטן זענען געשטאַנען זעקס שטיינערנע וואַסער־קרוגן, לויט דעם יידישן מִנהג פוּן רייניקן, אוּן וואָס יעדער איינער האָט געהאַלטן צווישן אָדער דריי עמער. 7 אוּן יֵשוּע האָט צוּ זיי געזאָגט: פילט אָן די וואַסער־קרוגן מיט וואַסער. אוּן זיי האָבּן זיי אָנגעפילט ביזן ראַנד. 8 אוּן ער האָט צוּ זיי געזאָגט: איצט שעפט אָן, אוּן טראָגט עס צוּ דעם בעל־שִמחה. אוּן זיי האָבּן עס צוגעטראגן. 9 אוּן אַז דער בעל־שִמחה האָט פאַרזוכט דאָס וואַסער, וואָס איז געוואָרן וויין, אוּן ניט געווואוסט פוּנוואַנען עס איז געקומען – די באַדינער אָבער האָבּן געווואוסט, מַחמת זיי האָבּן אָנגעשעפט דאָס וואַסער – האָט דער בעל־שִמחה גערופֿן דעם חָתן, 10 אוּן צוּ אים געזאָגט: יעדער איינער שטעלט קוֹדם דעם גוטן וויין, אוּן בעת מע האָט זיך גוט אָנגעטרונקען, ערשט דעמאָלט דעם ערגערן; דוּ אָבער האָסט דעם גוטן וויין געהאַלטן ביז אַצינד. 11 דעם דאָזיקן אָנהייב פוּן זיינע נסים האָט יֵשוּע געטאָן אין קָנָה פוּן גָלִיל, אוּן האָט אַנטפֿלעקט זיין כָּבוד; אוּן זיינע תַלמידים האָבּן געגלויבּט אין אים.

12 נאָך דעם האָט ער אַראָפּגענידערט קיין כְּפַר־נַחוּם, מיט זיין מוטער, אוּן זיינע ברידער, אוּן זיינע תַלמידים; אוּן זיי זענען דאָרטן פאַרבליבּן עטלעכע טעג.

13 אוּן דער יידישער יוֹם־טוֹב פֶּסח האָט געענעט, אוּן יֵשוּע איז עוֹלה־רֶגל געווען קיין ירוּשָלַיִם. 14 אוּן אין דעם בֵּית־הַמִקדש האָט ער געפונען יענע, וואָס האָבּן פאַרקויפט אָקסן אוּן שאָף אוּן טויבּן, אוּן די חַלפָנים זיצן. 15 אוּן ער האָט געמאַכט אַ קאַנטשיק פוּן שטריק, אוּן האָט אַלעמען אַרויסגעטריבּן פוּן דעם בֵּית־הַמִקדש, צוזאַמען מיט די שאָף אוּן די אָקסן; אוּן ער האָט אויסגעשיט דאָס געלט פוּן די חַלפָנים, אוּן איבערגעקערט

זייערע טישן. 16 און צוּ די, וואָס האָבן פאַרקויפט טויבן, האָט ער
געזאָגט: נעמט דאָס צוּ פון דאַנען; מאַכט ניט מיין פאָטערס הויז אַ
הויז פון מִסחר. 17 זיינע תַּלמידים האָבן זיך דערמאָנט, אַז סע שטייט
געשריבן: די קִנאה פון דיין הויז האָט מיך פאַרצערט.[1] 18 און די ייִדן
האָבן אים געענטפערט, און געזאָגט: וואָסער צייכן טוסטוּ אונדז
ווייזן, אַז דוּ טוסט די דאָזיקע זאָכן? 19 האָט יֵשוּעַ געענטפערט, און צוּ
זיי געזאָגט: צעשטערט דעם דאָזיקן הֵיכל, און אין דריי טעג וועל איך
אים אויפשטעלן. 20 די ייִדן האָבן דעריבער געזאָגט: זעקס־און־פערציק
יאָר איז דער דאָזיקער הֵיכל געבויט געוואָרן, און דוּ וועסט אים
אויפשטעלן אין דריי טעג? 21 ער אָבער האָט גערעדט פון דעם הֵיכל
פון זיין גוּף. 22 בכֵן, ווען ער איז אויפגעשטאַנען תּחִיַת־הַמֵתים, האָבן
זיך זיינע תַּלמידים דערמאָנט, אַז ער האָט דאָס דאָזיקע געזאָגט, און
זיי האָבן געגלויבט די כִּתבֵי־הַקוֹדֶש, און אין די רייד, וואָס יֵשוּעַ
האָט גערעדט.
23 און בעת ער איז געווען אין ירוּשָׁלַיִם איבער דעם יוֹם־טוֹב פֵּסח,
האָבן אַ סַך געגלויבט אין זיין נאָמען, זעענדיק זיינע נִסים, וואָס ער
האָט געטאָן. 24 אָבער יֵשוּעַ האָט זיך ניט אָנפאַרטרויט אין זיי, וואָרים
ער האָט געקענט אַלע מענטשן, 25 און מַחמת ער האָט זיך ניט
גענייטיקט, אַז עמיצער זאָל עֵדות זאָגן פונוועגן דעם מענטשן; וואָרים
ער אַליין האָט געוואוּסט, וואָס ס׳איז געווען אין דעם מענטשן.
ג און עס איז געווען אַ מענטש פון די פּרוּשים, וואָס האָט געהייסן
נַקדִימוֹן, אַ שַׂר פון די ייִדן. 2 דער דאָזיקער איז צוּ אים געקוּמען
ביינאָכט, און האָט צוּ אים געזאָגט: רֶבי, מיר ווייסן, אַז דוּ ביסט אַ
לערער, וואָס איז געקוּמען פון גאָט: וואָרים קיינער קאָן ניט טאָן די
דאָזיקע נִסים, וואָס דוּ טוּסט, סיידן גאָט איז מיט אים. 3 האָט יֵשוּעַ
געענטפערט, און צוּ אים געזאָגט: באמת, באמת, איך זאָג דיר, סיידן
איינער ווערט געבוירן אויפסנייַ, קאָן ער ניט זען דאָס מַלכות פון גאָט.
4 זאָגט צוּ אים נַקדִימוֹן: וויאַזוי קאָן אַ מענטש געבוירן ווערן, ווען ער
איז אַ זָקן? קאָן ער אַרייַנקוּמען אַ צווייט מאָל אין זיין מוּטערס
טראַכט, און געבוירן ווערן? 5 האָט יֵשוּעַ געענטפערט: באמת, באמת,
איך זאָג דיר, סיידן איינער ווערט געבוירן פון וואַסער און דעם גייסט,
קאָן ער ניט אַרייַנקוּמען אין דעם מַלכות פון גאָט. 6 דאָס, וואָס איז
געבוירן פון דעם פלייש, איז פלייש; און דאָס, וואָס איז געבוירן פון
דעם גייסט, איז גייסט. 7 חִידוש דיך ניט, וואָס איך האָב דיר געזאָגט:
איר מוּזט געבוירן ווערן אויפסנייַ. 8 דער ווינט בלאָזט וואוּ ער וויל,
און דוּ הערסט זיין קוֹל, אָבער דוּ ווייסט ניט

[1] תהלים סט, 10.

פּוּנוּואַנען ער קוּמט, אוּן וואוהין ער גייט; אַזוי איז יעדער איינער, וואָס איז געבוירן פּוּן דעם גייסט. 9 האָט נַקדימוֹן צוּ אים געזאָגט: וויאַזוי קאָן דאָס זיין? 10 אוּן יֵשוּעַ האָט געענטפערט, אוּן צוּ אים געזאָגט: דוּ ביסט אַ לערער פּוּן יִשׂרָאל, אוּן דאָס פאַרשטייסטוּ ניט? 11 באמת, באמת, איך זאָג דיר: מיר רעדן דאָס, וואָס מיר וווייסן, אוּן זאָגן עֵדות פּוּנוּועגן דעם, וואָס מיר האָבן געזען; אוּן איר נעמט ניט אָן אונדזער עֵדות. 12 אויב איך האָב צוּ אייך גערעדט פּוּנוּועגן ערדישע זאַכן, אוּן איר גלויבט ניט, וויאַזוי וועט איר גלויבן, אויב איך זאָל צוּ אייך רעדן פּוּנוּועגן הימלישע זאַכן? 13 אוּן קיינער איז ניט אַרויפגעגאַנגען אין הימל אַריין, נייערט דער, וואָס האָט אַראָפּגענידערט פּוּן הימל, דער בֶּן־אָדָם, וואָס איז אין הימל. 14 אוּן אַזוי ווי משׁה האָט אויפגעהויבן די שלאַנג אין דער מִדבר,[1] פוּנקט אַזוי מוּז דער בֶּן־אָדָם אויפגעהויבן ווערן, 15 כדי יעדער איינער, וואָס גלויבט אין אים, זאָל האָבן אייביק לעבן.

16 וואָרים גאָט האָט אַזוי ליב געהאַט די וועלט, אַז ער האָט געגעבן זיין בֶּן־יָחיד, כדי יעדער איינער, וואָס גלויבט אין אים, זאָל ניט פאַרלוירן ווערן, נייערט האָבן אייביק לעבן. 17 וואָרים גאָט האָט ניט געשיקט דעם זוּן אין דער וועלט אַריין צוּ מִשפּטן די וועלט, נייערט אַז די וועלט זאָל גערעטעוועט ווערן דוּרך אים. 18 דער, וואָס גלויבט אין אים, ווערט ניט געמִשפּט; דער, וואָס גלויבט ניט, איז שוין געמִשפּט געוואָרן, מַחמת ער האָט ניט געגלויבט אין דעם נאָמען פּוּן דעם בֶּן־יָחיד פּוּן גאָט. 19 אוּן דאָס איז דער מִשפּט, וואָס דאָס ליכט איז געקוּמען אין דער וועלט אַריין, אוּן מענטשן האָבן ליב געהאַט די פינצטערניש ליבערשט ווי דאָס ליכט; וואָרים זייערע מַעשׂים זענען געווען שלעכט. 20 וואָרים יעדער איינער, וואָס טוט שלעכטס, האָט פיינט דאָס ליכט, אוּן קוּמט ניט צוּ דעם ליכט, כדי זיינע מַעשׂים זאָלן ניט אויסגעפּוּנען ווערן. 21 נייערט דער, וואָס טוט דעם אֱמת, קוּמט צוּ דעם ליכט, כדי זיינע מַעשׂים זאָלן אַנטפּליקט ווערן, אַז זיי זענען געטאָן געוואָרן אין גאָט.

22 נאָך דעם איז יֵשוּעַ געקוּמען מיט זיינע תַּלמידים אין דעם לאַנד יהוּדה; אוּן ער איז דאָרט פאַרבליבן מיט זיי, אוּן האָט געטוֹבלט. 23 אוּן אויך יוֹחָנָן האָט געטוֹבלט געוועט אין עֵינוֹן, נאָענט פּוּן שָׁלֵם, מַחמת עס איז דאָרטן געווען אַ סַך וואַסער; אוּן זיי זענען געקוּמען אוּן האָבן זיך געלאָזט טוֹבלען. 24 וואָרים יוֹחָנָן איז נאָך ניט געווען אַריַינגעוואָרפן אין דער תּפיסה.

25 אוּן עס האָט זיך אויפגעהויבן אַ מַחלוֹקה צווישן די תַּלמידים פּוּן יוֹחָנָן אוּן אַ יִידן וועגן ריניקוּנג. 26 אוּן זיי זענען געקוּמען

[1] במדבר כא, 9.

צוּ יוֹחָנָן, אוּן האָבּן צוּ אים געזאָגט: רֶבּי, דער, וואָס איז בּיי דיר געווען
אין עֵבר־הַיַרדן, אוּן אויף וועמען דוּ האָסט עֵדות געזאָגט, זע, דער
דאָזיקער טוֹבלט, אוּן אַלע קוּמען צוּ אים. 27 האָט יוֹחָנָן געענטפערט,
אוּן געזאָגט: אַ מענטש קאָן זיך גאָרניט נעמען, סיידן עס איז אים
געגעבּן געוואָרן פוּן הימל. 28 איר אַליין זענט מיינע עֵדות, אַז איך האָבּ
געזאָגט: איך בּין ניט דער מָשִׁיחַ, נייערט אַז איך בּין געשיקט געוואָרן
פאָרויס פאַר אים. 29 דער, וואָס האָט די כַּלה, איז דער חָתן; אוּן דער
פריינט פוּן דעם חָתן, וואָס שטייט אוּן הערט זיך צוּ צוּ אים, איז זיך
שטאַרק משַׂמֵחַ איבּער דעם חָתָנס קוֹל; די דאָזיקע שִׂמחה מיינע איז
איצט פוּל. 30 ער מוּז וואָקסן, איך אָבּער מוּז ווערן קלענער.
31 דער, וואָס קוּמט פוּן אויבּן, איז איבּער אַלעמען; דער, וואָס איז פוּן
דער ערד, איז פוּן דער ערד, אוּן פוּן דער ערד טוּט ער רעדן; דער, וואָס
קוּמט פוּן הימל, איז איבּער אַלעמען. 32 וואָס ער האָט געזען אוּן
געהערט, וועגן דעם זאָגט ער עֵדות, אוּן קיינער נעמט ניט אָן זיין עֵדות;
33 דער, וואָס האָט אָנגענוּמען זיין עֵדות, האָט צוּגעלייגט זיין חַתִימה,
אַז גאָט איז אֶמת. 34 וואָרים דער, וועמען גאָט האָט געשיקט, טוּט רעדן
די רייד פוּן גאָט; וואָרים ער גיט ניט דעם גייסט מיט אַ מאָס. 35 דער
פאָטער האָט ליבּ דעם זוּן, אוּן האָט אַלצדינג געגעבּן אין זיין האַנט
אַריין. 36 דער, וואָס גלויבּט אין דעם זוּן, האָט אייבּיק לעבּן; דער אָבּער,
וואָס געהאָרכט ניט דעם זוּן, וועט ניט זען קיין לעבּן, נייערט דער צאָרן
פוּן גאָט טוּט רוּען אויף אים.
ד אוּן בּעת דער האַר האָט זיך דערוואוּסט, אַז די פּרוּשים האָבּן
געהערט, אַז יֵשוּעַ מאַכט אוּן טוֹבלט מער תַּלמידים ווי יוֹחָנָן – 2 חַגם
יֵשוּעַ אַליין האָט ניט געטוֹבלט, נייערט זיינע תַּלמידים – 3 האָט ער
פאַרלאָזט יהוּדה, אוּן איז ווידער אַוועקגעגאַנגען קיין גָליל. 4 אוּן ער
האָט געמוּזט דוּרכגיין דוּרך שוֹמרוֹן. 5 אוּן ער איז געקוּמען אין אַ
שטאָט פוּן שוֹמרוֹן, וואָס האָט געהייסן סוּכַר, נאָענט צוּ דעם שטיק
פעלד, וואָס יַעקֹב האָט געגעבּן צוּ זיין זוּן יוֹסף. 6 אוּן יַעקֹבס ברוּנעם
איז דאָרט געווען. אוּן אַזוי ווי יֵשוּעַ איז געווען מיד פוּן וועג, האָט ער
זיך אַנידערגעזעצט בּיי דעם ברוּנעם; עס איז געווען אַרוּם דער
זעקסטער שָׁעה.
7 אוּן געקוּמען איז אַ פרוי פוּן שוֹמרוֹן צוּ שעפּן וואַסער. זאָגט יֵשוּעַ צוּ
איר: גיבּ מיר צוּ גרינקען. 8 וואָרים זיינע תַּלמידים זענען אַוועקגעגאַנגען
אין דער שטאָט אַריין צוּ קויפן שפּייז. 9 אוּן די שוֹמרוֹנישע פרוי האָט צוּ
אים געזאָגט: ווי קוּמט עס, וואָס דוּ, וואָס בּיסט אַ ייִד, בּעטסט צוּ
טרינקען בּיי מיר, אַ שוֹמרוֹנית? וואָרים ייִדן האָבּן ניט געהאַט קיין מַגע־
וּמַשׂא מיט שוֹמרוֹנים. 10 האָט יֵשוּעַ איר געענטפערט: אויבּ

דוּ וואָלטסט געוואוסט די מַתָּנה פּוּן גאָט, אוּן וועט דאָס איז, וואָס זאָגט צוּ דיר: גיב מיר צוּ טרינקען, וואָלטסטוּ געוואָלט געבעטן בּיי אים, אוּן ער וואָלט דיר געוואָלט געגעבן לעבּעדיק וואַסער. 11 זאָגט צוּ אים די פרוי: האַר, דוּ האָסט ניט מיט וואָס אַנצושעפּן, אוּן דער ברוּנעם איז טיף; פוּנוואַנען האָסטוּ דאָס לעבּעדיקע וואַסער? 12 צי ביסטוּ גרעסער פּוּן יַעקֹב אָבינוּ, וואָס האָט אוּנדז געגעבן דעם ברוּנעם, אוּן האָט פּוּן אים אַליין געטרוּנקען, אוּן זיינע זין, אוּן זיינע בּהֵמות? 13 האָט יֵשׁוּע געענטפערט, אוּן צוּ איר געזאָגט: יעדער איינער, וואָס טרינקט פּוּן דעם דאָזיקן וואַסער, וועט ווידער זיין דאָרשטיק. 14 אָבּער דער, וואָס טוּט טרינקען פּוּן דעם וואַסער, וואָס איך וועל אים געבּן, וועט קיינמאָל מער ניט דאָרשטיק זיין; נייערט דאָס וואַסער, וואָס איך וועל אים געבּן, וועט ווערן אין אים אַ וואַסער־קוואַל, וואָס קוואַלט אַרויף צוּם אייביקן לעבּן. 15 זאָגט צוּ אים די פרוי: האַר, גיב מיר דאָס דאָזיקע וואַסער, כּדי איך זאָל ניט דאָרשטן, אוּן ניט דאַרפן קוּמען אַהער צוּ שעפּן. 16 זאָגט יֵשׁוּע צוּ איר: גיי, רוּף דיין מאַן, אוּן קוּם אַהער. 17 האָט די פרוי געענטפערט, אוּן געזאָגט: איך האָב ניט קיין מאַן. זאָגט יֵשׁוּע צוּ איר: דוּ האָסט ריכטיק געזאָגט: איך האָב ניט קיין מאַן; 18 וואָרים דוּ האָסט געהאַט פינף מענער; אוּן דער, וועמען דוּ דאָסט איצט, איז ניט דיין מאַן; דאָס האָסטוּ אֱמת געזאָגט. 19 זאָגט צוּ אים די פרוי: האַר, איך זע, אַז דוּ ביסט אַ נָבִיא. 20 אוּנדזערע אָבות האָבּן תּפִילה געטאָן אויף דעם דאָזיקן בּאַרג; אוּן איר זאָגט, אַז אין ירוּשָׁלַיִם איז דער מָקום, וואוּ מע דאַרף תּפִילה טאָן. 21 זאָגט יֵשׁוּע צוּ איר: אִשה, גלויב מיר, סע קוּמט די שָׁעה, וואָס ניט אויף דעם דאָזיקן בּאַרג, אויך ניט אין ירוּשָׁלַיִם וועט איר תּפִילה טאָן צוּם פאָטער. 22 איר טוּט תּפִילה צוּ דעם, וועמען איר קענט ניט; מיר טוּען תּפִילה צוּ דעם, וועמען מיר קענען; וואָרים די ישוּעה איז פוּן די יידן. 23 אָבּער סע קוּמט די שָׁעה, אוּן אָט איז זי, ווען די אֱמֶתע מְתפַּלְלִים וועלן מִתפלל זיין צוּם פאָטער אין גייסט אוּן אֱמת; וואָרים אַזוינע טוּט דער פאָטער באַגערן זאָלן זיין זיינע מִתפַּלְלִים. 24 גאָט איז גייסט; אוּן די, וואָס טוּען תּפִילה צוּ אים, מוּזן תּפִילה טאָן אין גייסט אוּן אֱמת. 25 זאָגט די פרוי צוּ אים: איך וויים, אַז מָשִׁיחַ (וואָס הייסט געזאַלבטער) וועט קוּמען; ווען ער וועט קוּמען, וועט ער אוּנדז באַשיידן אַלצדינג. 26 זאָגט יֵשׁוּע צוּ איר: איך, וואָס רעד מיט דיר, בין עס טאַקע.

27 אינצווישן זענען אָנגעקוּמען זיינע תַּלמידים; אוּן זיי האָבּן זיך געחידושט, וואָס ער רעדט מיט אַ נקֵיבה. דאָך האָט קיינער ניט געזאָגט: וואָס ווילסטוּ? אָדער: פאַרוואָס רעדסטוּ

מיט איר? 28 אוּן די פּרוי האָט איבערגעלאָזט דעם וואַסער־קרוג, אוּן
איז אַוועק אין שטאָט אַריין, אוּן געזאָגט צוּ די מענטשן: 29 קומט, זעט
אַ מענטשן, וואָס האָט מיר געזאָגט אַלצדינג, וואָס איך האָב געטאָן;
זאָל דאָס זיין דער משִׁיחַ? 30 זענען זיי אַרויסגעגאַנגען פוּן דער שטאָט,
אוּן זענען געקומען צוּ אים. 31 בשַׁעת־מַעשׂה האָבן אים די תַּלמידים
געבעטן, אַזוי צוּ זאָגן: רֶבִּי, עס. 32 אָבער ער האָט צוּ זיי געזאגט: איך
האָב אַ שפּייז צוּ עסן, פוּן וואָס איר וויסט ניט. 33 די תַּלמידים האָבן
דעריבער געזאָגט איינער צוּם אַנדערן: צי האָט אים עמיצער געבראַכט
עפּעס צוּ עסן? 34 זאָגט ישׁוּע צוּ זיי: מיין שפּייז איז צוּ טאָן דעם רָצון
פוּן אים, וואָס האָט מיך געשיקט, אוּן צוּ פאַרענדיקן זיין ווערק.
35 זאָגט איר ניט: עס זענען נאָך פיר חֳדָשִׁים, אוּן דערנאָך קומט דער
שניט? איך זאָג אייך, הייבט אויף אייערע אויגן, אוּן קוקט אויף די
פעלדער, וואָס זענען שוין וויים צוּם שניט. 36 דער, וואָס שניידט, איז
מקַבל שׂכַר, אוּן זאַמלט איין פֵּירות צוּם אייביקן לעבן, כּדי דער, וואָס
זייט, אוּן דער, וואָס שניידט, זאָלן זיך אינאיינעם משַׂמֵח זיין.
37 וואָרים דאָ פאַסט זיך דאָס מָשָׁל: איינער זייט, אוּן אַן אַנדערער
שניידט. 38 איך האָב אייך געשיקט צוּ שניידן דאָס, איוּף וואָס איר
האָט זיך ניט געמיט; אַנדערע האָבן זיך געמיט, אוּן איר זענט אין
זייער מי אַרײַנגעקומען.
39 אוּן פוּן יענער שטאָט האָבן אַ סַך פוּן די שומרוֹנים געגלויבט אין
אים, צוליב דעם וואָרט פוּן דער פרוי, וואָס האָט עדות געזאָגט: ער
האָט מיר געזאָגט אַלצדינג, וואָס איך האָב געטאָן. 40 אוּן אַז די
שומרוֹנים זענען צוּ אים געקומען, האָבן זיי אים געבעטן צוּ פאַרבלייבן
מיט זיי; אוּן ער איז דאָרט פאַרבליבן צוויי טעג. 41 אוּן נאָך אַ סַך
האָבן געגלויבט צוליב זיין וואָרט; 42 אוּן זיי האָבן געזאָגט צוּ דער
פרוי: איצט גלויבן מיר, ניט צוליב דיינע רייד, וואָרים מיר אַליין האָבן
געהערט, אוּן וויסן, אַז דאָס איז באֱמת דער גוֹאֵל פוּן דער וועלט.
43 אוּן נאָך די צוויי טעג איז ער פוּן דאָרטן אַוועקגעגאַנגען קיין גָּליל.
44 וואָרים יֵשׁוּע אַליין האָט עדות געזאָגט, אַז אַ נָבִיא האָט ניט קיין
כָּבוד אין זיין אייגן לאַנד. 45 אוּן אַז ער איז געקומען קיין גָּליל, האָבן
אים די גָּלילער מקַבל־פָּנים געווען, ווייל זיי האָבן געזען אַלץ, וואָס ער
האָט געטאָן אין ירוּשָׁלַיִם אויף יוֹם־טוֹב; וואָרים אויך זיי האָבן עוֹלה־
רֶגל געווען אויף יוֹם־טוֹב.
46 אוּן ער איז ווידער אַמאָל געקומען קיין קָנָה אין גָּליל, וואו ער האָט
געמאַכט דאָס וואַסער צוּ וויין. אוּן דאָרט איז געווען איינער אַן
איידלמאַן, וועמעס זון איז געווען קראַנק אין כּפַר־

נַחוּם. 47 בְּעת ער האָט געהערט, אַז יֵשוּעַ איז אַרויסגעקומען פּון יהוּדה קיין גָּלִיל, איז ער געגאַנגען און האָט אים געבעטן, אַז ער זאָל אַראָפּנידערן און היילן זיין זון; וואָרים ער האָט געהאַלטן ביים שטאַרבן. 48 אוּן יֵשוּעַ האָט צוּ אים געזאָגט: סיידן איר זעט נְסִים וְנִפלאות, וועט איר ניט גלויבן! 49 זאָגט צוּ אים דער איידלמאַן: הַאר, קוּם אַראָפּ, איידער מיין קינד שטאַרבט. 50 זאָגט יֵשוּעַ צוּ אים: גיי; דיין זון לעבט! אוּן דער מענטש האָט געגלויבט דאָס וואָרט, וואָס יֵשוּעַ האָט צוּ אים גערעדט, אוּן ער איז געגאַנגען זיין וועג. 51 אוּן בּעת ער האָט אַראָפּגענידערט, האָבן אים באַגעגנט זיינע קנעכט, אוּן געזאָגט, אַז זיין זון לעבט. 52 אוּן ער האָט געפֿאָרשט ביי זיי די שָׁעה, וועלכע ער האָט זיך אָנגעהויבן צוּ בעסערן. האָבן זיי צוּ אים געזאָגט: נעכטן אין דער זיבעטער שָׁעה האָט דאָס פיבער אים אָפּגעלאָזט. 53 אוּן דער פאָטער האָט פאַרשטאַנען, אַז דאָס איז געווען אין יענער שָׁעה, אין וועלכער יֵשוּעַ האָט צוּ אים געזאָגט: דיין זון לעבט! אוּן ער האָט אַליין געגלויבט, אוּן זיין גאַנץ הויז. 54 דאָס דאָזיקע איז שוין דאָס צווייטע וואונדער, וואָס יֵשוּעַ האָט געטאָן ביי זיין אַרויסקומען פּון יהוּדה קיין גָּלִיל.

ה אוּן נאָך דעם איז געווען יוֹם־טוֹב ביי יידן; אוּן יֵשוּעַ האָט עולה־רֶגל געווען קיין ירוּשָׁלַיִם.

2 אוּן אין ירוּשָׁלַיִם ביים שַׁער־הַצֹאן איז פאַראַן אַ טייך, וואָס הייסט אויף לָשׁוֹן־קוֹדֶשׁ בֵּית־חַסְדָּא, אוּן וואָס האָט פינף פאָליש, 3 אין די דאָזיקע איז געלעגן אַן עוֹלָם פּוּן קראַנקע, בלינדע, הינקענדיקע, אויסגעצערטע, וואָס האָבן געוואַרט, אַז דאָס וואַסער זאָל זיך באַוועגן. 4 וואָרים אַ מַלאך פּוּן גאָט פלעגט פּוּן צייט־צוּ־צייט אַראָפּנידערן אין דעם טייך אַריין, אוּן באַוועגן דאָס וואַסער; אוּן דער, וואָס איז צוּערשט אַריַינגעגאַנגען, נאָכדעם ווי דאָס וואַסער איז באַוואויגן געוואָרן, איז געוואָרן גזוּנט, פּוּן וואָסער קראַנקהייט ער האָט נאָר געליטן. 5 אוּן דאָרט איז געווען אַ מענטש, וואָס איז קראַנק געווען אַכט־אוּן־דרייסיק יאָר. 6 אוּן אַז יֵשוּעַ האָט אים געזען, אוּן האָט פאַרשטאַנען, אַז ער ליגט שוין אַזוי אַ לאַנגע צייט, האָט ער צוּ אים געזאָגט: דוּווילסט געזוּנט ווערן? 7 האָט אים דער חוֹלה געענטפערט: הַאר, איך האָב ניט קיינעם, וואָס זאָל מיך אַריַינטאָן אין טייך אַריין, בּעת דאָס וואַסער באַוועגט זיך; איידער איך קום אָן, גייט אַן אַנדערער אַראָפּ פאַר מיר. 8 זאָגט צוּ אים יֵשוּעַ: שטיי אויף, נעם דיין געלעגער, אוּן גיי. 9 אוּן תֵּיכף איז דער מענטש געזוּנט געוואָרן, אוּן האָט גענומען זיין געלעגער אוּן איז געגאַנגען.

10 אוּן יענער טאָג איז געווען שַׁבת. אוּן די יידן האָבן געזאָגט צוּ דעם, וואָס איז געהיילט געוואָרן: עס איז שַׁבת, אוּן עס איז דיר ניט דערלויבט צוּ טראָגן דיין

געלעגער. 11 אָבער ער האָט זיי געענטפערט: דער, וואָס האָט מיך
געזונט געמאַכט, האָט צו מיר געזאָגט: נעם דיין געלעגער, און גיי.
האָבן זיי אים געפרעגט: 12 ווער איז דער מענטש, וואָס האָט צו דיר
געזאָגט: נעם דיין געלעגער, און גיי? 13 אָבער דער, וואָס איז געהיילט
געווארן, האָט ניט געוואוסט, ווער דאָס איז געווען; ווארים יֵשוּעַ האָט
אָפּגעקערט, ווייל אַן עולם איז געווען אויף יענעם אָרט. 14 דערנאָך
האָט אים יֵשוּעַ געפונען אין דעם בֵּית־הַמִקדש, און האָט צו אים
געזאָגט: זע, דו ביסט געווארן געזונט; זינדיק ניט מער, ווייל טאָמער
וועט דיך באַפאַלן אַן ערגערע זאַך. 15 און דער מענטש איז
אַוועקגעגאַנגען, און האָט גערציילט די יידן, אַז דאָס איז געווען
יֵשוּעַ, וואָס האָט אים געזונט געמאַכט. 16 און צוליב דעם האָבן די יידן
גערוֹדפט יֵשוּעַן, מַחמת ער האָט אַזוינס געטאָן אום שַבת. 17 אָבער
יֵשוּעַ האָט זיי געענטפערט: מיין פאָטער אַרבעט ביז איצט, און איך
אַרבער אויך. 18 און טאַקע צוליב דעם האָבן די יידן נאָך מער געזוכט
אים צו טייטן, מַחמת ער האָט ניט נאָר מחַלֵל־שַבת געווען, נייערט האָט
אויך אָנגערופן גאָט זיין פאָטער, און זיך געמאַכט גלייך מיט גאָט.
19 יֵשוּעַ האָט זיי דעריבער געענטפערט, און געזאָגט: באמת, באמת,
איך זאָג אייך, דער זון קאָן פון זיך אַליין גאָרניט טאָן, סיידן דאָס, וואָס
ער זעט דעם פאָטער טאָן; ווארים דאָס, וואָס ער טוט, דאָס טוט אויך
אויף דעם זעלבן אופן דער זון. 20 ווארים דער פאָטער האָט ליב דעם
זון, און ווייזט אים אַלצדינג, וואָס ער טוט אַליין; און גרעסערע מַעשִים
ווי די דאָזיקע וועט ער אים ווייזן, כדי איר זאָלט נשתּוֹמם ווערן.
21 ווארים אַזוי ווי דער פאָטער איז מחַיֶה־מֵתים און גיט זיי לעבן, פונקט
אַזוי מאַכט אויך דער זון לעבעדיק, וועמען ער ווייל. 22 ווארים דער
פאָטער משפט קיינעם ניט, נייערט האָט דעם גאַנצן משפט
איבערגעגעבן דעם זון, 23 כדי אַלע זאָלן אָפּגעבן כָּבוד דעם זון,
פונקט ווי זיי גיבן אָפּ כָּבוד דעם פאָטער. דער, וואָס גיט ניט אָפּ קיין
כָּבוד דעם זון, גיט ניט אָפּ קיין כָּבוד דעם פאָטער, וואָס האָט אים
געשיקט. 24 באמת, באמת, איך זאָג אייך: דער, וואָס הערט מיין וואָרט,
און גלויבט דעם, וואָס האָט מיך געשיקט, האָט אייביק לעבן, און
קומט ניט צום משפט, נייערט איז אַריבערגעגאַנגען פון דעם טויט אין
לעבן אַריין.
25 באמת, באמת, איך זאָג אייך: סע גענעענט די שָעה, און אָט איז זי,
ווען די מֵתים וועלן הערן דאָס קול פון דעם בֶּן־אֱלֹהִים, און די, וואָס
הערן, וועלן לעבן. 26 ווארים ווי דער פאָטער האָט לעבן אין זיך אַליין,
פונקט אַזוי האָט ער אויך געגעבן דעם זון צו האָבן לעבן אין זיך אַליין;
27 און ער האָט אים

געגעבן רשות צוּ טאָן מִשפּט, מַחמת ער איז דער בֶּן־אָדָם.
28 וואונדערט אייך ניט אויף דעם; וואָרים סע גענעמט די שָׁעה,
אין וועלכער אַלע, וואָס זענען אין די קְבָרים, וועלן הערן זיין קוֹל,
29 אוּן וועלן אַרויסקומען; די, וואָס האָבן געטאָן גוטס, צוּ דער
אויפשטייאונג פוּן לעבן, אוּן די, וואָס האָבן געטאָן שלעכטס, צוּ דער
אויפשטייאונג פוּן מִשפּט.
30 איך קאָן גאָרניט טאָן פוּן מיר אַליין; ווי איך הער, אַזוי מִשפּט איך;
אוּן מיין מִשפּט איז גערעכט, מַחמת איך זוּך ניט מיין אייגענעם רָצון,
נייערט דעם רָצון פוּן דעם, וואָס האָט מיך געשיקט. 31 אויב איך זאָג
עֵדות אויף מיר אַליין, איז מיין עֵדות ניט אֱמת. 32 פאַראַן אַן אַנדערער,
וואָס זאָגט עֵדות וועגן מיר; אוּן איך ווייס, אַז דאָס עֵדות, וואָס ער איז
מֵעיד אויף מיר, איז אֱמת. 33 איר האָט געשיקט צוּ יוֹחָנָן, אוּן ער האָט
עֵדות געזאָגט פאַר דעם אֱמת. 34 איך אָבער נעם ניט אָן דאָס עֵדות זאָגן
פוּן אַ מענטשן; נייערט איך זאָג דאָס, כְּדי איר זאָלט גערַאַטעוועט
ווערן. 35 ער איז געווען אַ ליכט, וואָס האָט געברענט אוּן געשיינט,
אוּן איר זענט געווען גרייט זיך משַׂמֵחַ צוּ זיין אַ צייט אין זיין ליכט.
36 אָבער איך האָב אַן עֵדות, וואָס איז גרעסער איידער יוֹחָנָנס, וואָרים
די מַעשׂים, וואָס דער פאָטער האָט מיר געגעבן ממַלא צוּ זיין, טאָקע
די מַעשׂים, וואָס איך טוּ, זאָגן עֵדות אויף מיר, אַז דער פאָטער האָט
מיך געשיקט. 37 אוּן דער פאָטער, וואָס האָט מיך געשיקט, האָט עֵדות
געזאָגט אויף מיר. איר האָט אויך צוּמאָל ניט גהערט זיין קוֹל, אוּן
אויך ניט געזען זיין געשטאַלט. 38 אוּן זיין וואָרט טוט ניט רוען אין
אייך, וואָרים וועמען ער האָט געשיקט, דעם גלויבט איר ניט. 39 איר
פאָרשט די כְּתבי־הַקוֹדֶש, מַחמת איר מיינט, אַז אין זיי האָט איר
אייביק לעבן; אוּן זיי זענען עס, וואָס זאָגן עֵדות אויף מיר; 40 אוּן איר
ווילט ניט קומען צוּ מיר, כְּדי איר זאָלט האָבן לעבן. 41 איך נעם ניט אָן
קיין כָּבוד פוּן מענטשן; 42 איך קען אייך, איר וואָס האָט ניט אין זיך
די ליבשאַפט פוּן גאָט. 43 איך בין געקומען אין מיין פאָטערס נאָמען,
אוּן איר זענט מיך ניט מקַבל; אויב אַן אַנדערער וועט קומען אין זיין
אייגענעם נאָמען, אים וועט איר מקַבל זיין. 44 וויאַזוי קאָנט איר
גלויבן, וואָס נעמט אָן כָּבוד איינער פוּן דעם אַנדערן, אוּן דעם כָּבוד,
וואָס קומט פוּן דעם איינציקן גאָט, זוכט איר ניט? 45 מיינט ניט, אַז
איך וועל אייך פאַרקלאָגן פאַר דעם פאָטער; פאַראַן איז איינער, וואָס
טוט אייך פאַרקלאָגן, משה, אויף וועמען איר פאַרלאָזט אייך.
46 וואָרים וואָלט איר

געגלויבט משהן, וואָלט איר אויך מיר געגלויבט, מחמת ער האָט געשריבן פונוועגן מיר.[1] 47 אויב אָבער איר גלויבט ניט זיינע פתובים, ווי‌אַזוי וועט איר גלויבן מיינע רייד?

ו דערנאָך איז יֵשוּעַ אַריבער איוף דער אַנדערער זייט פון דעם יַם־הַגָּלִיל, בייַ טְבֶרְיָה. 2 און אַ גרויסער עולם איז אים נאָכגעגאַנגען, מחמת זיי האָבן געזען די וואונדער, וואָס ער האָט געטאָן מיט די קראַנקע. 3 און יֵשוּעַ איז אַרויפגעגאַנגען אויף דעם בהַרג, און האָט זיך דאָרטן אַנידערגעזעצט מיט זיינע תַּלמידים. 4 און ער איז געווען נאָענט צום יידישן יום־טוב פֶּסח. 5 און בעת יֵשוּעַ האָט אויפגעהויבן זיינע אויגן, און געזען, אַז אַ גרויסער עולם דערנענטערט זיך צו אים, האָט ער געזאָגט צו פיליפוס: פונוואַנען זאָלן מיר קויפן ברויט, כדי די דאָזיקע זאָלן האָבן וואָס צו עסן? 6 אין דאָס האָט ער געזאָגט, אים צו פרואוון; וואָרים ער אַליין ער האָט געוואוסט, וואָס ער וועט טאָן. 7 האָט אים פיליפוס געענטפערט: פאַר צוויי הונדערט דינָרים ברויט וועט פאַר זיי ניט זיין גענוג, אַז יעדער איינער זאָל כאָטש קריגן אַביסל. 8 זאָגט צו אים איינער פון זיינע תַּלמידים, אַנדריי, דער ברודער פון שִׁמעוֹן פעטרוס: 9 פאַראַן דאָ אַ ינגל, וואָס האָט פינף גערשטן־ברויטן און צוויי פיש; אָבער וואָס איז דאָס פאַר אַזויפיל? 10 האָט יֵשוּעַ געזאָגט: הייסט די מענטשן זיך אַנידערזעצן. און עס איז געווען אַ סַך גרָז אויף יענעם פלאַץ. אוין די מענטשן האָבן זיך אַנידערגעזעצט, אַרום פינף טויזנט אין צאָל. 11 און יֵשוּעַ האָט גענומען די ברויטן, און אַז ער האָט אַ בְּרָכה געמאַכט, האָט ער זיי פונאַנדערגעטיילט צו די, וואָס זענען געווען אנידערגעזעצט; און אַזוי איוך פון די פיש, וויפל זיי האָבן געוואָלט. 12 און אַז זיי זענען געוואָרן זאַט, האָט ער געזאָגט צו זיינע תַּלמידים: זאַמלט צוזויף די איבערגעבליבענע ברעקלעך, אַז ס׳זאָל גאָרניט פאַרלוירן גיין. 13 און זיי האָבן זיי צוזויפגענומען און האָבן אָנגעפילט צוועלף קערב מיט ברעקלעך פון די פינף גערשטן־ברויטן, וואָס זענען איבערגעבליבן פון די, וואָס האָבן געגעסן. 14 און בעת די מענטשן האָבן געזען דעם נס, וואָס ער האָט געטאָן, האָבן זיי געזאָגט: דאָס איז באֱמת דער נָביא, וואָס דאַרף קומען אויף דער וועלט.

15 און בעת יֵשוּעַ האָט באַמערקט, אַז זיי האָבן בדֵעה צו קומען און אים נעמען מיט געוואָלט, כדי אים צו מאַכן פאַר אַ מֶלך, האָט ער זיך ווידער צוריקגעצויגן אַליין אויף דעם בארג.

16 און אַז עס איז געוואָרן אָוונט, האָבן זיינע תַּלמידים אַראָפגענידערט צום יַם, 17 און זיי זענען אַריַנגעגאַנגען אין אַ שיף אַריין, און זענען אַריבערגעפאָרן דעם יַם קיין כּפַר־נַחום. און עס איז שוין געווען פינצטער, און יֵשוּעַ איז נאָך ניט געקומען צו זיי. 18 און דער יַם האָט זיך אויפגעהויבן, ווייל אַ גרויסער ווינט האָט געבלאָזן. 19 און נאָכדעם ווי זיי זענען אָפּגעפאָרן אַן עֶרֶך פון

[1] דברים יח, 15-18.

פּינחס־אוּן צוואַנציק, אָדער דרייסיק סטאַדיעס, האָבן זיי געזען יֵשוּעַן גיין אויפן יַם, אוּן זיך דערנענטערן צוּ דער שיף. אוּן זיי האָבן מוֹרא
געהאַט. 20 אָבער ער האָט צוּ זיי געזאָגט: דאָס בין איך; האָט ניט קיין מוֹרא. 21 אוּן זיי האָבן אים געוואָלט אַריינגענעמען אין דער שיף; אוּן די שיף האָט זיך תֵּכף דערנענטערט צוּם לאַנד, וואוהין זיי זענען געפאָרן.
22 אויף מאָרגן האָט דאָס פאָלק, וואָס איז געשטאַנען אויף דער אַנדערער זייט יַם, געזען, אַז דאָרטן איז ניט געווען קיין אַנדערע שיף אויסער איינער, אוּן אַז יֵשוּעַ איז ניט אַריינגעגאַנגען מיט זיינע תַּלמידים אין דער שיף אַריין, נייערט, אַז זיינע תַּלמידים זענען אַוועקגעפאָרן אַליין. 23 עס זענען אָבער אָנגעקומען אַנדערע שיפן פוּן טִבֶרְיָה, נאָענט צוּ דעם פלאַץ, וואוּ זיי האָבן געגעסן דאָס ברויט, נאָכדעם ווי דער האַר האָט אַ בְּרָכה געמאַכט; 24 אוּן וועז דאָס פאָלק האָט געזען, אַז יֵשוּעַ איז דאָרט ניטא, אוּן אויך ניט זיינע תַּלמידים, זענען זיי אַריין אין די שיפן, אוּן זענען געפאָרן קיין כּפר־נַחוּם, אוּן האָבן געזוכט יֵשוּעַן.
25 אוּן אַז זיי האָבן אים געפוּנען אויף יענער זייט יַם, האָבן זיי צוּ אים געזאָגט: רֶבִּי, וועז ביסטוּ אַהערגעקומען? 26 האָט יֵשוּעַ זיי געענטפערט, אוּן געזאָגט: באמת, באמת, איך זאָג אייך, איר זוכט מיך, ניט מַחמת איר האָט געזען די נִסים, נייערט ווייל איר האָט געגעסן פוּן די ברויטן, אוּן זענט זאַט געוואָרן. 27 מִיט אייך ניט פאַר דער שפּייז, וואָס גייט פאַרלוירן, נייערט פאַר דער שפּייז, וואָס פאַרבלייבט פאַר דעם אייביקן לעבן, וואָס דער בֶּן־אָדָם וועט אייך געבן; וואָרים אויף אים האָט גאָט, דער פאָטער, אַרויפגעלייגט זיין חֲתִימה. 28 אוּן זיי האָבן צוּ אים געזאָגט: וואָס זאָלן מיר טאָן, כּדי צוּ טאָן די מַעשׂים פוּן גאָט? 29 האָט יֵשוּעַ געענטפערט, אוּן צוּ זיי געזאָגט: דאָס איז דאָס וועֶרק פוּן גאָט, אַז איר זאָלט גלויבן אין אים, וועמען ער האָט געשיקט. 30 אוּן זיי האָבּ צוּ אים געזאָגט: וואָס טוסטוּ דען פאַר אַ נס, אַז מיר זאָלן זען, אוּן דיר גלויבן? וואָס טוסטוּ אויף? 31 אונדזערע אָבות האָבן געגעסן מַן אין דער מִדבּר; ווי סע שטייט געשריבן: ער האָט זיי געגעבן צוּ עסן ברויט פוּן הימל.[1] 32 האָט יֵשוּעַ צוּ זיי געזאָגט: באמת, באמת, איך זאָג אייך, ניט מֹשה האָט אייך געגעבן ברויט פוּן הימל, נייערט מיין פאָטער גיט אייך דאָס אֱמֶתע ברויט פוּן הימל. 33 וואָרים דאָס ברויט פוּן גאָט איז דאָס, וואָס קומט אַראָפּ פוּן הימל, אוּן גיט לעבן צוּ דער וועלט. 34 האָבן זיי צוּ אים געזאָגט: האַר, גיב אונדז תָּמיד דאָס דאָזיקע ברויט.
35 אוּן יֵשוּעַ האָט צוּ זיי געזאָגט: איך בין דאָס ברויט פוּן לעבן;

[1] שמות טז, 4, 15; תהלים עח, 24; קה, 40.

דער, וואָס קומט צוּ מיר, וועט קיינמאָל ניט הונגעריק זיין, אוּן דער, וואָס גלויבט אין מיר, וועט קיינמאָל ניט זיין דאָרשטיק. 36 אָבער איך האָב אייך געזאָגט, אַז איר האָט מיך געזען, אוּן דאָך האָט איר ניט געגלויבט. 37 אַצלדינג, וואָס דער פאָטער גיט מיר, וועט קומען צוּ מיר; אוּן דעם, וואָס קומט צוּ מיר, אים וועל איך באַיי־אוֹפן ניט אַרויסוואַרפן. 38 וואָרים איך בין אַראָפגעקומען פוּן הימל, ניט צוּ טאָן מיין אייגענעם רָצון, נייערט דעם רָצון פוּן אים, וואָס האָט מיך געשיקט. 39 אוּן דאָס איז דער רָצון פוּן אים, וואָס האָט מיך געשיקט, אַז פוּן דעם אַלעמען, וואָס ער האָט מיר געגעבן, זאָל איך גאָרניט פאַרלירן, נייערט איך זאָל עס אויפשטעלן אין דעם לעצטן טאָג. 40 וואָרים דאָס איז דער רָצון פוּן מיין פאָטער, אַז יעדער איינער, וואָס זעט דעם זוּן, אוּן גלויבט אין אים, זאָל האָבן אייביק לעבן; אוּן איך וועל אים אויפשטעלן אין דעם לעצטן טאָג.

41 די יִידן האָבן דעריבער געמורמלט קעגן אים, מַחמת ער האָט געזאָגט: איך בין דאָס ברויט, וואָס איז אַראָפגעקומען פוּן הימל. 42 אוּן זיי האָבן גענזאָגט: איז ניט דער דאָזיקער יֵשוּעַ בֶּן־יוֹסף, וועמעס פאָטער אוּן מוטער מיר קענען? ווי‌אַזוי טוט ער איצט זאָגן: איך בין אַראָפגעקומען פוּן הימל? 43 האָט יֵשוּעַ געענטפערט, אוּן צוּ זיי געזאָגט: מורמלט ניט צווישן זיך. 44 קיינער קאָן ניט קומען צוּ מיר, סיידן דער פאָטער, וואָס האָט מיך געשיקט, ציט אים; אוּן איך וועל אים אויפשטעלן אין דעם לעצטן טאָג. 45 סע שטייט געשריבן אין די נביאים: אוּן זיי וועלן אַלע זיין געלערנט פוּן גאָט.[1] יעדער איינער, וואָס האָט געהערט אוּן געלערנט פוּן דעם פאָטער, קומט צוּ מיר. 46 ניט, אַז עמיצער האָט געזען דעם פאָטער, אַחוץ דער, וואָס איז פוּן גאָט, ער האָט געזען דעם פאָטער. 47 באמת, באמת, איך זאָג אייך, דער, וואָס גלויבט אין מיר, האָט אייביק לעבן. 48 איך בין דאָס ברויט פוּן לעבן. 49 אייערע אָבות האָבן געגעסן מַן אין דער מִדבר, אוּן זענען געשטאָרבן. 50 דאָס דאָזיקע איז דאָס ברויט, וואָס קומט אַראָפּ פוּן הימל, כּדי מע זאָל עסן דערפוּן, אוּן ניט שטאַרבן. 51 איך בין דאָס לעבעדיקע ברויט, וואָס איז אַראָפגעקומען פוּן הימל; אויב עמיצער וועט עסן פוּן דעם דאָזיקן ברויט, וועט ער לעבן אויף אייביק; אוּן דאָס ברויט, וואָס איך וועל געבן פאַר דעם לעבן פוּן דער וועלט, איז מיין פלייש.

52 די יִידן האָבן זיך דעריבער געאַמפּערט איינער מיט דעם אַנדערן, אַזוי צוּ זאָגן: ווי‌אַזוי קען ער אוּנדז געבן זיין קלייש צוּ עסן? 53 יֵשוּעַ האָט דעריבער צוּ זיי געזאָגט: באמת, באמת, איך זאָג אייך, אויב איר וועט ניט עסן דאָס פלייש פוּן דעם בֶּן־אָדָם, אוּן טרינקען זיין בלוט, האָט איר ניט קיין לעבן

[1] ישעיה נד, 13.

אין זיך. 54 דער, וואָס עסט מיין פלייש, אוּן טרינקט מיין בלוט, האָט אייביק לעבן; אוּן איך וועל אים אויפשטעלן אין דעם לעצטן טאָג. 55 וואָרים מיין פלייש איז אֱמֶתע שפּייז, אוּן מיין בלוט איז אֱמֶתער געטראַנק. 56 דער, וואָס עסט מיין פלייש, אוּן טרינקט מיין בלוט, רוט אין מיר, אוּן איך אין אים. 57 אַזוֹיווי דער לעבעדיקער פאָטער האָט מיך געשיקט, אוּן איך לעב פּוּנוועגן דעם פאָטער, אַזוי וועט דער, וואָס עסט מיך, אויך לעבן פּוּן מיינעטוועגן. 58 דאָס דאָזיקע איז דאָס ברויט, וואָס איז אַראָפּגעקומען פּוּן הימל: ניט ווי אייערע אָבות האָבן געגעסן, אוּן זענען געשטאָרבן; דער, וואָס עסט דאָס דאָזיקע ברויט, וועט לעבן אויף אייביק. 59 דאָס דאָזיקע האָט ער געזאָגט אין דער שול, בעת ער האָט געלערנט אין כּפר־נַחוּם.

60 אוּן אַ סַך פּוּן זיינע תַּלמידים, בעת זיי האָבן דאָס געהערט, האָבן געזאָגט: דאָס איז אַ הארב ווארט; ווער קאָן דאָס הערן? 61 יֵשוּע האָט אָבער פאַרשטאַנען אין זיך, אַז זיינע תַּלמידים האָבן געמורמלט דערביי, האָט ער צו זיי געזאָגט: טוט דאָס אייך גוֹרם זיין צו שטרויכלען? 62 אוּן וואָס, אויב איר זאָלט זען דעם בֶּן־אָדָם אַרויפגיין, וואו ער איז פריער געווען? 63 דער גייסט איז דאָס, וואָס גיט לעבן; דאָס פלייש נוצט צו גאָרניט; די רייד, וואָס איך האָב גערעדט צו אייך, זענען גייסט אוּן לעבן. 64 אָבער פאַראַן עטלעכע צווישן אייך, וואָס גלויבן ניט. וואָרים יֵשוּע האָט געוואוסט פּוּן אָנהייב אָן, ווער עס זענען די, וואָס האָבן ניט געגלויבט, אוּן ווער עס וועט אים איבערענטפערן. 65 אוּן ער האָט געזאָגט: דערפאַר האָב איך צו אייך געזאָגט, אַז קיינער קאָן ניט קומען צו מיר, סיידן דאָס איז אים באַשערט געוואָרן פּוּן דעם פאָטער.

66 פּוּן דעמאָלט אָן האָבן זיך אַ סַך פּוּן זיינע תַּלמידים צוריקגעצויגן, אוּן זענען מער מיט אים ניט געגאַנגען. 67 יֵשוּע האָט דעריבער געזאָגט צו די צוועלף: ווילט איר אויך אַוועקגיין? 68 אוּן שִׁמעוֹן פּעטרוס האָט אים געענטפערט: האַר, צו וועמען זאָלן מיר גיין? דוּ האָסט די ווערטער פּוּן אייביקן לעבן. 69 אוּן מיר האָבן געגלויבט, אוּן וויסן, אַז דוּ ביסט דער הייליקער פּוּן גאָט. 70 האָט יֵשוּע זיי געענטפערט: האָב איך ניט אייך, די צוועלף, אויסדערוויילט, אוּן איינער פּוּן אייך איז אַ שָׂטָן? 71 אוּן ער האָט געררעדט פּוּן יהוּדה בֶּן־שִׁמעוֹן אִישׁ־קריוֹת, וואָרים ער איז געווען דער, וואָס האָט אים געזאָלט איבערענטפערן, הגַם איינער פּוּן די צוועלף.

7 אוּן נאָכדעם איז יֵשוּע אַרומגעגאַנגען אין גָלִיל; וואָרים ער האָט ניט געוואָלט אַרומגיין אין יהוּדה, מַחמת די יידן האָבן געזוכט אים צו טייטן.

2 אוּן דער יִידישער יוֹם־טוֹב סוּכּות הָאט זיך דערנענטערט. 3 זיינע
בריידער הָאבֶּן דערִיבּער צוּ אים געזָאגט: קער אָפּ פוּנדַאנען אוּן גיי קיין
יהוּדה, כּדי דיינע תַּלמידים זָאלן אויך זען די מַעשׂים, וואָס דוּ טוּסט.
4 וואָרים קיינער טוּט ניט קיין שוּם זַאך בּסֵתר, אוּיבּ ער בַּאַגערט אָפּן
בַּאַקַאנט צוּ זיין. אוּיבּ דוּ טוּסט די דָאזיקע זַאכן, אַנטפּלעק דיך פַּאַר
דער וועלט. 5 וואָרים אַפילוּ זיינע בריידער הָאבֶּן ניט געגלויבּט אין אים.
6 יֵשׁוּעַ הָאט דעריבּער צוּ זיי געזָאגט: מיין צייט איז נאָך ניט געקוּמען,
אָבּער אייער צייט איז אַלעמאָל גרייט. 7 די וועלט קָאן אייך ניט פיינט
הָאבּן; מיך אָבּער הָאט זי פיינט, מַחמת איך זָאג עֲדוּת אויף איר, אַז
אירע מַעשׂים זענען שלעכט. 8 גייט, זייט עוֹלה־רֶגל אויף יוֹם־טוֹב; איך
בין ניט עוֹלה־רֶגל אויף דעם דָאזיקן יוֹם־טוֹב, מַחמת מיין צייט איז נאָך
ניט ממַלא געוואָרן. 9 אוּן בּעת ער הָאט דאָס געזָאגט, איז ער געבליבּן
אין גָּליל.
10 אוּן נָאכדעם ווי זיינע בריידער זענען עוֹלה־רֶגל געוועזן אויף יוֹם־טוֹב,
איז ער אויך עוֹלה־רֶגל געוועזן, ניט אָפּן, נייערט בּסֵתר. 11 אוּן יוֹם־טוּב
הָאבֶּן אים די יִידן געזוּכט, אוּן געזָאגט: ווּאוּ איז ער? 12 אוּן עס איז
געוועזן וועגן אים אַ סַך געמורמל צווישן דעם פָּאלק; טיילּ הָאבֶּן
געזָאגט: ער איז אַ גוּטער מענטש; אַנדערע הָאבֶּן געזָאגט: ניין, ער
פַאַרפירט דָאס פָּאלק. 13 דָאך הָאט קיינער ניט געריעדט אָפּן וועגן אים,
אויס מוֹרא פַאַר די יִידן.
14 אוּן בּעת עס איז שוין געוועזן אין מיטן פוּן דעם יוֹם־טוֹב, איז יֵשׁוּעַ
אַרויפגעגאַנגען אין בֵּית־הַמִקדש אַריין, אוּן הָאט געלערנט. 15 אוּן די
יִידן הָאבֶּן זיך געחִידושט, אוּן געזָאגט: ווי‌אַזוי קָאן דער דָאזיקער
מענטש אַ סֵפר, אַז ער הָאט קיינמאָל ניט געלערנט? 16 יֵשׁוּעַ הָאט זיי
דעריבּער געענטפערט, אוּן געזָאגט: מיין תּוֹרה איז ניט מיינע, נייערט
דעמס, וואָס הָאט מיך געשיקט. 17 אוּיבּ עמיצער איז ווילּיק צוּ טָאן
זיין רָצוֹן, וועט ער וויסן פוּן דער לערנונג, צי זי איז פוּן גָאט, אָדער
צי איך רעד פוּן מיר אַליין. 18 דער, וואָס רעדט פוּן זיך אַליין, זוכט
זיין אייגענעם כָּבוֹד; דער אָבּער, וואָס זוכט דעם כָּבוֹד פוּן דעם, וואָס
הָאט אים געשיקט, דער דָאזיקער איז וואָרהַאפטיק, אוּן קיין
אוּמגערעכטיקייט איז אין אים ניטָא. 19 הָאט אייך מֹשה ניט געגעבּן די
תּוֹרה? אוּן דָאך הַאלט קיינער ניט פוּן אייך די תּוֹרה. פַאַרוואָס זוכט
איר מיך צוּ טייטן? 20 אוּן דער הָמוֹן הָאט אים געענטפערט: דוּ הָאסט
אַ בייזן גייסט; ווער זוכט דיך צוּ טייטן? 21 הָאט יֵשׁוּעַ געענטפערט,
אוּן צוּ זיי געזָאגט: איך הָאבּ געטָאן איין זַאך, אוּן איר אַלע חִידושט
זיך דעריבּער. 22 מֹשה הָאט אייך געגעבּן מִצוַת־מִילה (ניט, אַז עס איז
פוּן מֹשהן, נייערט פוּן די אָבוֹת),

אוֹן איר זענט שַׁבת מַל אַ מענטשן. 23 בִּכֵּן, אויב מען איז מַל אַ מענטשן אוֹם שַׁבת, כּדי ניט עוֹבר צוּ זיין אויף תּוֹרַת־מֹשה, פֿאַרוואָס צערנט איר אויף מיר, ווײַל איך האָב שַׁבת אַ גאַנצן מענטצן געזונט געמאַכט? 24 מִשפּט ניט לפּנים, נייערט מִשפּט אַ גערעכט מִשפּט.
25 אוֹן עטלעכע ירושָׁלַיִמער האָבן געזאָגט: איז דאָס ניט דער, וועמען זיי זוכן צוּ טייטן? 26 אָט רעדט ער אָפֿן, אוֹן זיי זאָגן אים גאָרניט. זאָל עס זיין, אַז די שָׂרים ווייסן באֱמת, אַז דאָס איז דער מָשִׁיחַ? 27 מיר ווייסן פוּנוואַנען ער איז; אָבער ווען מָשִׁיחַ ווען קוּמען, וועט קיינער ניט ווייסן פוּנוואַנען ער איז. 28 יֵשוּע האָט דעריבּער אויסגערופֿן אין דעם בֵּית־הַמִקדש, בּעת ער האָט געלערנט, אוֹן געזאָגט: איר קענט מיך, אוֹן איר ווייסט פוּנוואַנען איך בין? איך בין אָבער ניט געקוּמען פוּן מיר אַליין, נייערט דער, ווען האָט מיך געשיקט, איז ווערהאַפטיק, אוֹן אים קענט איר ניט. 29 איך קען אים, מַחמת איך בין פוּן אים, אוֹן ער האָט מיך געשיקט. 30 זיי האָבן דעריבּער געזוכט אים צוּ כאַפֿן; נאָר קיינער האָט ניט געלייגט קיין האַנט אויף אים, מַחמת זיין שָׁעה איז נאָך ניט געקוּמען. 31 אָבער אַ סַך פוּן דעם פֿאָלק האָבן געגלויבּט אין אים, אוֹן זיי האָבן געזאָגט: ווען מָשִׁיחַ וועט קוּמען, וועט ער דען טאָן מער נִסים, ווי דער דאָזיקער האָט געטאָן?
32 אוֹן די פֿרושים האָבן געהערט, ווי דאָס פֿאָלק רעדט אַזוינס וועגן אים, אוֹן די ראָשי־כֹּהֲנים אוֹן די פֿרושים האָבן אַרויסגעשיקט באַדינער אים צוּ כאַפֿן. 33 יֵשוּע האָט דעריבּער געזאָגט: נאָך אַ קלייניע ווייל בין איך מיט אייך, דערנאָך גיי איך צוּ אים, ווען האָט מיך געשיקט; 34 איר וועט מיך זוכן, אוֹן וועט מיך ניט געפֿינען; אוֹן ווו איך בין, קאָנט איר ניט קוּמען. 35 האָבן די יידן געזאָגט איינער צוּם אַנדערן: וואוהין טראַכט ער צוּ גיין, ווען מיר וועלן אים ניט געפֿינען? וועט ער אֶפשר גיין צוּ די אין גָלוּת צווישן די גריכן, אוֹן לערנען די גריכן? 36 ווען מיינט דאָס ווארט, ווען ער האָט געזאָגט: איר וועט מיך זוכן אוֹן ניט געפֿינען; אוֹן ווו איך בין, קאָנט איר ניט קוּמען?
37 אוֹן אין דעם לעצטן טאָג, דעם גרויסן טאָג פוּנעם יוֹם־טוֹב, איז יֵשוּע געשטאַנען, אוֹן האָט אויסגערופֿן: אויב עמיצער איז דאָרשטיק, זאָל ער קוּמען צוּ מיר אוֹן טרינקען. 38 דער, ווען גלויבּט אין מיר, וועלן פוּן זיין לייַב, לויט ווי דער פָּסוק זאָגט, פליסן טייכן פוּן לעבעדיק ווַאסער.[1] 39 אוֹן דאָס האָט ער דערעדט פוּן דעם רוּחַ־הַקוֹדֶש, ווען די, ווען גלויבּן אין אים, האָבן באַדאַרפט מקַבל זיין; ווַארים דער רוּחַ־הַקוֹדֶש איז נאָך ניט געווען געגעבּן געווָארן, מַחמת יֵשוּע איז נאך ניט געווען פאַרהערלעכט. 40 אוֹן טייל פוּן

[1] ישעיה מד, 3.

דעם פאָלק, בעת זיי האָבן געהערט די דאָזיקע רייד, האָבן געזאָגט:
דער דאָזיקער איז באֶמת דער נָביא. 41 אַנדערע האָבן געזאָגט: דאָס איז
דער מָשִׁיחַ. אַנדערע ווידער האָבן געזאָגט: וואָס, צי טוּט דער מָשִׁיחַ
אַרויסקוּמען פון גָליל? 42 האָבן ניט די כִּתבֵי־הַקוֹדֶש געזאָגט, אַז דער
מָשִׁיחַ קוּמט פון דעם זאָמען פון דָוִדן, און פון בֵּית־לֶחֶם, די שטאָט,
פון וואַנען דָוִד איז געווען? 43 און עס האָט זיך אויפגעהויבן וועגן אים
אַ מַחלוֹקה ביים פאָלק. 44 און טייל פון זיי האָבן אים געוואָלט כאַפּן;
נאָר קיינער האָט אויף אים ניט געלייגט אַ האַנט.
45 און די באַדינער זענען דעריבער געקוּמען צו די ראָשי־כֹּהַנים און די
פּרוּשים; און יענע האָבן צו זיי געזאָגט: פאַרוואָס האָט איר אים ניט
געבראַכט? 46 האָבן די באַדינער געענטפערט: ס׳האָט נאָך קיינמאָל אַ
מענטש אַזוי גערעדט, ווי דער דאָזיקער מענטש! 47 האָבן די פּרוּשים
זיי געענטפערט: זענט איר אויך פאַרפירט געוואָרן? 48 צי האָט
עמיצער פון די שָׂרים, אָדער פון די פּרוּשים, געגלויבט אין אים?
49 אָבער דער דאָזיקער הַמוֹן, וואָס קען ניט די תּוֹרה, איז פאַרשאָלטן.
50 זאָגט צו זיי נַקדימוֹן, דער, וואָס איז צו אים פריער געקוּמען, הַגַם
ער איז געווען איינער פון זיי: 51 מִשפּט דען אונדזער תּוֹרה אַ
מענטשן; איידער זי הערט קוֹדם פון אים אַליין, און מע ווייסט וואָס
ער טוּט? 52 האָבן זיי געענטפערט, און צו אים געזאָגט: ביסטו אויך
פון גָליל? פאָרש, און זע, אַז פון גָליל שטייט ניט אויף קיין נָביא.
53 און איטלעצער איז זיך אַהיימגעגאַנגען.
ח (און יֵשוּעַ איז געגאַנגען צו דעם הַר־הַזֵיתים. 2 אָבער אין דער פרי
איז ער ווידער געקוּמען אין דעם בֵּית־הַמִקדש אַריין, און דאָס גאַנצע
פאָלק איז געקוּמען צו אים; און ער האָט זיך אַנידערגעזעצט, און האָט
זיי געלערנט. 3 און די סוֹפרים און די פּרוּשים האָבן געבראַכט אַ פרוי,
וואָס מען האָט געכאַפּט ביי זנוּת; און זיי האָבן זי אַוועקגעשטעלט אין
דער מיט, 4 און האָבן צו אים געזאָגט: רֶבי, די דאָזיקע אִשה איז
געכאַפּט געוואָרן ביי זנוּת, טאַקע בשַעת מַעשֹה. 5 אין דער תּוֹרה האָט
אונדז מֹשה געבאָטן אַזוינע צו פאַרשטיינען;[1] וואָס זאָגסטו דערצו?
6 און דאָס האָבן זיי געזאָגט, אים צו פּרוּאוון, כּדי זיי זאָלן עפּעס האָבן
וועגן וואָס אים צו פאַרקלאָגן. אָבער יֵשוּעַ האָט זיך אייַנגעבויגן, און
געשריבן מיטן פינגער אויף דער ערד. 7 און אַזוֹיווי זיי האָבן געהאַלטן
אין פרעגן ווייטער, האָט ער זיך אויפגעהויבן, און האָט צו זיי
געזאָגט: דער צווישן אייך, וואָס איז אָן אַ זינד, זאָל זיין דער ערשטער
צו וואָריפן אויף איר אַ שטיין. 8 און ער האָט זיך ווידער אייַנגעבויגן,
און געשריבן

[1] ויקרא כ, 10; דברים כב, 22.

אויף דער ערד. 9 אוּן אַז זיי האָבן דאָס געהערט, זענען זיי אַרויסגעגאַנגען איינער נאָכן אַנדערן, אָנהייבנדיק פּוּן דעם עלטסטן, ביזן לעצטן; אוּן יֵשׁוּעַ איז געבליבן אַליין, אוּן די פּרוי איז געשטאַנען אין דער מיט. 10 אוּן יֵשׁוּעַ האָט זיך אויפגעהויבן, אוּן האָט צוּ איר געזאָגט: אִשה, וואוּ זענען זיי? האָט דיך קיינער ניט פאַרמִשפּט? 11 אוּן זי האָט געזאָגט: קיינער ניט, האַר. האָט יֵשׁוּעַ צוּ איר געזאָגט: איוך איך פאַרמִשפּט דיך ניט; גיי, אוּן פּוּן איצט אָן זינדיק ניט מער.)

12 אוּן יֵשׁוּעַ האָט צוּ זיי ווידער געריעדט, אַזוי צוּ זאָגטן: איך בין דאָס ליכט פּוּן דער וועלט; דער, וואָס גייט מיר נאָך, וועט קיינמאָל ניט גיין אין דער פינצטערניש, נייערט וועט האָבן דאָס ליכט פּוּן לעבן. 13 די פּרושים האָבן דעריבער צוּ אים געזאָגט: דוּ זאָגסט עֵדות פּוּנוועגן דיר אַליין; דיין עֵדות איז ניט אֱמת. 14 אוּן יֵשׁוּעַ האָט געענטפערט, אוּן צוּ זיי געזאָגט: אויב אַפילוּ איך זאָג עֵדות פּוּנעגן מיר אַליין, איז מיין עֵדות אֱמת, וואָרים איך ווייס פּוּנוואַנען איך בין געקומען, אוּן וואוּהין איך גיי; איר אָבער ווייסט ניט פּוּנוואַנען איך קוּם, אָדער וואוּהין איך גיי. 15 איר טוּט מִשפּטן לויט דעם פלייש; איך מִשפּט קיינעם ניט. 16 אוּן אויב אַפילוּ איך טוּ מִשפּטן, איז מיין מִשפּט אֱמת; וואָרים איך בין ניט אַליין, נייערט איך אוּן דער פאָטער, וואָס האָט מיך געשיקט. 17 אוּן אויך אין דער תּוֹרה שטייט געשריבן, אַז דאָס עֵדות פּוּן צוויי מענטשן איז אֱמת.[1] 18 איך זאָג עֵדות פּוּנוועגן מיר אַליין, אוּן דער פאָטער, וואָס האָט מיך געשיקט, זאָגט אויך עֵדות פּוּנוועגן מיר. 19 זיי האָבן דעריבער צוּ אים געזאָגט: וואוּ איז דיין פאָטער? אוּן יֵשׁוּעַ האָט געענטפערט: איר קענט ניט מיך, אוּן ניט מיין פאָטער; אויב איר וואָלט מיך געקענט, וואָלט איר אויך געקענט מיין פאָטער. 20 די דאָזיקע רייד האָט ער געזאָגט אין דער שאַצקאַמער, בעת ער האָט געלערנט אין דעם בֵּית־הַמִקדש; אוּן קיינער האָט אים ניט גענומען, מַחמת זיין שָׁעה איז נאָך ניט געווען געקומען.

21 ער האָט דעריבער ווידער צוּ זיי געזאָגט: איך גיי אַוועק, אוּן איר וועט מיך זוכן; אָבער איר וועט שטאַרבן אין אייערע זינד; וואוּהין איך גיי, קענט איר ניט קומען. 22 האָבן די יִידן דעריבער געזאָגט: וויל ער זיך אָפשר טייטן, מַחמת ער זאָגט: וואוּהין איך גיי, קענט איר ניט קומען? 23 אוּן ער האָט צוּ זיי געזאָגט: איר זענט פּוּן אוּנטן, איך בין פּוּן אויבן; איר זענט פּוּן דער וועלט; איך בין ניט פּוּן דער וועלט. 24 דערפאַר האָב איך צוּ אייך געזאָגט, אַז איר וועט שטאַרבן אין אייערע זינד. וואָרים סיידן איר וועט גלויבן, אַז איך בין עס,

---

[1] דברים יט, 15.

וועט איר שטאַרבן אין אייערע זינד. 25 האָבן זיי צוּ אים געזאָגט: ווער
ביסטוּ? אוּן יֵשוּעַ האָט צוּ זיי געזאָגט: טאַקע דער, וואָס איך רעדן
איך געזאָגט פּוּן אָנהייב אָן. 26 איך האָבּ אַ סַך צוּ רעדן פּוּנוועגן אייך,
אוּן צוּ מִשפּטן; אָבּער דער, וואָס האָט מיך געשיקט, איז אֱמת. אוּן
דאָס, וואָס איך האָבּ פּוּן אים גֶהערט, דאָס רעד איך צוּ דער וועלט.
27 נאָר זיי האָבן ניט פֿאַרשטאַנען, אַז ער האָט צוּ זיי גערעדט פּוּן דעם
פֿאָטער. 28 יֵשוּעַ האָט דעריבּער געזאָגט: בּעת איר וועט האָבן
דערהויבּן דעם בֶּן־אָדָם, דעמאָלט וועט איר ווייסן, אַז איך בּין ער, אוּן
אַז איך טוּ גאָרנִיט פּוּן מיר אַליין, נייערט ווי דער פֿאָטער האָט מיך
געלערנט, אַזוי רעד איך. 29 אוּן דער, וואָס האָט מיך געשיקט, איז מיט
מיר; ער האָט מיך ניט געלאָזן אַליין; וואָרים איך טוּ תָּמיד דאָס, וואָס
אים איז וואויילגעפעלן. 30 בּעת ער האָט דאָס געזאָגט, האָבּן אַ סַך
געגלויבּט אין אים.
31 יֵשוּעַ האָט דעריבּער געזאָגט צוּ יענע יִידן, וואָס האָבּן אין אים
געגלויבּט: אויבּ איר וועט בּלייבּן בּיי מיין וואָרט, זענט איר בּאֱמת
מיינע תַּלמידים, 32 אוּן איר וועט קענען דעם אֱמת, אוּן דער אֱמת וועט
אייך מאַכן פּריי. 33 האָבּן זיי אים געענטפֿערט: מיר זענען אַבְרָהמס
זאָמען, אוּן זענען נאָך קיינמאָל ניט געווען פֿאַרקנעכט צוּ קיין
מענטשן; ווי‌אַזוי זאָגסטוּ: איר וועט ווערן פּריי?
34 אוּן יֵשוּעַ האָט זיי געענטפֿערט: באמת, באמת, איך זאָג אייך: יעדער
אייגנער, וואָס באַגייט אַ זינד, איז דער קנעכט פּוּן זינד. 35 אוּן דער
קנעכט פֿאַרבלייבּט ניט אין דעם הויז אויף אייביק; דער זוּן פֿאַרבלייבּט
אויף אייביק. 36 דעריבּער, אויבּ דער זוּן וועט אייך מאַכן פּריי, וועט
איר באֱמת זיין פּריי. 37 איך ווייס, אַז איר זענט אַבְרָהמס זאָמען; אָבּער
איר זוכט מיך צוּ טייטן, מַחמת מיין וואָרט געפינט ניט קיין פּלאַץ בּיי
אייך. 38 איך רעד דאָס, וואָס איך האָבּ געזען בּיי מיין פֿאָטער, אוּן איר
טוּט אויך דאָס, וואָס איר האָט געהערט פּוּן אייער פֿאָטער.
39 אוּן זיי האָבן געענטפֿערט, אוּן צוּ אים געזאָגט: אַבְרָהם איז אונדזער
פֿאָטער. זאָגט יֵשוּעַ צוּ זיי: ווען איר וואָלט געווען אַבְרָהמס קינדער,
וואָלט איר געטאָן די מַעשׂים פּוּן אַבְרָהמען. 40 אָבּער איר זוכט מיך
איצט צוּ טייטן, אַ מענטשן, וואָס האָט אייך געזאָגט דעם אֱמת, וועלכן
איך האָבּ געהערט פּוּן גאָט; דאָס האָט אַבְרָהם ניט געטאָן. 41 איר טוּט
די מַעשׂים פּוּן אייער פֿאָטער. האָבן זיי צוּ אים געזאָגט: מיר זענען ניט
געבוירן געוואָרן דוּרך זנוּת; מיר האָבן איין פֿאָטער, גאָט. 42 האָט
יֵשוּעַ צוּ זיי געזאָגט: ווען

גאָט וואָלט געווען אייער פאָטער, וואָלט איר מיך ליב געהאַט, וואָרים
איך בין אַרויסגעגאנגען אוּן בין געקומען פוּן גאָט; וואָרים ניט פוּן מיר
אַליין בין איך געקומען, נייערט ער האָט מיך געשיקט. 43 פאַרוואָס
פארשטייט איר ניט מיין לָשון? דערפאַר וויייל איר קאָנט ניט הערן מיין
וואָרט. 44 איר זענט פוּן אייער פאָטער, דעם שָׂטן, אוּן די תַּאוות פוּן
אייער פאָטער – דאָס איז אייער רָצון צוּ טאָן. ער איז געווען אַ רוֹצֵחַ
פוּן אָנהייב אָן, אוּן איז ניט געשטאַנען אין דעם אֱמת, מַחמת עס איז
אין אים ניטאָ קיין אֱמת. בשַׁעת ער רעדט אַ ליגן, רעדט ער לויט זיין
אייגענער טֶבע, וואָרים ער איז אַ שַׁקרן, אוּן דער פאָטער פוּן שֶׁקר.
45 אָבער וויייל איך זאָג דעם אֱמט, גלויבט איר מיר ניט. 46 ווער פוּן
אייך טוט מיך באַשולדיקן אין אַ זינד? אויב איך זאָג אֱמת, פאַרוואָס
גלויבט איר מיר ניט? 47 דער, וואָס איז פוּן גאָט, טוט הערן די רייד פוּן
גאָט; דעריבער הערט איר זיי ניט, מַחמת איר זענט ניט פוּן גאָט.
48 האָבן די יידן געענטפערט, אוּן צוּ אים געזאָגט: צי זָאגן מיר ניט
מיט רעכט, אַז דוּ ביסט אַ שׂוֹמרוֹני, אוּן האָסט אַ בייזן גייסט? 49 אוּן
יֵשוּעַ האָט געענטפערט: איך האָב ניט קיין בייזן גייסט, נייערט איך
גיב אָפּ כָּבוד מיין פאָטער, אוּן איר זענט מיך מבַזה. 50 אָבער איך זוך
ניט מיין אייגענעם כָּבוד; פאַראַן איינער, וואָס טוט אים זוכן אוּן
מִשפּטן. 51 באמת, באמת, איך זָאג אייך, אויב איינער היט אָפּ מיין
וואָרט, וועט ער קיינמאָל ניט זען קיין טויט. 52 האָבן די יידן צוּ אים
געזאָגט: איצט ווייסן מיר, אַז דוּ האָסט אַ בייזן גייסט. אַבְרָהם איז
געשטאָרבן, אוּן די נביאים; אוּן דוּ זאָגסט: אויב איינער היט אָפּ מיין
וואָרט, וועט ער קיינמאָל ניט פאַרזוכן פוּן טויט. 53 ביסטוּ גרעסער פוּן
אַבְרָהם אָבינוּ, וואָס איז געשטאָרבן? אוּן די נביאים זענען געשטאָרבן;
פאַר וועמען מאַכסטוּ דיך אַליין? 54 אוּן יֵשוּעַ האָט געענטפערט: אויב
איך גיב מיר אַליין אָפּ כָּבוד, איז מיין כָּבוד גאָרניט; עס איז מיין
פאָטער, וואָס גיט מיר אָפּ כָּבוד, פוּן וועמען איר זאָגט, אַז ער איז
אייער גאָט. 55 אוּן איר האָט אים ניט געקענט; אָבער איך קען אים.
אוּן אויב איך וואָלט זאָגן: איך קען אים ניט, וואָלט איך זיין אַ ליגנער
גלייך צוּ אייך; אָבער איך קען אים, אוּן היט אָב זיין וואָרט. 56 אייער
פאָטער אַבְרָהם האָט זיך געפרייט צוּ זען מיין טָאג; אוּן ער האָט אים
געזען, אוּן זיך משַׂמֵחַ געווען. 57 די יידן האָבן דעריבער געזאָגט צוּ
אים דוּ ביסט נאָך ניט אַלט קיין פופציק יאָר, אוּן דוּ האָסט געזען
אַבְרָהמען? 58 אוּן יֵשוּעַ האָט צוּ זיי געזאָגט: באמת, באמת, איך זָאג
אייך, איידער

אַבְרָהם איז געווען, בין איך. 59 זיי האָבן דעריבער אויפגעהויבן שטיינער צו ווַארפן אויף אים; אָבער יֵשוּעַ האָט זיך פאַרבאָרגן, אוּן איז אַרויסגעגאַנגען פּוּן דעם בֵּית־הַמִקדש.

ט אוּן בּעת ער איז פאַרביַיגעגאַנגען, האָט ער געזען אַ מענטשן, ווָאס איז געווען בּלינד פּוּן זיין געבּוּרט אָן. 2 אוּן זיינע תַּלמידים האָבן אים געפרעגט: רֵבי, ווער האָט געזינדיקט, דער דאָזיקער מענטש, אָדער זיינע עלטערן, ווָאס ער איז געבּוירן געווָארן בּלינד? 3 האָט יֵשוּע געענטפערט: ניט ער האָט געזינדיקט, אוּן ניט זיינע עלטערן, נייערט כּדי די מַעשׂים פּוּן גאָט זאָלן אין אים אַנטפּלעקט ווערן. 4 מיר מוזן טאָן די מַעשׂים פּוּן אים, ווָאס האָט מיך געשיקט, כָּל־זמַן עס איז טאָג; סע קוּמט אָן די נאָכט, ווען קיינער קאָן ניט אַרבּעטן. 5 כָּל־זמַן איך בין אין דער ווועלט, בין איך דאָס ליכט פּוּן דער ווועלט. 6 בּעת ער האָט דאָס געזאָגט, האָט ער אויסגעשפּיגן אויף דער ערד, אוּן געמאַכט אַ ליים פּוּן דעם שפּייַכל, אוּן האָט אים באַשמירט די אויגן מיט דעם ליים, 7 אוּן צו אים געזאָגט: גיי, ווַאש דיך אין דעם טייך שִלוֹחַ, ווָאס איז טיַיטש: געשיקטער. ער איז דעריבער געגאַנגען, אוּן האָט זיך געוואַשן, אוּן איז צוריקגעקוּמען זעענדיק. 8 די שכֵנים, אוּן די, ווָאס האָבן אים פריער געזען, בּעת ער איז געווען אַ בּעטלער, האָבן געזאָגט: איז דאָס ניט דער, ווָאס איז געזעסן אוּן האָט געבּעטלט? 9 אַנדערע האָבן געזאָגט: ער איז עס; אַנדערע וויידער האָבן געזאָגט: ניין, נאָר ער איז ענלעך צו אים. אוּן ער האָט געזאָגט: איך בין עס. 10 האָבן זיי צו אים געזאָגט: וויאַזוי זענען דיינע אויגן געעפנט געווָארן? 11 אוּן ער האָט געענטפערט: דער מענטש, ווָאס ווערט גערופן יֵשוּע, האָט געמאַכט אַ ליים, אוּן האָט באַשמירט מיינע אויגן, אוּן האָט צו מיר געזאָגט: גיי צוּם שִלוֹחַ, אוּן ווַאש דיך; אוּן איך בין געגאַנגען אוּן האָב מיך געוואַשן, אוּן איך האָב געקריגן מיין ראִיה. 12 אוּן זיי האָבן צו אים געזאָגט: ווואוּ איז ער? האָט ער געזאָגט: איך ווייס ניט.

13 אוּן זיי האָבן געבראַכט צו די פּרוּשים דעם, ווָאס איז פריער געווען בּלינד. 14 אוּן עס איז געווען שַבּת אין יענעם טאָג, ווען יֵשוּע האָט געמאַכט דאָס ליים, אוּן געעפנט זיינע אויגן. 15 אוּן די פּרוּשים האָבן אים ווידער געפרעגט, וויאַזוי ער האָט געקריגן זיין ראִיה. אוּן ער האָט צו זיי געזאָגט: ער האָט אַרויפגעלייגט ליים אויף די אויגן, אוּן איך האָב מיך געוואַשן, אוּן איך זע. 16 אוּן עטלעכע פּוּן די פּרוּשים האָבן געזאָגט: דער דאָזיקער מענטש איז ניט פּוּן גאָט, מַחמת ער היט ניט אָפּ שַבּת. נאָר אַנדערע האָבן געזאָגט: וויאַזוי קאָן אַ מענטש, ווָאס איז אַ זינדיקער, טאָן אַזעלכע נסים? אוּן סע זענען געווען צווישן זיי הילוּקי־דֵעות. 17 אוּן זיי האָבן נאָכאַמאָל געזאָגט צוּם בלינדן: ווָאס

זאָגסטוּ פוּנוועגן אים מַחמת ער האָט דיר געעפנט דיינע אויגן? האָט ער געזאָגט: ער איז אַ נָביא.
18 אָבער די יִידן האָבן ניט געוואָלט גלויבן, אַז ער איז געווען בלינד, אוּן האָט געקריגן זייַן ראִיה, ביז זיי האָבן גערופֿן די עלטערן פוּן דעם, וואָס האָט געקריגן זייַן ראִיה, 19 אוּן האָבן זיי געפרעגט: איז דאָס אייער זון, פוּן וועמען איר זאָגט, אַז ער איז געבוירן געוואָרן בלינד? וויאַזוי זעט ער איצט? 20 אוּן זיינע עלטערן האָבן געענטפֿערט: מיר ווייסן, אַז דאָס איז אונדזער זון, אוּן אַז ער איז געבוירן געוואָרן בלינד; 21 נאָר וויאַזוי ער זעט איצטער, ווייסן מיר ניט; אָדער ווער סע האָט אים געעפנט די אויגן, ווייסן מיר ניט. פרעגט אים; ער איז שוין אַ בַּר־דַעַת, זאָל ער רעדן פאַר זיך אַליין. 22 דאָס האָבן זיינע עלטערן געזאָגט, מַחמת זיי האָבן מוֹרא געהאַט פאַר די יִידן, וואָרים די יִידן האָבן שוין געהאַט אָפּגעמאַכט, אַז אויב עמיצער וועט אים אָנערקענען פאַר דעם מָשִׁיחַ, זאָל מען אים אויסשליסן פוּן קָהל. 23 דעריבער האָבן זיינע עלטערן געזאָגט: ער איז אַ בַּר־דַעַת, פרעגט אים.
24 אוּן זיי האָבן געפֿופֿן אַ צווייט מאָל דעם מענטשן, וואָס איז געווען בלינד, אוּן האָבן צו אים געזאָגט: גיב אָפּ כָּבוד צוּ גאָט; מיר ווייסן, אַז דער דאָזיקער מענטש איז אַ זינדיקער. 25 האָט ער געענטפֿערט: צי ער איז אַ זינדיקער, ווייס איך ניט; איין זאָך ווייס איך, אַז איך בין געווען בלינד, אוּן איצט זע איך. 26 האָבן זיי דעריבער צו אים געזאגט: וואָס האָט ער דיר געטאָן? וויאַזוי האָט ער געעפנט דיינע אויגן? 27 האָט ער זיי געענטפֿערט: איך האָב עס אייך שוין געזאָגט, אוּן איר האָט ניט געווואָלט הערן; צוּ וואָס ווילט איר דאָס נאָכאַמאָל הערן? צי ווילט איר אויך ווערן זיינע תַּלמידים? 28 אוּן זיי האָבן אים געזידלט, אוּן געזאָגט: דוּ ביסט זיין תַּלמיד; מיר אָבער זענען מֹשהס תַּלמידים. 29 מיר ווייסן, אַז גאָט האָט געredט צוּ מֹשהן; נאָר וואָס שַׁייך דעם דאָזיקן מענטשן, ווייסן מיר ניט פוּנוואַנען ער איז. 30 אוּן דער מענטש האָט געענטפֿערט: אין דעם איז דאָס חִידוש, וואָס איר ווייסט ניט פוּנוואַנען ער איז, אוּן מיר האָט ער געעפנט מיינע אויגן. 31 מיר ווייסן, אַז גאָט טוט ניט הערן קיין זינדיקע; נייערט אויב אייַנער איז אַ יְרא־שמַיִם, אוּן טוט זיין רָצון, דעם דאָזיקן הערט ער. 32 זינט די וועלט שטייט, איז נאָך ניט געהערט געוואָרן, אַז עמיצער זאָל האָבן געעפנט די אויגן פוּן אַ מענטשן, וואָס איז געבוירן געוואָרן בלינד. 33 ווען דער דאָזיקער וואָלט ניט געווען פוּן גאָט, וואָלט ער גאָרניט געקאָנט טאָן. 34 אוּן זיי האָבן געענטפֿערט, אוּן צוּ אים געזאָגט: דוּ ביסט אינגאַנצן געבוירן געוואָרן אין זינד, אוּן אונדז טוסטוּ לערנען? אוּן זיי האָבן אים אַרויסגעוואָרפן.
35 אוּן יֵשוּעַ האָט געהערט, אַז זיי האָבן אים אַרויסגעוואָרפן; אוּן ער האָט אים געפוּנען, אוּן געזאָגט:

גלויבסטוּ אין דעם בֶּן־אָדָם? 36 האָט ער געענטפערט, אוּן געזאָגט: אוּן
וואר איז ער, האַר, אַז איך זאָל קענען גלויבן אין אים. 37 האָט יֵשוּעַ צוּ
אים געזאָגט: דוּ האָסט אים געזען, אוּן דאָס איז ער, וואָס טוּט רעדן
מיט דיר. 38 האָט ער געזאָגט: האַר, איך גלויב; אוּן ער האָט זיך
געבוקט פאַר אים. 39 אוּן יֵשוּעַ האָט געזאָגט: פוּנוועגן מִשפט בין איך
געקומען אין דער דאָזיקער וועלט אַריין, כדי די, וואָס זענען ניט,
זאָלן קענען זען, אוּן כדי די, וואָס זענען, זאָלן ווערן בלינד. 40 אוּן
עטלעכע פוּן די פרושים, וואָס זענען געווען מיט אים, האָבן דאָס
געהערט, אוּן זיי האָבן צוּ אים געזאָגט: זענען מיר אויך בלינד?
41 האָט יֵשוּעַ צוּ זיי געזאָגט: וואָלט איר וואָלט געווען בלִנד, וואָלט איר
ניט געהאַט קיין זינד; אָבער איצט זאָגט איר: מיר זענען; דערפאַר
בלייבט אייער זינד.

ל באמת, באמת, איך זאָג אייך, דער, וואָס גייט ניט אַריין דוּרך דער
טיר אין דעם שאָפגעהעפט, נייערט קלעטערט אַריין אויף אַן אַנדערן
אוֹפן, יענער איז אַ גַנב אוּן אַ גַזלן. 2 אָבער דער, וואָס גייט אַריין דוּרך
דער טיר, איז דער פַאַסטוּך פוּן די שאָף. 3 פַאַר אים טוּט עפענען דער
טיר־היטער, אוּן די שאָף הערן זיין קוֹל, אוּן ער רופט זיינע אייגענע
שאָף ביים נאָמען, אוּן פירט זיי אַרויס. 4 אוּן אַז ער האָט אַרויסגעלאָזן
אַלט זיינע אייגענע, גייט ער פאָרויס פאַר זיי, אוּן די שאָף גייען אים
נאָך, ווייל זיי קענען זיין קוֹל. 5 אוּן אַ פרעמדן וועלן זיי ניט נאָכגיין,
נייערט וועלן פוּן אים אַנטרינען, ווייל זיי קענען ניט דאָס קוֹל פוּן
פרעמדע. 6 דאָס דאָזיקע מָשל האָט יֵשוּעַ געזאָגט צוּ זיי, אָבער זיי
האָבן ניט פאַרשטאַנען, וואָס ער האָט צוּ זיי געזאָגט.

7 יֵשוּעַ האָט דעריבער נאָכאַמאָל צוּ זיי געזאָגט: באמת, באמת, איך
זאָג אייך, איך בין די טיר פוּן די שאָף. 8 אַלע, וואָס זענען געקומען
פאַר מיר, זענען גַנבים אוּן גַזלָנים; אָבער די שאָף האָבן זיך צוּ זיי ניט
צוּגעהערט. 9 איך בין די טיר; אויב עמיצער וועט דוּרך מיר אַריַנגיין,
וועט ער נִיצול ווערן, אוּן וועט אַריַנגיין אוּן אַרויסגיין, אוּן געפינען
פיטערונג. 10 דער גַנב קומט נאָר, כדי ער זאָל גַנבענען, אוּן הַרגענען,
אוּן אומברענגען. איך בין געקומען, כדי זיי זאָלן האָבן לעבן, אוּן עס
האָבן בשֶפע. 11 איך בין דער גוטער פאַסטוּך. דער גוטער פאַסטוּך איז
מַקריב זיין לעבן פאַר די שאָף. 12 דער, וואָס איז אַ געדונגענער, וואָס
איז ניט קיין פַאַסטוּך, אוּן צוּ וועמען די שאָף געהערן ניט, זעט קומען
דעם וואָלף, אוּן ער לאָזט איבער די שאָף אוּן אַנטלויפט; אוּן דער
וואָלף כאַפט זיי, אוּן צעטרייבט זיי. 13 ער אַנטלויפט, מַחמת ער איז אַ
געדונגענער, אוּן דַאגָהט ניט פאַר די שאָף. 14 איך בין

דער גוטער פּאַסטוך: אוּן איך קען מיינע אייגענע, אוּן מיינע אייגענע
קענען מיך, 15 פּונקט ווי דער פּאַטער קענט מיך, אוּן איך קען דעם
פּאָטער, אוּן איך בין מַקריב מיין לעבן פאַר די שאָף. 16 אוּן איך האָב
נאָך אַנדערע שאָף, ווּאָס זענען ניט פוּן דעם דאָזיקן געהעפט; אויך זיי
מוּז איך ברענגען, אוּן זיי וועלן הערן מיין קוֹל; אוּן סע וועט ווערן
איין סטאַדע, אוּן איין פּאַסטוך.[1] 17 דעריבער האָט דער פּאָטער מיך
ליב מַחמת איך בין מַקריב מיין לעבן, כּדי איך זאָל עס נעמען
נאָכאַמאָל. 18 קיינער נעמט עס ביי מיר ניט אוועק, נייערט איך בין עס
מַקריב אַליין. איך האָב מאַכט עס אַנידערצולייגן, אוּן איך האָב מאַכט
עס ווידעראַמאָל צוּ נעמען. דאָס דאָזיקע געבאָט האָב איך מקַבּל
געווען פוּן מיין פּאָטער.
19 אוּן סע האָבן זיך ווידער אויפגעהויבן חילוקי־דֵעות צווישן די יידן
איבער די דאָזיקע רייד. 20 אוּן אַ סַך פוּן זיי האָבן געזאָגט: ער האָט אַ
בייזן גייסט, אוּן איז משוּגע; פאַראוואָס הערט איר אים? 21 אַנדערע
האָבן געזאָגט: דאָס זענען ניט די רייד פוּן איינעם, ווּאָס האָט אַ בייזן
גייסט; קאָן אַ בייזער גייסט עפענען די אויגן פוּן בלינדע?
22 אוּן עס איז געווען חַנוּכּה אין ירוּשָלַיִם. 23 אוּן עס איז געווען
ווינטער; אוּן יֵשוּעַ איז אַרוּמגעגאַנגען אין בֵּית־הַמִקדש, אין שלֹמהס
פּאַליש. 24 אוּן די יידן האָבן אים אַרוּמגערינגלט, אוּן האָבּ צוּ אים
געזאָגט: ווילאַנג ווועסטוּ אוּנדז האַלטן אין שפּאַנונג? אויבּ דוּ ביסט
דער מָשִיחַ, זאָג עס אוּנדז בפֵּירוש. 25 האָט יֵשוּעַ זיי געענטפערט: איך
האָבּ אייך געזאָגט, אוּן איר גלויבט ניט. די מַעשׂים, ווּאָס איך טוּ אין
מיין פּאָטערס נאָמען, זיי זאָגן עֵדות אויף מיר. 26 אָבער איר גלויבט
ניט, מַחמת איר זענט ניט פוּן מיינע שאָף. 27 מיינע שאָף הערן מיין
קוֹל, אוּן איך קען זיי, אוּן זיי גייען מיר נאָך. 28 אוּן איך גיבּ זיי אייביק
לעבן, אוּן זיי וועלן קיינמאָל ניט אוּמקוּמען, אוּן קיינער וועט זיי ניט
אַרויסרייַסן פוּן מיין האַנט. 29 מיין פּאָטער, ווּאָס האָט זיי מיר געגעבן,
איז גרעסער פוּן אַלע, אוּן קיינער קאָן זיי ניט אַרויסרייַסן פוּן מיין
פּאָטערס האַנט. 30 איך אוּן דער פּאָטער זענען איינס.
31 די יידן האָבן ווידער אויפגעהויבן שטיינער אים צוּ שטיניקן. 32 אוּן
יֵשוּעַ האָט צוּ זיי געזאָגט: אַ סַך מַעשׂים־טוֹבים האָבּ איך אייך געוויזן
פוּן דעם פּאָטער; פאַר וועלכע פוּן זיי שטיניקט איר מיך? 33 האָבן די
יידן אים געענטפערט: פאַר קיין מַעשׂים־טוֹבים שטיניקן מיר דיך ניט,
נייערט פוּנווּעגן הֵילול־הַשֵם; אוּן מַחמת דוּ, ווּאָס ביסט אַ מענטש,
מַכסט דיך

[1] יחזקאל לד, 23.

פַאר גאָט. 34 האָט יֶשוּעַ זיי געענטפערט: שטייט דען ניט געשריבן אין אייער תּוֹרה: איך האָב געזאָגט: איר זענט געטער?[1] 35 בכּן, אויב ער האָט זיי אָנגערופן געטער, צו וועמען דאָס וואָרט פון גאָט איז געקומען (און דאָס, וואָס שטייט געשריבן, קאָן ניט בָּטל ווערן), 36 זאָגט איר אויף אים, וועמען דער פאָטער האָט געהייליקט אוּן געשיקט אין דער וועלט אַריין: דוּ לעסטערסט, מַחמת איך האָב געזאָגט: איך בין דער בֶּן־אֱלֹהִים? 37 אויב איך טוּ ניט די מַעשׂים פון מיין פאָטער, טאָ גלויבט מיר ניט; 38 נאָר אויב איך טוּ זיי, הַגַם איר גלויבט מיר ניט, גלויבט די מַעשׂים, כּדי איר זאָלט וויסן אוּן פאַרשטיין, אַז דער פאָטער איז אין מיר, אוּן איך אין דעם פאָטער. 39 אוּן זיי האָבן אים גאָמאַל געזוכט צוּ כאַפן, נאָר ער איז אַנטרונען פון זייער האַנד.

40 אוּן ער איז ווידער אַוועקגעגאַנגען אין עֵבר־הַיַרדן, אין דעם אָרט, וואוּ יוֹחָנָן האָט אין אָנהייב געטובעלט, אוּן ער איז דאָרטן פאַרבליבן. 41 אוּן אַ סָך זענען צוּ אים געקומען, אוּן האָבן געזאָגט: יוֹחָנָן האָט ניט געטאָן קיין שוּם נס, אָבער אַלצדינג, וואָס יוֹחָנָן האָט געזאָגט פון דעם דאָזיקן מענטשן, איז געווען אֱמת. 42 אוּן אַ סָך האָבן אין אים דאָרט געגלויבט.

יא אוּן איינער אַ מענטש איז געווען קראַנק, אֶלעָזָר פון בֵּית־הִינִי, פון דעם דאָרף פון מִריָמען אוּן איר שוועסטער מַרתָּא. 2 אוּן געווען איז דאָס מִרִם, וואָס האָט געזאַלבט דעם האַר מיט זאַלבאייל, אוּן האָט געווישט זיינע פיס מיט אירע האָר, וועמעס ברודער אֶלעָזָר איז געווען קראַנק. 3 די שוועסטער האָבן דעריבער געשיקט צוּ אים, אַזוי צוּ זאָגן: האַר, זע, דער, וועמען דוּ האָסט ליב, איז קראַנק. 4 אוּן וועז יֶשוּעַ האָט דאָס געהערט, האָט ער געזאָגט: די דאָזיקע קראַנקהייט איז ניט צום טויט, נייערט צום כָּבוד פון גאָט, כּדי דער בֶּן־אֱלֹהִים זאָל דורכדעם פאַרהערלעכט ווערן.

5 אוּן יֶשוּעַ האָט ליב געהאַט מַרתָּאן אוּן איר שוועסטער אוּן אֶלעָזָרן. 6 אוּן בשַעת ער האָט געהערט, אַז ער איז קראַנק, איז ער פאַרבליבן נאָך צוויי טעג אין דעם אָרט, וואוּ ער איז געווען. 7 דערנאָך ערשט האָט ער געזאָגט צוּ די תַּלמידים: לאָמיר ווידער גיין קיין יהוּדה. 8 זאָגן צוּ אים די תַּלמידים: רַבי, אָט ערשט האָבן די יידן דיך גוזוכט צוּ שטייניקן, אוּן דוּ גייסט ווידער אַהין? 9 האָט יֶשוּעַ געענטפערט: צי האָט ניט דער טאָג צוועלף שָעה? אויב מע גייט בייטאָג, שטרויכלט מע ניט, מַחמת מע זעט דאָס ליכט פון דער דאָזיקער וועלט. 10 נאָר אויב מע גייט ביינאַכט, שטרויכלט מע, מַחמת דאָס ליכט איז ניטאָ. 11 אַזוי האָט ער גערעדט, אוּן דערנאכדעם האָט ער צוּ זיי געזאָגט: אוּנדזער פריינט אֶלעָזָר איז איינגעשלאָפן; אָבער איך גיי, כּדי איך זאָל

[1] תהלים פב, 6.

אים אויפוועקן פון שלאָף. 12 האָבן די תַּלמידים צו אים געזאָגט: האַר,
אויב ער איז איינגעשלאָפן, וועט ער געזונט ווערן. 13 און יֵשוּעַ האָט
גערעדט פון זיין טויט, אָבער זיי האָבן געמיינט, אַז ער רעדט פון אָפּרוּען
זיך אין שלאָף. 14 דעמאָלט האָט יֵשוּעַ זיי בפֵירוש געזאָגט: אֶלעָזָר איז
געשטאָרבן; 15 און איך פריי מיך פון אייַערטוועגן, וואָס איך בין דאָרטן
ניט געווען, כדי איר זאָלט גלויבן; אָבער לאָמיר גיין צו אים. 16 דעמאָלט
האָט תּוֹמָא, (וועמען מען האָט גערופן: דִידוּמוּס), געזאָגט צו זיינע
חַבֵרים־תַּלמידים: לאָמיר אויך גיין, כדי מיר זאָלן שטאַרבן מיט אים.
17 און אַז יֵשוּעַ איז געקומען, האָט ער געפונען, אַז ער איז שוין געווען
אין קֵבר פיר טעג. 18 און בֵּית־הִינִי איז געווען נאָענט פון ירוּשָׁלַיִם, אַרום
פופצן סטאַדיעס ווייט. 19 און אַ סַך ייִדן זענען געקומען צו מַרתָּאן און
מִרְיָמען, זיי מנַחֵם־אָבל זיין פונוועגן זייער ברודער. 20 און בעת מַרתָּא
האָט געהערט, אַז יֵשוּעַ קומט אָן, איז זי אים אַנטקעגנגעגאַנגען; אָבער
מִרְיָם איז געבליבן זיצן אין הויז. 21 און מַרתָּא האָט געזאָגט צו יֵשוּעַן:
דאַר, ווען דו וואָלטסט דאָ געווען, וואָלט מיין ברודער ניט געשטאָרבן.
22 און אַפילו איצט ווייס איך, אַז וואָס נאָר דו וועסט בעטן ביי גאָט, וועט
דיר גאָט געבן. 23 זאָגט יֵשוּעַ צו איר: דיין ברודער וועט צוריק
אויפשטיין. 24 זאָגט צו אים מַרתָּא: איך ווייס, אַז ער וועט ווידער
אויפשטיין ביי תּחִיַת־הַמֵתים אין דעם לעצטן טאָג. 25 האָט יֵשוּעַ צו איר
געזאָגט: איך בין די אויפשטייאונג, און דאָס לעבן. דער, וואָס גלויבט
אין מיר, הַגַם ער שטאַרבט, וועט לעבן. 26 און ווער סע טוט לעבן און
גלויבן אין מיר, וועט קיינמאָל ניט שטאַרבן. צי גלויבסטו דאָס? 27 זאָגט
זי צו אים: יאָ האַר; איך גלויב, אַז דו ביסט דער מָשִיחַ, דער בֶּן־אֱלֹהִים,
דער, וואָס דאַרף קומען אין דער וועלט אַריין.
28 און אַז זי האָט דאָס געזאָגט, איז זי געגאַנגען און האָט גערופן מִרְיָמען
איר שוועסטער, און האָט צו איר שטילערהייט געזאָגט: דער רֶבי איז
דאָ, און טוט דיך רופן. 29 און ווי זי האָט דאָס געהערט, האָט זי זיך גיך
אויפגעהויבן, און איז צו אים געגאַנגען. 30 און יֵשוּעַ איז נאָך ניט
געקומען אין דאָרף אַריין, נייערט איז נאָך געווען אין דעם אָרט, וואו
מַרתָּא האָט אים באַגעגנט. 31 און די ייִדן, וואָס זענען געווען מיט איר אין
דעם הויז, און האָבן זי מנַחֵם־אָבל געווען, האָבן געזען אַז מִרְיָם האָט זיך
גיך אויפגעהויבן און איז אַרויסגעגאַנגען, זענען זיי איר נאָכגעגאַנגען,
ווייל זיי האָבן געמיינט, אַז זי גייט צום קֵבר, כדי דאָרטן צו וויינען.
32 און בעת מִרְיָם איז אָנגעקומען וואו יֵשוּעַ איז געווען, און האָט אים
געזען, איז זי אַנידערגעפאַלן צו זיינע פיס, און האָט צו אים געזאָגט:
האַר, אויב דו וואָלטסט דאָ געווען, וואָלט מיין ברודער ניט געשטאָרבן.

33 אוּן בעת יֵשוּעַ האָט זי געזען ווײנען, אוּן די יִידן, ווּאָס זענען מיט איר
געקומען, האָבן אויך געטאָן ווײנען, האָט ער געזיפצט אין זיין גייסט,
אוּן האָט זיך מצַער געוואָרן, 34 אוּן געזאָגט: וואוּ האָט איר אים ועלייגט?
זאָגן זיי צוּ אים: האַר, קוּם אוּן זע. 35 אוּן יֵשוּעַ האָט געוויינט. 36 די יִידן
האָבן דעריבער געזאָגט: זעט ווי ער האָט אים ליב געהאַט! 37 אָבער
טײל פוּן זיי האָבן געזאָגט: וואָלט ער, ווּאָס האָט געעפנט די אויגן פוּן
דעם בלינדן, ניט געקאָנט מאַכן, אַז אויך ער זאָל ניט שטאַרבן?
38 אוּן יֵשוּעַ האָט ווידער אַמאָל געזיפצט אין זיך, אוּן איז געקומען צוּם
קֶבר; אוּן עס איז געווען אַ הייל, אוּן אַ שטיין איז געלעגן אויף איר.
39 אוּן יֵשוּעַ האָט געזאָגט: נעמט אַוועק דעם שטיין. זאָגט צוּ אים מַרתָא,
די שוועסטער פוּן דעם בַּר־מִינָן: האַר, ער שטינקט שוין, ווארים ער איז
שוין טויט פיר טעג. 40 זאָגט צוּ איר יֵשוּעַ: האָב איך דיר ניט געזאָגט, אַז
אויב דוּ ווועסט גלויבן, ווועסטוּ זען דעם כָּבוד פוּן גאָט? 41 אוּן זיי האָבן
אַוועקגענומען דעם שטיין. אוּן יֵשוּעַ האָט אויפגעהויבן זיינע אויגן, אוּן
האָט געזאָגט: פאָטער, איך דאַנק דיר, ווּאָס דוּ האָסט מיך געהערט.
42 איך האָב געווּאוּסט, אַז דוּ הערסט מיך תָּמיד; דאָך צוליב דעם פאָלק,
ווּאָס שטייט אַרוּם, האָב איך דאָס געזאָגט, כדי זיי זאָלן גלויבן, אַז דוּ
האָסט מיך געשיקט. 43 אוּן אַז ער האָט דאָס געזאָגט, האָט ער גערופן
מיט אַ הויך קוֹל: אֶלעָזָר, קוּם אַרויס. 44 אוּן דער טויטער איז
אַרויסגעקומען, אַרומגעוויקלט הענט אוּן פיס מיט תַּכריכים, אוּן זיין
פָּנים איז געווען פאַרבונדן מיט אַ טיכל. אוּן יֵשוּעַ האָט צוּ זיי געזאָגט:
בינדט אים אויף, אוּן לאָזט אים גיין.
45 אוּן אַ סַך פוּן די יִידן, ווּאָס זענען געקומען צוּ מִריָמען אוּן האָבן געזען
ווּאָס ער האָט געטאָן, האָבן געגלויבט אין אים. 46 אָבער עטלעכע פוּן זיי
זענען אַוועקגעגאַנגען צוּ די פרושים, אוּן האָבן זיי דערציילט, ווּאָס יֵשוּעַ
האָט געטאָן. 47 די ראָשי־כֹּהַנים אוּן די פרושים האָבן דעריבער
פאַרזאַמלט דעם סַנהֶדרין, אוּן האָבן געזאָגט: ווּאָס זאָלן מיר טאָן?
ווארים דער דאָזיקער מענטש טוט אַ סַך נסים. 48 אויב מיר לאָזן אים
אַזוי, וועלן אַלע גלויבן אין אים, אוּן די רוימער וועלן קומען אוּן
אַוועקנעמען אונדזער לאַנד אוּן פאָלק. 49 אָבער איינער פוּן זיי, קַיָפָא,
דער כֹּהן־גָּדול אין יענעם יאָר, האָט צוּ זיי געזאָגט: איר וויסט בְּחֶרם
גאָרניט, 50 אוּן איר טוט אויך ניט בעַרעכענען, אַז עס איז גליַיכער, אַז
איין מענטש זאָל שטאַרבן פאַר דעם פאָלק, איידער דאָס גאַנצע פאָלק
זאָל אומקומען. 51 אוּן דאָס האָט ער געזאָגט ניט פוּן זיך אַליין, נייערט
ווייל ער איז אין יענעם יאָר געווען כֹּהן־גָּדול, האָט ער נבֿיאות געזאָגט,
אַז יֵשוּעַ וועט שטאַרבן

פַאַר דעם פַאלק, 52 אוּן ניט נאָר פַאַר דעם פאלק אַליין, נייערט כדי ער זאָל צוזאַמלען אינאיינעם די קינדער פוּן גאָט, וואָס זענען צעזייט אוּן צעשפרייט. 53 אוּן פוּן יענעם טאָג אָן האָבן זיי זיך עצות געהאַלטן, ווי אים צו טייטן.

54 יֵשוּעַ איז דעריבער מער ניט אַרומגעגאַנגען עפנטלעך צווישן די יידן, נייערט האָט אָפגעקערט פוּן דאָרטן אין אַ געגנט נאָענט צו דער מִדבר, אין אַ שטאָט, וואָס האָט געהייסן עֶפרַים; אוּן דאָרט איז ער פאַרבליבן מיט די תַּלמידים. 55 אוּן עס איז געווען נאָענט פוּן דעם יידישן יוֹם־טוֹב פֶּסח, אוּן אַ סַך פוּן דעם לאַנד האָבן אויף פֶּסח עוֹלה־רֶגל געווען קיין ירוּשָלַיִם, כדי זיך צו הייליקן. 56 אוּן זיי האָבן געזוכט יֵשוּעַן, אוּן האָבן געזאָגט איינער צום אַנדערן, בעת זיי זענען געשטאַנען אין דעם בֵּית־הַמִקדש: ווי רעכנט איר? ער וועט ניט קומען אויף יוֹם־טוֹב? 57 אוּן די ראָשי־כֹּהַנים אוּן די פרושים האָבן אַרויסגעגעבן אַ באַפעל, אַז אויב עמיצער וויסט וואו ער איז, זאָל ער עס צו וויסן געבן, כדי זיי זאָלן אים קענען כאַפן.

יב אוּן זעקס טעג פאַר פֶּסַח איז יֵשוּעַ געקומען קיין בֵּית־הִינִי, וואו אֶלעָזָר איז געווען, וועמען יֵשוּעַ האָט מחַיֶה־מֵתים געווען. 2 אוּן זיי האָבן פאַר אים דאָרטן גענאַכט אַ סעוּדה; אוּן מַרתָא האָט באַדינט, אוּן אֶלעָזָר איז געווען איינער פוּן די, וואָס זענען געזעסן מיט אים ביים טיש. 3 אוּן מִריָם האָט גענומען אַ פונט זייער טייערן זאַלבאייל פוּן לויטערן נאַרד, אוּן האָט געזאַלבט די פיס פוּן יֵשוּעַ, אוּן אָפגעווישט זיינע פיס מיט אירע האָר; אוּן דאָס הויז איז געוואָרן פול מיט דעם ריח פוּן דעם זאַלבאייל. 4 אָבער יהוּדה אִישׁ־קְריוֹת, איינער פוּן זיינע תַּלמידים, וואָס האָט אים געזאָלט איבערנטפערן, האָט געזאָגט: 5 פאַרוואָס האָט מען דעם דאָזיקן זאַלבאייל ניט פאַרקויפט פאַר דריי הונדערט דינָרים, אוּן דאָס געגעבן צו די אָרימעלייט? 6 אוּן דאָס האָט ער געזאָגט, ניט מַחמת ער האָט געדאַגֶהט פאַר די אָרעמעלייט, נייערט ווייל ער איז געווען אַ גַנב, אוּן אַזוֹיווי ער האָט געהאַט דעם בייטל, פלעגט ער אַרויסנעמען וואָס מען האָט דריינען אַריַינגעלייגט. 7 יֵשוּעַ האָט דעריבער געזאָגט: לאָזט זי געמאַך, זאָל זי עס האַלטן פאַר דעם טאָג פוּן מיין קבוּרה. 8 וואָרים די אָרעמעלייט האָט איר תָּמיד מיט זיך, אָבער מיך האָט איר ניט תָּמיד.

9 אוּן אַ גרויסער עוֹלם יידן האָט זיך דערוואוסט, אַז ער איז דאָרטן; אוּן זיי זענען געקומען, ניט נאָר פוּן יֵשוּעַ וועגן, נייערט אויך כדי צו זען אֶלעָזָרן, וועמען ער האָט מחַיֶה־מֵתים געווען. 10 אוּן די ראָשי־כֹּהַנים האָבן זיך מיַעץ געווען,

אַפֿילו אֶלעָזָרן אויך צוּ טייטן, 11 מַחמת אַ סַך יידן זענען פּוּן זיַנעטוועגן אַוועקגעגאַנגען, אוּן האָבּן געגלויבט אין יֵשוּעַן.
12 אויך מאָרגן, בּעת אַ סַך פֿאָלק, ווָאס איז געקומען אויף יוֹם־טוֹב, האָט געהערט, אַז יֵשוּעַ קוּמט אָן קיין ירוּשָׁלַיִם, 13 האָבּן זיי גענוּמען צווייגן פּוּן פֿאַלמענבּיימער, אוּן זענען אַרויסגעגאַנגען אים מקַבּל־פָּנים זיין, אוּן האָבּן אויסגעשריגן: הוֹשַׁע־נָא! בָּרוּךְ הַבָּא אין דעם נאָמען פּוּן גאָט, מֶלֶך יִשׂרָאל! [1] 14 אוּן יֵשוּעַ האָט געפּונען אַ יונג אייזל, אוּן האָט זיך אויף אים אַרויפּגעזעצט, ווי סע שטייט געשריבּן:
15 האָבּ ניט קיין מוֹרא, טאָכטער פּוּן צִיוֹן!
זע, דיין מֶלֶך קוּמט,
רייטנדיק אויף אַ יונגן אייזל.[2]
16 זיינע תַּלמידים האָבּן דאָס לכַתּחִילה ניט פֿאַרשטאַנען; אָבּער נאָכדעם ווי יֵשוּעַ איז פֿאַרהערלעכט געוואָרן, אהָבּן זיי זיך דערמאָנט, אַז אַזוי איז וועגן אים געשריבּן געוואָרן, אוּן אַזוי האָבּן זיי אויך צוּ אים געטאָן. 17 אוּן דאָס פֿאָלק, ווָאס איז געווען מיט אים, בּעת ער האָט אֶלעָזָרן אַרויסגערופֿן פּוּן דעם קֶבר, אוּן אים מחַיֵּה־מֵתים געווען, האָט דערויף עֵדות געזאָגט. 18 אוּן דעריבּער איז אים אויך דאָס פֿאָלק אַנטקעגנגעגאַנגען, ווייל זיי האָבּן געהערט, אַז ער האָט געטאָן דאָס דאָזיקע נס. 19 די פּרושים האָבּן דעריבּער געזאָגט אייניער צוּם אַנדערן: איר זעט, אַז איר קאָנט גאָרניט פּוֹעלן, ווָאַרים אָט גייט אים די גאָנצע וועלט נאָך.
20 אוּן צווישן יענע, ווָאס האָבּן עוֹלה־רֶגל געווען אויף יוֹם־טוֹב תּפִילה צוּ טאָן, זענען אויך געווען עטלעכע גריכן. 21 אוּן די דאָזיקע זענען דעריבּער געקומען צוּ פילִיפּוֹסן, ווָאס איז געווען פּוּן בֵּית־צַיְדָה אין גָּלִיל, אוּן האָבּן אים געבעטן, אַזוי צוּ זאָגן: האַר, מיר וואָלטן וועלן זען יֵשוּעַן. 22 אוּן פילִיפּוֹס איז געגאַנגען אוּן האָט עס דערציילט אַנדרֵיַען, אוּן אַנדריי אוּן פילִיפּוֹס זענען געגאַנגען, אוּן האָבּן עס דערציילט יֵשוּעַן. 23 אוּן יֵשוּעַ האָט זיי געענטפערט: די שָׁעה האָט גענעענט, אַז דער בֶּן־אָדָם זאָל פֿאַרהערלעכט ווערן. 24 באמת, באמת, איך זאָג אייך, סיידן דער קערן ווייץ פֿאַלט אין דער ערד אַריין אוּן שטאַרבּט, פֿאַרבּלייבּט ער פּאַר זיך אַליין: נאָר אויב ער שטאַרבּט, טראָגט ער אַ סַך פֵּירות. 25 דער, ווָאס האָט ליבּ זיין לעבּן, פֿאַרלירט עס; אוּן דער, ווָאס האָט פיינט זיין לעבּן אין דער דאָזיקער וועלט, וועט עס באַוואָרענען צוּם אייביקן לעבּן. 26 אויב עמיצער דינט מיר, לאָז ער מיר נאָכגיין; אוּן וואוּ איך בין, דאָרט וועט אויך זיין מיין באַדינער. אויב

[1] תהלים קיח, 25-26. [2] זכריה ט, 9.

עמיצער דינט מיר, וועט אים דער פאָטער אָנטאָן כָּבוד.
27 איצט איז מיין נשָמה זיך מצַער; אוּן וואָס זאָל איך זאָגן? פאַטער,
זיי מיך מַציל פוּן דער דאָזיקער שָעה? ניין, צוליב דער דאָזיקער סיבה
בין איך געקומען צוּ אָט־דער שָעה. 28 פאָטער, אַכפּער דיין נאָמען. אוּן
עס איז געקומען אַ קול פוּן הימל אַרויס: איך האָב אים געאַכפּערט,
אוּן וועל אים ווידער אַמאָל אַכפּערן. 29 אוּן דאָס פאָלק, וואָס איז
דערביי געשטאַנען אוּן האָט עס געהערט, האָט געזאָגט, אַז עס האָט
געדונערט; אַנדערע האָבן געזאָגט: אַ מַלאך האָט געערדט צוּ אים.
30 אוּן ישוּע האָט געענטפערט, אוּן געזאָגט: דאָס דאָזיקע קול איז ניט
געקומען צוליב מיר, נייערט צוליב אייך. 31 איצט איז דער משפּט
איבער דער דאָזיקער וועלט; איצט וועט דער שַר פוּן דער דאָזיקער
וועלט אַרויסגעוואָרפן ווערן. 32 אוּן איך, בעת איך וועל אויפגעהויבן
ווערן פוּן דער ערד, וועל איך צוציען צוּ מיר אַלע מענטשן. 33 דאָס
האָט ער געזאָגט, כדי מרַמז צוּ זיין, מיט וואָסער מין טויט ער וועט
שטאַרבן. 34 דאָס פאָלק האָט אים דעריבער געענטפערט: מיר האָבן
געהערט פוּן דער תּורה, אַז דער מָשִׁיחַ באַשטייט אויף אייביק; אוּן
וויאַזוי זאָגסטוּ: דער בֶּן־אָדָם מוּז אויפגעהויבן ווערן? ווער איז דאָס
דער דאָזיקער בֶּן־אָדָם? 35 האָט ישוּע צוּ זיי געזאָגט: נאָך אַ קליינע
ווייליע איז דאָס ליכט צווישן אייך. גייט, כָּל־זמַן איר האָט דאָס ליכט,
כדי די פינצטערניש זאָל אייך ניט באַפאַלן; אוּן דער, וואָס גייט אין
דער פינצטערניש, ווייסט ניט וואוהין ער גייט. 36 כָּל־זמַן איר האָט
דאָס ליכט, גלויבט אין דעם ליכט, כדי איר זאָלט ווערן קינדער פוּן
ליכט. בעת ישוּע האָט דאָס געזאָגט, איז ער אַוועקגעגאַנגען, אוּן האָט
זיך פאַרבאָרגן פוּן זיי. 37 אָבער כאָטש ער האָט געטאָן אַזויפיל נסים
פאַר זייערע אויגן, האָבן זיי דאָך ניט געגלויבט אין אים, 38 כדי דאָס
וואָרט פוּן ישעיה הַנָּביא זאָל מקוים ווערן, וואָס ער האָט געזאָגט:

האַר, ווער האָט געגלויבט אונדזער הערונג?

אוּן פאַר וועמען איז דער אָרעם פוּן גאָט אַנטפּלעקט געוואָרן?[1]

39 צוליב דעם האָבן זיי ניט געקאָנט גלויבן, וואָרים ישעיה האָט ווידער
געזאָגט:

40 ער האָט געמאַכט בלינד זייערע אויגן,
אוּן פאַרהאַרטעוועט זייער האַרץ,
טאָמער וועלן זיי זען מיט זייערע אויגן,
אוּן באַנעמען מיט זייער האַרץ,
אוּן תּשובה טאָן,
אוּן איך זאָל זיי היילן.[2]

[1] ישעיה נג, 1. [2] ישעיה ו, 9, 10.

41 אָט־דאָס האָט ישַׁעיָה געזאָגט, מַחמת ער האָט געזען זיין כָּבוד, אוּן ער
האָט געריעדט וועגן אים. 42 פּונדעסטוועגן האָבן אַ סַך פוּן די שָׂרים
געגלויבט אין אים, אָבער צוליב די פּרושים האָבן זיי דאָס ניט
מוֹדה געווען, כדי זיי זאָלן ניט אריינגעלייגט ווערן אין חֵרם; 43 וואָרים
זיי האָבן ליב געהאַט דעם כָּבוד פוּן מענטשן מערער, ווי דעם כָּבוד
פוּן גאָט.
44 אוּן יֵשׁוּע האָט אויסגערופֿן, אוּן געזאָגט: דער, וואָס גלויבט אין מיר,
גלויבט ניט אין מיר, נייערט אין דעם, וואָס האָט מיך געשיקט. 45 אוּן
דער, וואָס זעט מיך, זעט דעם, וואָס האָט מיך געשיקט. 46 איך בין
געקומען פאַר אַ ליכט אין דער וועלט אַריין, כדי דער, וואָס גלויבט אין
מיר, זאָל ניט בלייבן אין דער פינצטערניש. 47 אוּן אויב עמיצער הערט
מיינע רייד, אוּן היט זיי ניט, מְשפּט איך אים ניט; וואָרים איך בין
געקומען ניט צוּ מְשפּטן די וועלט, נייערט מַציל צוּ אייַן די וועלט.
48 דער, וואָס פאַרוואַרפט מיך אוּן איז ניט מקַבל מיינע רייד, האָט
איינעם, וואָס טוט אים מְשפּטן; דאָס וואָרט, וואָס איך האָב געריעדט,
דאָס דאָזיקע וועט אים מְשפּטן אין דעם לעצטן טאָג. 49 וואָרים איך האָב
געריעדט ניט פוּן מיר אַליין, נייערט דער פאָטער, וואָס האָט מיך געשיקט,
האָט מיר געגעבן אַ געבאָט, וואָס איך זאָל זאָגן, אוּן וואָס איך זאָל רעדן.
50 אוּן איך ווייס, אַז זיין געבאָט איז אייביק לעבן. דעריבער, די רייד, וואָס
איך רעד, רעד איך אַזוֹיווי דער פאָטער האָט מיר געבאָטן.
יג אוּן פאַר דעם יוֹם־טוֹב פֶּסח האָט יֵשׁוּע געוואוסט, אַז זיין שָׁעה איז
געקומען, אַז ער זאָל אַוועקגיין פוּן דעם עולם־הזה צוּם פאָטער; אוּן ער,
וואָס האָט ליב געהאַט זיינע אייגענע אין דער וועלט, האָט זיי ליב געהאַט
ביז צוּם סוֹף. 2 אוּן בשַׁעת דער סעוּדה, וועַן דער שָׂטן האָט שוין
אַריַינגעגעבן אין האַרצן אַריין פוּן יהוּדה בֶּן־שִׁמעוֹן אִישׁ־קְריוֹת, אים
איבערצוּגעבן, 3 הָגם יֵשׁוּע האָט געוואוסט, אַז דער פאָטער האָט אים
איבערגעגעבן אַלצדינג אין זיינע הענט אַריין, אוּן אַז ער איז געקומען פוּן
גאָט, אוּן גייט צוּ גאָט, 4 איז ער אויפגעשטאַנען פוּן טיש, אוּן האָט
אויסגעטאָן זיינע מַלבוּשים, אוּן האָט גענוּמען אַ האַנטוּך אוּן האָט זיך
אַרוּמגעגאַרטלט. 5 דערנאָך האָט ער אַריַינגעגאָסן וואַסער אין דעם בעקן,
אוּן האָט אָנגעהויבן צוּ וואַשן די פיס פוּן די תַּלמידים, אוּן זיי
אָפּצוּאווישן מיט דעם האַנטוּך, מיט וועלכן ער איז געווען
אַרוּמגעגאַרטלט. 6 אוּן ער איז געקומען צוּ שִׁמעוֹן פעטרוֹסן; זאָגט ער
צוּ אים: האַר, דוּ טוסט וואַשן מיינע פיס? 7 אוּן יֵשׁוּע האָט געענטפערט:
וואָס איך טוּ, פאַרשטייסטוּ ניט אַצינדערט, אָבער שפּעטער וועסטוּ
פאַרשטיין. 8 אוּן פּעטרוֹס האָט צוּ אים געזאָגט: דוּ זאָלסט מיר קיינמאָל
ניט וואַשן מיינע פיס. האָט יֵשׁוּע אים געענטפערט: אויב

איך וואַש דיך ניט, האָסטו ניט מיט מיר קיין חֵלֶק. 9 זאָגט צו אים שמעון פּעטרוס: האַר, ניט נאָר מיינע פיס, נייערט אויך מיינע הענט און מיין קאָפּ! 10 אוּן יֵשׁוּעַ האָט צו אים געזאָגט: דער, וואָס האָט זיך געבאָדן, נייטיקט זיך ניט צו וואַשן, אַחוּץ זיינע פיס, מַחמת ער איז אינגאַנצן ריין. אוּן איר זענט ריין, אָבער ניט אַלע. 11 וואָרים ער האָט געוואוסט, ווער סע האָט אים געזאָלט איבערענטפערן; דעריבער האָט ער געזאָגט: איר זענט ניט אַלע ריין.

12 אוּן נאָכדעם ווי ער האָט געוואַשן זייערע פיס, אוּן אָנגעטאָן זיינע מַלבושים, האָט ער זיך ווידער אַנידערגעזעצט, אוּן צו זיי געזאָגט: פאַרשטייט איר, וואָס איך האָב צו אייך געטאָן? 13 איר רופט מיך רַבּי אוּן האַר; אוּן איר האָט רעכט, וואָרים איך בין דאָס. 14 בכֵּן, אויב איך, אייער האַר אוּן רַבּי, האָב געוואַשן אייערע פיס, זענט איר אויך מחויב צו וואַשן איינער דעם אַנדערנס פיס. 15 וואָרים איך האָב אייך געגעבן אַ בּיישפּיל, כּדי איר זאָלט טאָן, ווי איך האָב צו אייך געטאָן. 16 באמת, באמת, איך זאָג אייך, אַ קנעכט איז ניט גרעסער פּוּן זיין האַר; אויך איז אַ שליחַ ניט גרעסער פּוּן דעם, וואָס האָט אים געשיקט. 17 אויב איר ווייסט די דאָזיקע זאַכן, איז וואויל אייך, אויב איר טוט זיי. 18 איך רעד ניט פּוּן אייך אַלע; איך ווייס וועמען איך האָב אויסדערווײלט; נאָר כּדי דער פּסוק זאָל מקוים ווערן: דער, וואָס עסט מיין ברויט, האָט אויפגעהויבן קעגן מיר זיין טריט.[1] 19 איך זאָג עס אייך איצט, איידער סע געשעט, כּדי ווען סע וועט געשען, זאָלט איר גלויבן, אַז איך בין עס. 20 באמת, באמת, איך זאָג אייך, דער, וואָס איז מקַבל וועמען איך שיק, איז מיך מקַבל: אוּן דער, וואָס איז מיך מקַבל, איז מקַבל דעם, וואָס האָט מיך געשיקט.

21 בּעת יֵשׁוּעַ האָט דאָס געזאָגט: האָט ער זיך מצַער געווען אין דעם גייסט, אוּן האָט עדות געזאָגט: באמת, באמת, איך זאָג אייך, אַז איינער פּוּן אייך וועט מיך פאַרראָטן. 22 די תַּלמידים האָבן געקוקט איינער אויף דעם אַנדערן, אוּן זענען געווען ניט זיכער פּוּן וועמען ער האָט גערעדט. 23 אוּן ביים טיש האָט זיך איינער פּוּן זיינע תַּלמידים, וועמען יֵשׁוּעַ האָט ליב געהאַט, אָנגעלענט אויף יֵשׁוּעַס ברוסט. 24 אוּן שמעון פּעטרוס האָט צו אים אַ וואונק געטאָן, אוּן געזאָגט: זאָג אונדז, ווער איז עס, פּוּן וועמען ער רעדט דאָס. 25 אוּן בּעת ער איז אַזוי געליגן אָנגעלענט אויף יֵשׁוּעַס ברוסט, האָט ער צו אים געזאָגט: האַר, ווער איז עס? 26 האָט יֵשׁוּעַ געענטפערט: דאָס איז דער, פאַר וועמען איך וועל אייַנטונקען דעם ביסן, אוּן דאָס אים געבן. אוּן אַז ער האָט אייַנגעטונקען דעם

[1] תהלים מא, 10.

ביסן, האָט ער אים געזומען אוּן געגעבן צוּ יהוּדה בֶּן־שִׁמעוֹן אִישׁ־קְרִיוֹת. 27 אוּן נאָך דעם ביסן, איז דער שָׂטָן אין אים אַריין, אוּן יֵשוּעַ האָט צוּ אים געזאָגט: וואָס דוּ טוּסט, טוּ געשווינד. 28 אוּן קיינער ביים טיש האָט ניט פאַרשטאַנען, פאַרוואָס ער האָט דאָס צוּ אים געזאָגט. 29 וואָרים עטלעכע האָבן געמיינט, אַז אַזוי ווי יהוּדה האָט געהאַט דעם בייטל, האָט יֵשוּעַ צוּ אים געזאָגט: קויף איין וואָס מיר האָבן נייטיק אויף יוֹם־טוֹב; אָדער, אַז ער זאָל עפּעס געבן די אָרעמעלייט. 30 אוּן נאָכדעם ווי ער האָט געזומען דעם ביסן, איז ער תֵּיכף אַרויסגעגאַנגען; אוּן עס איז געווען נאַכט.

31 אוּן בעת ער איז אַרויסגעגאַנגען, האָט יֵשוּעַ געזאָגט: איצט איז דער בֶּן־אָדָם געאַכפערט, אוּן גאָט איז געאַכפערט אין אים. 32 אוּן אויב גאָט איז געאַכפערט אין אים, וועט אים אויך גאָט אַכפערן אין זיך, אוּן טאַקע תֵּיכף וועט ער אים אַכפערן. 33 קינדער מיינע, נאָך אַביסל בין איך מיט אייך. איר וועט מיך זוכן; אוּן ווי איך האָב געזאָגט צוּ די יִידן, אַזוי זאָג איך אייך איצט: וואוהין איך גיי, קענט איר ניט קומען. 34 אַ נייע מצווה גיב איך אייך, אַז איר זאָלט ליב האָבן איינער דעם אַנדערן; אַזוֹיווי איך האָב אייך ליב געהאַט, אַזוי זאָלט איר אוּך ליב האָבן איינער דעם אַנדערן. 35 דוּרך דעם וועלן אַלע דערקענען, אַז איר זענט מיינע תַּלמידים, אויב איר וועט האָבן ליבע איינער צוּ דעם אַנדערן.

36 זאָגט צוּ אים שִׁמעוֹן פּעטרוֹס: האַר, וואוהין גייסטוּ? אוּן יֵשוּעַ האָט געענטפערט: וואוהין איך גיי, קענסטוּ מיר ניט נאָכגיין אַצינד; אָבער שפּעטער־צוּ וועסטוּ נאָכגיין. 37 זאָגט צוּ אים פּעטרוֹס: האַר, פאַרוואָס קאָן איך דיר איצט ניט נאָכגיין? איך וועל מיין לעבן פאַר דיר אַוועקלייגן. 38 האָט יֵשוּעַ געענטפערט: דיין לעבן ווילסטוּ פאַר מיר אַוועקלייגן? באמת, באמת, איך זאָג דיר: נאָך איידער דער האָן וועט קריֵען, וועסטוּ מיך דריי מאָל פאַרלייקענען.

יד זאָל זיך אייער האַרץ ניט מצַער זיין; גלאויבט אין גאָט, אוּן גלויבט אויך אין מיר. 2 אוּן מיין פאָטערס הויז זענען פאַראַן אַ סַך וואוינונגען; אויב סע וואָלט אַזוי ניט געווען, וואָלט איך עס אייך געזאָגט; וואָרים איך גיי אָנבריטן פאַר אייך אַן אָרט. 3 אוּן בעת איך וועל גיין אוּן אָנבריטן אַן אָרט פאַר אייך, וועל איך ווידער קומען, אוּן אייך נעמען צוּ מיר, כדי וואוּ איך בין, זאָלט איר אויך זיין. 4 אוּן וואוהין איך גיי, ווייסט איר,

אוּן איר קענט דעם וועג. 5 זאָגט צוּ אים תּוֹמָא: האַר, מיר ווייסן ניט וואוהין דוּ גייסט; ווי‌אַזוי זאָלן מיר ווייסן דעם וועג? 6 זאָגט צוּ אים יֵשׁוּעַ: איך בין דער וועג, אוּן דער אֱמת, אוּן דאָס לעבן; קיינער קוּמט ניט צוּ דעם פָאטער, סיידן דוּרך מיר. 7 אויב איר וואָלט מיך געקענט, וואָלט איר אויך געקענט מיין פַאטער; פוּן איצט אָן קענט איר אים, אוּן האָט אים געזען.

8 זאָגט צוּ אים פיליפּוּס: האַר, ווייז אוּנדז דעם פַאטער, אוּן עס וועט זיין פַאר אוּנדז גענוג. 9 זאָגט צוּ אים יֵשׁוּעַ: אַזאַ לאַנגע צייט בין איך געווען מיט אייך, אוּן דוּ, פיליפּוּס, קענסט מיך ניט? דער, וואָס האָט מיך געזען, האָט געזען דעם פָאטער; ווי‌אַזוי קענסטוּ זאָגן: ווייז אוּנדז דעם פָאטער? 10 צי גלויבסטוּ ניט, אַז איך בין אין דעם פָאטער, אוּן דער פָאטער איז אין מיר? די רייד, וואָס איך זאָג אייך, רעד איך ניט פוּן מיר אַליין; נייערט דער פָאטער, וואָס וואוינט אין מיר, טוט זיינע מַעשׂים. 11 גלויבט מיר, אַז איך בין אין דעם פָאטער, אוּן דער פָאטער איז אין מיר; אויב ניט סאָ גלויבט מיר צוליב די מַעשׂים אַליין.

12 באמת, באמת, איך זאָג אייך, דער, וואָס גלויבט אין מיר, וועט אויך טאָן די מַעשׂים, וואָס איך טוּ. אוּן גרעסערע מַעשׂים ווי די דאָזיקע וועט ער טאָן, מַחמת איך גיי צוּ דעם פָאטער. 13 אוּן וואָס איר וועט בעטן אין מיין נאָמען, דאָס וועל איך טאָן, כּדי דער פָאטער זאָל געאַכּפערט ווערן אין דעם זוּן. 14 אויב איר וועט מיך עפּעס בעטן אין מיין נאָמען, וועל איך עס טאָן.

15 אויב איר האָט מיך ליב וועט איר אָפּהיטן מיינע מִצוות. 16 אוּן איך וועל בעטן דעם פָאטער, אוּן ער וועט אייך געבן אַן אַנדערן טרייסטער, כּדי ער זאָל זיין מיט אייך אויף אייביק, 17 טאַקע דעם גייסט פוּן אֱמת, וועמען די וועלט קען ניט מַשׂיג זיין, וואָס איר זעט אים ניט, אוּן קען אים אויך ניט. איר קענט אים; וואָס ער רוּט בּיי אייך, אוּן וועט זיין אין אייך.

18 איך וועל אייך ניט לאָזן יתוֹמים; איך וועל קוּמען צוּ אייך. 19 נאָך אַ קליינע ווייל, אוּן די וועלט וועט מיך מער ניט זען, איר אָבער וועט מיך זען; מַחמת איך לעב, וועט איר אויך לעבן. 20 אין יענעם טאָג וועט איר וויסן, אַז איך בין אין מיין פָאטער, אוּן איר זענט אין מיר, אוּן איך בין אין אייך. 21 דער, וואָס האָט מיינע מִצוות, אוּן האַלט זיי, דער איז עס, וואָס האָט מיך ליב; אוּן דער, וואָס האָט מיך ליב, וועט זיין געליבט פוּן מיין פָאטער, אוּן איך וועל אים ליב האָבן אוּן וועל מיך צוּ אים אַנטפּלעקן. 22 זאָגט צוּ אים יהוּדה (ניט אִישׁ־קְריוֹת): האַר, ווי קוּמט עס, וואָס דוּ וועסט דיך

אַנטפֿלעקן צוּ אוּנדז, אוּן ניט צוּ דער וועלט? 23 האָט יֵשוּע געענטפערט, אוּן צוּ אים געזאָגט: אויבּ עמיצער האָט מיך ליבּ, וועט ער האַלטן מיין וואָריט, אוּן מיין פֿאָטער וועט אים ליבּ האָבן, אוּן מיר וועלן קוּמען צוּ אים, אוּן מאַכן בּיי אים אוּנדזער וואוינוּנג. 24 דער, וואָס האָט מיך ניט ליבּ, האלט ניט מיינע וועָרטער; אוּן דאָס וואָרט, וואָס איר הערט, איז ניט מיינס, נייערט דעם פֿאָטערס, וואָס האָט מיך געשיקט.

25 דאָס האָבּ איך אייך געזאָגט, כָּל־זמַן איך בּין נאָך מיט אייך. 26 אָבער דער טרייסטער, דער רוּחַ־הקוֹדש, וועמען דער פֿאָטער וועט שיקן אין מיין נאָמען, ער וועט אייך לערנען אַלצדינג, אוּן אייך דערמאָנען אין אַלץ, וואָס איך האָבּ אייך געזאָגט. 27 שָׁלום לאָז איך אייך, מיין שָׁלום גיבּ איך אייך; ניט ווי סע גיט די וועלט, גיבּ איך אייך. זאָל זיך אייער האַרץ ניט מצַער זיין, אוּן זאָל עס אויך ניט מוֹרא האָבּן 28 איר האָט געהערט, ווי איך האָבּ אייך געזאָגט: איך גיי אַוועק, אוּן איך וועל קוּמען צוּ אייך. אויבּ איר וואָלט מיך ליבּ געהאַט, וואָלט איר אייך געפרייט, מַחמת איך גיי צוּ דעם פֿאָטער; וואָרים דער פֿאָטער איז גרעסער פוּן מיר. 29 אוּן איצט האָבּ איך עס אייך געזאָגט, איידער סע געשעט, כּדי, ווען סע וועט געשען, זאָלט איר גלויבּן. 30 איך וועל מער ניט רעדן מיט אייך קיין סָך: וואָרים דער שַׂר פוּן דער וועלט קוּמט אָן. אוּן ער האָט גאָרניט אין מיר; 31 נאָר כּדי די וועלט זאָל וויסן, אַז איך האָבּ ליבּ דעם פֿאָטער, אוּן ווי דער פֿאָטער האָט מיר געבּאָטן, אַזוי טוּ איך. שטייט אויף, אוּן לאָמיר גיין פוּנדאַנען.

טו איך בּין דער אֱמֶתער וויַנשטאָק, אוּן מיין פֿאָטער איז דער וויַנגערטנער. 2 יעדן צווייג אין מיר, וואָס טראָגט ניט קיין פֵּירות, נעמט ער אַוועק; אוּן יעדן, וואָס טראָגט פֵּירות, רייניקט ער, כּדי ער זאָל טראָגן מער פֵּירות. 3 איר זענט שוין ריין, דוּרך דעם וואָרט, וואָס איך האָבּ צוּ אייך געראַדט. 4 בּלייבּט אין מיר, אוּן איך אין אייך. אַזוֹיווי דער צווייג קאָן ניט טראָגן קיין פֵּירות פוּן זיך אַליין, סיידן ער בּלייבּט אין דעם וויַנשטאָק, אַזוי קענט איר אויך ניט, סיידן איר בּלייבּט אין מיר. 5 איך בּין דער וויַנשטאָק, איר זענט די צווייגן. דער, וואָס בּלייבּט אין מיר, אוּן איך אין אים, טראָגט אַ סָך פֵּירות; וואָרים אָן מיר קאָנט איר גאָרניט טאָן. 6 אויבּ עמיצער בּלייבּט ניט אין מיר, וועָרט ער אַרויסגעוואָרפן ווי אַ צווייג, אוּן פֿאַרדאַרט; אוּן מען זאַמלט זיי איין אוּן מען וואַרפט זיי אין פּייער אַריין, אוּן זיי ווערן פֿאַרברענט. 7 אויבּ איר בּלייבּט אין מיר, אוּן מיינע רייד בּלייבּן אין אייך, מעגט איר בּעטן וואָס איר ווילט, אוּן סע וועט

אייך געטאָן ווערן. 8 אין דעם איז מיין פאָטער געאַכפערט, אַז איר זאָלט טראָגן אַ סַך פֵּירות, אוּן זיין מיינע תַּלמידים. 9 אַזוֹיווי דער פאָטער האָט מיך ליבּ געהאַט, אַזוי האָב איך אייך ליבּ געהאַט; בלייבט אין מיין ליבּע. 10 אויבּ איר ווּעט האַלטן מיינע מִצוות, ווּעט איר בלייבן אין מיין ליבּע, פּונקט ווי איך האָב געהאַלטן מין פאָטערס מִצוות, אוּן בלייבּ אין זיין ליבּע. 11 דאָס האָב איך צוּ אייך געזעדט, כּדי מיין שִׂמחה זאָל זיין אין אייך, אוּן אייער שִׂמחה זאָל ווערן פּוּל.

12 דאָס דאָזיקע איז מיין געבאָט, אַז איר זאָלט ליבּ האָבן איינער דעם אַנדערן, אַזוֹיווי איך האָב אייך ליבּ געהאַט. 13 קיין גרעסערע ליבּע האָט ניט קיין מענטש ווי די דאָזיקע, וואָס אַ מענטש איז מַקריב זיין לעבן פאַר זיינע פריינט. 14 איר זענט מיינע פריינט, אויבּ איר טוט דאָס, וואָס איך באַפּעל אייך. 15 איך טוּ אייך מער ניט רופן קיין קנעכט; ווארים דער קנעכט ווייסט ניט וואָס זיין האַר טוט; נייערט איך האָב אייך ערווּפן פריינט, ווארים אַלצדינג, וואָס איך האָב געהערט פוּן מיין פאַטער, האָב איך אייך געגעבן צוּ וויסן. 16 ניט איר האָט מיך אויסדערוויילט, נייערט איך האָב אייך אויסדערוויילט, אוּן האָב אייך באַשטימט, אַז איר זאָלט גיין אוּן טראָגן פֵּירות, אוּן אַז אייערע פֵּירות זאָלן פאַרבליבּן; כּדי וואָס איר ווּעט בעטן דעם פאָטער אין מיין נאָמען, זאָל ער אייך געבן. 17 דאָס באַפּעל איך אייך, כּדי איר זאָלט ליבּ האָבן איינער דעם אַנדערן.

18 אויבּ די ווּעלט האָט אייך פיינט, טאָ ווייסט, אַז זי האָט מיך פיינט געהאַט, איידער זי האָט אייך פיינט געהאַט. 19 ווּען איר וואָלט געווען פוּן דער ווּעלט, וואָלט די ווּעלט ליבּ געהאַט דאָס איריקע; נאָר אַזוי ווי איר זענט ניט פוּן דער ווּעלט, נייערט איך האָב אייך אויסדערוויילט פוּן דער ווּעלט, דערפאַר האָט אייך די ווּעלט פיינט. 20 געדענקט דאָס וואָרט, וואָס איך האָב אייך געזאָגט: אַ קנעכט איז ניט גרעסער פוּן זיין האַר. אויבּ זיי האָבן מיך גערוֹדפט, ווּעלן זיי אייך אויך רוֹדפן; אויבּ זיי האָבן געהאַלטן מיין וואָרט, ווּעלן זיי אויך אייערס האַלטן. 21 אָבער דאָס אַלץ ווּעלן זיי אייך טאָן פוּן מיין נאָמענוועגן, מַחמת זיי קענען ניט דעם, וואָס האָט מיך געשיקט. 22 אויבּ איך וואָלט ניט געקוּמען אוּן גערעדט צוּ זיי, וואָלטן זיי ניט געווּען געהאַט קיין זינד; איצט אָבער האָבן זיי ניט קיין שוּם אַנטשוּלדיגונג פאַר זייער זינד. 23 דער, וואָס האָט מיך פיינט, האָט אויך פיינט מיין פאָטער. 24 ווּען איך וואָלט ניט געווּען צווישן זיי די מַעשׂים, וואָס קיין שוּם אַנדערער האָט ניט געטאָן,

וואָלטן זיי ניט געווען געהאַט קיין זינד; אָבער איצט האָבן זיי געזען, אוּן האָבן פיינט געהאַט סיי מיך אוּן סיי מיין פאָטער. 25 נאָר סע זאָל מקוּים ווערן דאָס ווָאַרט, ווָאס שטייט געשריבן אין זייער תּוֹרה: זיי האָבן מיך אומזיסט געהאַסט.[1] 26 אָבער בעת דער טרייסטער וועט קומען, וועמען איך וועל שיקן צוּ אייך פוּן דעם פאָטער, דעם גייסט פוּן אֱמת, ווָאס קומט פוּן דעם פאָטער, וועט ער עֵדות זאָגן פונוועגן מיר. 27 אוּן אויך איר זענט עֵדות, מַחמת איר זענט געווען מיט מיר פוּן אָנהייבּ אָן.

טז דאָס האָבּ איך צוּ אייך גערעדט, כּדי איר זאָלט ניט געבראַכט ווערן צוּ קיין מִכשול. 2 זיי וועלן אייך אזיסשליסן פוּן קָהל: יאָ, סע קומט אָן די שָׁעה, ווען יעדער איינער, ווָאס וועט אייך הַרגענען, וועט מיינען, אַז ער דינט גאָט דערמיט. 3 אוּן דאָס וועלן זיי טאָן, מַחמת זיי האָבן ניט געקענט דעם פאָטער, אוּן ניט מיך. 4 אוּן דאָס האָבּ איך געזאָגט צוּ אייך, כּדי, ווען זייער שָׁעה וועט קומען, זאָלט איר געדענקען, אַז איך האָבּ אייך דאָס געזאָגט.

אין אָנהייבּ האָבּ איך עס אייך ניט געזאָגט, מַחמת איך בּין געווען מיט אייך. 5 אָבער איצט גיי איך צוּ אים, ווָאס האָט מיך געשיקט; אוּן קיינער פוּן אייך פרעגט מיך ניט: וואוהין גייסטוּ? 6 אָבער ווייל איך האָבּ דאָס געזאָגט צוּ אייך, האָט צַער אָנגעפילט אייער האַרץ. 7 איך זאָג אייך אָבער דעם אֱמת, עס איז גוט פאַר אייך, אַז איך גיי אַוויק; ווָאַרים אויבּ איך גיי ניט אַוועק, וועט דער טרייסטער ניט קומען צוּ אייך; נאָר אויבּ איך גיי, וועל איך אים שיקן צוּ אייך. 8 אוּן אַז ער וועט קומען, וועט ער איבּערצייגן די וועלט וועגן זינד, אוּן וועגן צדקה, אוּן וועגן מִשפט: 9 וועגן זינד, מַחמת זיי גלויבּן ניט אין מיר; 10 וועגן צדקה, מַחמת איך גיי צוּ דעם פאָטער, אוּן איר וועט מיך מער ניט זען; 11 וועגן מִשפט, מַחמת דער שַׂר פוּן דער דאָזיקער וועלט איז געמִשפט געוואָרן.

12 איך האָבּ אייך נאָך אַ סָך זאַכן צוּ זאָגן, נאָר איר קענט זיי איצט ניט פאַרטראָגן. 13 אָבער בעת דער גייסט פוּן אֱמת וועט קומען, וועט ער אייך אַריַנפירן אין דעם גאַנצן אֱמת; ווָאַרים ער וועט ניט רעדן פוּן זיך אַליין, נייערט ווָאס ער וועט הערן, וועט ער רעדן; אוּן ער וועט אייך אָנזאָגן דאָס, ווָאס דאָרף ערשט קומען. 14 ער וועט מיך פאַרהערלעכן, ווייל ער וועט נעמען פוּן מיינעם, אוּן וועט עס אייך דערקלערן. 15 אַלצדינג, ווָאס דער פאָטער האָט, איז מיינס; דעריבּער האָבּ איך געזאָגט, אַז ער וועט נעמען פוּן דעם, ווָאס איז מיין, אוּן וועט עס אייך דערקלערן.

16 נאָך אַ קליינע ווייַלע, אוּן איר זעט מיך ניט מער; אוּן ווידער אַ קליינע ווייַלע, אוּן איר וועט מיך זען. 17 האָבן עטלעכע פוּן זיינע תַּלמידים געזאָגט איינער צוּם אַנדערן: ווָאס איז דאָס, ווָאס ער זאָגט צוּ אוּנדז:

[1] תהלים סט, 4.

נאָך אַ קליינע ווייַלע, אוּן איר זעט מיך ניט; אוּן ווידער אַ קליינע ווייַלע, אוּן איר וועט מיך זען? אוּן: 18 איך גיי צוּ דעם פאָטער? זיי האָבן דעריבער געזאָגט: וואָס איז דאָס, וואָס ער זאָגט: אַ קליינע ווייַלע? מיר פאַרשטייען ניט, וואָס ער זאָגט. 19 יֵשׁוּעַ האָט באַמערקט, אַז זיי ווילן אים עפּעס פרעגן, אוּן ער האָט צוּ זיי געזאָגט: פאָרשט איר צווישן זיך וועגן דעם, וואָס איך האָב געזאָגט: נאָך אַ קליינע ווייַלע, אוּן איר זעט מיך ניט, אוּן ווידער אַ קליינע ווייַלע, אוּן איר וועט מיך זען? 20 באמת, באמת, איך זאָג אייך: איר וועט ווויינען אוּן קלאָגן, אָבער די וועלט וועט זיך פרייען; איר וועט זיין טרויעריק, אָבער אייער טרויער וועט פאַרקערט ווערן צוּ פרייד. 21 אַ פרוי, בעת זי גייט צוּ קינד, איז אומעטיק, מַחמת איר שָׁעה האָט געטענט; אָבער נאָכדעם ווי זי האָט געבוירן דאָס קינד, געדענקט זי ניט מער די יסורים פּונוועגן דער שִׂמחה, וואָס אַ מענטש איז געבוירן געוואָרן אויף דער וועלט. 22 אוּן אַזוי האָט איר אויך איצטער צַער, אָבער איך וועל אייך ווידער זען, אוּן אייער האַרץ וועט זיך פרייען, אוּן אייער שִׂמחה וועט קיינער ניט אַוועקנעמען בּיי אייך. 23 אוּן אין יענעם טאָג וועט איר מיך ניט פרעגן קיין קַשיות. באמת, באמת, איך זאָג אייך, אויב איר וועט עפּעס בעטן בּיי דעם פאָטער, וועט ער עס אייך געבּן אין מיין נאָמען. 24 לעֵת־עַתּה האָט איר גאָרניט געבעטן אין מיין נאָמען; בעט, אוּן איר וועט באַקומען, כּדי אייער שִׂמחה זאָל זיין פּוּל.

25 די דאָזיקע זאַכן האָב איך גערעדט צוּ אייך אין משָׁלים; עס קומט אָן די שָׁעה, ווען איך וועל מער ניט רעדן צוּ אייך אין משָׁלים, נייערט איך וועל אייך זאָגן אָפן וועגן דעם פאָטער. 26 אין יענעם טאָג וועט איר בעטן אין מיין נאָמען; אוּן איך זאָג אייך ניט, אַז איך וועל בעטן דעם פאָטער פאַר אייך, 27 וואָרים דער פאָטער אַליין האָט אייך ליב, מַחמת איר האָט מיך ליב געהאַט, אוּן האָט געגלויבט, אַז איך בין געקומען פּוּן דעם פאָטער. 28 איך בין געקומען פּוּן דעם פאָטער, אוּן בין געקומען אין דער וועלט אַריין; אוּן ווידער פאַרלאָז איך די וועלט, אוּן גיי צוּ דעם פאָטער. 29 אוּן זיינע תַּלמידים האָבן געזאָגט: זע, איצט רעדסטו אָפן, אוּן געברויכסט ניט קיין מָשל. 30 איצט ווייסן מיר, אַז דו ווייסט אַלצדינג, אוּן דאַרפסט ניט, אַז עמיצער זאָל דיך פרעגן; דורכדעם גלויבן מיר, אַז דו ביסט געקומען פּוּן גאָט. 31 האָט יֵשׁוּעַ זיי געענטפערט: איצט גלויבט איר? 32 סע טוט קומען די שָׁעה, יאָ, זי האָט געענטענט, אוּן איר וועט ווערן צעשפּרייט, איטלעכער צוּ זיינע אייגענע, אוּן מיך וועט איר איבערלאָזן

אַליין: אָבער איך בין ניט אַליין, מַחמת דער פאָטער איז מיט מיר.
33 דאָס האָב איך גערעדט צוּ אייך, כדי אין מיר זאָלט איר האָבן שָלום.
אין דער וועלט האָט איר צָרות; אָבער זייט געטרייסט, איך האָב מַנצֵחַ
געווען די וועלט.

יז דאָס האָט יֵשוּע גערעדט, און ער האָט אויפגעהויבן זיינע אויגן צוּם
הימל, און געזאָגט: פאָטער, די שָעה האָט גענעענט, אַכפּער דיין זון,
כדי דער זון זאָל דיך אַכפּערן; 2 אַזוֹיווי דוּ האָסט אים געגעבן רשוּת
איבער יעדן באַשעפענישׂ, כדי ער זאָל געבן אייביק לעבן צוּ אַלע,
וועמען דוּ האָסט אים געגעבן. 3 און דאָס איז דאָס אייביקע לעבן, אַז
זיי זאָלן קענען דיך, דעם איינציק אֱמֶתן גאָט, און יֵשוּע הַמָשִיחַן
וועמען דוּ האָסט געשיקט. 4 איך האָב דיך געאַכפּערט אויף דער ערד,
מיט דעם וואָס איך האָב פאַרענדיקט דאָס וועדק, וואָס דוּ האָסט מיר
געגעבן צוּ טאָן. 5 און איצט, פאָטער, אַכפּער דוּ מיך בּיי דיר, מיט דעם
כָבוד, וואָס איך האָב געהאַט בּיי דיר, איידער די וועלט איז געוואָרן.
6 איך האָב אַנטפּלעקט דיין נאָמען צוּ די מענטשן, וואָס דוּ האָסט מיר
געגעבן פוּן דער וועלט; זיי זענען געווען דיינע, און דוּ האָסט זיי מיר
געגעבן; און זיי האָבן געהיט דיין וואָרט. 7 איצט ווייסן זיי, אַז
אַלצדינג, וואָס דוּ האָסט מיר געגעבן, איז פוּן דיר; 8 וואָרים די רייד,
וואָס דוּ האָסט מיר געגעבן, האָב איך זיי געגעבן; און זיי האָבן זיי
מקַבל געווען, און האָבן דערקענט אויף אַן אֱמת, אַז איך קום פוּן דיר,
און זיי האָבן געגלויבט, אַז דוּ האָסט מיך געשיקט.
9 איך בעט פאַר זיי; איך בעט ניט פאַר דער וועלט, נייערט פאַר יענע,
וואָס דוּ האָסט מיר געגעבן, וואָרים זיי זענען דיינע; 10 און אַלצדינג,
וואָס איז מיינס, איז דיינס, און דיינס איז מיינס, און איך בין
געאַכפּערט אין זיי. 11 און איך בין ניט מער אין דער וועלט, אָבער זיי
זענען אין דער וועלט, און איך קום צוּ דיר. הייליקער פאָטער, באַהיט
זיי אין דיין נאָמען, יענע, וואָס דוּ האָסט מיר געגעבן, כדי זיי זאָלן זיין
איינס, אַזוֹיווי מיר זענען איינס. 12 כָּל־זמַן איך בין געווען מיט זיי,
האָב איך זיי אָפּגעהיט אין דיין נאָמען, יענע, וואָס דוּ האָסט מיר
געגעבן; און איך האָב זיי אָפּגעהיט, און קיין איינציקער פוּן זיי איז
ניט פאַרלוירן געגאַנגען, אויסער דער זון פוּן פאַרדאַרבּונג, כדי דער
פָּסוק זאָל מקוּים ווערן. 13 אָבער איצט קום איך צוּ דיר; און דאָס רעד
איך אין דער וועלט, כדי זיי זאָלן האָבן אין זיך מיין פולע שִמחה.
14 איך האָב זיי געגעבן דיין וואָרט; און די וועלט האָט זיי פיינט
געהאַט, מַחמת זיי זענען ניט פוּן דער וועלט, פוּנקט ווי איך בין ניט
פוּן דער וועלט. 15 איך בעט ניט, אַז דוּ זאָלסט זיי אַרויסנעמען פוּן
דער וועלט, נייערט אַז

דוּ זאָלסט זיי אָפהיטן פּוּן דעם בייזן. 16 זיי זענען ניט פּוּן דער וועלט, פּונקט ווי איך בין ניט פּוּן דער וועלט. 17 הייליק זיי אין דעם אֱמת; דיין וואָרט איז אֱמת. 18 אַזוי‌ווי דוּ האָסט מיך געשיקט אין דער וועלט אַריין, פּונקט אַזוי האָב איך זיי געשיקט אין דער וועלט אַריין. 19 אוּן פּוּן זייערטוועגן הייליק איך מיך, כּדי זיי זאָלן אויך געהייליקט זיין אין דעם אֱמת.

20 אוּן ניט נאָר פאַר די דאָזיקע אַליין בּעט איך, נייערט אויך פאַר יענע, וואָס וועלן גלויבן אין מיר דורך זייער וואָרט, 21 כּדי זיי זאָלן אַלע זיין איינס; אַזוי‌ווי דוּ, פאָטער, ביסט אין מיר, אוּן איך אין דיר, אַז זיי זאָלן אויך זיין אין אונדז, כּדי די וועלט זאָל גלויבן, אַז דוּ האָסט מיך געשיקט. 22 אוּן דעם כּבוד, וואָס דוּ האָסט מיר געגעבן, האָב איך זיי געגעבן, כּדי זיי זאָלן זיין איינס, אַזוי‌ווי מיר זענען איינס, 23 איך אין זיי, אוּן דוּ אין מיר, כּדי זיי זאָלן ווערן שלֵימותדיק איינס, כּדי די וועלט זאָל וויסן, אַז דוּ האָסט מיך געשיקט, אוּן האָסט זיי ליב גהאַט, אַזוי‌ווי דוּ האָסט מיך ליב גהאַט. 24 פאָטער, איך ווייל, אַז אויך די, וועמען דוּ האָסט מיר געגעבן, זאָלן זיין מיט מיר, וואוּ איך בין, כּדי זיי זאָלן קענען זען מיין כּבוד, וואָס דוּ האָסט מיר געגעבן, וואָרים דוּ האָסט מיך ליב גהאַט, נאָך פאַר דער גרינדונג פּוּן דער וועלט. 25 אָ, גערעכטער פאָטער, די וועלט האָט דיך ניט געקענט, אָבּער איך האָב דיך געקענט; אוּן די דאָזיקע וויסן, אַז דוּ האָסט מיך געשיקט. 26 אוּן איך האָב פאַר זיי באַקאַנט געמאַכט דיין נאָמען, אוּן איך וועל אים באַקאַנט מאַכן, כּדי די ליבע, מיט וועלכער דוּ האָסט מיך ליב גהאַט, זאָל זיין אין זיי, אוּן איך אין זיי.

יח אוּן בעת יֵשוּע האָט פאַרענדיקט די דאָזיקע רייד, איז ער אַרויסגעגאַנגען מיט זיינע תַּלמידים אַריבער דעם טייך קדרוֹן, וואוּ עס איז געווען אַ גאָרטן, אין וועלכן ער איז אַריינגעגאַנגען מיט זיינע תַּלמידים. 2 אוּן אויך יהודה, וואָס האָט אים פאַרראָטן, האָט געקענט דאָס אָרט; וואָרים יֵשוּע איז זיך דאָרט פילמאָל צונויפגעקומען מיט זיינע תַּלמידים. 3 אוּן יהודה, בעת ער האָט באַקומען דאָס חַיל אוּן די באַדינער פּוּן די ראָשי־כֹּהַנים אוּן די פרושים, איז אַנגעקומען אַהין מיט פאַקלען אוּן לאַנטערנס אוּן כּלֵי־זַיִן. 4 אוּן יֵשוּע האָט געוואוּסט אַלצדינג, וואָס האָט געדאַרפט קומען איבער אים, אוּן ער איז אַרויסגעגאַנגען, אוּן האָט צו זיי געזאָגט: וועמען זוכט איר? 5 האָבן זיי אים געענטפערט: יֵשוּע הַנוֹצרי. זאָגט יֵשוּע צו זיי: איך בין עס. אוּן יהודה, וואָס האָט אים פאַרראָטן, איז מיט זיי געשטאַנען. 6 אוּן בעת ער האָט צו זיי געזאָגט: איך בין עס, זענען זיי אָבּגעטרעטן

הינטערוויילעכץ, אוּן זענען געפאַלן צוּ דער ערד. 7 אוּן ער האָט זיי
ווידער געפרעגט: וועמען זוכט איר? האָבּן זיי געזאָגט: יֵשוּעַ הַנּוֹצְרִי.
8 האָט יֵשוּעַ געענטפערט: איך האָב אייך דאָך געזאָגט, אַז איך בין
דאָס; בכּן, אויב איר זוכט מיך, לאָזט די דאָזיקע גיין. 9 כּדי סע זאָל
מקוים ווערן דאָס וואָרט, וואָס ער האָט געזאָגט: פוּן יענע, וואָס דוּ
האָסט מיר געגעבּן, האָב איך ניט פאַרלוירן קיין איינציקן. 10 אוּן
שִׁמעוֹן פּעטרוֹס, וואָס האָט געהאַט אַ שוועבל, האָט זי געצויגן, אוּן
האָט אַ זעץ געטאָן דעם כּהן־גָּדוֹלס קנעכט, אוּן אים אָפּגעהאַקט זיין
רעכטן אויער. אוּן דעם קנעכטס נאָמען איז געווען מַלכוֹס. 11 אוּן יֵשוּעַ
האָט געזאָגט צוּ פּעטרוֹסן: טוּ אַריין די שוועבל אין דער שייד; דעם
כּוֹס, וואָס דער פאָטער האָט מיר געגעבּן, זאָל איך אים ניט טרינקן?
12 אוּן דאָס חַיל אוּן דער הויפּטמאַן, אוּן די באַדינער פוּן די יִידן, האָבּן
געכאַפּט יֵשוּעַן אוּן האָבּן אים געבּונדן, 13 אוּן האָבּן אים קוֹדם געפירט
צוּ חָנָן, וואָרים ער איז געווען דער שוועכער פוּן קַיָפָא, וואָס איז אין
יענעם יאָר געווען כּהן־גָּדוֹל. 14 אוּן דאָס איז געווען קַיָפָא, וואָס האָט
געגעבּן די יִידן אַן עֵצה, אַז עס איז גלייכער, אַז איין מענטש זאָל
שטאַרבּן פאַר דעם פאָלק.
15 אוּן שִׁמעוֹן פּעטרוֹס איז נאָכגעגאַנגען יֵשוּעַן, אוּן אַזוי האָט געטאָן
אַן אַנדערער תַּלמיד. אוּן דער דאָזיקער תַּלמיד איז געווען באַקאַנט מיט
דעם כּהן־גָּדוֹל, אוּן איז אַריינגעגאַנגען מיט יֵשוּעַן אין דעם הויף פוּן
דעם כּהן־גָּדוֹל, 16 בעת פּעטרוֹס איז געשטאַנען אין דרויסן בּיי דער
טיר. אוּן דער אַנדערער תַּלמיד, וואָס איז געווען באַקאַנט מיט דעם
כּהן־גָּדוֹל, איז אַרויסגעגאַנגען אוּן האָט געערעדט מיט דער טיר־
היטערין, אוּן האָט אַריינגעבראַכט פּעטרוֹסן. 17 אוּן די שיפּחה, די טיר־
היטערין, האָט געזאָגט צוּ פּעטרוֹסן: בּיסטוּ ניט אויך איינער פוּן דעם
מאַנס תַּלמידים? זאָגט ער: איך בין עס ניט. 18 אוּן די קנעכט אוּן זי
באַדינער זענען דאָרט געשטאַנען, אוּן האָבּן געמאַכט אַ פייער פוּן
קוילן, וואָרים עס איז געווען קאַלט, אוּן זיי האָבּן זיך געוואַרעמט; אוּן
פּעטרוֹס איז אויך געשטאַנען מיט זיי, אוּן האָט זיך געוואַרעמט.
19 אוּן דער כּהן־גָּדוֹל האָט געפרעגט יֵשוּעַן וועגן זיינע תַּלמידים, אוּן
וועגן זיין לערנונג. 20 האָט יֵשוּעַ אים געענטפערט: איך האָב געערעדט
אָפּן פאַר דער וועלט; איך האָב תַּמיד געלערנט אין די שוּלן, אוּן אין
דעם בֵּית־הַמִקדש, וואוּ אַלע יִידן קוּמען זיך צוזאַמען, אוּן אין
פאַרבּאָרגעניש האָב איך גאָרניט געערעדט. 21 פאַרוואָס פרעגסטוּ מיך?
פרעג די, וואָס האָבּן מיך געהערט, וואָס איך האָב געערעדט צוּ זיי; זע
זיי ווייסן וואָס אַזוינס איך האָב געזאָגט. 22 אוּן אַז ער האָט דאָס
געזאָגט, האָט איינער פוּן די באַדינער,

וואָס איז געשטאַנען דערבייַ, אַ פּאַטש געגעבן ייֵשוּעַן, אוּן געזאָגט: אַזוי ענטפערסטוּ דעם כֹּהן־גָּדול? 23 האָט אים ייֵשוּעַ געענטפערט: אויב איך האָב גערעדט שלעכטס, זאָג עדות פונעם דעם שלעכטס; נאָר אויב רעכט, פאַרוואָס שלאָגסטוּ מיך? 24 אוּן חָנָן האָט אים געשיקט גענדן צוּ קַיָפָאן, דעם כֹּהן־גָּדול.

25 אוּן שִמעוֹן פּעטרוס איז געשטאַנען אוּן האָט זיך געוואַרעמט. אוּן זיי האָבן צוּ אים געזאָגט: ביסטוּ ניט אויך איינער פון זיינע תַּלמידים? אוּן ער האָט געלייקנט, אוּן געזאָגט: איך בין עס ניט. 26 זאָגט איינער פון דעם כֹּהן־גָּדולס קנעכט, וואָס איז געווען אַ קָרוב פון דעם, וועמען פּעטרוס האָט אָפּגעהאַקט דאָס אויער: האָב איך דיך ניט געזען מיט אים אין גָּאַרטן? 27 אוּן פּעטרוס האָט ווידער געלייקנט; אוּן תֵּיכף האָט דער האָן געקרייט.

28 אוּן זיי האָבן ייֵשוּעַן געפירט פון קַיָפָאן אין דעם גערעכטהויף אַריין; אוּן עס איז געווען באַגינען. אוּן זיי אַליין זענען ניט אַריינגעגאַנגען אין דעם פּרעטאָריום, כּדי זיי זאָלן זיך ניט מטַמא זיין, נייערט זאָלן קענען עסן דעם קָרבן־פֶּסַח. 29 אוּן פּילאַטוס איז אַרויסגעגאַנגען צוּ זיי, אוּן האָט געזאָגט: וואָסערע באַשולדיקונג ברענגט איר קעגן דעם דאָזיקן מאַן? 30 האָבן זיי געענטפערט, אוּן צוּ אים געזאָגט: ווען דער דאָזיקער וואָלט ניט געטאָן קיין שלעכטס, וואָלטן מיר אים ניט געווען געברענגט צוּ דיר. 31 פּילאַטוס האָט דערביבער צוּ זיי געזאָגט: נעמט איר אים, אוּן מִשפּט אים לויט אייער תּוֹרה. אוּן די יידן האָבן צוּ אים געזאָגט: מיר האָבן ניט קיין רשות צוּ טייטן אַ מענטשן; 32 (כּדי סע זאָל מקוים ווערן דאָס וואָרט פון ייֵשוּעַן, וואָס ער האָט געזעדט, בעת ער האָט מרַמז געווען מיט וואָסער מין טויט ער וועט שטאַרבן).

33 פּילאַטוס איז דעריבער ווידער אַריינגעגאַנגען אין דעם פּרעטאָריום אַריין, אוּן האָט ערופן ייֵשוּעַן, אוּן צוּ אים געזאָגט: ביסטוּ דער מֶלך פון די יידן? 34 אוּן ייֵשוּעַ האָט געענטפערט: טוסטוּ דאָס זאָגן פון דיר אַליין, אָדער האָבן דיר דאָס אַנדערע געזאָגט פונוועגן מיר? 35 האָט פּילאַטוס געענטפערט: בין איך אַ ייִד? דיין אייגן פאָלק אוּן די ראָשי־כָּהַנים האָבן דיך געברענגט צוּ מיר; וואָס האָסטוּ געטאָן? 36 האָט ייֵשוּעַ געענטפערט: מיין מַלכות איז ניט פון דער וועלט; אויב מיין מַלכות וואָלט געווען פון דער וועלט, וואָלטן מיינע באַדינער געקעמפט, אַז איך זאָל ניט איבערגעענטפערט ווערן צוּ די יידן; איצט אָבער איז מיין מַלכות ניט פונדאַנען. 37 פּילאַטוס האָט דערביבער צוּ אים געזאָגט: הייסט עס, דוּ ביסט טאַקע אַ מֶלך? אוּן ייֵשוּעַ האָט געענטפערט: דוּ זאָגסט, אַז איך בין אַ מֶלך. צוליב דעם בין איך געבוירן געוואָרן, אוּן צוליב דעם בין איך געקומען אין דער וועלט אַריין, כּדי איך זאָל עדות זאָגן פאַר דעם אֱמת. יעדער איינער, וואָס איז פון דעם אֱמת, הערט מיין קוֹל. 38 זאָגט צוּ אים פּילאַטוס: וואָס איז דער אֱמת?

אוּן נאָכדעם ווי

ער האָט דאָס געזאָגט, איז ער ווידער אַרויסגעגאַנגען צוּ די יידן, אוּן האָט צוּ זיי געזאָגט: איך געפין ניט אין אים קיין שום שולד. 39 אָבער ביי אייך איז פאַראַן אַ מנהג, אַז איך זאָל אייך פריי לאָזן איינעם אויף פּסח; ווילט איר דעריבער, אַז איך זאָל אייך פריי לאָזן דעם מלך פוּן די יידן? 40 זיי האָבן דעריבער ווידער אויסגעשריגן, אַזוי צוּ זאָגן: ניט דעם דאָזיקן, נייערט בַּר־אַבָּאן! אוּן בַּר־אַבָּא איז געווען אַ גזלן.

יט דעמאָלט האָט פּילאַטוס גענומען ישׁוּעַן, אוּן האָט אים געלאָזט אויספּייטשן. 2 אוּן די זעלנער האָבן אויסגעפלאָכטן אַ קרוין פוּן דערנער, אוּן זי אַרויפגעזעצט אויף זייַן קאָפּ, אוּן אים באַקליידט אין אַ פּורפּור מאַנטל. 3 אוּן זיי האָבן גענעענט צוּ אים, אוּן געזאָגט: שָׁלום דיר, מלך פוּן די יידן! אוּן זיי האָבן אים געפּאַטשט מיט זייערע הענט. 4 אוּן פּילאַטוס איז ווידער אַרויסגעגאַנגען, אוּן האָט צוּ זיי געזאָגט: אָט פּיר איך אים אַרויס צוּ אייך, כּדי איר זאָלט וויסן, אַז איך געפין ניט אין אים קיין שום שולד. 5 אוּן ישׁוּעַ איז אַרויסגעקומען, אוּן האָט געטראָגן די קרוין פוּן דערנער אוּן דעם פּורפּור מאַנטל. אוּן פּילאַטוס האָט צוּ זיי געזאָגט: אָט איז דער מענטש! 6 אוּן אַז די ראָשׁי־כֹּהנים אוּן די באַדינער האָבן אים געזען, האָבן זיי אויסגעשריגן: קרייציק אים, קרייציק אים! זאָגט צוּ זיי פּילאַטוס: נעמט איר אים אוּן קרייציקט אים, ווארים איך געפין ניט אין אים קיין שום שולד. 7 האָבן אים די יידן געענטפערט: מיר האָבן אַ תּורה, אוּן לויט דער תּורה איז ער חייב־מיתה, מחמת ער האָט זיך אַליין געמאַכט פאַר דעם בֶּן־אֱלֹהִים. 8 אוּן וועַן פּילאַטוס האָט דאָס געהערט, האָט ער נאָך מער מורא באַקומען, 9 אוּן ער איז ווידער אַרײַנגעגאַנגען אין דעם פּרעטאָריום אַריין, אוּן האָט געזאָגט צוּ ישׁוּעַן: פוּנוואַנען ביסטוּ? אָבער ישׁוּעַ האָט אים ניט געגעבן קיין תּשׁובה. 10 פּילאַטוס האָט דעריבער צוּ אים געזאָגט: צוּ מיר טוסטוּ ניט רעדן? ווייסטוּ ניט, אַז איך האָב רשׁות דיך פריי צוּ לאָזן, אוּן רשׁות דיך צוּ קרייציקן? 11 אוּן ישׁוּעַ האָט אים געענטפערט: דוּ וואָלטסט ניט געהאַט קיין מאַכט איבער מיר, אויב זי ווּאָלט דיר ניט געגעבן געוואָרן פוּן אויבן; דעריבער האָט דער, ווּאָס האָט מיך איבערגעענטפערט צוּ דיר, אַ גרעסערע זינד.

12 פוּן דעמאָלט אָן האָט פּילאַטוס געזוכט אים פריי צוּ לאָזן; אָבער די יידן האָבן אויסגעשריגן, אַזוי צוּ זאָגן: אויב דוּ לאָזסט פריי דעם דאָזיקן מאַן, ביסטוּ ניט דעם קיסרס פריינט; יעדער איינער, ווּאָס מאַכט זיך אַליין פאַר אַ מלך, איז מורד־במלכות. 13 אוּן וועַן פּילאַטוס האָט געהערט די דאָזיקע רייד, האָט ער אַרויסגעבראַכט ישׁוּעַן, אוּן האָט זיך אַנידערגעזעצט אויף דעם כִּסֵּא־הַמִּשׁפּט, אויף דעם פּלאַץ, ווּאָס הייסט

לִיתאָסטרוֹטאָן, אוּן אויף לָשון־קוֹדֶש, גַבתָא. 14 אוּן עס איז געווען עֶרֶב־פֶּסַח, אַרוּם דער זעקסטער שָעה. אוּן ער האָט געזאָגט צוּ די יִידן: אָט איז אייער מֶלך! 15 אוּן זיי האָבן געשריגן: אַוועק מיט אים, אַוועק מיט אים, קרייציק אים! זאָגט צוּ זיי פִּילאַטוּס: זאָל איך קרייציקן אייער מֶלך? אוּן די ראָשי־כֹּהַנים האָבן געענטפערט: מיר האָבן ניט קיין מֶלך, אַחוּץ דעם קֵיסר. 16 דעמאָלט האָט ער אים איבערגעגעבן צוּ זיי, געקרייציקט צוּ ווערן.

17 זיי האָבן דעריבער גענומען יֵשוּעַן. אוּן ער האָט אַליין געטראָגן זיין קרייץ, אוּן ער איז אַרויסגעגאַנגען צוּ דעם פלאַץ, וואָס האָט געהייסן דער שיידל־פלאַץ, אוּן איוף לָשון־קוֹדֶש הייסט ער גָלגָלתָא. 18 דאָרטן האָבן זיי אים געקרייציקט, אוּן מיט אים צוויי אַנדערע, אויף יעדער זייט איינעם, אוּן יֵשוּעַן אין דער מיט. 19 אוּן פִּילאַטוּס האָט אויך אָנגעשריבן אַן אויפשריפט, אוּן האָט זי אַרויפגעטאָן אויף דעם קרייץ; אוּן דאָרט איז געשטאַנען: יֵשוּעַ הַנוֹצרי, דער מֶלך פוּן די יִידן. 20 די דאָזיקע אויפשריפט האָבן געלייענט אַ סַך יִידן, וואָרים דער פלאַץ, וואוּ יֵשוּעַ איז געקרייציקט געוואָרן, איז געווען נאָענט פוּן דער שטאָט; אוּן דאָס איז געווען געשריבן אויף לָשון־קוֹדֶש, לאַטיַניש, אוּן אין גריכיש. 21 אוּן די ראָשי־כֹּהַנים פוּן די יִידן האָבן געזאָגט צוּ פִּילאַטוּסן: שרייב ניט: דער מֶלך פוּן די יִידן, נייערט אַז ער האָט געזאָגט: איך בין דער מֶלך פוּן די יִידן. 22 אוּן פִּילאַטוּס האָט געענטפערט: וואָס איך האָב געשריבן, האָב איך געשריבן.

23 אוּן די זעלנער, בעת זיי האָבן יֵשוּעַן געקרייציקט, האָבן גענומען זיינע מַלבושים אוּן געמאַכט פיר חֲלָקים, פאַר יעדן זעלנער אַ חֵלֶק, אוּן אויך זיין ראָק. אוּן דער ראָק איז געווען אָן אַ נאָט, גאַנץ פוּן אויבן דורך אוּן דורך. 24 זיי האָבן דעריבער געזאָגט אייניער צוּם אַנדערן: לאָמיר אים ניט צעריסן, נייערט וואַרפן גוֹרל אויף אים, וועמעס ער זאָל זיין; כדי דער פָּסוק זאָל מקוים ווערן:

זיי האָבן צעטיילט מיינע בגָדים צווישן זיך;
אוּן איבער מיין געוואַנט האָבן זיי געוואָרפן גוֹרל.[1]

25 אוּן אַזוי האָבן די זעלנער געטאָן; אוּן ביי דעם צלָב פוּן יֵשוּעַן זענען געשטאַנען זיין מוטער, אוּן זיין מוטערס שוועסטער, מִרים דאָס ווייב פוּן קלוֹפָסן, אוּן מִרים פוּן מַגדָלָה. 26 אוּן בעת יֵשוּעַ האָט געזען זיין מוטער, אוּן דעם תַלמיד, וועמען ער האָט ליב געהאָט, שטיין דערביי, האָט ער געזאָגט צוּ זיין מוטער: אִשה, אָט איז דיין זוֹן! 27 דערנאָך האָט ער געזאָגט צוּ דעם תַלמיד: אָט איז דיין מוטער! אוּן פוּן יענער שָעה אָן האָט דער תַלמיד זי גענומען צוּ זיך.

[1] תהלים כב, 19.

28 אוּן נאָכדעם האָט יֵשוּעַ, ווייל ער האָט געוואוּסט, אַז אַלצדינג איז
שוין פאַרענדיקט, אוּן כּדי דער פָּסוק זאָל מקוּים ווערן, האָט ער
געזאָגט: איך בּין דאָרשטיק. 29 אוּן דאָרט איז געשטאַנען אַ כֵּלי פוּל
מיט עסיק; אוּן זיי האָבּן אַרויפגעטאָן אַ שוואָם פוּל מיט עסיק אויף אַן
אֵזוֹב־שטענגל, אוּן עס דערלאַנגט צוּ זיין מויל.[1] 30 אוּן אַז יֵשוּעַ האָט
גענוּמען דעם עסיק, האָט ער געזאָגט: עס איז געענדיקט; אוּן ער האָט
גענייגט זיין קאָפּ, אוּן אויסגעהויכט די נשָמה.
31 אוּן מַחמת עס איז געווען עֶרֶב־שַבּת, אוּן כּדי די גוּפים זאָלן ניט
פאַרבלייַבּן אויפן קרייץ איבּער שַבּת (וואָרים יענער שַבּת איז געווען אַ
גרויסער טאָג), האָבּן די ייִדן געבּעטן בּיי פּילאַטוּסן, אַז מען זאָל
צעברעכן זייערע פיס, אוּן אוועקנעמען. 32 אוּן די זעלנער זענען
געקוּמען, אוּן האָבּן צעבּראָכן די פיס פוּן דעם ערשטן, אוּן פוּן דעם
אַנדערן, וואָס איז מיט אים געקרייציקט געוואָרן; 33 אָבּער ווען זיי
זענען געקוּמען צוּ יֵשוּעַן, אוּן האָבּן געזען, אַז ער איז שוין טויט,
האָבּן זיי ניט צעבּראָכן זיינע פיס. 34 אָבּער איינער פוּן די זעלנער האָט
מיט אַ שפּיז געשטאָכן זיין זייט, אוּן עס איז תֵּיכּף אַרויסגעקוּמען בּלוּט
אוּן וואַסער. 35 אוּן דער, וואָס האָט עס געזען, האָט עֵדות געזאָגט –
אוּן זיין עֵדות איז אֶמת, אוּן ער ווייסט, אַז ער זאָגט אֶמת – כּדי אויך
איר זאָלט גלויבּן. 36 וואָרים דאָס איז געשען, כּדי דער פָּסוק זאָל
מקוּים ווערן: קיין בּיין פוּן אים זאָל ניט ווערן צעבּראָכן.[2] 37 אוּן
ווידער זאָגט אַן אַנדערער פָּסוק: זיי וועלן קוּקן אויף אים, וועמען זיי
האָבּן געשטאָכן.[3]
38 אוּן נאָכדעם האָט יוֹסף פוּן רָמָתַיִם, וואָס איז געווען אַ
פאַרבּאָרגענער תַּלמיד פוּן יֵשוּעַן, אויס מוֹרא פאַר די ייִדן, געבּעטן
בּיי פּילאַטוּסן, אַז ער זָאל מעגן אַוועקנעמען יֵשוּעַס גוּף, אוּן פּילאַטוּס
האָט אים געגעבּן דערלויבּעניש. ער איז דעריבּער געקוּמען, אוּן האָט
אַוועקגענוּמען זיין גוּף. 39 אוּן אויך נַקדִימוֹן, וואָס איז קוֹדם צוּ אים
געקוּמען בּיינאַכט, איז געקוּמען אוּן האָט געבּראַכט אַ מישוּנג פוּן
מיִרע אוּן אַלאָען, אַן עֶרֶך פוּן הוּנדערט פוּנט. 40 אוּן זיי האָבּן גענוּמען
דעם גוּף פוּן יֵשוּעַן אוּן האָבּן אים אייַנגעוויקלט אין תּכרִיכים צוּזאַמען
מיט די בּשָׂמים, ווי עס איז דער מִנהג בּיי ייִדן מקַבּר צוּ זיין. 41 אוּן אין
דעם אָרט, וואוּ ער איז געקרייציקט געוואָרן, איז געווען אַ גאָרטן, אוּן
אין דעם גאָרטן אַ נייער קֵבר, וואָס אין אים איז נאָך קיינער ניט
געלייגט געוואָרן. 42 אוּן מַחמת עס איז שוין געווען עֶרֶב־שַבּת בּיי ייִדן,
אוּן דער קֵבר איז געווען נאָענט, האָבּן זיי דאָרטן אַרייַנגעלייגט יֵשוּעַן.

[1] תהלים סט, 22. [2] שמוֹת יב, 46. [3] זכריה יב, 10.

כ אוּן אויך דעם ערשטן טאָג נאָך דעם שַׁבָּת, בשַׁעת עס איז נאָך געווען
טונקל, איז מִרְיָם פּוּן מַגְדָּלָה געקומען צוּם קֶבֶר, אוּן האָט געזען, אַז
דער שטיין איז אַוועקגענומען געוואָרן פּוּן דעם קיבר. 2 אוּן זי איז
געלאָפֶן, אוּן איז געקומען צוּ שִׁמעוֹן פֶּעטרוֹסן אוּן צוּ דעם אַנדערן
תַּלמיד, וועמען יֵשׁוּעַ האָט ליב געהאַט, אוּן האָט צוּ זיי געזאָגט: זיי
האָבן אַוועקגענומען דעם האַר פּוּן דעם קֶבר, אוּן מיר ווייסן ניט וואוּ
זיי האָבן אים געלייגט. 3 אוּן פֶּעטרוֹס איז אַרויסגעגאַנגען, אוּן דער
אַנדערער תַּלמיד, אוּן זיי זענען געגאַנגען צוּם קֶבר. 4 אוּן זיי זענען
ביידע געלאָפֶן צוזאַמען, אוּן דער אַנדערער תַּלמיד איז איבערגעלאָפֶן
פֶּעטרוֹסן, אוּן איז אָנגעקומען פריער צוּם קֶבר. 5 אוּן אַז ער האָט זיך
אײַנגעבויגן אוּן אַרײַנגעקוקט, האָט ער געזען די תַּכריכים ליגן; אָבער
ער איז ניט אַרײַנגעגאַנגען. 6 דערנאָך איז שִׁמעוֹן פֶּעטרוֹס אָנגעקומען
נאָך אים, אוּן ער איז אַרײַנגעגאַנגען אין דעם קֶבר אַריין; אוּן ער האָט
געזען די תַּכריכים ליגן, 7 אוּן דאָס טיכל, וואָס איז געווען אויף זיין
קאָפּ, איז ניט געלעגן מיט די תַּכריכים, נייערט צוגעפּגעוויקלט אין אַ
פּלאַץ באַזונדער. 8 אוּן דערנאָך איז אַרײַנגעגאַנגען אויך דער אַנדערער
תַּלמיד, וואָס איז פריער געקומען צוּם קֶבר, אוּן ער האָט געזען, אוּן
געגלויבט. 9 וואָרים זיי האָבן נאָך ניט פֶּאַרשטאַנען דעם פָּסוק, אַז ער
מוז אויפשטיין תְּחִית־הַמֵּתים. 10 אוּן די תַּלמידים זענען דעריבער
ווידער אַוועק צוּ זיך אַהיים.

11 אָבער מִרְיָם איז געשטאַנען אין דרויסן בּיים קֶבר אוּן האָט געווויינט.
אוּן, ווי זי האָט געווויינט, האָט זי זיך אײַנגעבויגן אוּן האָט
אַרײַנגעקוקט אין דעם קֶבר; 12 אוּן זי האָט געזען צוויי מַלאָכים אין
ווייַסן זיצן, וואוּ דער גוף פּוּן יֵשׁוּעַן איז געלעגן, איינער צוקאָפּנס, אוּן
איינער צופוּסנס. 13 אוּן זיי האָבן צוּ איר געזאָגט: אִשה, פֿאַרוואָס
ווויינסטוּ? זאָגט זי צוּ זיי: מַחמת זיי האָבן אַוועקגענומען מיין האַר,
אוּן איך ווייס ניט, וואוּ זיי האָבן אים געלייגט. 14 אוּן בעת זי האָט
דאָס געזאָגט, האָט זי זיך אויסגעדרייט, אוּן געזען יֵשׁוּעַן שטיין, אָבער
זי האָט ניט געוואוּסט, אַז דאָס איז יֵשׁוּע. 15 זאָגט צוּ איר יֵשׁוּע: אִשה,
פֿאַרוואָס ווויינסטוּ? וועמען זוכסטוּ? אוּן מַחמת זי האָט אים
אָנגענומען פֿאַר דעם גערטנער, האָט זי צוּ אים געזאָגט: האַר, אויב דוּ
האָסט אים אַוועקגעטראָגן, זאָג מיר, וואוּ דוּ האָסט אים געלייגט, אוּן
איך וועל אים אַוועקנעמען. 16 זאָגט צוּ איר יֵשׁוּע: מִרְיָם! אוּן זי האָט
זיך אויסגעדרייט, אוּן צוּ אים געזאָגט אויף לָשׁון־קוֹדֶש: רַבּוֹני, וואָס
מיינט צוּ זאָגן: לערער. 17 זאָגט יֵשׁוּע צוּ איר: ריר מיך ניט אָן, וואָרים
איך בין נאָך ניט

אַרויפגעגאַנגען צוּ דעם פאָטער; נייערט גיי צוּ מיינע ברידער, אוּן זאָג זיי: איך גיי אַרויף צוּ מיין פאָטער אוּן אייער פאָטער, אוּן צוּ מיין גאָט אוּן אייער גאָט. 18 אוּן מרים פוּן מַגדאָלה איז געגאַנגען אוּן האָט דערציילט די תַּלמידים: איך האָב געזען דעם האַר; אוּן אַז ער האָט צוּ איר געזאָגט די דאָזיקע זאַכן.

19 אוּן אין אָוונט פוּן יענעם טאָג, דעם ערשטן טאָג נאך דעם שַׁבָּת, בעת די טירן זענען געווען פאַרשלאָסן, וואוּ די תַּלמידים זענען געווען, אויס מוֹרא פאַר די יידן, איז יֵשׁוּעַ געקוּמען אוּן איז געשטאַנען צווישן זיי, אוּן האָט צוּ זיי געזאָגט: שָׁלוֹם־עַלֵיכֶם! 20 אוּן בעת ער האָט דאָס געזאָגט, האָט ער זיי געוויזן זיינע הענט אוּן זיין זייט. אוּן די תַּלמידים האָבן זיך געפרייט, בעת זיי האָבן געזען דעם האַר. 21 אוּן יֵשׁוּעַ האָט נאָכאַמאָל צוּ זיי געזאָגט: שָׁלוֹם־עַלֵיכֶם! אַזוֹיווי דער פאָטער האָט מיך געשיקט, פוּנקט אַזוֹי שיק איך אייך. 22 אוּן אַז ער האָט דאָס געזאָגט, האָט ער אַ הויך געטאָן אויף זיי, אוּן צוּ זיי געזאָגט: זייט מקַבל דעם רוּחַ־הַקוֹדֶשׁ. 23 וועמעס זינד איר זענט מוֹחל, פאַר די זענען זיי פאַרגעבן; וועמעס זינד איר פאַרהאַלטן, זענען זיי פאַרהאַלטן.

24 אוּן תּוֹמָא, איינער פוּן די צוועלף, וועמען מען האָט גערופן: דער צווילינג, איז ניט געווען מיט זיי, בעת יֵשׁוּעַ איז געקוּמען. 25 די אַנדערע תַּלמידים האָבן דעריבער געזאָגט צוּ אים: מיר האָבן געזען דעם האַר. ער אָבער האָט צוּ זיי געזאָגט: סיידן איך וועל זען דעם סימן פוּן די נעגל אין זיינע הענט, אוּן אַריינטאָן מיין פינגער אין דעם סימן פוּן די נעגל, אוּן אַריינטאָן מיין האַנט אין זיין זייט, וועל איך ניט גלויבן.

26 אוּן אין אַכט טעג אַרום זענען זיינע תַּלמידים ווידער געווען אין דעם הויז, אוּן תּוֹמָא איז געווען מיט זיי. אוּן בעת די טירן זענען געווען פאַרשלאָסן, איז יֵשׁוּעַ געקוּמען אוּן איז געשטאַנען צווישן זיי, אוּן האָט געזאָגט: שָׁלוֹם־עַלֵיכֶם! 27 דערנאָך האָט ער געזאָגט צוּ תּוֹמָאן: שטרעק אויס אַהער דיין פינגער, אוּן זע מיינע הענט; אוּן שטרעק אויס דיין האַנט, אוּן טוּ זי אַריין אין מיין זייט; אוּן זיי ניט אומגלויביק, נייערט גלויביק. 28 האָט תּוֹמָא געענטפערט, אוּן צוּ אים געזאָגט: מיין האַר אוּן מיין גאָט! 29 זאָגט צוּ אים יֵשׁוּעַ: ווייל דוּ האָסט מיך געזען, האָסטוּ געגלויבט? וואויל איז די, וואָס האָבן ניט געזען, אוּן דאָך האָבן זיי געגלויבט.

30 אוּן נאָך אַ סַך אַנדערע נסים האָט יֵשׁוּעַ געטאָן פאַר די תַּלמידים, וואָס זענען ניט פאַרשריבן אין דעם דאָזיקן סֵפר. 31 אָבער די דאָזיקע זענען פאַרשריבן, כּדי איר זאָלט גלויבן, אַז יֵשׁוּעַ איז דער מָשִׁיחַ, דער בֶּן־אֱלֹהִים, אוּן אַז גלויבנדיק זאָלט איר האָבן לעבן אין זיין נאָמען.

כא אוּן נאָכדעם האָט זיך יֵשוּעַ ווידער אַנטפּלעקט צוּ די תַּלמידים בּיי דעם יַם פוּן טִבֶרְיָה; 2 אוּן ער האָט זיך אַנטפּלעקט אויף דעם דאָזיקן אוֹפן: עס זענען געווען צוזאַמען שִמעוֹן פּעטרוּס אוּן תוֹמָא, וועמען מען האָט גערופן דִידוּמוּס, אוּן נתַנאֵל פוּן קָנָה אין גָליל, אוּן זַבדיס זין, אוּן נאָך צוויי אַנדערע פוּן זיינע תַּלמידים. 3 זאָגט שִמעוֹן פּעטרוּס צוּ זיי: איך גיי כאַפּן פיש. זאָגן זיי צוּ אים: מיר גייען אויך מיט דיר. אוּן זיי זענען אַרויסגעגאַנגען אוּן זענען אַריין אינם שיפל; אוּן יענע נאַכט האָבן זיי גאָרניט געכאַפּט.

4 אוּן בּעת סע האָט שוין געגומען טאָגן, איז יֵשוּע געשטאַנען בּיים בּרעג; אָבער די תַּלמידים האָבן ניט געוואוּסט, אַז דאָס איז יֵשוּע. 5 אוּן יֵשוּע האָט צוּ זיי געזאָגט: קינדער, האָט איר עפּעס צוּ עסן? האָבן זיי אים געענטפערט: ניין. 6 אוּן ער האָט צוּ זיי געזאָגט: וואַרפט די נעץ אויף דער רעכטער זייט פוּנם שיפל, אוּן איר וועט געפינען. זיי האָבן אריינגעוואָרפן, אוּן האָבן זי ניט געקענט אַרויסציען צוליב די פיל פּיש. 7 אוּן יענער תַּלמיד, וועמען יֵשוּע האָט ליב געהאַט, האָט געזאָגט צוּ פּעטרוּסן: דאָס איז דער האַר! אוּן אַז שִמעוֹן פּעטרוּס האָט געהערט, אַז דאָס איז דער האַר, האָט ער אינגעוויקלט זיין איבּנהיל אַרוּם זיך – וואָרים ער איז געווען נאַקעט – אוּן האָט זיך אַריינגעוואָרפן אין יַם אַריין. 8 אָבער די אַנדערע תַּלמידים זענען געקוּמען אינם שיפל, וואָרים זיי זענען געווען ניט וויַיט פוּן דער יַבָּשה, נייערט אַן עֶרֶך פוּן צוויי הוּנדערט איילן ווייט, אוּן האָבן געשלעפּט די נעץ פוּל מיט פיש.

9 אוּן אַז זיי זענען אַרויס אויף דער יַבָּשה, האָבן זיי געזען אַ פייער פוּן קויל̈ן, אוּן פיש ליגן אויף אים, אוּן מַצה. 10 זאָגט צוּ זיי יֵשוּע: ברענט אַהער פוּן די פיש, וואָס איר האָט איצט געכאַפּט. 11 אוּן שִמעוֹן פּעתרוּס איז אַרויפגעגאַנגען, אוּן האָט אַרויסגעצויגן די נעץ אויף דער יַבָּשה, פוּל מיט גרויסע פיש, הוּנדערט דריי אוּן פופציק; אוּן חַגם עס זענען געווען אַזויפיל, איז די נעץ ניט צעריסן געוואָרן. 12 זאָגט צוּ זיי יֵשוּע: קוּמט אוּן בייסט איבּער. אוּן קיינער פוּן די תַּלמידים תאָט זיך ניט דערוועגט צוּ פרעגן בּיי אים: ווער ביסטוּ? וואָרים זיי האָבן געוואוּסט, אַז דאָס איז דער האַר. 13 אוּן יֵשוּע האָט גענעמען אוּן גענוּמען די מַצה, אוּן זי זיי געגעבן, אוּן אַזוי אויך די פיש. 14 דאָס איז שוין דאָס דריטע מאָל, וואָס יֵשוּע האָט זיך אַנטפּלעקט צוּ די תַּלמידים, נאָכדעם ווי ער איז אויפגעשטאַנען תּחִית־הַמֵתים.

15 אוּן אַז זיי האָבן געהאַט איבּערגעביסן, זאָגט יֵשוּע צוּ שִמעוֹן פּעטרוּסן:

שִׁמעוֹן בַּר־יוֹנָה, הָאָסטוּ מִיך מער לִיבּ ווי די דָאזִיקע? זָאגט ער צוּ אים יָא, הַאר; דוּ ווייסט, אַז איך הָאבּ דיך ליבּ. זָאגט ער צוּ אים: פִּיטער מיינע לעמער. 16 זָאגט ער ווידער צוּ אים אַ צווייט מאָל: שִׁמעוֹן בַּר־יוֹנָה, הָאָסטוּ מִיך ליבּ? זָאגט ער צוּ אים: יָא, הַאר; דוּ ווייסט, אַז איך הָאבּ דיך ליבּ. זָאגט ער צוּ אים: היט מיינע שָׁאף. 17 זָאגט ער צוּ אים דָאס דרִיטע מאָל: שִׁמעוֹן בַּר־יוֹנָה, הָאָסטוּ מִיך ליבּ? פֿעטרוּס הָאט זיך מצַער געווּען, מַחמת ער הָאט צוּ אים געזָאגט דָאס דרִיטע מאָל: הָאָסטוּ מִיך ליבּ? אוּן ער הָאט צוּ אים געזָאגט: הַאר, דוּ ווייסט אַלצדינג; דוּ ווייסט, אַז איך הָאבּ דיך ליבּ. זָאגט צוּ אים יֵשׁוּעַ: פִּיטער מיינע שָׁאף. 18 באמת, באמת, איך זָאג דִיר, בּעת דוּ ביסט געווּען יוּנג, הָאָסטוּ דיך אָנגעגורט, אוּן ביסט געגַאנגען וואוהין דוּ הָאָסט געוואָלט; אָבּער בּעת דוּ ווּעסט זיין אַלט, ווּעסטוּ אויסשטרעקן דיינע הענט, אוּן אַן אַנדערער ווּעט דיך אָנגורטן אוּן פִּירן, וואוהין דוּ ווילסט ניט. 19 אוּן דָאס הָאט ער געזָאגט, כּדי מַרמֵז צוּ זיין מיט וואָסער מִין טויט ער ווּעט אַכּפּערן גָאט. אוּן נָאָך די דָאזִיקע רייד, הָאט ער צוּ אים געזָאגט: גיי מיר נָאָך.

20 אוּן פֿעטרוּס הָאט זיך אויסגעדרייט, אוּן געזען דעם תַּלמיד נָאכגיין, וועמען יֵשׁוּעַ הָאט ליבּ געהַאט, ווָאס הָאט זיך אויך בּיי דער סעוּדה אָנגעלענט אויף זיין ברוּסט, אוּן ער הָאט געזָאגט: הַאר, ווער איז דער, ווָאס טוּט דיך איבּערענטפערן? 21 אוּן אַז פֿעטרוּס הָאט אים געזען, הָאט ער געזָאגט צוּ יֵשׁוּעַן: הַאר, אוּן ווָאס איז מכּוֹחַ אים? 22 זָאגט צוּ אים יֵשׁוּעַ: אויבּ איך ווּיל, אַז ער זָאל פֿאַרבּלייַבן, בּיז איך קוּם, ווָאס גייט דָאס דיך אָן? דוּ גיי מיר נָאָך. 23 אוּן דָאס דָאזִיקע ווָארט הָאט זיך פֿאַרשפּרייט צווישן די ברידער, אַז יענער תַּלמיד ווּעט ניט שטאַרבן; אָבּער יֵשׁוּעַ הָאט ניט געזָאגט צוּ אים, אַז ער ווּעט ניט שטאַרבן, נייערט: אויבּ איך ווּיל, אַז ער זָאל פֿאַרבּלייַבן בּיז איך קוּם, ווָאס גייט דָאס דיך אָן?

24 דָאס איז דער תַּלמיד, ווָאס זָאגט עֵדות אויף די דָאזִיקע זאַכן, אוּן ווָאס הָאט דָאס פֿאַרשריבן; אוּן מיר ווייסן, אַז זיין עֵדות איז אֱמת. 25 אוּן עס זענען אויך פֿאַראַן אַ סַך אַנדערע זאַכן, ווָאס יֵשׁוּעַ הָאט געטאָן; אוּן ווָאלט מען זיי אַלע באַזונדער פֿאַרשריבן, מיין איך, אַז אַפֿילוּ די גאַנצע ווּעלט ווָאלט ניט געקענט אַריינַנעמען די ספָּרים, ווָאס ווָאלטן אָנגעשריבן געווָארן.

די מַעשׂים פּון די שלִיחים

א אין דעם ערשטן סֵפֶר, אָ טעאָפילוס, האָב איך געשריבן פּונוועגן
אַלץ, וואָס יֵשוּע האָט אָנגעהויבן צוּ טאָן אוּן צוּ לערנען, 2 ביז דעם
טאָג, אין וועלכן ער איז אַרויפגענומען געוואָרן, נאָכדעם ווי ער האָט
דורך דעם רוּחַ־הַקוֹדֶשׁ געגעבן געבאָט צוּ די שלִיחים, וועמען ער האָט
אויסדערווײלט; 3 צוּ וועמען ער האָט זיך אויך אַנטפּלעקט אַ
לעבּדיקער נאָך זיינע יסוּרים דורך אַ סַך באוויזן, בּעת ער האָט זיך צוּ
זיי באַוויזן אין מֶשך פּון פערציק טעג, אוּן האָט גערעדט צוּ זיי
פּונוועגן דעם מַלכוּת פּון גאָט. 4 אוּן בּעת ער איז מיט זיי געווען
פַאַרזאַמלט אינאיינעם, האָט ער זיי באַפּוילן ניט אָפּצוקערן פּון
ירוּשָׁלַיִם, נייערט צוּ וואַרטן אויף דער הַבטָחה פּון דעם פאָטער, פּון
וואָס, האָט ער געזאָגט, איר האָט געהערט פּון מיר; 5 וואָרים יוֹחָנָן
האָט געטוֹבלט מיט וואַסער, אָבער איר וועט געטוֹבלט ווערן מיט דעם
רוּחַ־הַקוֹדֶשׁ בקָרוב, נאָך די דאָזיקע טעג.
6 דעריבּער, בּעת זיי זענען זיך צוזאַמענגעקוּמען, האָבן זיי אים
געפרעגט, אַזוי צוּ זאָגן: האַר, וועסטוּ אין דער איצטיקער צייט ווידער
אויפריכטן דאָס מַלכוּת צוּ יִשׂרָאל? 7 אוּן ער האָט צוּ זיי געזאָגט: עס
איז ניט פאַר אייך צוּ וויסן די צייטן, אָדער זמַנים, וואָס דער פאָטער
האָט באַשטימט אין זיין אייגענעם רשוּת. 8 אָבער איר וועט קריגן
גבוּרה, ווען דער רוּחַ־האַקוֹדֶשׁ וועט קוּמען אויף אייך; אוּן איר וועט
זיין מיינע עֵדות אין ירוּשָׁלַיִם, אוּן אין גאַנץ יהוּדה, אוּן אין שוֹמרוֹן,
אוּן ביז צוּם סוֹף פּון דער ערד. 9 אוּן בּעת ער האָט דאָס געזאָגט, איז
ער פאַר זייערע אויגן אַרויפגענומען געוואָרן; אוּן אַ וואָלקן האָט אים
צוּגענומען פּון זייערע אויגן. 10 אוּן בשַעת זיי האָבן געקוּקט גלייך צוּם
הימל ווי ער איז אַרויפגעגאַנגען, ערשט צוויי מענטשן זענען
געשטאַנען לעבּן זיי אין ווייסע קליידער, 11 אוּן האָבן געזאָגט: איר
מענטשן פּון גָליל, פאַרוואָס שטייט איר אוּן קוּקט צוּם הימל? דער
דאָזיקער יֵשוּע, וואָס איז אַרויפגענומען געוואָרן פּון אייך אין הימל
אַריין, וועט קוּמען אויף אַזאַ אוֹפּן, ווי איר האָט אים געזען גיין אין
הימל אַריין.

12 דעמאָלט האָבן זיי זיך אומגעקערט קיין ירושָלַיִם פון דעם באַרג,
וואָס הייסט הַר־הַזֵיתים, וואָס איז נאָענט פון ירושָלַיִם, אַ גאַנג פון אַ
תחום־שַבת. 13 און בעת זיי זענען אַריַינגעקומען, זענען זיי
אַרויפגעגאַנגען אין דעם אויבערשטן חֶדר אַריין, וואו זיי זענען
איַנגעשטאַנען: פעטרוס און יוֹחָנָן, און יַעקֹב און אַנדריי, פילִיפּוס און
תוֹמָא, בַּר־תַלמַי און מַתיָא, יַעקֹב בֶּן־חַלפַי, און שִמעוֹן דער קַנָאי, און
יהודה בֶּן־יַעקֹב. 14 די אַלע האָבן אינאיינעם כּסדר פאַרבראַכט אין
תּפילה טאָן, מיט די ווייבער, און מִריָם, די מוטער פון יֵשוּעַן, און מיט
זיינע ברידער.

15 און אין די דאָזיקע טעג איז פעטרוס אויפגעשטאַנען אין דער מיט
פון די ברידער (און די צאָל פון די פאַרזאַמלטע איז געווען אַן עֶרֶך פון
הונדערט און צוואַנציק מענטשן), אוּן האָט געזאָגט: 16 ברידער, עס
איז געווען נייטיק אַז דער פָּסוק זאָל מקוּים ווערן, פון וואָס דער רוּחַ־
הַקוֹדֶש האָט פאַרויסגעזאָגט דורך דעם מויל פון דָוִדן וועגן יהודהן,
וואָס איז געווען דער אָנפירער פון די, וואָס האָבן געפאַנגען געגנומען
יֵשוּעַן; [1] 17 וואָרים ער איז געווען געציילט צווישן אונדז, אוּן האָט
מקַבל געווען זיין חֵלֶק אין דער דאָזיקער עַבוֹדה. 18 און ער האָט זיך
געקויפט אַ פעלד מיט דעם שׂכַר פון זיין רשעות; אוּן ער איז געפאַלן
אויפן קאָפּ, אוּן האָט געפלאַצט אין צוויַיען, אוּן אַלע זיינע אינגעווויידן
זענען אויסגעגאָסן געווארן. 19 אוּן דאָס איז באַקאַנט געווארן פאַר
אַלע באַוואוינער פון ירושָלַיִם, אַזוי, אַז אין זייער לָשון איז דאָס פעלד
גערופן געווארן חֲקַל־דְמָא, וואָס איז טיַיטש: דאָס פעלד פון בלוט.
20 וואָרים סע שטייט געשריבן אין דעם סֵפר תְהִלים:

זאָל זיין יְשוּב ווערן פאַרוויסט,
און זאָל קיינער דערין ניט וואוינער,
און זיין אָרט זאָל אַן אַנדערער פאַרנעמען.[2]

21 דעריבער מוז איינער פון די מענטשן, וואָס זענען געגאַנגען מיט
אונדז די גאַנצע צייט, בעת דער האַר יֵשוּעַ איז אַריַינגעגאַנגען אוּן
אַרויסגעגאַנגען צווישן אונדז, 22 אָנהייבנדיק פון יוֹחָנָנס טבילה, ביז
דעם טאָג, וועז ער איז פון אונדז אַרויפגענומען געווארן, -פון די
דאָזיקע מוז איינער ווערן מיט אונדז אַן עֵדות פון זיין תְחִיַת־הַמֵתים.
23 אוּן זיי האָבן אויפגעשטעלט צוויי: יוֹספן, וועמען מען האָט גערופן
בַּר־שַבָּא, אוּן וואָס האָט געהאַט דעם צונאָמען יוּסטוּס, אוּן מַתיָא.
24 אוּן זיי האָבן מִתפַּלֵל געווען אוּן געזאָגט: דו, האַר, וואָס ווייסט די
הערצער פון אַלע מענטשן, ווייז אָן פון די דאָזיקע צוויי דעם, וועמען
דו האָסט

[1] תהלים מא, 10. [2] תהלים סט, 26; קט, 8.

אויסדערווויילט 25 צו פֿאַרנעמען דעם פּלאַץ פון דער דאָזיקער עבֿודה
און שליחות, פון וועלכער יהודה איז אָפּגעפֿאַלן, כּדי ער זאָל גיין צו
זיין אייגענעם אָרט. 26 און זיי האָבן געווארפן גורל פונוועגן זיי, און
דער גורל איז געפֿאַלן אויף מַתיָאן; און ער איז געציילט געווארן מיט
די עלף שליחים.

ב 1 און בעת די זיבן שַבָּתים זענען דערפילט געווארן אין דעם טאָג פון
שבועות, זענען זיי געווען אַלע צוזאַמען אין איין אָרט. 2 און פּלוצים
איז געקומען פון הימל אַ רַעש ווי דאָס יאָגן פון אַ שטאַרקן ווינט, און
ער האָט אָנגעפילט דאָס גאַנצע הויז, וואו זיי זענען געזעסן. 3 און עס
האָבן זיך באַוויזן צו זיי צונגען אַזוֹיווי פון פייער, וואָס האָבן זיך
פונאַנדערגעטיילט, און זיי האָבן זיך געזעצט אויף יעדען איינעם פון
זיי. 4 און זיי זענען אַלע געווארן אָנגעפילט מיט דעם רוּחַ־הַקוֹדֶשׁ, און
האָבן אָנגעהויבן צו רעדן מיט אַנדערע לשונות, ווי דער גייסט האָט זיי
געגעבן צו רעדן.

5 און עס האָבן געוואוינט אין ירוּשָלַיִם יידן, יִרְאֵי־שָׁמַיִם, פון יעדער
אומה אונטערן הימל. 6 און ווען דער דאָזיקער רַעש איז געהערט
געווארן, איז דאָס פאָלק זיך צוזאַמענגעלאָפן, און איז פאַרטומלט
געווארן, מַחמת יעדער האָט זיי געהערט רעדן אין זיין אייגענעם לָשון.
7 און זיי זענען אַלע נִבהל און נִשתּוֹמם געווארן, און האָבן געזאָגט:
זענען ניט אָט־די אַלע, וואָס רעדן, גָלִילעָער? 8 און וויאַזוי הערן מיר
זיי, איטלעכן אין אונדזער אייגענעם לָשון, אין וועלכן מיר זענען
געבוירן געווארן? 9 די פון פָּרס און מָדַי, און עֵילָמער, און די
באַוואוינער פון אַרַם־נַהַרַיִם, פון יהודה און קאַפּאַדאָקיע, פון פאָנטוס
און אַזיע, 10 פון פריגיע און פאַמפיליע, פון מִצרַיִם און די קאַנטן פון
ליביע אַרום קוריני, און די באַזוכער, פון רוים, יידן און גֵרים,
11 קרעטער און אַראַבער, מיר הערן זיי רעדן אין אונדזערע לשונות די
גרויסע מַעשׂים פון גאָט. 12 און זיי זענען אַלע נִבהל און נִשתּוֹמם
געווארן, און האָבן געזאָגט איינער צום אַנדערן: וואָס באַטייַט דאָס
דאָזיקע? 13 נאָר אַנדערע האָבן געשפּעט, און געזאָגט: זיי זענען פול
מיט זיסן ווייַן.

14 אָבער פעטרוס האָט זיך אויפגעשטעלט מיט די עלף, און האָט
אויפגעהויבן זיין קול, און צו זיי געזאָגט: מענטשן פון יהודה, און איר
אַלע, וואָס וואוינט אין ירוּשָלַיִם, זייט וויסן אָט־וואָס, און פאַרנעמט
מיינע רייד. 15 וואָרים די דאָזיקע זענען ניט שִיכּור, ווי איר מיינט,
מַחמת עס איז ערשט די דריטע שָעה פון טאָג; 16 נאָר דאָס דאָזיקע איז
דאָס, וואָס איז געזאָגט געווארן דורך יוֹאֵל הַנָביא:

17 אוּן עס וועט זיין אין די לעצטע טעג, זאָגט גאָט,
וועל איך אויסגיסן מיין גייסט אויף איטלעכן בָּשָׂר,
אוּן אייערע זין אוּן אייערע טעכטער וועלן נבִיאוּת זאָגן,
אוּן אייערע בָּחורים וועלן זען חִזיוֹנות,
אוּן אייערע זקֵנים וועלן חָלומען חַלוֹמות;
18 אוּן אויך אויף מיינע קנעכט אוּן אויף מיינע דינסטן
וועל איך אויסגיסן מיין גייסט אין יענע טעג;
אוּן זיי וועלן נבִיאוּת זאָגן.
19 אוּן איך וועל ווייזן מוֹפתים אויבן אין הימל,
אוּן צייכנס אונטן אויף דער ערד,
בלוּט, אוּן פייער, אוּן זיַלן רויך.
20 די זון וועט פאַרקערט ווערן אין פינצטערניש,
אוּן די לבָנה אין בלוּט, איידער עס קומט אָן דער טאָג פּון גאָט,
דער גרויסער אוּן מוֹרָאדיקער טאָג.
21 אוּן עס וועט זיין,
אַז ווער סע וועט רופן דעם נאָמען פּון גאָט,
וועט נִיצול ווערן.[1]

22 מענטשן פּון ישׂרָאל, הערט אויס די דאָזיקע רייד: יֵשוּעַ הַנוֹצרי, אַ מענטש, באַווילּיקט פּון גאָט פאַר אייך דורך גבוּרות, אוּן נִסים וְנִפלָאוֹת, וואָס גאָט האָט געטאָן דורך אים אין אייער מיט, ווי איר ווייסט אַליין. 23 דעם דאָזיקן יַשוּעַן, וואָס איז איבערגעענטפערט געוואָרן דורך דער באַשלאָסענער עֵצה אוּן פריערדיק וויסן פּון גאָט, האָט איר, דורך דער האַנט פּון רשָׁעים, געקרייציקט אוּן געהַרגעט. 24 אָבער גאָט האָט אים אויפגעוועקט, נאָכדעם ווי ער האָט אויפגעלייזט די יסוּרים פּון טויט, מַחמת עס איז ניט געווען מעגלעך, אַז ער זאָל פּוּן אים געהאַלטן ווערן. 25 וואָרים דָוִד זאָגט פּונוועגן אים:

איך האָב תָּמיד געזען גאָט פאַר מיר,
וואָרים ער איז בּיי מיין רעכטער האַנט, כּדי איך זאָל ניט פאַלן;
26 דעריבּער איז מיין האַרץ געווען פריילעך,
אוּן מיין צונג האָט זיך געפרייט;
אוּן מיין לייַב וועט אויך רוען אין זיכערקייט;

[1] יואל ג, 1-5.

27 וואָרים דו וועסט ניט לאָזן מיין נֶפֶש אין שאול,
דו וועסט אויך ניט געבן דיין הייליקן צו זען פאַרדאַרבונג.
28 דו האָסט מיר באקאנט געמאַכט די וועגן פון לעבן,
דו וועסט מיך זאַט מאַכן מיט פרייד פאַר דיין פָּנים.[1]
29 ברידער, איך קאָן אייך זאָגן אָפן פונוועגן דעם ראש־הָאָבות דָּוִד, אַז ער איז געשטאָרבן, און מע האָט אים באַגראָבן, און זיין קֶבר איז מיט אונדז ביז אויף היינטיקן טאָג. 30 אָבער אַזוי ווי ער איז געווען אַ נָבִיא, און האָט געוואוסט, אַז גאָט האָט אים צוגעשוואוירן מיט אַ שבוּעה, אַז פון דער פרוכט פון זיינע לענדן וועט ער זעצן איינעם אויף זיין טראָן,[2] 31 האָט ער פאָרויסגעזען און גערעדט פון דעם מָשִׁיחַס תְּחִיַּת־הַמֵּתִים, אַז ער וועט ניט איבערגעלאָזט ווערן אין שאול, און אויך וועט זיין פלייש ניט זען קיין פאַרדאַרבונג. 32 דעם דאָזיקן יֵשׁוּעַ האָט גאָט אויפגעוועקט, פון וואָס מיר אַלע זענען עדות. 33 דעריבער, ווייל ער איז דערהויבן צו דער רעכטער האַנט פון גאָט, און ווייל ער האָט מקַבל געווען פון דעם פאָטער די הַבטָחה פון דעם רוּחַ־הַקוֹדֶשׁ, האָט ער אויסגעגאָסן דאָס, וואָס איר זעט אוּן הערט. 34 וואָרים דָּוִד איז ניט אַרויף אין הימל אַריין, נייערט ער זאָגט אַליין:

גאָט האָט געזאָגט צו מיין האַר:
זעץ דיך ביי מיין רעכטער האַנט,
35 ביז איך וועל מאַכן דיינע פיינט
אַ פוסבענקל פאַר דיינע פיס.[3]

36 זאָל דעריבער דאָס גאַנצע הויז פון יִשְׂרָאל וויסן אויף זיכער, אַז גאָט האָט געמאַכט דעם דאָזיקן יֵשׁוּעַ, וועמען איר האָט איבערגעענטפערט געקרייציקט צו ווערן, פאַר אַ האַר אוּן מָשִׁיחַ.
37 אוּן ווי זיי האָבן דאָס געהערט, האָט עס זיי געשטאָכן אין האַרצן, אוּן זיי האָבן געזאָגט צו פעטרוסן אוּן די איבעריקע פון די שליחים: ברידער, וואָס זאָלן מיר טאָן? 38 אוּן פעטרוס האָט צו זיי געזאָגט: טוט תשובה, אוּן זאָל יעדער פון אייך געטוֹבלט ווערן אין דעם נאָמען פון יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ פאַר דער פאַרגעבונג פון אייערע זינד; אוּן איר וועט באַקומען די מַתָּנה פון דעם רוּחַ־הַקוֹדֶשׁ. 39 וואָרים פאַר אייך איז די הַבטָחה, אוּן פאַר אייערע קינדער, אוּן פאַר אַלע, וואָס זענען פון ווייטן, וואָס גאָט, אונדזער גאָט, וועט רופן צו זיך. 40 אוּן מיט אַ סַך אַנדערע רייד האָט ער עדות געזאָגט אוּן זיי מַזהיר געווען, אַזוי צו זאָגן: זייט

[1] תהלים טז, 8-11. [2] תהלים פט, 4, 5; שמואל ב׳ ז, 12, 13. [3] תהלים קי, 1.

אייך מַציל פּון דעם דאָזיקן פאַרקרומטן דור. 41 און די, וואָס האָבן
אָנגענומען זיין וואָרט, זענען געטוּבלט געוואָרן, און עס זענען
צוּגעקוּמען יענעם טאָג אַרום דריי טויזנט נשָמות. 42 און זיי האָבן זיך
געהאַלטן פעסט אין דער לערנונג פּון די שליחים אוּן אין זייער
חַברותא, אין דעם ברעכן פּון ברויט אוּן אין תּפילות.
43 אוּן אַן אֵימה איז געפאַלן אויף יעדר נשָמה, אוּן אַ סַך נסים וְנפלָאוֹת
זענען געשען דורך די שליחים. 44 אוּן אַלע, וואָס האָבן געגלויבט,
זענען געווען צוזאַמען, אוּן האָבן אַלצדינג געהאַט בשוּתּפות; 45 און זיי
האָבן פאַרקויפט זייער האָב אוּן גוּטס, אוּן האָבן עס צעטיילט צוּ
אַלעמען, לויט איטלעכנס באַדערפענישׂ. 46 אוּן פּון טאָג צוּ טאָג זענען
זיי געווען באַשטענדיק מיט איין געמיט אין דעם בֵּית־הַמִקדש, אוּן זיי
האָבן געברָאָכן ברויט אין די הייזער, אוּן האָבן געגעסן זייער שפּייז
מיט פריילעכקייט אוּן מיט אַן ערלעך האַרץ. 47 אוּן זיי האָבן געלויבט
גאָט, אוּן האָבן געפוּנען חֵן בּיים גאַנצן פאָלק. אוּן דער האַר האָט
פאַרמערט פּון טאָג צוּ טאָג יענע, וואָס זענען ניצוּל געוואָרן.
ג אוּן פעטרוס אוּן יוֹחָנָן זענען צוזאַמען אַרויפגעגאַנגען אין דעם בֵּית־
הַמִקדש אַריין צוּ תּפילת־מִנחה, אין דער נייַנטער שָעה. 2 אוּן איינער אַ
מענטש, וואָס איז געווען לאָם פּון זיין מוּטערס טראַכט אָן, איז
געטראָגן געוואָרן, אוּן מע האָט אים יעדן טאָג געלייגט בּיים טויער פּון
דעם בֵּית־הַמִקדש, וואָס האָט געהייסן דער שיינער טויער, צוּ בּעטן
נדָבות בּיי די, וואָס זענען אַריינגעגאַנגען אין דעם בֵּית־הַמִקדש. 3 אוּן
אַז ער האָט געזען פעטרוסן אוּן יוֹחָנָן האַלטן אין אַריַינגיין אין דעם
בֵּית־הַמִקדש, האָט ער געבעטן אַ נדָבה. 4 אוּן פעטרוס אוּן יוֹחָנָן האָבן
אים שאַרף אָנגעקוּקט, אוּן געזאָגט: קוּק אויף אוּנדז. 5 אוּן ער האָט זיי
באַטראַכט, אוּן געהאָפט עפּעס צוּ באַקוּמען פּון זיי. 6 אָבער פעטרוס
האָט געזאָגט: זילבער אוּן גאָלד האָב איך ניט, נאָר וואָס איך האָב, גיב
איך דיר: אין דעם נאָמען פּון יֵשוּעַ הַמָשִיחַ פּון נצֶרֶת, שטיי אויף אוּן
גיי. 7 אוּן ער האָט אים אָנגענומען בּיי דער רעכטער האַנט, אוּן האָט
אים אויפגעשטעלט; אוּן תֵּיכף זענען זיינע פיס אוּן קנעכלעך
געשטאַרקט געוואָרן. 8 אוּן ער איז אויפגעשפרונגען אוּן איז
געשטאַנען, אוּן האָט אָנגעהויבן צוּ גיין; אוּן ער איז אַריַינגעגאַנגען
מיט זיי אין דעם בֵּית־הַמִקדש, איז געגאַנגען אוּן געשפּרונגען, אוּן
האָט געלויבט גאָט. 9 אוּן דאָס גאַנצע פאָלק האָט אים געזען גיין אוּן
לויבן גאָט. 10 אוּן זיי האָבן דערקענט אוּן אים, אַז דאָס איז דער, וואָס
איז געזעסן אוּן געבעטן נדָבות בּיים שיינעם טויער פּון דעם בֵּית־
הַמִקדש; אוּן זיי זענען געוואָרן פּוּל מיט שטוינען אוּן פאַרוואוּנדערונג
איבער דעם, וואָס איז מיט אים געשען.

11 אוּן בעת ער האָט זיך געהאַלטן צוּ פּעטרוסן אוּן יוֹחָנָן, איז זיך דאָס
גאַנצע פֿאָלק צוּזאַמענגעלאָפֿן צוּ זיי אין דעם פּאָליש, ווּאָס האָט
געהייסן שלמהס פּאָליש, אוּן זיי האָבן זיך שטאַרק געחידושט. 12 אוּן
אַז פּעטרוס האָט דאָס געזען, האָט ער זיך אָפּגערופֿן צוּם פֿאָלק: איר
מענטשן פוּן יִשׂרָאל, ווּאָס חידושט איר זיך איבער דעם דאָזיקן,
אָדער ווּאָס קוקט איר אוּנדז אַזוי אָן, גלייך ווי מיר וואָלטן
דורך אוּנדזער אייגענעם כּוֹח אָדער פרוּמקייט אים געמאַכט גיין?
13 דער גאָט פוּן אַבְרָהם, אוּן פוּן יִצחָק, אוּן פוּן יַעקֹב, דער גאָט פוּן
אוּנדזערע אָבות האָט געאַכפּערט זיין קנעכט יֵשׁוּעַ, וועמען איר האָט
איבערגעגעטפערט, אוּן פאַרלייקנט פאַר פּילאַטוסן, ווען ער האָט
בּדֵעה געהאַט אים צוּ לאָזן פריי. 14 איר אָבער האָט פאַרלייקנט דעם
קָדוֹש אוּן צַדיק, אוּן האָט געבעטן, מע זאָל אייך באַווילליקן אַ רוֹצֵחַ,
15 אוּן האָט לאָזן טייטן דעם שַׂר פוּן לעבן, וועמען גאָט האָט
מחַיֵּה־מֵתים געוועזן; פוּן וואָס מיר זענען עֵדות. 16 אוּן דורך דער
אֱמוּנה אין זיין נאָמען, האָט זיין נאָמען דעם דאָזיקן מענטשן, וועמען
איר זעט אוּן קענט, שטאַרק געמאַכט; אוּן די אֱמוּנה, ווּאָס קומט
דורך אים, האָט אים געגעבן די דאָזיקע רפוּאה־שלֵימה פאַר אייער
אַלעמענס אויגן.
17 אוּן איצט, ברידער, איך ווייס, אַז איר האָט דאָס געטאָן
אוּמווּיסנדיק, פוּנקט ווי אייערע שָׂרים. 18 אָבער וואָס גאָט האָט
פאָרויסגעזאָגט דורך דעם מוּיל פוּן אַלע נביאים, אַז זיין מָשִׁיחַ וועט
ליידן, האָט ער אַזוי אַרוּם ממלא געווען. 19 דעריבער טוּט תּשׁוּבה, אוּן
קערט אייך אוּם פוּן אייערע וועגן, כּדי אייערע זינד זאָלן אויסגעמעקט
ווערן, אוּן סע זאָלן קוּמען צייטן פוּן דערקוויקונג פוּן פּאַר גאָט, 20 אוּן
כּדי ער זאָל שיקן דעם מָשִׁיחַ, ווּאָס איז פאַר אייך באַשטימט געווָארן,
יֵשׁוּעַן, 21 וועמען דער הימל מוּז מקַבּל זיין, ביז די צייטן, ווען סע
וועט אויפגעריכט ווערן אַלצדינג, פוּן ווּאָס גאָט האָט געערעדט דורך
דעם מויל פוּן זיינע הייליקע נביאים פוּן אַמאָל. 22 מֹשה האָט אויך
געזאָגט: אַ נָבִיא וועט גאָט דיין האַר אויפשטעלן פאַר אייך פוּן צווישן
אייערע ברידער, גלייך צוּ מיר; צוּ אים זאָלט איר זיך צוּהערן אין
אַלצדינג, ווּאָס ער וועט צוּ אייך רעדן. 23 אוּן סע וועט זיין, אַז יעדע
נֶפֶשׁ, ווּאָס וועט זיך ניט צוּהערן צוּ דעם דאָזיקן נָבִיא, וועט
פאַרשניטן ווערן פוּן צווישן דעם פֿאָלק.[1] 24 אוּן אַלע נביאים פוּן
שמוּאֵל אָן, אוּן די, ווּאָס זענען געווען נאָך אים,

[1] דברים יח, 15, 19.

זיי האָבן אַלע געריידט פּון די דאָזיקע טעג, 25 איר זענט די קינדער פּון די נביאים, אוּן פּון דעם בּונד, וואָס גאָט האָט געמאַכט מיט אייערע אָבות, בּעת ער האָט געזאָגט צוּ אַבֿרהמען: אוּן אין דיין זאָמען וועלן זיין געבענטשט אַלע מִשׁפּחות פּון דער ערד.[1] 26 פֿאַר אייך קוֹדם האָט גאָט אויפגעשטעלט זיין קנעכט, אוּן אים געשיקט אייך צוּ בּענטשן, אוּן אָפּקערן יעדן איינעם פּון אייך פּון אייערע שלעכטע מַעשׂים.

ד אוּן בּעת זיי האָבן געריידט צום פֿאָלק, זענען אויפגעשטאַנען אויף זיי די כֹּהֲנים אוּן דער הויפּטמאַן פּון דעם בֵּית־הַמִקדש אוּן די צדוקים, 2 וואָס סע האָט זיי שטאַרק פֿאַרדראָסן, וואָס זיי האָבן געלערנט דאָס פֿאָלק, אוּן געטאָן אָנזאָגן דורך יֵשׁוּעַן תּחַית־הַמֵתים. 3 אוּן זיי האָבן אויסגעשטרעקט אויף זיי זייערע הענט, אוּן האָבן זיי אַריינגעזעצט אין תּפיסה ביז מאָרגן, וואָרים סע איז שוין געווען אָוונט. 4 אָבער אַ סַך פּון די, וואָס האָבן געהערט דאָס וואָרט, האָבן געגלויבט; אוּן די צאָל פּון די מענטשן האָט געגרייכט ביז אַרוּם פינף טויזנט.

5 אוּן עס איז געווען אויף מאָרגן, אַז זייערע שָׂרים, אוּן זקֵנים, אוּן סוֹפרים, האָבן זיך פאַרזאַמלט אין ירוּשָׁלַיִם, 6 אוּן חָנָן, דער כֹּהן־גָּדול, איז דאָרט געווען, אוּן קַיָפָא אוּן יוֹחָנָן אוּן אלֶקסַנדער, אוּן אַלע, וואָס זענען געווען פּון כֹּהן־גָּדולס מִשׁפּחה. 7 אוּן אַז זיי האָבן זיי אַוועקגעשטעלט אין דער מיט, האָבן זיי זיי געפרעגט: מיט וואָסער כּוֹח, אָדער אין וואָסער נאָמען, האָט איר דאָס געטאָן? 8 דעמאָלט האָט פּעטרוֹס, פּוֹל מיט דעם רוּחַ־הַקוֹדֶש, צוּ זיי געזאָגט: הערט מיך אויס, איר שָׂרים פּון דעם פֿאָלק, אוּן איר זקֵנים; 9 אויב מיר וועלן היינט אויסגעפֿאָרשט וועגן דער טובֿה, וואָס מיר האָבן געטאָן דעם חוֹלה, דורך וואָס ער איז געהיילט געוואָרן, 10 זאָל דאָס זיין באַקאַנט פאַר אייך אַלע, אוּן פאַר דעם גאַנצן פֿאָלק ישׂרָאל, אַז אין דעם נאָמען פּון יֵשׁוּעַ הַמָשִׁיחַ פּון נצֶרֶת, וועמען איר האָט לאָזן קרייציקן, אוּן וועמען גאָט האָט מחַיֶה־מֵתים געוועקט, אַז דורך אים טוט דער דאָזיקער מענטש דאָ שטיין פאַר אייך געזונט. 11 דאָס איז דער שטיין, וואָס איז פּון אייך בּוימיַנסטערס פאַרוואָרפן געוואָרן, אוּן וואָס איז געוואָרן צום וויינקל־שטיין.[2] 12 אוּן עס איז ניטאָ אין קיין שוּם אַנדערן קיין ישׁועה, וואָרים עס איז אויך ניטאָ אונטער דעם הימל קיין אַנדערער נאָמען, וואָס איז געגעבן געוואָרן צווישן מענטשן, וואָס אין אים זאָלן מיר געראַטעוועט ווערן.

13 אוּן אַז זיי האָבן געזען די מוטיקייט פּון פּעטרוֹסן אוּן יוֹחָנָן, אוּן האָבן פאַרשטאַנען, אַז זיי זענען געווען ניט קיין געלערנטע, נייערט פּראָסטע מענטשן, זענען זיי נשתּוֹמם געוואָרן; אוּן זיי האָבן דערקענט, אַז זיי זענען געווען מיט יֵשׁוּעַן. 14 אוּן בּעת זיי האָבן געזען דעם מענטשן,

[1] בראשית כב, 18. [2] תהלים קיח, 22.

וואָס איז געהיילט געוואָרן, שטיין מיט זיי, האָבן זיי גאָרניט געקאָנט
זאָגן אַנטקעגן דעם. 15 זיי האָבן זיי אָבער באַפוילן אַרויסצוגיין מחוץ
דעם סַנהֶדרין, און האָבן זיך מיַעץ געווען צווישן זיך, 16 און געזאָגט:
וואָס זאָלן מיר טאָן מיט די דאָזיקע מענטשן? וואָרים אַז אַ גרויסער נֶס
איז דורך זיי געטאָן געוואָרן, איז קלאָר פאַר אַלע, וואָס וואוינען אין
ירושָׁלַיִם, און מיר קענען דאָס ניט פאַרלייקענען. 17 אָבער כּדי דאָס זאָל
זיך ניט ווייטער פאַרשפּרייטן צווישן דעם פאָלק, לאָמיר זיי וואָרענען,
פון איצט־אָן מער ניט צו רעדן צו קיינעם אין דעם דאָזיקן נאָמען.
18 און זיי האָבן זיי גערופן, און באַפוילן, בִּכלַל ניט צו רעדן, אָדער צו
לערנען אין דעם נאָמען פון יֵשׁוּעַן. 19 אָבער פּעטרוס און יוֹחָנָן האָבן
זיי געענטפערט: צי עס איז רעכט אין די אויגן פון גאָט, מיר זאָלן אייך
מער געהאָרכן ווי גאָט, מִשפּט איר אַליין; 20 וואָרים מיר קענען ניט
אַנדערש, נייערט נאָר רעדן פון דעם, וואָס מיר האָבן געזען און
געהערט. 21 און זיי האָבן זיי ווייטער געוואָרנט, און האָבן זיי
אָפּגעלאָזט, ווייל זיי האָבן גאָרניט געפונען וויאַזוי זיי צו באַשטראָפן,
צוליב דעם פאָלק; וואָרים אַלע האָבן געלויבט גאָט פאַר דעם, וואָס
איז געשען. 22 וואָרים דער מענטש, וואָס מיט אים איז געטאָן געוואָרן
דער נֶס פון היילן, איז געווען עלטער ווי פערציק יאָר.
23 און אַז מען האָט זיי אָפּגעלאָזט, זענען זיי געגאַנגען צו זייערע
פריינט, און האָבן דערציילט אַלצדינג, וואָס די ראָשי־כֹּהַנים און די
זקֵנים האָבן צו זיי געזאָגט. 24 און בעת זיי האָבן דאָס געהערט, האָבן
זיי אַלע צוזאַמען אויפגעהויבן זייער קוֹל צו גאָט, און האָבן געזאָגט:
אָ גאָט, וואָס האָסט געמאַכט דעם הימל און די ערד און דעם יַם,
און אַלצדינג, וואָס סע געפינט זיך אין זיי; 25 און וואָס דורך דעם מויל
פון אונדזער פאָטער דָוִד, דיין קנעכט, האָסטו געזאָגט דורך דעם
רוּחַ־הַקוֹדֶש:

פאַרוואָס ליאַרעמען די גוֹיִים,
און די אומות טראַכטן ליידיקייטן?
26 די מלָכים פון דער ערד שטעלן זיך אויף,
און די פירשטן עֵצהן זיך אינאיינעם
קעגן גאָט און קעגן זיין מָשִׁיחַ.[1]

27 וואָרים באֶמֶת, אין דער דאָזיקער שטאָט האָבן זיך פאַרזאַמלט קעגן
דיין הייליקן קנעכט יֵשׁוּעַ, וועמען דו האָסט געזאַלבט, הוֹרדוס און
פּאָנטיוּס פּילאַטוס מיט די גוֹיים און דיין פאָלק יִשׂרָאל, 28 צו טאָן וואָס
דיין האַנט און דיין עֵצה האָבן פאָרויס גוֹזר געווען, סע זאָל געשען.
29 און איצט, האַר,

[1] תהלים ב, 1, 2.

קוק אויף זייערע דראָהונגען, אוּן באַווילליק פאַר דיינע קנעכט צוּ רעדן
דיין וואָרט מיט דער גאַנצער מוּטיקייט, 30 בּעת דוּ טוּסט אויסשטרעקן
דיין האַנט צוּ היילן, אוּן כּדי נסים וְנִפְלָאוֹת זאָלן געטאָן ווערן דורך דעם
נאָמען פון דיין הייליקן קנעכט ישׁוּעַ. 31 אוּן נאָכדעם ווי זיי האָבן מִתְפַּלֵּל
געווען, האָט אויפגעציטערט דאָס אָרט, אין וועלכן זיי זענען געווען
פאַרזאַמלט; אוּן זיי זענען אַלע געוואָרן פול מיט דעם רוּחַ־הַקוֹדֶשׁ, אוּן
זיי האָבן גערעדט דאָס וואָרט פון גאָט מיט מוּטיקייט.
32 אוּן די עֲדָה פון די מַאמינים זענען געווען ווי פון איין האַרץ אוּן נְשָׁמָה;
אוּן קיין איינציקער פון זיי האָט ניט געזאָגט, אַז עפּעס פון די זאַכן, וואָס
ער האָט פאַרמאָגט, איז זיין אייגנס, נייערט זיי האָבן געהאַט אַלצדינג
בשׁוּתּפות. 33 אוּן מיט גרויס גבורה האָבן די שׁליחים עֵדוּת געזאָגט אויף
דעם תּחית־המתים פון דעם האַר ישׁוּעַ; אוּן גרויס חֶסֶד איז געווען אויף
זיי אַלע. 34 אוּן עס איז אויך ניט געווען צווישן זיי קיינער, וואָס איז
געווען נויטבאַדערפטיק; ווארים אַלע וואָס זענען געווען באַזיצערס פון
לאַנד אוּן הייזער, האָבן דאָס פאַרקויפט, אוּן האָבן געבראַכט די הַכְנָסָה
פון דעם, וואָס איז פאַרקויפט געוואָרן, 35 אוּן האָבן דאָס אַוועקגעלייגט
צוּ די פיס פון די שׁליחים: אוּן יעדן איינעם איז פונאַנדערגעטיילט
געוואָרן, לויט ווי יעטווידער האָט נייטיק געהאַט.
36 אוּן יוֹסף, וואָס איז פון די שׁליחים גערופן געוואָרן מיט דעם צונאָמען
בַּר־נַבָּא (וואָס איז טייטש: זוּן פון טרייסט), אַ לוּוי, וואָס האָט געשטאַמט
פון קיפּרוס, 37 האָט פאַרקויפט אַ פעלד, וואָס האָט אים געהערט, אוּן
האָט געבראַכט דאָס געלט, אוּן עס געלייגט צוּ די פיס פון די שׁליחים.
ה אָבער איינער אַ מאַן מיט דעם נאָמען חֲנַנְיָה, מיט זיין ווייב שַׁפִּירָה,
האָבן פאַרקויפט אַן אַרבטייל, 2 אוּן מיט זיין ווייבס ווּיסן האָט ער
באַהאַלטן אַ טייל פון דער הַכְנָסָה, אוּן ער האָט געבראַכט בלויז אַ חֵלֶק,
אוּן האָט אים געלייגט צוּ די פיס פון די שׁליחים. 3 אוּן פּעטרוס האָט
געזאָגט: חֲנַנְיָה, פאַרוואָס האָט דער שָׂטָן אָנגעפילט דיין האַרץ צוּ
לייקענען פאַר דעם רוּחַ־הַקוֹדֶשׁ, אוּן צוּ באַהאַלטן אַ חֵלֶק פון דער הַכְנָסָה
פון דעם פעלד? 4 בּעת עס איז געבליבן ניט פאַרקויפט, איז עס דען ניט
געווען דיין אייגנס? אוּן נאָכדעם ווי עס איז פאַרקויפט געוואָרן, איז עס
דען ניט געווען אין דיין רשׁוּת? ווי קומט עס, וואָס דוּ האָסט פאַרטראַכט
די דאָזיקע זאַך אין דיין האַרצן? ניט פאַר מענטשן האָסטוּ געלייקנט,
נייערט פאַר גאָט. 5 אוּן אַז חֲנַנְיָה האָט געהערט די דאָזיקע רייד, איז ער
אַנידערגעפאַלן, אוּן איז אויסגעגאַנגען. אוּן אַ גרויסע אֵימה איז געפאַלן
אויף אַלע, וואָס האָבן דאָס געהערט. 6 אוּן די יוּנגעלייט זענען
אויפגעשטאַנען אוּן האָבן אים אַרומגעוויקלט, אוּן זיי האָבן אים
אַרויסגעטראָגן, אוּן אים מקבּר געווען.

7 אוּן אין דריי שָׁעה אַרוּם איז זיין ווייב אַריַינגעקומען, אוּן זי האָט ניט
געווואוּסט, ווָאָס דאָ איז געשען. 8 אוּן פּעטרוס האָט צוּ איר געזאָגט: זאָג
מיר, צי האָט איר פֿאַרקויפט דאָס פעלד פֿאַר אַזויפיל אוּן אַזויפיל? אוּן זי
האָט געזאָגט: יאָ, פֿאַר אַזויפיל אוּן אַזויפיל. 9 האָט פּעטרוס צוּ איר געזאָגט:
ווי קוּמט עס, ווָאָס איר האָט אָפּגעמאַכט אינאיינעם צוּ פֿרוּאוון דעם גייסט
פון גאָט? זע, די פיס פון די, ווָאָס האָבן מקַבר געווען דיין מאַן, זענען ביי
דער טיר, אוּן זיי וועלן דיך אַרויסטראָגן. 10 אוּן זי איז פּלוּצים אַנידערגעפֿאַלן
צוּ זיינע פיס, אוּן איז אויסגעגאַנגען. אוּן די יונגעלייט זענען אַריַינגעקומען,
אוּן האָבן זי געפונען אַ טויטע, אוּן זיי האָבן זי אַרויסגעטראָגן, אוּן זי מקַבר
געווען לעבן איר מאַן. 11 אוּן אַ גרויסע אֵימה איז געפאַלן אויף דער גאַנצער
קהילה, אוּן אויף אַלע, ווָאָס האָבן דאָס געהערט.
12 אוּן דורך די הענט פון די שליחים זענען אַ סַך נסים וְנִפְלָאוֹת געטאָן
געווָארן צווישן דעם פאָלק. אוּן זיי זענען אַלע געווען צוזאַמען אין שלמהס
פאַליש. 13 אָבער פון די איבעריקע האָט זיך קיינער ניט דערוועגט צוּ
באַהעפטן אין זיי; נאָר דאָס פאָלק האָט זיי שטאַרק געשאַצט. 14 אוּן אַ סַך
מאַמינים זענען צוּגעשטאַנען צוּ דעם האַר, אַ גרויסער עוֹלם פון מענער אוּן
פון פרויען; 15 אַזוי, אַז זיי האָבן אַפילו די קראַנקע אַרויסגעטראָגן אין די
גאַסן אַרויס, אוּן האָבן זיי געלייגט אויף בעטן אוּן געלעגערס, כדי, ווען
פּעטרוס ווען פֿאַרבייגיין, זאָל כאָטש זיין שאָטן פאַלן אויף עמיצן פון זיי.
16 אוּן עס איז זיך אויך צוּזאַמענגעקומען דאָס פאָלק פון די שטעט אַרוּם
ירוּשָׁלַיִם, אוּן זיי האָבן געבראַכט די קראַנקע, אוּן די, ווָאָס זענען געווען
געפּלאָגט מיט אוּמרייניע גייסטער, אוּן זיי זענען אַלע געהיילט געווָארן.
17 אוּן דער כֹּהן־גָּדול איז אויפגעשטאַנען, אוּן די אַלע, ווָאָס זענען געווען
מיט אים, דאָס איז, די כִּיתּה פון די צדוקים, אוּן זיי זענען געווָארן מָלֵא קנאה,
18 אוּן זיי האָבן געלייגט הענט אויף די שליחים, אוּן האָבן זיי אַריַינגעזעצט
אין דער שטאָטישער תּפיסה. 19 אָבער אַ מַלאך פון גאָט האָט ביינאַכט
געעפנט די טירן פון דער תּפיסה, אוּן האָט זיי אַרויסגעבראַכט, אוּן געזאָגט:
20 גייט אוּן שטעלט זיך אַוועק אין דעם בֵּית־הַמִקדש, אוּן רעדט פאַר דעם
פאָלק די אַלע רייד פון דעם דאָזיקן לעבן. 21 אוּן אַז זיי האָבן דאָס געהערט,
זענען זיי אין דער פרי אַריַינגעגאַנגען אין דעם בֵּית־הַמִקדש, אוּן האָבן
געלערנט.
אוּן אַז דער כֹּהן־גָּדול איז געקומען, אוּן די, ווָאָס זענען געווען מיט אים,
האָבן זיי צוּזוניפגערופֿן דעם סַנהֶדרין, אוּן אַלע זקֵנים פון די בנֵי־יִשׂרָאל, אוּן
האָבן געשיקט אין דער תּפיסה, מען זאָל זיי ברענגען. 22 אוּן אַז די באַדינער
זענען געקומען, האָבן זיי ניט געפונען אין דער תּפיסה, אוּן זיי האָבן זיך
אומגעקערט, אוּן האָבן דערציילט, 23 אָזוי צוּ זאָגן: מיר האָבן געפונען די
תּפיסה פעסט פאַרשלאָסן, אוּן די שומרים שטייַן ביי

די טירן; אָבער ווען מיר האָבן זי אויפגעעפנט, האָבן מיר קיינעם ניט
געפונען דרינען. 24 אוּן אַז דער קאָמאַנדיר פון דעם בֵּית־הַמִקדש אוּן די
ראָשׁי־כֹּהֲנים האָבן געהערט די דאָזיקע רייד, האָבן זיי זיך שטאַרק
דערשראָקן איבער זיי, אוּן האָבן זיך געוואונדערט, וואָס פון דעם קען
ווערן. 25 אוּן אָט איז געקומען איינער, אוּן האָט זיי דערציילט: די
מענטשן, וועמען איר האָט אַריינגעזעצט אין דער תּפיסה, שטייען אין
דעם בֵּית־הַמִקדש אוּן לערנען דאָס פאָלק. 26 דעמאָלט איז געגאַנגען
דער הויפטמאַן מיט די באַדינער אוּן האָט זיי געבראַכט, אָבער אָן
געוואַלט, וואָרים זיי האָבן מוֹרא געהאַט פאַר דעם פאָלק, טאָמער וועלן
זיי פאַרשטיינט ווערן.
27 אוּן אַז זיי האָבן זיי געבראַכט, האָבן זיי זיי אַוועקגעשטעלט פאַר דעם
סַנהֶדרין. אוּן דער כֹּהן־גָּדול האָט זיי געפרעגט, 28 אַזוי צו: מיר
האָבן אייך בפֵּירוש באַפוילן, ניט צו לערנען אין דעם דאָזיקן נאָמען;
אוּן אָט האָט איר אָנגעפילט ירוּשָׁלַיִם מיט אייער לערנונג, אוּן איר ווילט
אויף אונדז ברענגען דאָס בלוט פון דעם דאָזיקן מאַן. 29 אָבער פעטרוס
אוּן די שליחים האָבן געענטפערט, אוּן געזאָגט: מיר מוזן ליבערשט
געהאָרכן גאָט, איידער מענטשן. 30 דער גאָט פון אונדזערע אָבות
האָט אויפגעוועקט יֵשׁוּעַן, וועמען איר האָט אומגעבראַכט, אוּן
אויפגעהאָנגען אויף אַ בוים. 31 אים האָט גאָט דערהייבט מיט זיין
רעכטער האַנט, צו זיין אַ שַׂר אוּן אַ גוֹאֵל, צו געבן צו יִשׂרָאל תּשׁובה אוּן
סלִיחַת־עוֹנות. 32 אוּן מיר זענען עֵדות פון די דאָזיקע זאַכן, אוּן אויכט
דער רוּחַ־הַקוֹדֶשׁ, וועמען גאָט האָט געגעבן צו די, וואָס געהאָרכן אים.
33 אוּן אַז זיי האָבן דאָס געהערט, האָט עס זיי געשניטן ביים האַרצן, אוּן
זיי האָבן בדַעה געהאַט זיי צו הַרגענען. 34 דעמאָלט איז אויפגעשטאַנען
איינער אין דעם סַנהֶדרין, אַ פרושי, וואָס האָט געהייסן גַמליאֵל, אַ
תַּלמיד־חָכם, וועמען דאָס גאַנצע פאָלק האָט געהאַלטן בכָבוד, אוּן האָט
באַפוילן אַרויסצופירן אויף אַ ווייליג די דאָזיקע ליַיט. 35 אוּן ער האָט צו
זיי געזאָגט: מענטשן פון יִשׂרָאל, גיט אַכטונג וויאַזוי איר זענט זיך נוֹהג
מיט די דאָזיקע מענטשן. 36 וואָרים פאַר די דאָזיקע טעג איז
אויפגעשטאַנען תּוֹדָס, אוּן האָט זיך אַרויסגעגעבן פאַר עפעס וויכטיק,
אין וועמען סע האָבן זיך באַהעפט אַ צאָל מענטשן, אַן עֶרֶך פון פיר
הונדערט; אָבער ער איז געהַרגעט געוואָרן, אוּן אַלע, וואָס זענען אים
נאָכגעגאַנגען, זענען צעשפרייט אוּן צוניישט געוואָרן. 37 אוּן נאָך אים
איז אויפגעשטאַנען יהוּדה הַגלִילי, אין די טעג פון דער פאַרשרייַבונג,
אוּן האָט פאַרפירט אַ סַך פאָלק נאָך זיך; אויך ער איז אומגעקומען, אוּן
אַלע, וואָס זענען אים נאָכגעגאַנגען, זענען צושפרייט געוואָרן. 38 אוּן
איצט זאָג איך אייך,

האַלט זיך אָפּ פון די דאָזיקע מענטשן, און לאָזט זיי געמאַך; וואָרים
אויב די דאָזיקע עֵצה, אָדער די זאַך, איז פון מענטשן, וועט עס
צוגרישט ווערן; 39 נאָר אויב עס איז פון גאָט, וועט איר זיי ניט קענען
אומברענגען. איר קאָנט זיך נאָך געפונען אין אַ מלחמה קעגן גאָט!
40 און זיי האָבן אים געפאָלגט, און געלאָזט רופן די שליחים, און האָבן
זיי לאָזן געבן מַלקות, און זיי באַפוילן ניט צו רעדן אין דעם נאָמען פון
יֵשוּעַ, און האָבן זיי אָפּגעלאָזט. 41 און זיי זענען אַרויסגעגאַנגען פון
פאַר דעם סַנהֶדרין, און האָבן זיך געפרייט, וואָס זיי האָבן זוכה געווען
צו ליידן אומכּבוד צוליב דעם נאָמען. 42 און זיי האָבן ניט אויפגעהערט
אַלע טאָג אין דעם בֵּית־הַמקדש, און אין די הייזער, צו לערנען און
אָנצוזאָגן די בשורה טובה פון יֵשוּעַ הַמָשִׁיחַ.
6 1 און אין די דאָזיקע טעג, בעת די צאָל פון די תַלמידים האָט זיך
געטאָן פאַרמערן, האָט זיך אויפגעהויבן אַ געמורמל מצַד די
העלעניסטן אַנטקעגן די עִבְרִים, מַחמת זייערע אַלמָנות זענען
פאַרוואָרלאָזט געוואָרן אין דער טעגלעכער באַדערפעניש. 2 און די
צוועלף האָבן צו זיך געפון די עֵדה פון די תַלמידים, און האָבן
געזאָגט: עס איז ניט רעכט, אַז מיר זאָלן פאַרלאָזן דאָס וואָרט פון
גאָט, און דינען ביי טישן. 3 בְּכֵן, ברידער, זוכט אויס פון צווישן אייך
זיבן מענטשן, וואָס האָבן אַ גוטן שֵם, פול מיט דעם רוּחַ־הַקוֹדֶש און
מיט חָכמה, וועמען מיר זאָלן זעצן איבער דעם דאָזיקן ענין. 4 און מיר
וועלן זיך עוֹסק זיין אין תִּפילה און אין דער עַבוֹדה פון דעם וואָרט.
5 און די דאָזיקע רייד זענען וואוילגעפעלן געוואָרן דער גאַנצער עֵדה,
און זיי האָבן אויסדערוויילט סטעפאַנוסן, אַ מענטשן פול מיט אֱמוּנה
און מיט דעם רוּחַ־הַקוֹדֶש, און פיליפוסן, און פּראָכאָרוסן, און
ניקאַנאָרן, און טימאָנען, און פּאַרמענאַסן, און ניקאָלאַוסן, אַ גֵר פון
אַנטיאָכיע. 6 די דאָזיקע האָבן זיי געשטעלט פאַר די שליחים, און האָבן
מִתפַלֵל געווען, און האָבן אויף זיי אַרויפגעלייגט זייערע הענט.
7 און דאָס וואָרט פון גאָט איז געוואַקסן, און די צאָל פון די תַלמידים
האָט זיך שטאַרק פאַרמערט אין ירוּשָלַיִם; און אַ סַך פון די כֹּהֲנים
זענען געווען געהאָרכזאַם דער אֱמוּנה.
8 און סטעפאַנוס, פול מיט חֶסֶד און גבורה, האָט געטאָן גרויסע נְסִים
וְנִפלָאוֹת צווישן דעם פאָלק. 9 אָבער עס זענען אויפגעשטאַנען
עטלעכע מענטשן פון דער שול, וואָס האָט געהייסן די שול פון די
ליבערטינער, און אויך פון די קירענייער,

און אַלעקסאַנדריער, קיליקיער און אַזיער, און האָבן זיך מִתווַכֵּחַ געווען
מיט סטעפאַנוּסן. 10 און זיי האָבן ניט געקענט אַקעגנשטיין די חָכמה און
דעם גייסט דורך וועלכן ער האָט גערעדט. 11 דערנאָך האָבן זיי באַשטאָכן
מענטשן, וואָס האָבן געזאָגט: מיר האָבן אים געהערט רעדן לעסטערנדיקע
רייד אַנטקעגן מֹשהן און אַנטקעגן גאָט. 12 און זיי האָבן אויפגעהעצט דאָס
פאָלק, און די זקֵנים, און די סוֹפרים, און זענען געקוּמען אויף אים, און
האָבן אים געכאַפּט, און אים געבראַכט פאַר דעם סַנהֶדרין; 13 און זיי האָבן
אויפגעשטעלט פאַלשע עֵדות, וואָס האָבן געזאָגט: דער דאָזיקער מענטש
הערט ניט אויף צו רעדן קעגן דעם דאָזיקן מַקוֹם־קָדוש און דער תּוֹרה.
14 וואָרים מיר האָבן אים געהערט זאָגן, אַז דער דאָזיקער יֵשוּעַ הַנוֹצרי וועט
חָרוב מאַכן דאָס דאָזיקע אָרט, און וועט ענדערן די חוּקים, וואָס מֹשה האָט
אונדז איבערגעענעטפערט. 15 און אַלע, וואָס זענען געזעסן אין דעם
סַנהֶדרין, האָבן באַהעפט זייערע אויגן אָן אים, און האָבן געזען זיין פָּנים ווי
סע וואָלט געווען דאָס פָּנים פון אַ מַלאך.
ז און דער כֹּהן־גָדול האָט געזאָגט: איז דאָס טאַקע אַזוי? 2 און ער האָט
געזאָגט:
ברידער און פאָטערס, הערט מיך אויס. דער גאָט פון כָּבוֹד האָט זיך
אַנטפּלעקט צו אַברָהם אָבינוּ, בעת ער איז געווען אין אַרַם־נַהֲרַיִם, איידער
ער האָט געוואוינט אין חָרָן, 3 און האָט צו אים געזאָגט: גיי דיר אַרויס פון
דיין לאַנד, און פון דיין מִשפָּחה, און קום אין דעם לאַנד אַריין, וואָס איך
וועל דיר ווייזן. 4 און ער איז אַרויסגעגאַנגען פון דעם לאַנד פון די כַּשׂדים,
און האָט זיך באַזעצט אין חָרָן, און נאָכדעם ווי זיין פאָטער איז געשטאָרבן,
האָט ער אים אַריבערגעפירט אין דעם דאָזיקן לאַנד אַריין, אין וועלכן איר
וואוינט אַצינדער; 5 און ער האָט אים ניט געגעבן אין אים קיין ירושה, ניט
אַפילו אַ שפּאַן פון אַ פוסטריט, און ער האָט מַבטִיחַ געווען, אַז ער וועט עס
אים געבן פאַר אַ באַזיצ, און צו זיין זאָמען נאָך אים הַגַם ער האָט ניט
געהאַט קיין קינד. 6 און גאָט האָט אַזוי גערעדט, אַז זיין זאָמען וועט
וואוינען אין אַ פרעמד לאַנד, און מע וועט זיי פאַרקנעכטן, און זיי פּייַניקן
פיר הונדערט יאָר. 7 און דאָס פאָלק, וואָס זיי וועלן דינען, וועל איך
מִשפּטן, זאָגט גאָט; און דערנאָך וועלן זיי אַרויסגיין און מיך דינען אין דעם
דאָזיקן אָרט. 8 און ער האָט אים געגעבן דעם ברית מִילה. און אַזוי האָט
אַברָהם געבוירן יִצחָקן, און האָט אים מַל געווען דעם אַכטן טאָג; און יִצחָק
האָט געבוירן יַעקֹבן, און יַעקֹב די צוועלף אָבות.
9 און די אָבות האָבן מקַנא געווען יוֹספן, און האָבן אים פאַרקויפט קיין
מִצרַיִם; אָבער גאָט איז געווען מיט אים, 10 און האָט אים מַציל געווען פון
אַלע זיינע צָרות, און האָט אים געגעבן חֵן און חָכמה פאַר פַּרעהן, דעם מֶלך
פון מִצרַיִם, וואָס האָט אים געמאַכט פאַר אַ געוועלטיקער איבער מִצרַיִם

אוּן איבער זיין גאַנצן הויז. 11 אוּן עס איז געקומען אַ הונגער איבער גאַנץ מִצרַיִם אוּן כּנַעַן, אוּן אַ גרויסע צָרה; אוּן אוּנדזערע אָבות האָבן ניט געפונען קיין שפייז. 12 אָבער אַז יַעקֹב האָט געהערט, אַז עס איז דאָ תּבואה אין מִצרַיִם, האָט ער אַרויסגעשיקט אוּנדזערע אָבות דאָס ערשטע מאָל. 13 אוּן ביים צווייטן מאָל האָט זיך יוֹסף געלאָזט דערקענען צו זיינע ברידער, אוּן יוֹספס מִשפָּחה איז באַקענט געוואָרן פַּאַר פַּרעהן. 14 אוּן יוֹסף האָט געשיקט אוּן האָט צו זיך גערופן יַעקֹבן זיין פאָטער, אוּן זיין גאַנצע מִשפָּחה, פינף אוּן זיבעציק נפָשות. 15 אוּן יַעקֹב האָט אַראָפּגענידערט קיין מִצרַיִם, אוּן ער איז געשטאָרבן, ער אוּן אוּנדזערע אָבוֹת. 16 אוּן זיי זענען אַריבערגעטראָגן געוואָרן קיין שכֶם, אוּן געלייגט געוואָרן אין דעם קֶבר, וואָס אַברָהם האָט געקויפט פַּאַר אַ מֶקֶח איז זילבער פון די זין פון חֲמוֹר אין שכֶם.

17 אָבער בעת עס האָט גענעענט די צייט פון דער הַבטָחה, וואָס גאָט האָט געשוואוירן צו אַברָהמען, איז דאָס פאָלק געוואַקסן אוּן האָט זיך געמערט אין מִצרַיִם, 18 ביז עס איז אויפגעשטאַנען אַן אַנדערער מֶלֶך איבער מִצרַיִם, וואָס האָט ניט געקענט יוֹספן. 19 אוּן דער דאָזיקער האָט זיך געקליגט קעגן אוּנדזער שטאַם, אוּן האָט שלעכטס געטאָן אוּנדזערע אָבות, אוּן זיי גענייט אַרויס־צוּוואוּאַרפן זייערע קליינע קינדער, כּדי זיי זאָלן ניט בלייבן לעבן. 20 אין יענער צייט איז געבוירן געוואָרן מֹשה, אוּן ער איז געווען שיין אין די אויגן פוּן גאָט; אוּן ער איז גענערט געוואָרן דריי חֳדָשים אין זיין פאָטערס הויז. 21 אוּן בעת ער איז אַרויסגעוואָרפן געוואָרן, האָט אים פַּרעֹהס טאָכטער גענומען, אוּן האָט אים דערצויגן פַּאַר איר אייגענעם זון. 22 אוּן מֹשה איז געווען געלערנט אין דער גאַנצער חָכמה פוּן די מִצרִים; אוּן ער איז געווען מעכטיק אין זיינע רייד אוּן מַעשׂים.

23 אוּן ווען ער איז אַלט געוואָרן פערציק יאָר, איז אויפגעגאַנגען אין זיין האַרצן צו געדענקען זיינע ברידער, די בְּנֵי־ישׂרָאל. 24 אוּן אַז ער האָט געזען אייגעם פוּן זיי ליידן אוּמרעכט, האָט ער זיך פַּאַר אים אָנגענומען, אוּן זיך נוֹקם געווען פַּאַר דעם געליטענעם, אוּן האָט דערשלאָגן דעם מִצרי. 25 אוּן ער האָט געמיינט, אַז זיינע ברידער וועלן פאַרשטיין, אַז גאָט האָט זיי געגעבן רעטונג דורך זיין האַנט; אָבער זיי האָבן ניט פאַרשטאַנען. 26 אוּן אויף דעם אַנדערן טאָג האָט ער זיך באַוויזן פַּאַר זיי, בעת זיי האָבן זיך געקריגט, אוּן האָט געוואָלט שָלוֹם מאַכן צווישן זיי, אַזוי צו זאָגן: מענטשן, איר זענט ברידער; פאַרוואָס טוט איר אוּמרעכט איינער דעם אַנדערן? 27 אָבער דער, וואָס האָט זיין חַבר אוּמרעכט גענטאָן, האָט אים אַוועקגעשטויסן, אוּן גענאָגט: ווער האָט דיך געמאַכט פַּאַר אַ שַׂר אוּן אַ שופט איבער אוּנדז? 28 צי ווילסטו מיך הַרגענען, ווי דו האָסט נעכטן געהַרגעט דעם מִצרי? 29 אוּן מֹשה איז אַנטלאָפן איבער דעם דאָזיקן וואָרט, אוּן איז געוואָרן אַ פרעמדער אין דעם לאַנד מִדיָן, וואו ער האָט געבוירן צוויי זין. 30 אוּן אַז עס זענען אַריבער פערציק יאָר, האָט זיך צו אים אַנטפלעקט אַ מַלאך פוּן גאָט אין דער מִדבר פוּן דעם באַרג סִינַי, אין אַ פלאַם פייער אין דעם סנֶה.

31 אוּן אַז מֹשה האָט דאָס געזען, איז ער נשתּומם געוואָרן פּון דער
זעאונג; אוּן בּעת ער האָט געטעטן צוּ זען, איז געקומען דאָס קוֹל פּון
גאָט: 32 איך בּין דער גאָט פּון דיינע אָבות, דער גאָט פּון אַבְרָהם, אוּן
פּון יִצחָק, אוּן פּון יַעקֹב. אוּן מֹשה האָט געציטערט, אוּן האָט זיך ניט
דערוועגט צוּ קוקן. 33 אוּן גאָט האָט צוּ אים געזאָגט: טוּ אויס די שיך
פּון דיינע פּיס, וואָרים דאָס אָרט, אויף וואָס דוּ שטייסט, איז הייליקע
ערד. 34 זען האָב איך געזען די פּיינִיקוּנג פּון מיין פֹאָלק, וואָס איז אין
מִצרַיִם, אוּן האָב געהערט זייער זיפּצן, אוּן איך האָב אַראָפּגענידערט,
זיי אויסצוליזן; אוּן אַצינד קוּם, איך וועל דיך שיקן קיין מִצרַיִם.
35 דעם דאָזיקן מֹשה, וועמען זיי האָבן פֿאַרלייקנט, אַזוי צוּ זאָגן: ווער
האָט דיך געמאַכט פֿאַר אַ שַׂר אוּן אַ שופֿט? אים האָט גאָט געשיקט צוּ
זיין אַ שַׂר אוּן אַ גוֹאֵל דורך דער האַנט פּון דעם מַלאָך, וואָס האָט זיך
צוּ אים אַנטפּלעקט אין דעם סנֶה. 36 ער האָט זיי אַרויסגעפירט, אוּן
האָט געטאָן נִסים וְנִפלָאוֹת אין מִצרַיִם, אוּן בּיים יַם סוּף, אוּן אין דער
מִדבָּר פערציק יאָר. 37 דאָס איז דער מֹשה, וואָס האָט געזאָגט צוּ די
בְּנֵי־יִשׂרָאֵל: אַ נָבִיא וועט גאָט אויפשטעלן פֿאַר אייך פּון צווישן
אייערע ברידער, גלייך צוּ מיר.[1] 38 דאָס איז דער, וואָס איז געווען אין
דער עֵדה אין דער מִדבָּר מיט דעם מַלאָך, וואָס האָט מיט אים געערעדט
אויף דעם בּאַרג סִינַי, אוּן מיט אונדזערע אָבות; אוּן ער האָט מקַבּל
געווען לעבעדיקע ווערטער, כּדי זיי אונדז צוּ געבּן; 39 צוּ וועמען
אונדזערע אָבות האָבן זיך ניט געוואָלט צוּהערן, נייערט זיי האָבן אים
פֿאַרשטויסן פּון זיך, אוּן געקערט זייערע הערצער צוריק קיין מִצרַיִם,
40 אוּן געזאָגט צוּ אַהרֹנען; מאַך אונדז געטער, וואָס זאָלן גיין פֿאָרויס
פֿאַר אונדז; וואָרים מיט דעם דאָזיקן מֹשה, וואָס האָט אונדז
אַרויסגעפירט פּון דעם לאַנד מִצרַיִם, ווייסן מיר ניט וואָס מיט אים איז
געוואָרן. 41 אוּן זיי האָבן געמאַכט אין יענע טעג אַן עֶגֶל, אוּן האָבן
מַקריב געוועזן אַ קָרבָּן צוּם אָפּגאָט, אוּן האָבן זיך געפרייט מיט די
מַעשׂים פּון זייערע הענט. 42 אוּן גאָט האָט זיך אָפּגעקערט, אוּן האָט
זיי איבּערגעגעבּן צוּ דינען די הימלישע חַיָלוֹת, ווי סע שטייט געשריבּן
אין דעם סֵפר פּון די נביאים:

האָט איר געטאָן מַקריב זיין צוּ מיר זבָחים אוּן מִנחוֹת
פערציק יאָר אין דער מִדבָּר, הויז פּון יִשׂרָאֵל?
43 אוּן איר האָט געטראָגן דאָס געצעלט פּון מוֹלֶך,
אוּן דעם שטערן פּון דעם גאָט רָמפָן, די געצנבילדער, וואָס איר
האָט זיך געמאַכט, צוּ בּוקן זיך פֿאַר זיי. אוּן איך וועל אייך
פֿאַרטרייבּן אויף יענער זייט בָּבֶל.[2]

[1] דברים יח, 15, 18. [2] עמוס ה, 25-27.

44 אונדזערע אָבות האָבן געהאַט אין דער מִדבר דאָס מִשכּן־הָעֵדות,
אַזויווי ער, וואָס האָט גערעדט צו משׂהן, האָט באַפוילן אַז ער זאָל עס
מאַכן לויט דער געשטאַלט, וואָס ער האָט געזען. 45 דאָס האָבן אויך
אונדזערע אָבות אַריַינגעבראַכט מיט יהוֹשׁען אין דעם אייגנטום פון די
פעלקער, וואָס גאָט האָט אַרויסגעטריבן פון פאַר דעם פָּנים פון
אונדזערע אָבות, ביז צו די טעג פון דָּוִדן, 46 וואָס האָט געפונען חֵן אין די
אויגן פון גאָט, און האָט געבעטן צו געפינען אַ וואוינאָרט פאַר דעם גאָט
פון יַעקֹב. 47 און שלֹמה האָט אים געבויט אַ הויז. 48 אָבער דער
אייבערשטער וואוינט ניט אין קיין הֵיכָלות, וואָס זענען געמאַכט מיט
הענט, ווי דער נָביא זאָגט:

49 דער הימל איז מיין טראָן,
און די ערד איז מיין פוסבענקל.
וואָס פאַר אַ הויז וועט איר מיר בויען, זאָגט גאָט,
אָדער וואו איז דאָס אָרט פון מיין רו?
50 האָט ניט מיין האַנט געמאַכט די דאָזיקע אַלע זאַכן?[1]

51 איר האַרטנעקיקע, אומגעמַלטע אין האַרץ און אויערן, איר טוט תָּמיד
ווידערשפּעניקן אָן דעם רוּחַ־הַקוֹדֶש; ווי אייערע אָבות האָבן גענאָן, אַזוי
טוט איר. 52 וועמען פון די נביאים האָבן אייערע אָבות ניט גערוֹדפט? און
זיי האָבן געטייט די, וואָס האָבן פאַרויס אָנגעזאָגט דאָס קומען פון דעם
צַדיק, פון וועמען איר זענט אַצינד געוואָרן מוֹסרים און רוֹצחים; 53 איר,
וואָס האָט מקַבל געווען די תּוֹרה, ווי זי איז געגעבן געוואָרן דורך
מַלאָכים, און האָט זי ניט אָפּגעהיט.

54 און אַז זיי האָבן דאָס געהערט, האָט עס זיי געשניטן ביים האַרצן, און
זיי האָבן געקריצט אויף אים מיט די ציין. 55 און ער, ווייל ער איז געווען
פול מיט דעם רוּחַ־הַקוֹדֶש, האָט ער אַרויפגעקוקט צום הימל, און האָט
געזען די פּראַכט פון גאָט, און יֵשוּעַן שטייַן ביי דער רעכטער האַנט פון
גאָט, 56 און ער האָט געזאָגט: אָט זע איך די הימלען אָפן, און דעם בֶּן־
אָדָם שטייַן ביי דער רעכטער האַנט פון גאָט. 57 אָבער זיי האָבן
אויסגעשריגן מיט אַ הויך קול, און האָבן פאַרשטאָפּט זייערע אויערן, און
זיך אַ לאָז געטאָן אויף אים: 58 און זיי האָבן אים אַרויסגעוואָרפן פון דער
שטאָט, און האָבן אים פאַרשטיינט. און די עֵדות האָבן אַנידערגעלייגט
זייערע מַלבושים צו די פיס פון אַ בָּחור, וואָס האָט געהייסן שָׁאוּל. 59 און
זיי האָבן פאַרשטיינט סטעפאַנוסן, בעת ער האָט אויסגערופן, און
געזאָגט: האַר יֵשוּע, זיי מקַבל מיינע נְשָׁמה. 60 און ער איז געפאַלן אויף
די קני, און האָט געשריגן מיט אַ הויך קול: גאָט, רעכן זיי ניט צו די
דאָזיקע זינד. און אַז ער האָט דאָס געזאָגט, איז ער אַנטשלאָפן געוואָרן.

[1] ישעיה סו, 1, 2.

ח אוּן שָׁאוּל הָאט מַסכּים געווען צוּ זיין טויט. אוּן יענעם טָאג הָאט זיך אויפגעהויבן אַ גרויסע רדיפה קעגן דער קְהִילה אין ירוּשָׁלַיִם; אוּן זיי זענען אַלע צעשפרייט געוואָרן איבער דער גאַנצער געגנט פון יהוּדה אוּן שוֹמרוֹן, אַחוּץ די שליחים. 2 אוּן פרוּמע לייט האָבן מקַבר געווען סטעפאַנוֹסן, אוּן האָבן געהאַלטן אַ גרויסן הֶספּד איבער אים. 3 שָׁאוּל אָבער האָט חָרוב געמאַכט די קְהִילה, אוּן איז געגאַנגען פון הויז צוּ הויז, אוּן האָט געשלעפט מענער אוּן פרויען, אוּן האָט זיי איבערגעענטפערט אין דער תּפיסה.

4 אוּן די, וואָס זענען צעשפרייט געוואָרן, זענען אַרוּמגעגאַנגען אוּן האָבן מבַשֵּׂר געווען דאָס וואָרט. 5 אוּן פילִיפּוּס האָט אַראָפּגענידערט צוּ דער שטאָט שוֹמרוֹן, אוּן האָט אָנגעזאָגט פאַר זיי דעם מָשִׁיחַ. 6 אוּן דאָס פאָלק האָט מיט איין האַרץ פאַרנומען, וואָס פילִיפּוּס האָט געזאָגט, בּעת זיי האָבן געהערט אוּן געזען די נְסים, וואָס ער האָט געטאָן. 7 וואָרים ביי אַ סַך פוּן יענע, וואָס האָבן געהאַט אוּמריינע גייסטער, זענען זיי אַרויס פוּן זיי, בּעת זיי האָבן געשריגן מיט אַ הויך קוֹל; אוּן אַ סַך געליימטע אוּן לאָמע זענען געהיילט געוואָרן. 8 אוּן עס איז געווען גרויס שִׂמחה אין יענער שטאָט.

9 אוּן עס איז געווען איינער אַ מענטש מיטן נאָמען שִׁמעוֹן, וואָס האָט פריער געטריבן כִּישוּף אין שטאָט, אוּן האָט איבערראַשט דאָס פאָלק פוּן שוֹמרוֹן, אוּן זיך אַרויסגעגעבן, אַז ער איז עפּעס אַ גָּדוֹל. 10 אוּן אַלע האָבן זיך צוּ אים צוּגעהאָרכט, פוּן קליין ביז גרויס, אוּן געזאָגט: דער דאָזיקער איז די קראַפט פון גאָט, וואָס ווערט געוּרופן גרויס. 11 אוּן זיי האָבן זיך צוּ אים צוּגעהאָרכט, מַחמת וואָס אַ לאַנגע צייט האָט ער זיי איבערראַשט מיט זיין כִּישוּף. 12 בּעת זיי האָבן אָבער געגלויבט פילִיפּוּסן, וואָס האָט פאַר זיי אָנגעזאָגט גוּטע בשׂוֹרות פונוועגן דעם מַלכוּת פוּן גאָט אוּן דעם נאָמען פון יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ, זענען זיי געטוֹבלט געוואָרן, סיי מענער אוּן פרויען. 13 אוּן שִׁמעוֹן אַליין האָט אויך געגלויבט; אוּן אַז ער איז געטוֹבלט געוואָרן, האָט ער זיך באַהעפט אָן פילִיפּוּסן. אוּן בּעת ער האָט געזען נְסים אוּן גרויסע נִפלָאוֹת געשען, איז ער נשתּוֹמם געוואָרן.

14 אוּן וועז די שליחים אין ירוּשָׁלַיִם האָבן געהערט, אַז שוֹמרוֹן האָט מקַבל געווען דאָס וואָרט פוּן גאָט, האָבן זיי געשיקט צוּ זיי פעטרוֹסן אוּן יוֹחָנָן. 15 אוּן זיי האָבן אַהין אַראָפּגענידערט, אוּן האָבן מִתפַּלֵל געווען פאַר זיי, אַז זיי זאָלן מקַבל זיין דעם רוּחַ־הַקוֹדֶשׁ; 16 וואָרים ביז איצט איז ער נאָך ניט געוועז געפאַלן אויף קיינעם פוּן זיי,

נייערט זיי געגען נאָר געטוֹבלט געוואָרן אין דעם נאָמען פּון דעם האַר יֵשוּעַ. 17 דערנאָך האָבן זיי געלייגט אויף זיי זייערע הענט, אוּן זיי האָבן מקבל געווען דעם רוּחַ־הַקוֹדֶשׁ. 18 אוּן אַז שִׁמעוֹן האָט געזען, אַז דער רוּחַ־הַקוֹדֶשׁ איז געגעבן געוואָרן דורך דעם אַרויפלייגן די הענט פּון די שליחים, האָט ער זיי אָנגעבאָטן געלט, 19 אוּן געזאָגט: גיט אויך מיר די דאָזיקע מאַכט, אַז אויף וועמען איך וועל אַרויפלייגן מיינע הענט, זאָל ער מקבל זיין דעם רוּחַ־הַקוֹדֶשׁ. 20 אָבער פּעטרוס האָט צו אים געזאָגט: זאָל אומקומען דיין זילבער מיט דיר, מחמת דו האָסט געטראַכט צו באַקומען מיט געלט די מַתָּנה פּון גאָט. 21 דו האָסט ניט קיין חֵלֶק אוּן קיין נַחלה אין דער דאָזיקער זאַך, ווארים דיין האַרץ איז ניט רעכטפאַרטיק פאַר גאָט. 22 טו דעריבער תּשׁובה אויף דער דאָזיקער רשעות דיינער, אוּן בעט גאָט, אֶפשר וועט די מַחשָׁבה פּון דיין האַרץ דיר פאַרגעבן ווערן. 23 ווארים איך זע, אַז דו ביסט אין דער גאַל פּון ביטערניש, אוּן אין דעם באַנד פּון אומרעכט. 24 אוּן שִׁמעוֹן האָט געענטפערט, אוּן געזאָגט: זייט איר מִתפַּלֵל פאַר מיר צו גאָט, אַז ס׳זאָל ניט קומען אויף מיר קיין איינציקע פּון די זאַכן, וואָס איר האָט גערעדט.

25 אוּן נאָכדעם ווי זיי האָבן עֵדות געזאָגט אוּן גערעדט דאָס וואָרט פּון גאָט, האָבן זיי זיך אומגעקערט קיין ירוּשָׁלַיִם, אוּן אין האָבן אָנגעזאָגט די גוטע בשׂורה אין אַ סָך דערפער פּון די שומרונים.

26 אוּן אַ מַלאַך פּון גאָט האָט געערעדט צו פיליפּוסן, אַזוי צו זאָגן: שטיי אויף, אוּן גיי קעגן דָרום אויף דעם וועג, וואָס נידערט אַראָפּ פּון ירוּשָׁלַיִם קיין עַזָה; דאָס איז אַ מִדבּר וועג. 27 אוּן ער איז אויפגעשטאַנען אוּן איז געגאַנגען. אוּן זע, אַ מאַן פּון פוּש, אַ סָריס פּון גרויס מאַכט ביי קַאַנדאַקע, די מַלכּה פּון די פוּשים, וואָס איז געווען געזעצט איבער אַלע אירע אוֹצרות, איז געקומען קיין ירוּשָׁלַיִם צו בּוקן זיך. 28 אוּן ער האָט זיך שוין אומגעקערט, אוּן איז געזעסן אין זיין ריַטוואָגן, אוּן געלייענט ישַׁעיָה הַנָּביא. 29 אוּן דער רוּחַ־הקוֹדש האָט געזאָגט צו פיליפּוסן: גענעען, אוּן באַהעפט דיך אָן זיין ריַטוואָגן. 30 אוּן פיליפּוס איז צו אים צוגעלאָפן, אוּן האָט אים געהערט לייענען ישַׁעיָה הַנָּביא, אוּן האָט געזאָגט: פאַרשטייסטו וואָס דו לייענסט? 31 האָט ער געזאָגט: ווי‌אַזוי קאָן איך פאַרשטיין, סיידן עמיצער זאָל מיר אָנווייַזן. אוּן ער האָט געבעטן פיליפּוסן אַרויפצוקומען אוּן זיך זעצן מיט אים. 32 אוּן דאָס איז געווען דער פּסוק, וואָס ער האָט געלייענט אין דעם סֵפר:

ער איז געפירט געוואָרן ווי אַ שאָף צום שעכטן;
אוּן ווי אַ לאַם פאַר זיינע שערער איז שטום,

אַזוי האָט ער ניט געעפענט זיין מויל.
33 אין זיין דערנידעריקונג איז אַוועקגענומען געוואָרן זיין מִשפט;
אוּן ווער קאָן אויסדערציילן זיין דור?
וואָרים זיין לעבן איז פאַרשניטן געוואָרן פון דער ערד.[1]
34 אוּן דער סָריס האָט געזאָגט צו פיליפוס: איך בעט דיך, פון ווען רעדט דאָס דער נָביא? פון זיך אַליין, אַדער פון עמיצן אַנדערש?
35 אוּן פיליפוס האָט געעפנט זיין מויל, אוּן האָט אָנגעהויבן פון דעם דאָזיקן פָּסוק, אוּן האָט פאַר אים מבַשֵּׂר געוועזן די גוטע בשׂורה פון יֵשוּעַ. 36 אוּן ווי זיי זענען אַזוי געפאָרן אויף דעם וועג, זענען זיי געקומען צו אַ וואַסער, אוּן דער סָריס האָט געזאָגט: זע, דאָ איז וואַסער; וואָס טוט מיך אָפהאַלטן געטוֹבלט צו ווערן? 37 אוּן פיליפוס האָט געזאָגט: אויב דו גלויבסט מיט דיין גאַנצן האַרצן, מעגסטו. אוּן ער האָט געענטפערט: איך גלויב, אַז יֵשוּעַ הַמָשִׁיחַ איז דער בֶּן־אֱלֹהִים.
38 אוּן ער האָט באַפוילן דעם רייַטוואָגן צו בלייבן שטיין, אוּן זיי האָבן ביידע אַראָפגענידערט אין דעם וואַסער אַריין, פילִיפוס אוּן דער סָריס, אוּן ער האָט אים געטוֹבלט. 39 אוּן בעת זיי זענען אַרויסגעקומען פון דעם וואַסער, האָט דער גייסט פון גאָט אַוועקגענומען פיליפוסן; אוּן דער סָריס האָט אים מער ניט געזען, אוּן ער איז געגאַנגען אויף זיין וועג אוּן האָט זיך געפרייט. 40 אָבער פיליפוס האָט זיך אָפגעפונען אין אַשדוֹד; אוּן ער איז אַרומגעגאַנגען אוּן האָט מבַשֵּׂר געוועזן די גוטע בשׂורה אין אַלע שטעט, ביז ער איז געקומען קיין קֵיסַריה.

ט אוּן שָׁאוּל האָט נאָך ווייטער געאָטעמט מיט כַּעס אוּן רציחה קעגן די תַּלמידים פון דעם האַר, אוּן ער איז געגאַנגען צום כֹּהן־גָּדוֹל, 2 אוּן האָט געבעטן ביי אים בריוו צו די שולן אין דַמֶּשֶׂק, כדי אויב ער וועט געפינען עטלעכע, וואָס זענען פון דעם דֶּרֶך, סיי מענער, סיי פרויען, זאָל ער זיי קענען ברענגען געבונדן קיין ירוּשָׁלַיִם. 3 אוּן בעת ער איז געגאַנגען, האָט ער זיך דערנענטערט צו דַמֶּשֶׂק, אוּן פלוצים האָט אַרום אים געשיינט אַ ליכט פון הימל אַרויס. 4 אוּן ער איז געפאַלן אויף דער ערד, אוּן האָט געהערט אַ קול זאָגן צו אים: שָׁאוּל, שָׁאוּל, פאַרוואָס רוֹדפסט די מיך? 5 האָט ער געזאָגט: ווער ביסטו, האַר? אוּן ער האָט געזאָגט: איך בין יֵשוּעַ, וועמען דו רוֹדפסט. 6 אָבער שטיי אויף, אוּן גיי אַריין אין דער שטאָט, אוּן סע וועט דיר געזאָגט ווערן וואָס דו זאָלסט טאָן. 7 אוּן די מנעטשן, וואָס זענען מיט אים געווייזט, זענען געבליבן אָן לָשון, בעת זיי האָבן געהערט דאָס קול, אָבער האָבן קיינעם ניט

[1] ישעיה נג, 7, 8.

געזעץ. 8 און שָׁאוּל איז אויפגעשטאַנען פון דער ערד; און בעת זיינע אויגן זענען געעפנט געווארן, האָט ער גארניט געזען. און זיי האָבן אים געפירט ביי דער האַנט, און האָבן אים געבראַכט קיין דַמֶשֶׂק. 9 און ער איז געווען דריי טעג אָן ראיה, אוּן האָט ניט געגעסן, און ניט געטרונקען.
10 און עס איז געווען אין דַמֶשֶׂק אייניער אַ תַּלמיד, ווָאס האָט געהייסן חַנַניָה. אוּן דער האַר האָט צו אים געזאָגט אין אַ זעאונג: חַנַניָה! און ער האָט געזאָגט: אָט בין איך, האַר. 11 אוּן דער האַר האָט צו אים געזאָגט: שטיי אויף, אוּן גיי צו דער גאַס, ווָאס מען רופט די גלייַכע גאַס, אוּן פרעג אין דעם הויז פון יהודהן אויף איינעם מיטן נאָמען שָׁאוּל פון טַארסוס. ווָארים זע, ער טוט מִתפַלֵל זיין; 12 אוּן ער האָט געזען אין דער זעאונג ווי אַ מאַן, מיטן נאָמען חַנַניָה, טוט אַריַינקומען אוּן אַרויפלייגן אויף אים זיינע הענט, כדי ער זאָל קריגן זיין ראיה. 13 אָבער חַנַניָה האָט געענטפערט: האַר, איך האָב געהערט אַ סַך ווענגן דעם דאָזיקן מנעטשן, וויפל רשעות ער האָט געטאָן דיינע הייליקע אין ירוּשָׁלַיִם; 14 אוּן אויך דאָ האָט ער רשות פון די ראָשי־כֹּהַנים צו בינדן אַלע, ווָאס רופן אָן דיין נאָמען. 15 אוּן דער האַר האָט צו אים געזאָגט: גיי, ווָארים ער איז פַאר מיר אַן אויסדערווויילטע כֶּלי, צו טראָגן מיין נאָמען פַאר די אומות אוּן מַלָכים, אוּן פַאר די קינדער פון ישׂרָאל; 16 ווָארים איך ווועל אים ווייזן וויפל ער מוז ליידן פון מיין נאָמענווענגן. 17 אוּן חַנַניָה האָט אָפגעקערט, אוּן ער איז אַריַינגעגאַנגען אין דעם הויז אַריין, אוּן האָט אַרויפגעלייגט אויף אים זיינע הענט, אוּן געזאָגט: ברודער שָׁאוּל, דער האַר יֵשוּע, ווָאס האָט זיך אַנטפלעקט צו דיר אויף דעם ווועג, אויף וועלכן דו ביסט געקומען, האָט מיך געשיקט, אַז דו זאָלסט קריגן דיין ראיה, אוּן ווערן פול מיט דעם רוּחַ־הַקוֹדֶש. 18 אוּן סע זענען תֵּיכּף אַראָפגעפאַלן פון זיינע אויגן עפעס ווי שופּן, אוּן ער האָט באַקומען זיין ראיה. אוּן ער איז אויפגעשטאַנען אוּן איז געטוֹבלט געווארן, 19 אוּן האָט געגעסן שפייז אוּן איז געשטאַרקט געווארן. אוּן ער איז געווען עטלעכע טעג מיט די תַּלמידים אין דַמֶשֶׂק. 20 אוּן ער האָט תֵּיכּף אין די שולן געגעמען דַרשענען וועגן יֵשוּעַ, אַז ער איז דער בֶּן־אֱלֹהִים. 21 אוּן אַלע, ווָאס האָבן אים געהערט, זענען נשתּוֹמם געווארן, אוּן האָבן געזאָגט: איז דאָס ניט דער, ווָאס האָט אין ירוּשָׁלַיִם פאַרטיליקט די, ווָאס האָבן גערופן צו דעם דאָזיקן נאָמען, אוּן איז אויך דאָ אַהערגעקומען מיט דער אייגענער דֵעה, כדי ער זאָל זיי ברענגען געבונדן פַאר די ראָשי־כֹּהַנים. 22 אָבער שָׁאוּל האָט זיך אַלץ מער געשטאַרקט, אוּן האָט געמאַכט אַ בּהָלה צווישן די יידן פון דַמֶשֶׂק, אוּן האָט באַווּיזן, אַז יֵשוּעַ איז דער מָשִׁיחַ.
23 אוּן אַז עס זענען פאַרביי אַ סַך טעג, האָבן די יידן זיך אַן עֵצה געהאַלטען, אים צו טייטן,

24 אָבער זייער פאַרשווערונג איז שָׁאוּלן באַקאַנט געוואָרן. און זיי האָבן אויך
געהיט די טויערן טאָג און נאַכט, כּדי אים צו טייטן. 25 אָבער זיינע תַּלמידים
האָבן אים גענומען ביינאַכט, און האָבן אים אַראָפּגעלאָזט פון דער מויער אין
אַ קאָרב.
26 און אַז ער איז געקומען קיין ירוּשָׁלַיִם, האָט ער געוואָלט צושטיין צו די
תַּלמידים; און זיי האָבן אַלע מוֹרא געהאַט פאַר אים, ווייל זיי האָבן ניט
געגלויבט, אַז ער איז אַ תַּלמיד. 27 אָבער בַּר־נַבָּא האָט אים גענומען און האָט
אים געבראַכט צו די שלִיחים, און האָט זיי דערציילט, וויאַזוי ער האָט געזען
דעם האַר אויף דעם וועג, און אַז ער האָט צו אים גערעדט, און וויאַזוי ער
האָט אין דַמֶשֶׂק מוטיק גערעדט אין דעם נאָמען פון יֵשׁוּעַן. 28 און ער איז
מיט זיי אַריינגעגאַנגען און אַרויסגעגאַנגען אין ירוּשָׁלַיִם, 29 און האָט מוטיק
געדַרשנט אין דעם נאָמען פון דעם האַר, און ער האָט גערעדט און זיך
מִתוַכֵּחַ געווען מיט די העלעניסטישע ייִדן; אָבער זיי האָבן געטראַכט, אים
צו טייטן, 30 און אַז די ברידער זענען דאָס געוואָר געוואָרן, האָבן זיי אים
אַראָפּגעבראַכט קיין קֵיסַריה, און האָבן אים אַוועקגעשיקט קיין טאַרסוּס.
31 און די קהִילה איבער גאַנץ יהודה, און גָּליל, און שוֹמרוֹן, האָט געהאַט
שָׁלוֹם, און האָט זיך געבויט, און איז געגאַנגען אין דער מוֹרא פון דעם האַר,
און דורך דער נחָמה פון דעם רוּחַ־הַקוֹדֶשׁ האָט זי זיך געמערט.
32 און עס איז געווען, בעת פּעטרוּס איז געגאַנגען פון אָרט צו אָרט, האָט ער
אויך אַראָפּגענידערט צו די הייליקע, וואָס האָבן געוואוינט אין לוֹד. 33 און
ער האָט דאָרטן געפונען איינעם אַ מענטש מיטן נאָמען ענעאַס, וואָס איז
זייט אַכט יאָר געלעגן אויף זיין געלעגער; וואָרים ער איז געווען געליימט.
34 און פּעטרוּס האָט צו אים געזאָגט: ענעאַס, יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ היילט דיך;
שטיי אויף, און פאַרבעט דיין געלעגער. און ער איז תֵּיכֶף אויפגעשטאַנען.
35 און אַלע, וואָס האָבן געוואוינט אין לוֹד און אין שָׁרוֹן האָבן אים געזען,
און האָבן זיך געקערט צו דעם האַר.
36 און עס איז געווען אין יָפו איינע אַ תַּלמידה מיטן נאָמען טָבִיתָא, וואָס איז
טייַטש: צבִיָה. זי איז געווען פול מיט מַעשׂים־טוֹבים און צדָקה, וואָס זי האָט
געטאָן. 37 און עס איז געווען אין יענע טעג, אַז זי איז קראַנק געוואָרן און איז
געשטאָרבן. און אַז זיי האָבן זי מטַהר געווען, האָבן זיי זי געלייגט אין אַן
אויבערשטער שטוּב. 38 און הֶיוֹת ווי לוֹד איז געווען נאָענט פון יָפו, און די
תַּלמידים האָבן געהערט, אַז פּעטרוּס איז דאָרטן, האָבן זיי געשיקט צו אים
צוויי מענטשן און אים געבעטן: פאַרזאַם ניט צו קומען צו אונדז. 39 און
פּעטרוּס איז אויפגעשטאַנען און איז מיט זיי געגאַנגען. און ווען ער איז
געקומען, האָבן זיי אים געבראַכט אין דער אויבערשטער שטוּב. און אַלע
אַלמָנות זענען געשטאַנען אַרום אים און האָבן געוויינט, און אים געוויזן די
רעק און מַלבּושים, וואָס צבִיָה האָט געמאַכט, בעת זי איז מיט זיי געווען.

40 אָבער פֿעטרוס האָט זיי אַלע אַרויסגעשיקט, אוּן האָט געגייגט זיינע קני אוּן מִתפַּלֵל געווען; אוּן ער האָט זיך געקערט צוּם מֵת, אוּן געזאָגט: טָבִיתָא, שטיי אויף! אוּן זי האָט געעפנט אירע אויגן; אוּן אַז זי האָט געזען פֿעטרוסן, האָט זי זיך אויפגעזעצט. 41 אוּן ער האָט איר געגעבן זיין האַנט, אוּן האָט זי אויפגעהויבן; אוּן ער האָט גערופֿן די הייליקע אוּן די אַלמָנות, אוּן האָט זי אַנידערגעשטעלט אַ לעבעדיקע. 42 אוּן דאָס איז באַקאַנט געוואָרן איבער גאַנץ יָפּו; אוּן אַ סַך האָבן געגלויבט אין דעם האַר. 43 אוּן ער איז פאַרבליבן אַ לענגערע צייט אין יָפּו מיט איינעם אַ גארבער, שִמעוֹן.

10 1 אוּן עס איז געווען אין קֵיסַריה איינער אַ מענטש מיטן נאָמען קאָרנעליוס, אַ קֶנטוּריוֹן פּוּן דעם חַיל, וואָס איז געווֹפֿן געוואָרן די איטאַליענישע קאָהוֹרטע, 2 אַ פרוּמער מענטש, אוּן אַ יָרֵא־שָׁמַיִם מיט זיין גאַנצן הויזגעזינד, וואָס האָט געגעבן אַ סַך צדָקה דעם פֿאָלק, אוּן האָט תָּמיד מִתפַּלֵל געווען צוּ גאָט. 3 ער האָט אין אַ זעאוּנג קלאָר געזען, אַרוּם דער ניינטער שָׁעה פּוּן טאָג, ווי אַ מַלאך פּוּן גאָט איז צוּ אים אַרײַנגעקומען, אוּן האָט צוּ אים געזאָגט: קאָרנעליוס! 4 אוּן בעת ער האָט באַהעפט אָן אים זיינע אויגן, האָט ער זיך דערשראָקן, אוּן געזאָגט: וואָס איז עס, האַר? אוּן ער האָט צוּ אים געזאָגט: דיינע תּפילות אוּן דיין צדָקה זענען אויפגעגאַנגען פאַר אַ געדענקעניש פאַר גאָט. 5 אוּן איצט שיק מענטשן קיין יָפּו, אוּן לאָז ברענגען שִמעוֹנען, וועמען מען רופט פֿעטרוס; 6 ער שטייט איין מיט איינעם אַ גאַרבער, וועמעס הויז איז בייַם יַם. 7 אוּן אַז דער מַלאך, וואָס האָט גערעדט צוּ אים, האָט אָפּגעקערט, האָט ער גערופֿן צוויי פּוּן זיינע הויז־קנעכט, אוּן אַ פרוּמען זעלנער פּוּן די, וואָס האָבן אים שטענדיק באַדינט, 8 אוּן אַז ער האָט זיי אַלצדינג דערציילט, האָט ער זיי געשיקט קיין יָפּו.

9 אויף מאָרגן, בעת זיי זענען געווען אויף זייער וועג, אוּן האָבן זיך דערנענטערט צוּ דער שטאָט, איז פֿעטרוס אַרויפגעגאַנגען אויף דעם דאַך מִתפַּלֵל צוּ זיין, אַרוּם דער זעקסטער שָׁעה. 10 אוּן ער איז הונגעריק געוואָרן, אוּן האָט געוואָלט עסן. אוּן בשַעת מע האָט צוּגעגרייט, איז ער אַרײַנגעפאַלן אין אַ טיפן שלאָף. 11 אוּן ער האָט געזען דעם הימל אויפגעעפנט, אוּן אַראָפּנידערן עפּעס אַ כְּלי, ווי סע וואָלט געווען אַ גרויס ליַלעך, אַראָפּגעלאָזט ביי די פיר עקן אויף דער ערד; 12 אין אים זענען געווען אַלערליי מינים פירפיסיקע חַיות אוּן שרָצים פּוּן דער ערד אוּן פייגל פּוּן הימל. 13 אוּן אַ קוֹל איז געקומען צוּ אים: שטיי אויף, כֵּיפָא, שעכט אוּן עס. 14 אָבער פֿעטרוס האָט געזאָגט: חָלִילה, האַר; וואָרים איך האָב קיינמאָל

ניט געגעסן, וואָס איז טרייף און פָּסול. 15 און אַ קוֹל איז צו אים ווידער
געקומען אַ צווייט מאָל: וואָס גאָט האָט געמאַכט ריין, מאַך דו ניט
אומריין. 16 און דאָס איז געשען דריי מאָל; און די כֵּלי איז תֵּיכף
אַרויפגענומען געוואָרן אין הימל אַריין.
17 און בעת פּעטרוס איז אין זיך שטאַרק מבולבל געווען, וואָס די זעאונג,
וואָס ער האָט געזען, קאָן באַטייַטן, ערשט די מענטשן, וואָס זענען
געשיקט געוואָרן פון קאָרנעליוסן, האָבן זיך נאָכגעפרעגט אויף שִׁמעוֹנס
הויז, און זענען געשטאַנען פאַר דעם טויער, 18 און האָבן גערופן און
געפרעגט, צי שִׁמעוֹן, וועמען מען רופט פּעטרוס, שטייט דאָרטן איין.
19 און בעֵת פּעטרוס האָט נאָכגעטראַכט וועגן דער זעאונג, האָט דער
גייסט צו אים געזאָגט: זע, דריי מענטשן זוכן דיך. 20 שטיי אויף און
נידער אַראָפּ, און גיי מיט זיי, און צווייפל ניט; וואָרים איך האָב זיי
געשיקט. 21 און פּעטרוס האָט אַראָפּגענידערט צו די מענטשן, און האָט
געזאָגט: אָט בין איך דער, וועמען איר זוכט; וואָס איז די סִיבּה וועגן
וואָס איר זענט געקומען? 22 האָבן זיי געזאָגט: קאָרנעליוס, אַ קֶנטוריוֹן,
אַ רעכטפאַרטיקער מענטש און אַ יָרא־שָׁמַיִם, און וואָס האָט אַ גוטן שֶׁם
ביים גאַנצן ייִדישן פאָלק, איז באַפוילן געוואָרן דורך אַ הייליקן מַלאך,
דיך צו לאָזן ברענגען אין זיין הויז אַריין, כּדי צו הערן פון דיינע רייד.
23 און ער האָט זיי אַרייַנגערופן און האָט זיי מַכניס־אוֹרח געווען.
און אויף מאָרגן איז ער אויפגעשטאַנען און איז מיט זיי געגאַנגען, און
עטלעכע פון די ברידער פון יָפו האָבן אים באַגלייט. 24 און אויפן אַנדערן
טאָג זענען זיי אַרייַנגעקומען קיין קֵיסַריה. און קאָרנעליוס האָט אויף זיי
געוואַרט, נאָכדעם ווי ער האָט צונויפגערופן זיינע קרוֹבים און זיינע
נאָענטע פריינט. 25 און עס איז געווען, בעת פּעטרוס איז אַרייַנגעקומען,
האָט אים קאָרנעליוס באַגעגנט, און איז אַנידערגעפאַלן צו זיינע פיס, און
האָט זיך געבוקט פאַר אים. 26 און פּעטרוס האָט אים אויפגעהויבן, און
געזאָגט: שטיי אויף; איך אַליין בין אויך אַ מענטש. 27 און בעת ער האָט
מיט אים גערעדט, איז ער אַרייַנגעגאַנגען, און האָט געפונען אַ סַך, וואָס
זענען זיך צוזאַמענגעקומען; 28 און ער האָט צו זיי געזאָגט: איר אַליין
ווייסט, אַז עס איז אָסור פאַר אַ ייִד, זיך צו באַהעפטן, אָדער
אַרייַנצוקומען צו איינעם פון אַן אַנדער פאָלק, אָבער גאָט האָט מיר
אַנטפּלעקט, אַז איך זאָל קיינעם ניט רופן טרייף, אָדער פָּסול.
29 דעריבער בין איך אויך געקומען און האָב ניט פאַרמיטן, ווען מען
האָט געשיקט נאָך מיר. איך פרעג דעריבער, מיט וואָסער כַּוָונה האָט איר
געשיקט נאָך מיר?
30 און קאָרנעליוס האָט געזאָגט: שוין פיר טעג אַז איך זיץ און פאַסט ביז
דער איצטיקער שָׁעה, און בעת איך האָב תּפִילה געטאָן אין דער

נײַנטער שָׁעה אין מײַן הויז, ערשט אַ מענטש איז געשטאַנען פֿאַר מיר אין אַ שטראַלנדיק געוואַנט, 31 אוּן האָט געזאָגט: קאָרנעליוס, דײַן תּפֿילה איז דערהערט געוואָרן, אוּן דײַן צדָקה איז געדענקט געוואָרן פֿאַר גאָט. 32 שיק דעריבער קײַן יָפו, אוּן רופֿ צוּ דיר שִׁמעוֹנען, וועמען מען רופֿט פּעטרוס; ער שטייט איין אין דעם הויז פּוּן שִׁמעוֹנען, אַ גאַרבער, בײַם יַם. 33 איך האָב דעריבער תֵּיכף געשיקט צוּ דיר; אוּן דוּ האָסט גוט געטאָן, וואָס דוּ ביסט געקוּמען; אוּן איצט זענען מיר אַלע דאָ פֿאַר גאָט, צוּ הערן אַלצדינג, וואָס דיר איז געבאָטן געוואָרן פּוּן גאָט.

34 אוּן פּעטרוס האָט געעפּנט זײַן מויל, אוּן האָט געזאָגט: איך זע באֱמת איין, אַז גאָט איז ניט קײַן נוֹשֵׂא־פָּנים, 35 נײַערט אין יעדן פֿאָלק איז דער, וואָס האָט מוֹרא פֿאַר אים, אוּן טוט רעכטפֿאַרטיקייט, באַווילליקט בײַ אים. 36 דאָס וואָרט האָט ער געשיקט צוּ די בנֵי־יִשׂרָאל, אוּן האָט מבשֵׂר געווען גוטע בשׂורות פּוּן שָׁלום דוּרך יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ (ער איז האַר פּוּן אַלע), 37 אוּן איר אַליין ווייסט דאָס דאָזיקע וואָרט, וואָס איז אָנגעזאָגט געוואָרן איבער גאַנץ יהודה, אָנהייבנדיק אין גָּליל נאָך דער טבִילה, וואָס יוֹחָנָן האָט אָנגעזאָגט: 38 ווי גאָט האָט געזאַלבט יֵשׁוּעַ הַנוֹצרי מיט דעם רוּחַ־הַקוֹדֶשׁ אוּן מיט גבוּרה; וואָס איז אַרוּמגעגאַנגען אוּן האָט געטאָן גוטס, אוּן האָט געהיילט אַלע, וואָס זענען געווען אין דער מאַכט פּוּן דעם שָׂטָן, וואָרים גאָט איז מיט אים געווען. 39 אוּן מיר זענען עֵדות פּוּן אַלצדינג, וואָס ער האָט געטאָן אין דעם יִידישן לאַנד, אוּן אין ירוּשָׁלַיִם; וועמען זיי האָבן אויך געטייט, דוּרך אויפֿהענגען אים אויף אַ בוים. 40 אים האָט גאָט אויפֿגעוועקט דעם דריטן טאָג, אוּן האָט אים געלאָזט אַנטפֿלעקט ווערן; 41 ניט פֿאַר דעם גאַנצן פֿאָלק, נײַערט פֿאַר עֵדות, וואָס זענען פֿאַרויס אויסדערווײַלט געוואָרן פּוּן גאָט, פֿאַר אונדז, וואָס האָבן מיט אים געגעסן אוּן געטרונקען, נאָכדעם ווי ער איז אויפֿגעשטאַנען תּחִיַּת־הַמֵּתים. 42 אוּן ער האָט אונדז באַפֿוילן מבַשֵּׂר צוּ זיין פֿאַר דעם פֿאָלק, אוּן צוּ זאָגן עֵדות, אַז דאָס איז ער, וואָס איז באַשטימט געוואָרן פּוּן גאָט פֿאַר אַ שׁוֹפט פּוּן די לעבעדיקע אוּן די טויטע. 43 אויף אים זאָגן עֵדות אַלע נביאים, אַז דוּרך זיין נאָמען וועט יעדער איינער, וואָס גלויבט אין אים, קריגן פֿאַרגעבונג פּוּן די זינדן.

44 בשַׁעת פּעטרוס האָט נאָך געהאַלטן אין רעדן די דאָזיקע רייד, איז דער רוּחַ־הַקוֹדֶשׁ געפֿאַלן אויף אַלע, וואָס האָבן געהערט דאָס וואָרט. 45 אוּן די פּוּן די געמַלטע, וואָס האָבן געגלויבט, אוּן וואָס זענען געקוּמען מיט פּעטרוסן, זענען נשתּוֹמם געוואָרן, מַחמת וואָס אויך אויף די גוֹיִים איז אויסגעגאָסן געוואָרן די מַתָּנה פּוּן דעם רוּחַ־הַקוֹדֶשׁ; 46 וואָרים זיי האָבן זיי געהערט רעדן

מיט לשונות, אוּן לויבן גאָט. דעמאָלט האָט פּעטרוס געענטפערט, אוּן
געזאָגט: 47 קאָן עמיצער פאַרווערן דאָס וואַסער, אַז די דאָזיקע זאָלן
ניט געטוֹבלט ווערן, וואָס האָבן מקבל געווען דעם רוּחַ־הקוֹדֶשׁ, פּונקט
אַזוי ווי מיר? 48 אוּן ער האָט זיי באַפוילן געטוֹבלט צוּ ווערן אין דעם
נאָמען פון יֵשׁוּעַ המָשִׁיחַ. דערנאָך האָבן זיי אים געבעטן צוּ פאַרבלייַבן
עטלעכע טעג.

יא אוּן די שליחים אוּן די ברידער, וואָס זענען געווען אין יהוּדה, האָבן
געהערט, אַז אויך די גוֹיים האָבן מקבל געווען דאָס ווארט פון גאָט.
2 אוּן בעת פּעטרוס איז אַרויפגעגאַנגען קיין ירוּשָׁלַיִם, האָבן זיך די
געמַלטע געקריגט מיט אים, 3 אוּן געזאָגט: דוּ ביסט אַריינגעגאַנגען צוּ
עֲרֵלים, אוּן האָסט געגעסן מיט זיי. 4 אוּן פּעטרוס האָט אָנגעהויבן, אוּן
האָט פאַר זיי דערקלערט דעם ענין, אַזוי צוּ זאָגן: 5 איך בין געווען אין
דער שטאָט יָפו אוּן בין מתפַּלֵל געווען; אוּן אין אַ דרימל האָב איך
געזען אַ זעאוּנג: עפּעס אַ כּלי האָט אַראָפגענידערט, ווי אַ גרויס
ליינלעך, אוּן עס איז אַראָפּגעלאָזט געוואָרן פּוּן הימל ביי די פיר עקן,
אוּן סע האָט געגרייכט ביז צוּ מיר; 6 אוּן אַז איך האָב דערין
אַריינגעקוקט, האָב איך דאָרטן באַמערקט בהֵמות פּוּן דער ערד, אוּן
ווילדע חַיות אוּן שרָצים אוּן פייגל פּוּן הימל. 7 אוּן איך האָב אויך
געהערט אַ קוֹל זאָגן צוּ מיר: שטיי אויף, כֵּיפָא, שעכט אוּן עס. 8 אָבער
איך האָב געזאָגט: חָלילה, האַר; וואָרים קיין טרייף אָדער פָּסוּל זאָך
איז קיינמאָל ניט אַריַינגעקומען אין מיין מויל אַריין. 9 אוּן דאָס קוֹל פּוּן
הימל האָט אַ צווייט מאָל געענטפערט: וואָס גאָט האָט געמאַכט ריין,
זאָלסטוּ ניט מאָכן אומריין. 10 אוּן דאָס איז געשען דריי מאָל, אוּן
אַלצדינג איז ווידער אַרויפגענומען געוואָרן אין הימל אַריין. 11 אוּן
באַוווּ רֶגע זענען דריי מענטשן געשטאַנען פאַר דעם הויז, אין וועלכן
מיר זענען געווען, וואָס זענען צוּ מיר געשיקט געוואָרן פּוּן קֵיסַריה.
12 אוּן דער גייסט האָט מיר באַפוילן צוּ גיין מיט זיי, אוּן ניט צוּ זיין אין
סָפֵק. אוּן די דאָזיקע זעקס ברידער האָבן מיך אויך באַגלייט, אוּן מיר
זענען אַריַינגעקומען אין דעם מענטשנס הויז אַריין.
13 אוּן ער האָט אונדז דערציילט, ווי אַזוי ער האָט געזען דעם מַלאַך
שטיין אין זיין הויז, אוּן זאָגן: שיק קיין יָפו, אוּן לאָז ברענגען
שִׁמעוֹנען, וועמען מען רופט פּעטרוס, 14 וואָס וועט רעדן צוּ דיר רייד,
דורך וועלכע דוּ וועסט געהאָלפן ווערן, דוּ אוּן דיין גאַנץ הויז. 15 אוּן
אַז איך האָב אָנגעהויבן צוּ רעדן, איז געפאַלן אויף זיי דער רוּחַ־הקוֹדֶשׁ,
פּונקט ווי לכתּחילה אויף אונדז. 16 אוּן איך האָב מיך דערמאָנט אָן דעם
וואָרט פּוּן דעם האַר, ווי אַזוי ער האָט געזאָגט: יוֹחָנָן האָט געטוֹבלט מיט
וואַסער, אָבער איר וועט געטוֹבלט ווערן מיט דעם רוּחַ־הקוֹדֶשׁ.

17 בִּכְן, אויב גאָט האָט זיי געגעבן דִי זעלבע מַתָּנה ווי אוּנדז, בּעת מיר האָבן געגלויבּט אין דעם האַר יֵשוּעַ הַמָּשִׁיחַ, ווער בּין איך, איך זאָל שטערן גאָט? 18 אוּן אַז זיי האָבן דאָס געהערט, האָבן זיי שטילגעשוויגן, אוּן האָבן געלויבּט גאָט, אַזוי צוּ זאָגן: בּאָמת, אויך פאַר דִי גוֹיִים האָט גאָט באַווילּיקט תּשׁובה צוּם לעבּן.

19 אוּן דִי, ווָאס זענען צעשפּרייט געוואָרן צוליב דער רדיפה, ווָאס האָט זיך אויפגעהויבּן פּוּנוועגן סטעפּאַנוֹסן, זענען אנטרינען אַזוי ווייט ווי פּעניקיע, אוּן קיפּרוֹס, אוּן אַנטיאָכיע, אוּן האָבן צוּ קיינעם ניט גערעדט דאָס ווָארט, אַחוּץ נאָר צוּ יידן. 20 אוּן צווישן זיי זענען געווען מענטשן פּוּן קיפּרוֹס אוּן קוּריני, ווָאס בּעת זיי זענען געקוֹמען קיין אַנטיאָכיע, האָבן זיי אויך גערעדט צוּ דִי גריכן, אוּן מבשׂר געווען דעם האַר יֵשוּעַ. 21 אוּן דִי האַנט פּוּן גאָט איז געווען מיט זיי; אוּן אַ גרויסע צאָל, ווָאס האָט געגלויבּט, האָט זיך געקערט צוּ דעם האַר. 22 אוּן דִי יִדיעה וועגן זיי איז דערגאַנגען אין דִי אויערן פּוּן דער קהלה אין ירוּשָׁלַיִם, אוּן זיי האָבן געשיקט בַּר־נַבָּאן קיין אַנטיאָכיע. 23 אוּן וועַן ער איז אָנגעקוֹמען, אוּן האָט געזען דעם חֶסֶד פּוּן גאָט, האָט ער זיך געפרייט; אוּן ער האָט זיי אַלע אָנגעזאָגט, זיך צוּ באַהעפטן צוּם האַר מיט דעם גאַנצן האַרצן; 24 ווָארים ער איז געווען אַ גוּטער מענטש, אוּן פּוּל מיט דעם רוּחַ־הַקוֹדֶשׁ אוּן מיט אֱמוּנה. אוּן אַ סַך פאָלק איז צוּגעקוֹמען צוּ דעם האַר. 25 אוּן ער איז אַוועקגעגאַנגען קיין טאַרסוֹס צוּ זוכן שָׁאוּל; 26 אוּן אַז ער האָט אים געפּוּנען, האָט ער אים געבראַכט קיין אַנטיאָכיע. אוּן דאָרטן זענען זיי זיך צוּזאַמענגעקוֹמען אַ גאַנץ יאָר אין דער קהילה, אוּן האָבן געלעדנט אַ סַך מענטשן; אוּן עס איז געווען אין אַנטיאָכיע, אַז דִי תַּלמידים זענען צוּם ערשטן מאָל גערופּן געוואָרן קריסטן.

27 אוּן אין דִי דאָזיקע טעג האָבן נביאים פּוּן ירוּשָׁלַיִם אַראָפּגענידערט קיין אַנטיאָכיע. 28 אוּן עס איז אויפגעשטאַנען איינער פּוּן זיי מיטן נאָמען אַגאַבּוּס, אוּן האָט אָנגעוויזן דוּרך דעם רוּח־הקוֹדש, אַז סע וועט זיין אַ גרויסער הוּנגער איבער דער גאַנצער וועלט; אוּן דאָס איז געשען אין דִי טעג פּוּן קלאָודִיוֹסן. 29 אוּן דִי תַּלמידים האָבן באַשלאָסן, יעטוועדער לויט זיין מעגלעכקייט, צוּ שיקן הילף צוּ דִי ברידער, ווָאס האָבן געלעבט אין יהוּדה; 30 אוּן דאָס האָבן זיי אויך געטאָן, אוּן האָבן עס געשיקט צוּ דִי זקֵנים דוּרך דער האַנט פּוּן בַּר־נַבָּאן אוּן שָׁאוּל.

יב אוּן אַרוּם יענער צייט האָט דער מֶלֶך הוֹרדוס אויסגעשטרעקט זיינע הענט צוּ פּייניקן עטלעכע פּוּן דער עֵדה. 2 אוּן ער האָט געטייט יַעקבן, דעם ברוּדער פּוּן יוֹחָנָן, מיט דער שוווערד.

3 אוּן אַז ער הָאָט געזעגן, אַז דאָס איז וואוילגעפעלן געוואָרן דִי יִידן, איז ער וויטער געגאַנגען צוּ כאַפּן אויך פּעטרוסן. אוּן דאָס זענען געווען דִי טעג פּוּן חַג־הַמַצות. 4 אוּן אַז ער הָאָט אים געכאַפּט, הָאָט ער אים אַרײַנגעזעצט אין דער תּפִיסה, אוּן הָאָט אים איבערגעגעבן צוּ פיר אָפּטיילוּנגען זעלנער, יעדע פּוּן פיר מאָן אים צוּ היטן, מיט דער דֵעה, נאָך פֶּסח אים אַרויסצוּבּרענגען פאַר דעם פאָלק. 5 פּעטרוס איז דעריבער געהאַלטן געוואָרן אין דער תּפִיסה; אָבער די עֵדה הָאָט פאַר אים כּסדר מִתפַּלֵל געווען צוּ גאָט.

6 אוּן בּעת הוֹרדוס איז געווען גרייט אים אַרויסצוּבּרענגען, איז פּעטרוס יענע נאָכט געשלאָפן צווישן צוויי זעלנער, געבּונדן מיט צוויי קייטן; אוּן שוֹמרים פאַר דער טיר האָבן געהיט די תּפִיסה. 7 אוּן אָט איז אַ מַלאך פּוּן גאָט געשטאַנען לעבּן אים, אוּן אַ ליכט האָט געשיינט אין דער קאַמער; אוּן ער האָט אַ קלאַפּ געטאָן פּעטרוסן אין דער זייט, אוּן האָט אים אויפגעוועקט, אוּן געזאָגט: שטיי אויף געשווינד. אוּן די קייטן זענען אַראָפּגעפאַלן פּוּן זיינע הענט. 8 אוּן דער מַלאך האָט צוּ אים געזאָגט: גורט דיך אָן, אוּן בּינד צוּ דיינע סאַנדאַלן. אוּן ער האָט אַזוי געטאָן. אוּן ער האָט צוּ אים געזאָגט: היל דיך איין אין דיין מאַנטל, אוּן גיי מיר נאָך. 9 אוּן ער איז אַרויסגעגאַנגען, אוּן איז אים נאָכגעגאַנגען; אוּן ער האָט ניט געוווּסט, אַז ס׳איז געווען אֱמת, דאָס, וואָס ס׳איז געטאָן געוואָרן דוּרך דעם מַלאך, נייערט האָט געמיינט, אַז ער האָט געזען אַ זעאוּנג. 10 אוּן נאָכדעם ווי זיי זענען דוּרכגעגאַנגען די ערשטע אוּן די צווייטע וואַך, זענען זיי געקוּמען צוּ דעם איִזערנעם טויער, וואָס פירט אין דער שטאָט אַריין; אוּן דער טויער האָט זיך געעפנט פאַר זיי פּוּן זיך אַליין. אוּן זיי זענען אַרויסגעגאַנגען, אוּן זענען דוּרכגעגאַנגען דוּרך אַ גאַס; אוּן פּלוצים האָט דער מַלאך אָפּגעקערט פּוּן אים. 11 אוּן אַז פּעטרוס איז געקוּמען צוּ זיך, האָט ער געזאָגט: איצט ווייס איך אויף אַן אֱמת, אַז גאָט האָט אַרויסגעשיקט זיין מַלאך אוּן האָט מיך מַציל געווען פּוּן דער האַנט פּוּן הוֹרדוסן, אוּן פּוּן אַלע דערוואַרטוּנגען פּוּן דִי דאָזיקע יידישע לייט.

12 אוּן בּעת ער האָט איבערגעטראַכט די זאַך, איז ער געגאַנגען צוּ דעם הויז פּוּן מִריָמען, די מוטער פּוּן יוֹחָנָן, ווועמען מען האָט גערופן מַארקוס, וואוּ אַ סַך זענען געווען פאַרזאַמלט אוּן זענען מִתפַּלֵל געווען. 13 אוּן אַז ער האָט אָנגעקלאָפּט אין דער טיר פּוּן טויער, איז אַ דינסטמיידל, וואָס האָט געהייסן ראָדאַ, געקוּמען ענטפערן. 14 אוּן אַז זי האָט דערקענט פּעטרוסעס קוֹל, האָט זי פאַר שִׂמחה ניט געעפנט דעם טויער, נייערט איז אַרײַנגעלאָפן, אוּן האָט דערציילט, אַז פּעטרוס שטייט פאַר דעם טויער. 15 אוּן זיי האָבן צוּ איר געזאָגט: דוּ ביסט משוּגע. נאָר זי האָט פאַרזיכערט, אַז אַזוי איז דאָס טאַקע. האָבן זיי געזאָגט: עס איז זיין מַלאך! 16 אָבער פּעטרוס האָט ווייטער געקלאָפּט; אוּן אַז זיי האָבן געעפנט, האָבן זיי אים געזען, אוּן זענען פאַרחידושט

געווָארן. 17 אוּן ער האָט צוּ זיי אַ מאַך געטאָן מיט דער האַנט שטילצוּשווייגן, אוּן האָט זיי דערציילט ווי אַזוי דער האַר האָט אים אַרויסגעפירט פּון דער תּפיסה אַרויס, אוּן ער האָט געזאָגט: דערציילט דאָס יַעקבֿן אוּן די ברידער. אוּן ער האָט אָפּגעקערט אוּן איז געגאַנגען צוּ אַן אַנדער אָרט.

18 אוּן ווי נאָר עס איז געווָארן טאָג, איז געווָארן אַ שטיקל בֶּהָלה צווישן די זעלנער: וואָס איז געווָארן פּון פּעטרוסן? 19 אוּן בעת הוֹרדוס האָט אים געזוכט אוּן האָט אים ניט געפּונען, האָט ער געלאָזט פאַרהערן די שׁומרים, אוּן האָט באַפּוילן, אַז זיי זאָלן געטייט ווערן. אוּן ער האָט אַראָפּגענידערט פּון יהוּדה קיין קֵיסַריה, אוּן איז דאָרטן פאַרבליבן.

20 אוּן ער איז געווען שטאַרק אין כַּעס אויף די מענטשן פּון צוֹר אוּן צִידון; אוּן זיי זענען אַלע צוזאַמען צוּ אים געקומען, אוּן אַז זיי האָבן איבערגערעדט בלאַסטוסן, דעם מֶלֶכס קאַמערהאַר, האָבן זיי געבעטן שָׁלום, מַחמת זייער לאַנד איז געשפּייַזט געווָארן פּון דעם מֶלֶכס לאַנד.

21 אוּן אין אַ באַשטימטן טאָג האָט זיך הוֹרדוס אָנגעטאָן זיינע קיניגלעכע מַלבֿושים, אוּן האָט זיך געזעצט אויף דעם כִּסֵּא־הַמלוּכה, אוּן האָט געהאַלטן פאַר זיי אַ רעדע. 22 אוּן דאָס פאָלק האָט געשריגן: דאָס קוֹל פּון אַ גאָט איז דאָס, אוּן ניט פּון קיין מענטשן! 23 אוּן תֵּיכף האָט אַ מַלאך פּון גאָט אים געשלאָגן, מַחמת ער האָט ניט געגעבן גאָט דעם כָּבוד; אוּן ער איז צעפרעסן געווָארן פּון ווערים, אוּן איז געשטאָרבן.

24 אָבער דאָס ווָארט פּון גאָט איז געוואַקסן אוּן האָט זיך געמערט.

25 אוּן בַּר־נַבָּא אוּן שָׁאוּל האָבן זיך אומגעקערט פּון ירוּשָׁלַיִם, נאָכדעם ווי זיי האָבן אויסגעפירט זייער שליחות, אוּן האָבן מיטגענומען מיט זיך יוֹחָנָן, ווועמעס צונאָמען איז געווען מאַרקוס.

יג אוּן עס זענען געווען אין אַנטיאָכיע בּיי דער דאָרטיקער קהִילה נבֿיאים אוּן לערער: בַּר־נַבָּא, אוּן שִׁמעוֹן, וואָס איז גערופּן געווָארן ניגער, אוּן לוּקיוס פּון קוּרינִי, אוּן מנַחֵם, דער יוגנט־חַבר פּון הוֹרדוסן, דעם טעטרַארַך, אוּן שָׁאוּל. 2 אוּן בעת זיי האָבן געדינט גאָט, אוּן האָבן געפאַסט, האָט דער רוּחַ־הַקוֹדֶשׁ געזאָגט: שיידט אָפּ פאַר מיר בַּר־נַבָּאן אוּן שָׁאוּלן צוּ דער אַרבעט, צוּ וועלכער איך האָב זיי גערופּן. 3 אוּן נאָכדעם ווי זיי האָבן געפאַסט אוּן מִתפַּלֵל געווען, האָבן זיי אויף זיי אַרויפגעלייגט זייערע הענט, אוּן האָבן זיי אַוועקגעשיקט.

4 אוּן בעת זיי זענען אַרויסגעשיקט געווָארן דורך דעם רוּחַ־הַקוֹדֶשׁ, האָבן זיי אַראָפּגענידערט קיין סעלוּקיע, אוּן פּונדאַנען זענען זיי אָפּגעגאָרן קיין קיפּרוס. 5 אוּן בעת זיי זענען אָנגעקומען קיין סאַלאַמיס, האָבן זיי מבַשֵּׂר געווען

דאָס וואָרט פון גאָט אין די שולן פון די יִידן. און זיי האָבן אויך געהאַט יוֹחָנָן פאַר זייער באַדינער. 6 און אַז זיי זענען דורכגעגאַנגען דעם גאַנצן אינזל ביז פּאַפאָס, האָבן זיי געפונען איינעם אַ יִידן אַ כִּישׁוּף־מאַכער, אַ פאַלשן נָבִיא, וואָס האָט געהייסן בַּר־יֵשׁוּעַ; 7 ער איז געווען מיט דעם פּראָקאָנסול סערגיוס פָּאוּלוס, אַ פאַרשטענדיקער מענטש, וואָס האָט גערופן צו זיך בַּר־נַבָּא און שָׁאוּל, און האָט באַגערט צו הערן דאָס וואָרט פון גאָט. 8 אָבער עלימאַס, דער כִּישׁוּף־מאַכער – וואָרים דאָס איז דער טײַטש פון זיין נאָמען – האָט זיך זיי אַנטקעגנגעשטעלט, און האָט געזוכט אָפּצוניייגן דעם פּראָקאָנסול פון דער אֱמוּנה. 9 אָבער שָׁאוּל, וואָס איז אויך גערופן געוואָרן פָּאוּלוס, פול מיט דעם רוּחַ־הַקוֹדֶשׁ, האָט באַהעפט זיינע אויגן אָן אים, 10 און האָט געזאָגט: דו זון פון שָׂטָן, שׂונא פון יעדער רעכטפאַרטיקייט, און פול מיט יעדער פאַלשקייט און פאַרדאָרבנקייט, וועסטו ניט אויפהערן צו פאַרדאַרבן די גלייכע וועגן פון גאָט? 11 און איצט, זע, די האַנט פון גאָט איז אויף דיר, און דו וועסט זיין בלינד, און ניט זען אַ צייט די זון. און תֵּיכֶף איז אויף אים געפאַלן אַ נעפּל און אַ פינצטערניש; און ער איז אַרומגעגאַנגען זוכן, עמיץ זאָל אים פירן ביי דער האַנט. 12 דעמאָלט האָט דער פּראָקאָנסול געגלויבט, בעת ער האָט געזען וואָס עס איז געשען, וואָרים ער איז נִשתּוֹמם געוואָרן פון דער לערנונג פון דעם האַר.

13 און פָּאוּלוס און זיינע באַגלייטער האָבן זיך אַוועקגעלאָזט מיט אַ שיף פון פאַפאָס, און זענען געקומען קיין פערגאַ אין פאַמפיליע. און יוֹחָנָן האָט זיך אָפּגעשיידט פון זיי, און האָט זיך אומגעקערט קיין ירוּשָׁלַיִם. 14 זיי אָבער האָבן פאַרלאָזט פערגאַ, און זענען געקומען קיין אַנטיאָכיע פון פיסידיע. און שַׁבת זענען זיי אַריַינגעגאַנגען אין דער שול, און האָבן זיך אַנידערגעזעצט. 15 און נאָך דעם לייענען די תּוֹרה און די נְבִיאִים, האָבן די גַּבָּאִים צו זיי געשיקט, אַזוי צו זאָגן: ברידער, אויב איר האָט עפּעס אַ מוסר־וואָרט פאַר דעם עולם, טָא זאָגט.

16 און פָּאוּלוס איז אויפגעשטאַנען, און האָט אַ מאַך געטאָן מיט דער האַנט, און געזאָגט:

מענטשן פון יִשׂרָאֵל, און איר, וואָס האָט מורא פאַר גאָט, הערט:

17 דער גאָט פון דעם דאָזיקן פאָלק יִשׂרָאֵל האָט אויסדערווײַלט אונדזערע אָבות, און האָט דערהויבן דאָס פאָלק, בעת זיי האבען געוווֹנט אין דעם לאַנד מִצרַיִם, און מיט אַן אויסגעשטרעקטן אָרעם האָט ער זיי אַרויסגעצויגן פון דָּארטן. 18 און אַרום פערציק יאָר האָט ער זיי

געטראָגן אין דער מִדבר. 19 און אַז ער האָט פאַרטיליקט זיבן אומות
אין דעם לאַנד כּנַעַן, האָט ער זיי געגעבן זייער לאַנד פאַר אַן ירושה,
אויף אַרום פיר הונדערט און פופציק יאָר. 20 און דערנאָך האָט ער זיי
געגעבן שופטים ביז דעם נָביא שמוּאֵל. 21 און דערנאָכדעם האָבן זיי
פאַרלאַנגט אַ מֶלך; און גאָט האָט זיי געגעבן שָׁאוּל בֶּן־קִישׁ, אַ מאַן
פון דעם שֵׁבֶט בִּנְיָמִין, אויף אַ צייט פון פערציק יאָר 22 און אַז ער האָט
אים אַראָפגעזעצט, האָט ער אויפגעשטעלט דָּוִדן צו זיין זייער מֶלך,
פון וועמען ער האָט עֵדות געזאָגט: איך האָב געפונען דָּוִד בֶּן־יִשַׁי, אַ
מאַן נאָך מיין האַרץ, וואָס וועט טאָן מיין גאַנצן רָצון.[1] 23 פון דעם
דאָזיקן מענטשנס זאָמען האָט גאָט, לויט זיין הַבטָחה, געבראַכט צו
יִשׂרָאֵל אַ גוֹאֵל, יֵשׁוּעַ, 24 נאָכדעם ווי יוֹחָנָן האָט פאַר זיין קומען
קודם מבשׂר געווען די טבילה פון תשובה צו דעם גאַנצן פאָלק
יִשׂרָאֵל. 25 און בעת יוֹחָנָן האָט געהאַלטן אין מַלא זיין זיין גאַנג, האָט
ער געזאָגט: וואָס מיינט איר בין איך? איך בין ניט ער. אָבער אָט
קומט נאָך מיר איינער, וועמעס שיך איך בין ניט ָראוי אויפצובינדן פון
זיינע פיס.

26 ברידער, קינדער פון דעם שטאַם פון אַברָהמען, און די צווישן אייך,
וואָס האָבן מורא פאַר גאָט, צו אונדז איז געשיקט געווָארן דאָס וואָרט
פון דער דאָזיקער ישועה. 27 וואָרים די, וואָס וואוינען אין ירוּשָׁלַיִם,
און זייערע עלטסטע, האָבן אים ניט דערקענט, און האָבן מַלא געווען
די רייד פון די נביאים, וואָס ווערן געלייענט יעדן שַׁבת, מיט דעם וואָס
זיי האָבן אים פאַרמשפט. 28 און הַגַם זיי האָבן ניט געפונען אין אים
קיין סיבה פאַר מִיתה, האָבן זיי דאָך פאַרלאַנגט פון פילאַטוסן, אַז ער
זאָל געטייט ווערן. 29 און אַז זיי האָבן אַלץ מַלא געווען, וואָס סע
שטייט געשריבן וועגן אים, האָבן זיי אים אַראָפגענומען פון דעם בוים,
און האָבן אים אַריינגעלייגט אין אַ קֶבר. 30 אָבער גאָט האָט אים
מחַיֶה־מֵתים געווען, 31 און ער האָט זיך אַ סָך טעג באַוויזן צו די, וואָס
האָבן מיט אים עולה־רֶגל געווען פון גַליל קיין ירוּשָׁלַיִם, און וואָס
זענען איצט זיינע עֵדות פאַר דעם פאָלק. 32 און מיר ברענגען אייך די
גוטע בשׂורה פונוועגן דער הַבטָחה, וואָס איז צוגעזאָגט געווָארן
אונדזערע אָבות, 33 און ער האָט זיך אַ סָך טעג באַוויזן צו די, וואָס
זייערע קינדער, מיט דעם וואָס ער האָט אויפגעוועקט יֵשׁוּעַן, ווי סע
שטייט אויך געשריבן אין דעם צווייטן קאַפּיטל תְּהִלים:

דוּ ביסט מיין זון,
היינט האָב איך דיך געבוירן.[2]

34 און בנוֹגֵע דעם, וואָס ער האָט

[1] שמואל א׳ יג, 14; תהלים פט, 21. [2] תהלים ב, 7.

אים מחַיה־מתים געווען, מער קיינמאָל ניט אומצוקערן זיך צו פאַרדאַרבונג, האָט ער געריעדט אויף אַזאַ אופן:

איך וועל אייך געבן די הייליקע און געטרייע חסדים פון דָוִדן.[1]
35 דעריבער זאָגט ער אויך אין אַן אַנדער קאַפּיטל תהלים:
דו וועסט ניט לאָזן דיין הייליקן זען פאַרדאַרבונג.[2]
36 וואָרים נאָכדעם ווי דָוִד האָט געדינט זיין אייגענעם דור, איז ער פאַרגאַנגען, לויט נאָך דער עֵצה פון גאָט, און איז איינגעזאַמלט געוואָרן צו זיינע אבות, און האָט געזען פאַרדאַרבונג. 37 אָבער דער, וועמען גאָט האָט אויפגעוועקט, האָט ניט געזען קיין פאַרדאַרבונג.
38 דעריבער זאָלט איר וויסן, ברידער, אַז דורך דעם דאָזיקן מענטשן ווערט אייך אָנגעזאָגט פאַרגעבונג פון זינד; 39 און דורך אים ווערט יעדער אייניער, וואָס גלויבט, גערעכטפאַרטיקט פון אַלצדינג, פון וואָס איר וואָלט ניט געקאָנט גערעכטפאַרטיקט ווערן דורך תורַת־משה.
40 היט אייך דעריבער, אַז סע זאָל אויף אייך ניט קומען, וואָס עס איז געזאָגט געוואָרן אין די נביאים:

41 זעט, איר פאַראַכטער, וואונדערט אייך, און קומט אים;
וואָרים איך טו אַ ווערק אין אייערע טעג,
אַ ווערק, וואָס איר וועט ניט גלויבן,
אויב עמיצער וועט עס אייך דערציילן.[3]

42 און בעת זיי זענען אַרויסגעגאַנגען, האָבן זיי געבעטן, אַז די דאָזיקע רייד זאָלן פאַר זיי גערעדט ווערן דעם אַנדערן שַבת. 43 און אַז די עֵדה איז זיך צעגאַנגען, זענען אַ סַך פון די יִידן און פון די פרומע גֵרים נאָכגעגאַנגען פּאָולוסן און בַּר־נַבָּאן, וואָס האָבן צו זיי גערעדט, און זיי אָנגעזאָגט צו פאַרבלייבן אין דעם חֶסֶד פון גאָט.
44 און אויף דעם אַנדערן שַבת איז זיך כּמעט די גאַנצע שטאָט צוזאַמענגעקומען הערן דאָס וואָרט פון גאָט. 45 אָבער ווען די יִידן האָבן געזען דעם הַמון, זענען זיי געוואָרן פול מיט קִנאה, און האָבן אַנטקעגנגערעדט דאָס, וואָס איז גערעדט געוואָרן דורך פּאָולוסן, און האָבן געלעסטערט. 46 און פּאָולוס און בַּר־נַבָּא האָבן גערעדט מוטיק, און האָבן געזאָגט: עס איז געווען נייטיק, אַז דאָס וואָרט פון גאָט זאָל קודם צו אייך גערעדט ווערן; נאָר אַזוי ווי איר פאַרשטויסט עס פון אייך, און האַלט זיך פאַר ניט ָראָוי אויף דעם אייביקן לעבן, קערן מיר זיך דעריבער צו די גוֹיים. 47 וואָרים אַזוי האָט אונדז גאָט געבאָטן:

[1] ישעיה נה, 3. [2] תהלים טז, 10. [3] חבקוק א, 5.

איך האָב דיך געשטעלט פאַר אַ ליכט פון די גויים,
כּדי דו זאָלסט זיין אַ ישועה ביז צום עק פון דער ערד.[1]

48 און אַז די גויים האָבן דאָס געהערט, האָבן זיי זיך געפרייט, און האָבן געלויבט דאָס וואָרט פון גאָט; און וויפל עס זענען געווען אָנגעברייט פאַר דעם אייביקן לעבן, האָבן געגלויבט. 49 און דאָס וואָרט פון גאָט איז פאַרשפרייט געוואָרן איבער דער גאַנצער געגנט. 50 אָבער די יידן האָבן אָנגערייצט די פרומע ווייבער פון חשובן שטאַנד, און די עלטסטע פון דער שטאָט, און האָבן דערוועקט אַ רדיפה קעגן פאָולוסן און בַּר־נַבָּאן, און זיי האָבן זיי אַרויסגעטריבן פון זייער געגנט. 51 און זיי האָבן אָפּגעטרעסלט קעגן זיי דעם שטויב פון זייערע פיס, און זענען געקומען קיין איקאָניום. 52 און די תַּלמידים זענען געווען פול מיט שִׂמחה און מיט דעם רוּחַ־הַקוֹדֶשׁ.

יד און עס איז געווען אין איקאָניום, אַז זיי זענען אינאיינעם אַריַינגעגאַנגען אין דער שול צו די יידן, און האָבן גערעדט אויף אַזאַ אופן, אַז אַ גרויסער המון, סיי פון יידן און סיי פון גריכן, האָט געגלויבט. 2 אָבער די יידן, וואָס האָבן ניט געגלויבט, האָבן אויפגערייצט די געמיטער פון די גויים, און האָבן זיי דערצאָרנט קעגן די ברידער. 3 זיי זענען דעריבער פאַרבליבן אַ לאַנגע צייט, און האָבן גערעדט מוטיק אין דעם נאָמען פון גאָט, וואָס האָט מְעיד געווען פאַר דעם וואָרט פון זיין חֶסֶד, מיט דעם באַווילליקן אַז צייכנס און וואונדער זאָלן געטאָן ווערן דורך זייערע הענט. 4 און דאָס פאָלק פון דער שטאָט איז געווען צעטיילט; טייל האָבן געהאַלטן מיט די יידן, און טייל מיט די שליחים. 5 און בעת עס איז געמאַכט געוואָרן אַן אָנפאַל מצד די גויים און די יידן, מיט זייערע עלטסטע, זיי בייז צו טאָן און זיי צו פאַרשטיינען, 6 זענען זיי פון דעם געוואָר געוואָרן, און זענען אַנטרונען צו די שטעט פון לוקאָניע: ליסטראַ און דערבּע, און זייער סביבה; 7 און דאָרטן האָבן זיי געדאַרשענט די גוטע בשׂורה.

8 און אין ליסטרע איז געזעסן איינער אַ מענטש, וואָס איז געווען שוואַך אויף זיינע פיס, אַ קאָליקע, וואָס איז קיינמאָל ניט געגאַנגען פון זיין מוטערס טראַכט אָן. 9 דער דאָזיקער האָט זיך צוגעהערט צו פאָולוסן, בעת ער האָט גערעדט; און פאָולוס האָט באַהעפט אָן אים זיינע אויגן, און געזען, אַז ער האָט אֱמונה צו ווערן געזונט, 10 האָט ער געזאָגט מיט אַ הויך קול: שטעל דיך גלייך אויף דיינע פיס. און ער איז אויפגעשפרונגען און איז געגאַנגען. 11 און בעת דאָס פאָלק האָט געזען, וואָס פאָולוס האָט געטאָן, האָבן זיי אויפגעהויבן זייער קול,

[1] ישעיה מט, 6.

און געזאָגט אין דעם לוקאַנישן לָשון: די געטער האָבן
אַראָפגענידערט צו אונדז אין דער געשטאַלט פון מענטשן. 12 און
זיי האָבן גערופן בַּר־נַבָּאן זעאוס, און פָּאולוסן הערמעס, מַחמת ער איז
געווען דער הויפּט־רעדנער. 13 און דער פּריסטער פון זעאוס, וואָס זיין
טעמפּל איז געווען פאַר דער שטאָט, האָט געבראַכט אָקסן און קראַנצן
צו די טויערן, און האָט געוואָלט מַקריב זיין אינאיינעם מיט דעם
פֿאָלק. 14 אָבער וועלן די שליחים בַּר־נַבָּא און פָּאולוסן האָבן פון דעם
געהערט, האָבן זיי צעריסן זייערע קליידער, און זענען אַריַינגעלאָפן
צווישן דעם פֿאָלק, און האָבן אויסגערופן: 15 מענטשן, פאַרוואָס טוט
איר דאָס? אויך מיר זענען מענטשן, מיט די זעלבע שוואַכקייטן ווי ביי
אייך, און מיר ברענגען אייך גוטע בשׂורות, כדי איר זאָלט זיך אָפּקערן
פון די דאָזיקע פּוסטע מעשׂיות צום לעבעדיקן גאָט, וואָס האָט
געמאַכט דעם הימל און די ערד און דעם ים, און אַלץ, וואָס עס איז
אין זיי; 16 וואָס האָט אין די פריערדיקע דורות געלאָזט אַלע אומות
גיין אין זייערע אייגענע דרָכים. 17 און דאָך האָט ער זיך ניט געלאָזט
אָן עֵדות, מיט דעם, וואָס ער האָט געטאָן גוטס און האָט אייך געגעבן
רעגן פון הימל און זעטיקע צייטן, און אָנגעפילט אייערע הערצער מיט
שפּייז און שִׂמחה.[1] 18 און בעת זיי האָבן אַזוי גערעדט, איז זיי קוים
געלונגען אָפּצוהאַלטן דאָס פֿאָלק פון מַקריב זיין צו זיי.
19 אָבער סע זענען אַהין אָנגעקומען יידן פון אַנטיאָכיע און איקאָניע;
און אַז זיי האָבן איבערגערעדט דאָס פֿאָלק, האָבן זיי פאַרשטיינט
פָּאולוסן, און האָבן אים אַרויסגעשלעפּט פון דער שטאָט, ווייל זיי
האָבן געמיינט, אַז ער איז טויט. 20 אָבער וועלן די תַּלמידים זענען
געשטאַנען אַרום אים, איז ער אויפגעשטאַנען, און איז אַריַינגעגאַנגען
אין דער שטאָט; און אויף מאָרגן איז ער אַוועקגעגאַנגען מיט בַּר־נַבָּאן
קיין דערבע. 21 און בעת זיי האָבן אין יענער שטאָט געדאַרשענט די
גוטע בשׂורה, און געמאַכט אַ סַך תַּלמידים, האָבן זיי זיך אומגעקערט
קיין ליסטרע, אוּן קיין איקאָניום, און קיין אַנטיאָכיע, 22 און האָבן
געשטאַרקט די געמיטער פון די תַּלמידים, און זיי מַזהיר געווען צו
האַלטן זיך אין דער אֱמונה, און אַז דורך אַ סַך צָרות מוזן מיר
אַריַינקומען אין דעם מַלכות פון גאָט. 23 און בעת זיי האָבן פאַר זיי
געזעצט עלטסטע אין יעדער קְהִילה, האָבן זיי מִתפַּלֵל געווען און
געפאַסטעט, און האָבן זיי איבערגעענטפערט צו דעם האַר, אין וועמען
זיי האָבן געגלויבט.
24 און זיי זענען דורכגעגאַנגען דורך פּיסידיע, און זענען געקומען קיין
פאַמפיליע. 25 און נאָכדעם ווי זיי האָבן געredעדט

[1] תהלים קמז, 8; ירמיה ה, 24.

דאָס וואָרט אין פערגַא, האָבן זיי אַראָפגענידערט קיין אַטאַליע. 26 אוּן
פוּנדאַנען זענען זיי געקומען מיט אַ שיף קיין אַנטיאָכיע, פונוואַנען זיי
זענען איבערגעענטפערט געוואָרן צוּ דעם חֶסֶד פון גאָט פונועגן דעם
ווערק, וואָס זיי האָבן מַלא געווען. 27 אוּן אַז זיי זענען אָנגעקומען,
האָבן זיי פאַרזאַמלט די קהילה, אוּן האָבן איבערגעהַזרט אַלצדינג,
וואָס גאָט האָט מיט זיי געטאָן, אוּן אַז ער האָט געעפנט אַ טיר פון
אֱמוּנה פַאר די גוֹיים. 28 אוּן זיי זענען געבליבן מיט די תַּלמידים אַ
לענגערע צייט.

טו אוּן עטלעכע מענטשן האָבן אַראָפגענידערט פון יהודה אוּן האָבן
געלערנט די ברידער: אויב איר וועט ניט געמַלט ווערן כִּדַת משֶׁה,
וועט איר ניט ניצול ווערן. 2 אוּן בעת פאָולוס אוּן בַּר־נַבָּא האָבן מיט
זיי געהאַט גרויסע חילוקי־דֵעות אוּן אַ וויכוּחַ, האָט מען באַשלאָסן, אַז
פאָולוס אוּן בַּר־נַבָּא אוּן עטלעכע אַנדערע פון זיי, זאָלן אַרויפגיין קיין
ירוּשָׁלַיִם צוּ די שליחים אוּן זקֵנים פונוועגן דער דאָזיקער שַׁאלה. 3 אוּן
נאָכדעם ווי זיי זענען באַגלייט געוואָרן אויף זייער וועג פון דער
קהילה, זענען זיי דורכגעגאַנגען דורך פעניקיע אוּן דורך שומרון, אוּן
האָבן דערציילט פון דעם מגַייר זיַן זיך פון די גוֹיים, אוּן האָבן
פאַרשאַפט אַלע ברידער גרויס פרייד. 4 אוּן וועו זיי זענען געקומען
קיין ירוּשָׁלַיִם, זענען זיי אויפגענומען געוואָרן פון דער קהילה אוּן פון
די שליחים אוּן די זקֵנים, אוּן זיי האָבן דערציילט אַלצדינג, וואָס גאָט
האָט מיט זיי געטאָן. 5 אָבער עס זענען אויפגעשטאַנען עטלעכע
מַאמינים פון דער כִּיתה פון די פרושים, אוּן האָבן געזאָגט: מע מוז זיי
מַל זיין, אוּן זיי באַפעלן צוּ האַלטן תּוֹרַת־משֶׁה.

6 אוּן די שליחים אוּן די זקֵנים זענען זיך צוזאַמענגעקומען צוּ
באַטראַכטן דעם דאָזיקן ענין. 7 אוּן עס איז געווען, בעת די מַחלוֹקה
האָט זיך געשטאַרקט, איז אויפגעשטאַנען פעטרוס, אוּן האָט צוּ זיי
געזאָגט: ברידער, איר וויסט, אַז מיט אַ לענגערער צייט צוריק האָט
גאָט פון צווישן אייך אויסדערווויילט, אַז דורך מיין מויל זאָלן די גוֹיים
הערן דאָס וואָרט פון דער בשׂורה טובה, אוּן גלויבן. 8 אוּן גאָט, וואָס
פאַרשטייט דאָס האַרץ, האָט זיי מֵעיד געווען, מיט געבן זיי דעם רוּחַ־
הַקוֹדֶש, אַזוֹיווי ער האָט עס געטאָן צוּ אונדז. 9 אוּן ער האָט ניט
געמאַכט קיין חילוק צווישן אונדז אוּן זיי, נייערט האָט דורך דער
אֱמוּנה געריניקט זיייערע הערצער. 10 אוּן איצט, פאַרווואָס פרואווט איר
גאָט, אוּן לעגט אריף אַ יאָך אויף דעם נאַקן פון די תַּלמידים, וואָס
ניט אונדזערע אָבות אוּן ניט מיר האָבן געקענט דערטראָגן?

11 מיר גלויבן אָבער, אַז מיר וועלן נִיצול ווערן דורך דעם חֶסֶד פּון
דעם האַר ישוּעַ אויף דעם זעלבן אופן ווי זיי.
12 אוּן די גאַנצע עֲדה האָט שטילגעשוויגן; אוּן זיי האָבן זיך
צוּגעהאָרכט צוּ בַּר־נַבָּאן אוּן פָּאוּלוסן, בעת זיי האָבן דערציילט
וואָסערע נִסים וְנִפלאָות גאָט האָט דורך זיי געטאָן צווישן די גוֹיִים.
13 אוּן נאָכדעם ווי זיי האָבן שטילגעשוויגן, האָט יַעקֹב געענטפערט,
אַזוי צוּ זאָגן: ברידער, הערט זיך צוּ צוּ מיר: 14 שִׁמעוֹן האָט
דערציילט, ווִיאַזוי גאָט האָט זיך צוּערשט באַוויזן צוּ די אוּמות,
אַרויסצונעמען פּון צווישן זיי אַ פָּאָלק פּון זיין נאָמען וועגן. 15 אוּן
דערמיט שטימען אייַן די רייד פּון די נְבִיאִים, ווי סע שטייט געשריבן:
16 נאָכדעם וועל איך מיך אוּמקערן,
אוּן ווידער אויפבויען דאָס איִנגעפאַלענע געצעלט פּון דָוִדן,
אוּן נאָכאַמאָל אויפבויען זיינע חוּרבות,
אוּן עס אויפשטעלן,
17 כְּדי די איִבערבליִבונג פּון די מענטשן זאָל פאָרשטן גאָט,
אוּן אַלע אוּמות, אויף וועמען מיין נאָמען ווערט גערופן,
18 זאָגט גאָט, ווָאס טוט דאָס באַקאַנט מאַכן פּון פאַרצייטן אָן.[1]
19 דעריבער איז מיין מִשפּט, אַז מיר זאָלן ניט בּאַלעסטיקן די, ווָאס
קערן זיך צוּ גאָט פּון צווישן די אוּמות, 20 נייערט צוּ שרייבן צוּ זיי, אַז
זיי זאָלן זיך צוריקהאַלטן פּון די אוּמוועראַדיקייטן פּון די אָפּגעטער, אוּן
פּון זנוּת, אוּן פּון דעם, ווָאס סע איז דערווָארגן געווָארן, אוּן פּון
בלוּט. 21 ווָארים מֹשה האָט פּון אַמאָליקע דוֹרות אָן אין יעדער שטאָט
די, ווָאס דַרשענען אים בעת ער ווערט געלייענט אין די שוּלן יעדן
שַׁבּת.
22 דעמאָלט איז עס ווואוילגעפעלן געווָארן די שליחים אוּן די זקֵנים,
מיט דער גאַנצער עֲדה, אויסצוּדערווויילן מענטשן פּון צווישן זיי,
אוּן זיי צוּ שיקן מיט פָּאוּלוסן אוּן בַּר־נַבָּאן קיין אַנטיאָכיע, הַיינוּ,
יהוּדהן, ווָאס איז געוּפן געווָארן בַּר־שַׁבָּא, אוּן סילאַן, אָנגעזעענע
מענטשן צווישן די ברידער. 23 אוּן זיי האָבן דורך זיי אַזוי געשריבן: די
שליחים אוּן די זקֵנים, ווי ברידער צוּ ברידער, ווָאס זענען פּון די
אוּמות העולם

[1] עמוס ט, 11, 12.

אין אַנטיאָכיע אוּן סיריע אוּן קיליקיע, שָׁלום־עליכם! 24 אַזוי ווי מיר האָבן געהערט, אַז עטלעכע פוּן אונדז, וועמען מיר האָבן ניט געגעבן קיין באַפעל, האָבן אייך מצַער געווען מיט רייד, אוּן האָבן אייך אָנגעטאָן יסורים, 25 איז עס אונדז וואוילגעפעלן געוואָרן, נאָכדעם ווי מיר זענען געקומען צוּ אַ באַשלוּס, צוּ שיקן צוּ אייך אויסדערווייליטע מענטשן, מיט אונדזער באַליבטן בַּר־נַבָּאן אוּן פּאָולוּסן, 26 מענטשן, וואָס האָבן זיך מוֹסר־נֶפֶשׁ געווען פאַר דעם נאָמען פוּן אונדזער האַר יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ. 27 מיר האָבן דעריבער געשיקט יהוּדהן אוּן סילאַן, וואָס וועלן אייך דאָס אייגענע איבערגעבן פֶּה־אֶל־פֶּה. 28 וואָרים עס איז וואוילגעפעלן געוואָרן דעם רוּחַ־הַקוֹדֶשׁ, אוּן אונדז, ניט אַרויפצולייגן אויף אייך קיין גרעסערע מַשָּׂא, אַחוּץ די דאָזיקע נייטיקע זאַכן: 29 אַז איר זאָלט אייך צוריקהאַלטן פוּן קָרבַּנות, וואָס מע האָט מַקריב געווען פאַר אָפּגעטער, אוּן פוּן בלוּט, אוּן פוּן זאַכן דערווואָרגענע, אוּן פוּן זנוּת. אויב איר וועט אייך פוּן דעם אָפּהיטן, וועט אייך זיין גוּט. זייַט געזונט.

30 אוּן אַז מע האָט זיי אַוועקגעשיקט, האָבן זיי אַראָפּגענידערט קיין אַנטיאָכיע; אוּן נאָכדעם ווי זיי האָבן פאַרזאַמלט די עֵדה, האָבן זיי זיי איבערגעגעבן דעם בריוו 31 אוּן בעת זיי האָבן אים געלייענט, האָבן זיי זיך געפרייט פונוועגן דער נֶחָמה. 32 אוּן יהוּדה אוּן סילאַ, וואָס זענען אַליין אויך געווען נביאים, האָבן געטרייסט די ברידער מיט אַ סַך רייד, אוּן זיי געשטאַרקט. 33 אוּן נאָכדעם ווי זיי האָבן דאָרטן פאַרבראַכט אַ קורצע צייט, האָבן די ברידער זיי אַוועקגעשיקט בשָׁלום צוּ יענע, וואָס האָבן זיי אַרויסגעשיקט. 34 אוּן סילאַ האָט באַשלאָסן דאָרט צוּ בלייבן. 35 אוּן פּאָולוּס אוּן בַּר־נַבָּא זענען פאַרבליבן אין אַנטיאָכיע, אוּן האָבן געלערנט אוּן אָנגעזאָגט אינאיינעם מיט אַ סַך אַנדערע דאָס וואָרט פוּן גאָט.

36 אוּן אין עטלעכע טעג אַרום האָט פּאָולוּס געזאָגט צוּ בַּר־נַבָּאן: לאָמיר זיך אומקערן אוּן באַזוכן די ברידער אין יעדער שטאָט, וואוּ מיר האָבן אָנגעזאָגט דאָס וואָרט פוּן גאָט, אוּן זען וויאַזוי סע גייט זיי. 37 אוּן בַּר־נַבָּא האָט בדֵעה געהאַט מיטצונעמען אויך יוֹחָנָן, וועמען מען האָט גערופן מאַרקוס. 38 אָבער פּאָולוּס האָט געמיינט, אַז עס איז ניט רעכט מיטצונעמען מיט זיך דעם, וואָס האָט זיי פאַרלאָזט אין פּאַמפיליע, אוּן איז ניט צוגעשטאַנען מיט זיי צוּ דעם ווערק. 39 אוּן עס האָט זיך אויפגעהויבן אַ שאַרפער רוּגְז, אַזוי, אַז זיי האָבן זיך

אָפּגעשיידט איינער פון דעם אַנדערן, און בַּר־נַבָּא האָט געזומען מיט זיך מַארקוסן, און איז אָפּגעפאָרן קיין קיפּרוס. 40 אָבער פּאָולוס האָט זיך אויסדערווײלט סילאָן, און איז אַוועקגעגאַנגען, און די ברידער האָבן אים איבערגעענטפערט צו דעם חֶסֶד פון גאָט. 41 און ער איז געגאַנגען דורך סיריע און קיליקיע, און האָט געשטאַרקט די קהילות.

טז 1 און ער איז אויך געקומען קיין דערבע און קיין ליסטרע. אוּן אָט איז דאָרט געווען איינער אַ תַּלמיד מיטן נאָמען טימאָטעאוס, דער זון פון אַ יידישער פרוי, ווָאס האָט געגלויבט, אָבער זיין פאָטער איז געווען אַ גריך. 2 דער דאָזיקער האָט געהאַט אַ גוטן שֵׁם ביי די ברידער אין ליסטרע אוּן איקאָניום. 3 אוּן פּאָולוס האָט געוואָלט, אַז ער זאָל מיט אים מיטגיין; אוּן ער האָט אים גענומען אוּן האָט אים מַל געווען צוליב די יידן, ווָאס זענען געווען אין יענע מקוֹמות, ווָארים זיי האָבן אַלע געוואוסט, אַז זיין פאָטער איז געווען אַ גריך. 4 אוּן ווי זיי זענען דורכגעגאַנגען דורך די שטעט, האָבן זיי זיי אָנגעזאָגט צו היטן די חוקים, ווָאס זענען באַשלאָסן געווָארן פון די שליחים אוּן זקֵנים אין ירושָלַיִם. 5 אוּן אַזוי זענען די קהילות געשטאַרקט געווָארן אין דער אֱמונה, אוּן האָבן זיך פאַרמערט אין צאָל פון טאָג צו טאָג.

6 אוּן זיי זענען דורכגעגאַנגען דורך דער געגנט פון פריגיע אוּן גאַלאַטיע, ווייל זיי זענען פון דעם רוּחַ־הַקוֹדֶש פאַרוועהרט געווָארן צו רעדן דאָס ווָארט אין אַזיע. 7 אוּן אַז זיי זענען געקומען קיין מוסיע, האָבן זיי געווָאלט גיין קיין ביטוניע, נאָר דער גייסט פון יֵשוּעַ האָט זיי ניט געלאָזן. 8 אוּן זיי זענען פאַרביַיגעגאַנגען מוסיע, אוּן זענען אַראָפּגעקומען קיין טראָאַס. 9 אוּן אַ זאָוונג האָט זיך אַנטפּלעקט צו פּאָולוסן ביינאַכט: אַ מענטש פון מאַקעדאָניע איז געשטאַנען אוּן האָט אים געבעטן, אַזוי צו זאָגן: קום אַריבער קיין מאַקעדאָניע, אוּן העלף אונדז. 10 אוּן אַז ער האָט געזען די זאָוונג, האָבן מיר תֵּיכף געזוכט אַוועקצוגיין קיין מאַקעדאָניע, ווָארים מיר האָבן געדרונגען, אַז גאָט האָט אונדז גערופן מבַשֵּׂר צו זיין פאַר זיי די בשׂורה טובה.

11 אוּן בעת מיר זענען אָפּגעפאָרן פון טראָאַס, זענען מיר געקומען מיט אַ גלַיכן וועג קיין סאַמאָטראַקיע, אוּן אויפן אַנדערן טאָג קיין נעאַפּאָליס, 12 אוּן פונדאַנען קיין פיליפּי, ווָאס איז די הויפּט־שטאָט פון דעם געביט פון מאַקעדאָניע, אוּן אַ רוימישע קאָלאָניע. אוּן מיר זענען געבליבן אין דער דאָזיקער שטאָט עטלעכע טעג. 13 אוּן שַׁבת זענען מיר אַרויסגעגאַנגען דורך דעם טויער צו אַ טייך, וואוּ מיר האָבן געמיינט עס איז געווען אַ מָקוֹם־תְּפִילה; אוּן מיר האָבן זיך אַנידערגעזעצט, אוּן גערעדט צו די פרויען, ווָאס זענען זיך צונויפגעקומען. 14 אוּן איינע אַ פרוי, מיטן נאָמען לידיע,

אַ קרעמערין פון פּורפּור פון דער שטאָט תּיאַטירע, וואָס האָט געדינט גאָט, האָט זיך צו אונדז צוגעהערט. און גאָט האָט געעפנט איר האַרץ צו פּאַרנעמען די רייד, וואָס זענען דורך פּאָולוסן גערעדט געוואָרן. 15 און אַז זי איז געטוֹבלט געוואָרן, מיט איר בני־בַּיִת, האָט זי אונדז געבעטן, אַזוי צו זאָגן: אויב איר האַלט מיך פאַר אַ מַאמֶנת אין דעם האַר, טאָ קומט און בלייבט אין מיין הויז. און זי האָט אונדז שטאַרק געבעטן.

16 און עס איז געווען, בעת מיר זענען געגאַנגען צו דעם מָקוֹם־תּפילה, אַז אונדז האָט באַגעגנט אַ דינסטמיידל, וואָס האָט געהאַט אַ גייסט פון וואָרזאָגן, און וואָס האָט מיט איר וואָרזאָגן אַריינגעבראַכט אירע האַרן אַ גרויסן פאַרדינסט. 17 און זי איז נאָכגעגאַנגען פּאָולוסן און אונדז, און האָט געשריגן: אָט־די מענטשן זענען קנעכט פון דעם אֵל־עֶליוֹן, וואָס זאָגן אָן פאַר אייך דעם וועג פון ישועה. 18 און דאָס האָט זי געטאָן אַ סַך טעג. אָבער פּאָולוס האָט זיך מצַער געווען, און האָט זיך אויסגעדרייט און געזאָגט צו דעם גייסט: איך באַפּעל דיר אין דעם נאָמען פון יֵשוּעַ הַמָשִׁיחַ אַרויסצוגיין פון איר. און ער איז אַרויס די זעלבע שָׁעה.

19 און ווען אירע האַרן האָבן געזען, אַז די האָפענונג אויף זייער פאַרדינסט איז פאַרלוירן געגאַנגען, האָבן זיי געכאַפּט פּאָולוסן און סילאָן, און האָבן זיי אַוועקגעשלופּט אין מאַרק אַריין פאַר די שָׂרים. 20 און אַז זיי האָבן זיי געבראַכט פאַר די ריכטער, האָבן זיי געזאָגט: די דאָזיקע מענטשן, וואָס זענען יִידן, טוּען אָן גרויסע צָרות אונדזער שטאָט, 21 און פירן איין מִנהָגים, וואָס מיר טאָרן ניט אָננעמען, אָדער אָפהיטן, ווייל מיר זענען רוימער. 22 און דאָס פאָלק איז אינאיינעם אויפגעשטאַנען קעגן זיי; און די ריכטער האָבן פון זיי אַראָפּגעריסן די מַלבושים, און באַפוילן זיי צו שמייסן מיט ריטער. 23 און נאָכדעם ווי זיי האָבן זיי געגעבן אַ סַך שמיץ, האָבן זיי זיי אַריַינגעוואָרפן אין דער תּפיסה, און באַפוילן דעם שומר זיי גוט צו היטן; 24 און אַז ער האָט געקריגן אַזאַ באַפּעל, האָט ער זיי אַריַינגעוואָרפן אין דער אינעווייניקסטער תּפיסה, און איינגעשלאָסן זייערע פיס אין קלעצער.

25 אָבער קעגן האַלבער נאַכט האָבן פּאָולוס און סילאָ מִתפַּלֵל געווען און זענען לויבלידער צו גאָט, און די געפאַנגענע האָבן זיך צוגעהערט צו זיי. 26 און פלוצום איז געווען אַ גרויס ערדציטערניש, אַזוי, אַז די יסודות פון דער תּפיסה האָבן זיך געטרייסלט; און אַלע טירן זענען תֵּיכף געעפנט געוואָרן, און אַלעמענס קייטן זענען לויז געוואָרן. 27 און ווי דער שומר האָט זיך אויפגעכאַפּט פון שלאָף, און געזען די תּפיסה־טירן אָפן, האָט ער געצויגן זיין שוואַרד און איז געווען גרייט זיך אַליין צו טייטן, ווייל ער האָט געמיינט, אַז די געפאַנגענע

זענען אַנטלאָפן. 28 אָבער פּאָולוס האָט געשריגן מיט אַ הויך קול, אַזוי צו זאָגן: טו דיר ניט קיין שום שלעכטס, וואָרים מיר זענען אַלע דאָ. 29 און ער האָט פאַרלאַנגט אַ ליכט, און איז אַריינגעשפרונגען, און אַ ציטערנדיקער איז ער אַנידערגעפאַלן פאַר פּאָולוסן און סילאַן, 30 און ער האָט זיי אַרויסגעפירט, און געזאָגט: האַרן, וואָס מוז איך טאָן, כדי געראַטעוועט צו ווערן? 31 און זיי האָבן געזאָגט: גלויב אין דעם האַר יֵשׁוּעַ, און דו וועסט געראַטעוועט ווערן, דו און דיין הויז. 32 און זיי האָבן געערעדט צו אים דאָס וואָרט פון גאָט, און צו אַלע, וואָס זענען געווען אין זייַן הויז. 33 און ער האָט זיי געזומען אין יענער שָׁעה פון דער נאַכט, און האָט אָפּגעוואַשן זייערע שראַמען, און ער איז תֵּיכף געטוֹבלט געוואָרן, ער און אַלע זיַניקע. 34 און ער האָט זיי אַרויפגעבראַכט צו זיך אין הויז אַריין, און האָט געגרייט פּאַר זיי שפּייז, און האָט זיך שטאַרק געפרייט מיט זיין גאַנצן הויז, וויל ער איז געוואָרן אַ מאַמין אין גאָט.

35 און בְּעֵת עס איז געוואָרן טאָג, האבן די ריכטער געשיקט די שוֹטרים, אַזוי צו זאָגן: לאָז גיין יענע מענטשן. 36 און דער שומר פון דער תּפיסה האָט געמאָלדן פאָולוסן די רייד, אַזוי צו זאָגן: די ריכטער האָבן געשיקט, אַז מע זאָל אייך לאָזן גיין; דעריבער, קומט אַרויס, און גייט בשָׁלום. 37 אָבער פאָולוס האָט צו זיי געזאָגט: זיי האָבן אונדז עפנטלעך געשלאָגן, אָן דין און מִשפּט, מנעטשן, וואָס זענען רוימער, און האָבן אונדז אַריינגעוואָרפן אין דער תּפיסה; און איצט וואָרפן זיי אונדז אַרויס בסֵתר? ניין! זאָלן זיי אַליין קומען און אונדז אַרויספירן. 38 און די שוֹטרים האָבן געמאָלדן די ריכטער די דאָזיקער רייד. און זיי האָבן זיך דערשראָקן, ווען זיי האָבן געהערט, אַז זיי זענען רוימער; 39 און זיי זענען געקומען און האָבן זיי איבערגעבעטן. און זיי האָבן זיי אַרויסגעפירט, און האָבן זיי געבעטן צו פאַרלאָזן די שטאָט. 40 און זיי זענען אַרויסגעגאַנגען פון דער תּפיסה, און זענען אַריַנגעגאַנגען צו לידיען; און אַז זיי האָבן געזען די ברידער, האָבן זיי זיי געטרייסט, און זענען אַוועקגעגאַנגען.

יז 1 און נאָכדעם ווי זיי זענען דורכגעגאַנגען אַמפיפאָליס און אַפּאָלאָניע, זענען זיי געקומען קיין תעסאַלאָניקע, וואו עס איז געווען אַ יידיש שול. 2 און ווי זיין מִנהג איז געווען, איז פאָולוס צו זיי אַריַנגעגאַנגען, און האָט דריי שַׁבָּתים זיך מיט זיי מְטוַכַּח געווען פון די כְּתבֵי־הַקוֹדֶשׁ, 3 האָט זיי געעפנט און באַוויזן, אַז דער מָשִׁיחַ האָט געמוזט ליידן, און ווידער אויפשטיין פון

די טויטע, אוּן אַז דער דאָזיקער יֵשׁוּעַ, וועמען איך בין מבַשֵּׂר פאַר
איר, איז דער מָשִׁיחַ. 4 אוּן עטלעכע פון זיי האָבן זיך איבערצייגט, אוּן
זענען צוגעשטאַנען צו פָּאוּלוסן אוּן סילאַן; אוּן אויך אַ סַך פון די
פרומע גריכן, אוּן פון די חֲשׁובֵע פרויען אויך ניט קיין קליינע צאָל.
5 אָבער די יידן האָבן זיי מקַנא געווען, אוּן האָבן געזומען מיט זיך
עטלעכע פאַרדאָרבענע מאַרק־יונגען, אוּן האָבן פאַרזאַמלט אַן עוֹלם,
אוּן געמאַכט אַ גערודער אין דער שטאָט; אוּן זיי האָבן אַרומגערינגלט
דאָס הויז פון יאָזאָנען, אוּן האָבן זיי געוואָלט אַרויסברענגען פאַר דעם
פאָלק. 6 אוּן אַז זיי האָבן זיי ניט געפונען, האָבן זיי געשלעפט יאָזאָנען
אוּן עטלעכע ברידער פאַר די עלטסטע פון דער שטאָט, אוּן האָבן
געשריגן: די דאָזיקע לייט, וואָס האָבן איבערגעקערט די וועלט, זענען
אויך געקומען אַהער, 7 אוּן יאָזאָן האָט זיי אויפגענומען; אוּן זיי אַלע
ווידערשפּעניקן קעגן די געזעצן פון דעם קֵיסר, מַחמת זיי זאָגן, אַז
ס׳איז פאַראַן אַן אַנדערער מֶלֶך, יֵשׁוּעַ. 8 אוּן זיי האָבן דערצערנט דאָס
פאָלק אוּן די עלטסטע פון דער שטאָט, בעת זיי האָבן דאָס געהערט.
9 אוּן נאָכדעם ווי זיי האָבן געזומען אַ גוטזאָגעריי פון יאָזאָנען אוּן די
איבעריקע, האָבן זיי זיי אָפּגעלאָזט.
10 אוּן די ברידער האָבן תֵּיכף ביינאַכט אַוועקגעשיקט פָּאוּלוסן אוּן
סילאַן קיין בעראָיָע; אוּן ווען זיי זענען אָנגעקומען אַהין, זענען זיי
אַריַינגעגאַנגען אין די יידישן שול. 11 אוּן די דאָזיקע זענען געווען
אידעלער פון יענע אין תעסאַלאָניקע, ווָאס זיי האָבן מקַבל געווען
דאָס וואָרט מיט פַוָנה, אוּן האָבן טאָג־טעגלעך געפאָרשט די כְּתבֵי־
הַקוֹדֶשׁ, צי די זאָכן זענען טאַקע אַזוי. 12 אַ סַך פון זיי האָבן דעריבער
געגלויבט, אוּן אויך אַ סַך פון די גריכישע פרויען פון חֲשׁובן שטאַנד,
אוּן פון מענער איז די צאָל געווען גרויס. 13 אָבער ווען די יידן פון
תעסאַלאָניקע זענען געוואָר געווָארן, אַז אויך אין בעראָיָע האָט
פָּאוּלוס אָנגעזאָגט דאָס וואָרט פון גאָט, זענען זיי אויך געקומען אַהין,
אוּן האָבן באַאומרואיקט אוּן אויפגעהעצט דאָס פאָלק. 14 אוּן דעמאָלט
האָבן די ברידער תֵּיכף אַוועקגעשיקט פָּאוּלוסן צוּ גיין קיין יַם; אוּן
סילאַ אוּן טימאָטעאוס זענען נאָך פאַרבליבן דאָרטן. 15 אוּן די, ווָאס
האָבן באַגלייט פָּאוּלוסן, האָבן אים געבראַכט קיין אַטען; אוּן נאָכדעם
ווי זיי האָבן באַקומען אַ באַפעל פאַר סילאַן אוּן טימאָטעאוסן, אַז זיי
זאָלן קומען צוּ אים וואָס גיכער, זענען זיי אַוועקגעגאַנגען.
16 אוּן בשַׁעת פָּאוּלוס האָט אויף זיי געווארט אין אַטען, איז זיין געמיט
אין אים פאַרביטערט געווָארן; בעת ער האָט געזען די שטאָט

פּוּל מיט אָפּגעטער. 17 אוּן ער פלעגט רעדן אין דער שׂול מיט די יִידן
אוּן מיט די יִרְאי־שָׁמַיִם, אוּן אין דעם מַאַרק יעדן טאָג מיט די, וואָס ער
האָט באַגעגנט. 18 אוּן אויך עטלעכע פּוּן די אַפּיקוֹרסים אוּן סטאָישע
פילאָסאָפן האָבן זיך מיט אים מתוַכּח געווען אוּן טייל האָבן געזאָגט:
וואָס מיינט דער דאָזיקער פלאַפּלער צוּ זאָגן? אַנדערע האָבן געזאָגט:
ער וויזט אויס צוּ זיין אַ מבשׂר פּוּן פרעמדע אָפּגעטער, – מַחמת ער
האָט געדרשנט וועגן יֵשוּעַן אוּן תּחִית־הַמֵּתים. 19 אוּן זיי האָבן אים
גענומען, אוּן האָבן אים געבראַכט צוּ דעם אַרעאָפּאַגוס, אוּן געזאָגט:
קענען מיר אָפשר וויסן, וואָס עס איז אַזוינס די נייע לערנונג, וואָס
ווערט פּוּן דיר געלערנט? 20 וואָרים דוּ ברענגסט עפּעס מאָדנע זאַכן צוּ
אונדזערע אויערן; מיר וואָלטן דעריבער וועלן וויסן, וואָס די דאָזיקע
זאַכן באַטייַטן. 21 אוּן אַלע אַטענער אוּן די פרעמדע, וואָס האָבן דאָרט
געוואוינט, האָבן זייער צייט פאַרבראַכט ניט אַנדערש, ווי אין
דערציילן, אַדער אין הערן עפּעס אַ נייע זאַך.
22 אוּן פּאָולוֹס איז געשטאַנען אין דער מיט פּוּן דעם אַרעאָפּאַגוס, אוּן
האָט געזאָגט: מענטשן פּוּן אַטען, אין אַלצדינג זע איך, אַז איר האָט
שטאַרק מורא פאַר די געטער. 23 וואָרים ווען איך בין פאַרביַגעגאַנגען,
אוּן האָב באַטראַכט אייערע הייליקטימער, האָב איך אויך געפינען אַ
מזבּח מיט דער דאָזיקער אויפשריפט: צוּ אַן אוּמבאַקאַנטן גאָט. בכּן,
דאָס וואָס איר דינט אוּמוויסנדיקערהייט, דאָס דאָזיקע פּראָקלאַמיר
איך אייך. 24 גאָט, וואָס האָט געמאַכט די וועלט אוּן אַלצדינג דערינען,
ער, וואָס איז האַר פּוּן הימל אוּן ערד, טוט ניט וואוינען אין קיין
טעמפּלען, געמאַכט דוּרך מענטשן; 25 ער ווערט אויך ניט באַדינט
דוּרך מענטשן־הענט, גלייך ער וואָלט עפּעס נייטיק געהאַט, מַחמת ער
אַליין גיט אַלעמען לעבן, אוּן אָטעם, אוּן אַלצדינג. 26 אוּן ער האָט
געמאַכט פּוּן איין בלוט יעדע מענטשלעכע אומה צוּ וואוינען אויף
דעם גאַנצן פּנים פּוּן דער ערד, בעת ער האָט פעסטגעזעצט זייערע
באַשטימטע צייטן, אוּן די גרעניצן פּוּן זייער באַוואוינאָרט, 27 כּדי זיי
זאָלן זוכן גאָט, אֶפשר וועלן זיי אים פילן אוּן געפינען, הגם ער איז
ניט ווייט פּוּן יעדן איינעם פּוּן אונדז. 28 וואָרים אין אים לעבן מיר, אוּן
באַוועגן זיך, אוּן האָבן אונדזער קיום; ווי אַפילו עטלעכע פּוּן אייערע
אייגענע דיכטער האָבן געזאָגט:
וואָרים מיר זענען אויך זיין אָפשטאַם.
29 בכּן, ווייל מיר זענען דער אָפשטאַם פּוּן גאָט,

דאַרפן מיר ניט מיינען, אַז די גאָטהייט איז געגליכן צו גאָלד, אָדער זילבער, אָדער שטיין, וואָס איז אויסגעקריצט דורך דעם ווערק אוּן הַשָּׂגה פון מענטשן. 30 דעריבער האָט גאָט פאַרזען די צייטן פון אומווויסנדיקייט, אָבער איצטער טוט ער באַפעלן אַלע מענטשן, אַז זיי זאָלן אומעטום תשובה טאָן; 31 ווייל ער האָט באַשטימט אַ טאָג, אין וועלכן ער וועט מִשפּטן די וועלט מיט גערעכטיקייט דורך דעם מענטשן, וועמען ער האָט באַשטימט, אוּן ער האָט מַבטיחַ געווען אַלע מענטשן, מיט דעם וואָס ער האָט אים מחַיֶּה־מֵתים געווען.

32 אוּן וועַן זיי האָבן געהערט פון תְּחִיַּת־הַמֵּתים, האָבן טייל חוֹזק געמאַכט; אָבער אַנדערע האָבן געזאָגט: מיר וועלן דיך בנוֹגֵע דעם ווידער אַמאָל הערן. 33 אַזוי איז פָּאוּלוֹס אַרויסגעגאַנגען פון צווישן זיי. 34 אָבער עטלעכע מענטשן האָבן זיך באַהעפט אָן אים, אוּן האָבן געגלויבט; צווישן זיי איז אויך געווען דיאָניזִיוס דער אַרעאָפאַגיט, אוּן אַ פרוי מיטן נאָמען דאַמאַריס, אוּן אַנדערע מיט זיי.

יח אוּן נאָכדעם האָט ער אָפּגעקערט פון אַטען, אוּן איז געקומען קיין קאָרינט. 2 אוּן ער האָט געפונען איינעם אַ יִידן מיטן נאָמען עַקילַס, וואָס האָט געשטאַמט פון פָּאָנטוס, אוּן וואָס איז ניט לאַנג געקומען פון איטאַליע מיט זיין וויב פּריסקילע, מַחמת קלאָודיוס האָט באַפוילן אַלע יִידן צו פאַרלאָזן רוים. אוּן ער איז געקומען צו זיי, 3 אוּן מַחמת ער איז געווען פון דער זעלבער מלָאכה, איז ער געבליבן מיט זיי, אוּן זיי האָבן געאַרבעט צוזאַמען, וואָרים ביי זייער מלָאכה זענען זיי געווען געצעלטנמאַכער. 4 אוּן ער האָט זיך מִתווַכֵּחַ געווען אין דער שול יעדן שַׁבת, אוּן האָט איבערצייגט יידן אוּן גריכן.

5 אוּן וועַן סילַא אוּן טימאָטעאוס זענען אַראָפּגעקומען פון מאַקעדאָניע, האָט זיך פָּאוּלוֹס שטאַרק געמיט פאַר דעם וואָרט, אוּן האָט עֵדות געזאָגט פאַר די יִידן, אַז יֵשׁוּעַ איז דער מָשִׁיחַ. 6 אוּן אַז זיי האָבן זיך אַנטקעגן געשטעלט אוּן געלעסטערט, האָט ער אָפּגעטרעסלט זיין מַלבוש, אוּן האָט צו זיי געזאָגט: אייער בלוט זאָל זיין אויף אייערע אייגענע קעפ! איך בין אומשולדיק; פון איצט אָן וועל איך גיין צו די גוֹיִים. 7 אוּן ער האָט אָפּגעקערט פון דאָרטן, אוּן איז אַריַינגעגאַנגען אין דעם הויז פון איינעם אַ מענטשן מיטן נאָמען טיטוס יוסטוס, וואָס האָט געדינט גאָט, אוּן וועמעס הויז איז געשטאַנען נאָענט צו דער שול. 8 אוּן קריספוס, דער גַבאי פון דער שול, מיט זיין גאַנצן הויז, האָבן געגלויבט אין דעם האַר; אוּן

אַ סַך פּוּן דִי קאָרינטער, בעת זיי האָבּן געהערט פּאָולוּסן, האָבּן געגלויבּט, אוּן זענען געטוֹבלט געוואָרן. 9 אוּן דער האַר האָט געזאָגט צוּ פּאָולוּסן דוּרך אַ זעאוּנג בּיינאַכט: האָבּ ניט קיין מוֹרא, נייערט רעד, אוּן שווייג ניט; 10 וואָרים איך בּין מיט דיר, אוּן קיינער וועט דיך ניט אָנרירן דיר שלעכטס צוּ טאָן; וואָרים איך האָבּ אַ סַך פּאָלק אין דער דאָזיקער שטאָט. 11 אוּן ער האָט דאָרטן געוווֹנט אַ יאָר מיט זעקס חדָשים, אוּן האָט געלערנט צווישן זיי דאָס וואָריט פּוּן גאָט.

12 אוּן בּעת גאַליאָ איז געווען פּראָקאָנסוּל פּוּן אַכאַיאַ, זענען די יידן אויפגעשטאַנען אינאיינעם קעגן פּאָולוּסן אוּן האָבּן אים געבראַכט פאַר דעם כִּסֵא־הַמִשפּט, 13 אוּן געזאָגט: דער דאָזיקער מאַן טוט איבּערעדן מענטשן צוּ דינען גאָט לחֵיפּך דער תּוֹרה. 14 אוּן בּעת פּאָולוּס האָט געווואָלט עפענען זיין מויל, האָט גאַליאָ געזאָגט צוּ די יידן: אויב דאָס וואָלט געווען אַן ענין פּוּן אוּמרעכט, אָדער פּוּן שענדלעכער רשעות, וואָלט געווען רעכט, איך זאָל האַלטן מיט אייך, יידישע מענטשען, 15 אָבּער אַזוי ווי דאָס זענען שַאלות איבּער ווערטער אוּן נעמען אין אייער דַת, איז דאָס אייער אייגענער עסק; איך וויל ניט זיין קיין שוֹפט איבּער די דאָזיקע זאַכן. 16 אוּן ער האָט זיי פאַרטריבּן פּוּן דעם כִּסֵא־הַמִשפּט. 17 אוּן זיי האָבּן אַלע געכאַפּט סאָסטענעסן, דעם גַבּאי פּוּן דער שוּל, אוּן האָבּן אים געשלאָגן פאַר דעם כִּסֵא־הַמִשפּט. אוּן גאַליאָנען האָט דאָס ווייניק וואָס געאַרט.

18 אוּן פּאָולוּס איז נאָך דאָרטן פאַרבליבּן אַ סַך טעג, אוּן דערנאָך האָט ער זיך געזעגנט מיט די ברידער, אוּן איז אַוועקגעפאָרן פּוּן דאָרטן מיט אַ שיף קיין סיריע, אוּן מיט אים פּריסקילע אוּן עַקילַס, נאָכדעם ווי ער האָט זיך אָפּגעגאַלט זיין קאָפּ אין קענכרעיע; וואָרים ער האָט געגומען אויף זיך אַ נֶדר. 19 אוּן זיי זענען געקוֹמען קיין עפעזוֹס, אוּן ער האָט זיי דאָרטן איבּערגעלאָזט; אָבּער ער אַליין איז אַריַינגעגאַנגען אין דער שוּל, אוּן האָט געריידט מיט די יידן. 20 אוּן זיי האָבּן אים געבּעטן, ער זאָל בּיי זיי בּלייבּן אַ לענגערע צייט, נאָר ער האָט ניט איינגעווילליקט; 21 אוּן בּעת ער האָט זיך מיט זיי געזעגנט, האָט ער געזאָגט: איך וועל מיך ווידער צוּ אייך אוּמקערן, אִם ירצֶה הַשֵם, אוּן ער איז אָפּגעפאָרן מיט אַ שיף פּוּן עפעזוֹס.

22 אוּן אַז ער איז געקוֹמען קיין קֵיסַריה, איז ער אַרויפגעגאַנגען אוּן האָט באַגריסט די קהִילה,

אוּן דערנאָך האָט ער אַראָפּגענידערט קיין אַנטיאָכיע. 23 אוּן נאָכדעם
ווי ער האָט דאָרטן פאַרבראַכט אַ שטיקל צייט, האָט ער אָפּגעקערט,
אוּן איז דורכגעגאַנגען אין אַ סֵדר דורך דער געגנט פּוּן גאַלאַטיע, אוּן
פריגיע, אוּן האָט געטאָן שטאַרקן אַלע תַּלמידים.
24 אוּן איינער אַ יִד מיטן נאָמען אַפּאָלאָס, ווָאס האָט געשטאַמט פּוּן
אַלעקסאַנדריע, איז געקומען קיין עפעזוס. ער איז געווען אַ
געלערנטער מענטש, אוּן גוט באַהאַוונט אין די כִּתבֵי־הַקוֹדֶשׁ. 25 דער
דאָזיקער איז געווען געלערנט אין דעם וועג פּוּן דעם האַר, אוּן מַחמת
ער איז געווען פייעריק אין גייסט, האָט ער גערעדט אוּן געלערנט
פּינקטלעך בנוֹגֵע יֵשוּעַן, הַגַם ער האָט נאָר געקענט די טבֵילה פּוּן
יוֹחָנָן. 26 אוּן ער האָט אָנגעהויבן צו רעדן מוּטיק אין דער שוּל. אוּן אַז
פּריסקילע אוּן עַקילַס האָבן אים געהערט, האָבן זיי אים געוּמען צוּ
זיך, אוּן האָבן אים דערקלערט נאָך פּינקטלעכער דעם וועג פּוּן גאָט.
27 אוּן וועלן ער האָט געוואָלט גיין קיין אַכאַיאַ, האָבן אים די ברידער
דערמוּטיקט, אוּן האָבן געשריבן די תַּלמידים, אים מקַבל־פּנים צוּ זיין.
אוּן אַז ער איז אָנגעקוּמען, האָט ער אַ סַך געהאָלפן די, ווָאס האָבן
געגלויבט דורך דעם חֶסֶד, 28 ווָארים ער האָט שטאַרק בייַגעקוּמען די
יִידן, אוּן דאָס עפנטלעך, בּעת ער האָט באַווויזן דורך די כִּתבֵי־הַקוֹדֶשׁ,
אַז יֵשוּעַ איז דער מָשִׁיחַ.
יט אוּן עס איז געוועז, בּעת אַפּאָלאָס איז געווען אין קאָרינט, איז
פּאָולוּס דורכגעגאַנגען דורך דעם אויבערשטן לאַנד, אוּן איז געקוּמען
קיין עפעזוס, אוּן האָט געפּונען עטלעכע תַּלמידים. 2 אוּן ער האָט צוּ
זיי געזאָגט: האָט איר מקַבל געווען דעם רוּחַ־הַקוֹדֶשׁ, וועז איר זענט
געוואָרן מַאמינים? האָבן זיי צוּ אים געזאָגט: מיר האָבן אַפילוּ ניט
געהערט, צי סע איז פאַראַן אַ רוּחַ־הַקוֹדֶשׁ. 3 אוּן ער האָט געזאָגט:
אויף וואָס דען זענט איר געטוֹבלט געוואָרן? האָבן זיי געזאָגט: אויף
יוֹחָנָנס טבֵילה. 4 אוּן פּאָולוּס האָט געזאָגט: יוֹחָנָן האָט געטוֹבלט מיט
דער טבֵילה פּוּן תשוּבה, אוּן האָט געזאָגט צוּם פאָלק, אַז זיי זאָלן
גלויבן אין אים, וואָס דאַרף קוּמען נאָך אים, דאָס הייסט, אין יֵשוּעַן.
5 אוּן אַז זיי האָבן דאָס געהערט, האָבן זיי זיך געלאָזט טוֹבלען אין
דעם נאָמען פּוּן דעם האַר יֵשוּעַ. 6 אוּן בּעת פּאָולוּס האָט אַרויפּגעלייגט
אויף זיי זיינע הענט, איז אויף זיי געקוּמען דער רוּחַ־הַקוֹדֶשׁ; אוּן זיי
האָבן געהערט מיט אַנדערע לשוֹנות, אוּן האָבן נבִיאות געזאָגט. 7 אוּן
זיי זענען געווען אַן עֶרֶך פּוּן צוועלף מענטשן.
8 אוּן ער איז אַריינגעגאַנגען אין דער שוּל אוּן האָט מוּטיק געהערט אין
מֶשֶׁך פּוּן דריי חֳדָשִׁים, אוּן האָט זיך מִתוַכֵּחַ געווען אוּן איבערצייגט
בנוֹגֵע דעם מַלכוּת

פון גאָט. 9 אָבער ווען עטלעכע זענען געווען פאַרהאַרטעוועט אוּן האָבן ניט געגלויבט, אוּן גערעדט שלעכטס פאַר דעם פאָלק פונוועגן דעם וועג, האָט ער אָפגעקערט פון זיי, אוּן אָפגעשיידט די תַּלמידים, אוּן האָט זיך יעדן טאָג מתוַכּח געווען אין דעם בֵּית־הַמְּדרש פון טיראַנוס. 10 אוּן דאָס האָט זיך געצויגן אַ מֶשֶׁך פון צוויי יאָר, אַזוי, אַז אַלע, וואָס האָבן געוואוינט אין אַזיע, האָבן געהערט דאָס וואָרט פון דעם האַר, סיי יידן אוּן סיי גריכן.

11 אוּן גאָט האָט געטאָן אויסערגעווייַנלעכע וואונדער דורך די הענט פון פאָולוסן, 12 אַזוי, אַז מען האָט פון זיין לייַב אַוועקגעטראָגן טיכלעך, אָדער פאַרטיכער פאַר די שוואַכע, אוּן די חולאַתן האָבן זיך אָפגעטאָן פון זיי, אוּן די בייזע גייסטער זענען אַרויסגעגאַנגען. 13 אוּן עטלעכע פון די וואַנדערנדיקע יידישע אָפשפּרעכערס, האָבן געגומען אויף זיך אָנצורופן דעם נאָמען פון דעם האַר יֵשׁוּע איבער די, וואָס האָבן געהאַט די בייזע גייסטער, אוּן האָבן געזאָגט: איך באַשוואר אייך ביי יֵשׁוּעַן, וועמען פאָולוס איז מבשׂר. 14 אוּן עס זענען געווען זיבן זין פון איינעם סקֵוָה, אַ יידישער כֹּהֵן־גָּדוֹל, וואָס האָבן דאָס געטאָן. 15 אוּן דער בייזער גייסט האָט געענטפערט, אוּן צו זיי געזאָגט: יֵשׁוּעַן קען איך, אוּן פאָולוסן קען איך, ווער אָבער זענט איר? 16 אוּן דער מענטש, אין וועמען עס איז געווען דער בייזער גייסט, איז אויף זיי אַרויפגעשפרונגען, אוּן האָט זיי אַלע גובר געווען, אַזוי אַז זיי זענען אַרויסגעלאָפן פון יענעם הויז נאַקעט אוּן צעשלאָגן. 17 אוּן דאָס איז באַקאַנט געוואָרן צו אַלע יידן אוּן גריכן, וואָס האָבן געוואוינט אין עפעזוס; אוּן אַ פַּחד איז אויף זיי אַלע געפאַלן, אוּן דער נאָמען פון דעם האַר יֵשׁוּעַ איז געוואָרן געגרויסט. 18 אוּן אַ סַך פון די, וואָס האָבן געגלויבט, זענען געקומען אוּן האָבן זיך מתוַדּה געווען, אוּן האָבן באַקאַנט געמאַכט זייערע מַעשׂים. 19 אוּן אַ סַך, וואָס האָבן זיך אָפגעגעבן מיט כִּישוף, האָבן צונויפגעבראַכט זייערע ביכער, אוּן האָבן זיי פאַרברענט פאַר אַלעמען אין די אויגן; אוּן זיי האָבן באַרעכנט דעם ווערט דערפון, אוּן האָבן געפונען, אַז עס האָט באַטראָפן פופציק טויזנט זילבערשטיק. 20 אָט אַזוי איז דאָס וואָרט פון גאָט מעכטיק געוואקסן אוּן איז באַשטאַנען.

21 אוּן נאָכדעם ווי די דאָזיקע זאַכן זענען פאַרענדיקט געוואָרן, האָט פאָולוס זיך פירגענומען אין זיין גייסט, דורכצוגיין דורך מאַקעדאָניע אוּן אַכאַיאַ, אוּן צו גיין קיין ירוּשָׁלַיִם, אוּן ער האָט געזאָגט: נאָכדעם ווי איך וועל דאָרטן זיין, מוז איך אויך זען

רוים. 22 אוּן ער האָט געשיקט קיין מאַקעדאָניע צוויי פון די, וואָס האָבן אים געהאָלפן, טימאָטעוס אוּן ערַאַסטוס, אוּן ער אַליין איז נאָך פאַרבליבן אַ צייט אין אַזיע.

23 אוּן אַרום יענער צייט האָט זיך אויפגעהויבן אַ שטיקל מהומה בנוֹגֵע דעם דֶּרֶך. 24 וואָרים איינער אַ מאַן מיטן נאָמען דעמעטרִיוס, אַ זילבערשמיד, וואָס האָט געמאַכט זילבערנע טעמפּלען פון אַרטעמיס, האָט אַרַיינגעבראַכט גוּטע הַכנָסוֹת פאַר די בַּעלי־מלָאכות. 25 זיי האָט ער צונויפגענומען מיט די אַרבעטער פון דעם זעלבן פאַך, אוּן האָט געזאָגט: מענער, איר ווייסט, אַז פון דער דאָזיקער מלָאכה הענגט אָפּ אונדזער פַּרנָסה. 26 אוּן איר זעט אוּן הערט, אַז ניט נאָר אין עפעזוס אַליין, נייערט כּמעט איבער גאַנץ אַזיע האָט דער דאָזיקער פּאָולוס איבערגערעדט אוּן אָפּגעקערט אַ סַך מענטשן, ווייל ער זאָגט, אַז דאָס זענען ניט קיין געטער, וואָס ווערן געמאַכט מיט די הענט. 27 אוּן ניט נאָר איז פאַראַן אַ סַכָּנה, אַז די דאָזיקע מלָאכה אונדזערע זאָל קריגן אַ שלעכטן שֵׁם, נייערט אַז אויך דער טעמפּל פון דער גרויסער געטִין אַרטעמיס זאָל בָּטל ווערן, אוּן אַז זי זאָל אַפילו אַראָפּגעזעצט ווערן פון איר הערלעכקייט, זי, וואָס גאַנץ אַזיע אוּן די וועלט דינען איר.

28 אוּן אַז זיי האָבן דאָס געהערט, זענען זיי געוואָרן פול מיט צאָרן, אוּן האָבן אויסגעשריגן: גרויס איז אַרטעמיס פון די עפעזער! 29 אוּן די שטאָט איז געוואָרן פול מיט געטומל: אוּן זיי האָבן אַרַיינגעשטורעמט אין טעאַטער, אוּן האָבן מיטגעשלעפּט גאַיוסן אוּן אַריסטאַרכוסן, מאַקעדאָניער, וואָס זענען געווען פּאָולוסעס חַבֵּרים אין דער נסִיעה. 30 אוּן בעת פּאָולוס האָט בדֵּעה געהאַט אַרַיינצוגיין צווישן דעם פאָלק, האָבן די תַּלמידים אים ניט געלאָזן. 31 אוּן אויך עטלעכע פון די עלטסטע פון אַזיע, וואָס זענען געווען זיינע פריינט, האָבן צו אים געשיקט, אוּן אים געבעטן, ניט צו דערוועגן זיך צו קומען אין טעאַטער אַריין. 32 אוּן טייל האָבן געשריגן איין זאַך, אוּן אַנדערע עפעס אַנדערש; וואָרים די פאַרזאַמלטע זענען געווען אין אַ מהומה, אוּן דער גרעסטער טייל האָט ניט געוואוסט, צוליב וואָס זיי זענען זיך צוזאַמענגעקומען. 33 אוּן זיי האָבן אַרויסגעבראַכט אַלֶקסַנדרן פון דעם הַמוֹן, וועמען די יִידן האָבן אַרויסגעשטעלט פאָרויס. אוּן אַלֶקסַנדר האָט געבעטן מיט דער האַנט, אוּן האָט באַגערט צו האַלטן אַ פאַרטיידיקונג פאַר דעם פאָלק. 34 אָבער ווען זיי האָבן באַמערקט, אַז ער איז

אַ ייִד, האָבן זיי אַלע אין מֶשֶׁך פון צוויי שָׁעה געשריגן ווי מיט איין קוֹל: גרויס איז אַרטעמיס פון די עפעזער! 35 און אַז דער שטאָט־שרייַבער האָט אייַנגעשטילט דאָס פאָלק, האָט ער געזאָגט: מענער פון עפעזוס, וועלכער מענטש ווייס ניט, אַז די שטאָט פון די עפעזער איז די טעמפל־היטערין פון דער גרויסער אַרטעמיס, און פון איר איקאָנע, וואָס איז אַראָפגעפאַלן פון הימל? 36 אוּן הֱיוֹת ווי די דאָזיקע זאַכן קאָנען ניט אָפּגעלייקנט ווערן, וואָלט איר באַדאַרפט צו זיין שטיל, און גאָרניט טאָן איבערגעאיילט. 37 וואָרים איר האָט אַהערגעבראַכט די דאָזיקע מענטשן, וואָס זענען ניט קיין רויבערס פון קיין טעמפלען, אויך ניט קיין לעסטערער פון אונדזער געטטִן. 38 דעריבער, אויב דעמעטריוס און די קינסטלער, וואָס זענען מיט אים, האָבן אַ טַענה קעגן עמיצן, זענען די געריכטן אָפן, און סע זענען פאַראַן פּראָקאָנסולן, לאָזן זיי פאַרקלאָגן איינער דעם אַנדערן. 39 אוּן האָט איר עפּעס אַנדערע ענינים, וועט דאָס אויסגעגליַכט ווערן אין דער געזעצלעכער פאַרזאַמלונג. 40 וואָרים מיר זענען אין סַכָּנה פאַרקלאָגט צוּ ווערן פאַר דער היַינטיקער מהומה, ווייל עס איז ניטאָ קיין סִיבּה פאַר איר; און מיר וועלן ניט קענען אָפּגעבן קיין רעכנשאַפט פאַר דער דאָזיקער מהומה. 41 אוּן נאָכדעם ווי ער האָט אַזוי געריעדט, האָט ער די פאַרזאַמלונג פונאַנדערגעלאָזט.

כ אוּן נאָכדעם ווי די מהומה האָט זיך אייַנגעשטילט, האָט פּאָולוס געשיקט נאָך די תַּלמידים, און אַז ער האָט זיי מַזהיר געווען אוּן זיך מיט זיי געזעגנט, האָט ער אָפּגעקערט צוּ פאָרן קיין מאַקעדאָניע. 2 אוּן בעת ער איז דורכגעצויגען דורך יענע געגנטן, אוּן האָט זיי געטרייסט מיט אַ סַך רייד, איז ער געקומען קיין גריכנלאַנד. 3 אוּן נאָכדעם ווי ער האָט דאָרטן פאַרברַאכט דריי חֳדָשים, און אַ פאַרשווערונג איז קעגן אים געמאַכט געוואָרן מצַד די ייִדן, בעת ער איז געווען גרייט אָפּצופאָרן מיט אַ שיף קיין סיריע, האָט ער באַשלאָסן זיך אומצוקערן דורך מאַקעדאָניע. 4 אוּן עס האָבן אים באַגלייט סאָפּאַטרוס פון בעראָיע, דער זון פון פּירוסן; אוּן פון די טעסאַלאָניקער, אַריסטאַרכוס אוּן סעקונדוס; אוּן גאַיוס פון דערבע, אוּן טימאָטעאוס; אוּן פון אַזיע, טיכיקוס אוּן טראָפימוס. 5 אוּן די דאָזיקע

זענען געגאַנגען פאָרויס, אוּן האָבן געוואַרט אויף אוּנדז אין טראָאַס.
6 אוּן נאָך פֶּסח זענען מיר אָפּגעפאָרן פון פיליפי, אוּן אין פינף טעג
אַרום זענען מיר געקומען צוּ זיי קיין טראָאַס, וואוּ מיר זענען
פאַרבליבן זיבן טעג.
7 אוּן אויף דעם ערשטן טאָג נאָך דעם שַׁבָּת, בעת מיר זענען זיך
צוזאַמענגעקומען צוּ ברעכן ברויט, האָט פּאָולוס געערעדט מיט זיי, ווייל
ער האָט בדּעה געהאַט אויף מאָרגן אַוועקצופאָרן; אוּן ער האָט
פאַרצויגן זיין רעדע ביז האַלבער נאַכט. 8 אוּן עס זענען געווען אַ סַך
ליכט אין דעם אויבערשטן חדר, וואוּ מיר זענען געווען פאַרזאַמלט
אינאיינעם. 9 אוּן איינער אַ בָּחור מיטן נאָמען עוטיכוס איז געזעסן אין
דעם פענצטער, אוּן איז אַריינגעפאַלן אין אַ טיפן שלאָף; אוּן בעת
פּאָולוס האָט נאָך לאַנג געערעדט, איז אים שלאָף בייַגעקומען, אוּן ער
איז אַראָפּגעפאַלן פון דעם דריטן שטאָק, אוּן מען האָט אים
אויפגעהויבן אַ טויטן. 10 אוּן פּאָולוס איז אַראָפּגעגאַנגען, אוּן האָט זיך
פאַרבויגן איבער אים, אוּן האָט אים אַרומגענומען, אוּן געזאָגט:
שרעקט אייך ניט, ווארים זיין נשָׁמה איז אין אים. 11 אוּן נאָכדעם ווי
ער איז אַרויפגעגאַנגען, אוּן האָט געבראָכן ברויט, אוּן געגעסן, האָט
ער מיט זיי געערעדט אַ לאַנגע צייט, ביז עס איז געווארן טאָג, אוּן
דערנאָך איז ער אַוועקגעגאַנגען. 12 אוּן זיי האָבן אָפּגעפירט דאָס יינגל
אַ לבעדיקן, אוּן האָבן זיך שטאַרק געטרייסט.
13 אוּן מיר זענען געגאַנגען פאָרויס צוּ דער שיף, אוּן זענען אָפּגעפאָרן
קיין אַסאָס, אוּן האָבן בדּעה געהאַט דאָרט אַריינצונעמען פּאָולוסן;
ווארים אַזוי האָט ער באַשלאָסן, ווייל ער האָט געוואָלט גיין צופיס.
14 אוּן אַז ער האָט אונדז באַגעגנט אין אַסאָס, האָבן מיר אים
אַריינגענומען, אוּן זענען געקומען קיין מיטולענע. 15 אוּן פון דאָרטן
זענען מיר אָפּגעפאָרן, אוּן זענען אויף דעם אַנדערן טאָג געקומען
קעגנאיבער קיאָס; אוּן דעם אַנדערן טאָג האָבן מיר געלאַנדט אין
סאַמאָס; אוּן אַ טאָג שפּעטער זענען מיר געקומען קיין מילעטוס.
16 ווארים פּאָולוס האָט באַשלאָסן פאַרבייַצופּאָרן עפעזוס, כּדי ער זאָל
ניט דאָרפן פאַרברענגען קיין צייט אין אַזיע; מַחמת ער האָט זיך
געאיילט, אויף ווי ווייט מעגלעך, צוּ זיין אין ירוּשָׁלַיִם אויף שבועות.

17 און פון מילעטוס האָט ער געשיקט קיין עפעזוס, און האָט געלאָזט
רופן צו זיך די זקֵנים פון דער קהִילה. 18 און אַז זיי זענען צו אים
געקומען, האָט ער צו זיי געזאָגט:
איר אַליין ווייסט, פון דעם ערשטן טאָג אָן, וואָס איך בין געקימען
קיין אַזיע, ווי‌אַזוי איך האָב מיט אייך פאַרבראַכט די גאַנצע צייט,
19 בעת איך האָב געדינט דעם האַר מיט דעם גאַנצער ענִיוות, און מיט
טרערן, און מיט נסיונות, וואָס זענען מיך באַפאַלן דורך די
פאַרשוווערונגען פון די יידן; 20 ווי איך האָב מיך ניט אָפּגעהאַלטן
פון אָנזאָגן אייך עפעס, וואָס איז ניצלעך, און אייך געלערנט
עפנטלעך, און פון הויז צו הויז, 21 און האָב מֵעיד געווען סיי פאַר יידן,
סיי פאַר גריכן, פונוועגן תשובה צו גאָט, און אֱמונה צו אונדזער האַר
יֵשוּע הַמָשִׁיחַ. 22 און איצט, זעט, איך גיי געבונדן אין דעם גייסט קיין
ירוּשָׁלַיִם, און איך ווייס ניט, וואָס מיך וועט דאָרטן טרעפן; 23 אַחוץ,
וואָס דער רוּחַ־הַקוֹדֶש טוט מיר עדות־זאָגן אין יעדער שטאָט, אַז
קייטן און צָרות וואַרטן אויף מיר. 24 אָבער איך האַלט ניט מיין לעבן
אַזוי טייער פאַר מיר אַליין, ווי דאָס אַז איך זאָל קענען פאַרענדיקן מיין
גאַנג, און די עובדה, וואָס איך האָב מקַבל געווען פון דעם האַר יֵשוּע,
מֵעיד צו זיין די גוטע בשׂורה פונוועגן דעם חֶסֶד פון גאָט.
25 און איצט, זעט, איך ווייס, אַז איר אַלע, צווישן וועמען איך בין
אַרומגעגאַנגען און האָב אָנגעזאָגט דאָס מַלכות, וועט מיין פָּנים מער
ניט זען. 26 דעריבער בין איך מֵעיד פאַר אייך היינטיקן טאָג, אַז איך
בין ריין פון אייער אַלעמענס בלוט. 27 וואָרים איך האָב ניט פאַרמיטן
פאַר אייך אָנצוזאָגן די גאַנצע עֵצה פון גאָט. 28 גיט אַכטונג אויף
זיך אַליין, און אויף דער גאַנצער סטאַדע, איבער וועלכער דער
רוּחַ־הַקוֹדֶש האָט אייך געמאַכט פאַר אויפזעער, צו פיטערן די עדה פון
גאָט, וואָס ער האָט זיך געקויפט מיט זיין אייגן בלוט. 29 איך ווייס, אַז
נאָך מיין אַוועקגיין, וועלן בייזע וועלף אַריין צווישן אייך, און ניט
שוינען די סטאַדע; 30 און פון צווישן אייך אַליין וועלן אויפשטיין
מענטשן, וועט וועלן רעדן פאַרקערטע זאַכן, אָפּצויציען די תַלמידים
נאָך זיך. 31 דעריבער, גיט אַכטונג און געדענקט, אַז אין מֶשך פון
דריי יאָר

האָב איך ניט אויפגעהערט צו ווארענען יעדן איינעם מיט טרערן טאָג און
גאַכט. 32 און איצט לאָז איך אייך אויף גאָטס באַראָטן, און צו דעם ווארט
פון זיין חֶסד, וואָס איז בכוח אייך אויפצובויען, און צו געבן אייך די
ירושה צווישן אַלע די, וואָס זענען געהיילט. 33 איך האָב ניט געגלוסט
קיין שום מענטשנס זילבער, אָדער גאָלד, אָדער קליידונג. 34 איר אַליין
וויסט, אַז די דאָזיקע הענט האָבן געדינט פאַר מיינע באַדערפענישן, און
פאַר די, וואָס זענען געווען מיט מיר. 35 אין אַלצדינג האָב איך אייך
געוויזן אַ ביישפיל, אַז מיט אַרבעט אויף אָזאַ מין אופן, דאַרפט איר
העלפן די שוואַכע, און צו געדענקען די רייד פון דעם האַר יֵשוּעַ, וואָס ער
האָט געזאָגט: ס׳איז בעסער צו געבן, ווי צו נעמען.
36 און נאָכדעם ווי ער האָט דאָס געזאָגט, האָט ער געגייגט זיינע קני און
מיט זיי אַלע מִתפַּלֵל געווען. 37 און זיי האָבן אַלע ביטער געווויינט, און
זענען געפאַלן פֿאָלופֿסן אויפן האַלדז און האָבן אים געקושט, 38 און מער
פון אַלץ האָבן זיי זיך מצַער געווען פונווענען דעם ווארט, וואָס ער האָט
געזאָגט, אַז זיי וועלן זיין פָּנים מער ניט זען. און זיי האָבן אים באַגלייט
אויף זיין וועג צו דער שיף.
כא און עס איז געווען, אַז נאָכדעם ווי מיר האָבן זיך אָפגעשיידט פון זיי
און זענען אַוועקגעפאָרן מיט אַ שיף, זענען מיר מיט אַ גלייכן וועג
געקומען קיין קאָס, און דעם אַנדערן טאָג קיין ראָדאָס, און פון דאָרטן
קיין פאַטאַראַ. 2 און אַזוי־ווי מיר האָבן געפונען אַ שיף, וואָס איז געגאַנגען
קיין פעניקיע, זענען מיר אַריַינגעגאַנגען און זענען אָפגעפאָרן. 3 און
נאָכדעם ווי מיר האָבן געזעענט און געזען קיפֿרוס, און עס געלאָזן צו דער
לינקער זייט, זענען מיר געפאָרן קיין סיריע, און זענען אָנגעקומען קיין
צור, וואָרים דאָריטן האָט די שיף געדאַרפט אויסלאָדן איר מַשׂא. 4 און אַז
מיר האָבן געפונען די תַּלמידים, זענען מיר דאָרטן פאַרבליבן זיבן טעג.
און זיי האָבן געזאָגט צו פאָולוסן דורך דעם רוּחַ־הַקוֹדֶשׁ, אַז ער זאָל ניט
אַרויפגיין קיין ירושָׁלַיִם. 5 און עס איז געווען, אַז נאָכדעם ווי מיר האָבן
פאַרפילט די טעג, האָבן מיר אַוועקגעצויגן און זענען געגאַנגען אויף
אונדזער וועג; און זיי אַלע האָבן אונדז באַגלייט מיט זייערע ווייבער און
קינדער, ביז מיר זענען אַרויס פון דער שטאָט. און מיר האָבן געקניט ביים
יַם־ברעג און מִתפַּלֵל געווען, און האָבן זיך געזעגנט איינער מיטן אַנדערן.
6 דערנאָך זענען מיר אַריַינגעגאַנגען אין דער שיף, און זיי האָבן זיך
אומגעקערט אַהיים.
7 און אַז מיר האָבן פאַרענדיקט די נסיעה פון צור, זענען מיר אָנגעקומען
קיין עַכּו, און האָבן אָפגעגעבן שָׁלום די ברידער, און זענען פאַרבליבן מיט
זיי אַ טאָג. 8 און אויף מאָרגן האָבן מיר אַוועקגעצויגן, און זענען געקומען
קיין קֵיסַריה, און מיר זענען אַריַינגעגאַנגען אין דעם הויז פון פיליפּוסן,

דעם בַּעל־מַבשׂר, וואָס איז געווען איינער פּון די זיבן, אוּן זענען פַאַרבּליבן מיט אים. 9 אוּן ער האָט געהאַט פּיר טעכטער, בּתוּלות, וואָס האָבן נבּיאות געזאָגט. 10 אוּן בּעת מיר זענען דאָרטן געווען עטלעכע טעג, איז אַראָפּגעקומען פּון יהוּדה איינעד אַ נָבּיא מיטן נאָמען אַגאַבּוס. 11 אוּן ער איז געקומען צוּ אוּנדז, אוּן האָט גענומען פּאָולוסעס גאַרטל, אוּן האָט זיך געבּונדן זיינע אייגענע פיס אוּן הענט, אוּן האָט געזאָגט: דאָס זאָגט דער רוּחַ־הַקוֹדֶשׁ: אַזוי וועלן די יידן אין ירוּשָׁלַיִם בּינדן דעם מענטשן, וואָס האָט דעם דאָזיקן גאַרטל, אוּן וועלן אים איבערענטפערן אין די הענט פּון די גוֹיִים. 12 אוּן אַז מיר האָבן דאָס געהערט, האָבן מיר אוּן די מענטשן פּון יענעם אָרט אים געבעטן, ניט אַרויפצוגיין קיין ירוּשָׁלַיִם. 13 דעמאָלט האָט פּאָולוס געענטפערט: וואָס טוט איר, וואָס וויינט איר אוּן צעברעכט מיר מיין האַרץ? וואָרים איך בין אָנגעבּרייט ניט נאָר געבּונדן צוּ ווערן, נייערט אויך צוּ שטאַרבן אין ירוּעָלַיִם פּונוועגן דעם נאָמען פּון דעם האַר יֵשׁוּעַ. 14 אוּן אַז ער האָט זיך ניט גלאָזט איבערערעדן, האָבן מיר אויפגעהערט, אוּן געזאָגט: דער רָצון פּון גאָט זאָל געשען.

15 אוּן נאָך די דאָזיקע טעג האָבן מיר גענומען אוּנדזערע זאַכן, אוּן זענען אַרויפגעגאַנגען קיין ירוּשָׁלַיִם. 16 אוּן סע זענען מיט אוּנדז אויך געגאַנגען עטלעכע תַּלמידים פּון קֵיסַריה, וואָס האָבן אוּנדז געפּירט צוּ מנאַסאָנען פּון קיפּרוס, אַן אַלטער תַּלמיד, בּיי וועמען מיר האָבן געזאָלט איינשטיין.

17 אוּן אַז מיר זענען געקומען קיין ירוּשָׁלַיִם, האָבן די ברידער אוּנדז מקַבּל־פָּנים געווען מיט שִׂמחה. 18 אוּן אויף דעם אַנדערן טאָג איז פּאָולוס מיט אוּנדז אַריינגעגאַנגען צוּ יַעקבן; אוּן אַלע זקֵנים זענען אַהין געקומען. 19 אוּן נאָכדעם ווי ער האָט זיי געגעבן שָׁלום־עליכם, האָט ער דערציילט בַּאריכות, וואָס גאָט האָט דורך זיין עוֹבדה געטאָן צווישן די אוּמות־הָעוֹלם. 20 אוּן בּעת זיי האָבן דאָס געהערט, האָבן זיי געלויבּט גאָט; אוּן זיי האָבן צוּ אים געזאָגט: דוּ זעסט, ברוּדער, וויפל טויזנטער יידן עס זענען פַאַראַן, וואָס גלויבּן, אוּן זיי זענען אַלע קַנאים פאַר דער תּוֹרה; 21 אוּן מע האָט זיי מוֹדיע געווען וועגן דיר, אַז דוּ לערנסט אַלע יידן, וואָס זענען צווישן די אוּמות־הָעוֹלם, אָפּצוקערן זיך פּון משֶׁה, מיט דעם, וואָס דוּ זאָגסט זיי, אַז זיי זאָלן ניט מַל זיין זייערע קינדער, אוּן אויך ניט לעבּן נאָך די חוּקים פּון דער תּוֹרה. 22 בּכֵן, וואָס זאָלן מיר טאָן? זיי וועלן אַוודאי הערן, אַז דוּ ביסט געקומען. 23 טוּ דעריבּער דאָס, וואָס מיר זאָגן דיר: מיר האָבן פּיר מענטשן, וואָס

האָבן אַ נֵדר אויף זיך; 24 נעם די דאָזיקע און רייניק דיך מיט זיי, און
נעם אויף זיך די הוֹצָאות פאַר זיי, אַז זיי זאָלן זיך קענען אָפּגאָלן
זייערע קעפּ; און אַלע וועלן וויסן, אַז דאָס, וואָס זיי האָבן געהערט
וועגן דיר, איז ניט אֶמת, נייערט אַז אויך דוּ אַליין גייסט אויפן דֶרֶך
צַדיקים, און היטסט אָפּ די תּוֹרה. 25 און וואָס שַׁייך די גלייביקע גויים,
האָבן מיר געשריבן, און גוֹזר געווען, אַז זיי זאָלן זיך אָפּהאַלטן פון
דעם, וואָס מע האָט מַקריב געווען צוּ אָפּגעטער, און פון בלוּס, און
פון וואָס ס׳איז דערוואָרגן געוואָרן, און פון זנוּת. 26 דעמאָלט האָט
פּאָולוּס גענוּמען די מענטשן, און אויף דעם אַנדערן טאָג האָט ער זיך
גערייניקט מיט זיי, און איז געגאַנגען אין דעם בֵּית־הַמִקדש אַריין,
כּדי צוּ געבן צוּ וויסן, ווען סע וועלן דערפילט ווערן די טעג פון
זייער רייניקוּנג, און דער קָרבן וועט געבראַכט ווערן פאַר יעדן איינעם
פון זיי.
27 און נאָכדעם ווי די זיבן טעג האָבן זיך שוין געהאַט כּמַעט
פאַרענדיקט, האָבן די ייִדן פון אַזיע אויפגעהעצט דאָס גאַנצע פאָלק,
בעת זיי האָבן אים געזען אין בֵּית־הַמִקדש, און האָבן אויסגעשטרעקט
זייערע הענט אויף אים, 28 און האָבן געשריגן: מענטשן פון יִשׂרָאל,
העלפט! דאָס איז דער מאַן, וואָס לערנט אַלע מענטשן אוּמעטוּם
אַנטקעגן דעם פאָלק ישראל און דער תּוֹרה און דעם דאָזיקן הייליקן
אָרט; און חוּצדעם האָט ער אויך געבראַכט גריכן אין בֵּית־הַמִקדש
אַריין, און האָט מחַלֵל געווען דעם דאָזיקן מָקוֹם־קָדוש. 29 וואָרים זיי
האָבן פריער געזען מיט אים אין שטאָט טראָפימוּסן, דעם עפעזער, און
האָבן געמיינט, אַז פּאָולוּס האָט אים אַריינגעבראַכט אין בֵּית־הַמִקדש.
30 און די גאַנצע שטאָט האָט געטוּמלט, און דאָס פאָלק איז זיך
צוּנויפגעלאָפן; און זיי האָבן אָנגענוּמען פּאָולוּסן, און האָבן אים
אַרויסגעשלעפּט פון דעם בֵּית־הַמִקדש; און די טויערן זענען תֵּיכּף
געשלאָסן געוואָרן. 31 און בעת זיי האָבן אים געוואָלט טייטן, איז
אָנגעקוּמען אַ ידִיעה צוּם טריבּוּן פון דער קאָהוֹרטע, אַז גאַנץ ירוּשָׁלַיִם
איז אין גערוּדער. 32 און ער האָט תֵּיכּף גענוּמען זעלנער און
קֶנטוּריוֹנים, און איז אַראָפּגעלאָפן צוּ זיי. און אַז זיי האָבן דערזען דעם
טריבּוּן און די זעלנער, האָבן זיי אויפגעהערט צוּ שלאָגן פּאָולוּסן.
33 און דער טריבּוּן איז צוּגעגאַנגען, און האָט אים אָנגענוּמען, און
באַפוילן מען זאָל אים בינדן מיט צוויי קייטן, און געפרעגט, ווער ער
איז, און וואָס ער האָט געטאָן. 34 און טייל פון דעם פאָלק האָבן
געשריגן איין זאַך, און טייל עפּעס אַנדערש; און אַזוֹיווי ער האָט
צוּליב דעם געטוּמל ניט געקענט דערניין

קיין טאָלק, האָט ער באַפוילן, אים צו ברענגען אין דער פעסטונג אַריין. 35 און בעת ער איז צוגעקומען צו די טרעפ, האָבן די זעלנער אים געטראָגן צוליב דעם צאָרן פון דעם עולם; 36 ווארים די מאַסע איז נאָכגעגאַנגען, און האָט געשריגן: אַוועק מיט אים!

37 און בעת פאָולוס האָט געזאָלט אַרייַנגעבראַכט ווערן אין דער פעסטונג, האָט ער געזאָגט צום טריבון: מעג איך דיר עפּעס זאָגן? און ער האָט געזאָגט: קענסטו גריכיש? 38 ביסטו דען ניט דער מצרי, וואָס האָט ניט לאַנג צוריק געמאַכט אַ מרידה, און האָט אַרויסגעפירט אין דער מדבר אַריין די פיר טויזנט ליַט פון די רוצחים? 39 אָבער פאָולוס האָט געזאָגט: איך בין אַ ייִד פון טאַרסוס אין קיליקיע, אַ תּושב פון אַן אָנגעזעענער שטאָט; און איך בעט דיך, גיב מיר דערלויבעניש צו רעדן צום פאָלק. 40 און אַז ער האָט אים געגעבן דערלויבעניש, האָט פאָולוס, ווי ער איז אַזוי געשטאַנען אויף די טרעפ, אַ מאַך געטאָן מיט דער האַנט צום פאָלק. און נאָכדעם ווי עס איז געוואָרן זייער שטיל, האָט ער גערעדט צו זיי אויף לָשון־קוֹדֶש, אַזוי צו זאָגן:

כב ברידער און פאָטערס, הערט אויס די פאַרטיידיקונג, וואָס איך מאך איצט פאַר אייך.

2 און בעת זיי האָבן געהערט, אַז ער רעדט צו זיי אויף לָשון־קוֹדֶש, זענען זיי געווארן נאָך שטילער. און ער האָט געזאָגט:

3 איך בין אַ ייִד, געבוירן אין טאַרסוס פון קיליקיע, אָבער דערצויגן אין דער דאָזיקער שטאָט, ביי די פיס פון גַמליאֵל, געלערנט לויט די דִקדוּקֵי־עֲניות פון דער תּורה פון אונדזערע אָבות, און בין געווען אַ קַנאַי פון גאָטס־וועגן, פונקט ווי איר אַלע זענט אין דעם היינטיקן טאָג. 4 איך האָב גערוֹדפט דעם דאָזיקן דֶרך ביז צום טויט, און האָב געבונדן און איבערגעענטפערט צו תּפיסה סיי מענער און סיי פרויען, 5 אַזוֹיווי דער כֹהן־גָדול און דער גאַנצער שטאַנד פון די זקֵנים קענען אויף מיר עֵדות־זאָגן, פון וועמען איך האָב באַקומען בריוו צו די ברידער, און האָב געצויגן קיין דַמֶשֶׂק צו ברענגען אויך די, וואָס זענען דאָרטן געווען, געבונדן קיין ירושָלַיִם, כּדי זיי זאָלן באַשטראָפט ווערן. 6 און עס איז געווען, בעת איך בין געווען אויף מיין נסיעה, און האָב מיך דערנענטערט צו דַמֶשֶׂק, האָט אין מיטן טאָג פּלוצים געשיינט אַרום מיר אַ גרויס ליכט פון הימל. 7 און איך בין געפאַלן צו דער ערד, און האָב געהערט אַ קול זאָגן צו מיר: שָׁאוּל שָׁאוּל, פאַרוואָס רודֶפסטו מיך? 8 און איך האָב געענטפערט: ווער ביסטו, האַר? און ער האָט צו מיר געזאָגט: איך בין יֵשוּע הַנוֹצרי, וועמען דו רודֶפסט. 9 און די, וואָס זענען מיט מיר געווען,

האָבן געזען דאָס ליכט, נאָר זיי האָבן ניט געהערט דאָס קול, וואָס האָט צו מיר
געערעדט. 10 אוּן איך האָב געזאָגט: וואָס זאָל איך טאָן, האַר? אוּן דער האַר
האָט צו מיר געזאָגט: שטיי אויף, אוּן גיי קיין דַמֶשֶׂק, אוּן דאָרט וועט דיר
געזאָגט ווערן פונוועגן אַלצדינג, וואָס איז באַשטימט פאַר דיר צו טאָן. 11 אוּן
אַזוֹיווי איך האָב ניט געקאָנט זען צוליב דעם גלאַנץ פון יענעם ליכט, בין איך
געפירט געוואָרן ביי דער האַנט פון די, וואָס זענען מיט מיר געווען, אוּן בין
געקומען קיין דַמֶשֶׂק.
12 אוּן אייניר חַנַניָה, אַ פרומער מענטש לוֹיט דער תּוֹרה, מיט אַ גוטן שֵם
צווישן אַלע יידן, וואָס האָבן דאָרטן געוואוינט, 13 אוּז געקומען צו מיר, אוּן
בעת ער איז געשטאַנען לעבן מיר, האָט ער צו מיר געזאָגט: ברודער שָאוּל,
באַקוּם דיין ראיה! אוּן אין יענער סאַמע שָעה האָב איך באַקומען מיין ראיה אוּן
אים געזען. 14 אוּן ער האָט געזאָגט: דער גאָט פון אונדזערע אָבות האָט דיך
אויסדערוויילט צו וויסן זיין רָצון, אוּן צו זען דעם צַדיק, אוּן צו הערן אַ קוֹל פון
זיין מויל; 15 וואָרים דו ווסט זיין פאַר אים אַן עֵדות פאַר אַלע מענטשן
פונוועגן דעם, וואָס דו האָסט געזען אוּן געהערט. 16 אוּן איצט, פאַרוואָס
זאַמסטו דיך? שטיי אויף, אוּן ווער געטוֹבלט, אוּן וואַש אָפּ דיינע חַטָאים, אוּן
רוּף אָן זיין נאָמען.
17 אוּן עס איז געווען, אַז נאָכדעם ווי איך האָב מיך אומגעקערט קיין ירוּשָלַים,
אוּן בשָעת איך האָב מִתפַּלֵל געווען אין דעם בֵּית־הַמִקדש, בין איך אַריַינגעפאַלן
אין אַ דרימל, 18 אוּן האָב אים געזען זאָגן צו מיר: אייל דיך, אוּן גיי געשווינד
אַרויס פון ירוּשָלַים, וואָרים זיי וועלן ניט אָננעמען דיין עֵדות וועגן מיר. 19 אוּן
איך האָב געזאָגט: האַר, זיי אַליין ווייסן, אַז איך האָב איינגעזעצט אין תּפיסה,
אוּן אין יעדער שוּל געגעבן מַלקות די, וואָס האָבן געגלויבט אין דיר. 20 אוּן
בעת עס איז פאַרגאָסן געוואָרן דאָס בלוּט פון סטעפאַנוסן, דיין עֵדות, בין איך
אויך געשטאַנען דערביי, אוּן האָב מַסכים געווען, אוּן געטאָן היטן די מַלבושים
פון די, וואָס האָבן אים געהַרגעט. 21 אוּן ער האָט צו מיר געזאָגט: גיי; וואָרים
איך וועל דיך אַוועקשיקן ווייט פונדאַנען צו די גויים.
22 אוּן זיי האָבן אים אויסגעהערט ביז צו דעם דאָזיקן וואָרט; אוּן זיי האָבן
אויפגעהויבן זייער קול, אוּן געזאָגט: פאַרטיליקן זאָל מען אַזאַ מענטשן פון
דער ערד! וואָרים עס איז ניט כּדאי, אַז ער זאָל לעבן. 23 אוּן בעת זיי האָבן
געשריגן, אוּן האָבן אַראָפגעוואָרפן זייערע מַלבושים, אוּן געשליידערט שטויב
אין דער לופטן, 24 האָט דער טריבּון באַפוילן, אַז ער זאָל געבראַכט ווערן אין
דער פעסטונג אַריין, אוּן געהייסן, אַז ער זאָל אויסגעפאָרשט ווערן דורך
מַלקות, כּדי ער זאָל וויסן די סיבּה, פאַרוואָס זיי האָבן אַזוי געשריגן קעגן אים.
25 אוּן נאָכדעם ווי זיי האָבן אים געבונדן מיט די רימענס, האָט פאָולוס געזאָגט
צו דעם קֶנטוריוֹן, וואָס איז דערביי געשטאַנען: צי איז עס רעכט פאַר אייך צו
שמייסן אַ מענטשן, וואָס איז

אַ רוימער, אוֹן ניט קיין פּאַרמשפּטער? 26 אוֹן אַז דער קֶנטוּריוֹן האָט דאָס געהערט, איז ער געגאַנגען צום טריבוּן, אוֹן האָט צו אים געזאָגט: וואָס וועסטו טאָן? וואָרים דער דאָזיקער מאַן איז אַ רוימער! 27 אוֹן דער טריבוּן איז געקומען צו גיין, אוֹן האָט צו אים געזאָגט: זאָג מיר, ביסטו אַ רוימישער בירגער? האָט ער געזאָגט: יאָ. 28 אוֹן דער טריבוּן האָט געענטפערט: מיט אַ סך געלט האָב איך מיר איינגעקויפט דאָס דאָזיקע בירגער־רעכט. אוֹן פּאָולוס האָט געזאָגט: אָבער איך בין דערין געבוירן געוואָרן. 29 דעמאָלט האָבן די, וואָס זענען געווען גרייט אים אויסצופּאָרשטן, אים תּיכף אָפּגעלאָזט; אוֹן אויך דער טריבוּן האָט מוֹרא באַקומען, וועל ער איז געוואָר געוואָרן, אַז ער איז אַ רוימער, אוֹן מחמת ער האָט אים געבונדן.

30 אוֹן אויף מאָרגן, ווייל ער האָט געוואָלט דערגיין אויף זיכער פאַרוואָס ער איז פון די יידן אָנגעקלאָגט געוואָרן, האָט ער אים באַפרייט, אוֹן האָט באַפוילן די ראָשי־כֹּהֲנים אוֹן דעם גאַנצן סַנהֶדרין זיך צונויפצוקומען, אוֹן האָט אַראָפּגעבראַכט פּאָולוסן אוֹן אים אַוועקגעשטעלט פאַר זיי.

כג אוֹן פּאָולוס האָט באַהעפט זיינע אויגן אויף דעם סַנהֶדרין, אוֹן געזאָגט: ברידער, איך האָב ביז דעם היינטיקן טאָג געלעבט פאַר גאָט מיט אַ ריין געוויסן. 2 אוֹן דער כֹּהן־גָּדול חַנַניָה האָט באַפוילן די, וואָס זענען לעבן אים געשטאַנען, אים צו שלאָגן אינעם מויל. 3 דעמאָלט האָט פּאָולוס צו אים געזאָגט: גאָט זאָל דיך שלאָגן, דו געקאַלכטע וואַנט! אוֹן דו זיצסט, מיך צו משפּטן לויט דער תּוֹרה, אוֹן באַפעלסט, מיך צו שלאָגן להֵיפּך דער תּוֹרה? 4 אוֹן די, וואָס זענען געשטאַנען דערביי, האָבן געזאָגט: דו לעסטערסט גאָטס כֹּהן־גָּדול? 5 אוֹן פּאָולוס האָט געזאָגט: איך האָב ניט געוואוסט, ברידער, אַז ער איז דער כֹּהן־גָּדול; וואָרים סע שטייט געשריבן: דו זאָלסט ניט רעדן שלעכטס אויף אַ נָשִׂיא פון דיין פאָלק.[1]

6 אוֹן וועל פּאָולוס האָט באַמערקט, אַז איין צַד זענען צדוקים, אוֹן דער אַנדערער פּרושים, האָט ער אויסגערופן צו דעם סַנהֶדרין: ברידער, איך בין אַ פּרושי, אַ בֶּן־פּרושי; איך ווער געמשפט פונוועגן דער האָפענונג פון תּחִית־הַמֵּתים. 7 אוֹן בעת ער האָט דאָס געזאָגט, האָט זיך אויפגעהויבן אַ מַחלוקה צווישן די פּרושים אוֹן די צדוקים; אוֹן די פאַרזאַמלונג איז געווען צעטיילט. 8 וואָרים די צדוקים זאָגן, אַז ס׳איז ניטאָ קיין תּחִית־הַמֵּתים, ניט קיין מַלאַך, ניט קיין גייסט; די פּרושים אָבער זענען מודה אין ביידע. 9 אוֹן סע האָט זיך אויפגעהויבן אַ גרויס געשריי; אוֹן טייל פון די סוֹפרים

[1] שמות כב, 27.

פון דער פרוּשים־כּיתּה האָבן זיך אויפגעשטעלט, און האָבן זיך מתּוכּח געווען, אַזוי צו זאָגן: מיר געפינען ניט קיין שום שלעכטס אין דעם דאָזיקן מענטשן; און וואָס איז, אויב אַ גייסט האָט גערעדט צו אים, אָדער אַ מַלאך? 10 און אַז סע האָט זיך אויפגעהויבן אַ גרויסע מַחלוֹקה, האָט דער טריבּון מוֹרא געהאַט, טאָמער וועלן זיי פּאָולוֹסן צערייסן אויף שטיקער, און ער האָט באַפוילן די זעלנער אַראָפּצוגיין און אים נעמען מיט געוואַלט פון צווישן זיי, און אים ברענגען אין דער פעסטונג אַריין.

11 און אין יענער נאַכט איז דער האַר געשטאַנען לעבן אים, און האָט געזאָגט: זיי געשטאַרקט; אווּאָרים אַזוֹיווי דו האָסט עדות געזאָגט פונוועגן מיר אין ירוּשָׁלַיִם, אַזוי מוזסטו אויך עדות זאָגן אין רוים.

12 און אַז עס איז טאָג געוואָרן, האָבן זיך די יידן צוזאַמענגענומען אינאיינעם, און האָבן זיך געבונדן מיט אַ שבוּעה, אַז זיי וועלן ניט עסן אָדער טרינקען, ביז זיי וועלן ניט הַרגענען פּאָולוֹסן. 13 און מער פון פערציק זענען עס געווען, וואָס האָבן געמאַכט די דאָזיקע פאַרשוווערונג. 14 און זיי זענען געקומען צו די ראָשי־כֹּהַנים און די זקֵנים, און האָבן געזאָגט: מיר האָבן זיך געבונדן מיט אַ שבוּנה גאָרניט טוֹעם צו זיין, ביז מיר וועלן ניט הַרגענען פּאָולוֹסן. 15 און דעריבער טוט איר מיט דעם סַנהֶדרין מוֹדיע זיין דעם טריבּון, אַז ער זאָל אים אַראָפּברענגען צו אייך, גלייך איר וואָלט וועלן אויספֿאָרשטן זיין מִשפּט אַ סָך גענויער; און מיר זענען גרייט אים צו הַרגענען, נאָך איידער ער וועט זיך דערנענטערן צו אייך.

16 און פּאָולוֹסעס שוועסטערן־זון האָט געהערט פון זייער לאָיערונג, און ער האָט גענעענט, און איז אַריינגעגאַנגען אין דער פעסטונג, און האָט עס דערציילט פּאָולוֹסן. 17 און פּאָולוֹס האָט גערופֿן צו זיך איינעם פון די קֶנטוּריוֹנים, און האָט געזאָגט: ברענג דעם דאָזיקן בָּחור צום טריבּון, וואָרים ער האָט אים עפּעס צו דערציילן. 18 און ער האָט אים גענומען, און האָט אים געבראַכט צום טריבּון, און געזאָגט: פּאָולוֹס, דער געפאַנגענער, האָט מיך גערופֿן צו זיך, און האָט מיך געבעטן צו ברענגען דעם דאָזיקן בָּחור צו דיר, מַחמת ער האָט דיר עפּעס צו דערציילן. 19 און דער טריבּון האָט אים אָנגענומען ביי דער האַנט, און אַז ער איז מיט אים אָפּגעגאַנגען אָן אַ זייט, האָט ער אים געפרעגט: וואָס איז עס, וואָס דו האָסט מיר צו דערציילן? 20 און ער האָט געזאָגט: די יידן האָבן אָפּגערעדט דיך צו בעטן, אַראָפּצוברענגען מאָרגן פּאָולוֹסן צו דעם סַנהֶדרין, גלייך ווי זיי וואָלטן וועלן עפּעס פּאַרשטן פונוועגן אים אַ סָך גענויער. 21 דו טו זיי דעריבער ניט נאָכגעבן; וואָרים עס לאָיערן אויף אים מער ווי פערציק מענטשן פון זיי, וואָס האָבן זיך געבונדן

מיט אַ שבוּעה ניט צוּ עסן אוּן ניט צוּ טרינקען, ביז זיי וועלן אים ניט
האָבן געהַרגעט; אוּן זיי זענען איצט גרייט, בעת זיי וואַרטן אויף
דער הַבטָחה פון דיר. 22 אוּן דער טריבּוּן האָט געלאָזט גיין דעם בָּחור,
אוּן אים באַפוילן: דערצייל ניט קיינעם, אַז דוּ האָסט מיר דאָס געגעבּן
צוּ וויסן.
23 אוּן ער האָט גערוּפן צוּ זיך צוויי פון די קֶנטוּרוֹנים, אוּן האָט
געזאָגט: האַלט אָנגעגרייט אין דער דריטער שָׁעה דער נאַכט צוויי
הוּדערט זעלנער צוּ גיין קיין קֵיסַריה, אוּן זיבּעציק רייטער, אוּן
שפּיִזנטרעגער צוויי הוּנדערט. 24 אוּן ער האָט באַפוילן צוּ באַזאָרגן
לאַסט בהֵמות, כּדי אַרויפצוּזעצן פּאָלוּסן אויף זיי, אוּן אים ברענגען
אין זיכערהייט צוּ פעליקסן, דעם פּראָקאָנסוּל. 25 אוּן ער האָט געשריבּן
אַ בריוו, לויט דעם שטייגער:
26 קלאַוּדיוּס ליזיאַס צוּ דעם חָשוּבסטן פּראָקאָנסוּל פּעליקס, אַ גריס.
27 דער דאָזיקער מאַן איז געכאַפּט געוואָרן דוּרך די ייִדן, אוּן האָט שוין
געזאָלט פון זיי געטייט ווערן, ווען איך בין געקוּמען אויף זיי מיט די
זעלנער אוּן האָבּ אים אָפּגעראַטעוועט, ווייל איך בין געוואָר געוואָרן,
אַז ער איז אַ רוימער. 28 אוּן אַזוֹיווי איך האָבּ געוואָלט וויסן די סִיבּה,
פאַרוואָס זיי האָבּן אים באַשוּלדיקט, האָבּ איך אים אַראָפּגעבּראַכט צוּ
זייער סַנהֶדרין; 29 אוּן איך האָבּ געפוּנען, אַז ער ווערט באַשוּלדיקט
וועגן פראַגעס פון זייער רעליגיע, אוּן אַז עס איז ניטאָ קיין
באַשוּלדיקוּנג קעגן אים, וואָס איז ווערט דעם טויט, אָדער קייטן.
30 אוּן נאָכדעם ווי עס איז מיר אָנגעוויזן געוואָרן, אַז אַ פאַרשווערוּנג
ווערט געמאַכט קעגן דעם מאַן, האָבּ איך אים גלייך געשיקט צוּ דיר,
אוּן האָבּ באַפוילן זיינע באַשוּלדיקער צוּ רעדן קעגן אים פאַר דיר.
31 אוּן די זעלנער האָבּן גענוּמען פּאָולוּסן, לויט ווי עס איז זיי באַפוילן
געוואָרן, אוּן האָבּן אים געבּראַכט ביינאַכט קיין אַנטיפּאַטריס. 32 אוּן
אויף מאָרגן האָבּן זיי געלאָזט די רייטער גיין מיט אים, אוּן האָבּן זיך
אוּמגעקערט צוּ דער פעסטוּנג. 33 אוּן אַז זיי זענען געקוּמען קיין
קֵיסַריה, האָבּן זיי איבּערגעגעבּן דעם פּראָקאָנסוּל דעם בריוו, אוּן אויך
פירגעשטעלט פאַר אים פּאָולוּסן. 34 אוּן נאָכדעם ווי ער האָט אים
געלייענט, האָט ער געפרעגט פון וואָסער מדִינה ער איז; אוּן אַז ער
האָט געהערט, אַז ער איז פון קיליקיע, 35 האָט ער געזאָגט: איך וועל
דיך אויסהערן ווען דיינע באַשוּלדיקער וועלן אויך אַהער קוּמען; אוּן
ער האָט באַפוילן, אים צוּ האַלטן אין הוֹרדוסעס בֵּית־הַמִשפּט.

כד און אין פינף טעג אַרום האָט אַראָפּגענידערט חַנַניָה דער כֹּהן־גָדול
מיט עטלעכע זקֵנים, און אַ רעדנער, איינער טערטולוס; און זיי האָבן
גערעדט צום פּראָקאָנסול קעגן פּאָולוסן. 2 און נאָכדעם ווי ער איז
גערופן געוואָרן, האָט טערטולוס אים אָנגעהויבן צו באַשולדיקן, אַזוי
צו זאָגן:
פאַר דעם גרויסן שָׁלום וואָס מיר טוען געניסן, האָבן מיר דיר צו
פאַרדאַנקען, און דורך דיין הַשגָחה זענען אַ סַך אויסבעסערונגען
געמאַכט געוואָרן פאַר דעם דאָזיקן פאָלק, 3 און מיר נעמען דאָס אָן
אויף אַלע אוֹפַנים און אין אַלע מקוֹמות, חָשובסטער פעליקס, מיט
דער גאַנצער דאַנקבאַרקייט. 4 און כּדי איך זאָל דיך ניט ווייטער
באַלעסטיקן, בעת אין דיך, אין דיין גרויס באַגנעדיקונג אונדז
אויסצוהערן בקִיצור. 5 וואָרים מיר האָבן געפונען דעם דאָזיקן מענטשן
פאַר אַ שעדלעכן יונג, אַן אויפרייצער פון מרִידות צווישן אַלע ייִדן
איבער דער גאָנצער וועלט, און אַן אָנפירער פון דער כִּיתּה פון די
נוֹצרים; 6 ער האָט אַפילו געפּרואווט מחַלֵל זיין דאָס בֵּית־הַמִקדש, נאָר
מיר האָבן אים געכאַפּט, און האָבן אים געוואָלט מִשפּטן לויט אונדזער
תּוֹרה. 7 אָבער דער טריבון ליזיאַס איז געקומען, און האָט אים מיט
גרויס געוואַלט אַריסגענומען פון אונדזערע הענט, און האָט באַפוילן
זיינע באַשולדיקער צו קומען פאַר דיר. 8 פון אים וועסטו קענען
געוואָר ווערן, דורך אויספאָרשטן אים אַליין, פונוועגן די דאָזיקע אַלע
זאַכן, וועגן וואָס מיר באַשולדיקן אים. 9 און די ייִדן זענען אויך
צוגעשטאַנען, און האָבן פאַרזיכערט, אַז אַזוי איז עס טאַקע.
10 און נאָכדעם ווי דער פּראָקאָנסול האָט צו אים אַ וואונק געטאָן צו
רעדן, האָט פּאָולוס געענטפערט:
ווייל איך ווייס, אַז דו ביסט שוין אַ סַך יאָרן אַ שופט ביי דעם דאָזיקן
פאָלק, טו איך מיך דעריבער גערן פאַרטיידיקן. 11 וואָרים דו קענסט
אויסגעפינען, אַז ס׳איז ניט מער ווי צוועלף טעג, זינט איך האָב עוֹלה־
רֶגל געווען, תּפִילה צו טאָן אין ירושָׁלַיִם. 12 און זיי האָבן מיך ניט
געפונען זיך מִתווַכֵּחַ זיין מיט עמיצן, אָדער אויפרייצן אַ הַמוֹן, ניט אין
דעם בֵּית־הַמִקדש, ניט אין די שולן, אויך ניט אין דער שטאָט. 13 זיי
קענען דיר אויך ניט ברענגען קיין ראַיה וועגן די זאַכן פון וועלכע זיי
באַשולדיקן מיך אַצינד. 14 נאָר דאָס דאָזיקע בין איך מיך מוֹדה פאַר
דיר, אַז לויט דעם וועג, וואָס זיי רופן אָן אַ כִּיתּה, טו איך דינען דעם
גאָט פון אונדזערע אָבות,

אוֹן טוּ גלויבן אין אַלצדינג, וואָס סע שטייט געשריבן אין דער תּוֹרה
אוֹן אין די נביאים; 15 אוֹן איך האָב בטָחון צוּ גאָט, אַז סע וועט זיין
תּחַיַת־הַמֵּתים, סיי פּוֹן די צַדיקים אוֹן סיי פּוֹן די רשָׁעים, וואָס זיי אַליין
טוּען אויך אָננעמען. 16 דערבּיי באַמי איך מיך תָּמיד צוּ האָבן אַ ריין
געוויסן פאַר גאָט אוֹן פאַר מענטשן. 17 אוֹן נאָך עטלעכע יאָר בין איך
געקוּמען צוּ ברענגען פאַר מיין פאָלק נדָבות אוֹן קָרבָּנות; 18 אוֹן בּיי
דעם האָבן זיי מיך געפּונען געריניקט אין דעם בֵּית־הַמִקדש, ניט מיט
קיין הַמוֹן, אויך ניט מיט קיין געטומל; אָבער דאָרט זענען געווען
עטלעכע יידן פּוֹן אַזיע, 19 וואָס וואָלטן באַדאַרפט צוּ זיין דאָ פאַר דיר,
אוֹן מאַכן די באַשוּלדיקונג, אויב זיי האָבן עפּעס קעגן מיר. 20 אָדער
זאָלן די דאָזיקע מענטשן אַליין זאָגן, וואָסער אַוולה זיי האָבן געפּונען,
וועז איך בין געשטאַנען פאַר דעם סַנהֶדרין, 21 סיידן עס זאָל זיין פאַר
דעם איינעם וואָרט, וואָס איך האָב אויסגערופן, בּעת איך בין
געשטאַנען צווישן זיי: פּוּנוועגן תּחַית־הַמֵּתים ווער אין היינט פּוֹן אייך
געמַשפּט.
22 אוֹן פעליקס, ווייל ער האָט געהאַט מער פּינקטלעכע ידִיעות
פּוּנוועגן דעם דֶּרֶך, האָט זיי אָפּגעלייגט, אוֹן געזאָגט: בּעת ליזיאַס,
דער טריבּוּן, וועט אַראָפקוּמען וועל איך אַנטשיידן אייער ענין. 23 אוֹן
ער האָט באַפוילן דעם קֶנטוּריוֹן, אַז ער זאָל געהאַלטן וועֶרן אוּנטער
שמִירה, נאָר האָבן פריַיהייט, אוֹן ניט צוּ פאַרווערן קיינעם פּוֹן זיינע
פריינט אים צוּ באַדינען.
24 אוֹן אין עטלעכע טעג אַרוּם, איז פעליקס געקוּמען מיט דרוּסילען,
זיין ווייב, וואָס איז געווען אַ בַּת־ישׂרָאל, אוֹן ער האָט געשיקט נאָך
פּאָוולוּסן, אוֹן האָט אים אויסגעהערט וועגן דער אֱמוּנה אין יֵשוּע
הַמָשִׁיחַ. 25 אוֹן בּעת ער האָט געערעדט וועגן צַדקות, אוֹן פּרישות, אוֹן
דעם יוֹם־הַדין, וואָס דאָרף קוּמען, האָט זיך פעליקס דערשראָקן, אוֹן
געזאָגט: דוּ מעגסט דאָסמאָל גיין; אוֹן אַז איך וועל האָבן אַ
באַקוועמערע צייט, וועל איך דיך רוּפן צוּ מיר. 26 צוּגלייַך האָט ער
אויך געהאָפט צוּ קריגן געלט פּוּן פּאָוולוּסן, אוֹן צוליב דעם האָט ער
אויך אָפט געשיקט נאָך אים, אוֹן האָט מיט אים געערעדט. 27 אוֹן
נאָכדעם ווי צוויי יאָר זענען אַריבּער, האָט פּאָרציוּס פעסטוּס פאַרנוּמען
דאָס אָרט פּוּן פעליקסן; אוֹן ווייל פעליקס האָט געוואָלט נוֹשׂא־חֵן זיין
בּיי די יידן, האָט ער איבערגעלאָזט פּאָוולוּסן אין קייטן.

כה אוּן בּעת פּעסטוּס איז געקוּמען אין לאַנד אַריין, איז ער איז דריי
טעג אַרוּם אַרויפגעגאַנגען פּון קֵיסַריה קיין ירוּשָׁלַיִם. 2 אוּן די ראָשׁי־
כֹּהֲנים אוּן די עלטסטע פּון די יִידן האָבּן אים מוֹדִיע געווען וועגן
פָּאוּלוּסן: אוּן זיי האָבּן אים געבּעטן, 3 אוּן פֿאַרלאַנגט, אַז ער זאָל מיט
זיי טאָן אַ חֶסֶד, אוּן לאָזן דעם מאַן ברענגען קיין ירוּשָׁלַיִם, ווייל זיי
האָבּן געמאַכט אַ פֿאַרשוווערונג אים צוּ טייטן אויפֿן וועג. 4 אוּן
פּעסטוּס האָט געענטפֿערט, אַז פָּאוּלוּס ווערט געהאַלטן געפֿאַנגען אין
קֵיסַריה, אוּן אַז ער אַליין איז גרייט צוּ גיין אַהין בקָרוב. 5 דעריבּער
זאָלן די, האָט ער געזאָגט, וואָס האָבּן צוויישן אייך די מאַכט,
אַראָפּנידערן מיט מיר, אוּן אויב עס איז פֿאַראַן עפּעס אַן אומרעכט אין
דעם מאַן, זאָלן זיי אים אָנקלאָגן.
6 אוּן נאָכדעם ווי ער איז געבּליבּן צוויישן זיי ניט מער ווי אַכט אָדער
צען טעג, האָט ער אַראָפּגענידערט קיין קֵיסַריה; אוּן אויף דעם אַנדערן
טאָג האָט ער זיך געזעצט אויף דעם כִּסֵּא־הַמִשׁפּט, אוּן האָט באַפוילן,
מע זאָל ברענגען פָּאוּלוּסן. 7 אוּן אַז ער איז געקוּמען, האָבּן די יִידן,
וואָס האָבּן אַראָפּגענידערט פּון ירוּשָׁלַיִם, אים אַרומגערינגלט, אוּן
האָבּן געבראכט קעגן אים אַ סַך אוּן שוועריע קלאַגעס, וואָס זיי האָבּן
ניט געקענט באַווייַזן, 8 מַחַמת פָּאוּלוּס האָט אין זיין פֿאַרטיידיקונג
געזאָגט: ניט קעגן דער יִידישן רעליגיע, ניט קעגן דעם בֵּית־הַמִקדש,
אויך ניט קעגן דעם קֵיסר האָבּ איך מיט עפּעס געזינדיקט. 9 אוּן אַזוֹיווי
פּעסטוּס האָט געוואָלט נוֹשׂא־חֵן זיין ביי די יִידן, האָט ער געזאָגט צוּ
פָּאוּלוּסן: ווילסטוּ אַרויפגיין קיין ירוּשָׁלַיִם, אוּן דאָרטן געמשפּט ווערן
פֿאַר מיר פּונוועגן די דאָזיקע זאַכן? 10 אוּן פָּאוּלוּס האָט געזאָגט:
איך שטיי פֿאַרן קֵיסרס כִּסֵּא־הַמִשׁפּט, וואוּ איך באַדאַרף געמשפּט
ווערן; די יִידן האָבּ איך ניט געטאָן קיין שוּם רָעה, ווי אויך דוּ ווייסט
עס זייער גוּט. 11 אויב איך בין טאָקע אַ רָשַׁע, אוּן האָבּ באַגאַנגען
עפּעס, וואָס פֿאַרדינט מִיתה, זאָג איך מיך ניט אָפּ פּון דעם טויט; אויב
אָבער ס׳איז גאָרניט אֱמת פּון יענע זאַכן, אין וואָס די דאָזיקן
באַשוּלדיקן מיך, קאָן קיינער מיך ניט איבּערענטפֿערן צוּ זיי. איך ווענד
מיך צוּם קֵיסר! 12 דעמאָלט האָט זיך פּעסטוּס באַראָטן מיט די יוֹעֲצים,
אוּן האָט געענטפֿערט: דוּ האָסט דיך געווענדט צוּם קֵיסר; צוּם קֵיסר
זאָלסטוּ גיין.
13 אוּן וועט סע זענען אַריבּער עטלעכע טעג, איז געקוּמען דער מֶלך
אַגריפּאַ אוּן בערניקע קיין קֵיסַריה, אוּן האָבּן אָפּגעגעבּן פּעסטוּסן
גריסע.

14 אוּן אַזוֹיווי זיי זענען דאָרטן פאַרבליבן אַ סַך טעג, האָט פעסטוּס
פאַרגעלייגט פאַר דעם מֶלך פאָלוֹסעס מְשפּט, אַזוי צוּ זאָגן: עס איז
פאַראַן דאָ איינער אַ מאַן, וועמען פעליקס האָט איבערגעלאָזט אַ
געפאַנגענעם; 15 אוּן בעת איך בין געווען אין ירוּשָלַיִם, האָבן די
ראָשי־כֹּהַנים אוּן די זקֵנים פּוּן די יִידן מיר מוֹדיע געווען פּוּנוועגן אים,
אוּן געבעטן אַן אוּרטייל קעגן אים. 16 אוּן איך האָב זיי געענטפערט,
אַז עס איז ניט דער מְנהג פּוּן די רוימער עמיצן איבערצוּענטפערן,
איידער דער באַשוּלדיקטער שטייט פּאַר די באַשוּלדיקער פָּנים־אֶל־
פָּנים, אוּן האָט אַ געלעגנהייט צוּ פאַרטיידיקן זיך בנוֹגֵע דעם ענין,
וואָס ווערט געבראַכט קעגן אים. 17 דערביבער, ווען זיי זענען זיך דאָ
צוּזאַמענגעקוּמען, האָב איך מיך ניט געזאַמט, נייערט האָב אויף דעם
אַנדערן טאָג זיך געזעצט אויף דעם כִּסֵּא־הַמִשפּט, אוּן האָב באַפוילן,
אַז דער מאַן זאָל געבראַכט ווערן. 18 בעת די באַשוּלדיקער זענען
אויפגעשטאַנען, האָבן זיי פוּנוועגן אים ניט געבראַכט אַזוינע זאַכן, ווי
איך האָב געמיינט; 19 נייערט זיי האָבן געהאַט קעגן אים טַענות
פוּנוועגן זייער אייגענער אֱמוּנה, אוּן וועגן איינעם יֵשוּע, וואָס איז
געשטאָרבן, אוּן אויף וועמען פּאָולוֹס זאָגט, אַז ער לעבט. 20 אוּן ווייל
איך בין געווען אין סָפֵק וויאַזוי דאָס אויסצוּפּאָרשטן, האָב איך
געפרעגט, צי וואָלט ער וועלן גיין קיין ירוּשָלַיִם, אוּן דאָרטן געמִשפט
ווערן בנוֹגֵע די דאָזיקע זאַכן. 21 נאָר אַזוֹיווי פּאָולוֹס האָט פאַרלאַנגט,
געהאַלטן צוּ ווערן ביז דעם פּסַק־דִין פּוּן דעם מֶלך, האָב איך באַפוילן,
אים צוּ האַלטן ביז איך וועל אים שיקן צוּם קֵיסר. 22 אוּן אַגריפּאַ האָט
געזאָגט צוּ פעסטוסן: איך אַליין וואָלט אויך וועלן הערן דעם מאַן.
מאָרגן, האָט ער געזאָגט, וועסטוּ אים הערן.
23 אוּן אויף מאָרגן, בעת אַגריפּאַ אוּן בערניקע זענען געקוּמען מיט
גרויס פּאַראַד, אוּן זענען אַריַינגעגאַנגען אין די אוֹידיטאָריע, מיט די
טריבוּנען אוּן מיט די חֲשוּבע מענטשן פּוּן דער שטאָט. אוּן אויף דעם
באַפעל פּוּן פעסטוסן, איז פּאָולוֹס אַריַינגעבראַכט געווארן. 24 אוּן
פעסטוס האָט געזאָגט: מֶלך אַגריפּאַ, אוּן אַלע מענטשן, וואָס זענען
דאָ מיט אוּנדז, איר זעט דעם דאָזיקן מאַן, פּוּנוועגן וועמען דער
גאַנצער הַמוֹן יִידן האָט מיך געבעטן, סיי אין ירוּשָלַיִם אוּן סיי דאָ, אוּן
געטאָן שרייַען, אַז ער טאָר לענגער ניט לעבן. 25 איך האָב אָבער
געפּוּנען, אַז ער איז ניט באַאַנגעגן גאָרניט, וואָס פאַרדינט דעם טויט;
אוּן אַזוֹיווי ער אַליין האָט זיך געוועגדט צוּם קֵיסר, האָב איך
באַשלאָסן, אים צוּ שיקן.

26 אוּן הֱיוֹת ווי איך האָב ניט קיין באַשטימטע זאַך צוּ שרייבן וועגן
אים צוּ מיין האַר, האָב איך אים אַרויסגעבראַכט פאַר אייך, אוּן
באַזונדער פאַר דיר, מֶלֶך אַגריפּאַ, פּדי נאָך דער אויספֿאָרשונג, זאָל
איך האָבן וואָס צוּ שרייבן. 27 וואָרים עס זעט מיר אויס ניט שֵׂכלדיק
צוּ שיקן אַ געפֿאַנגענעם, אוּן צוּגלייַך ניט אַנווייַזן די באַשולדיקונגען
קעגן אים.

כו אוּן אַגריפּאַ האָט געזאָגט צוּ פּאָולוסן: סע ווערט דיר דערלויבט
אַליין פאַר דיר צוּ רעדן. דעמאָלט האָט פּאָולוס אויסגעשטרעקט זיין
האַנט, אוּן האָט אָנגעהויבן זיין פאַרטיידיקונג:

2 איך האַלט מיך פאַר גליקלעך, מֶלֶך אַגריפּאַ, וואָס איך קאָן מיך פאַר
דיר היינט פאַרטיידיקן בנוֹגע די אַלע זאַכן, אין וועלכע איך ווער
באַשולדיקט פּוּן די יִידן; 3 בפּרַט, ווייל דוּ ביסט אַ קענער פּוּן אַלע
מִנהאָגים אוּן שַׁאלות בּיי יִידן: עַל־כֵּן, בעט איך דיך, מיך געדולדיק
אויסצוהערן.

4 מיין דֶרֶך אין לעבן, פּוּן מיין יוגנט אָן, וואָס איז געווען פּוּן אָנהייב
אָן צווישן מיין אייגענעם פֿאָלק אוּן אין ירוּשָׁלַיִם, קענען אַלע יִידן,
5 אוּן זיי ווייסן וועגן מיר פּוּן פריער, אויב זיי וואָלטן נאָר וועלן עֵדות
זאָגן, אַז איך האָב, לויט דער שטרענגער כּיתּה פּוּן אוּנדזער אֱמוּנה
געלעבט ווי אַ פּרושי. 6 אוּן איצט שטיי איך דאָ געמִשפּט צוּ וועגן
פּונוועגן דער האָפענונג אין דער הַבטָחה, וואָס גאָט האָט מַבטיחַ געווען
אוּנדזערע אָבות, 7 צוּ וועלכער אוּנדזערע צוועלף שבָּטים האָפן צוּ
דערגרייכן, אין דינען גאָט מיט כַּוָונה טאָג אוּן נאַכט. אוּן פּונוועגן דער
דאָזיקער האָפענונג בין איך באַשולדיקט געוואָרן פּוּן די יִידן, אָ מֶלך!
8 פאַרוואָס וועט עס בּיי אייך געהאַלטן פאַר אומגלויבלעך, אַז גאָט
טוט מחַיֶה־מֵתים זיין?

9 איך אַליין האָב געטראַכט בּיי מיר, אַז איך דאַרף אַ סַך זאַכן
טאָן קעגן דעם נָאמען פּוּן יֵשוּע הַנוֹצרי. 10 אוּן דאָס דאָזיקע האָב איך
אויך געטאָן אין ירוּשָׁלַיִם; אוּן איך האָב אויך פאַרשפאַרט אַ סַך
הייליקע אין תּפיסות, נאָכדעם ווי איך האָב באַקומען רשוּת פּוּן די
ראָשי־כֹּהֲנים; אוּן בעת מע האָט זיי געהרגעט, האָב איך מַספּים געווען
צוּ דעם. 11 אוּן אין אַלע שוּלן האָב איך זיי אָפט באַשטראָפט, אוּן האָב
זיי געצוואונגען צוּ לעסטערן; אוּן ווייל איך בין געווען אויף זיי
שטאַרק אין כַּעס, האָב איך זיי אַפילו נאָכגעיאָגט אין די שטעט פּוּן
חוּץ־לאָרץ.

12 אוּן בּעת מיין נסיעה קיין דַמֶשֶׂק

מיט דעם רשׁות אוּן בּאַפּעל פּוּן די ראָשׁי־כֹּהֲנים, 13 האָבּ איך אין מיטן טאָג, אָ מֶלך, געזען אויף מיין וועג אַ ליכט פּוּן הימל, ליכטיקער ווי די זוֹן, שיינען אַרום מיר אוּן די, וואָס האָבּן געמאַכט די נסיעה מיט מיר. 14 אוּן בּעת מיר זענען אַלע געפּאַלן צוּ דער ערד, האָבּ איך געהערט אַ קוֹל זאָגן צוּ מיר אויף לָשׁוֹן־קוֹדֶשׁ: שָׁאוּל, שָׁאוּל, פֿאַרוואָס רוֹדֶפֿסטוּ מיך? עס איז שוועער פֿאַר דיר זיך צוּ שטויסן קעגן די שטעכערס. 15 אוּן איך האָבּ געזאָגט: ווער ביסטוּ, האַר? אוּן דער האַר האָט געזאָגט: איך בּין יֵשׁוּעַ, וועמען דוּ רוֹדֶפֿסט. 16 אָבּער שטיי אויף אוּן שטעל דיך אויף דיינע פֿיס; וואָרים צוליבּ דעם האָבּ איך מיך אַנטפֿלעקט צוּ דיר, כּדי דיך אויסצוּוויילן פֿאַר אַ דינער אוּן אַן עֵדות, סיי פּוּן דעם וואָס דוּ האָסט געזען, אוּן סיי פּוּן דעם, וואָס איך וועל דיך מאַכן זען פּוּנוועגן מיר, 17 בּעת איך וועל דיך מַציל זיין פּוּן דעם פֿאָלק אוּן פּוּן די גוֹיִים, – צוּ וועמען איך דיך שיק, 18 צוּ עפֿענען זייערע אויגן, אַז זיי זאָלן זיך אומקערן פּוּן דער פינצטערניש צוּם ליכט, אוּן פּוּן דער מאַכט פּוּן דעם שָׂטָן צוּ גאָט, כּדי זיי זאָלן קריגן סלִיחַת־עוֹנוֹת, אוּן א ירושה צווישן די וואָס זענען געהיילט דוּרך אֱמוּנה אין מיר.

19 עַל־כֵּן, אָ מֶלך אַגריפּאַ, האָבּ איך ניט וויידערשפּעניקט קעגן דער הימלישער זעאונג, 20 נייערט האָבּ אָנגעזאָגט קוֹדם אין דַמֶּשֶׂק, דערנאָך אין ירוּשָׁלַיִם, אוּן איבּער דעם גאַנצן לאַנד יהוּדה, אוּן אויך צוּ די גוֹיִים, אַז זיי זאָלן תּשׁוּבה טאָן אוּן זיך אומקערן צוּ גאָט, אוּן טאָן מַעשׂים טוֹבים, וואָס זענען רָאוּי פֿאַר תּשׁוּבה. 21 צוליבּ דער דאָזיקער סיבּה האָבּן מיך די יידן געכאַפּט אין דעם בֵּית־הַמִקדש, אוּן האָבּן מיך געזוכט צוּ טייטן. 22 בּכֵן, ווייל איך האָבּ באַקומען די הילף, וואָס איז פּוּן גאָט, בּיז היינט, שטיי איך דאָ אוּן זאָג עדוּת פֿאַר קליין אוּן פֿאַר גרויס, אוּן זאָג גאָרנישט, נייערט נאָר וואָס די נבֿיאים אוּן מֹשׁה האָבּן געזאָגט, אַז סע וועט געשען: 23 אַז דער מָשִׁיחַ דאַרף ליידן, אוּן אַזוי־ווי ער וועט זיין דער ערשטער אויפצושטיין תּחִית־הַמֵתים, וועט ער אָנזאָגן ליכט, סיי פֿאַר דעם פֿאָלק, אוּן סיי פֿאַר די פּעלקער.

24 אוּן בּעת ער האָט אַזוי געהאַלטן זיין פֿאַרטיידיקונג, האָט פעסטוס געזאָגט אויף אַ הויך קוֹל: דוּ ביסט משוגע, פּאָולוֹס; דיין גרויס געלערנטקייט טרייבּט דיך צוּ משוגַעת. 25 אָבּער פּאָולוֹס האָט געזאָגט: איך בין ניט משוגע, זייער חָשׁוּבער פעסטוס, נייערט איך רעד דעם ניכטערן אֱמת. 26 וואָרים דער מֶלך ווייסט פּוּנוועגן די דאָזיקע זאַכן, אוּן צוּ אים רעד איך פריי; וואָרים איך בין איבּערציגט, אַז קיינע פּוּן די דאָזיקע זאַכן זענען פֿאַרהוילן פּוּן אים; וואָרים דאָס איז ניט געטאָן געוואָרן

אין אַ ווינקל. 27 מֶלך אַגריפּאַ, גלויבסטו די נביאים? איך ווייס, אַז דו גלויבסט. 28 און אַגריפּאַ האָט געזאָגט צו פּאָולוסן: סע פעלט ניט קיין סָך, און דו איבערערדסט מיך צו ווערן אַ משיחי! 29 און פּאָולוס האָט געזאָגט: הַלוואַי, גאָט זאָל העלפן, צי מיט אַ ביסל, אָדער מיט אַ סָך, ניט נאָר דו אַליין, נייערט אויך אַלע, וואָס הערן מיך היינט, זאָלן ווערן אַזוינע ווי איך בין, – הוץ די דאָזיקע קייטן.

30 און דער מֶלך איז אויפגעשטאַנען, און דער פּראָקאָנסול, און בערניקע, און די, וואָס זענען מיט זיי געזעסן; 31 און נאָכדעם ווי זיי האָבן זיך צוריקגעצויגן, האָבן זיי געזאָגט איינער צום אַנדערן: דער דאָזיקער מאַן האָט גאָרניט געטאָן, וואָס פאַרדינט מיתה, אָדער קייטן. 32 און אַגריפּאַ האָט געזאָגט צו פעסטוסן: דער דאָזיקער מאַן וואָלט געקענט באַפרייט ווערן, ווען ער וואָלט זיך ניט געווען געוועגדט צום קיסר.

כז און נאָכדעם ווי עס איז באַשלאָסן געוואָרן, אַז מיר זאָלן אָפּפאָרן קיין איטאַליע, האָבן זיי איבערגעגעבן פּאָולוסן אוּן עטלעכע אַנדערע געפאַנגענע צו אַ הויפּטמאַן מיטן נאָמען יוליוס, פון דער אָוגוסטישן קאָהורטע. 2 און בעת מיר האָבן זיך אַריינגעזעצט אין אַ שיף פון אַדראַמיטיע, וואָס איז געווען גרייט צו פאָרן צו די מקומות אויף דעם ברעג פון אַזויע, זענען מיר אַרויסגעפאָרן אין ים אַריין, און מיט אונדז איז געווען אַריסטאַרכוס, אַ מאַקעדאָניער פון טעסאַלאָניקע. 3 און דעם אַנדערן טאָג זענען מיר אָנגעקומען קיין צידון; און יוליוס האָט באַהאַנדלט פּאָולוסן פריינטלעך, און האָט אים דערלויבט צו גיין צו זיינע פריינט אוּן זיך דערקווויקן. 4 און אַז מיר זענען אַרויסגעפאָרן פון דאָרטן אין ים אַריין, זענען מיר געפאָרן אין די סביבות פון קיפרוס, מַחמת דיווינטן זענען געווען אַנטקעגן. 5 און נאָכדעם ווי מיר זענען אַריבערגעפאָרן דעם ים ביי קיליקיע אוּן פאַמפיליע, זענען מיר געקומען קיין מירע אין ליקיע. 6 און דאָרטן האָט דער קָנטוריוֹן געפונען אַ שיף פון אַלעקסאַנדריע, וואָס איז געפאָרן קיין איטאַליע; און ער האָט אונדז אַריינגעזעצט אין איר. 7 און נאָכדעם ווי מיר זענען אַ סָך טעג פאַמעלעך געפאָרן, זענען מיר אָנגעקומען מיט שוועריקייט קעגנאיבער קנידוס, אוּן ווייל דער ווינט האָט אונדז ווייטער ניט געלאָזט, זענען מיר געפאָרן אין דער סביבה פון קרעטאַ, קעגנאיבער סאַלמאָנע. 8 און אַז מיר זענען עס מיט שוועריקייט פאַרבייגעפאָרן, זענען מיר געקומען צו אַ פלאַץ, וואָס האָט געהייסן: שיינער האַפן, און נאָענט דערביי איז געווען די שטאָט לאַסאַיאַ.

9 און נאָכדעם ווי אַ היפּשע צייט איז אַריבער, און די נסיעה איז איצט
געווען געפערלעך, מַחמת יום כּיפּור איז אויך שוין געווען פאַרביי,
האָט פּאָולוס זיי געוואָרנט, 10 און געזאָגט: מענער, איך זע, אַז די
נסיעה וועט זיין מיט ניזוק און אַ סַך שאַדן, ניט נאָר פאַר דער מַשׂא
און דער שיף, נייערט אויך פאַר אונדזער לעבן. 11 אָבער דער קֶנטוריון
האָט זיך צוגעהאָרכט מער צום שטייַערמאַן און צו דעם בַּעל־הַבַּית פון
דער שיף, איידער צו דעם, וואָס פּאָולוס האָט געזאָגט. 12 און ווייל
דער האָפן איז ניט געווען צוגעפאַסט דאָרטן איבערצוואוינטערן, האָבן
די מערסטע געראָטן, פון דאָרטן אָפּצופּאָרן אין יַם אַריין, אֶפשר וועט
זיי געלינגען צו קומען קיין פעניקס, אַ האַפן אין קרעטאַ, וואָס איז
קעגן צָפוֹן־מִזרח און דָרום־מִזרח, און דאָרטן איבערצואוינטערן.
13 און בעת דער דָרום־ווינט האָט מילד געבלאָזן, און זיי האָבן
געמיינט, אַז זיי האָבן דערגרייכט זייער צוועק, האָבן זיי אויפגעהויבן
דעם אַנקער און זענען געפאָרן לעבן קרעטאַ, נאָענט ביים ברעג. 14 ניט
לאַנג נאָכדעם אָבער האָט אויסגעבראָכן דאָרטן אַ שטורעמווינט, וואָס
וועט גערופן עֻוראַקילון; 15 און אַז די שיף איז געכאַפּט געוואָרן, און
האָט ניט געקענט ביישטיין דעם ווינט, האָבן מיר זיך אים
אונטערגעגעבן און זענען געטריבן געוואָרן. 16 און בעת מיר זענען
געפאָרן אין דער סביבה פון אַ קליינעם אינזל מיטן נאָמען קלאָודאַ,
האָבן מיר קוים מיט שווערקייט געקענט איינהאַלטן די שיף. 17 און
נאָכדעם ווי זיי האָבן זי אַרויפגעצויגן, האָבן זיי גענוצט מיטלען כּדי
אונטערצוגאַרטלען די שיף; און ווייל זיי האָבן מורא געהאַט, טאָמער
וועלן זיי אַרויף אויף דעם זאַמד, האָבן זיי אַראָפּגעלאָזט די זעגלען,
און זענען אַזוי געטריבן געוואָרן. 18 און בעת מיר האָבן שווער
געקעמפט מיט דעם שטורעם, האָבן זיי אויף דעם אַנדערן טאָג
אָנגעהויבן אַרויסצוואוואַרפן די מַשׂא פון דער שיף; 19 און דעם דריטן
טאָג האָבן זיי מיט זייערע אייגענע הענט אַרויסגעוואָרפן די כֵּלים פון
דער שיף.
20 און נאָך אַ סַך טעג, ווען ניט די זון, און ניט די שטערן האָבן זיך
באַווייזן, און אַ שטאַרקער שטורעמווינט האָט זיך פאַרליגט אויף
אונדז, האָט זיך ביי אונדז אָפּגעלאָזט יעדע האָפנונג ניצול צו ווערן.
21 און אַזוי ווי מע האָט שוין לאַנג ניט געהאַט געגעסן,

האָט זיך פּאָולוּס געשטעלט צווישן זיי, און האָט געזאָגט: מענטשן,
הַלוּוַאי וואָלט איר זיך געווען צוּגעהאָרכט צוּ מיר, און ניט געווען
אַרויספאָרן פון קרעטאַ, וואָלט אונדז ניט געטראָפן דער דאָזיקער נִיזוק
און הֶיזק. 22 און איצט ראָט איך אייך צוּ זיין פעסט און געשטאַרקט;
וואָרים סע וועט ניט פאַרלוירן ווערן קיין נֶפש פון צווישן אייך, נייערט
נאָר די שיף אַליין. 23 וואָרים היינטיקע נאַכט איז ביי מיר געשטאַנען אַ
מַלאך פון גאָט, וועמעס איך בין, און וועמען איך דין; 24 און ער האָט
געזאָגט: האָב ניט קיין מוֹרא, פּאָולוּס, דוּ מוּזסט שטיין פאַר דעם
קֵיסר; און זע, גאָט האָט דיר באַוויליקט די אַלע, וואָס פאָרן מיט דיר.
25 דעריבער, מענטשן, זייט פעסט און געשטאַרקט; וואָרים איך בין
בטוּחַ אין גאָט, אַז סע וועט זיין טאַקע אַזוי, ווי עס איז צוּ מיר
גערעדט געוואָרן. 26 מיר מוּזן אָבער פאַרוואָרפן ווערן אויף ערגעץ
אַן אינזל.
27 און בעת ס׳האָט גענעענט די פערצנטע נאַכט, און מיר זענען
געטריבן געוואָרן אַהער און אַהין אין דעם יַם פון אַדריאַ, האָבן די
שיפסלייט דערפִילט אין מיטן פון דער נאַכט, אַז זיי דערנענטערן זיך
צוּ עפּעס אַ לאַנד. 28 און זיי האָבן אַראָפּגעלאָזט דאָס זינקבלייַ, און
האָבן געפונען צוואַנציק קלאַפטער טיף; און אַ שטיקל וועג ווייטער
האָבן זיי ווידער אַמאָל אַראָפּגעלאָזט דאָס זינקבלייַ, און האָבן געפונען
פופצן קלאַפטער טיף. 29 און ווייל זיי האָבן מוֹרא געהאַט, טאָמער
וועלן מיר זיך אָנשלאָגן אָן פעלזן, האָבן זיי אַראָפּגעלאָזט פיר אַנקערס
פון הינטער דער שיף, און האָבן געהאָפט אויף טאָג. 30 און בעת די
שיפסלייט האָבן געוואָלט אַנטלויפן פון דער שיף, און האָבן שוין
געהאַט אַראָפּגעלאָזט דאָס שיפל אין יַם אַריין, גלייד ווי זיי וואָלטן
וועלן אַראָפּלאָזן אַנקערס פון דעם פאָדערטייל פון דער שיף, 31 האָט
פּאָולוּס געזאָגט צוּם קֶנטוּריוֹן און צוּ די זעלנער: איר וועט זיך ניט
מַציל זיין, סיידן די דאָזיקע וועלן פאַרבלייַבן אויף דער שיף.
32 דעמאָלט האָבן די זעלנער אָפּגעשניטן די שטריק פון דעם שיפל,
און האָבן עס געלאָזט אַראָפּפאַלן.
33 און בשַעת סע האָט אָנגעהויבן צוּ טאָגן, האָט פּאָולוּס זיי אַלע
געבעטן צוּ נעמען עפּעס עסן, און געזאָגט: עס איז היינט דער
פערצנטער טאָג, אַז איר וואַרט און פאַסט, און האָט גאָרניט פאַרזוּכט.
34 עַל־כֵּן, בעט איך אייך, איר זאָלט עפּעס נעמען צוּ עסן; ווייל דאָס
איז פאַר אייער רעטונג; וואָרים קיינעם פון אייך וועט ניט פאַרלוירן
גיין קיין האָר פון זיין קאָפּ. 35 און נאָכדעם ווי ער האָט דאָס געזאָגט,
האָט ער גענוּמען ברויט, און האָט געדאַנקט גאָט פאַר זיי אַלע, און ער
האָט עס צעבראָכן און אָנגעהויבן צוּ עסן.

36 דעמאָלט האָבן זיי זיך אַלע געשטאַרקט, אוּן האָבן אַליין אויך גענומען עסן. 37 (אוּן מיר זענען געווען בסך־הכּל אין דער שיף צוויי הונדערט זעקס אוּן זיבעציק נפשות.) 38 אוּן אַז זיי האָבן זיך אָנגעגעסן צו דער זעט, האָבן זיי לייכטער געמאַכט די שיף, אוּן האָבן אַרויסגעוואָרפן דעם ווייץ אין ים אַריין.

39 אוּן אַז ס׳איז געוואָרן טאָג, האָבן זיי ניט דערקענט דאָס לאַנד, זיי האָבן אָבער באַמערקט אַ בוכטע מיט אַ ברעג, אוּן זיי האָבן באַשלאָסן, אויב מעגלעך, דאָרטן צוצופירן די שיף. 40 אוּן אַז זיי האָבן אָפּגעשניטן די אַנקערס, האָבן זיי געלאָזט זיי אין ים, אוּן אין דער זעלבער צייט האָבן זיי אָפּגעבונדן די שטריק פון די רודערס, אוּן אַז זיי האָבן אַרויפגעצויגן דעם פאָדערזעגל פאַרן ווינט, האָבן זיי זיך פאַרנומען צום ברעג צו. 41 אוּן אַז זיי האָבן זיך אָנגעשלאָגן אויף אַן אָרט, וואוּ צוויי ימען באַגעגענען זיך, זענען זיי פאַרפאָרן מיט דער שיף אויף דעם באָדן; אוּן דער פאָדערטייל פון דער שיף האָט זיך אָנגעשטויסן אוּן איז געבליבן אומבאַוועגלעך, דער הינטערשטער טייל אָבער האָט זיך אָנגעהויבן ברעכן דורך דעם שלאָגן פון די כוואַליעס. 42 אוּן די זעלנער האָבן בדּעה געהאַט צו טייטן די געפאַנגענע, טאָמער וועט עמיצער פון זיי אַוועקשווימען אוּן אַנטלויפן. 43 אָבער דער קֶנטוריוֹן וויל ער האָט געוואָלט מַציל זיין פּאָולוסן, האָט זיי אָפּגעהאַלטן פון זייער דעה, אוּן האָט באַפוילן, אַז די, וואָס קענען שווימען, זאָלן אַראָפּשפרינגען פון דער שיף, אוּן קוֹדם צוקומען צו דער יַבָּשה, 44 אוּן די איבעריקע, טייל אויף ברעטער, אוּן טייל אויף אַנדערע זאַכן פון דער שיף. אוּן אַזוי האָבן זיך אַלע געראַטעוועט אויף דער יַבָּשה.

כח אוּן נאָכדעם ווי מיר זענען ניצול געוואָרן, זענען מיר געוואָר געוואָרן, אַז דער איזנל הייסט מעליטע. 2 אוּן די נָכרים האָבן אונדז אַרויסגעוויזן ניט קיין פָּשוטן חֶסֶד; וואָרים זיי האָבן אָנגעצונדן אַ פייער, אוּן האָבן אונדז אַלע אויפגענומען צוליב דעם רעגן, וואָס האָט געהאַלטן אין אַראָפּקומען, אוּן צוליב דער קעלט. 3 אוּן בעת פּאָולוס האָט צונויפגעזאַמלט אַ בינטל רייטלעך אוּן האָט זיי אַרויפגעלייגט אויף דעם פייער, איז אַרויס אַ שלאַנג צוליב דער היץ, אוּן האָט זיך אָנגעכאַפּט אָן זיין האַנט. 4 אוּן אַז די נָכרים האָבן דערזען דעם שֶׂרץ הענגען אויף זיין האַנט, האָבן זיי איינער צום אַנדערן געזאָגט: דער דאָזיקער מאַן איז אַוודאי אַ רוֹצֵחַ, אוּן חַגַם ער האָט זיך מציל געווען פון דעם ים, טוט אים אָבער די גערעכטיקייט ניט לאָזן לעבן. 5 נאָר ער האָט אָפּגעטרעסלט דעם שֶׂרץ אין פייער אַריין, אוּן ס׳האָט אים גאָרניט געשאַדט. 6 אוּן זיי האָבן דערוואַרט, אַז ער זאָל געשוואָלן ווערן, אָדער פלוצים אַנידערפאַלן טויט;

נאָר וועט זיי האָבן לאַנג געוואַרט אויף געזען, אַז אים איז קיין שום שלעכטס ניט געשען, האָבן זיי געענדערט זייער מיינונג, און געזאָגט, אַז ער איז אַ גאָט.

7 און אין דער שׂכֿנות פּון יענעם אָרט זענען געווען לענדערייַען, וואָס 8 האָבן געהערט צוּ דעם עלטסטן פּון דעם אינזל, וואָס האָט געהייסן פּובליוס; ער האָט אונדז אויפגענומען, און האָט אונדז פריינטלעך אונטערהאַלטן דריי טעג. 8 און פּובליוסנס פאָטער איז גראָד געלעגן קראַנק אויף פיבער און לאַקסיר; און פאָולוס איז צוּ אים אַריינגעגאַנגען, און איז מתּפּלל געווען, און בעת ער האָט אַרויפגעלייגט אויף אים זיינע הענט, האָט ער אים אויסגעהיילט. 9 און נאָכדעם ווי דאָס איז געשען, זענען געקומען אויך די איבעריקע, וואָס האָבן אויף דעם אינזל גענאַט חולאַתן, און זענען גענהיילט געוואָרן. 10 זיי האָבן אונדז אויך אָנגעטאָן אַ סך כּבוד, און ווען מיר זענען אָפּגעפאָרן, האָבן זיי אונדז פאַרזאָרגט מיט וואָס מיר האָבן זיך געדיטיקט.

11 און אין דריי חדשׁים אַרום זענען מיר אָפּגעפאָרן אין אַ שיף פּון אַלעקסאַנדריע, וואָס האָט איבערגעוווינטערט ביי דע אינזל; איר צייכן איז געווען די צווילינג־בּרידער. 12 און אַז מיר האָבן געגרייכט סיראַקוס, זענען מיר דאָרטן פאַרבליבן דריי טעג. 13 און פּון דאָרטן האָבן מיר געמאַכט אַ קרייַז אוּן זענען אָנגעקומען קיין רעגיום; און אין אַ טאָג אַרום האָט זיך אויפגעהויבן אַ דרום־ווינט, און אויף דעם אַנדערן טאָג זענען מיר אָנגעקומען קיין פּוטעאָלי. 14 דאָרטן האָבן מיר געפונען ברידער, און זענען געבעטן געווארן, צוּ בלייבן מיט זיי זיבן טעג; און נאָכדעם זענען מיר געקומען קיין רוים. 15 און פּון דאָרטן זענען די ברידער, בעת זיי האָבן געהערט פּונוועגן אונדז, אונדז געקומען באַגעגענען ביי דעם מאַרק אַפּיוס אוּן די דריי אַכסניות. ווען פאָולוס האָט זיי דערזען, האָט ער געדאַנקט גאָט, און האָט זיך געשטאַרקט. 16 און ווען מיר זענען אַריינגעקומען קיין רוים, האָט פאָולוס באַקומען דערלויבעניש צוּ וואוינען פאַר זיך, מיט דעם זעלנער, וואָס האָט אים באַוואַכט.

17 און עס איז געווען, אַז אין דריי טעג אַרום האָט ער צונויפגערופן די עלטסטע פּון די יידן; און אַז זיי זענען זיך צוזאַמענגעקומען, האָט ער צוּ זיי געזאָגט: ברידער, הגם איך האָב גאָרניט געטאָן קעגן דעם פאָלק, אָדער די מנהגים פּון אונדזערע אָבות, בין איך דאָך איבערגעענטפערט געוואָרן פּון ירושׁלַים אַ געפאַנגענער אין די הענט פּון די רוימער.

18 און נאָכדעם ווי זיי האָבן מיך חוֹקר־ודוֹרש געווען, האָבן זיי מיך
געוואָלט פריי לאָזן, מַחמת עס איז ניט געווען קעגן מיר קיין שום
גרונט פאַר מִיתה. 19 און ווען די ייִדן האָבן אייַנגעווענדט קעגן דעם,
בין איך געצוואונגען געווען צו ווענדן זיך צום קֵיסר; ניט, ווייל איך
האָב געוואָלט אין עפּעס באַשולדיקן מיין פאָלק. 20 פונוועגן דער
דאָזיקער סִיבה האָב איך אייך דעריבער געבעטן צו זען, און מיט אייך
צו רעדן; וואָרים פונוועגן דער האָפענונג פון יִשׂרָאל בין איך געבונדן
מיט דער דאָזיקער קייט. 21 און זיי האָבן צו אים געזאָגט: מיר האָבן
ניט באַקומען פון יהודה קיין בריוו פונוועגן דיר, אויך איז קיינער ניט
פון די ברידער געקומען אַהער און האָט דערציילט, אָדער געזאָגט
עפּעס שלעכטס פונוועגן דיר. 22 מיר ווילן אָבער הערן פון דיר, וואָס
דו דענקסט; וואָרים בנוֹגֵע דער דאָזיקער כִּיתּה, איז עס אונדז באַקאַנט,
אַז אומעטום ווערט גערעדט קעגן איר.
23 און נאָכדעם ווי זיי האָבן אים באַשטימט אַ טאָג, זענען זיי געקומען
צו אים אין זיין אַכסַניא אין אַ גרויסער צאָל; און ער האָט פאַר זיי
דערקלערט דעם עִנין פון אין דער פרי ביז נאַכט, און האָט עֵדות
געזאָגט וועגן דעם מַלכות־אֱלֹהִים, און זיי איבערצייגט בנוֹגֵע יֵשׁוּעַן,
סיי פון תּוֹרַת־מֹשה און סיי פון די נבִיאים. 24 און טייל האָבן געגלויבט
די רייד, וואָס זענען גערעדט געוואָרן, און די אַנדערע האָבן ניט
געגלויבט. 25 און אַזוֹיווי זיי זענען צווישן זיך ניט אייניק געווען, זענען
זיי אַוויקגעגאַנגען, נאָכדעם ווי פּאָולוס האָט נאָך געזאָגט איין וואָרט:
גוט האָט דער רוּחַ־הַקוֹדֶש גערעדט דורך ישַׁעיָה הַנָּביא צו אייערע
אָבות:

26 גיי צו דעם דאָזיקן פאָלק און זאָג:
הערן וועט איר הערן, אָבער ניט פאַרשטיין,
און זען וועט איר זען, אָבער ניט באַנעמען.
27 וואָרים דאָס האַרץ פון דעם דאָזיקן פאָלק איז געוואָרן פעט,
און זייערע אויערן זענען שווער פון צו הערן,
און זייערע אויגן האָבן זיי פאַרמאַכט,
טאָמער וועלן זיי זען מיט זייערע אויגן,
און פאַרשטיין מיט זייער האָרץ, און הערן מיט זייערע אויערן,
און תְשׁובה־טון, און איך וועל זיי היילן.[1]

[1] ישעיה ו, 9, 10.

28 בכֵּן, זייט וויסן, אַז די דאָזיקע ישועה פון גאָט ווערט געשיקט צו די
אומות־הָעולָם; אוּן זיי ווועלן הערן. 29 אוּן נאָכדעם ווי ער האָט דאָס
געזאָגט, זענען זיך די יידן פונאַנדערגעגאַנגען, אוּן האָבן זיך אַ סַך
מִתוַכּחַ געווען צווישן זיך.
30 אוּן ער איז פארבליבן צוויי גאַנצע יאָר אין זיין אייגענער
געדונגענער דירה, אוּן האָט אויפגענומען אַלע, וואָס זענען
אַריַינגעגאַנגען צו אים, 31 אוּן האָט אָנגעזאָגט דאָס מַלכות פון גאָט,
אוּן געלערנט בנוֹגֵע דעם האַר ישוּעַ הַמָשִׁיחַ מיט דער גאַנצער
מוטיקייט, אוּן קיינער האָט אים ניט פאַרווערט.

דער בריוו צוּ די רוימער

א פּאָולוס, אַ קנעכט פּון יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ, בּאַרופֿן צוּ זיין אַ שליח, אויסגעשיידט פֿאַר דער בשׂורה טובה פּון גאָט. 2 וואָס ער האָט מַבטיחַ געווען פּון פריער דורך זיינע נביאים אין די כִּתבֵי־הַקוֹדֶשׁ, 3 פּונוועגן זיין זון, וואָס איז געבוירן געוואָרן פּון דעם זאָמען פּון דָּוִדן, לויט דעם פלייש, 4 אוּן וואָס איז באַווויזן צוּ זיין דער בֶּן־אֱלֹהִים מיט שטאַרקייט, לויט דעם גייסט פּון קדושה, דורך זיין אויפשטיין תּחִית־הַמֵּתים; פּון יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ, אונדזער האַר, 5 דורך וועמען מיר האָבן מקבל געווען חֶסֶד אוּן שליחות, אויפצושטעלן געהאָרכזאַמקייט פּון אֱמוּנה צווישן אַלע אומות, פּון זיין נאָמענוועגן, 6 צווישן וועמען אויך איר זענט באַרופֿן צוּ זיין יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַס: 7 צוּ אַלע, וואָס זענען אין רוים, געליבטע פּון גאָט, באַרופֿן צוּ זיין הייליקע; חֶסֶד צוּ אייך אוּן שָׁלוֹם פּון גאָט, אונדזער פאָטער, אוּן דעם האַר יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ.

8 קודם כל דאַנק איך מיין גאָט דורך יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ פֿאַר אייך אַלע, מַחמת מע רעדט פונוועגן אייער אֱמוּנה אין דער גאַנצער וועלט. 9 וואָרים גאָט איז מיין עֵדות, וועמען איך דין אין מיין גייסט דורך דער בשׂורה טובה פּון זיין זון, אַז איך דערמאָן אייך כסֵדר, אוּן תָּמיד אין מיינע תּפילות 10 טוּ איך בעטן, אֶפשר וועט מיר סוֹף־כָּל־סוֹף באַשערט זיין צוּ קומען צוּ אייך דורך דעם רָצון פּון גאָט. 11 וואָרים איך באַגער אייך צוּ זען, כדי איך זאָל אייך קענען צוטיילן עפּעס אַ גייסטיקע מַתָּנה, כדי אייך צוּ שטאַרקן, 12 דאָס הייסט, אַז איך זאָל מיט אייך אינאיינעם געטרייסט ווערן, יעדער איינער פּון אונדז דורך דעם אַנדערנס אֱמוּנה, אייערע אוּן מיינע. 13 אוּן איך וויל אַז איר זאָלט וויסן, ברידער, אַז אַ סַך מאָל האָב איך בדַעה געהאַט צוּ קומען צוּ אייך (אוּן בין לעַת־עַתּה געשטערט געוואָרן), בכדי איך זאָל אויך צווישן אייך האָבן וואָסערע פרוכט, אַזוי ווי צווישן די איבעריקע אומות. 14 איך בין אַ בַּעל־חוֹב צוּ די גריכן אוּן צוּ די איבעריקע נָכרים, צוּ די

חַכָמים אוּן צוּ די נאַראָנים; 15 אַזוי, אַז אויף וויפל ס׳איז געוועגדט אין מיר,
בּין איך גרייט צוּ פראָקלאַמירן די בּשׂוּרה טובה אויך צוּ אייך, וואָס געפינט
זיך אין רוים.
16 וואָרים איך שעם מיך ניט מיט דער בּשׂוּרה טובה; מַחמת זי איז די גבורה
פוּן גאָט פאַר אַ דערלייזונג פוּן יעדן איינעם, וואָס גלויבּט: קודמ־כּל פאַר
דעם ייִד, אוּן אויך פאַר דעם גוֹי. 17 וואָרים אין איר ווערט אַנטפּלעקט צִדקות
פוּן גאָט פוּן אֶמוּנה צוּ אֶמוּנה, ווי סע שטייט געשריבּן: דער צַדיק וועט לעבּן
דוּרך זיין אֶמוּנה.[1]
18 וואָרים דער גרימצאָרן פוּן גאָט ווערט אַנטפּלעקט פוּן הימל אַנטקעגן דער
גאַנצער רִשעות אוּן אוּמגערעכטיקייט פוּן מענטשן, וואָס שטערן דעם אֶמת
מיט זייער אוּמגערעכטיקייט. 19 מַחמת דאָס, וואָס מע קען וויסן וועגן גאָט,
איז אַנטפּלעקט אין זיי, וואָרים גאָט האָט עס אַנטפּלעקט צוּ זיי. 20 וואָרים די
פאַרהוילענע זאַכן פוּן אים, ווערן קלאָר געזען, זינט דער באַשאַפוּנג פוּן דער
וועלט ווייל זיי ווערן באַנוּמען דוּרך די זאַכן, וואָס זענען געמאַכט געוואָרן,
דהַיינא, זיין אייביקע שטאַרקייט אוּן געטלעכקייט, כּדי זיי זאָלן זיין אָן אַ
פאַרענטפערוּנג; 21 מַחמת דעם, הַגַם זיי האָבּן געקענט גאָט, האָבּן זיי אים
ניט געאַכפּערט ווי גאָט אָדער אים געדאַנקט, נייערט זענען געוואָרן נאַריש
אין זייערע מַחשָבות, אוּן זייער אוּמפאַרשטענדיק האַרץ איז פאַרפינצטערט
געוואָרן. 22 בּעת זיי האָבּן זיך אַרויסגעגעבּן פאַר חַכָמים, זענען זיי געוואָרן
נאַראָנים, 23 אוּן האָבּן פאַרבּיטן דעם כָּבוד פוּן דעם אוּמשטאַרבּלעכן גאָט
אויף דער געשטאַלט פוּן אַן אָפּבּילד פוּן אַ שטאַרבּלעכן מענטשן, אוּן פוּן
פייגל, אוּן פירפיסיקע חַיות, אוּן רעפּטיליעס.
24 דעריבּער האָט זיי גאָט איבּערגעענטפערט אין די תַּאוות פוּן זייערע
הערצער צוּ טוּמאה, צוּ פאַראוּמווערדיקן זייערע לייַבּער צווישן זיך אַליין,
25 מַחמת זיי האָבּן פאַרבּיטן דעם אֶמת פוּן גאָט אויף אַ ליגן, אוּן האָבּן
געאַכפּערט אוּן געדינט ליבּערשט דעם באַשאַף, איידער דעם באַשעפער,
וואָס איז געלויבּט אויף אייביק. אָמֵן.
26 דעריבּער האָט זיי גאָט איבּערגעענטפערט צוּ אוּמווערדיקע תַּאוות;
וואָרים זייערע ווייבּער האָבּן פאַרבּיטן דעם נאַטירלעכן באַדאַרף אויף דעם,
וואָס איז קעגן דער טֶבע. 27 אוּן אַזוי אויך האָבּן די מענער פאַרלאָזט דעם
נאַטירלעכן באַדאַרף פוּן דעם ווייבּ, אוּן האָבּן געבּרענט אין זייערע תַּאוות
איינער צוּם אַנדערן; זכָרים מיט זכָרים האָבּן געטאָן אוּמווערדיקייט, אוּן
האָבּן אין זיך אַליין באַקוּמען דעם פוּלן שׂכַר פוּן זייער טָעות.
28 אוּן אַזוי ווי זיי האָבּן פאַראַכט גאָט אין זייער דערקענטעניש, האָט זיי גאָט
איבּערגעענטפערט דעם פאַרדאָרבּענעם פאַרשטאַנד, צוּ טאָן דאָס, וואָס מע
טאָר ניט. 29 וואָרים זיי זענען פוּל מיט יעדער אוּמגערעכטיקייט, רִשעות,
גייַציקייט, בּייֵזוויליקייט, פוּל מיט קִנאה,

[1] חבקוק ב, 4.

רצִיחה, קריג, שֶקר, רַמָאות, פּליאָטקעס, 30 רכילות־טרייבער, שׂונאים פּון גאָט, הויצפֿהדיק, גַאווֶהדיק, בּאַרימעריש, פּאַרטראַכטער פּון רשעותדיקייטן, ווידערשפּעניק קעגן עלטערן, 31 אָן פּאַרשטענדעניש, בּונד־ברעכער, ליבלאָזע, אומרַחמנותדיקע; 32 וואָס הַגַם זיי ווייסן דעם מִשפּט פּון גאָט, אַז די, וואָס טוען אַזעלכע זאַכן, זענען חַייב־מִיתה, טוען ניט נאָר דאָס זעלבע, נייערט זענען אויך מַסכּים מיט די, וואָס טוען דאָס.

ב דעריבּער ביסטו אָן אַ פּאַרענטפערונג, אָ מענטש, ווער דו זאָלסט ניט זיין, וואָס טוסט מִשפּטן; וואָרים מיט דעם, וואָס דו מִשפּטסט אַן אַנדערן, פּאַרמִשפּטסטו דיך אַליין, וואָרים דו, וואָס מִשפּטסט, טוסט די זעלבע זאַכן. 2 אוּן מיר ווייסן, אַז דער מִשפּט פּון גאָט טוט באָמֶת קוּמען איבּער די, וואָס טוען אַזעלכע זאָכן. 3 אוּן מיינסטו טאַקע, אָ מענטש, וואָס טוסט מִשפּטן די, וואָס טוען אַזעלכע זאַכן, אוּן טוסט דאָס זעלבע, אַז דו ווועסט אַנטרינען דעם מִשפּט פּון גאָט? 4 אָדער טוסטו מבֿזה זיין די עַשירות פּון זיין גוטסקייט, אוּן סַבלָנות, אוּן צוריקגעהאַלטנקייט, אוּן ווייסט ניט, אַז די גוטסקייט פּון גאָט פּירט דיך צוּ תּשובֿה? 5 אָבער מיט דיין האַרטנעקיק אוּן פּאַרעקשנט האַרץ זאַמלסטו אָן פּאַר דיר גרימצאָרן אויף דעם טאָג פּון גרימצאָרן, אוּן די אַנטפּלעקונג פּון דעם גערעכטן מִשפּט פּון גאָט, 6 וואָס וועט פּאַרגעלטן יעדן איינעם לויט זיינע מַעשׂים: 7 פּאַר די, וואָס דורך געדולד אוּן מַעשׂים־טובֿים וואַרטן אויף הערלעכקייט, אוּן כָּבוד, אוּן אומשטאַרבלעכקייט, אייביק לעבן; 8 פּאַר די אָבער, וואָס זענען ווידערשפּעניק אוּן געהאָרכן ניט דעם אֱמת, נייערט געהאָרכן אומגערעכטיקייט, וועט זיין צאָרן אוּן גרימצאָרן, 9 יסורים אוּן באַדרענגעניש אויף יעדער מענטשליעכער נשָמה, וואָס טוט שלעכטס, קוֹדם־כָּל אויף דעם ייִד, אוּן אויך אויף דעם גוי; 10 אָבער הערלעכקייט אוּן כָּבוד אוּן שָלום פּאַר יעדן איינעם, וואָס טוט גוטס, קוֹדם־כָּל פּאַר דעם ייִד, אוּן אויך פּאַר דעם גוי; 11 וואָרים גאָט איז ניט קיין נוֹשׂא־פָּנים.

12 וואָרים אַלע, וואָס האָבן געזינדיקט אָן דער תּוֹרה, וועלן אויך פּאַרלוירן ווערן אָן דער תּוֹרה, אוּן אַלע, וואָס האָבן געזינדיקט מיט דער תּוֹרה, וועלן געמִשפּט ווערן דורך דער תּוֹרה. 13 וואָרים ניט די, וואָס הערן די תּוֹרה, זענען גערעכט פּאַר גאָט, נייערט די, וואָס זענען מקַיים די תּוֹרה, וועלן זיין געראַכטפּאַרטיקט. 14 בּעת די אוּמות־הָעוֹלם, וואָס האָבן ניט קיין תּוֹרה, טוען בּטֶבע וואָס די תּוֹרה הייסט, זענען זיי, הַגַם זיי האָבן ניט קיין תּוֹרה,

אַ תּוֹרה פּאַר זיך אַליין, 15 מיט דעם, וואָס זיי ווייזן די טוּאונג פּון דער תּוֹרה פּאַרשריבן אין זייערע הערצער, און זייער געוויסן איז אויסערדעם מְעיד, אוּן זייערע מַחשָבות זענען איינס מיטן אַנדערן זיי מחַייב, אָדער אויך מזַפּה, 16 אין דעם טאָג, וועו גאָט וועט מְשפּטן די פאַרהוילענישן פּון די מענטשן, לויט מיין בשׂוֹרה טוֹבה, דוּרך יֵשוּעַ הַמָשִיחַ.

17 אויב אָבער דוּ טראָגסט דעם נאָמען פּון אַ ייִד, אוּן בּיסט דיך סוֹמך אויף דער תּוֹרה, אוּן רימסט דיך אין גאָט, 18 אוּן פאַרשטייסט זיין רָצון, אוּן וויסט דעם חילוק צווישן גוּטס אוּן שלעכטס, מַחמת דוּ בּיסט געלערנט אין דער תּוֹרה, 19 אוּן בּיסט בּטוּחַ, אַז דוּ אַליין בּיסט אַ פירער פּון די בלינדע, אַ ליכט פּון די, וואָס זענען אין דער פינצטערניש, 20 אַן אויספּעטערער פּון די נאַראָנים, אַ לערער פּון קליינע קינדער, וואָס האָסט די פאָרם פּון וויסן אוּן פּון דעם אֱמת אין דער תּוֹרה; 21 בּכֵן, דוּ, וואָס לערנסט אַן אַנדערן, לערנסט ניט דיך אַליין? דוּ, וואָס דַרשנסט, זאָלסט ניט גַנבענען, אוּן אַליין גַנבעסטוּ? 22 דוּ, וואָס זאָגסט, זאָלסט ניט מזַנה זיין, אוּן אַליין בּיסטוּ מזַנה? דוּ, וואָס דיך עקלען אָפּגעטער, אוּן באַרויבסט טעמפּלען? 23 דוּ, וואָס רימסט דיך מיט דער תּוֹרה, בּיסטוּ מחַלֵל־שֵם, דוּרך דעם עוֹבר זיין די תּוֹרה? 24 וואָרים דער נאָמען פּון גאָט ווערט איבער אייך געלעסטערט צווישן די גויים,[1] אַזוֹיווי סע שטייט געשריבן.

25 וואָרים מִילה ברענגט נוּצן, אויב דוּ בּיסט מקַיים די תּוֹרה; אויב אָבער דוּ בּיסט עוֹבר אויף דער תּוֹרה, איז דיין מִילה געוואָרן עָרלה. 26 בּכֵן, אויב דער ניט־געמַלטער טוּט היטן די מִצוות פּון דער תּוֹרה, צי וועט ניט זיין עָרלה פאַררעכנט וועלן פאַר מִילה? 27 יָא, דער וואָס איז בּטָבע ניט־געמַלט, נאָר וואָס איז מקַיים די תּוֹרה, וועט מְשפּטן דיך, וואָס מיט דעם אוֹת אוּן מִילה בּיסטוּ עוֹבר אויף דער תּוֹרה. 28 וואָרים ניט דער איז אַ ייִד, וואָס איז עס לפָּנים, אוּן ניט דאָס איז מִילה, וואָס איז דרויסן פּון דעם פלייש, 29 נייערט דער איז אַ ייִד, וואָס איז עס אינעווייניק, אוּן מִילה איז דאָס פּון דעם האַרץ, אין דעם גייסט, אוּן ניט אין דעם אוֹת. זיין לויב איז ניט פּון מענטשן, נייערט פּון גאָט.

ג אויב אַזוי, וואָסער מַעלה האָט דער ייִד, אָדער וואָס איז דער נוּצן פּון מִילה? 2 אַ סַך, אויף יעדן אוֹפן. קוֹדם־כָּל, וואָס זיי זענען אָנפאַרטרויט געוואָרן מיט די נבוּאות פּון גאָט. 3 וואָרים וואָס איז, אויב אַ טייל פּון זיי זענען ניט

[1] ישעיה נב, 5.

געווען געטריי? צי זאָל זייער אומגעטריישאפט מבטל זיין די
געטריישאפט פון גאָט? 4 חָלִילָה! גיכער זאָל גאָט זיין וואָרהאפטיק,
און יעדער מענטש אַ ליגנער, ווי סע שטייט געשריבן:
כְּדֵי דּוּ זאָלסט זיין גערעכטפאַרטיקט אין דיינע רייד,
אוּן זאָלסט בייַשטיין, בעת דוּ וועסט געמִשפט ווערן.[1]
5 אויב אָבער אונדזער אומגערעכטיקייט ברענגט אַרויס גאָטס
גערעכטיקייט, וואָס זאָלן מיר זאָגן? איז גאָט אומגערעכט, וואָס ער
מִשפט מיט גרימצאָרן? (איך רעד לויט דעם שטייגער פון מענטשן.)
6 חָלִילָה! וואָרים אויב אַזוי, ווי זאָל גאָט מִשפטן די וועלט? 7 אויב
אָבער די וואָרהאפטיקייט פון גאָט האָט זיך דורך מיין ליגן פאַרמערט
פאַר זיין כָּבוד, פאַרוואָס ווער איך נאָך אַלץ געמִשפט ווי אַ זינדיקער?
8 אוּן פאַרוואָס ניט טאָן שלעכטס, כְּכדֵי עס זאָל קומען גוטס? – ווי
מיר ווערן פאַרלוימדעריש באַרעדט, אוּן ווי אַ טייל באַהויפטן, אַז מיר
זאָגן. זייער פּסַק איז געראכט.
9 וואָס איז דער סיום? צי זענען מיר בעסער ווי זיי? ניין, בשום אוֹפן
ניט; וואָרים מיר האָבן שוין פריער באַשולדיקט סיי יִידן אוּן סיי גויים,
אַז זיי זענען אַלע אונטער דער זינד, 10 ווי סע שטייט געשריבן:
ניטאָ קיין געראכטער, אַפילו ניט איינער;
11 ניטאָ קיין פאַרשטענדיקער,
ניטאָ איינער וואָס זוכט גאָט;
12 איטלעכער האָט אָפגעקערט, אַלע זענען זיי פאַרדאָרבן?
ניטאָ קיינער, וואָס טוט גוטס, ניט אַפילו איינער.[2]
13 אַן אָפענער קֶבר איז זייער קעל,
זייער צונג מאַכן זיי גלאַט[3]
דער סַם פון אַן אָטערשלאַנג איז אונטער זייערע ליפן,
14 זייער מויל איז פול מיט קלָלה אוּן ביטערניש[4]
15 זייערע פיס זענען פלינק צוּ פאַרגיסן בלוט;
16 פאַרוויסטונג אוּן בראָך זענען אין זייערע שליאַכן,
17 אוּן דעם וועג פון שָלוֹם ווייסן זיי ניט.[5]
18 ניטאָ גאָטס מוֹרא פאַר זייערע אויגן.[6]

[1] תהלים נא, 6. [2] תהלים יד, 1-3. [3] תהלים ה, 10.
[4] תהלים י, 7. [5] ישעיה נט, 7, 8. [6] תהלים לו, 2.

19 אוֹן מיר ווייסן, אַז וואָס נאָר די תּוֹרה זאָגט, טוט זי רעדן צוּ די, וואָס זענען מקבל געווען די תּוֹרה, כּדי איטלעכס מויל זאָל ווערן פאַרשטומט, אוֹן די גאַנצע וועלט זאָל זיין חַייב פאַר גאָט. 20 מַחמת דורך די מַעשׂים פוֹן דער תּוֹרה וועט קיין שום בּשׂר־ודָם ניט גערעכטפאַרטיקט ווערן פאַר אים; וואָרים דורך דער תּוֹרה קומט דאָס וויסן פוֹן דער זינד.

21 אַצינד אָבער איז אַנטפּלעקט געוואָרן אַ צדקות פוֹן גאָט אָן דער תּוֹרה, וואָס אויף איר ווערט עדות געזאָגט דורך דער תּוֹרה און די נביאים, 22 דהיינו: די צדקות פוֹן גאָט דורך אֱמוּנה אין יֵשׁוּע המָשׁיחַ, פאַר אַלע, וואָס גלויבן. וואָרים עס איז ניטאָ קיין חילוק; 23 מַחמת אַלע האָבן געזינדיקט, אוֹן זענען געמאנגלעט דעם כָּבוד פוֹן גאָט, 24 אָבער זיי ווערן אומזיסט גערעכטפאַרטיקט פוֹן זייַן חֶסֶד דורך דער איוסלייזונג פוֹן יֵשׁוּע המָשׁיחַ, 25 וועמען גאָט האָט אַרויסגעשטעלט צוּ זיין אַ פאַרגעבונג דורך אֱמוּנה אין זיין בלוט, צוּ וויזן זיין צדקות, דורך סליחת־עַוונות פאַר די פריער באַגאַנגענע זינדן, צוליב דער ליַטזליקייט פוֹן גאָט, 26 צוּ וויזן זיין צדקות אין דער איצטיקער צייט; כּדי ער אַליין זאָל זיין געערעכט אוֹן דער רעכטפאַרטיקער פוֹן דעם, וואָס האָט אֱמוּנה אין יֵשׁוּעַן.

27 בּכֵן, וואוּ איז דאָס רימען? עס איז אויסגעשלאָסן. דורך וואָסער מין חוֹק? פוֹן מַעשׂים? ניין, נייערט דורך דעם חוֹק פוֹן אֱמוּנה. 28 מיר רעכענען דעריבּער, אַז אַ מענטש ווערט געערעכטפאַרטיקט דורך אֱמוּנה, אָן די מַעשׂים פוֹן דער תּוֹרה. 29 אָדער איז גאָט דער גאָט נאָר פוֹן די יִידן? איז ער ניט דער גאָט אויך פוֹן די גויים? יאָ, אויך פוֹן די גויים, 30 זינט גאָט איז איינער, אוֹן ער ווועט רעכטפאַרטיקן די געמַלטע פוֹן אֱמוּנה, אוֹן די ניט־געמַלטע דורך אֱמוּנה. 31 צי טוען מיר דען מבַטל זיין דורך אֱמוּנה די תּוֹרה? חָלִילה; נייערט מיר זענען מקַיים די תּוֹרה.

ד וואָס זשע זאָלן מיר זאָגן, אַז אַבְרָהם אָבינו האָט דערגרייכט לויט דעם פלייש? 2 וואָרים אויב אַבְרָהם איז געערעכטפאַרטיקט געוואָרן דורך מַעשׂים טובים, האָט ער געהאַט מיט וואָס זיך צוּ רימען, אָבער ניט פאַר גאָט. 3 וואָרים וואָס זאָגט דער פָּסוק? אוֹן אַבְרָהם האָט געגלויבט גאָט, אוֹן עס איז אים אַ דין־וחשבון געוואָרין פאַר געערעכטיקייט.[1] 4 אָבער פאַר דעם, וואָס טוט זיך מיען, ווערט דער שׂכַר ניט פאַררעכנט ווי אַ חֶסֶד, נייערט ווי אַ חוֹב. 5 אוֹן דער, וואָס טוט זיך ניט מיען, נייערט גלויבט אין אים, וואָס רעכטפאַרטיקט דעם רָשע, ווערט זיין אֱמוּנה

[1] בראשית טו, 6.

פאַררעכנט פאַר גערעכטיקייט. 6 אַזוי לויבט אויך דָוִד דעם מענטשן,
וועמען גאָט טוט צוּרעכענען גערעכטיקייט אָן מַעשׂים טובים:
7 וואויל איז די, וועמעס פאַרבּרעכנס זענען פאַרגעבּן,
אוּן וועמעס חַטָאים זענען פאַרדעקט.
8 וואויל איז דעם מענטשן, וועמען גאָט רעכענט ניט אָן קיין זינד.[1]
9 צי באַציט זיך די דאָזיקע בּרָכה אויף דעם געמַלטן, אָדער אויך אויף דעם
ניט־געמַלטן? וואָרים מיר זאָגן: אַברָהמען איז זיין אֱמוּנה פאַררעכנט
געוואָרן פאַר אַ גערעכטיקייט. 10 וויאַזוי זשע איז עס אים גערעכנט
געוואָרן? איז עס געווען איידער, אָדער נאָכדעם ווי ער איז געמַלט
געוואָרן? עס איז ניט געווען נאָכדעם, נייערט איידער ער איז געמַלט
געוואָרן. 11 אוּן ער האָט מקַבּל געווען דעם צייכן פוּן מִילה, אַ חוֹתם פוּן
דער צִדקות, וואָס ער האָט געהאַט פוּן דער אֱמוּנה, בּעת ער איז געווען אין
עָרלה, בִּכדֵי ער זאָל זיין דער פאָטער פוּן אַלע, וואָס גלויבּן, חַגַם זיי
בּלייבּן אין עָרלה, כּדי עס זאָל זיי צוּגערעכנט ווערן צִדקות, 12 אוּן דער
פאָטער פוּן געמַלטע פאַר די, וואָס זענען ניט נאָר געמַלט, נייערט וואָס
גייען אויך אין די טריט פוּן דער אֱמוּנה פוּן אַברָהם אָבִינו, וואָס ער האָט
געהאַט בּעת ער איז נאָך ניט געווען געמַלט.
13 וואָרים ניט דוּרך דער תּוֹרה איז געקוּמען די הַבטָחה צוּ אַברָהמען,
אָדער צוּ זיין זאָמען, אַז ער זאָל זיין יוֹרֵש פוּן דער וועלט, נייערט דוּרך
צִדקות פוּן אֱמוּנה. 14 וואָרים אויבּ די, וואָס זענען פוּן דער תּוֹרה, זענען
יוֹרשים, ווערט די אֱמוּנה נישטיק, אוּן די הַבטָחה בָּטל. 15 וואָרים די תּוֹרה
בּרענגט גרימצאָרן; אָבּער וואוּ עס איז ניטאָ קיין תּוֹרה, דאָרט איז אויך
ניטאָ קיין עַבֵירה.
16 דעריבּער איז עס אויך פוּן אֱמוּנה, כּדי עס זאָל זיין דוּרך חֶסֶד, אַזוי, אַז
די הַבטָחה זאָל באַשטיין פאַר דעם גאַנצן זאָמען; ניט נאָר פאַר יענעם,
וואָס איז פוּן דער תּוֹרה, נייערט אויך פאַר יענעם, וואָס איז פוּן דער אֱמוּנה
פוּן אַברָהמען. ער איז דער פאָטער פוּן אוּנדז אַלע, 17 ווי סע שטייט
געשריבּן: פאַר אַ פאָטער פוּן אַ סַך פעלקער האָבּ איך דיך געמאַכט[2] –
פאַר גאָט, וועמען ער האָט געגלויבּט, אוּן וואָס איז מחַיֵה־מֵתים, אוּן
רוּפט דאָס, וואָס איז נאָך ניטאָ, גלייך ווי עס וואָלט שוין געווען. 18 וואָס
הַגַם ער האָט ניט געהאַט קיין האָפענוּנג, האָט ער געגלויבּט אין
האָפענוּנג, אַז ער וועט ווערן אַ פאָטער פוּן אַ סַך פעלקער, לויט ווי עס איז
צוּ אים געזאָגט געוואָרן: אַזוי זאָל זיין דיין זאָמען.[3] 19 אוּן הַגַם ער איז
ניט געווען אָפּגעשוואַכט אין אֱמוּנה, האָט ער באַטראַכט זיין אייגן לייַבּ
שוין אַזוי גוּט ווי טויט, ווייל ער איז אַלט געווען אַרוּם הוּנדערט יאָר, אוּן
די טויטקייט פוּן שָׂרָהס מוּטערטראַכט; 20 אוּן איז ניט מסוּפּק געווען אין
דער הַבטָחה פוּן גאָט דוּרך אוּמגלויבּן, נייערט האָט זיך

[1] תהלים לב, 1, 2. [2] בראשית יז, 5. [3] בראשית טו, 5.

געשטאַרקט אין אֱמוּנה, אוּן האָט אָפּגעגעבן כָּבוד צוּ גאָט, 21 אוּן איז געווען בּטוּחַ, אַז וואָס ער האָט מַבטיחַ געווען, איז ער אויך בִּיכוֹלת צוּ טאָן. 22 בּכֵן, איז דאָס אים אויך פאַררעכנט געוואָרן פאַר גערעכטיקייט. 23 אוּן ניט פוּן זיַינעטוועגן אַליין איז עס געשריבּן געוואָרן, אַז עס איז אים פאַררעכנט געוואָרן, 24 נייערט אויך פוּן אונדזערטוועגן, פאַר וועמען סע וועט פאַררעכנט ווערן, ווייל מיר גלויבּן אין אים, וואָס האָט מחַיֶה־מֵתים געווען יֵשׁוּעַן, אונדזער האַר, 25 וואָס איז איבערגעענטפערט געוואָרן פאַר אונדזערע פאַרבּרעכנס, אוּן איז אויפגעוועקט געוואָרן פאַר אונדזער רעכטפאַרטיקונג.

ה בּכֵן, ווייל מיר זענען גערעכטפאַרטיקט דוּרך אֱמוּנה, האָבן מיר שָׁלום מיט גאָט דוּרך אונדזער האַר יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ, 2 דוּרך וועמען מיר האָבן אויך בּאַקומען אונדזער צוגאַנג פּוּן אֱמוּנה אין דעם דאָזיקן חֶסֶד, אין וועלכן מיר שטייען, אוּן מיר פרייען זיך אין דער האָפנונג פּוּן דער הערלעכקייט פּוּן גאָט. 3 אוּן ניט נאָר דאָס, נייערט מיר פרייען זיך אויך אין אונדזערע צָרות, ווייל מיר ווייסן, אַז די צָרה ברענגט געדולד, 4 אוּן געדולד, דערפאַרונג, אוּן דערפאַרונג, האָפענונג, 5 אוּן האָפענונג ברענגט ניט צוּ שאַנד, מַחמת די ליבשאַפט פּוּן גאָט איז אויסגעגאָסן געוואָרן אין אונדזערע הערצער דוּרך דעם רוּחַ־הַקוֹדֶשׁ, וואָס איז אונדז געגעבּן געוואָרן.

6 וואָרים בּעת מיר זענען נאָך געווען שוואַך, איז מָשִׁיחַ אין דער געהעריקער צייט געשטאָרבּן פאַר די רשָׁעים. 7 וואָרים עמיצער וועט קוים שטאַרבּן פאַר אַ צַדיק; פאַר דעם גוטן וואָלט זיך דאָך אֶפשר עמיצער אונטערגענומען צוּ שטאַרבּן. 8 גאָט האָט אָבּער בּאַוויזן זיין ליבשאַפט צוּ אונדז מיט דעם, וואָס בּעת מיר זענען נאָך געווען זינדיקע, איז מָשִׁיחַ פאַר אונדז געשטאָרבּן. 9 אַ פשִׁיטא שוין וועלן מיר איצט, בּעת מיר זענען געערעכטפאַרטיקט געוואָרן דוּרך זיין בלוּט, נִיצול ווערן דוּרך אים פּוּן דעם צאָרן פּוּן גאָט. 10 וואָרים אויב מיר, בּעת מיר זענען געווען שׂונאים, זענען באַווילליקט געוואָרן פאַר גאָט דוּרך דעם טויט פּוּן זיין זון, אַ פשִׁיטא שוין, בּעת מיר זענען שוין באַווילליקט געוואָרן, וועלן מיר נִיצול ווערן דוּרך זיין לעבּן; 11 אוּן ניט נאָר דאָס, נייערט מיר פרייען זיך אויך אין גאָט דוּרך אונדזער האַר יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ, דוּרך וועמען מיר האָבן איצט מקַבּל געווען די באַווילליקונג.

12 בּכֵן, אַזוֹיווי דוּרך איין מענטשן איז די זינד געקומען אין דער וועלט אַריין, אוּן טויט דוּרך זינד, אַזוי איז דער טויט אַריבּער צוּ אַלע מענטשן, ווייל אַלע האָבן געזינדיקט. 13 וואָרים פאַר מַתּן־תּוֹרה איז זינד שוין געווען אויף דער וועלט, אָבּער זינד ווערט ניט צוגערעכנט, בּעת עס איז ניטאָ קיין

תּוֹרה. 14 דאָך האָט דער טויט געהערשט פּון אָדָמען ביז מֹשהן אַפילו
איבער די, וואָס האָבן ניט געזינדיקט אויף דעם אופֿן פּון אָדָם, וואָס
איז ענלעך צוּ אים, וואָס האָט געזאָלט קומען.
15 אָבער ניט אַזוי איז עס מיט דער מַתָּנה, ווי מיט דער עַבֵּירה. וואָרים
אויב דורך דער עַבֵּירה פּון דעם איינעם זענען אַ סַך געשטאָרבן, אַ סַך
מער האָט דער חֶסֶד פּון גאָט, אוּן די מַתָּנה דורך דעם חֶסֶד פּון דעם
איינעם מענטשן יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ זיך פֿאַרמערט איבער דעם רַבִּים ! 16 אוּן
ניט ווי דורך איינעם, וואָס האָט געזינדיקט, איז די מַתָּנה ; וואָרים דער
מִשׁפּט איז געקומען צוּ דער פֿאַראורטיילונג פּון איינעם, אָבער די
מַתָּנה איז געקומען פּון אַ סַך עַבֵּירות צוּ רעכטפֿאַרטיקונג. 17 וואָרים
אויב דורך דער עַבֵּירה פּון דעם איינעם האָט דער טויט געהערשט דורך
דעם איינעם, אַ סַך מער וועלן די, וואָס זענען מקַבל די שֶׁפע פּון חֶסֶד,
אוּן פּון דער מַתָּנה פּון רעכטפֿאַרטיקייט, הערשן אין לעבן דורך דעם
איינעם מענטשן, יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ.
18 בכֵּן, אַזוֹיווי דורך איין עַבֵּירה איז דער מִשׁפּט געקומען איבער אַלע
מענטשן, פּונקט אַזוי איז די רעכטפֿאַרטיקייט איבערגעגאַנגען פּון
דעם איינעם צוּ דער רעכטפֿאַרטיקונג אוּן לעבן פּון אַלע מענטשן.
19 וואָרים אַזוי ווי דורך דער ווידערשפּעניקייט פּון דעם איינעם
מענטשן איז דער רַבִּים געמאַכט געוואָרן זינדיק, פּונקט אַזוי וועט דער
רַבִּים דורך געהאָרכזאַמקייט פּון דעם איינעם ווערן געראַכט. 20 אוּן די
תּוֹרה איז דערבּיי אַריינגעקומען, כדי דאָס פֿאַרברעכן זאָל זיך
פֿאַרמערן ; אָבער וואוּ די זינד האָט זיך געמערט, האָט זיך דער חֶסֶד
נאָך מער פֿאַרמערט, 21 כדי אַזוי ווי די זינד האָט געהערשט אין טויט,
פּונקט אַזוי זאָל דער חֶסֶד הערשן דורך גערעכטיקייט צום אייביקן
לעבן דורך יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ, אוּנדזער האַר.
ו בכֵּן, וואָס זאָלן מיר זאָגן? זאָלן מיר פֿאַרבלייַבן אין דער זינד, כדי
דער חֶסֶד זאָל זיך פֿאַרמערן? 2 חָלִילה ! מיר, וואָס זענען אָפּגעשטאָרבן
פֿאַר דער זינד, ווי‌אַזוי קענען מיר נאָך אין איר לעבן? 3 אָדער ווייסט
איר ניט, אַז מיר אַלע, וואָס זענען געטוֹבלט געוואָרן אין יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ,
זענען געטוֹבלט געוואָרן אין זייַן טויט? 4 מיר זענען דעריבער באַגראָבן
געוואָרן מיט אים דורך דער טבִּילה אין דעם טויט, בְּכדי, פּונקט ווי
מָשִׁיחַ איז אויפֿגעוועקט געוואָרן פּון די טויטע דורך דעם כָּבוד פּון
דעם פָאטער, אַזוי זאָלן מיר אויך גיין אין דעם נייַען לעבן.
5 וואָרים אויב מיר זענען באַהעפט געוואָרן מיט אים אין דער
ענלעכקייט פּון זייַן טויט, וועלן מיר אויך זיין באַהעפט אין דער
ענלעכקייט פּון זייַן תּחַית־הַמֵּתים. 6 וואָרים מיר וויסן, אַז אונדזער
אַלטער מענטש

איז מיט אים געקרייציקט געוואָרן, כדי סע זאָל אָפּגעטאָן ווערן דער גוף פון זינד, אוּן מיר זאָלן מער ניט זיין אין קנעכטשאַפט צוּ דער זינד. 7 וואָרים דער, וואָס איז געשטאָרבן, איז געראָטפאַרטיקט פון דער זינד. 8 אויב אָבער מיר זענען געשטאָרבן מיט מָשִׁיחַן, גלויבן מיר, אַז מיר וועלן אויך לעבן מיט אים. 9 וואָרים מיר ווייסן, אַז נאָכדעם ווי מָשִׁיחַ איז אויפגעשטאַנען תּחיית־הַמֵּתים, טוט ער מער ניט שטאַרבן; טויט האָט מער ניט קיין שליטה איבער אים. 10 וואָרים דעם טויט, וואָס ער איז געשטאָרבן, איז ער פאַר דער זינד געשטאָרבן איין מאָל; אָבער דאָס לעבן, וואָס ער לעבט, לעבט ער פאַר גאָט. 11 פּונקט אַזוי זאָלט איר זיך אויך רעכענען צוּ זיין טויט פאַר דער זינד, אָבער לעבעדיק פאַר גאָט אין יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ.

12 זאָל דעריבער די זינד ניט הערשן אין אייער שטאַרבלעכן לייַב, כדי צוּ געהאָרכן אירע תַּאוות; 13 גיט אויך ניט אָפּ אייערע אֵברים פאַר דער זינד ווי כּלי־זַיִן פון אומגערעכטיקייט, נייערט גיט זיך איבער צוּ גאָט, ווי לעבעדיק געוואָרענע פון די טויטע, אוּן אייערע אֵברים ווי כּלי־זַיִן פון גערעכטיקייט פאַר גאָט. 14 וואָרים די זינד וועט ניט האָבן קיין שליטה איבער אייך, מַחמת איר זענט ניט אונטער דער תּורה, נייערט אונטער דעם חֶסֶד.

15 וואָס זשע דען? זאָלן מיר זינדיקן, ווייל מיר זענען ניט אונטער דער תּורה, נייערט אונטער דעם חֶסֶד? חָלִילָה! 16 צי ווייסט איר ניט, אַז צוּ וועמען איר גיט זיך איבער ווי קנעכט צוּ געהאָרכזאַמקייט, זענט איר די קנעכט פון אים, וועמען איר טוט געהאָרכן, סיי דער זינד צום טויט, אָדער געהאָרכזאַמקייט צוּ גערעכטיקייט? 17 אָבער בָּרוּךְ השֵׁם, אַז אַזוי־ווי איר זענט געווען קנעכט פון דער זינד, זענט איר אָבער געוואָרן געהאָרכזאַם פון האַרצן צוּ יענער פאָרם פון תּוֹרָה צוּ וועלכער איר זענט איבערגעענטפערט געוואָרן. 18 אוּן ווייל איר זענט באַפרייט געוואָרן פון דער זינד, זענט איר געוואָרן קנעכט פון גערעכטיקייט. 19 איך רעד לויט דעם שטייגער פון מענטשן, צוליב דער שוואכקייט פון אייער פלייש. וואָרים אַזוי־ווי איר האָט איבערגעגעבן אייערע אֵברים פאַר קנעכט צוּ דער טומאה אוּן פון רשעות צוּ רשעות, פּונקט אַזוי זאָלט איר איצט איבערגעבן אייערע אֵברים צוּ גערעכטיקייט פאַר קדושה.

20 וואָרים בעת איר זענט געווען קנעכט פון דער זינד, זענט איר געווען פריי פון גערעכטיקייט. 21 בכֵּן, וואָסער פרוכט האָט איר דעמאָלט געהאַט פון יענע זאַכן, מיט ווועלכע איר שעמט זיך איצט? וואָרים דער סוֹף פון יענע זאַכן איז טויט. 22 אָבער איצט, בעת איר זענט באַפרייט געוואָרן פון דער זינד אוּן זענט געוואָרן קנעכט

פּוּן גאָט, האָט איר אייער פֿיִרות פּוּן קדושה, אוּן צוּם סוֹף – אייביק לעבן. 23 וואָרים דער שׂכר פּוּן זינד איז דער טויט; אבער די מַתָּנה פּוּן גאָט איז אייביק לעבן אין ישׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ, אוּנדזער האַר.

ז אָדער וויסט איר ניט, ברידער – וואָרים איך רעד צוּ מענטשן, וואָס קענען די תּוֹרה – אַז די תּוֹרה האָט שׁליטה איבער אַ מענטשן, כָּל־זמַן ער לעבט? 2 וואָרים די פֿאַרהיראַטע פרוי איז געבונדן מן־התּורה צוּ דעם מאַן, כָּל־זמַן ער לעבט; אוּיב אָבער דער מאַן שטאַרבט, איז זי פְּטוּר פּוּן דעם דין צוּ דעם מאַן. 3 דעריבער, אוּיב זי באַהעפט זיך מיט אַן אַנדערן מאַן, כָּל־זמַן איר מאַן לעבט, וועט זי אָנגערופֿן ווערן אַ זוֹנה; אָבער אוּיב דער מאַן שטאַרבט, איז זי פריי פּוּן דעם דין, אַזוי, אַז זי איז ניט קיין זוֹנה, הגַם זי באַהעפט זיך מיט אַן אַנדערן מאַן.

4 דעריבער, מיינע ברידער, אוּיך איר זענט געוואָרן טויט פֿאַר דער תּוֹרה דוּרך דעם גוּף פּוּן מָשִׁיחַ, כּדי באַהעפט צוּ ווערן מיט אַן אַנדערן, צוּ אים, וואָס איז אויפגעשטאַנען תּחַית־הַמֵּתים, בְּכדי מיר זאָלן קאָנען אַרויסברענגען פֿיִרות פֿאַר גאָט. 5 וואָרים בעת מיר זענען געווען אין דעם פלייש, האָבן די זינדיקע תַּאוות, וואָס זענען געווען דוּרך דער תּוֹרה, געווירקט אין אונדזערע אֵבֶרים אַרויסצוּברענגען פֿיִרות פֿאַר דעם טויט. 6 אָבער איצט זענען מיר פריי פּוּן דער תּוֹרה, ווייל מיר זענען געשטאָרבן פּוּן דעם, צוּ וואָס מיר זענען געווען געבונדן, אַזוי, אַז מיר דינען אין דער ניַיקייט פּוּן דעם גייסט, אוּן ניט אין דער אַלטקייט פּוּן דעם אוֹת.

7 דעריבער, וואָס זשע זאָלן מיר זאָגן? אַז די תּוֹרה איז זינד? חָלִילה! דאָך איך וואָלט ניט געקענט קיין זינד, סיידן דוּרך דער תּוֹרה; וואָרים איך וואָלט ניט געוואוסט פּוּן קיין גלוּסטיקייט, ווען די תּוֹרה וואָלט ניט געזאָגט: דוּ זאָלסט ניט גלוסטן.[1] 8 אָבער די זינד, ווייל זי האָט געפּוּנען אַ סיבּה, האָט געווירקט אין מיר דוּרך דעם געבאָט אַלערליי גלוּסטיקייטן; וואָרים אָן דער תּוֹרה איז די זינד טויט. 9 אוּן איך האָב אַמאָל געלעבט אָן דער תּוֹרה, אָבער בעת דאָס געבאָט איז געקוּמען, האָט די זינד אויפגעלעבט, אוּן איך בין געשטאָרבן; 10 אוּן דאָס געבאָט, וואָס האָט געזאָלט זיין צוּם לעבן, האָב איך געפּוּנען, איז פאַר מיר דער טויט. 11 וואָרים די זינד, בעת זי האָט געפּוּנען אַ סיבּה, האָט מיך דוּרך דעם געבאָט אָפּגענאַרט, אוּן מיך געטייט דוּרך אים. 12 די תּוֹרה איז הייליק, אוּן דאָס געבאָט איז הייליק, אוּן רעכטפאַרטיק, אוּן גוּט.

13 צי איז דען דאָס, וואָס איז גוּט, געוואָרן פאַר מיר צוּם טויט? חָלִילה! נייערט די זינד, כּדי זי זאָל קענען אַנטפּלעקט ווערן פאַר אַ זינד, האָט אין מיר געווירקט דעם טויט דוּרך דעם גוּטס, בְּכדֵי

[1] שמות כ, 14; דברים ה, 18.

דורך דעם געבאָט זאָל די זינד זייער זינדיק ווערן. 14 וואָרים מיר
ווייסן, אַז די תּוֹרה איז רוחניות, אָבער איך בין גלוסטיקייט, פֿאַרקויפט
אונטער דער זינד. 15 וואָרים דאָס, וואָס איך טו, פֿאַרשטיי איך ניט,
וואָרים ניט וואָס איך ווייל, דאָס טו איך, נייערט וואָס איך האָב פיינט,
דאָס טו איך. 16 אויב אָבער וואָס איך ווייל ניט, דאָס טו איך, בין איך
מודה, אַז די תּוֹרה איז גוט. 17 און אַצינד, ניט איך בין דאָס מער, וואָס
טו דאָס, נייערט די זינד, וואָס וואוינט אין מיר. 18 וואָרים איך ווייס,
אַז אין מיר, דאָס הייסט, אין מיין פלייש, וואוינט ניט קיין גוטס.
וואָרים דער באַגער איז אין מיר פֿאַראַן, אָבער צו טאָן, וואָס איז גוט,
איז ניטאָ 19 וואָרים דאָס גוטע, וואָס איך ווייל, טו איך ניט; נייערט
דאָס בייזע, וואָס איך ווייל ניט, דאָס טו איך. 20 בכּן, אויב איך טו דאָס,
וואָס איך ווייל ניט, איז דאָס מער ניט איך, וואָס טו עס, נייערט די
זינד, וואָס וואוינט אין מיר.
21 איך געפין דעריבער דעם חוק, אַז אין מיר, וואָס ווייל טאָן דאָס
גוטע, איז פֿאַראַן דאָס בייזע. 22 וואָרים איך פריי מיך אין דער תּוֹרה
פון גאָט לויט דעם אינעווייניקסטן מענטשן; 23 איך זע אָבער אין מיינע
אֵברים אַן אַנדער חוק מִלחָמה האַלטן קעגן דעם חוק פון מיין שֵׂכל,
און וואָס טוט מיך ברענגען אין געפֿאַנגנשאַפט אונטער דעם חוק פון
דער זינד, וואָס איז אין מיינע אֵברים. 24 אָ אומגליקלעכער מענטש
וואָס איך בין! ווער וועט מיך מַציל זיין פון דעם גוף פון דעם דאָזיקן
טויט? 25 איך דאַנק גאָט דורך יֵשוּעַ הַמָשִׁיחַ, אונדזער האַר! אוּן
דעריבער, טו איך פון מיר אַליין דינען די תּוֹרה פון גאָט מיט מיין
גייסט, אָבער מיט דעם פלייש, דאָס געזעץ פון זינד.
ח עס איז דעריבער ניטאָ אַצינד קיין פֿאַרמשפּטונג פֿאַר די, וואָס זענען
אין יֵשוּעַ הַמָשִׁיחַ. 2 וואָרים די תּוֹרה פון דעם רוּחַ־הַחַיים אין יֵשוּעַ
הַמָשִׁיחַ האָט מיך באַפרייט פון דעם געזעץ פון זינד אוּן פון טויט.
3 וואָרים וואָס די תּוֹרה האָט ניט געקענט טאָן, ווייל זי איז געווען
שוואַך דורך דעם פלייש, האָט גאָט געטאָן, מיט דעם שיקן זיין
אייגענעם זון אין דער געשטאַלט פון זינדיקן פלייש אוּן פונוועגן דער
זינד, האָט ער פֿאַרמשפּט די זינד אין דעם פלייש, 4 כּדי די
רעכטפֿאַרטיקייט פון דער תּוֹרה זאָל מקוים ווערן אין אונדז, וואָס
לעבן ניט לויט דעם פלייש,

נייערט לויט דעם גייסט. 5 וואָרים די, וואָס לעבן לויט דעם פלייש, טראַכטן וועגן די זאַכן פון דעם פלייש; אָבער די, וואָס לעבן לויט דעם גייסט, טראכטן וועגן די זאַכן פון דעם גייסט. 6 וואָרים דאָס טראַכטן פון דעם פלייש איז טויט, אָבער דאָס טראַכטן פון דעם גייסט איז לעבן אוּן שָׁלום, 7 מַחמת דאָס טראַכטן פון דעם פלייש איז שִׂנאה קעגן גאָט, וויל עס איז ניט אונטערטעניק דער תּוֹרה פון גאָט, אוּן קען עס אויך ניט זיין. 8 אוּן די, וואָס לעבן לויט דעם פלייש, קענען גאָט ניט וואוילגעפעלן וועלן.

9 אָבער איר לעבט ניט לויט דעם פלייש, נייערט לויט דעם גייסט, אויב דער גייסט פון גאָט וואונט באמת אין אייך. אָבער איוב עמיצער האָט ניט דעם גייסט פוּן מָשִׁיחַן, דער געהערט ניט צוּ אים. 10 אוּן אויב מָשִׁיחַ איז אין אייך, איז דער גוף טויט צוליב דער זינד, אָבער דער גייסט לעבט פונוועגן דער גערעכטיקייט. 11 אויב אָבער דער גייסט פון אים, וואָס האָט יֵשׁוּעַן מחַיֵּה־מֵתים געוועקט, וואוינט אין אייך, וועט דער, וואָס האָט מחַיֵּה־מֵתים געוועקט יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַן, אויך לעבעדיק מאַכן אייערע שטאַרבלעכע לייבער דורך זיין גייסט, וואָס וואוינט אין אייך.

12 דעריבער, ברידער, מיר זענען ניט שולדיקע דעם פלייש, צוּ לעבן לויט דעם פלייש – 13 וואָרים אויב איר לעבט לויט דעם פלייש, מוזט איר שטאַרבן, אויב אָבער איר וועט דורך דעם גייסט אָפּטייטן די מַעשׂים פון דעם גוף, וועט איר לעבן. 14 וואָרים אַלע, וואָס ווערן געפירט דורך דעם רוח אלהים, זענען קינדער פון גאָט. 15 וואָרים איר האָט ניט מקַבל געווען דעם גייסט פון קנעכטשאַפט נאָך אַמאָל מורא צוּ האָבן, נייער איר האָט מקַבל געווען דעם גייסט פון אָנגענומענע קינדער, וואָס דורך אים רופן מיר: אַבָּא, פאָטער! 16 דער גייסט אַליין זאָגט עדות מיט אונדזער גייסט, אַז מיר זענען קינדער פון גאָט. 17 אוּן אויב קינדער, זענען מיר אויך יורשים, יורשים פון גאָט, אוּן בשותּפותדיקע יורשים מיט מָשִׁיחַן, אויב מיר ליידן מיט אים, כדי מיר זאָלן אויך מיט אים פאַרהערלעכט ווערן.

18 וואָרים איך רעכן, אַז די ליידן פון דער היינטיקער צייט זענען ניט ווערט פאַרגלייַכט צוּ ווערן מיט דעם כָּבוד, וואָס וועט אונדז אָנטפּלעקט ווערן. 19 וואָרים די ערנסטע דערוואַרטונג פון דעם באַשאַף וואַרטעט אויף דער אָנטפּלעקונג פון די קינדער פון גאָט. 20 וואָרים דער באַשאַף איז אונטערטעניק געווארן דער נישטיקייט, ניט פון זיין אייגענעם ווילן, נייערט דורך אים, וואָס האָט אים אונטערטעניק געמאַכט אין דער האָפענונג, 21 אַז דער באַשאַף אַליין וועט אויך אויסגעלייזט ווערן פון דער קנעכט־שאַפט פון פאַרדאַרבונג צוּ דער פרייַהייט פון דעם כָּבוד פון

גאָטס קינדער. 22 וואָרים מיר ווייסן, אַז דער גאַנצער באַשאַף אינאיינעם זיפצט אוּן ווייטיקן אין פּיין ביז אַצינד. 23 אוּן ניט נאָר דאָס, נייערט אויך מיר אַליין, וואָס האָבן די בִּיכּוּרים פּוּן דעם גייסט, אויך מיר זיפצן אין זיך אַליין, בּעת מיר וואַרטן אויף אוּנדזער קינדער־רעכט, אויף דער אויסלייזונג פּוּן אונדזער גוּף. 24 וואָרים אין דער דאָזיקער האָפענונג זענען מיר נִיצול געוואָרן. אָבער אַ האָפענונג, וואָס מען זעט, איז ניט קיין האָפענונג; וואָרים ווער האָפט אויף דעם, וואָס ער זעט? 25 אויב אָבער מיר האָפן אויף דעם, וואָס מיר זעען ניט, דעמאָלט וואַרטן מיר דערויף מיט געדוּלדיקייט.

26 אוּן אויף דעם זעלבן אוֹפן העלפט אוּנדז אויך דער גייסט אין אונדזער שוואַכקייט; וואָרים מיר ווייסן ניט ווי אַזוי מיר דאַרפן מִתפַּלֵל זיין, אָבער דער גייסט אַליין טוט פאַר אוּנדז פירשפּרעכן מיט זיפצן, וואָס קענען ניט אַרויסגערעדט ווערן. 27 אוּן דער, וואָס פאָרשט די הערצער, ווייסט וואָס עס איז די מַחשָבה פּוּן דעם גייסט, מַחמת ער טוט פירשפּרעכן פאַר די הייליקע, לויט דעם רָצון פּוּן גאָט.

28 אוּן מיר ווייסן, אַז אַלצדינג טוט ווירקן צום גוטן פאַר די, וואָס האָבן ליב גאָט, טאַקע פאַר די, וואָס זענען באַרופן לויט זיין פַּוונה. 29 וואָרים וועמען ער האָט פּוּן פריער געקענט, האָט ער אויך פאָרויסבאַשטימט צוּ זיין ענלעך צוּ דעם בילד פּוּן זיין זון, כּדי ער זאָל זיין דער בכור צווישן אַ סַך ברידער. 30 אוּן וועמען ער האָט פאָרויסבאַשטימט, די האָט ער אויך באַרופן; אוּן וועמען ער האָט באַרופן, די האָט ער גערעכטפאַרטיקט; אוּן וועמען ער האָט גערעכטפאַרטיקט, די האָט ער אויך פאַרהערלעכט.

31 וואָס זשע זאָלן מיר זאָגן צוּ דעם? אויב גאָט איז פאַר אוּנדז, ווער קאָן זיין קעגן אונדז? 32 ער, וואָס האָט ניט געשוינט זיין אייגענעם זון, נייערט האָט אים איבערגעענטפערט פאַר אונדז אַלע, ווי־אַזוי זאָל ער אוּנדז מיט אים ניט אַלצדינג שענקען? 33 ווער וועט מיט עפּעס פאַרקלאָגן גאָטס אויסדערוויילטע? עס איז גאָט, וואָס רעכטפאַרטיקט; 34 ווער איז דער, וואָס פאַרמשפּט? עס איז יֵשוּע הַמָשִיחַ, וואָס איז געשטאָרבן, יאָ, ליבערשט, וואָס איז אויפגעשטאַנען תְּחִיַת־הַמֵתִים, וואָס איז בּיי דער רעכטער האַנט פּוּן גאָט, אוּן וואָס אויך פירשפּרעכט פאַר אונדז. 35 ווער וועט אונדז אָפּשיידן פּוּן דער ליבשאַפט פּוּן מָשִיחַן? זאָלן צָרות, אָדער דַחקות, אָדער רדיפה, אָדער הונגער, אָדער נאַקעטקייט, אָדער סַכָּנה, אָדער שוערד? 36 אַזוֹיווי סע שטייט געשריבן:

וואָרים פּון דיינעטוועגן וועלן מיר געהרגעט דעם גאַנצן טאָג,
מיר זענען פאַרעכנט געוואָרן ווי שאָף צו דער שחיטה.[1]
37 אָבער אין דעם אַלעמען זענען מיר מער ווי בעלי־נצחון דורך אים,
וואָס האָט אונדז ליבּ געהאַט. 38 וואָרים איך בין בּטוּחַ, אַז ניט דער
טויט, אוּן ניט דאָס לעבּן, ניט מַלאָכים, אוּן ניט מֶמשָלות, ניט
פאַראַנענע זאַכן, ניט זאַכן, וואָס וועלן זיין, ניט גבוּרות, 39 ניט הייך,
ניט טיף, אויך ניט קיין אַנדער בּאַשאַף, וועט אונדז קענען אָפּשיידן פּון
דער ליבּשאַפט פּון גאָט, וואָס איז אין ישוּעַ המשיחַ, אוּנדזער האַר.
ט איך זאָג דעם אמת אין משיחַן, איך זאָג קיין ליגן ניט; מיין געוויסן
איז מיר אויך מְעיד דורך דעם רוּחַ־הקוֹדש, 2 אַז איך האָבּ גרויס צַער
אוּן אַ בּאַשטענדיקן ווייטיק אין מיין האַרצן. 3 וואָרים איך וואָלט
ליבּערשט וועלן, אַז איך אַליין זאָל זיין אין חֵרם פּון משיחַן פּונוועגן
מיינע ברידער, מיינע קרוֹבים, לויט דעם פלייש, 4 וואָס זענען בּני־
ישראל, וואָס זיי געהערט דאָס רעכט פּון קינדער, אוּן דער כָּבוד, אוּן
די בּונדן, אוּן מַתּן־תּוֹרה, אוּן די עבוֹדה, אוּן די הַבטָחות; 5 וואָס צוּ זיי
געהערן די אָבות, אוּן פּון וועמען סע שטאַמט משיחַ, לויט דעם
פלייש, וואָס איז איבּער אַלצדינג, בָּרוּך־השֵם אויף אייביק. אָמֵן.
6 אָבער דאָס מיינט ניט, אַז דאָס וואָרט פּון גאָט איז בָּטל געוואָרן.
וואָרים זיי זענען ניט אַלע ישׂראל, וואָס זענען פּון ישׂראל, 7 זיי זענען
אויך ניט אַלע קינדער, מַחמת זיי זענען אַברהמס זאָמען; נייערט: אין
יצחָק זאָל געוּרופן וועלן דיין זאָמען.[2] 8 דאָס הייסט: ניט די קינדער
פּון דעם פלייש זענען קינדער פּון גאָט, נייערט די קינדער פּון דער
חַבטָחה וועלן פאַרעכנט פאַר דעם זאָמען. 9 וואָרים דאָס איז דאָס
וואָרט פּון דער הַבטָחה: צוּ דער דאָזיקער צייט וועל איך קומען, אוּן
שָׂרה וועט האָבּן אַ זון.[3] 10 אוּן ניט נאָר דאָס אַליין, נייערט אויך רִבקָה,
בּעת זי איז פאַרגאַנגען אין טראָגן פּון אייגעם, פּון יִצחָק אָבּינו, 11 אוּן
איידער די קינדער זענען נאָך געבוירן געוואָרן, אוּן האָבּן ניט געטאָן
קיין גוטס אָדער בּייז – כּדי די כַּוָונה פּון גאָט לויט דער בחירה זאָל
באַשטיין, ניט פּון מַעשׂים, נייערט דורך אים, וואָס טוט באַרופּן,
12 אוּן עס איז צוּ איר געזאָגט געוואָרן: דער עלטערער וועט דינען דאָס
יינגערן.[4] 13 אַזויווי סע שטייט געשריבּן: יַעקֹבּ האָבּ איך ליבּ געהאַט,
אוּן עֵשָׂו האָבּ איך פיינט געהאַט.[5]
14 וואָס זשע זאָלן מיר זאָגן? איז פאַראַן אומרעכט בּיי גאָט? חָלִילה!
15 וואָרים ער זאָגט צוּ משהן: איך וועל מיך דערבּאַרעמען

---

[1] תהלים מד, 23. [2] בראשית כא, 12. [3] בראשית יח, 10.
[4] בראשית כה, 23. [5] מלאכי א, 2.

אויף וועמען איך דערבאַרעם מיך, אוּן איך וועל רַחמָנות האָבּן אויף
וועמען איך האָבּ רַחמָנות.[1] 16 דעריבּער איז עס ניט געוועלדט אין דעם,
וואָס ווייל, אויך ניט אין דעם, וואָס לויפט, נייערט אין גאָט, וואָס האָט
רַחמָנות. 17 וואָרים דער פָּסוק זאָגט צוּ פַּרעהן: פוּנוועגן אָט דער
דאָזיקער סִיבּה האָבּ איך דיך אויפשטעלט, כדי איך זאָל אין דיר
באַווייזן מיין כֹּחַ, אוּן כדי מיין נאָמען זאָל באַקאַנט ווערן אויף דער
גאַנצער ערד.[2]
18 דעריבּער האָט ער רַחמָנות אויף וועמען ער ווייל, אוּן וועמען ער וויל
– פאַרהאַרטעוועט ער.
19 דוּ ווּעסט דעריבּער זאָגן צוּ מיר: פאַרוואָס טוט ער נאָך געפינען
פעלער? וואָרים ווער קאָן אנטקעגנשטעלן קעגן זיין רָצון? 20 דערפאַר,
ווער ביסטוּ, אָ מענטש, וואָס רעדסט גאָר קעגן גאָט? זאָל די
געשאַפענע זאַך זאָגן צוּ דעם, וואָס האָט זי געשאַפן: פאַרוואָס האָסטוּ
מיך אַזוי געמאַכט? 21 אָדער, צי האָט ניט דער טעפער קיין רעכט
איבּער דעם ליים, צוּ מאַכן פוּן דעם זעלבּן שטיק איין כֵּלי צוּ כָּבוד,
אוּן אַן אנדערע צוּ אומכָּבוד? 22 אוּן וואָס, אויב גאָט, בּעת ער האָט
געוואָלט ווייזן זיין גרימצאָרן, אוּן באַקאַנט מאַכן זיין מאַכט, האָט
מיט אַ סַך געדולדיקייט פאַרטראָגן כֵּלים פוּן גרימצאָרן, וואָס זענען
געווען אָנגעבּרייט אויף פאַרדאַרבּונג; 23 אוּן כדי ער זאָל באַקאַנט
מאַכן די עַשירות פוּן זיין כָּבוד איבּער כֵּלים פוּן רַחמָנות, וואָס ער האָט
פוּן פריער אָנגעבּרייט צוּ כָּבוד, 24 טאַקע אוּנדז, וועמען ער האָט
באַרופן, ניט נאָר פוּן די יִידן אַליין, נייערט אויך פוּן די גויים? 25 ווי
ער טוט אויך זאָגן אין הוֹשע:

איך וועל רופן דאָס מיין פאָלק, וואָס איז ניט געווען מיין פאָלק,
אוּן געליבּטע, וואָס איז ניט געווען געליבּט.[3]
26 אוּן סע וועט זיין, אַז אין דעם אָרט,
וואוּ עס איז צוּ זיי געזאָגט געווארן:
איר זענט ניט מיין פאָלק,
וועלן זיי גערופן ווערן קינדער פוּן דעם לעבּעדיקן גאָט.[4]
27 אוּן ישַׁעיָה רופט פוּנוועגן יִשׂרָאל:
אויב די צאָל פוּן די בּנֵי־יִשׂרָאל זאָל זיין ווי דאָס זאַמד פוּן יַם,
וועט נאָר אַן איבּערבליבּונג ניצול ווערן.
28 וואָרים אַ פאַרלענדעניש אוּן אַ גזַר
וועט גאָט מאַכן איבּער דער ערד.[5]

[1] שמות לג, 19. [2] שמות ט, 16. [3] הוֹשע ב, 25.
[4] הוֹשע ב, 1. [5] ישעיה, י, 22, 23.

29 אוּן ווי ישַׁעיָה האָט פריער געזאָגט:
וואָלט יְהוָה צְבָאוֹת אונדז ניט איבערגעלאָזט קיין זאָמען,
וואָלטן מיר געוואָרן ווי סדום,
אוּן צוּ עַמוֹרָה וואָלטן מיר געווען געגליכן.[1]
30 וואָס זשע זאָלן מיר זאָגן? אַז די אומות־הָעוֹלָם, וואָס זענען ניט נאָכגעגאַנגען נאָך קיין גערעכטיקייט, האָבן דערגרייכט גערעכטיקייט, דאָס הייסט, די גערעכטיקייט, וואָס קומט פוּן אֱמוּנה; 31 אוּן יִשׂרָאל, וואָס איז נאָכגעגאַנגען נאָך דער גערעכטיקייט פוּן דער תּוֹרה, האָט ניט דערגרייכט יענע תּוֹרה. 32 פאַרוואָס? מַחמת זיי האָבן זי ניט געפאָרשט דוּרך אֱמוּנה, נייערט דוּרך מַעשׂים טובים. זיי האָבן זיך געשטרויכלט אין דעם אֶבֶן־נֶגֶף, 33 אַזוי ווי סע שטייט געשריבן:
זע, איך לייג אין צִיוֹן אַ שטיין פוּן שטרויכל,
אוּן אַ פעלז פוּן ערגערונג;
אוּן דער, וואָס גלויבט אין אים, וועט ניט פארשעמט ווערן.[2]
ל 1 ברידער, דער באַגער פוּן מיין האַרצן, אוּן מיין תּפילה צוּ גאָט פאַר יִשׂרָאל איז, אַז זיי זאָלן געראַטעוועט ווערן. 2 וואָרים איך זאָג זיי עֵדות, אַז זיי זענען קַנָּאים פאַר גאָט, אָבער אָן פאַרשטענדעניש. 3 וואָרים ווייל זיי קענען ניט גאָטס גערעכטיקייט, אוּן זוכן אויפצוריכטן זייער אייגענע, האָבן זיי זיך ניט אונטערטעניק געמאַכט דער גערעכטיקייט פוּן גאָט. 4 וואָרים מָשִׁיחַ איז דער תַּכלית פוּן דער תּוֹרה צוּ רעכטפאַרטיקייט פאַר יעדן איינעם, וואָס גלויבט.
5 וואָרים מֹשה שרייבט, אַז דער מענטש, וואָס טוט די רעכטפאַרטיקייט פוּן דער תּוֹרה, וועט לעבן דוּרך איר.[3] 6 אָבער די רעכטפאַרטיקייט פוּן אֱמוּנה, זאָגט אַזוי: זאָג ניט אין דיין האַצן: ווער וועט אַרויף אין הימל אַריין? דאָס הייסט, אַראָפצוּבערענגען מָשִׁיחַן, 7 אָדער: ווער וועט אַראָפנידערן אין תְּהוֹם אַריין? דאָס הייסט, אַרויפצוּבערענגען מָשִׁיחַן פוּן די טויטע. 8 נייערט וואָס זאָגט זי? דאָס וואָרט איז דיר נאָענט, אין דיין מויל, אוּן אין דיין האַרצן;[4] דאָס הייסט, דאָס וואָרט פוּן אֱמוּניה, וואָס מיר זענען מבַשֵּׂר; 9 וואָרים אויב דוּ וועסט מודה זיין מיט דיין מויל, אַז יֵשׁוּע איז דער האַר, אוּן גלויבן אין דיין האַרצן, אַז גאָט האָט אים מחַיֶּה־מֵתים געווען, וועסטוּ נִיצול ווערן. 10 וואָרים מיט דעם האַרצן גלויבט מען, פדי געראַטעוועט צוּ ווערן, אוּן מיט דעם מויל איז מען מודה, כדי ניצול צוּ ווערן. 11 וואָרים דער פָּסוק זאָגט: ווער סע גלויבט אין אים, וועט ניט פארשעמט ווערן.[5]

[1] ישעיה א, 9. [2] ישעיה ח, 14; כח, 16. [3] ויקרא יח, 5.
[4] דברים ל, 12-14. [5] ישעיה כח, 16.

12 וואָרים ס׳איז ניטאָ קיין חילוק צווישן ייִד אוּן גוי; וואָרים דער זעלבּער האַר איז האַר פוּן אַלע, אוּן איז רייך פאַר אַלע, וואָס רופן צו אים; 13 וואָרים איטלעכער, וואָס וועט רופן דעם נאָמען פוּן גאָט, וועט ניצול ווערן.[1]

14 אָבער וויאַזוי זאָלן זיי רופן צוּ אים, אין וועמען זיי האָבן ניט געגלויבט? אוּן וויאַזוי זאָלן זיי גלויבן אין אים, פוּן וועמען זיי האָבן ניט געהערט? אוּן וויאַזוי זאָלן זיי הערן אָן אַ מבשר? 15 אוּן וויאַזוי זאָלן זיי מבשר זיין, סיידן זיי ווערן געשיקט? אַזוי ווי סע שטייט געשריבן:

ווי שיין זענען די פיס פוּן די, וואָס זענען מבשר שלום, וואָס זאָגן אָן גוטס.[2]

16 אָבער ניט אַלע האָבן זיך צוגעהערט צוּ דער בשׂורה; וואָרים ישעיה זאָגט: האַר, ווער האָט געגלויבט אונדזער ידיעה?[3] 17 בכן, אמונה טוט קומען פוּן הערן, אוּן הערן דורך דעם וואָרט פוּן משיחן. 18 אָבער איך זאָג: האָבן זיי דען ניט געהערט? יאָ, אַוודאי:

זייער קלאַנג איז אַרויסגעגאַנגען איבער דער גאַנצער ערד, אוּן ביז עק וועלט זייערע רייד.[4]

19 אוּן ווידער פרעג איך: האָט ישׂראל ניט פאַרשטאַנען? שוין משה זאָגט:

איך וועל אייך דערצערנען מיט קנאה אויף אַן אומפאָלק, אוּן מיט אַן אומה אָן פאַרשטענדעניש וועל איך אייך דערבייזערן.[5]

20 אוּן ישעיה שטאַרקט זיך, אוּן זאָגט:

איך בין געפונען געוואָרן פוּן די, וואָס האָבן מיך ניט געזוכט; אוּן איך האָב מיך אַנטפלעקט צוּ די, וואָס האָבן ניט געפרעגט אויף מיר.[6]

21 אָבער אויף ישׂראל זאָגט ער: דעם גאַנצן טאָג האָב איך אויסגעשפרייט מיינע הענט צוּ אַן אומגעהאָרכזאַם אוּן וויידערשפעניק פאָלק.[7]

יא איך זאָג דעריבער: האָט גאָט פאַרוואָרפן זיין פאָלק? חלילה! וואָרים איך בין אויך אַ ישׂראֵלי, פוּן אַברהמס זאָמען, פוּן דעם שבט בנימין. 2 גאָט האָט ניט פאַרוואָרפן זיין פאָלק, וואָס ער האָט געקענט פוּן פריער. צי ווייסט איר ניט, וואָס דער פּסוק זאָגט וועגן אֵלִיָהוּ? וויאַזוי ער טענהט מיט גאָט קעגן ישׂראל:

---

[1] יואל ג, 5. [2] ישעיה נב, 7. [3] ישעיה נג, 1. [4] תהלים יט, 5.
[5] דברים לב, 21. [6] ישעיה סה, 1. [7] ישעיה סה, 2.

3 גאָט, זיי האָבן געהרגעט דיינע נביאים, זיי האָבן צעשטערט דיינע
מִזבּחות, אוּן איך בין געבליבן אַליין, אוּן זיי באַגערן מיין לעבן.[1]
4 אָבער וואָס זאָגט צוּ אים דער ענטפער פוּן גאָט: איך האָב מיר
איבערגעלאָזט זיבן טויזנט מענטשן, וואָס האָבן ניט גענקניט צוּ בַּעַלן.[2]
5 פוּנקט אַזוי איז אויך אַצינד פאַראַן אַן איבערבליבֿונג לויט דער
בחירה פוּן חֶסֶד. 6 אוּן אויב עס איז דורך חֶסֶד, איז עס ניט מער דורך
מַעשׂים טובים; אַנדערש איז חֶסֶד ניט מער קיין חֶסֶד.
7 וואָס זשע דען? דאָס, וואָס ישׂראל זוכט, דאָס האָט ער ניט
דערגרייכט; נייערט די אויסדערווײלטע האָבן עס יָא דערגרייכט, אוּן
די איבעריקע זענען פאַרהאַרטעוועט געוואָרן, 8 ווי סע שטייט
געשריבן:

גאָט האָט זיי געגעבן אַ גייסט פוּן באַטויבונג,
אויגן, וואָס זאָלן ניט זען, אוּן אויערן, וואָס זאָלן ניט הערן, ביז
אויף דעם היינטיקן טאָג.[3]

9 אוּן דָוִד זאָגט:

זאָל זייער טיש ווערן פאַר זיי אַ פאַסטקע אוּן אַ נעץ,
אוּן אַ שטרויכלשטיין, אוּן אַ פאַרגעלטונג פאַר זיי,
10 זאָלן זייערע אויגן זיין פינצטער, אַז זיי זאָלן ניט זען,
אוּן בייג שטענדיק אַראָפּ זייער רוקן.[4]

11 איך פרעג דעריבער: האָבן זיי געטאָן שטרויכלען, כדי זיי זאָלן
פאַלן? חָלִילה! נייערט דורך זייער פאַלן איז די ישׁועה געקומען פאַר
די אומות־הָעוֹלם, כדי זיי אייפעריק צוּ מאַכן. 12 אוּן אויב זייער פאַלן
איז די עַשִׁירות פוּן דער וועלט, אוּן זייער חֶיזק די עַשִׁירות פוּן די
אומות־הָעוֹלם, אַ פּשִׁיטא שוין זייער פולקייט!
13 איך רעד טאַקע צוּ אייך, וואָס זענט פוּן די אומות־הָעוֹלם. בכֵן, אויף
אַזוי ווייט ווי איך בין אַ שליח פוּן די אומות־הָעוֹלם, פאַרהערלעך איך
מיין עובֿדא, 14 כדי איך זאָל בכל־אופן אויפוועקן צוּ אייפעריקייט די,
וואָס זענען מיין פלייש, אוּן מַציל זיין טייל פוּן זיי. 15 וואָרים אויב
דאָס פאַרוואַרפן פוּן זיי האָט געפירט צוּ דער איבערבעטונג פוּן דער
וועלט, וואָס וועט שוין זייער וויידער־אויפנעמונג זיין, אויב ניט לעבן
פוּן די טויטע? 16 אוּן אויב די תּרומה

[1] מלכים א׳, יט, 10, 14. [2] מלכים א׳, יט, 18. [3] ישעיה כט, 10; דברים כט, 3.
[4] תהלים סט, 23, 24.

איז הייליק, אַזוי איז אויך דאָס טייג; אוּן אויב דער וואָרצל איז הייליק,
אַזוי זענען אויך די צווייגן.
17 אוּן אויב טייל פוּן די צווייגן זענען אָפּגעבראָכן געוואָרן, אוּן דוּ, וואָס
ביסט אַ ווילדער אייֵלבערטבוים, ביסט אַרייַנגעזעצט געוואָרן צווישן זיי,
אוּן ביסט געוואָרן אַ טיילנעמער מיט זיי פוּן דעם וואָרצל אוּן פוּן דער
פעטקייט פוּן דעם אייֵלבערטבוים, 18 טאָ רים דיך ניט קעגן די צווייגן;
אויב אָבער דוּ רימסט דיך, זיי וויסן, אַז ניט דוּ טראָגסט דעם וואָרצל,
נייערט דער וואָרצל טראָגט דיך. 19 דוּ וועסט דעריבער זאָגן: צווייגן
זענען אָפּגעבראָכן געוואָרן, כּדי איך זאָל אַרייַנגעזעצט ווערן. 20 גוּט;
דוּרך זייער אוּמגלויבן זענען זיי אָפּגעבראָכן געוואָרן, אוּן דוּ שטייסט
דוּרך דער אֱמוּנה. זיי ניט אַ גַדְלן, נייערט האָב מוֹרא. 21 וואָרים אויב גאָט
האָט ניט געשוינט די נאַטירלעכע צווייגן, וועט ער אויך דיך ניט שוינען.
22 זע דעריבער די גוּטסקייט אוּן שטרענגקייט פוּן גאָט: קעגן די, וואָס
זענען געפאַלן, שטרענגקייט, אָבער קעגן דיר, גאָטס גוּטסקייט, אויב דוּ
וועסט בלייבן אין זיין גוּטסקייט; אויב ניט, וועסטוּ אויך אָפּגעשניטן
ווערן. 23 אוּן אויך זיי, אויב זיי וועלן ניט בלייבן אין זייער אוּמגלויבן,
וועלן אַרייַנגעזעצט ווערן; וואָרים גאָט איז בִּיכוֹלת זיי ווידער אַמאָל
אַרייַנצוּזעצן. 24 וואָרים אויב דוּ ביסט אָפּגעשניטן געוואָרן פוּן אַן
אייֵלבערטבוים, וואָס איז בטֶבע ווילד, אוּן ביסט אַרייַנגעזעצט געוואָרן
קעגן דער נאַטוּר אין אַ גוּטן אייֵלבערטבוים, אַ פּשִׁיטא שוין ווי וועלן די
דאָזיקע, וואָס זענען די נאַטירלעכע צווייגן, אַרייַנגעזעצט ווערן אין זייער
אייגענעם אייֵלבערטבוים?
25 וואָרים איך וויל ניט, ברידער, פאַרהוילן פוּן אייך דעם דאָזיקן סוֹד, כּדי
איר זאָלט זיך ניט האַלטן פאַר קיין חַכָמים אין אייערע אייגענע אויגן, אַז
אַ פאַרהאַרטוּנג איז געקוּמען אויף אַ טייל פוּן יִשׂרָאל, ביז די פוּלקייט פוּן
די גויים וועט זיין אייַנגעזאַמלט; 26 אוּן אַזוי וועט גאַנץ יִשׂרָאל נִיצוֹל
ווערן, ווי סע שטייט געשריבן:

סע וועט אַרויסקוּמען פוּן צִיוֹן דער גוֹאֵל, וואָס וועט אָפּטאָן די
פּשָׁעים פוּן יַעקֹען; 27 אוּן דאָס וועט זיין מיין בּוּנד מיט זיי, ווען
איך וועל אַוועקנעמען זייערע זינד.[1]

28 וואָס שַׁייך דער בשׂוּרה, זענען זיי שׂוֹנאים פוּן אייַערטוועגן, אָבער וואָס
שַׁייך דער בחִירה, זענען זיי באַליבט פוּנוועגן די אָבות. 29 וואָרים אויף די
מַתָּנות אוּן דער באַרוּפוּנג פוּן גאָט איז ניטאָ קיין חַרָטה. 30 וואָרים אַזוֹיווי
איר זענט אַמאָל געווען אוּמגעהאָרכזאַם צוּ גאָט, אָבער איצט האָט איר
באַקוּמען דערבאַרעמדיקייט דוּרך זייער אוּמגעהאָרכזאַמקייט, 31 פּוּנקט
אַזוי זענען אויך די דאָזיקע אַצינד אוּמגעהאָרכזאַם, כּדי

[1] תהלים יד, 7; ישעיה נט, 20, 21; ירמיה לא, 32, 33.

דורך דער דערבאַרעמדיקייט, וואָס איז אייך געוויזן געוואָרן, זאָלן זיי אַצינד אויך באַקומען דערבאַרעמונג. 32 וואָרים גאָט האָט אַלעמען איינגעשלאָסן אין אומגעהאָרכזאַמקייט, כדי ער זאָל זיך דערבאַרעמען איבער אַלע.

33 אָ, די טיפקייט פון דער עשירות, און חָכמה, און וויסן פון גאָט! ווי אומדערפאָרשטבאַר זענען זיינע משפָּטים, און זיינע ווענען, ניט אויסצוגעפינען!

34 וואָרים ווער האָט פאַרשטאַנען דעם רוּחַ־יְהוָה? אָדער ווער איז געווען זיין בַּעל־יוֹעץ? 35 אָדער ווער האָט אים עפּעס פריער געגעבן, און עס זאָל אים צוריק פאַרגאָלטן ווערן?[1]

36 וואָרים פון אים, און דורך אים, און פאַר אים איז אַלצדינג. פאַר אים איז דער כָּבוד אויף אייביק. אָמֵן.

יב איך בעט אייך דעריבער, ברידער, דורך דעם רַחמנות פון גאָט, צו אָנבאָטן אייערע לייַבער אַ לעבעדיקן קָרבן, הייליק, באַווייליקט צו גאָט, וואָס איז אייער גייסטיקע עבוֹדה. 2 און זייט ניט געגליכן צו דער דאָזיקער וועלט, נייערט ווערט איבערגעאַנדערשט דורך דער באַנייַאונג פון אייער געמיט, כדי איר זאָלט פרואוון וואָס עס איז דער גוטער, און באַווייליקטער, און שלֵימותדיקער רָצון פון גאָט.

3 וואָרים דורך דעם חֵסד, וואָס איז מיר געגעבן געוואָרן, זאָג איך צו יעדן איינעם צווישן אייך, ניט צו טראַכטן פון זיך אַ סַך מער, ווי ער באַדאַרף צו טראַכטן, נייערט צו טראַכטן איינגעהאַלטן, לויט ווי גאָט האָט צוגעטיילט יעדן איינעם אַ מאָס פון אֱמונה. 4 וואָרים פונקט ווי מיר האָבן אַ סַך אֵברים אין אײַן גוף, און אַלע אֵברים האָבן ניט די זעלבע עובדה, 5 אַזוי זענען מיר, וואָס זענען אַ סַך, איין גוף אין מָשִׁיחַן, און באַזונדערע אֵברים איינער פון דעם אַנדערן. 6 און ווייל מיר האָבן מַתָּנות, פאַרשידן לויט דעם חֵסד, וואָס איז אונדז געגעבן געוואָרן: אויב נבואה, לאָמיר נביאות זאָגן לויט דעם חֵלֶק פון אונדזער אֱמונה; 7 אויב עַבוֹדה, לאָמיר זיך איבערגעבן צו אונדזער עַבוֹדה; דער, וואָס טוט לערנען, צו זיין לערנונג; 8 דער, וואָס טוט מוסרן, צו זיין מוסר; דער, וואָס איז מנַדב, לאָז ער עס טאָן מיט אַ בריייטער האַנט; דער פאָרשטייער, מיט פלייסיקייט; דער, וואָס וויזט אַרויס דערבאַרעמדיקייט, מיט פריילעכקייט.

9 לאָז זיין ליבשאַפט אָן חֲנִיפה, האָט פיינט דאָס, וואָס איז שלעכט, און באַהעפט זיך אָן דעם, וואָס איז גוט. 10 האָט ליב איינער דעם אַנדערן מיט ברידערלעכער ליבשאַפט, אין כָּבוד האַלט פאַר בילכער איינער דעם אַנדערן; 11 אין פלייסיקייט, ניט פויל, גלִיאיק אין גייסט, דינענדיק גאָט; 12 זייט פריילעך אין האָפענונג; געדולדיק אין אַ צָרה; האַלט כּסֵדר אין מִתפַּלֵל זיין. 13 זייט מנַדב פאַר די באַדערפענישן

[1] ישעיה מ, 13; איוב טו, 8; ירמיה כג, 18.

פּוּן די היילקע, אוּן איבערגעגעבן צוּ הַכנָסת־אוֹרחים.
14 בּענטשט די, וואָס רוֹדפֿן אייך; בּענטשט, אוּן שעלט ניט. 15 פֿרייט
אייך מיט די, וואָס פֿרייען זיך, וויינט מיט די, וואָס וויינען. 16 לעבט
אין אַחדות איינער מיט דעם אַנדערן; טראַכט ניט פּוּן הויכע זאַכן,
נייערט לאָזט אייך אַראָפּ צוּ דעם, וואָס איז שָׁפּל. האַלט אייך ניט פֿאַר
חַכָמים אין אייערע אייגענע אויגן. 17 פֿאַרגעלט קיינעם ניט שלעכטס
פֿאַר שלעכטס, נייערט גיט אַכטונג אויף דעם, וואָס איז בּכּבוד׳דיק אין
די אויגן פּוּן אַלע מענטשן. 18 אויב עס איז מעגלעך, אוּן אויף וויפל
איר זענט בּיכוֹלת, לעבט בּשָׁלום מיט אַלע מענטשן. 19 זייט אייך ניט
נוֹקם, געליבטע, נייערט מאַכט פּלאַץ פֿאַר דעם גרימצאָרן פּוּן גאָט;
וואָרים סע שטייט געשריבּן: נקָמה געהערט מיר, איך וועל פֿאַרגעלטן,
זאָגט גאָט.[1] 20 אויב אָבער דיין שׂונא איז הונגעריק, שפּייז אים; אויב
ער איז דאָרשטיק, גיב אים צוּ טרינקען; וואָרים מיט דעם טאָן אַזוי,
וועסטוּ אָנהויפן פייעריקע קוילן אויף זיין קאָפּ.[2] 21 לאָז דיך ניט גוֹבר
זיין פּוּן דעם שלעכטן, נייערט זיי גוֹבר דאָס שלעכטע מיט גוּטן.

יג זאָל יעדע נשָׁמה זיין אונטערטעניק צוּ דער העכער אויטאָריטעט.
וואָרים עס איז ניטאָ קיין אויטאָריטעט, אַחוּץ פּוּן גאָט; אוּן וואוּ זי איז
פֿאַראַן, איז זי באַשטימט פּוּן גאָט. 2 בּכֵן, דער, וואָס שטעלט זיך קעגן
דער אויטאָריטעט, ווידערשפּעניקט דעם באַפֿעל פּוּן גאָט; אוּן די,
וואָס ווידערשפּעניקן, וועלן ברענגען אויף זיך שטראָף. 3 וואָרים
הערשערס זענען ניט קיין פֿחד פֿאַר די גוטע מַעשׂים, נייערט פֿאַר די
שלעכטע. אוּן ווילסטוּ ניט מוֹרא האָבן פֿאַר דער איטאָריטעט? טוּ
דאָס, וואָס איז גוט, אוּן דוּ וועסט קריגן אַ שבַח פּוּן איר; 4 וואָרים זי
איז דיר אַ באַדינערין פּוּן גאָט צוּם גוּטן. נאָר אויב דוּ טוסט דאָס, וואָס
איז שלעכט, זאָלסטוּ מוֹרא האָבן, וואָרים זי טראָגט ניט אומזיסט די
שווערד. וואָרים זי איז אַ באַדינערין פּוּן גאָט, וואָס טוט זיך נוֹקם זיין
מיט צאָרן אָן דעם, וואָס טוט שלעכטס. 5 איבערדעם מוּז מען
אונטערטעניק זיין, ניט נאָר פּונוועגן דעם צאָרן אַליין, נייערט אויך
פּונוועגן דעם געוויסן. 6 וואָרים צוליב דעם צאָלט איר אויך מַס;
וואָרים זיי זענען באַדינערס פּוּן גאָט, אוּן גיבן זיך כּסדר אָפּ מיט דעם
דאָזיקן ענין. 7 דעריבער גיט יעדעמען, וואָס איר זענט שולדיק: מַס, צוּ
וועמען מַס; צאָל, צוּ וועמען צאָל; מוֹרא, צוּ וועמען מוֹרא; כָּבוד, צוּ
וועמען כָּבוד.
8 זייט קיינעם גאָרניט שולדיק, אַחוּץ ליב צוּ האָבן איינער דעם
אַנדערן; וואָרים דער, וואָס האָט ליב זיין חַבר, האָט מקַיים געווען די
תוֹרה. 9 וואָרים

[1] דברים לב, 35. [2] משלי כה, 21, 22.

דוּ זאָלסט ניט מזַנה זיין, דוּ זאָלסט ניט טייטן, דוּ זאָלסט ניט גַנבענען, דוּ זאָלסט ניט גלוסטן,[1] אוּן אַלע אַנדערער מִצוות, זענען צוזאַמענגענומען אין דעם דאָזיקן וואָרט, דהיַנו: דוּ זאָלסט ליבּ האָבּן דיין חַבר ווי דיך אַליין.[2] 10 ליבשאַפט טוט ניט קיין שוּם שלעכטס דעם חַבר; ליבשאַפט איז דעריבּער דער קיום פוּן דער תּוֹרה.

11 אוּן דאָס טוט, ווייל איר ווייסט די שָׁעה, אַז עס איז שוין צייט אויפצוואוואַכן פוּן שלאָף; ווָארים אַצינד איז די ישועה נעענטער צוּ אונדז, ווי וועלן מיר האָבּן לכַתּחִילה געגלויבּט. 12 די נאַכט איז ווייט פאַרגאַנגען, אוּן דער טאָג האָט נעענענט. לאָמיר דעריבּער אָפּטאָן די מַעשׂים פוּן פינצטערניש, אוּן לאָמיר אָנטאָן די כְּלֵי־זַיִן פוּן ליכט. 13 לאָמיר גיין אָנשטענדיק ווי בייטאָג, ניט אין פרעסן אוּן שִׁכּרות, ניט אין צעלאָזנקייט אוּן זנוּת, ניט אין מַחלוֹקת אוּן קנאה. 14 נייערט טוט אייך אָן דעם האַר יֵשוּע הַמָּשִׁיחַ, אוּן דַאגֶהט ניט פאַר דעם פלייש, ממַלא צוּ זיין תּאַוות.

יד נעמט אויף דעם, ווָאס איז שוואַך אין דער אֱמוּנה, אָבּער ניט כדי צוּ פירן וויכּוּחים איבּער חִילוּקי־דֵעות. 2 איינער גלויבּט, אַז ער מעג עסן אַלצדינג; אָבּער דער, ווָאס איז שוואַך, טוט בלויז עסן גרינוואַרג. 3 זאָל דער, ווָאס עסט, ניט מבַטל זיין דעם, ווָאס עסט ניט; אוּן זאָל דער, ווָאס עסט ניט, ניט משפּטן דעם, ווָאס עסט; ווָארים גאָט האָט אים אויפגענומען. 4 ווער ביסטוּ, ווָאס מִשפּטסט דעם קנעכט פוּן אַן אַנדערן? פאַר זיין אייגענעם האַר שטייט ער, אָדער פאַלטער. אוּן ער וועט בלייבן שטיין; ווָארים גאָט איז בִּיכוֹלת אים אויפצושטעלן.

5 איינער שאַצט איין טאָג העכער פוּן דעם אַנדערן; אַן אַנדערער שאַצט יעדן טאָג גלייך. זאָל יעדער איינער זיין זיכער אין זיין אייגענער דֵעה. 6 דער, ווָאס היט דעם טאָג, היט אים פוּן גאָטס־וועגן; אוּן דער, ווָאס עסט, עסט פוּן גאָטס־וועגן, אוּן גיט גאָט אַ לויבּ; אוּן דער, ווָאס עסט ניט, פונוועגן גאָט עסט ער ניט, אוּן גיט גאָט אַ לויבּ. 7 ווָארים קיינער פוּן אונדז לעבּט ניט פאַר זיך אַליין, אוּן קיינער שטאַרבט ניט פאַר זיך אַליין. 8 ווָארים סיי מיר לעבּן, לעבּן מיר פוּן גאָטס־וועגן; אוּן סיי מיר שטאַרבן, שטאַרבן מיר פוּן גאָטס־וועגן; בכֵן, צי מיר לעבּן אָדער שטאַרבן, געהערן מיר צוּ גאָט. 9 ווָארים צוליבּ דעם איז מָשִׁיחַ געשטאָרבן אוּן ווידער לעבּעדיק געוואָרן, כדי ער זאָל זיין האַר, סיי איבּער טויטע אוּן סיי איבּער לעבּעדיקע.

10 אָבּער דוּ, פאַרוואָס משפּטסטוּ

[1] שמות כ, 13; 14; דברים ה, 17, 18. [2] ויקרא יט, 18.

דיין ברודער? אָדער פאַרוואָס ביסטו מבֿטל דיין ברודער? וואָרים מיר וועלן אַלע שטיין פאַר דעם כִּסֵּא־הַמִּשפּט פון גאָט; 11 וואָרים סע שטייט געשריבן:

אַזוי וואָר ווי איך לעב, זאָגט גאָט,
צו מיר וועט זיך בייגן אלע קני,
און אלע צינגער וועלן לויבן גאָט.[1]

12 אָט אַזוי וועט יעדער איינער פון אונדז אָפּגעבן פון זיך חֶשבון פאַר גאָט.

13 לאָמיר דעריבער מער ניט מִשפּטן איינער דעם אַנדערן, נייערט מִשפּט ליבערשט דאָס, אַז קיינער זאָל ניט לייגן קיין מִיכשול אין זיין ברודערס וועג, אָדער אים מאַכן פאַלן. 14 איך ווייס, און בין זיכער אין דעם האַר יֵשוּע, אַז קיין זאַך איז ניט טָמא פון זיך אַליין; אַהוּץ פאַר דעם, וואָס האַלט עס פאַר טָמא, פאַר דעם איז עס טָמא. 15 וואָרים אויב פונוועגן שפּייז איז זיך דיין ברודער מצַער, גייסטו ניט מער אין ליבשאַפט. ברענג ניט אום מיט דיין שפּייז דעם, פאַר וועמען מָשִׁיחַ איז געשטאָרבן. 16 זאָל ניט דעריבער פונוועגן אייער גוטס שלעכטס געערעדט ווערן; 17 וואָרים דאָס מַלכות פון גאָט מיינט ניט עסן און טרינקען, נייערט גערעכטיקייט, און שָׁלום, און פרייד אין דעם רוּחַ־הַקוֹדֶשׁ. 18 וואָרים דער, וואָס דינט מיט דעם מָשִׁיחַן, ווערט וואוילגעפעלן פאַר גאָט, און באַוויליקט ביי מענטשן.

19 איבערדעם לאָמיר נאָכגיין נאָך זאַכן, וואָס דינען פאַר שָׁלום, און זאַכן מיט וועלכע מיר קענען אויפבויען איינער דעם אַנדערן. 20 מאַך ניט חָרוב דאָס ווערק פון גאָט פונוועגן שפּייז. אַלצדינג איז ריין, דאָך איז עס שלעכט פאַר יענעם מענטשן, וואָס עסט מיט ערגערניש. 21 עס איז גוט, ניט צו עסן קיין פלייש, ניט צו טרינקען קיין ווײַן, אויך ניט צו טאָן עפּעס, דורך וואָס דיין ברודער שטרויכלט. 22 די אֱמונה, וואָס דו האָסט, זאָלסטו האָבן צווישן דיר און גאָט. וואויל איז דעם, וואָס מְשפּט זיך ניט אַליין אין דעם, וואָס ער טוט באַוויליקן. 23 אָבער דער, וואָס איז מסופֿק, איז פאַרמְשפּט, אויב ער עסט, מַחמת ער טוט עס ניט פון אֱמונה; און וואָס עס איז ניט פון אֱמונה, איז אַ זינד.

[1] ישעיה מה, 23.

טו מיר, וואָס זענען שטאַרק, דאַרפן טראָגן די שלאַפקייטן פּון די שוואַכע, אוּן ניט צוּ וואוילגעפעלן וועלן זיך אַליין. 2 זאָל יעדער איינער פּון אונדז פאַרשאַפן הַנָאה זיין חַבר פאַר זיין וואויל, אוּן פאַר זיין פאַרבעסערונג. 3 וואָרים מָשִׁיחַ איז זיך אַליין אויך ניט וואוילגעפעלן געווען, נייערט, ווי סע שטייט געשריבן:

די חַרפּות פּון די, וואָס האָבן דיך געלעסטערט,
זענען געפאַלן אויף מיר.[1]

4 וואָרים אַלצדינג, וואָס איז פריער געשריבן געוואָרן, איז געשריבן געוואָרן פאַר אונדזער באַלערנונג, כּדי דורך געדולד, אוּן נֶחָמָה פּון די כְּתבֵי־הַקוֹדֶשׁ זאָלן מיר האָבן האָפענונג. 5 אוּן דער גאָט פּון געדולד אוּן פּון נֶחָמָה זאָל אייך באַווילליקן צוּ זיין פּון דער זעלבער דֵעה איינער צוּם אַנדערן, לויט יֵשוּעַ הַמָשִׁיחַ; 6 כּדי איר זאָלט מיט איין האַרץ אוּן מיט איין מויל אָפּגעבן כָּבוד דעם גאָט אוּן פאָטער פּון אוּנדזער האַר יֵשוּעַ הַמָשִׁיחַ.

7 איבערדעם, זייט מקַבל איינער דעם אַנדערן, אַזוי ווי מָשִׁיחַ האָט אייך מקַבל געווען, פאַר דעם כָּבוד פּון גאָט. 8 וואָרים איך זאָג, אַז מָשִׁיחַ איז געמאַכט געוואָרן אַ באַדינער פּון די געמַלטע פּונוועגן דעם אֱמת פּון גאָט, כּדי ער זאָל מקַיים זיין די הַבטָחות צוּ די אָבות, 9 אוּן כּדי די גויים זאָלן אויך אָפּגעבן כָּבוד צוּ גאָט פאַר זיין דערבאַרעמדיקייט, ווי סע שטייט געשריבן:

דעריבער וועל איך דיך לויבן צווישן די גויים,
אוּן זינגען צוּ דיין נאָמען.[2]

10 אוּן ווידער ווערט געזאָגט:

פרייט אייך, איר גויים, מיט זיין פאָלק.[3]

11 אוּן ווידער:

לויבט גאָט, אַלע גויים, גיט אַ שבַח צוּ אים, אַלע אומות.[4]

12 אוּן ווידער זאָגט ישַעיָה:

אוּן עס ווועט זיין דער שוֹרֶשׁ פּון יִשַי,
אוּן דער, וואָס שטייט אויף צוּ הערשן איבער די פעלקער;
צוּ אים ווועלן די גויים האָפן.[5]

13 אוּן דער גאָט פּון האָפענונג זאָל אייך אָנפילן מיט יעדער שִמחה אוּן שָלום דורך אייער אֱמוּנה, כּדי איר זאָלט געדיַען אין האָפענונג, דורך דער גבוּרה פּון דעם רוּחַ־הַקוֹדֶשׁ.

14 איך אַליין בין זיכער אין אייך, מיינע ברידער, אַז איר זענט פּול מיט גוטסקייט, אָנגעפילט מיט יעדן וויסן, אוּן פּאַאיק איינער דעם אַנדערן מַזהיר

---

[1] תהלים סט, 10. [2] תהלים יח, 50. [3] דברים לב, 43. [4] תהלים קיז, 1. [5] ישעיה יא, 10.

צוּ זײַן. 15 איך האָב אײַך אָבער טיילווײַז געשריבן אַ סַך פרייער, כּדי אײַך ווידער צוּ דערמאָנען, דורך דעם חֶסֶד, וואָס איז מיר געגעבן געוואָרן פּון גאָט, 16 אַז איך זאָל זײַן אַ באַדינער פּון יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ פּאַר די אוּמות־הָעוֹלָם, אוּן צוּ דינען אין דער הייליקער עֲבוֹדה פּון דער בשׂורה פּון גאָט, כּדי דער קָרבּן פּון די אוּמות־הָעוֹלָם זאָל וועלן באַווילליקט אוּן געהיילליקט דורך דעם רוּחַ־הַקוֹדֶשׁ. 17 איך האָב דעריבער מײַן רוּם אין יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ אין זאַכן וואָס זענען שַׁייך גאָט. 18 וואָלט איך וועל מיך ניט דערוועגן צוּ רעדן פּון עפּעס, סיידן פּון דעם, וואָס מָשִׁיחַ האָט געטאָן דורך מיר, דורך וואָרט אוּן טוּאונג, פּונוועגן דער געהאָרכזאַמקייט פּון די אוּמות־הָעוֹלָם, 19 אין דער גבורה פּון נְסִים וְנִפלאות, אין דער גבורה פּון דעם רוּחַ־הַקוֹדֶשׁ, אַזוי, אַז פּון ירוּשָׁלַיִם, אוּן רונד אַרוּם ביז צוּ איליריע, האָב איך אינגאַנצן אָנגעזאָגט די בשׂורה פּון מָשִׁיחַן; 20 יָא, איך האָב מיר געמאַכט פּאַר מײַן ציל אָנצוזאָגן די בשׂורה טוֹבה ניט דאָרטן, וואוּ מָשִׁיחַ איז שוין אָנגערופן געוואָרן, כּדי איך זאָל ניט בויען אויף אַן אַנדערן מענטשנס יסוֹד, 21 נייערט, ווי סע שטייט געשריבן:

וואָס זיי איז ניט דערציילט געוואָרן, וועלן זיי זען,
אוּן וואָס זיי האָבן ניט געהערט, וועלן זיי פֿאַרשטיין.[1]

22 איבערדעם בין איך אויך געהינדערט געוואָרן אַזויפיל מאָל פּון קוּמען צוּ אייך. 23 אָבער אַצינד, ווייל איך האָב ניט מער קיין אָרט אין די דאָזיקע מקוֹמות, אוּן ווייל איך האָב שוין כַּמה יאָרן געבענקט צוּ קוּמען צוּ אייך, 24 האָף איך אייך צוּ זען בעת מײַן נסיעה קיין שפּאַניע, אוּן געבראַכט צוּ ווערן דורך אייך אויף מײַן וועג אַהינצוּ, נאָכדעם ווי איך וועל מיך קוֹדם האָבן אַביסל געזעטיקט מיט אייער חַברוּתא. 25 אַצינד אָבער גיי איך קיין ירוּשָׁלַיִם, צוּ באַדינער די הייליקע. 26 וואָרים עס איז געווען דער גוּטער רָצון פּון מאַקעדאָניע אוּן אַכאַיַ צוּ מאַכן אַ נדָבה פּאַר די אָרעמע צווישן די הייליקע אין ירוּשָׁלַיִם. 27 יָא, דאָס איז געווען זייער גוּטער רָצון, אוּן זייערע בַּעלי־חוֹבות זענען זיי. וואָרים אויב די אוּמות־הָעוֹלם זענען געוואָרן שוּתּפים פּון זייערע גייַסטיקע זאַכן, אַזוי זענען זיי מחוּיב זיי צוּ באַדינען אין גַשמִיוּתדיקע זאַכן. 28 דעריבער, בעת איך וועל דאָס האָבן פֿאַרענדיקט, אוּן פֿאַרחתמעט פּאַר זיי די דאָזיקע פרוכט, אַזוי וועל איך דורך אייך גיין קיין שפּאַניע. 29 אוּן איך ווייס, אַז ווען איך וועל קוּמען צוּ אייך, וועל איך קוּמען אין דער פוּלקייט פּון דער בָּרכה פּון מָשִׁיחַן.

[1] ישעיה נב, 15.

30 אוּן איצט בעט איך אייך, ברידער, דורך אוּנדזער האַר יֵשוּעַ חַמָּשִׁיחַ, אוּן דורך דער ליבשאַפט פוּן דעם רוּחַ־הקודש, אַז איר זאָלט זיך שטאַרקן אינאיינעם מיט מיר אין אייערע תּפילות צוּ גאָט פאַר מיַנעטוועגן, 31 אַז איך זאָל נִיצול ווערן פוּן די, וואָס זענען ווידערשפּעניק אין יהודה, אוּן אַז מיין באַדינונג פאַר ירוּשָׁלַיִם זאָל זיין אָנגענומען ביי די היילִיקע, 32 כדי איך זאָל קענען קוּמען צוּ אייך אין פריידן דורך דעם רָצוֹן פוּן גאָט, אוּן מיך מיט אייך דערקווייקן. 33 אוּן דער גאָט פוּן שָׁלוֹם זאָל זיין מיט אייך אַלע. אָמֵן.

טז איך שטעל אייך פאַר אוּנדזער שוועסטער פעבע, וואָס איז אַ באַדינערין פוּן דער קְהִילה אין קענכרייַע, 2 אַז איר זאָלט זי מקַבל זיין אין דעם האַר, ווי סע פאַסט זיך פאַר היילִיקע, אוּן אַז איר זאָלט איר העלפן אין וואָס נאָר זי וועט זיך באַנייטיקן אין אייך; וואָרים זי אַליין איז געווען אַ העלפערין פוּן אַ סַך, אוּן אויך פוּן מיר אַליין.

3 גריסט פּריסקאַן אוּן אַקווילַס, מיינע מיטאַרבעטער אין יֵשוּעַ הַמָּשִׁיחַ, 4 זיי, וואָס האָבן פאַר מיין לעבן אַנידערגעלייגט זייערע אייגענע העלדזער, וועמען ניט נאָר איך אַליין בין דאַנקבאַר, נייערט אויך אַלע קְהִילות פוּן די אומות־הָעוֹלָם; 5 אוּן גריסט די קְהִילה, וואָס איז אין זייער הויז. גריסט מיין באַליבטן עפֿיינעטוּסן, וואָס איז די ערשטע פרוכט אין אַזיע פאַר מָשִׁיחַן. 6 גריסט מִרְיָמען, וואָס האָט געשאָנקען אַ סַך מִי אויף אייך. 7 גריסט אַנדראָניקוּסן אוּן יוּניוּסן, מיינע קרוֹבים, אוּן מיינע מיט־געפאַנגענע, וואָס זענען פוּן חַשִׁיבות צווישן די שליחים, אוּן וואָס זענען אויך געווען פאַר מיר אין מָשִׁיחַן. 8 גריסט אַמפּליאַטוּסן, מיין באַליבטן אין דעם האַר. 9 גריסט אוּרבּאַנוּסן, אונדזער מיטאַרבעטער אין מָשִׁיחַן, אוּן סטאַכיס, מיין באַליבטן. 10 גריסט אַפּעלעסן, דעם באַווייליקטן אין מָשִׁיחַן. גריסט די, וואָס זענען פוּן דעם הויזגעזינד פוּן אַריסטאָבוּלוּסן. 11 גריסט הערָאדיאָנען, מיין קָרוב. גריסט די, פוּן דעם הויזגעזינד פוּן נאַרציסוּסן, וואָס זענען אין דעם האַר. 12 גריסט טריפיינען אוּן טריפאָסן, וואָס מיען זיך אין דעם האַר. גריסט פּערזיס, די באַליבטע, וואָס האָט זיך אַ סַך געמיט אין דעם האַר. 13 גריסט רופוסן, דעם אויסדערווייל̈טן אין דעם האַר, אוּן זיין מוטער אוּן מיינע. 14 גריסט אַסינקריטוּסן, פלעגאָנען, הערמעסן, פּאַטראָבאַסן,

הערמאַסן, אוּן די בּרידער, וואָס זענען מיט זיי. 15 גריסט פילאָלאָגוסן אוּן יוליען, נערעאוסן אוּן זיין שוועסטער, אוּן אָלימפּאַסן, אוּן אַלע היליקע, וואָס זענען מיט זיי. 16 גריסט איינער דעם אַנדערן מיט אַ היליקן קוּש. אַלע קהילות פוּן מָשִׁיחַן גריסן אייך.

17 אוּן איך בּעת אייך, ברידער, אַז איר זאָלט אַכטונג געבּן אויף די, וואָס מאַכן מַחלוֹקות אוּן סקאַנדאַלן, לְהֵיפוּך צוּ דער לערנונג, וואָס איר האָט געלערנט, אוּן קערט אייך אָפּ פוּן זיי. 18 וואָרים אַזעלכע מענטשן דינען ניט מָשִׁיחַן, אוּנדזער האַר, נייערט זייער אייגענעם בויך, אוּן דורך גלאַטע אוּן שיינע רייד, פאַרפירן זיי דאָס האַרץ פוּן די אומשולדיקע. 19 וואָרים אייער געהאָרכזאַמקייט איז באַקאַנט צוּ אַלעמען, אוּן איך פריי מיך דעריבּער איבּער אייך; איך וואָלט אָבּער וועלן, אַז איר זאָלט זיין קלוג וואָס שַׁייך דעם גוטן, אוּן תְּמִימותדיק וואָס שַׁייך דעם שלעכטן. 20 אוּן דער גאָט פוּן שָׁלוֹם וועט אין גיכן צעטרעטן דעם שָׂטָן אוּנטער אייערע פיס. דער חֶסֶד פוּן אוּנדזער האַר יֵשׁוּעַ האַמָשִׁיחַ זאָל זיין מיט אייך.

21 טימאָטעאוס, מיין מיטאַרבּעטער, גריסט אייך, אוּן לוּקיוס אוּן אוֹיך יאַזאָן אוּן סאָסיפּאַטער, מייַן קרוֹבים. 22 איך, טערציוס, וואָס שרייב דעם בּריוו, גריס אייך אין דעם האַר. 23 גאַיוס, וואָס איז מיין בַּעל־אַכסַניא, אוּן אויך פוּן דער גאַנצער קְהִילה, גריסט אייך. ערַאסטוס, דער שאַצמייַסטער פוּן דער שטאָט, אוּן אוּנדזער ברוּדער קוואַרטוס, גריסן אייך. 24 דער חֶסֶד פוּן אוּנדזער האַר יֵשׁוּעַ הַמָשִׁיחַ זאָל זיין מיט אייך אַלע. אָמֵן.

25 אוּן צוּ אים, וואָס איז בְּיכוֹלת אייך צוּ שטאַרקן לויט מיין בשׂורה טובה אוּן דאָס דַרשענען פוּן יֵשׁוּעַ הַמָשִׁיחַ, לויט דער אַנטפּלעקונג פוּן דעם סוֹד, וואָס איז געווען פאַרבּאָרגן פוּן אייביקע צייטן, 26 נאָר איז איצט אַנטפּלעקט געוואָרן, אוּן דורך די שריפטן פוּן די נביאים איז ער געוואָרן באַקאַנט צוּ אַלע אומות, לויט דעם באַפעל פוּן דעם אייביקן גאָט פאַר גהאָרכזאַמקייט פוּן אֱמוּנה, – 27 צוּ דעם איינציקן גאָט פוּן חכמה זאָל זיין כָּבוד אויף אייביק, דורך יֵשׁוּעַ הַמָשִׁיחַ. אָמֵן.

דער ערשטער בריוו צו די קאָרינטער

א פּאָולוס, באַרופן צו זיין אַ שליח פון יֵשוּעַ הַמָּשִׁיחַ, דורך דעם רָצון
פון גאָט, און סאָסטענעס, אונדזער ברודער, 2 צו דער קהילה פון גאָט,
וואָס איז אין קאָרינט, צו די, וואָס זענען געהייליקט אין יֵשוּעַ הַמָּשִׁיחַ,
באַרופן צו זיין הייליקע, אינאיינעם מיט אַלע, וואָס רופן אָן דעם
נאָמען פון אונדזער האַר יֵשוּעַ הַמָּשִׁיחַ אין יעדן אָרט, סיי זייער האַר
און אונדזערער. 3 חֶסֶד צו אייך און שָׁלום פון גאָט, אונדזער פאָטער,
און דעם האַר יֵשוּעַ הַמָּשִׁיחַ.
4 איך דאַנק מיין גאָט תמיד פאַר אייך, פאַר דעם חֶסֶד פון גאָט, וואָס
איז אייך געגעבן געוואָרן אין יֵשוּעַ הַמָּשִׁיחַ, 5 וויַיל איר זענט אין
אַלצדינג נתעשר געוואָרן אין אים, אין יעדן וואָרט און אין יעדן וויסן,
6 אַזוֹיווי דאָס עדות פונוועגן דעם מָשִׁיחַ איז אין אייך באַפעסטיקט
געוואָרן; 7 אַזוי, אַז אייך פעלט ניט אין קיין שום מַתָּנה, בעת איר
וואַרט אויף דער אַנטפלעקונג פון אונדזער האַר יֵשוּעַ הַמָּשִׁיחַ, 8 וואָס
וועט אייך אויך שטאַרקן ביז צום סוֹף, כדי איר זאָלט זיין אומשולדיק
אין דעם טאָג פון אונדזער האַר יֵשוּעַ הַמָּשִׁיחַ. 9 גאָט איז געטריי, וואָס
דורך אים זענט איר באַרופן געוואָרן צו דער חַברותָּאשאַפט פון זיין זון
יֵשוּעַ הַמָּשִׁיחַ, אונדזער האַר.
10 איך בעט אייך, ברידער, דורך דעם נאָמען פון אונדזער האַר יֵשוּעַ
הַמָּשִׁיחַ, אַז איר אַלע זאָלט רעדן דאָס זעלבע, און אַז עס זאָלן ניט זיין
צווישן אייך קיין שפּאַלטונגען, נייערט אַז איר זאָלט זיין אינגאַנצן פון
איין זינ און פון איין מיינונג. 11 וואָרים מע האָט מיר מודיע געווען
דורך דעם הויזגעזינד פון קלאָען וועגן אייך, אַז סע גייען אָן צווישן
אייך מַחלוֹקות, מיינע ברידער. 12 און איך מיין דאָס, וואָס יעדער
איינער פון אייך זאָגט: איך געהער צו פּאָולוסן, און

איך צוּ אַפּאָלאָסן, אוּן איך צוּ בִּיפָּאן, אוּן איך צוּ מָשִׁיחַן. 13 איז מָשִׁיחַ צעטיילט? איז פּאָולוּס געקרייציקט געוואָרן פּוּן אייַערטוועגן? אָדער זענט איר געטוֹבלט געוואָרן אין דעם נאָמען פּוּן פּאָולוּסן? 14 איך דאַנק גאָט, וואָס איך האָב קיינעם פּוּן אייך ניט געטוֹבלט, אַחוּץ קריספּוּסן אוּן גַאיוּסן; 15 כדי קיינער זאָל ניט זאָגן, אַז איר זענט געטוֹבלט געוואָרן אין מיין נאָמען. 16 (אוּן איך האָב אויך געטוֹבלט דאָס הויזגעזינד פּוּן סטעפאַנוּסן; אויסערדעם, ווייס איך ניט, צי איך האָב נאָך עמיצן אַנדערש געטוֹבלט.) 17 וואָרים מָשִׁיחַ האָט מיך ניט געשיקט צוּ טוֹבלען, נייערט אוֹסצוּרוּפן די בְּשׂוֹרה טובה, ניט אין חָכמה פּוּן רייד, כדי דער צלָב פּוּן מָשִׁיחַן זאָל ניט געמאַכט ווערן צוּנישט.

18 וואָרים דאָס וואָרט פּוּן דעם צלָב איז פאַר די, וואָס ווערן פאַרלוירן, נאַרישקייט; פאַר אוּנדז אָבער, וואָס ווערן ניצול, איז עס די גבורה פּוּן גאָט. 19 וואָרים סע שטייט געשריבן:

איך ווועל צעשטערן די חָכמה פּוּן די חַכָמים,
אוּן דעם פאַרשטאַנד פּוּן די פאַרשטענדיקע
ווועל איך בָּטל מאַכן.[1]

20 וואוּ איז דער חָכם? וואוּ איז דער סוֹפר? וואוּ איז דער בַּעל־וויכּוּחַ פּוּן דער דאָזיקער וועלט? האָט גאָט ניט נאַריש געמאַכט די חָכמה פּוּן דער וועלט? 21 וואָרים אַזוֹיווי די וועלט, דוּרך איר חָכמה, האָט ניט דערקענט גאָט אוּן זיין חָכמה, איז עס גאָט וואוילגעפעלן געוואָרן, דוּרך דער נאַרישקייט פּוּן דַרשענען מַציל צוּ זיין די, וואָס גלויבן. 22 בּעת יידן פאַרלאַנגען צייכנס, אוּן גריכן זוכן חָכמה, 23 טוּען מיר דַרשענען מָשִׁיחַ דעם געקרייציקטן, פאַר יידן אַ שטרויכלשטיין, אוּן פאַר גוֹיים נאַרישקייט; 24 אָבער פאַר די, וואָס זענען באַרופן, סיי יידן אוּן סיי גוֹיים, איז מָשִׁיחַ די גבורה פּוּן גאָט, אוּן די חָכמה פּוּן גאָט. 25 מַחמת די נאַרישקייט פּוּן גאָט איז קלוּגער פּוּן מענטשן, אוּן די שוואַכקייט פּוּן גאָט איז שטאַרקער פּוּן מענטשן.

26 וואָרים באַטראַכט אייער באַרופונג, בּרידער, אַז ניט אַ סַך חַכָמים לויט דעם פלייש, ניט אַ סַך שטאַרקע, ניט אַ סַך אידעלע זענען באַרופן געוואָרן; 27 נייערט גאָט האָט אוסדערווײַלט די נאַרישע זאַכן פּוּן דער וועלט, כדי מבייש צוּ זיין די חֲכָמים; אוּן גאָט האָט אויסדערווײַלט די שוואַכע זאַכן פּוּן דער וועלט, כדי מבייש צוּ זיין די שטאַרקע; 28 אוּן די שָׁפָּלע זאַכן פּוּן דער וועלט,

[1] ישעיה כט, 14.

אוּן דאָס, וואָס איז פּאַראַכטיקט האָט גאָט אויסדערווײלט, אוּן דאָס, וואָס ס׳איז ניטאָ, כּדי ער זאָל בָּטל מאַכן די זאַכן, וואָס זענען פאַראַן, 29 אַזוי, אַז קיין שום בָּשָׂר־וְדָם זאָל זיך ניט רימען פאַר גאָט. 30 איר אָבּער זענט דורך אים אין יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ, וואָס איז פאַר אונדז פּוּן גאָט געמאַכט געוואָרן פאַר חָכמה, אוּן רעכטפאַרטיקייט, אוּן קדוּשה, אוּן גאוּלה, 31 כּדי, ווי סע שטייט געשריבּן: דער, וואָס טוט זיך רימען, זאָל זיך רימען אין גאָט.[1]

ב אוּן בּעת איך בּין געקומען צוּ אייך, ברידער, בּין איך ניט געקומען מיט מליצָהדיקע רייד, אָדער חָכמה, אייך אויסצוּרופן דאָס עדוּת פּוּן גאָט. 2 וואָרים איך האָב מיר פירגענומען ניט צוּ וויסן קיין שום זאַך צווישן אייך, אַחוּץ יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ, אוּן אים אַ געקרייציקטן. 3 אוּן איך בּין געווען בּיי אייך אין שוואַכקייט, אוּן אין מוֹרא, אוּן אין גרויס ציטערניש; 4 אוּן מיין רעדן אוּן מיין דַרשענען זענען ניט געווען אין איבּערredנדיקע ווערטער פּוּן חָכמה, נייערט אין באַווייַזונג פּוּן דעם גייסט אוּן גבוּרה, 5 כּדי אייער אֱמוּנה זאָל ניט באַשטיין אין דער חָכמה פּוּן מענטשן, נייערט אין דער גבוּרה פּוּן גאָט.

6 מיר אָבּער רעדן חָכמה צווישן די, וואָס זענען דערוואַקסן, דאָך ניט אַ חָכמה פּוּן דער דאָזיקער וועלט, אויך ניט פּוּן די הערשער פּוּן דער דאָזיקער וועלט, וואָס גיין פאַרלוירן. 7 נייערט מיר רעדן גאָטס חָכמה בּסוֹד, די פאַרבּאָרגענע חָכמה, וואָס גאָט האָט פאַרויסבּאַשטימט נאָך פּוּן פאַרצייטן פאַר אונדזער כָּבוד־וועגן, 8 וואָס קיינער פּוּן די הערשער פּוּן דער דאָזיקער וועלט ניט פאַרשטאַנען; וואָרים וואָלטן זיי זי פאַרשטאַנען, וואָלטן זיי ניט געווען קרייציקט דעם האַר פּוּן הערלעכקייט. 9 נייערט, ווי סע שטייט געשריבּן:

וואָס קיין אויג האָט ניט געזען,
אוּן קיין אויער ניט געהערט,
אוּן וואָס איז ניט אויפגעגאַנגען אין האַרצן פּוּן דעם מענטשן,
אָט דאָס האָט גאָט אָנגעבּרייט פאַר די, וואָס האָבּן אים ליב.[2]

10 אָבּער צוּ אונדז האָט זיי גאָט אַנטפּלעקט דורך דעם רוח־הקוֹדש. וואָרים דער גייסט טוט פאָרשטן אַלצדינג, אַפילו די טיפקייטן פּוּן גאָט.

11 וואָרים וועלכער מענטש

[1] ירמיה ט, 23. [2] ישעיה סד, 3.

וויסט וואָס סע טוט זיך אין דעם מענטשן, אַחוץ דער גייסט פון דעם מענטשן, וואָס איז אין אים? אַזוי אויך וויסט קיינער ניט וואָס סע איז אין גאָט, אַחוץ דער גייסט פון גאָט. 12 מיר אָבער האָבן מקבל געווען, ניט דעם גייסט פון דער וועלט, נייערט דעם גייסט פון גאָט, כדי מיר זאָלן פאַרשטיין די מַתָּנות, וואָס זענען אונדז געשאָנקען געוואָרן פון גאָט. 13 אוון מיר רעדן דערפון אין ווערטער, וואָס ניט מענטשלעכע חָכמה לערנט, נייערט אַזוויוי דער גייסט לערנט זיי, בעת מיר באַשיידן גייסטיקע זאַכן מיט גייסטיקע רייד.

14 דער נאַטירלעכער מענטש איז ניט מקבל די מַתָּנות פון דעם גייסט פון גאָט, וואָרים זיי זענען פאַר אים נאַרישקייט, אוון ער קען זיי ניט פאַרשטיין, מַחמת זיי ווערן געמְשפּט גייסטיק. 15 אָבער דער, וואָס איז גייסטיק, מְשפּט אַלצדינג, אוון ער אַליין ווערט פון קיינעם ניט געמְשפּט. 16 וואָרים ווער האָט פאַרשטאַנען די מַחשָבה פון גאָט, אַז ער זאָל אים לערנען?[1] מיר אָבער האָבן די מַחשָבה פון מָשִׁיחַן.

ג אוון איך, ברידער, האָב ניט געקענט רעדן צו אייך ווי צו גייסטיקע, נייערט ווי צו ערדישע, ווי צו עוֹפעלעך אין מָשִׁיחַ. 2 איך האָב אייך געגערט מיט מילך, ניט מיט קיין פעסטע שפּייז; וואָרים איר זענט נאָך ניט מסוגל געווען צו פאַרטראָגן עס, אוון קענט עס אַפילו איצט אויך ניט, 3 וואָרים איר זענט נאָך ערדיש. וואָרים כָּל־זמַן ס׳איז פאַראַן צווישן אייך קנאה אוון מחלוקת, צי זענט איר ניט ערדיש, אוון לעבט איר ניט לויט דעם שטייגער פון מענטשן? 4 וואָרים בעת איינער זאָגט: איך געהער פָּאוולוסן; אוון אַן אַנדערער: איך געהער אַפָּאלָסן; צי זענט איר ניט פָּשוטע מענטשן?

5 וואָס איז דען אַפאָלָס? אוון וואָס איז פָּאוולוס? באַדינער, דורך וועמען איר זענט געקומען צו דער אֱמוּנה, אוון יעדער ווי דער האַר האָט אים געגעבן. 6 איך האָב געפלאַנצט, אַפאָלָס האָט באַוואַסערט, אָבער גאָט האָט געלאָזט וואַקסן. 7 אַזוי, אַז ניט דער, וואָס טוט פלאַנצן, איז עפּעס, אויך ניט דער, וואָס באַוואַסערט, נייערט גאָט, וואָס לאָזט עס וואַקסן. 8 אוון דער, וואָס פלאַנצט, אוון דער, וואָס באַוואַסערט, זענען אייעס, אוון יעדער וועט באַקומען זיין באַזונדערן שׂכַר לויט זיין אייגענער אַרבעט. 9 וואָרים מיר זענען גאָטס מיטאַרבעטער, גאָטס ווירטשאַפט, גאָטס בנין זענט איר.

10 לויט דעם חֶסֶד פון גאָט, וואָס איז מיר געגעבן געוואָרן, האָב איך געלייגט אַ יסוֹד ווי אַ קלוגער בוימיינסטער, אוון אַן אַנדערער בויט אויף אים. זאָל אָבער יעדער אַכטונג געבן וויאַזוי ער בויט אויף אים. 11 וואָרים קיין אַנדערן יסוֹד קאָן קיינער ניט לייגן

[1] ישעיה מ, 13.

ווי דער, וואָס איז געלייגט געוואָרן, אוּן וואָס איז יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ.
12 אָבער אויב עמיצער בויט אויף דעם דאָזיקן יסוד גאָלד, זילבער,
טייערע שטיינער, האָלץ, היי, שטרוי, 13 אַזוי וועט יעדן מענטשנס
אַרבעט אַנטפּלעקט ווערן; וואָרים דער טאָג וועט עס קלאָר מאַכן,
מַחמת סע וועט אַנטפּלעקט דורך פייער, אוּן דאָס פייער אַליין וועט
באַוויזן די אַרבעט פוּן יעדן מענטשנס וועלק, פוּן וואָסער מין עס איז.
14 אויב עמיצנס וועלק, וואָס ער האָט אויף דעם גרונט, וועט
פאָרבלייבן, וועט ער באַקומען אַ שׂכר. 15 אויב עמיצנס וועלק וועט
פאַרברענט ווערן, וועט ער ליידן שאָדן, אָבער ער אַליין וועט נִיצול
ווערן, דאָך אַזוי ווי דורך פייער.
16 צי ווייסט איר ניט, אַז איר זענט דער מִקדש פוּן גאָט, אוּן אַז דער
רוּחַ־אֱלֹהִים ווּוינט אין אייך? 17 אויב עמיצער צעשטערט דעם מִקדש
פוּן גאָט, דעם וועט גאָט צעשטערן, וואָרים דער מִקדש פוּן גאָט איז
הייליק, אוּן אָט דער מִקדש זענט איר.
18 לאָז זיך קיינער ניט נאָרן. אויב עמיצער צווישן אייך מיינט, אַז ער
איז קלוג אין דער דאָזיקער וועלט, זאָל ער ווערן אַ נאַר, כּדי ער זאָל
ווערן קלוג. 19 וואָרים די חָכמה פוּן דער דאָזיקער וועלט איז
נאַרישקייט ביי גאָט. וואָרים סע שטייט געשריבן:

ער כאַפּט די חֲכָמים אין זייער ליסטיקייט.[1]

20 אוּן ווידער:

גאָט וויסט די מַחשָׁבות פוּן די חֲכָמים, אַז זיי זענען נישטיק.[2]

21 דעריבער זאָל קיינער זיך ניט רימען מיט מענטשן. וואָרים אַלצדינג
איז אייַערס, 22 צי דאָס איז פאָולוס, אָדער אַפּאָלאָס, אָדער כֵּיפָא,
אָדער די וועלט, אָדער לעבן, אָדער טויט, אָדער דאָס, וואָס איז
פאָראַן, אָדער דאָס, וואָס דאָרף קומען; אַלץ איז אייַערס, 23 אוּן איר
זענט מָשִׁיחַס, אוּן מָשִׁיחַ איז גאָטס.

ד זאָל אַ מענטש אַזוי טראַכטן פוּנוועגן אונדז, ווי פוּן באַדינער פוּן
מָשִׁיחַן, אוּן פאַרוואַלטער פוּן די סוֹדות פוּן גאָט. 2 איבריקנס, פוּן
פאַרוואַלטער ווערט געפּאָדערט, אַז זיי זאָלן געפוּנען ווערן געטריי.
3 פאַר מיר אָבער איז דאָס אַ קלייניקייט, אַז איך זאָל געמשפט ווערן
פוּן אייך, אָדער פוּן אַ מענטשנס מִשפּט. איך טו מיך אַפילו אַליין אויך
ניט מִשפּטן. 4 וואָרים איך וויס גאָרניט קעגן מיר אַליין, דאָך בין איך
מיט דעם ניט גערעכטפאַרטיקט; דער אָבער, וואָס מִשפּט מיך, איז
דער האַר. 5 דעריבער מִשפּט גאָרניט פאַר דער צייט,

[1] איוֹב ה, 13. [2] תהלים צד, 11.

ביז דער האַר וועט קומען, וואָס וועט אויך ברענגען צום ליכט די
פאַרבאָרגענע זאַכן פון דער פינצטערניש, און אַנטפּלעקן די
טראַכטענישן פון די הערצער; און דעמאָלט וועט יעדער איינער
באַקומען זיין לויב פון גאָט.
6 און דאָס, ברידער, האָב איך איבערגעטראָגן אויף מיר און אַפּאָלאָסן
פון אייַערטוועגן, אַז איר זאָלט אָפּלערנען פון אונדז, ניט
איבערצוטרעטן, וואָס סע שטייט געשריבן: כדי קיינער פון אייך
זאָל זיך ניט אַנבלאָזן איינער אַנטקעגן דעם אַנדערן. 7 וואָרים ווער
ונטערשיידט זיך? און וואָס האָסטו, וואָס דו האָסט ניט באַקומען? און
אויב דו האָסט עס באַקומען, פאַרוואָס רימסטו דיך, גלייך ווי דו
וואָלסט עס ניט געווען באַקומען?
8 שוין זענט איר זאַט געוואָרן? שוין זענט איר רייך געוואָרן? איר האָט
דערגרייכט צו הערשאַפט אָן אונדז? הַלוואַי וואָלט איר געהערשט,
כדי מיר זאָלן אויך קענען הערשן מיט אייך! 9 וואָרים איך מיין, אַז
גאָט האָט אונדז, די שלִיחים, אַוועקגעשטעלט פאַר די מינדסטע פון
אַלע, ווי פאַרמִשפּטע צום טויט; וואָרים מיר זענען געמאַכט געוואָרן
ווי אַ שפּיל פאַר דער וועלט, פאַר מַלאָכים און מענטשן. 10 נאַראָנים
זענען מיר פון מָשִיחַס־וועגן, אָבער איר זענט קלוג אין מָשִיחַן; מיר
זענען שוואַך, אָבער איר זענט שטאַרק; איר האָט כָּבוד, אָבער מיר
האָבן אַ שם־רע. 11 אָט ביז צו דער איצטיקער שָעה הונגערן מיר, און
דאָרשטן, און זענען נאַקעט, און ווערן געשלאָגן, און זענען נַע־ונַד;
12 און מיר מִיען זיך, און אַרבעטן מיט אונדזערע אייגענע הענט.
בעת מיר ווערן באַליידיקט, בענטשן מיר; בעת גערוֹדֶפט, דולדן
מיר; 13 בעת באַשולדיקט, בעטן מיר; מיר זענען געמאַכט געוואָרן,
און זענען איצט, ווי דער אָפּפאַל פון דער וועלט, דער אָפּשוים
פון אַלצדינג.
14 ניט כדי אייך צו פאַרשעמען, שרייב איך דאָס, נייערט אייך מַזהיר צו
זיין ווי מיינע באַליבטע קינדער. 15 וואָרים הַגַם איר האָט צען טויזנט
דערציערס אין מָשִיחַן, האָט איר אָבער ניט קיין סַך פאָטערס; וואָרים
אין יֵשוּעַ הַמָשִיחַ האָב איך אייך געוואונען דורך דער בשׂורה טובה.
16 איך בעט אייך דעריבער, זייט מיינע נאַכמאַכערס. 17 טאַקע צוליב
דער סִיבה האָב איך געשיקט צו אייך טימאָטעאוסן, וואָס איז מיין
באַליבט און געטריי קינד אין דעם האַר, אַז ער זאָל אייך דערמאָנען
אין מיינע דרָכים אין מָשִיחַן, אַזוֹיווי איך לערן זיי אומעטום אין יעדער
קהִילה. 18 אָבער טייל זענען אָנגעבלאָזן,

גלייך איך וואָלט ניט וועלן קומען צוּ אייך. 19 איך וועל אָבער צוּ אייך
בקָרוב קומען, אִם ירצֶה הַשֵּם, אוּן איך וועל וויסן, ניט די רייד פוּן די,
וואָס זענען אָנגעבלאָזן, נייערט זייער גבורה. 20 וואָרים דאָס מַלכות פוּן
גאָט באַשטייט ניט אין רייד, נייערט אין גבורה. 21 וואָס ווילט איר?
זאָל איך קומען צוּ אייך מיט אַ שטעקן, אָדער מיט ליבשאַפט אוּן אַן
ענִיוותדיקן גייסט?

ה מע הערט אומעטום, אַז ס׳איז פאַראַן זנוּת צווישן אייך, אוּן אַזאַ
זנוּת, ווי עס איז אַפילו ניטאָ צווישן די געצנדינער, אַז איינער זאָל
האָבן זיין פאָטערס ווייב. 2 אוּן איר זענט אָנגעבלאָזן! טאָ איר ניט
געדאַרפט ליבער טרויערן, אַז דער, וואָס איז באַאַנגעגן די דאָזיקע
מַעשֹה, זאָל אָפגעטאָן ווערן פוּן צווישן אייך?
3 וואָרים הַגַם איך בין ניט ביַי אייך אין גוּף, בין איך אָבער אָנוועזנד
אין גייסט, אוּן האָב שוין געמִשפט דעם, גלייך ווי איך וואָלט געווען
אָנוועזנד, וואָס האָט אַזוינס געטאָן. 4 בּעת איר זענט פאַרזאַמלט אין
דעם נאָמען פוּן אוּנדזער האַר יֵשוּע, אוּן מיין גייסט איז צווישן אייך,
מיט דער גבורה פוּן אוּנדזער האַר יֵשוּע, 5 זאָלט איר אַזאַ איינעם
איבערענטפערן צום שָטן פאַר דער פאַרדאַרבונג פוּן דעם פלייש, כדי
דער גייסט זאָל ניצול ווערן אין דעם טאָג פוּן דעם האַר יֵשוּע.
6 אייער רימען זיך איז ניט גוט. וויסט איר ניט, אַז אַביסל חָמץ מאַכט
זויער דאָס גאַנצע טייג? 7 ראַמט זשע אויס דעם אַלטן חָמץ, כדי
איר זאָלט זיין אַ ניי טייג, אַזוויוואי איר זענט ניט געזיַערט. וואָרים
מָשִיחַ, אוּנדזער קָרבן־פֶּסַח, איז געשאָכטן געוואָרן. 8 לאָמיר דעריבער
האַלטן יוֹם־טוֹב, ניט מיט דעם אַלטן חָמץ, אויך ניט מיט דעם חָמץ
פוּן שלעכטסקייט אוּן רשעות, נייערט מיט די מַצות פוּן לויטערקייט
אוּן אֱמת.
9 איך האָב אייך געשריבן אין מיין בריוו, ניט צוּ חַברן זיך מיט קיין
נוֹאפים; 10 בּכלַל ניט מיט די נוֹאפים פוּן דער וועלט, אָדער מיט די
גייציקע אוּן גַזלָנים, אָדער מיט געצנדינער; וואָרים דעמאָלט וואָלט
איר געמוּזט אַרויסגיין פוּן דער וועלט. 11 אָבער איך האָב אייך גיכער
געשריבן, ניט צוּ חַברן זיך מיט עמיצן, וואָס וועלט אָנגערופן אַ
ברוּדער, אוּן וואָס איז אַ נוֹאף, אָדער גייציק, אָדער אַ געצנדינער,
אָדער אַ לעסטערער, אָדער אַ שִיכּור, אָדער אַ גַזלָן – מיט אַזאַ איינעם
זאָלט איר אַפילו ניט עסן. 12 וואָרים וואָס האָב איך צוּ טאָן מיט
מִשפּטן די,

וואָס זענען אין דריסן? זאָלט איר ניט מְשפּטן די, וואָס זענען דרינען? 13 די דרויסנדיקע וועט גאָט מְשפּטן. רַאמט אויס דעם רָשע פון צווישן אייך.

ו ווי דערוועגט זיך עמיצער פון אייך, בעת ער האָט אַן עַסק קעגן זיין חַבר, צו גיין מְשפּטן זיך פאַר רשָעים, און ניט פאַר די הייליקע? 2 צי ווייסט איר ניט, אַז די הייליקע וועלן מְשפּטן די וועלט? און אויב די וועלט וועט געמְשפּט ווערן דורך אייך, זענט איר ניט רָאוי צו מְשפּטן די מינדסטע זאַכן? 3 צי ווייסט איר ניט, אַז מיר וועלן מְשפּטן מַלאָכים? אַ פשיטא שוין זאַכן, וואָס זענען שַייך דעם דאָזיקן לעבן! 4 בכֵּן, אויב איר האַרפט מְשפּטן זאַכן אין שייכות צו דעם לעבן, זעצט איר אַוועק מענטשן צו מְשפּטן וואָס זענען פאַראַכטעט אין דער קהילה? 5 איך זאָג דאָס צו אייער שאַנד. שוין־זשע, צי געפינט זיך ניט צווישן אייך איינער אַ חָכם, ואָס זאָל קאָנען אַנטשיידן צווישן זיינע ברידער, 6 נייערט ברודער גייט זיך לאָדן מיט ברודער, און דערצו נאָך פאַר אומגלויביקע?

7 עס איז שוין בְּכלַל אַן עַוולה פון אייך, וואָס איר פירט מְשפָּטים איינער מיטן אַנדערן. פאַרוואָס ניט ליבער זיין באַעוולטע? פאַרוואָס ניט ליבערשט זיין באַרויבטע? 8 יָא, איר אַליין טוט אומרעכט, און באַרויבט, און דערצו נאָך אייערע אייגענע ברידער.

9 צי ווייסט איר ניט, אַז די רשָעים וועלן ניט ירשענען דאָס מַלכות פון גאָט? זיט ניט גענאַרט: ניט קיין נואפים, ניט קיין געצנדינער, ניט קיין אויסגעלאַסענע, ניט קיין בַּעלי־תַּאוות, אויך ניט די, וואָס ליגן מיט זכָרים, 10 ניט קיין גַנבים, ניט קיין גייציקע, ניט קיין שיכּורים, ניט קיין לעסטערערס, ניט קיין גַזלָנים, וועלן ירשענען דאָס מַלכות פון גאָט. 11 און אַזוינע זענען געווען טייל פון אייך; איר אָבער זענט געוואַשן געוואָרן, איר זענט געהייליקט געוואָרן, איר זענט געערכטפאַרטיקט געוואָרן דורך דעם נאָמען פון דעם האַר ייֵשוּע הַמָשיחַ, און דורך דעם גייסט פון אונדזער גאָט.

12 אַלצדינג איז מיר דערלויבט, דאָך ניט אַלצדינג איז נוצלעך. אַלצדינג איז מיר דערלויבט, דאָך וועל איך מיך ניט אונטערוואַרפן אונטער דער מאַכט פון עפעס. 13 מַאכלים פאַרן בויך, און דער בויך פאַר מַאכלים, – און גאָט וועט פאַרלעגדן סיי דאָס, און סיי די אַנדערע. דער גוף איז ניט פאַר זנות, נייערט פאַר דעם האַר, און דער האַר פאַר דעם גוף. 14 און גאָט האָט אויפגעוועקט דעם האַר תחית־המתים, און אויך אונדז וועט ער אויפוועקן דורך זיין גבורה. 15 צי ווייסט איר ניט, אַז אייערע גופים זענען אֵברים פון מָשיחַן? צי זאָל איך איצט נעמען די אֵברים פון מָשיחַן, און זיי מאַכן פאַר אֵברים פון אַ זונה? חָלילה!

16 אָדער צי ווייסט איר ניט, אַז דער, ווָאָס באַהעפט זיך מיט אַ זונה,
איז איין לייַב מיט איר? ווָאָרים סע שטייט געשריבן: ביידע ווועלן
ווערן איין לייַב.[1] 17 אָבער דער, ווָאָס איז באַהעפט מיט דעם האַר, איז
איין גייסט מיט אים. 18 אַנטרינט זשע פון זנות. יעדע זינד, ווָאָס אַ
מענטש באַגייט, איז אויסער דעם גוף; דער אָבער, ווָאָס איז מזַנה,
זינדיקט קעגן זיין אייגענעם גוף. 19 אָדער צי ווייסט איר ניט, אַז אייער
גוף איז אַ מִקדש פון דעם רוּחַ־הַקוֹדֶש, ווָאָס איז אין אייך, ווָאָס איר
האָט פון גאָט? אוּן איר זענט ניט אייערע אייגענע; 20 ווָאָרים איר זענט
געקויפט געוואָרן מיט אַ פרייז. עַל־כֵּן, זָאלט איר אָפּגעבן כָּבוד צוּ
גאָט אין אייער לייַב.

ז אוּן בנוֹגֵע די זאַכן, ווועגן ווָאָס איר האָט געשריבן: עס איז גוט פאַר
אַ מאַן ניט צוּ באַרירן קיין אִשה. 2 דאָך מַחמת פון זנות־ווועגן, זָאל
יעדער מאַן האָבן זיין אייגן ווייב, אוּן זָאל יעדע אִשה האָבן איר
אייגענעם מאַן. 3 זָאל דער מאַן אָפּגעבן דעם ווייב איר חוֹב; אוּן אַזוי
אויך דאָס ווייב דעם מאַן. 4 דאָס ווייב האָט ניט קיין רשׂוּת איבער איר
אייגענעם לייַב, נייערט דער מאַן; אוּן אַזוי אויך האָט דער מאַן ניט
קיין רשׂוּת איבער זיין אייגענעם לייַב, נייערט דאָס ווייב. 5 שיידט זיך
ניט אָפּ איינער פון דעם אַנדערן, סיידן עס ווערט אָפּגערעדט אויף אַ
צייט, כּדי איר זָאלט זיך קענען אָפּגעבן מיט תּפִילה טאָן, אוּן זייט
צוּריק צוזאַמען, כּדי דער שָׂטן זָאל אייך ניט ברענגען צוּ קיין נסָיון
פּונוועגן אייער ניט־צוּריקגעהאַלטנקייט. 6 אוּן דאָס זאָג איך בְּדֶרֶך
רשׂוּת, אוּן ניט בְּדֶרֶך געבאָט. 7 דאָך הַלוואַי זָאלן אַלע מענטשן זיין
אַזוויוויי איך אַליין. אָבער יעדער איינער האָט זיין אייגענע מַתָּנה פון
גאָט, איינער אויף דעם אופן, אוּן אַן אַנדערער אויף יענעם.

8 צוּ די אוּמפאַרהייראַטע, אוּן צוּ די אַלְמָנות זאָג איך: עס איז גוט פאַר
זיי, אויב זיי פאַרבלייַבן אַזוויוויי איך. 9 אָבער אויב זיי קענען זיך ניט
צוּריקהאַלטן, זָאלן זיי חַתונה האָבן; ווָאָרים עס איז בעסער חַתונה צוּ
האָבן, איידער צוּ ברענען.

10 צוּ די פאַרהייראַטע אָבער געביט איך, יאָ, ניט איך, נייערט דער האַר,
אַז דאָס ווייב זָאל זיך ניט אָפּשיידן פון איר מאַן, 11 (טוט זי זיך אָבער
אָפּשיידן, זָאל זי פאַרבלייַבן אוּמפאַרהייראַט, אָדער זיך איבערבעטן
מיט דעם מאַן), אוּן אַז דער מאַן זָאל ניט פאַרלאָזן זיין ווייב.

12 צוּ די איבעריקע אָבער זאָג איך, ניט דער האַר: אויב אַ ברוּדער האָט
אַן אוּמגלויביק ווייב, אוּן זי איז מַסכּים צוּ וואוינען מיט אים, זָאל ער
זי ניט פאַרלאָזן. 13 אוּן דאָס ווייב, ווָאָס האָט אַן אוּמגלויביקן מאַן, אוּן
דער איז מַסכּים צוּ וואוינען מיט איר, זָאל זי איר מאַן ניט פאַרלאָזן.

[1] בראשית ב, 24.

14 וואָרים דער אומגלויביקער מאַן וועט געהיילט דורך דעם וויב,
אוּן דאָס אומגלויביקע וויב וועט געהיילט דורך דעם ברודער; אַז
ניט, וואָלטן אייערע קינדער געווען טָמא, נאָר אַצינד זענען זיי הייליק.
15 אויב אָבער דער אומגלויביקער וויל זיך אָפשיידן, לאָז ער זיך
אָפשיידן; דער ברודער, אָדער די שוועסטער, איז ניט געבונדן אין
אַזוינע פאַלן; אוּן גאָט האָט אונדז באַרופן צוּ שָלום. 16 וואָרים וויאַזוי
וויסטו, אָ אשה, צי דוּ וועסט מַציל זיין דיין מאַן? אָדער וויאַזוי
וויסטו, אָ מאַן, צי דוּ וועסט מַציל זיין דיין וויב? 17 נייערט ווי דער
האַר האָט צוגעטיילט יעדן מענטשן, ווי גאָט האָט יעדן באַרופן, אַזוי
זאָל ער לעבן. אוּן אַזוי בין איך מתַקן אין אַלע קהִילות. 18 איז עמיצער
באַרופן בעת אַ געמַלטער, זאָל ער ניט ווערן אומגעמַלט. איז עמיצער
באַרופן געוואָרן אין עָרלה, זאָל ער ניט געמַלט ווערן. 19 מִילה איז
גאָרניט, אוּן עָרלה איז גאָרניט, נייערט דאָס היטן פוּן די מִצוות פוּן
גאָט. 20 לאָז יעדער פאַרבלייַבן אין יענער באַרופונג, אין וועלכער ער
איז באַרופן געוואָרן. 21 ביסטוּ באַרופן געוואָרן אַלס קנעכט, זאָל עס
דיך ניט אַרן. אויב אָבער דוּ קענסט ווערן פריי, באַנוץ די געלעגנהייט.
22 וואָרים דער, וואָס איז באַרופן אין דעם האַר אַלס אַ קנעכט, איז
דעם האַרס באַפרייַטער; אַזוי אויך דער, וואָס איז געווען פריי, בעת ער
איז באַרופן געוואָרן, איז מָשיחַס קנעכט. 23 איר זענט געקויפט
געוואָרן מיט אַ פרייַז; ווערט ניט קיין קנעכט פוּן קיין מענטשן.
24 ברידער, לאָז יעדער איינער, אין וואָס פאַר אַ מַצב ער איז באַרופן
געוואָרן, פאַרבלייַבן אין דעם מיט גאָט.
25 אוּן בנוֹגע בתוּלות, האָב איך ניט קיין געבאָט פוּן דעם האַר; איך גיב
אָבער מיין מיינונג ווי אייגנער, וואָס האָט געפונען רחמָנות ביי דעם
האַר, צוּ זיין באַגלויבט. 26 איך מיין דעריבער, אַז פונוועגן דער
איצטיקער צָרה, איז עס גוּט פאַר אַ מענטשן צוּ זיין ווי ער איז.
27 ביסטוּ צוגעבונדן צוּ אַ וויב? זוך ניט צוּ ווערן פריי. ביסטוּ פריי פוּן
אַ וויב? זוך ניט קיין וויב. 28 האָסטוּ אָבער חַתונה געהאַט, האָסטוּ
ניט געזינדיקט; אוּן אויב אַ בתוּלה האָט חַתונה, האָט זי ניט
געזינדיקט. אָבער אַזוינע וועלן האָבן צָרות אין דעם פלייש; אוּן איך
וואָלט אייך וועלן פאַרשונען. 29 דאָס אָבער זאָג איך, ברידער, די צייט
איז קורץ. אוּן פוּן איצט־אָן זאָלן יענע, וואָס האָבן וויבער, זיין גלייך
ווי זיי וואָלטן זיי ניט געהאַט; 30 אוּן יענע, וואָס ווייַנען, גלייך ווי זיי
וואָלטן ניט געווויינט; אוּן יענע, וואָס פרייען זיך, גלייך ווי זיי וואָלטן
זיך ניט געפרייט;

אוֹן יענע, וואָס קויפן, גלייך ווי זיי וואָלטן עס ניט פאַרמאָגט; 31 אוֹן יענע, וואָס האָבן הַנָאה פוּן דער וועלט, גלייך ווי זיי וואָלטן זי ניט באַנוצט; וואָרים די געשטאַלט פוּן דער דאָזיקער וועלט פאַרגייט.

32 איך וואָלט וועלן איר זאָלט זיין פריי פוּן דאַגות. דער, וואָס איז ניט פאַרהיראַט, זאָרגט פונוועגן די זאַכן פוּן דעם האַר, וויאַזוי ער זאָל וואויל־גענעפעלן וועלן דעם האַר; 33 דער אָבער, וואָס איז פאַרהיראַט, זאָרגט פונוועגן די זאַכן פוּן דער וועלט, וויאַזוי ער זאָל וואויל־גענעפעלן וועלן זיין ווייב, 34 אוֹן איז צעטיילט. אַזוי אויך די אשה, וואָס איז ניט פאַרהיראַט, אוֹן די בתולה, זאָרגט פונוועגן די זאַכן פוּן דעם האַר, כדי זי זאָל זיין הייליק, סיי אין דעם גוּף אוֹן סיי אין דעם גייסט; אָבער די, וואָס איז פאַרהיראַט, זאָרגט פונוועגן די זאַכן פוּן דער וועלט, וויאַזוי זי זאָל וואויל־גענעפעלן וועלן איר מאַן. 35 אוֹן דאָס זאָג איך פאַר אייער אייגענער טובֿה וועגן, אוֹן ניט צוּ וואַרפן אַ נעץ איבער אייך, נייערט איר זאָלט זיך פירן ווי געהעריק, אוֹן כדי איר זאָלט קענען דינען דעם האַר אומגעשטערט.

36 אויב עמיצער מיינט, אַז ער באַנעמט זיך ניט פאַסיק קעגן זיין יונגפרוי, בעת זי איז אַריבער איר בלי־אונג־צייט, אוֹן אויב סע באַדאַרף אַזוי צוּ זיין, זאָל ער טאָן וואָס ער וויל; ער זינדיקט ניט; לאָזן זיי התונה האָבן. 37 דער אָבער, וואָס איז פעסט אין זיין האַרצן, אוֹן האָט עס ניט נייטיק, נייערט האָט שלֵיטה איבער זיין אייגענעם ווילן, אוֹן האָט באַשלאָסן אין זיין האַרצן צוּ פאַרשוינען זיין אייגענע יונגפרוי, אַזוי טוט ער רעכט. 38 בכֵן, דער, וואָס מאַכט חתונה זיין יונגפרוי, טוט גוט; אוֹן דער, וואָס מאַכט זי ניט חתונה, וועט טאָן נאָך בעסער.

39 אַ ווייב איז געבונדן צוּ איר מאַן כָּל־זמַן ער לעבט; אויב אָבער דער מאַן שטאַרבט, איז זי פריי חתונה צוּ האָבן מיט וועמען זי ווייל, נייערט נאָר אין דעם האַר. 40 לויט מיין מיינונג, איז זי אָבער גליקלעכער, אויב זי פאַרבלייבט אַזוֹיוי זי איז; אוֹן איך מיין, אַז איך פאַרמאָג אויך דעם גייסט פוּן גאָט.

ח אוֹן בנוֹגע די זאַכן, וואָס מען איז מַקריב צוּ אָפּגעטער: מיר ווייסן, אַז מיר אַלע האָבן פאַרשטענדעניש. וויסן בלאָזט אויף, אָבער ליבשאַפט בויט אויף. 2 אויב עמיצער מיינט, אַז ער פאַרשטייט עפּעס, פאַרשטייט ער נאָך ניט, ווי ער וואָלט באַדאַרפט פאַרשטיין. 3 נאָר אויב עמיצער האָט ליב גאָט, דער דאָזיקער ווערט דערקענט פוּן אים.

4 אוֹן וואָס שַייך דעם עסן פוּן זאַכן, וואָס מען איז מַקריב צוּ אָפּגעטער, ווייסן מיר, אַז קיין שום אָפּגאָט איז עפּעס אין דער וועלט, אוֹן אַז ס׳איז ניטאָ קיין גאָט, אַחוץ איינער. 5 וואָרים חַגם סע זענען פאַראַן אַזעלכע, וואָס ווערן אָנגערופן געטער, סיי אין הימל, סיי אויף דר׳ערד, – ווי עס זענען פאַראַן געטער אַ סַך, אוֹן האַרן אַ סַך,– 6 דאָך

פּאַר אונדז איז פּאַראַן איין גאָט, דער פּאָטער, פּון וועמען עס איז אַלצדינג, און מיר פּאַר אים און איין האַר, יֵשוּעַ הַמָּשִׁיחַ, דורך וועמען סע זענען אַלע זאַכן, און מיר דורך אים.

7 דאָך ניט אין אַלע מענטשן איז דאָ די פּאַרשטענדעניש; נייערט טייל, וואָס זענען געוואוינט ביז איצט צו דעם אָפּגאָט, עסן ווי פּון אַ זאַך, וואָס מען האָט מַקריב געווען צו אַן אָפּגאָט; און זייער געוויסן, וואָס איז שוואַך, ווערט באַפלעקט. 8 אָבער שפּייז וועט אונדז ניט באַוויליקן צו גאָט; אויך זענען מיר ניט ערגער, אויב מיר עסן ניט, אויך ניט בעסער, אויב מיר עסן יאָ. 9 גיט אָבער אַכטונג, אַז די דאָזיקע פרייהייט אייערע זאָל ניט דורך עפּעס ווערן אַ מִיכשול פּאַר די שוואַכע. 10 וואָרים אויב עמיצער זעט דיך, וואָס האָסט פּאַרשטענדעניש, זיצן ביי אַ מאָלצייט אין דעם טעמפּל פּון אַן אָפּגאָט, וועט ניט זיין געוויסן, אויב ער איז שוואַך, דערמוטיקט ווערן צו עסן זאַכן, וואָס מען האָט מַקריב געווען צו אָפּגעטער? 11 און דורך דיין פּאַרשטענדעניש גייט דער שוואַכער ברודער פּאַרלוירן, פּאַר וועמען מָשִׁיחַ איז געשטאָרבן. 12 און אַזוי, בעת איר זינדיקט קעגן די ברידער, און פּאַרלעצט זייער שוואַך געוויסן, זינדיקט איר קעגן מָשִׁיחַן. 13 איבערדעם, אויב אַ שפּייז איז גוֹרֶם מיין ברודער צו שטרויכלען, וועל איך קיינמאָל ניט עסן קיין פלייש, כדי איך זאָל ניט גוֹרֶם זיין מיין ברודער צו שטרויכלען.

ט בין איך ניט פריי? בין איך ניט קיין שליחַ? האָב איך ניט געזען יֵשוּעַן, אונדזער האַר? זענט איר ניט מיין ווערק אין דעם האַר? 2 אויב פּאַר אַנדערע בין איך ניט קיין שליח, צום ווינציקסטן בין איך עס דאָך פּאַר אייך; וואָרים דער חותם פּון מיין שליחות זענט איר אין דעם האַר.

3 דאָס איז מיין רעכטפאַרטיקונג פּאַר די, וואָס פאַרשן מיך אויס. 4 צי האָבן מיר ניט קיין רשות צו עסן און צו טרינקען? 5 צי האָבן מיר ניט קיין רשות אַרומצופירן אַ שוועסטער פּאַר אַ ווייב, אַזוי ווי די איבעריקע שליחים, און די ברידער פּון דעם האַר, אוּן כֵּיפָא? 6 אָדער איך נאָר און בַּר־נַבָּא, האָבן מיר ניט קיין רשות ניט צו אַרבעטן? 7 וואָסער זעלנער טוט גאָר דינען אויף זיינע אייגענע הוֹצָאות? ווער פלאַנצט אַ ווייַנגאָרטן, אוּן עסט ניט פּון אים קיין פֵּירות? אָדער ווער פיטערט אַ סטאַדע, אוּן גענישט ניט פּון דער מילך פּון דער סטאַדע? 8 צי טו איך רעדן די דאָזיקע זאַכן לויט דעם שטייגער פּון מענטשן? אָדער צי זאָגט ניט די תּוֹרה אויך דאָס זעלבע? 9 וואָרים סע שטייט געשריבן אין תּוֹרַת־מֹשה: זאָלסט ניט פּאַרבינדן אַן אָקס דאָס מויל, בעת ער דרעשט.[1] צי זאָרגט דען גאָט פּאַר אָקסן? 10 אָדער

[1] דברים כה, 4.

זאָגט ער דאָס פּוּן אונדזערטוועגן בְּכלַל? יאָ, פּוּן אונדזערטוועגן איז עס געשריבן געוואָרן, וואָרים דער, וואָס אַקערט, דאַרף אַקערן מיט האָפנונג, אוּן דער, וואָס דרעשט, אין דער האָפנונג צוּ באַקומען אַ חֵלֶק.
11 אויב מיר האָבן געזייַט אין אייך ג יַסטיקע זאַכן, איז עס אַזאַ גרויסער ענין, אויב מיר וועלן שניידן אייערע ערדישע זאַכן? 12 אויב אַנדערע האָבן אַ חֵלֶק אין דעם רעכט איבער אייך, האָבן מיר ניט אַ סַך מער? דאָך האָבן מיר ניט אויסגענוצט דאָס דאָזיקע רעכט, נייערט מיר טראָגן איבער אַלצדינג, כּדי מיר זאָלן ניט מאַכן קיין שטערונג פאַר דער בשׂורה פּוּן מָשִׁיחַ. 13 ווייסט איר ניט, אַז די, וואָס טוּען די הייליקע עבֿודה, עסן פּוּן די זאַכן פּוּן דעם מִקדש, אוּן די, וואָס דינען פאַר דעם מִזבֵּחַ, נעמען זייער חֵלֶק אין דעם מִזבֵּחַ? 14 פּוּנקט אַזוי האָט אויך דער האַר מתּקן געוועזן, אַז די, וואָס זאָגן אָן די בשׂורה טובה, זאָלן לעבן פּוּן דער בשׂורה טובה.
15 איך האָב אָבער ניט אויסגענוצט קיין איינציקע פּוּן די דאָזיקע זאַכן; אוּן איך האָב דאָס ניט געשריבן, כּדי סע זאָל אַזוי געטאָן ווערן אין מיין פאַל; וואָרים איך וואָלט ליבער שטאַרבן, איידער עמיצער זאָל צוּנישט מאַכן מיין רימען זיך. 16 וואָרים אויב איך זאָג אָן די בשׂורה טובה, דאַרף איך מיך ניט רימען מיט דעם, וואָרים איך בין מחויב דאָס צוּ טאָן; אוּן וויי איז מיר, אויב איך טוּ ניט אָנזאָגן די בשׂורה טובה! 17 וואָרים אויב איך טוּ דאָס פּוּן מיין אייגענעם ווילן, קריג איך אַ שׂכר; נאָר אויב ניט פּוּן מיין אייגענעם ווילן, האָב איך אַ שליחות, וואָס איז מיר אָנפאַרטרויט געוואָרן. 18 וואָס זשע איז מיין שׂכר? דאָס: וואָס בעת איך טוּ אָנזאָגן די בשׂורה טובה, זאָל איך קענען ברענגען די בשׂורה טובה אָן געצאָלטס, כּדי ניט אויסצוּנוצן מיין רעכט אין דער בשׂורה טובה.
19 וואָרים הגַם איך בין פריי פּוּן אַלע מענטשן, האָב איך מיך געמאַכט פאַר אַ באַדינער צוּ אַלע, כּדי איך זאָל געווינען וואָס מערער. 20 פאַר די יִדן בין איך געוואָרן ווי אַ יִד, כּדי איך זאָל געווינען די יִדן; פאַר די, וואָס זענען אונטער דער תּוֹרה, ווי אונטער דער תּוֹרה, בעת אַליין בין איך ניט אונטער דער תּוֹרה, כּדי איך זאָל געווינען די, וואָס זענען אונטער דער תּוֹרה; 21 פאַר די, וואָס זענען אָן אַ תּוֹרה, ווי אָן אַ תּוֹרה, בעת איך בין ניט אָן גאָטס תּוֹרה, נייערט אונטער מָשִׁיחַס תּוֹרה, כּדי איך זאָל געווינען די, וואָס זענען אָן אַ תּוֹרה. 22 פאַר די שוואַכע בין איך געוואָרן שוואַך, כּדי איך זאָל געווינען די שוואַכע. איך בין געוואָרן אַלצדינג פאַר אַלע מענטשן, כּדי בכָל־אופן מַציל צוּ זיי טייל פּוּן זיי. 23 אוּן איך טוּ אַלצדינג פאַר דער בשׂורה־וועגן, כּדי איך זאָל האָבן אַ חֵלֶק אין איר.
24 צי ווייסט איר ניט, אַז די, וואָס לויפן אין אַ וועט־לויף, לויפן אַלע, אָבער נאָר איינער באַקומט דעם פריַיז? פּוּנקט אַזוי לויפט, כּדי

איר זאָלט אים באַקומען. 25 אוּן יעדער אַטלעט, ווָאס קעמפט אין די שפּילן, באַהערשט זיך אין אַלצדינג. אוּן זיי טוּען עס פֿדי צוּ באַקומען אַ פֿאַרדאַרבלעכען קראַנץ, מיר אָבער – אַן אוּמפֿאַרדאַרבלעכען. 26 איך לויף דעריבער אַזוי, ניט ווי אוּמזיכער; איך באָקס ניט אַזוי ווי איינער, ווָאס שלאָגט די לוּפט; 27 נייערט איך דיסציפּליניר מיין לייַב, אוּן צווינג אים אַז ער זאָל זיין געהאָרכיק, טאָמער וועל איך דורך עפּעס, נאָכדעם ווי איך האָב גערַשנט פֿאַר אַנדערע, אַליין פֿאַרווואָרפֿן ווערן.

ל איך ווייל אַז איר זאָלט וויסן, ברידער, אַז אוּנדזערע אָבות זענען אַלע געווען אוּנטער דעם וואָלקן, אוּן אַלע זענען אַריבערגעגאַנגען איבער דעם ים; 2 אוּן אַלע זענען געטוּבלט געוואָרן אויף משׂהן אין דעם וואָלקן אוּן אין דעם ים, 3 אוּן האָבן אַלע געגעסן די זעלבע גייַסטיקע שפּייז, 4 אוּן האָבן אַלע געטרונקען דעם זעלבן גייַסטיקן טרונק; וואָרים זיי האָבן געטרונקען פוּן אַ גייַסטיקן פעלזן, וווָאס האָט זיי באַגלייט אוּן דער פעלז איז געווען מָשִׁיחַ. 5 דאָך זענען די מיינסטע פוּן זיי ניט וואוילגעפעלן געוואָרן גאָט; וואָרים זיי זענען אומגעקוּמען אין דער מִדבּר.

6 אוּן די דאָזיקע זאַכן זענען געווען ביַישפּילן פאַר אוּנדז, פדי מיר זאָלן ניט גלוּסטן נאָך קיין שלעכטיקייטן, אַזוויוי זיי האָבן געגלוּסט. 7 זייט אויך ניט קיין געצנדינער, ווי טייל פוּן זיי זענען געווען; ווי סע שטייט געשריבן: דאָס פאָלק האָט זיך אַנידערגעזעצט צוּ עסן אוּן טרינקען, אוּן זיי זענען אויפגעשטאַנען צוּ שפּילן זיך.[1] 8 לאָמיר אויך ניט באַגיין קיין נִיאוּף, ווי טייל פוּן זיי זענען באַגאַנגען, אוּן זענען געפאַלן אין איין טאָג דריי און צוואַנציק טויזנט.[2] 9 לאָמיר אויך ניט אויספּרוּווען גאָט, ווי טייל פוּן זיי האָבן אים אויסגעפּרוּווט, אוּן זענען אומגעקוּמען דורך די שלאַנגען.[3] 10 איר זאָלט אויך ניט מוּרמלען, ווי טייל פוּן זיי האָבן געמוּרמלט, אוּן זענען אומגעקוּמען דורך דעם מַשחית.[4] 11 אוּן די דאָזיקע זאַכן זענען געשען צוּ זיי פאַר אַ ביַישפּיל; אוּן זיי זענען פאַרשריבן געוואָרן צוּ זיין אַ וואָרענוּנג פאַר אוּנדז, אויף וועמען דער סוֹף פוּן די צייטן האָט געניעטנט. 12 בכֵן, לאָז דער, וואָס מיינט, אַז ער שטייט, אַכטונג געבן, אַז ער זאָל ניט פאַלן. 13 סע האָט אייך קיין שוּם נסיון ניט געטראָפֿן, סיידן אזא ווי א מענטש קאָן פאַרטראָגן. אָבער גאָט איז געטרייַ, וואָס וועט ניט לאָזן, אַז איר זאָלט געפּרוּווט ווערן איבער אייערע כּוחות; נייערט ער וועט מיט דעם נסיון אויך מאַכן אַן אויסוועג, כדי איר זאָלט אים קאָנען דערטראָגן.

14 איבערדעם, מיינע באַליבטע, אנטלויפט פוּן געצנדינעריי. 15 איך רעד ווי צוּ פאַרשטענדיקע; מְשפּט איר אַליין, וואָס איך זאָג. 16 דער כּוֹס

---

[1] שמות לב, 6. [2] במדבר כה, 1-9. [3] במדבר כא, 5, 6. [4] במדבר יד, 2, 36.

פּוּן בְּרָכה, איבּער וועלכן מיר מאַכן אַ בְּרָכה, איז דאָס ניט קיין בּאַהעפטונג מיט דעם בלוט פּוּן מָשִׁיחַן? די מַצה, וואָס מיר בּרעכן אָפּ, איז דאָס ניט קיין בּאַהעפטונג מיט דעם לייַב פּוּן מָשִׁיחַן? 17 אוּן מַחמת עס איז איין מַצה, זענען מיר, וואָס זענען אַ סָך, איין לייַב, וואָרים מיר אַלע האָבּן אַ חֵלֶק אין דער איינער מַצה. 18 זעט די נאַטירלעכע בּנֵי־יִשְׂרָאל: צי זענען זיי, וואָס עסן די קָרְבָּנות, ניט באַהעפט מיט דעם מִזְבֵּחַ? 19 דעריבּער, וואָס זאָל איך זאָגן? אַז אַ זאַך, וואָס מען האָט מַקריב געווען צוּ אָפּגעטער האָט אַ מַמָּשות, אָדער אַז אַן אָפּגאָט האָט אַ מַמָּשות? 20 איך זאָג גיכער, אַז דאָס, וואָס די געצנדינער זענען מַקריב, זענען זיי מַקריב צוּ רוּחות, אוּן ניט צוּ גאָט. אוּן איך ווייל ניט, אַז איר זאָלט פירן חַברוּתָאשאַפט מיט רוּחות. 21 איר קענט ניט טרינקען דעם כּוס פּוּן דעם האַר, אוּן דעם כּוס פּוּן רוּחות; איר קענט ניט האָבּן אַ חֵלֶק אין דעם טיש פּוּן דעם האַר, אוּן אין דעם טיש פּוּן רוּחות. 22 אָדער זאָלן מיר דערצערנען דעם האַר צוּ קנאה? זענען מיר שטאַרקער פּוּן אים?

23 אַלצדינג איז דערלויבּט, אָבּער ניט אַלצדינג איז נוּצלעך. אַלצדינג איז דערלויבּט, אָבּער ניט אַלצדינג בּויט אויף. 24 זאָל קיינער ניט זוכן זיין אייגענע טוֹבה, נייערט יעדער זיין חַברס. 25 אַלץ, וואָס סע ווערט פאַרקויפט אין די יאַטקעס, עסט, אוּן פרעגט ניט קיין שאַלה פּוּן געוויסנוועגן; 26 וואָרים די ערד געהערט גאָט, אוּן די פוּלקייט פּוּן איר.[1] 27 אוּן אויב אייגנער פּוּן די, וואָס גלויבּן ניט, בּעט אייך אויף אַ סעוּדה, אוּן איר האָט בּדֵעה צוּ גיין, זאָלט איר עסן אַלץ, וואָס סע וועט געשטעלט פאַר אייך, אוּן פרעגט ניט קיין שאַלה פּוּן געוויסנוועגן. 28 נאָר אויב עמיצער זאָגט צוּ אייך: דאָס האָט מען מַקריב געווען פאַר אַ קָרבּן, טאָ עסט עס ניט, פּוּן זיינעטוועגן, וואָס האָט עס אָנגעוויזן, אוּן פּוּן געוויסנוועגן. 29 איך מיין ניט דאָס אייגענע געוויסן, נייערט דעם אַנדערנס. וואָרים פאַרוואָס זאָל מיין פרייהייט געמשפּט ווערן פּוּן אַן אַנדערנס געוויסן? 30 אוּן אויב איך געניס מיט אַ בְּרָכה, פאַרוואָס זאָל איך באַרעדט ווערן פּונוועגן דעם, פאַר וועלכן איך מאַך אַ בְּרָכה?

31 בּכֵן, צי איר עסט, אָדער טרינקט, אָדער וואָס נאָר איר טוט, טוט אַלץ פאַר דעם כָּבוד פּוּן גאָט. 32 גיט ניט קיין געלעגנהייט פּוּן שטרויכלונג די יִידן, אָדער די גויים, אָדער דער קְהִילה פּוּן גאָט;

[1] תהלים כד, 1.

33 פּוּנקט ווי אויך איך באַוויליק אַלע מענטשן אין אַלצדינג, אוּן זוּך
ניט מיין אייגענעם נוּצן, נייערט דעם נוּצן פוּן דעם רַבּים, כּדי זיי זאָלן
גערַאַטעוועט ווערן.
יא אימיטירט מיך, אַזוֹיווי איך מָשִׁיחַן. 2 אוּן איך לויב אייך, וואָס איר
געדענקט מיך אין אַלצדינג, אוּן היט אָפּ די טראַזיציעס, אַזוֹיווי איך
האָב זיי אייך איבערגעענטפערט. 3 איך וויל אָבער, אַז איר זאָלט וויסן,
אַז דער קאָפּ פוּן יעדן מאַן איז מָשִׁיחַ, אוּן דער קאָפּ פוּן יעדן ווייב איז
דער מאַן, אוּן דער קאָפּ פוּן מָשִׁיחַן איז גאָט. 4 יעדער מאַן, וואָס איז
מִתפַּלֵל, אָדער זאָגט נבִיאות, אוּן ער האַלט פאַרדעקט זיין קאָפּ,
פאַרשעמט ער זיין קאָפּ. 5 אוּן יעדע אִשה, וואָס איז מִתפַּלֵל, אָדער
זאָגט נבִיאות, אוּן איר קאָפּ איז אָפּגעדעקט, פאַרשעמט זי איר קאָפּ;
וואָרים עס איז איינס אוּן דאָס זעלבע ווי זי וואָלט געווען געגאָלט.
6 וואָרים אויב אַ ווייב איז ניט פאַרהילט, זאָל זי זיך אויך לאָזן
אָפּשערן; נאָר אויב עס איז אַ בזָיוֹן פאַר אַ ווייב צוּ זיין אָפּגעשוירן,
אָדער געגאָלט, זאָל זי זיין פאַרהילט.
7 וואָרים אַ מאַן איז ניט מחוּיב צוּ האַלטן זיין קאָפּ פאַרדעקט, מַחמת
ער איז דאָס אָפּבילד אוּן כָּבוד פוּן גאָט; דאָס ווייב אָבער איז דער
כָּבוד פוּן דעם מאַן. 8 (וואָרים דער מאַן שטאַמט ניט פוּן דער אִשה,
נייערט די אִשה פוּן דעם מאַן; 9 אויך איז דער מאַן ניט באַשאַפן
געוואָרן פוּן דעם ווייבסוועגן, נייערט דאָס ווייב פוּן דעם מאַנסוועגן.)
10 עַל־כֵּן, דאַרף אַ ווייב האָבן אַ שלייער אויף איר קאָפּ, צוּליב די
מַלאָכים. 11 אָבער אין דעם האַר איז דאָס ווייב ניט אָן דעם מאַן, אויך
ניט דער מאַן אָן דעם ווייב. 12 וואָרים אַזוֹיווי דאָס ווייב שטאַמט פוּן
דעם מאַן, אַזוי שטאַמט אויך דער מאַן דוּרך דעם ווייב; אַלצדינג
אָבער שטאַמט פוּן גאָט. 13 מִשפּט איר ביי זיך אַליין; צי איז עס שיין,
אַז אַ ווייב זאָל מִתפַּלֵל זיין צוּ גאָט ניט פאַרהילט? 14 צי טוּט אַפילו די
טֶבע אַליין אייך ניט לערנען, אַז אויב אַ מאַן טראָגט לאַנגע האָר, איז
עס אַ חַרפּה פאַר אים, 15 נאָר אויב אַ ווייב טראָגט לאַנגע האָר, איז עס
אַ כָּבוד פאַר איר? וואָרים די האָר זענען איר געגעבן געוואָרן פאַר אַ
צוּדעק. 16 נאָר אויב עמיצער מיינט צוּ זיין קריגעריש, האָבן מיר ניט
אַזאַ מִנהג, אוּן אויך ניט די קהִילות פוּן גאָט.
17 בעת אָבער איך גיב אייך דעם דאָזיקן באַפעל, לויב איך אייך ניט,
וואָס איר קוּמט זיך צוּזאַמען ניט פוּנוועגן דעם בעסערן, נייערט
פוּנוועגן דעם ערגערן. 18 וואָרים

קודם־כָּל, בעת איר קומט זיך צוזאַמען אין דער קהילה, הער איך, אַז מַחלוקת זענען פאַראַן צווישן אייך; אוּן טיילווייז גלויב איך עס. 19 וואָרים סע מוזן אויך זיין כיתות צווישן אייך, כדי די, וואָס זענען באַגלייבט צווישן אייך, זאָלן קענען אַנטפלעקט ווערן. 20 בכֵּן, בעת איר קומט זיך צוזאַמען, איז עס ניט מעגלעך צו עסן דעם האַרס סעודה; 21 וואָרים בעת אייער עסן נעמט יעדער איינער פריער פאַר אַנדערע זיין אייגענע מאָלצייט; אוּן איינער איז הונגעריק, אוּן אַן אַנדערער איז שִׁיכּור. 22 וואָס? צי האָסט איר ניט קיין הייזער, צו עסן אוּן צו טרינקען אין זיי? אָדער צי זענט איר מבזה די עדה פוּן גאָט, אוּן זענט מבייש די, וואָס האָבן גאָרניט? וואָס זאָל איך אייך זאָגן? זאָל איך אייך לויבן? פאַר דעם לויב איך אייך ניט.

23 וואָרים איך האָב מקבל געווען פוּן דעם האַר דאָס, וואָס איך האָב אויך צו אייך איבערגעגעבן־פערט, אַז דער האַר יֵשׁוּע האָט אין דער נאַכט, אין וועלכער ער איז פאַרראָטן געוואָרן, געמומען אַ מַצה, 24 אוּן נאָכדעם ווי ער האָט אַ ברָכה געמאַכט, האָט ער זי צעברָאָכן, אוּן געזאָגט: דאָס איז מיין לייַב, וואָס ווערט צעברָאָכן פוּן אייַערטוועגן; טוט דאָס אין מיין אָנדענק. 25 אוּן אויף אַזאַ אופֿן אויך דעם כּוס, נאָך דער סעודה, אַזוי צו זאָגן: דער דאָזיקער כּוס איז דער נייער בּונד אין מיין בלוט; טוט דאָס, כָּל־זמַן איר טרינקט אים, אין מיין אָנדענק. 26 וואָרים כָּל־זמַן איר עסט די מַצה, אוּן טרינקט דעם כּוס, טוט איר אָנזאָגן דעם האַרס טויט, ביז ער קומט.

27 בכֵּן, ווער סע וועט עסן די מַצה, אוּן טרינקען דעם כּוס פוּן דעם האַר אויף אַן אומווערדיקן אופֿן, וועט זיך פאַרשולדיקן קעגן דעם לייַב אוּן דעם בלוט פוּן דעם האַר. 28 נאָר לאָז אַ מענטש זיך אַליין אויספרוּוון, אוּן דערנאָך זאָל ער עסן פוּן דער מַצה אוּן טרינקען פוּן דעם כּוס. 29 וואָרים דער, וואָס טוט עסן אוּן טרינקען, עסט אוּן טרינקט אַ פּסק אויף זיך אַליין, אויב ער מאַכט ניט קיין חילוק צווישן דעם לייַב פוּן דעם האַר. 30 איבערדעם זענען אַ סך פוּן אייך שוואַך אוּן קראַנק, אוּן ניט ווינציק שלאָפֿן איין. 31 אויב אָבער מיר טוען זיך אַליין פרוּאוון, וועלן מיר ניט געמִשפט ווערן; 32 אוּן ווערן מיר שוין געמִשפט, ווערן מיר געשטראָפט פוּן דעם האַר, כדי מיר זאָלן ניט פאַרמִשפט ווערן מיט דער וועלט.

33 בכֵּן, מיינע ברידער, בעת איר קומט זיך צוזאַמען צו עסן, וואַרט איינער אויף דעם אַנדערן. 34 אוּן אויב עמיצער איז הונגעריק, זאָל ער עסן אין דער היים, כדי אייער צונויפקומען זאָל ניט ווערן קיין פאַרשולדיקונג. אוּן דאָס איבעריקע וועל איך מתַקן זיין, ווען איך וועל קומען.

יב אוּן בנוֹגע גייַסטיקע מַתָּנות, ברידער, וואָלט איך ניט וועלן פאַרהוילן פוּן אייך קיין שוּם זאַך. 2 איר ווייסט, אַז בעת איר זענט געווען גוֹיים,

האָט איר זיך געלאָזט פירן צוּ יענע שטומע אָפּגעטער, וויאַזוי נאָר מע האָט אייך געפירט. 3 בכֵּן, בין איך אייך מוֹדיע, אַז קיינער, וואָס רעדט דורך דעם גייסט פּון גאָט, זאָגט: יֵשׁוּעַ זאָל זיין פאַרשאָלטן! אוּן קיינער קאָן ניט זאָגן: יֵשׁוּעַ איז האַר, סיידן דורך דעם רוּחַ־הַקוֹדֶשׁ.
4 אוּן סע זענען פאַראַן פאַרשידענע מַתָּנות, אָבער דער זעלבער גייסט;
5 אוּן סע זענען פאַראַן פאַרשידענע עֲבוֹדות, אָבער דער זעלבער האַר;
6 אוּן סע זענען פאַראַן פאַרשידענע אַרבעטן, אָבער דער זעלבער גאָט, וואָס ווירקט אין אַלצדינג אין אַלעמען. 7 נאָר יעדן איינעם איז געגעבן געוואָרן די אַנטפּלעקונג פּון דעם גייסט צוּם נוּצן. 8 וואָרים איינעם איז געגעבן געוואָרן דורך דעם גייסט דאָס וואָרט פּון חָכמה, אוּן אַן אַנדערן דאָס וואָרס פּון וויסן, לויט דעם זעלבן גייסט; 9 אַן אַנדערן אֱמוּנה, דורך דעם זעלבן גייסט, אוּן אַן אַנדערן מַתָּנות פּון היילן דורך דעם איינעם גייסט, 10 אַן אַנדערן צוּ טאָן וואונדער, אוּן צוּ אַן אַנדערן נבוּאה, אוּן אַן אַנדערן צוּ אונטערשיידן גייַסטער, אַן אַנדערן פאַרשידענע מִינים לשוֹנות, אוּן אַן אַנדערן דאָס פאַרטייַטשן פּון לשוֹנות. 11 אָבער דאָס אַלץ טוט ווירקן דער איינער אוּן דער זעלבער גייסט, וואָס פאַרטיילט יעדן איינעם באַזוּנדער אַזוֹיווי ער וויל.
12 וואָרים אַזוֹיווי דער גוּף איז איינער, אוּן האָט אַ סַך אֵברים, אוּן די אַלע אֵברים פּון דעם גוּף, הַגַם זיי זענען אַ סַך, זענען איין גוּף, אַזוי איז אויך מָשִׁיחַ. 13 וואָרים דורך איין גייסט זענען מיר אַלע געטוֹבלט געוואָרן אין איין גוּף, סיי ייִד אָדער גוֹי, סיי קנעכט אָדער פריי; אוּן זענען אַלע אָנגעטרונקען געוואָרן מיט איין גייסט.
14 וואָרים דער גוּף איז ניט איין אֵבר, נייערט אַ סַך. 15 אויב דער פוּס זאָל זאָגן: ווייל איך בין ניט די האַנט, געהער איך ניט צוּם גוּף, געהערט ער דעריבער ניט צוּם גוּף? 16 אוּן אויב דאָס אויער זאָל זאָגן: ווייל איך בין ניט דאָס אויג, געהער איך ניט צוּם גוּף, געהערט עס דעריבער ניט צוּם גוּף? 17 אויב דער גאַנצער גוּף וואָלט געווען אַן אויג, וואו וואָלט געווען דאָס געהער? אוּן אויב ער וואָלט אינגאַנצן געווען געהער, וואו וואָלט געווען דער חוּש־הָרֵיחַ? 18 איצט אָבער האָט גאָט געשטעלט די אֵברים, יעדן איינעם פּון זיי אין דעם גוּף, אַזוֹיווי אים איז וואוילגעפעלן געוואָרן.
19 אוּן אויב זיי וואָלטן אַלע געווען איין אֵבר, וואו וואָלט געווען דער גוּף? 20 אַזוי אָבער זענען זיי אַ סַך אֵברים, נאָר איין גוּף. 21 אוּן

דאָס אויג קען ניט זאָגן צוּ דער האַנט; איך נייטיק מיך ניט אין דיר,
אָדער דער קאָפּ צוּ די פיס: איך נייטיק מיך ניט אין אייך. 22 נייערט
לְהֵיפּך, יענע אֵברים פוּן דעם גוּף, וואָס זעען אויס צוּ זיין שוואַכער,
זענען נייטיק. 23 אוּן יענע טיילן פוּן דעם גוּף, וואָס מיר מיינען, זיי
זענען ווייניקער חָשוב, די דאָזיקע בּאַשענקען מיר מיט אַ סַך מער
כָּביד; אוּן אוּנדזערע מיאוּסע טיילן האָבּן אַ סַך מער ליבּלעכקייט,
24 בּעת אוּנדזערע ליבּלעכע טיילן נייטיקן זיך ניט דערין. אָבּער גאָט
האָט דעם גוּף אַזוי צוּנויפגעשטעלט, אוּן געגעבּן מער כָּבוד יענעם
טייל, וואָס איז געווען געמינערט, 25 כּדי סע זאָל ניט זיין קיין מַחלוֹקה
אין דעם גוּף, נייערט, אַז די אֵברים זאָלן טראָגן די זעלבּע זאָרג איינער
פאַר דעם אַנדערן. 26 אוּן אויבּ איין אֵבר טוּט ליידן, ליידן מיט אים
אַלע אֵברים; אָדער ווערט איין אֵבר געאַכפּערט, אַזוי פרייען זיך מיט
אים אַלע אֵברים.
27 אָבּער איר זענט דער גוּף פוּן מָשִׁיחַן, אוּן בּאַזוּנדערע אֵברים פוּן
אים. 28 אוּן גאָט האָט טייל אויפגעשטעלט אין דער קהִילה, ערשטנס
שלִיחים, צווייטנס נבִיאים, דריטנס לערער, דערנאָך פאַר מוֹפתים,
דערנאָך מַתָּנות פוּן רפוּאות, העלפערס, פאַרוואַלטוּנגען, פאַרשידענע
מִינים פוּן לשוֹנות. 29 צי זענען אַלע שלִיחים? זענען אַלע נבִיאים?
זענען אַלע לערער? בּאַווייַזן אַלע מוֹפתים? 30 האָבּן אַלע מַתָּנות פוּן
רפוּאות? צי רעדן אַלע מיט לשוֹנות? טוּען אַלע פאַרטייַטשן?
31 בּאַגערט אָבּער פלייסיק די גרעסערע מַתָּנות. אוּן אויסערדעם ווייז
איך אייך אָן אַ זייער אויסגעצייכנטן וועג.
יג אויבּ איך זאָל רעדן מיט לשוֹנות פוּן מענטשן אוּן פוּן מַלאָכים, אוּן
האָבּ ניט קיין ליבע, בּין איך געוואָרן ווי קלינגענדיק מעש, אָדער אַ
שאַלנדיקער צימבּל. 2 אוּן אויבּ איך האָבּ די מַתָּנה פוּן נבוּאה, אוּן ווייס
אַלע סוֹדות אוּן אַלע חָכמות, אוּן אויבּ איך זאָל האָבּן די גאַנצע אֱמוּנה,
אַזוי, אַז איך זאָל קענען איבּערשטעלן בּערג, אוּן האָבּ ניט קיין ליבע,
בּין איך גאָרנישט. 3 אוּן אויבּ איך שענק אַוועק מיין גאַנץ פאַרמעגן,
אוּן גיבּ מיין לייַבּ פאַרבּרענט צוּ ווערן, אוּן האָבּ ניט קיין ליבע נוּצט
עס מיר גאָרניט.
4 ליבע טראָגט איבּער אַ סַך, אוּן איז גוּט; ליבע איז ניט מקַנא; ליבע
רימט זיך ניט אַליין, אוּן איז ניט אויפגעבּלאָזן. 5 זי בּאַנעמט זיך ניט
געמיין, זי זוּכט ניט דאָס איריקע, זי דערצערנט זיך ניט, טראַכט ניט
קיין בּייז, 6 זי פרייט זיך ניט אין קיין עַוולה,

נייערט פרייט זיך מיט דעם אֱמת. 7 אַלצדינג פאַרטראָגט זיך, אַלצדינג גלויבט זיך, אַלצדינג האָפט זיך, אַלצדינג פאַרטראָגט זיך.
8 ליבע ווערט קיינמאָל ניט אויפהערן. אויב אָבער סע זענען פאַראַן נבואות, ווערן זיי אָפּגעטאָן ווערן; אויב לשונות, ווערן זיי בָּטל ווערן; אויב חָכמה, ווערט זי אָפּגעטאָן ווערן. 9 וואָרים מיר ווייסן טיילווייַז, און מיר זאָגן נבֿיאות טיילווייַז; 10 אָבער ווען דאָס שלֵימותדיקע ווערט קומען, ווערט דאָס, וואָס איז טיילווייַז, אָפּגעטאָן ווערן.
11 ווען איך בין געווען אַ קינד, האָב איך גערעדט ווי אַ קינד, האָב געפילט ווי אַ קינד, האָב געטראַכט ווי אַ קינד; איצט, אַז איך בין געוואָרן אַ מאַן, האָב איך אַוועקגעלייגט די קינדישע זאַכן. 12 וואָרים אַצינד זעען מיר אין אַ שפּיגל, אַ רעטעניש; דעמאָלט אָבער פָּנים אֶל־פָּנים, אַצינד פאַרשטיי איך טיילווייַז, דעמאָלט ווערט איך פאַרשטיין אינגאַנצן, אַזוֹיווי איך בין אויך אינגאַנצן פאַרשטאַנען געוואָרן. 13 אוּן אַצינד פאַרבלייבט אֱמונה, האָפענונג, ליבע, די דאָזיקע דריי; אוּן דאָס גרעסטע פוּן זיי איז ליבע.

יד יאָגט זשע נאָך ליבע, אוּן באַגערט פלייסיק גיַסטיקע מַתָּנות; בעסער אָבער, אַז איר זאָלט קענען נבֿיאות זאָגן. 2 וואָרים דער, וואָס רעדט אין אַ לָשון, רעדט אין אַ לָשון, טוט ניט רעדן צוּ מענטשן, נייערט צוּ גאָט; וואָרים קיינער פאַרשטייט אים ניט, אוּן ער טוט רעדן שוֹדות אין דעם גייסט, 3 אָבער דער, וואָס זאָגט נבֿיאות, טוט רעדן צוּ מענטשן פאַר זייער אויפבויאונג, אוּן מוסר, אוּן טרייסט. 4 דער, וואָס רעדט אין אַ לָשון, בויט זיך אַליין אויף; אָבער דער, וואָס זאָגט נבֿיאות, בויט אויף די קהִילה. 5 אוּן איך וואָלט וועלן, אַז איר זאָלט אַלע רעדן אין לשוֹנות; בעסער אָבער, אַז איר זאָלט נבֿיאות זאָגן. אוּן גרעסער איז דער, וואָס זאָגט נבֿיאות, אַיידער דער, וואָס טוט רעדן אין לשוֹנות, סיידן ער פאַרטײַטשט, כדי אויפצוּבויען די קהִילה.
6 אוּן אַצינד, ברידער, אויב איך זאָל צוּ אייך קומען אוּן רעדן אין לשוֹנות, וואָס וועל איך אייך נוצן, אויב איך וועל ניט רעדן צוּ אייך דורך דעם אוֹפן פוּן אַנטפלעקונג, אָדער פוּן חָכמה, אָדער פוּן נבואה, אָדער פוּן לערנונג? 7 אַפילו ניט־לעבעדיקע זאַכן, וואָס גיבן אַרויס אַ קלאַנג, צי אַ פלייט, אָדער אַ האַרף, אויב זיי גיבן ניט אַרויס קיין חִילוק אין די קלאַנגען, וויאַזוי וועט מען ווייסן וואָס סע ווערט געשפּילט אויף דער פלייט, אָדער אויף דער האַרף? 8 וואָרים אויב דער טרומייט גיט אַרויס אַן אומבאַשטימטן קלאַנג, ווער וועט זיך גרייטן צוּ מִלחָמה? 9 אַזוי אויך מיט אייך, אויב איר וועט ניט מיט דער צונג אַרויסרעדן פאַרשטענדיקע רייד, וויאַזוי וועט מען ווייסן, וואָס סע ווערט גערעדט? וואָרים איר וועט רעדן אין דער לופט אַריין.

10 עס זענען אַוודאי פֿאַראַן אַ סַך מינים לשונות אין דער וועלט, אוּן
קיין איינע פוּן זיי איז ניט אָן אַ זין. 11 בכֵּן, אויב איך פאַרשטיי ניט די
באַדייטונג פוּן דעם לָשון, וועל איך זיין פאַר דעם, וואָס רעדט, אַ
פרעמדער; אוּן דער, וואָס רעדט, וועט זיין פאַר מיר אַ פרעמדער.
12 אַזוי אויך מיט אייך; הֱיוֹת איר זענט אייפעריק אין גייסטיקע מַתָּנות,
זוכט אַז איר זאָלט מַצלִיחַ זיין אין דעם אויפבויען פוּן דער קהִלה.
13 דעריבער, זאָל דער, וואָס רעדט אין אַ לָשון, מִתפַּלֵל זיין, אַז ער זאָל
קענען פאַרטיַטשן. 14 וואָרים אויב איך בין מִתפַּלֵל אין אַ לָשון, איז
מיין גייסט מִתפַּלֵל; מיין פאַרשטאַנד אָבער איז אומפרוכטיק. 15 בכֵּן,
וואָס מיינט עס? איך וועל מִתפַּלֵל זיין מיט דעם גייסט, אוּן איך וועל
אויך מִתפַּלֵל זיין מיט דעם פאַרשטאַנד; איך וועל זינגען מיט דעם
גייסט, אוּן איך וועל אויך זינגען מיט דעם פאַרשטאַנד. 16 וואָרים אויב
דוּ מאַכסט אַ בְּרָכה מיט דעם גייסט, וויאַזוי וועט דער, וואָס פאַרנעמט
דעם פלאַץ פוּן דעם עַם־הָאָרץ, נאָכזאָגן אָמֵן בּיי דיין מאַכן די בְּרָכה,
וועון ער פאַרשטייט ניט וואָס דוּ זאָגסט? 17 וואָרים דוּ מאַכסט טאַקע
די בְּרָכה ריכטיק, אָבער דער אַנדערער איז ניט באַלערנט. 18 איך דאַנק
גאָט, וואָס איך רעד אין לשוֹנות מער ווי איר אַלע. 19 דאָך אין דער
קהִילה וואָלט איך ליבער וועלן רעדן פינף וווערטער מיט מיין
פאַרשטאַנד, פדי איך זאָל אויך אַנדערע לערנען, איידער צען טויזנט
וווערטער אין אַ לָשון.
20 בּרידער, זייט ניט קיין קינדער אין פאַרשטאַנד; דאָך אין שלעכטס
זייט עוֹפעלעך, אָבער אין פאַרשטאַנד זייט מענטשן. 21 אין דער תּוֹרה
שטייט געשריבן:

דוּרך מענטשן מיט פרעמדע לשוֹנות אוּן דוּרך פרעמדע לעפּצן
וועל איך רעדן צוּ דעם דאָזיקן פאָלק; אוּן אַפילו אַזוי וועלן זיי
מיך ניט הערן, זאָגט גאָט.[1]

22 בכֵּן, זענען לשוֹנות פאַר אַ צייכן, ניט פאַר די, וואָס גלויבן, נייערט
פאַר די אומגלויביקע; בעת נבֿיאות־זאָגן איז ניט פאַר די אומגלויביקע,
נייערט פאַר די, וואָס גלויבן. 23 בכֵּן, אויב די גאַנצע קהִילה זאָל זיך
צוזויפקומען אינאיינעם, אוּן אַלע זאָלן רעדן אין לשוֹנות, אוּן סע
קומען אַריין מענטשן עַמי־הָאָרצים, אָדער אומגלויביקע, צי וועלן זיי
ניט זאָגן, אַז איר זענט משוגע? 24 אויב אָבער אַלע זאָלן נבֿיאות־זאָגן,
אוּן סע קומט אַריין אַן אומגלויביקער,

[1] דברים כח, 49; ישעיה כח, 11, 12.

אָדער אַן עַם־הָאָרץ, וועט ער געמוּסרט ווערן פּוּן אַלע, אוּן געמשפּט
ווערן פּוּן אַלע; 25 אוּן די פּאַרבאָרגענישן פּוּן זיין האַרץ ווערן
אַנטפּלעקט ווערן; אוּן ער וועט פאַלן אויף זיין פָּנים אוּן דינען גאָט,
אוּן מוֹדה זיין, אַז גאָט איז באָמת צווישן אייך.
26 וואָס זשע מיינט עס, ברידער? בעת איר קוּמט צוזאַמען, האָט
יעדער איינער אַ מִזמוֹר, אַ לערנונג, אַן אַנטפּלעקונג, אַ לָשון, אַ
פּאַרטיַטשונג. זאָל אַלצדינג געטאָן ווערן פּאַר אַ באַלערנונג. 27 אויב
עמיצער רעדט אין אַ לָשון, זאָל עס זיין דוּרך צוויי, אָדער העכסטנס
דריי, אוּן איינער נאָך דעם אַנדערן, אוּן איינער זאָל פּאַרטיַטשן.
28 אויב אָבער עס איז ניטאָ קיין פּאַרטיַטשער, זאָל מען שווייגן אין
דער קהִילה, אוּן רעדן פאַר זיך אַליין אוּן צוּ גאָט. 29 זאָלן צוויי אָדער
דריי נבִיאים רעדן, אוּן לאָזן די אַנדערע משפּטן. 30 אויב אָבער אַן
אַנטפּלעקונג ווערט קוּמען אויף אַן אַנדערן, וואָס זיצט דערביי, זאָל
דער ערשטער שווייגן. 31 וואָרים איר אַלע קענט נבִיאות־זאָגן איינער
נאָך דעם אַנדערן, כּדי אַלע זאָלן לערנען, אוּן אַלע זאָלן זיין
געטרייסט. 32 אוּן די גייסטער פּוּן די נבִיאים זענען אונטערטעניק צוּ
די נבִיאים. 33 וואָרים גאָט איז ניט קיין גאָט פּוּן אוּמאָרדענונג, נייערט
פּוּן שָלום.
34 ווי אין אַלע קהִילות פּוּן די הייליקע זאָלן די ווייבער אויך שווייגן
אין די קהִילות; וואָרים זיי האָבן ניט קיין רשוּת צוּ רעדן, נייערט צוּ
זיין אונגעברטעניק, ווי סע זאָגט אויך די תּוֹרה.[1] 35 אוּן אויב זיי ווילן
עפּעס לערנען, זאָלן זיי פרעגן אין דער היים זייערע אייגענע מענער.
וואָרים עס איז אַ חֲרפּה פאַר אַ ווייב צוּ רעדן צווישן קָהל. 36 וואָס? צי
איז דאָס וואָרט פּוּן גאָט פּוּן אייך אַרויסגעגאַנגען, אָדער איז עס פאַר
אייך אַליין געקוּמען?
37 אויב עמיצער מיינט, ער איז אַ נָביא, אָדער אַ באַגייַסטערטער, זאָל
ער פאַרשטיין, אַז דאָס, וואָס איך שרייב צוּ אייך, איז אַ געבאָט פּוּן
דעם האַר. 38 אויב עמיצער וויל עס ניט וויסן, זאָל ער עס ניט וויסן.
39 בכֵּן, מיינע ברידער, באַגערט נבִיאות צוּ זאָגן, אוּן פאַרווערט ניט צוּ
רעדן אין לשוֹנות. 40 נאָר זאָל אַלצדינג געטאָן ווערן אָנשטענדיק אוּן
מיט אַ סֵדר.

טו אוּן איך דערמאָן אייך, ברידער, די בשׂוֹרה טוֹבה, וואָס איך האָב
אייך אָנגעזאָגט, אוּן וואָס איר האָט אויך מקַבל געווען, אוּן אין
וועלכער

[1] בראשית ג, 16.

איר שטייט, 2 דורך וועלכער איר ווערט אויך געראַטעוועט, אויב איר וועט האַלטן דאָס וואָרט, וואָס איך האָב אייך געדרשענט – סיידן איר האָט געגלויבט אומזיסט.
3 וואָרים איך האָב אייך קודם־כָּל איבערגעגעבן דאָס, וואָס אויך איך האָב מקבל געווען: אַז משיחַ איז געשטאָרבן פאַר אונדזערע זינד, לויט ווי סע שטייט געשריבן,[1] 4 אוּן אַז ער איז באַגראָבן געווארן, אוּן אַז ער איז אויפגעשטאַנען תּחיית־המתים דעם דריטן טאָג, לויט ווי סע שטייט געשריבן,[2] 5 אוּן אַז ער האָט זיך אַנטפלעקט צו כיפאן, דערנאָך צו די צוועלף. 6 דערנאָך האָט ער זיך אַנטפלעקט צו איבער פינף הונדערט ברידער מיטאַמאָל, אוּן די מיינסטע פוּן זיי לעבן נאָך, נאָר טייל זענען אַנטשלאָפן געווארן. 7 דערנאָך האָט ער זיך אַנטפלעקט צו יעקבן, דערנאָך צו אַלע שליחים. 8 אוּן צום סוף פוּן אַלע, ווי צו דעם מפּיל, האָט ער זיך אויך אַנטפלעקט צו מיר. 9 וואָרים איך בין דער מינדסטער פוּן די שליחים, וואָס בין ניט ראוי געהויפן צו ווערן אַ שליח, מחמת איך האָב געדוֹדפט די קהילה פוּן גאָט. 10 אָבער דורך דעם חסד פוּן גאָט בין איך, וואָס איך בין; אוּן זיין חסד לגבי מיר איז ניט געווען אומזיסט, נייערט איך האָב מיך געמיט אַ סך מער ווי זיי אַלע; דאָך ניט איך, נייערט דער חסד פוּן גאָט, וואָס איז געווען מיט מיר. 11 בכן, צי דאָס איז איך, אָדער זיי, אַזוי דרשענען מיר, אוּן אַזוי האָט איר געגלויבט.
12 דערויבער, אויב פונוועגן דעם משיחַ ווערט געדרשנט, אַז ער איז אויפגעשטאַנען תּחיית־המתים, וויאַזוי זאָגן טייל פוּן אייך, אַז ס׳איז גאָר ניטאָ קיין תּחיית־המתים? 13 אוּן אויב עס איז ניטאָ קיין תּחיית־המתים, איז אויך משיחַ ניט אויפגעשטאַנען. 14 אוּן אויב משיחַ איז ניט אויפגעשטאַנען, דעמאָלט איז אונדזער דרשענען אומזיסט, אוּן אייער אמונה איז אויך אומזיסט. 15 אוּן אויך מיר זענען פאַלשע עדות פוּן גאָט, מחמת מיר האָבן עדות געזאָגט פונוועגן גאָט, אַז ער האָט אויפגעוועקט משיחַן, וועמען ער האָט ניט אויפגעוועקט, אויב ס׳איז אמת, אַז די טויטע וועלן ניט אויפשטיין.
16 וואָרים אויב די טויטע ווערן ניט אויפגעוועקט, איז משיחַ ניט אויפגעשטאַנען; 17 אוּן אויב משיחַ איז ניט אויפגעשטאַנען, איז אייער אמונה אומזיסט, אוּן איר זענט נאָך אין אייערע זינד. 18 אויב אַזוי זענען אויך די, וואָס זענען אַנטשלאָפן געווארן אין משיחַן, פאַרלוירענע. 19 אויב מיר האָבן נאָר אין דעם דאָזיקן לעבן געהאָפט אויף משיחַן, זענען מיר מער צום באַדויערן פוּן אַלע מענטשן.
20 איצט אָבער איז משיחַ אויפגעשטאַנען פוּן די טויטע, דער ערשטער פוּן די אַנטשלאָפענע. 21 וואָרים אַזויווי דורך אַ מענטשן איז געקומען דער טויט, אַזוי איז אויך דורך אַ מענטשן געקומען תּחיית־המתים. 22 וואָרים ווי אין אָדמען שטאַרבן אַלע,

[1] בראשית ג, 16.

אַזוי אויך אין מָשִׁיחַן וועלן אַלע לעבעריק ווערן. 23 נאָר יעדער אין זיין
אייגענעם סֵדר: קוֹדם־כָּל מָשִׁיחַ, דער ערדשטער, דערנאָך די, וואָס
געהערן מָשִׁיחַן ביי זיין קומען. 24 דערנאָך קומט דער קֵץ, בעת ער
וועט איבערענטפערן דאָס מַלכות צו גאָט, דעם פאָטער, נאָכדעם ווי
ער וועט האָבן אָפּגעשאַפט יעדע מֶמשָׁלה און יעדע געוועלטיקונג און
מאַכט. 25 וואָרים ער מוז הערשן, ביז ער וועט האָבן געלייגט אַלע
זיינע פיינט אונטער זיינע פיס.[1] 26 דעם לעצטן שׂוֹנא, וואָס ער וועט
אומברענגען, איז דער טויט. 27 וואָרים אַלצדינג האָט ער אונטערטעניק
געמאַכט אונטער זיינע פיס. און ווען ער זאָגט: אַלצדינג איז
אונטערטעניק אונטער אים, איז קלאָר, אַז אַחוץ דעם, וואָס האָט
אַלצדינג אונטערטעניק געמאַכט אונטער אים. 28 און ווען אַלצדינג
וועט זיין אים אונטערטעניק, דעמאָלט וועט אויך דער זון אַליין ווערן
אונטערטעניק אונטער אים, וואָס האָט אונטערטעניק געמאַכט אַלצדינג
אונטער אים, כּדי גאָט זאָל זיין אַלץ אין אַלעמען.
29 אויב ניט, וואָס זאָלן טאָן די, וואָס ווערן געטוֹבלט פונוועגן די
טויטע? אויב די טויטע וועלן בִּכלַל ניט אויפשטיין, צו וואָס זאָל מען
זיך נאָך טוֹבלען פונוועגן זיי? 30 פאַרוואָס שטעלן מיר זיך אויך אין
סַכָּנה יעדע שָׁעה? 31 טעגלעך שטאַרב איך, איך פאַרזיכער אייך דורך
מיין רימען זיך אין אייך, ברידער, וואָס איך האָב אין יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ,
אונדזער האַר. 32 אויב איך האָב געקעמפט מיט ווילדע חַיות אין
עפעזוס לויט דעם שטייגער פון מענטשן, וואָסער נוצן האָב איך
דערפון? אויב די טויטע שטיין ניט אוֹיף, לאָמיר עסן און טרינקען,
וואָרים מאָרגן שטאַרבן מיר. 33 זייט ניט גענאָרט; שלעכטע חַברותא
פאַרדאַרבן גוטע מִידות. 34 ווערט ווידער ניכטערן, ווי סע באַדאַרף צו
זיין, און זינדיקט ניט; וואָרים טייל האָבן ניט קיין קענטעניש פון גאָט.
צו אייער שאַנד מוז איך דאָס זאָגן.
35 אָבער עמיצער וועט זאָגן: וויאַזוי וועלן די טויטע אויפשטיין? און
מיט וואָסער מִין לייַב קומען זיי? 36 דו נאַר איינער! דאָס, וואָס דו
אַליין זייֵסט, ווערט ניט לעבעדיק, סיידן סע שטאַרבט. 37 און דאָס,
וואָס דו זייֵסט, זייֵסטו ניט דעם לייַב, וואָס דאַרף זיין, נייערט אַ פָּשוט
קערנדל, סע קאָן זיין פון ווייץ, אָדער פון עפּעס אַן אַנדער מִין. 38 גאָט
אָבער גיט אים אַ גוף אַזוֹיווי אים ווערט וואוילגעפעלן, און פאַר יעדן
קערן אַ לייַב פון זיין מִין. 39 ניט יעדעס פלייש איז דאָס זעלבע פלייש;
ניערט אַנדערש איז דאָס פלייש פון מענטשן, און אַנדערש דאָס פלייש
פון בהֵמות, און אַנדערש דאָס פלייש פון פייגל,

[1] תהלים קי, 1.

אוֹן אַנדערש פּוּן פּיש. 40 עס זענען אויך פֿאַראַן הימלישע קערפּערס, אוֹן קערפּערס עךדישע; אָבער די הערלעכקייט פּוּן די הימלישע איז איינס, אוֹן די הערלעכקייט פּוּן די ערדישע איז אַן אַנדערע. 41 עס איז פֿאַראַן אַ הערלעכקייט פּוּן דער זוֹן, אוֹן אַן אַנדער הערלעכקייט פּוּן דער לבָנה, אוֹן אַן אַנדער הערלעכקייט פּוּן די שטערן; ווָאָרים איין שטערן אוֹנטערשיידט זיך פּוּן אַן אַנדער שטערן אין הערלעכקייט.

42 אַזוי איז אויך מיט תּחִיַת־הַמֵּתים. עס ווערט געזייֶט אין פֿאַרדאַרבלעכקייט, עס שטייט אויף אין אוּמפאַרדאַרבלעכקייט; 43 עס ווערט געזייֶט אין אוּמכּבוד, עס שטייט אויף אין כָּבוד; עס ווערט געזייֶט אין שוואַכקייט, עס שטייט אויף אין שטאַרקייט; 44 עס ווערט געזייֶט אַ נאַטירלעכער לייַב, עס שטייט אויף אַ גייַסטיקער לייַב. אויב עס איז פֿאַראַן אַ נאַטירלעכער לייַב, איז אויך פֿאַראַן אַ גייַסטיקער לייַב. 45 אוֹן אַזוי שטייט אויך געשריבן: דער ערשטער מענטש, אָדָם־הָרִאשׁוֹן, איז געוואָרן אַ לעבעדיקע נשָמה, דער לעצטער אָדָם איז געוואָרן אַ גייסט, וואָס גיט לעבן. 46 דאָך דאָס איז ניט ערשט, וואָס איז גייַסטיק, נייערט דאָס, וואָס איז נאַטירלעך, דערנאָך דאָס, וואָס איז גייסטיק. 47 אָדָם־הָרִאשׁוֹן איז פּוּן דער ערד, ערדיש; דער צווייטער מענטש איז פּוּן הימל. 48 ווי עס איז דער ערדישער, אַזוינע זענען אויך די, וואָס זענען ערדיש; אוֹן ווי עס איז דער הימלישער, אַזוינע זענען אויך די, וואָס זענען הימליש. 49 אוֹן אַזוֹיווי מיר האָבן געטראָגן דאָס בּילד פּוּן דעם ערדישן, וועלן מיר אויך טראָגן דאָס בּילד פּוּן דעם הימלישן. 50 אוֹן דאָס זאָג איך, בריידער, אַז בָּשׂר־וְדָם קאָן ניט יַרשענען דאָס מַלכוּת פּוּן גאָט; אויך ירשענט פֿאַרדאַרבלעכקייט ניט אוּמפאַרדאַרבלעכקייט.

51 זעט, איך בין אייך מגַלה אַ סוֹד: מיר אַלע וועלן ניט אַנטשלאָפֿן ווערן, נייערט מיר וועלן אַלע פֿאַרענדערט ווערן, 52 אין אַ רֶגע, אין אַ הֶרֶף־עַיִן, בּיי דעם לעצטן שופֿר־בלאָז; ווָאָרים דער שופֿר וועט שאַלן, אוֹן די טויטע וועלן אויפֿשטיין אוּמפאַרדאַרבלעך, אוֹן מיר וועלן פֿאַרענדערט ווערן. 53 ווָאָרים דאָס דאָזיקע פֿאַרדאַרבלעכע מוּז זיך אָנטאָן אוּמפאַרדאַרבלעכקייט, אוֹן דאָס דאָזיקע שטאַרבלעכע מוּז זיך אָנטאָן אין אוּמשטאַרבלעכקייט. 54 בּעת אָבער דאָס דאָזיקע פֿאַרדאַרבלעכע וועט זיך האָבן אָנגעטאָן אין אוּמפאַרדאַרבלעכקייט, אוֹן דאָס דאָזיקע שטאַרבלעכע וועט זיך האָבן אָנגעטאָן אין אוּמשטאַרבלעכקייט, דעמאָלט וועט מקוּים ווערן דאָס ווָארט, וואָס סע שטייט געשריבן:

דער טויט איז פֿאַרשלונגען געוואָרן אין נצָחון!

55 אָ טויט, וואוּ איז דיין נצָחון?
אָ טויט, וואוּ איז דיין שטאָך?[1]

[1] ישעיה כה, 8; הושע יג, 14.

56 דער שטאָך פּון טויט איז זינד, אוּן דער כּוח פּון זינד איז די תּורה.
57 אָבער געלויבט איז גאָט, וואָס גיט אונדז דעם נצָחון דורך אונדזער
האַר ישׁוּעַ המָשׁיחַ. 58 בכֵן, מיינע באַליבטע ברידער, זייט געשטאַרקט,
אומבאַוועגלעך, אוּן זייט זיך תּמיד עוֹסק אין דעם ווערק פּון דעם האַר,
וואָרים איר וויסט, אַז אייער מי איז ניט אומזיסט אין דעם האַר.
טז אוּן בנוגֶע דער זאַמלונג פאַר די הייליקע, אַזוי־ווי איך האָב מתּקן
געווען פאַר די קהילות פּון גאַלאַטיע, אַזוי זאָלט איר אויך טאָן. 2 אין
דעם ערשטן טאָג נאָך דעם שׁבּת זאָל יעדער איינער פּון אייך
אַוועקלייגן, לויט זיין מעגלעכקייט, כּדי קיין שום זאַמלונגען זאָלן ניט
געמאַכט ווערן בעת איך קום. 3 אוּן אַז איך וועל אָנקומען, וועמען איר
וועט געבן הסכּמה, די וועל איך שיקן מיט בריוו, אַוועקצופּירן אייער
נדָבה קיין ירושׁלַים. 4 אוּן אויב סע וועט זיין וערט אויך צוּ גיין, וועלן
זיי גיין מיט מיר.
5 אוּן איך וועל קומען צוּ אייך, נאָכדעם ווי איך וועל האָבן
דורכגעאַנגען דורך מאַקעדאָניע. וואָרים איך גיי דורך מאַקעדאָניע;
6 סע קאָן אָבער זיין, אַז איך וועל בּיי אייך פאַרבלײַבן, אָדער אַפילו
ווינטערן, כּדי איר זאָלט מיך אַרויסבאַגלייטן אויף מיין נסיעה, וואוהין
נאָר איך וועל גיין. 7 וואָרים איך וואָלט ניט וועלן אייך זען אַצינד אין
פאַרביַגיין; וואָרים איך פאַרהאָף צוּ פאַרבלײַבן אַביסל מיט אייך, אם
ירצה השם. 8 איך וועל אָבער פאַרבלײַבן אין עפעזוס ביז שבועות;
9 וואָרים אַ גרויסע טיר אוּן אַ סך אַרבעט איז געעפנט געוואָרן פאַר
מיר, אוּן סע זענען פאַראַן אַ סך קעגנער.
10 אוּן אויב טימאָטעאוס וועט קומען, זעט, אַז ער זאָל זיין מיט אייך
אָן מוֹרא; וואָרים ער טוט די אַרבעט פּון גאָט, אַזוי ווי איך. 11 זאָל
אים דעריבער קיינער ניט מבּזה זיין, נייערט באַגלייט אים אַרויס אויף
זיין נסיעה בּשׁלום, כּדי ער זאָל צוּ מיר קומען, וואָרים איך וואַרט אויף
אים מיט די ברידער.
12 אוּן בנוגֶע אונדזער ברודער אַפּאָלאָס, האָב איך אים זייער געבעטן
צוּ קומען צוּ אייך מיט די ברידער; נאָר ער האָט בּכלַל ניט געוואָלט
קומען אַצינד; אָבער ער וועט קומען ווען ער וועט האָבן אַ
געלעגנהייט.
13 וואַכט, שטייט פעסט אין דער אֱמוּנה, זייט מענער, זייט שטאַרק!
14 זאָל אַלץ, וואָס איר טוט, געטאָן ווערן אין ליבע.

15 אוּן איך בעט אייך, ברידער, – איר קענט דאָס הויז פוּן
סטעפאַנאַסן, אַז ס׳איז געוועזן די ערשטע פרוכט פוּן אַכאַיאַ, אוּן אַז
זיי האָבן זיך געשטעלט צוּ באַדינען די הייליקע, – 16 אַז אוּיך איר
זאָלט אוּנטערטעניק זיין צוּ אַזעלכע, אוּן צוּ יעדן איינעם, וואָס העלפט
אין דער אַרבעט אוּן באַמיט זיך. 17 אוּן איך פריי מיך אויף דעם קוּמען
פוּן סטעפאַנאַסן אוּן פאָרטוּנאַטוּסן אוּן אַכאַיקוּסן, וואָרים דאָס, וואָס
האָט געפעלט פוּן אייער צַד, האָבן זיי מְמַלֵא געווען. 18 וואָרים זיי
האָבן דערקווייקט מיין גייסט אוּן אייערן. גיט אָפּ אָנערקענונג צוּ
אַזעלכע מענטשן.
19 די קהילות פוּן אַזיע גריסן אייך. עַקִילַס אוּן פּריסקאַ גריסן אייך
זייער אין דעם האַר, אוּן אויך די קהילה, וואָס איז אין זייער הויז.
20 אַלע ברידער גריסן אייך. גריסט איינער דעם אַנדערן מיט אַ הייליקן
קוּש.
21 פוּן מיר, פאָולוּס, אַ גרוּס מיט מיין אייגענער האַנט. 22 אויב עמיצער
ליבט ניט דעם האַר, זאָל ער זיין אין חֵרֶם. מָרַן אָתָא ! 23 דער חֶסֶד פוּן
דעם האַר יֵשוּעַ הַמָשִׁיחַ זאָל זיין מיט אייך. 24 מיין ליבע זאָל זיין מיט
אייך אַלעמען אין יֵשוּעַ הַמָשִׁיחַ. אָמֵן.

דער צווייטער בריוו צו די קאָרינטער

א פּאָולוס, אַ שליח פון יֵשוּעַ הַמָּשִׁיחַ דורך דעם רָצון פון גאָט, אוּן טימאָטעאוס, אונדזער ברודער, צו גאָטס קהילה, וואָס איז אין קאָרינט, אוּן מיט אַלע הייליקע, וואָס זענען אין גאַנץ אַכאַיאַ: 2 חֶסֶד צו אייך אוּן שָׁלום פון גאָט, אונדזער פאָטער, אוּן דעם האַר יֵשוּעַ הַמָּשִׁיחַ.

3 געלויבט זאָל זיין דער גאָט אוּן פאָטער פון אונדזער האַר יֵשוּעַ הַמָּשִׁיחַ, דער פאָטער פון רַחמים אוּן גאָט פון יעדער נֶחָמה, 4 וואָס טרייסט אונדז אין אַלע אונדזערע צָרות, כדי מיר זאָלן קענען טרייסטן די, וואָס זענען אין עפּעס אַ צָרה, דורך דער טרייסט, מיט וועלכער מיר אַליין ווערן געטרייסט פון גאָט. 5 וואָרים אזוי ווי די יסורים פון הַמָּשִׁיחַן פאַרמערן זיך אויף אונדז, אַזוי אויך טוט זיך פאַרמערן אונדזער טרייסט דורך הַמָּשִׁיחַן. 6 אוּן ליידן מיר צָרות, איז עס פאַר אייער טרייסט אוּן ישועה; אוּן ווערן מיר געטרייסט, איז עס פאַר אייער טרייסט, וואָס ווירקט אין אייך, בעת איר דערטראָגט געדולדיק דיזעלבע יסורים, וואָס מיר אויך ליידן. 7 אוּן אונדזער האָפענונג פונוועגן אייך איז שטאַרק; ווייל מיר ווייסן, אַז אַזוויוי איר זענט טיילנעמער אין די ליידן, אַזוי וועט איר אויך זיין אין דער טרייסט.

8 וואָרים מיר ווילן ניט, אַז איר זאָלט ניט ווייסן, ברידער, פונוועגן דער צָרה, וואָס איז אונדז באַפאַלן אין אַזיע, אַז מיר האָבן שווער געליטן איבער אונדזערע כּוחות, אַזוי, אַז מיר האָבן זיך אַפילו מיאַש געווען אין לעבן. 9 יָא, מיר אַליין האָבן געמוזט אויף זיך דעם פּסַק פון טויט, כדי מיר זאָלן זיך ניט פאַרלאָזן אויף זיך אַליין, נייערט אויף גאָט, וואָס איז מחַיֶה־

מֵתים; 10 וואָס האָט אונדז מַציל געווען פּון אַזאַ גרויסן טויט, אוּן
וועט אונדז מַציל זיין; אין וועמען מיר האָפֿן, אַז ער וועט אונדז
אויך וויטער מַציל זיין. 11 אוּן אויך איר קענט מיטהעלפֿן דורך
אייער תּפֿילה טאָן, כּדי פֿאַר דער מַתּנה, וואָס איז אונדז צוגעטיילט
געוואָרן דורך אַ סַך, זאָל דורך אַ סַך אָפּגעגעבן ווערן אַ לויב פּון
אונדזערטוועגן.
12 וואָרים דאָס איז אונדזער רימען זיך: די באַצייגעניש פּון אונדזער
געוויסן, אַז מיר האָבן זיך געפירט אין דער וועלט אין הייליקייט אוּן
ערנסטקייט פֿאַר גאָט, ניט אין פליישלעכער חָכמה, נייערט אין דעם
חֶסֶד פּון גאָט, אוּן בּפֿרַט קעגן אייך. 13 וואָרים מיר שרייבן אייך ניט
עפּעס אַנדערש, ווי נאָר וואָס איר לייענט, אָדער פֿאַרשטייט; אוּן איך
פֿאַרהאָפֿן, אַז איר וועט עס פֿאַרשטיין ביז צום סוֹף, 14 אַזוֹיווי איר האָט
אונדז אויך טיילווייז פֿאַרשטאַנען, אַז מיר זענען אייער רוּם, אַזוֹיווי
איר זענט אויך אונדזערער, אין דעם טאָג פּון אונדזער האַר יֵשׁוּע.
15 אוּן אין דער האָפֿענונג האָב איך בּדַעה געהאַט צוּ קומען קוֹדם צוּ
אייך, כּדי איר זאָלט האבן אַ טאָפּלטע פרייד, 16 אוּן דורכצוגיין דורך
אייך קיין מאַקעדאָניע, אוּן פּון מאַקעדאָניע ווידער אַמאָל צוּ קומען צוּ
אייך, אוּן פּון אייך צוּ ווערן אַרויסגעגלייט אויף מיין וועג קיין יהוּדה.
17 דעריבער, בּעת איך האָב דאָס בּדַעה געהאַט, צי האָב איך
אַרויסגעוויזן לייכטזיניקייט? אָדער די זאַכן, וואָס איך פּלאַן, טוּ איך
פּלאַנען לויט דעם פלייש, כּדי ביי מיר זאָל זיין דער יאָ, יאָ, אוּן דער
ניין, ניין? 18 נאָר ווי גאָט איז געטרייַ, אונדזער וואָרט צוּ אייך איז ניט
יאָ אוּן ניין. 19 וואָרים דער בּן־אֱלֹהִים, יֵשׁוּע הַמָּשִׁיחַ, וואָס איז צווישן
אייך אָנגעזאָגט געוואָרן דורך אונדז, דורך מיר אוּן סילוואַנוסן אוּן
טימאָטעאוסן, איז ניט געווען יאָ אוּן ניין, נייערט אין אים איז תָּמיד
יאָ. 20 וואָרים אַלע הַבטָחות פּון גאָט זענען אין אים יאָ; דעריבער איז
אויך דורך אים דער אָמֵן צוּ דעם כָּבוד פּון גאָט דורך אונדז. 21 אוּן
דער, וואָס גרונטפעסטיקט אונדז מיט אייך אין מָשִׁיחַן, אוּן האָט אונדז
געזאַלבט, איז גאָט, 22 וואָס האָט אונדז פֿאַרחָתמעט, אוּן אונדז געגעבן
די עָרבות פּון דעם גייסט אין אונדזערע הערצער.
23 אוּן איך רוּף גאָט צוּם עֵדות פֿאַר מיין נשמה, אַז איך האָב פֿאַרמיטן
צוּ קומען קיין קאָרינט, כּדי אייך צוּ שוינען. 24 ניט, ווייל מיר האָבן
מֶמשָׁלה איבער אייער אֱמוּנה, נייערט מיר זענען מיטהעלפֿערס פּון
אייער שִׂמחה, וואָרים אין אֱמוּנה שטייט איר פעסט.
ב אוּן איך האָב ביי מיר אַליין געטראַכט, אַז איך וועל ווידער ניט
קומען צוּ אייך מיט עַצבות. 2 וואָרים אויב איך בין

אייך מצַער, וועט איז דאָס דער, וואָס דערפרייט מיך, אויב ניט דער, וואָס איז דורך מיר געקומען צו צַער? 3 אוּן איך האָב טאַקע געשריבן דאָס דאָזיקע, כּדי ווען איך וועל קומען, זאָל איך ניט האָבן צַער פוּן די, מיט וועמען איך דאַרף מיך פרייען, ווייל איך בין זיכער אין אייך אַלע, אַז מיין פרייד איז די פרייד פוּן אייך אַלע. 4 וואָרים פוּן אַ סַך צָרות אוּן הַארץ־קלעמעניש האָב איך אייך געשריבן מיט אַ סַך טרערן, ניט אייך מצַער צו זיין, נייערט כּדי איר זאָלט פאַרשטיין די ליבע, וואָס איך האָב אַ סַך מער פאר אייך.

5 נאָר אויב עמיצער האָט פאַרשאַפט צַער, האָט ער ניט מיר פאַרשאַפט צַער, נייערט טיילווייז אייך אַלע – כּדי איך זאָל אייך ניט צו שווער דריקן. 6 פאַר אַזאַ איינעם איז געניג די שטראָף פוּן דעם רַבים; 7 אַזוי, אַז איר זאָלט אים, אַדרַבה, ליבער מוֹחל זיין אוּן טרייסטן, כּדי ער זאָל ניט פאַרשלונגען ווערן אין זיין גרויסן צַער. 8 בּכֵן, בעט איך אייך, אַז איר זאָלט באַווייזן אייער ליבע צו אים. 9 וואָרים צוליב דעם האָב איך טאַקע געשריבן, כּדי אייך צו פּרוּאווּן, צי איר זענט געהאָרכזאַם אין אַלצדינג. 10 אוּן וועמען איר זענט מוֹחל, בין איך אויך מוֹחל. וואָרים וואָס איך האָב מוֹחל געווען, אויב איך האָב עפּעס מוֹחל געווען, האָב איך עס מוֹחל געווען פוּן אייַרטוועגן אין דעם אַנגעזיכט פוּן מָשִׁיחַן, 11 כּדי דער שָׂטָן זאָל ניט קריגן די אויבערהאַנט איבער אונדז; וואָרים זיינע אינטריגעס זענען ניט פאַרהוילן פוּן אונדז.

12 אוּן בעת איך בין געקומען קיין טראָאַס פונוועגן דער בשׂורה טובה פוּן מָשִׁיחַן, אוּן אַ טיר איז פאַר מיר געעפנט געוואָרן אין דעם האַר, 13 האָב איך ניט געהאַט קיין מנוּחה אין מיין געמיט, מַחמת איך האָב ניט געפוּנען טיטוּסן, מיין ברוּדער; אוּן ווען איך האָב מיך געזעגנט מיט זיי, בין איך ארויסגעפאָרן קיין מאַקעדאָניע.

14 אָבער געלויבט איז גאָט, וואָס גיט אונדז תָּמיד דעם נצָחון אין מָשִׁיחַן, אוּן וואָס טוט דורך אונדז אַנטפלעקן דעם רֵיחַ פוּן זיין חָכמה אין יעדן אָרט. 15 וואָרים מיר זענען אַ רֵיחַ נְחוֹחַ פוּן מָשִׁיחַן פאַר גאָט בּיי די, וואָס וועלן ניצול, אוּן בּיי די, וואָס וועלן פאַרלוירן: 16 פאַר טייל אַ רֵיחַ פוּן טויט צום טויט, פאַר די אַנדערע אַ רֵיחַ פוּן לעבן צום לעבן. אוּן ווער איז רָאוּי פאַר די דאָזיקע זאַכן? 17 וואָרים מיר זענען ניט ווי דער רַבים, וואָס מאַכן אַ מִסחר פוּן גאָטס וואָרט; נייערט מיט ריינע כַּוָונות פאַר גאָט רעדן מיר פוּן גאָט אין מָשִׁיחַן.

ג צי הייבן מיר שוין ווידער אַמאָל־אָן צוּ לויבן זיך אַליין? אָדער צי
באַדאַרפן מיר, ווי סע טוען אַנדערע, לויב־בריוו צוּ אייך, אָדער פוּן
אייך? 2 איר זענט אונדזער בריוו, פאַרשריבן אין אונדזערע הערצער,
באַקענט און געלייענט פוּן אַלע מענטשן; 3 ווָאַרים עס איז קלָאָר צוּ זען,
אַז איר זענט אַ בריוו פוּן מָשִׁיחַן, צוגעגרייט דורך אונדז, געשריבן ניט
מיט קיין טינט, נייערט מיט דעם גייסט פוּן דעם לעבעדיקן גאָט, ניט אין
לוּחות פוּן שטיין, נייערט אין לוּחות, ווָאָס זענען הערצער פוּן פלייש.
4 און אַזאַ בטָחון האָבן מיר דורך מָשִׁיחַן צוּ גאָט; 5 ניט מַחמת מיר זענען
פאעיק פוּן זיך אַליין צוּ באַטראַכטן עפעס פוּן אונדז אַליין, נייערט
אונדזער פעאיקייט איז פוּן גאָט, 6 ווָאָס האָט אונדז אויך געמאַכט פאַר
פעאיקע משָרתים פוּן אַ ברית־חדשה, ניט פוּן דעם אוֹת, נייערט פוּן דעם
גייסט; ווָאָרים דער אוֹת טייט, אָבער דער גייסט מאַכט לעבעדיק.
7 נאָר אויב די באַדינונג פוּן טויט, געשריבן און אויסגעקריצט אויף
שטיינער, איז געקומען מיט הערלעכקייט, אַזוי, אַז די בנֵי־ישׂרָאל האָבן
ניט געקענט קוקן אויף משהס פָּנים פוּנווועגן דער הערלעכקייט פוּן זייַן
פָּנים, ווָאָס זייַן הערלעכקייט איז געווען א צייַטווייליקע, 8 וויפל מער
דאַרף שוין זייַן די הערלעכקייט פוּן דער באַדינונג פוּן דעם גייסט?
9 ווָאָרים אויב די באַדינונג פוּן פאַרמְשפטונג האָט געהאַט הערלעכקייט,
אַ סָך מער שטייגט איבער אין הערלעכקייט די באַדינונג פוּן
רעכטפאַרטיקייט. 10 ווָאָרים דאָס, ווָאָס איז געמאַכט געווָארן
הערלעך, איז געמינערט געווָארן אין הערלעכקייט, צוליב דער
הערלעכקייט, ווָאָס שטייגט זי אַריבער. 11 ווָאָרים אויב דאָס, ווָאָס
פאַרגייט, איז געווען מיט הערלעכקייט, וויפל מער איז אין הערלעכקייט
דאָס, ווָאָס פאַרבלייבט.
12 דעריבער, ווייל מיר האָבן אַזאַ האָפענונג, רעדן מיר מיט אַזאַ
מוטיקייט, 13 און ניט אַזוֹיווי משה, ווָאָס האָט אַרויפגעטָאָן אַ מַסוֶה אויף
זייַן פָּנים, אַז די בנֵי־ישׂרָאל זאָלן ניט קענען קוקן גלייך אויף דעם סוֹף
פוּן דעם, ווָאָס איז פארגאנגען. 14 זייערע מַחשָבות זענען פאַרהאַטעוועט
געווָארן; ווָאָרים ביז אויף דעם היינטיקן טאָג איז דיזעלבע מַסוֶה
פאַרבליבן ביים לייענען די תּוֹרה, און ער ווערט ניט אַוועקגענומען, ביז
ער ווערט אָפּגעטָאָן אין מָשִׁיחַן. 15 יאָ, ביז אויף היינטיקן טאָג, בשַעת
סע ווערט געלייענט תּוֹרַת־משה, ליגט אַ מַסוֶה אויף זייער האַרץ.
16 אָבער ווען זיי ווענדן זיך אומקערן צוּ דעם האַר, ווערט דער צודעק
אַוועקגענומען ווערן. 17 און דער האַר איז דער גייסט; און וואוּ סע איז
דער גייסט פוּן דעם האַר, דאָרט איז פריַהייט. 18 און מיר אַלע, ווָאָס
זענען מיט ניט קיין צוגעדעקט פָּנים ווי אין אַ שפּיגל די הערלעכקייט פוּן
דעם האַר,

וועלן פאַרענדערט אין דער זעלבער ענלעכקייט פּון הערלעכקייט צוּ הערלעכקייט, אַזוי ווי דורך דעם גייסט פּון דעם האַר.

ד דעריבער, ווייל מיר האָבן מקבל געווען די דאָזיקע עבודה פּון רחמנות, וועלן מיר ניט אָפּגעשוואַכט. 2 מיר האָבן זיך אָפּגעזאָגט פּון די פאַרבאָרגענע זאַכן פּון בושה, ווייל מיר לעבן ניט אין כיטרעקייט, אויך פעלשן מיר ניט דאָס וואָרט פּון גאָט, נייערט דורך דער אַנטפּלעקונג פּון דעם אֱמת פאַרלויבן מיר זיך פאַר דעם געוויסן פּון יעדן מענטשן פאַר גאָט. 3 אוּן אויב אַפילו אונדזער בשׂורה טובה איז פאַרהוילן, איז זי פאַרהוילן בּיי יענע, וואָס וועלן פאַרלוירן, 4 בּיי וועמען דער אָפּגאָט פּון דער וועלט האָט פאַרבלענדט די מוחות פּון די אומגלויביקע, כּדי דאָס ליכט פּון דער בשׂורה טובה פּון משיחַ הערלעכקייט, וואָס איז דאָס אָפּבילד פּון גאָט, זאָל ניט אויפגיין איבער זיי. 5 וואָרים מיר דרשענען ניט זיך אַליין, נייערט ישׁוּע המשיחַ פאַר דעם האַר, אוּן אונדז אַליין פאַר אייערע קנעכט פּון ישׁוּעס־וועגן. 6 וואָרים עס איז גאָט, וואָס האָט געזאָגט: זאָל אַרויסשיינען ליכט[1] פּון פינצטערניש, וואָס האָט אַריינגעלויכטן אין אונדזערע הערצער, כּדי צוּ געבן ליכט פּון דער דערקענטעניש פּון גאָטס הערלעכקייט אין דעם פּנים פּון משיחַן.

7 מיר אָבער האָבן דעם דאָזיקן אוֹצר אין ערדענע כּלים, כּדי די אויסערגעווייַנלעכע גרויסקייט פּון דער מאַכט זאָל זיין פּון גאָט אוּן ניט פּון אונדז אַליין. 8 מיר וועלן געדריקט אויף יעדער זייט, דאָך ניט דערדריקט; צעמישט, דאָך ניט ביז ייאוש; 9 געוואָדפט, דאָך ניט פאַרלאָזט; אַנידערגעוואָרפן, דאָך ניט אומגעבראַכט; 10 מיר טראָגן באַשטענדיק אַרוּם אין דעם לייַב דאָס שטאַרבן פּון ישׁוּעַן, כּדי אויך דאָס לעבן פּון ישׁוּעַן זאָל אַנטפּלעקט וועלן אין אונדזער לייַב. 11 וואָרים מיר, וואָס לעבן, זענען תּמיד איבערגעענטפערט צוּם טויט פּון ישׁוּעס־וועגן, כּדי אויך דאָס לעבן פּון ישׁוּעַן זאָל אַנטפּלעקט ווערן אין אונדזער לייַב. 12 אוּן דעריבער ווירקט דער טויט אין אונדז, אָבער דאָס לעבן אין אייך.

13 אוּן ווייל מיר האָבן דעם זעלבן גייסט פּון אֱמונה, לויט ווי סע שטייט געשריבן: איך האָב געגלויבט, דערפאַר האָב איך גערעדט,[2] אוּן דעריבער גלויבן מיר אויך, אוּן רעדן אַזוי, 14 ווייל מיר ווייסן, אַז דער, וואָס האָט אויפגעוועקט דעם האַר ישׁוּעַ, וועט אויך אונדז אויפוועקן מיט ישׁוּעַן, אוּן וועט אונדז אינאיינעם מיט אייך פּירשטעלן פאַר אים. 15 וואָרים אַלצדינג איז פּון אייַערטוועגן, כּדי דער חסד, וואָס וועלט פּאַרגרעסערט דורך דעם רבים, זאָל פאַרמערן דעם שבח צוּם כּבוד פּון גאָט.

---

[1] בראשית א, 3. [2] תהלים קטז, 10.

16 דעריבער ווערן מיר ניט אַנטמוטיקט; אוֹן הַגַם אוּנדזער
אויסערלעכער מענטש ווערט פֿאַרלענדט, ווערט אָבער אוּנדזער
אינעווייניקסטער מענטש בּאַניַיט פּוּן טאָג צוּ טאָג. 17 וואָרים אוּנדזער
גרינגע פּיין, וואָס איז נאָר אויף אַ רֶגע, ווירקט פֿאַר אוּנדז אַ מער
אויסערגעווייַנלעכע געוויכטיקייט פּוּן אייביקן כָּבוד, 18 ווייל מיר קוּקן
ניט אויף די זאַכן, וואָס ווערן געזען, נייערט אויף די זאַכן, וואָס ווערן
ניט געזען; וואָרים די זאַכן, וואָס ווערן געזען, זענען צייַטווייליק;
אָבער די זאַכן, וואָס ווערן ניט געזען, זענען אייביק.

ה 1 וואָרים מיר ווייסן, אַז אויב דאָס ערדישע הויז פּוּן אוּנדזער געצעלט
ווערט צעשטערט, האָבן מיר אַ בּנין פּוּן גאָט, אַ הויז, ניט געמאַכט
מיט הענט, אַן אייביקס אין הימל. 2 וואָרים דעריבער זיפּצן מיר, אוֹן
בּענקען באַקליידט צוּ ווערן מיט אוּנדזער וואוינאָרט, וואָס איז פּוּן
הימל; 3 אוֹן אויב מיר ווועלן אַזוי זיין באַקליידט, ווועלן מיר ניט
געפּוּנען ווערן נאַקעט. 4 וואָרים מיר, וואָס זענען אין דעם דאָזיקן
געצעלט, זיפּצן צוּליב דער מַשׂא, ווייל מיר ווּאָלטן ניט ווועלן זיין
אויסגעטאָן, נייערט צוּ זיין באַקליידט, כּדי וואָס עס איז שטאַרבלעך
זאָל פֿאַרשלוּנגען ווערן פּוּן דעם לעבן. 5 אוֹן דער, וואָס האָט אוּנדז
צוּגעגרייט דערצוּ, איז גאָט, וואָס האָט אוּנדז געגעבּן די ערבות פּוּן
דעם גייסט.

6 מיר זענען דעריבער תָּמיד גוּט אויפגעלייגט אוּן ווייסן, אַז כָּל־זמַן
מיר זענען אין דער היים אין דעם לייַב, זענען מיר דערווייַטערט פּוּן
דעם האַר; 7 וואָרים מיר לעבן דוּרך אֱמוּנה, ניט דוּרך ראִיה. 8 מיר
זענען גוּט אויפגעלייגט, אוּן ווילן ליבער זיין דערווייַטערט פּוּן דעם
לייַב, אוּן זיין אין דער היים מיט דעם האַר. 9 דעריבער מאַכן מיר דאָס
אויך פֿאַר אוּנדזער ציל, צי מיר זענען אין דער היים, אָדער
דערווייַטערט, אים וואוילגעפעלן צוּ זיין. 10 וואָרים מיר מוזן אַלע
אַנטפּלעקט ווערן פֿאַר דעם כִּסֵא־הַמשפּט פּוּן מָשִׁיחַן, כּדי יעדער
איינער זאָל מקַבּל זיין דאָס, וואָס ער האָט געטאָן אין דעם לייַב, סיי
גוּטס, אָדער שלעכטס.

11 דעריבער, ווייל מיר קענען די יִרַת־השם, איבערצייגן מיר מענטשן;
פֿאַר גאָט אָבער זענען מיר אַנטפּלעקט; אוּן איך האָף, אַז מיר ווערן
אויך אַנטפּלעקט אין אייער געוויסן. 12 מיר לויבן זיך ניט ווידער אַמאָל
פֿאַר אייך, נייערט געבן אייך אַ געלעגנהייט פּוּן רימען זיך אין אוּנדז,
כּדי איר זאָלט האָבן מיט וואָס

אָפּצוּועגטפערן די, וואָס רימען זיך לפָּנים־וועגן, אוּן ניט אין האַרצן.
13 וואָרים אויב מיר זענען משוגע, איז דאָס פאַר גאָט; זענען מיר אָבער
ביים קלאָרן שֵׂכל, איז דאָס פאַר אייך. 14 וואָרים די ליבשאַפט פוּן
מָשִׁיחַן האַלט אונדז צוּריק, מַחמת מיר מְשפּטן אַזוי, אַז אויב איינער
איז געשטאָרבן פאַר אַלע, זענען דעריבער אַלע געשטאָרבן. 15 אוּן ער
איז געשטאָרבן פאַר אַלע, כדי די, וואָס לעבן, זאָלן מער ניט לעבן פאַר
זיך אַליין, נייערט פאַר אים, וואָס איז געשטאָרבן פוּן זייערטוועגן אוּן
איז אויפגעשטאַנען.
16 דעריבער קענען מיר פוּן איצטמאָל־אָן קיינעם ניט לויט דעם פלייש.
אוּן הַגַם מיר האָבן אויך געקענט מָשִׁיחַן לויט דעם פלייש, טוּען מיר
עס פוּן איצטמאָל־אָן ניט מער. 17 דעריבער, אויב עמיצער איז אין
מָשִׁיחַן, איז ער אַ ניַי בּאַשאַף; די אַלטע זאַכן זענען פאַרגאַנגען; זע,
זיי זענען געוואָרן ניַי. 18 אוּן אַלצדינג איז פוּן גאָט, וואָס האָט אונדז
מיט זיך דורך מָשִׁיחַן איבערגעבעטן, אוּן האָט אונדז געגעבן די
עבוֹדה פוּן איבערבעטוּנג; 19 דאָס הייסט, גאָט איז געווען אין מָשִׁיחַן
אוּן האָט איבערגעבעטן די וועלט מיט זיך, אוּן זיי ניט צוּגערעכנט
זייערע עבֵירות, אוּן האָט אונדז איבערגעענטפערט דאָס שלִיחות פוּן
איבערבעטוּנג.
20 מיר זענען דעריבער די שלִיחים פוּן מָשִׁיחַן, גלייך ווי גאָט וואָלט זיך
געבעטן דורך אונדז; מיר בעטן אייך פוּנוועגן מָשִׁיחַן, בעט אייך איבער
מיט גאָט. 21 וואָרים דעם, וואָס האָט ניט געקענט קיין זינד, האָט ער
געמאַכט צו זיין אַ זינד פוּן אונדזערטוועגן, כדי מיר זאָלן ווערן די
רעכטפאַרטיקייט פוּן גאָט אין אים.
ו אוּן ווייל מיר מיְען זיך אינאיינעם מיט אים, בעטן מיר אייך, אַז איר
זאָלט ניט מקַבל זיין דעם חֶסֶד פוּן גאָט אומזיסט. 2 וואָרים ער זאָגט:

אין אַ באַווילקטער צייט האָב איך דיך דערהערט,
אוּן אין אַ טאָג פוּן ישועה האָב איך דיר געהאָלפן.[1]

אָט איצט איז די באַווילקטע צייט; אָט איצט איז דער טאָג פוּן
ישועה. 3 ווייל מיר גיבן ניט קיין מִכשול אין עפּעס, כדי אונדזער
עבוֹדה זאָל ניט ווערן צו שאַנד; 4 נייערט אין אַלצדינג ווייזן מיר זיך
אַרויס ווי באַדינער פוּן גאָט: אין אַ סַך געדולד, אין צָרות, אין נויטן,
אין דַחקות, 5 אין מַלקות, אין זיצן אין תּפִיסות, אין מהוּמות, אין
מיאוּנגען, אין וואַכן, אין תַּענִיתים; 6 אין ריינקייט, אין קענטעניש, אין
פיל ליידן, אין גוטסקייט, אין דעם רוּחַ־הַקוֹדֶש, אין ניט קיין
צבִיעותדיקער ליבע, 7 אין דעם וואָרט פוּן

[1] ישעיה מט, 8.

אֱמת, אין דער גבורה פון גאָט; דורך די כּלי־זײַן פון רעכטפאַרטיקייט
אין דער רעכטער האַנט און אין דער לינקער; 8 דורך כָּבוד און
בושה, דורך אַ שלעכטן שֵׁם און אַ גוטן שֵׁם; ווי אָפּנאַרער, און
דאָך וואָרהאַפטיק; 9 ווי אומבאַקענטע, און דאָך אַנערקענט, ווי
שטאַרבנדיקע, און זע, מיר לעבן; ווי געשטראָפטע, און ניט געטייטע;
10 ווי פאַרטרויערטע, דאָך תָּמיד זיך פרייענדיק; ווי אָרעמע, דאָך מאַכן
מיר רייך אַ סַך; ווי מיר וואָלטן גאָרניט פאַרמאָגט, און דאָך ווי מיר
וואָלטן פאַרמאָגט אַלצדינג.
11 אונדזער מויל איז געעפנט פאַר אייך, אָ קאָרינטער; אונדזער האַרץ
איז אויסגעפרייטערט. 12 איר זענט ניט באַגרענצט פון אונדז, נייערט
איר זענט באַגרענצט פון אייערע אייגענע עמאָציעס. 13 און פאַר אַ
פאַרגעלטונג אויף אַן ענלעכן אופן – איך רעד ווי צו קינדער – ווערט
אַליין אויך אויסגעפרייטערט.
14 זייט ניט אומגליַיך פאַריאָכט מיט אומגלויביקע; וואָרים וואָסער
חַברשאַפט האָט רעכטפאַרטיקייט מיט אומרעכט? אָדער וואָסער
שותּפות האָט ליכט מיט פינצטערניש? 15 און וואָסער הַסכָּמה האָט
מָשיחַ מיר בלַיעלן? אָדער וואָסער חֵלֶק האָט אַ מַאמין מיט אַן
אומגלויביקן? 16 און וואָסער אָפּמאַך האָט דער הֵיכל פון גאָט מיט
אָפּגעטער? וואָרים מיר זענען דער הֵיכל פון דעם לעבעדיקן גאָט, אַזוי
ווי גאָט האָט געזאָגט:

איך וועל וואוינען צווישן זיי, און אומגיין צווישן זיי,
און איך וועל זיין זייער גאָט, און זיי וועלן זיין מיין פאָלק.[1]
17 דעריבער קומט אַרויס פון צווישן זיי,
און שיידט אייך אָפּ, זאָגט גאָט,
און באַרירט ניט קיין טָמא זאַך;
און איך וועל אייך אויפנעמען,
18 און וועל זיין פאַר אייך אַ פאָטער,
און איר וועט מיר זיין זין און טעכטער,
זאָגט יְהוָה צבָאות.[2]

ז דעריבער, ווייל מיר האָבן די דאָזיקע הַבטָחות, באַליבטע, לאָמיר זיך
רייניקן פון יעדער באַפלעקונג פון פלייש און גייסט, מַשלים צו זיין
הייליגקייט מִיט יִרְאַת־השֵׁם.

[1] יחזקאל לז, 27. [2] ישעיה נב, 11; ירמיה לב, 38; נא, 45; הושע ב, 1.

2 עפּנט אייערע הערצער פּאַר אונדז; מיר האָבן קיינעם ניט געטאָן קיין
עַוולה, מיר האָבן קיינעם ניט פּאַרדאָרבן, מיר האָבן קיינעם ניט
אויסגענוצט. 3 איך זאָג עס, ניט צו פּאַרמְשפּטן אייך, וואָרים איך האָב
פריער געזאָגט, אַז איר זענט אין אונדזערע הערצער, צו שטאַרבן צוזאַמען
און צו לעבן צוזאַמען. 4 גרויס איז מיין בְּטָחון אין אייך, גרויס איז מיין
רימען זיך פּון אייַערטוועגן; איך בין פול מיט טרייסט, איך גיי איבער מיט
שִׂמחה אין אַלע אונדזערע צָרות.
5 וואָרים אַפילו ווען מיר זענען געקומען קיין מאַקעדאָניע, האָט אונדזער
לייַב ניט געהאַט קיין מנוּחה, נייערט מיר האָבן געליטן פון אַלע זייטן –
פון דרויסן מִלְחָמות, און אינעווייניק מוֹרא. 6 אָבער גאָט, וואָס טוט
טרייסטן די שַׁפָּלדיקע, האָט אונדז געטרייסט דורך דעם קומען פון
טיטוסן. 7 און ניט בלויז דורך זיין קומען, נייערט אויך דורך דער טרייסט,
מיט וועלכער ער איז געטרייסט געוואָרן אין אייך, בשַׁעת ער האָט אונדז
דערציילט פון אייער גאָרן, אייער צַער, אייער אייפעריקייט נאָך מיר, אַזוי,
אַז איך האָב מיך נאָך מער געפרייט. 8 וואָרים אויב אַפילו איך האָב אייך
מצַער געווען מיט מיין בריוו, האָב איך דערויף קיין חָרָטה ניט געהאַט
(הַגַם איך האָב יאָ חָרָטה געהאַט), וואָרים איך זע, אַז יענער בריוו האָט
אייך מצַער געווען, הַגַם נאָר אויף אַ צייט. 9 אָבער איצט פריי איך מיך,
ניט ווייל איר האָט זיך מצַער געווען, נייערט ווייל איר האָט זיך מצַער
געווען צו תּשׁובה. וואָרים איר האָט זיך מצַער געווען אויף אַ געטלעכן
אופן, כדי איר זאָלט דורך אונדז ניט ליידן קיין הֶיזק אין קיין שום זאַך.
10 וואָרים געטלעכער צַער איז גורם תּשׁובה צו ישׁועה, וואָס ברענגט ניט
קיין חָרָטה; אָבער דער צַער פון דער וועלט איז גורם מִיתה. 11 וואָרים
זעט, גראָד דאָס, וואָס איר האָט זיך מצַער געווען אויף אַ געטלעכן אופן,
וואָסער אייפעריקייט זי האָט געווירקט אין אייך, וואָסער רעכטפאַרטיקונג
פון זיך אַליין, וואָסער צאָרן, וואָסער מוֹרא, וואָסער בענקשאַפט, וואָסער
קנאה, וואָסער באַשטראָפונג! אין אַלצדינג האָט איר זיך אַרויסגעוויזן צו
זיין ריין אין דעם ענין. 12 דעריבער, הַגַם איך האָב אייך געשריבן, האָב איך
ניט געשריבן פונעוועגן דעם, וואָס האָט געטאָן דאָס אומרעכט, אויך ניט
פונעוועגן דעם, וואָס האָט געליטן דאָס אומרעכט, נייערט כדי אייער
אייפעריקייט פאַר אונדז אַנטפּלעקט ווערן פאַר אייך אין דעם
אָנגעזיכט פון גאָט. 13 דעריבער זענען מיר געטרייסט געוואָרן.
און אין אונדזער טרייסט האָבן מיר זיך נאָך מער געפרייט פונעוועגן דער
פריידע פון טיטוסן, מַחמת זיין גייסט איז דערקוויקט געוואָרן דורך אייך
אַלע. 14 וואָרים אויב איך האָב מיך אין עפּעס גערימט פאַר אים פונעוועגן
אייך, בין איך ניט פאַרשעמט געוואָרן; נייערט אַזוי ווי מיר האָבן אַלץ צו
אייך געזאָגט אין וואָרהאַפטיקייט, אַזוי האָט אויך אונדזער

רימען זיך פֿאַר טיטוסן אַרויסגעוויזן צוּ זיין אֱמת. 15 אוּן זיין האַרץ גייט שטאַרק אויס צוּ אייך, בשַׁעת ער דערמאָנט זיך אין אייער אַלעמענס געהאָרכזאַמקייט, ווי‌אַזוי איר האָט אים אויפגענומען מיט פאַרכטיקייט אוּן ציטערניש. 16 איך פריי מיך, וואָס איך קאָן מיך אין אַלצדינג אויף אייך פאַרלאָזן.

ח אוּן מיר לאָזן אייך וויסן, ברידער, דעם חֶסֶד פוּן גאָט, וואָס איז געגעבן געוואָרן צוּ די קהילות פוּן מאַקעדאָניע, 2 ווי‌אַזוי אין נסיונות פוּן צָרות האָט זיך די שֶׁפע פוּן זייער פריידיקייט אוּן זייער טיפער אָרעמקייט פאַרמערט אין דער עשִׂירות פוּן זייער גוטסקייט. 3 וואָרים זיי האָבן געגעבן לויט זייער כּוֹחַ, ווי איך קאָן עֵדות־זאָגן, אוּן אַפילו איבער זייערע כּוֹחות, פריַיוויליק, 4 אוּן האָבן אונדז שטאַרק געבעטן פונוועגן דעם חֶסֶד אוּן די שותּפותדיקייט אין דער הילף פאַר די הייליקע, 5 אוּן דאָס, ניט ווי מיר האָבן געהאָפט, נייערט קודם־כָּל האָבן זיי זיך אַליין געגעבן צוּ דעם האַר, אוּן צוּ אונדז דורך דעם רָצון פוּן גאָט. 6 אויף אַזויפיל, אַז מיר האָבן געראָטן טיטוסן, אַז אַזוי ווי ער האָט פריער געמאַכט אַן אָנהייב, אַזוי זאָל ער אויך פאַרענדיקן ביי אייך דעם דאָזיקן חֶסֶד. 7 אָבער אַזוי ווי איר האָט געמערט אין אַלצדינג, אין אֱמוּנה, אוּן תּוֹרה, אוּן קענטעניש, אוּן אין יעדער אייפעריקייט, אוּן אין אייער ליבע צוּ אונדז, אַזוי זאָלט איר אויך מערן אין דעם דאָזיקן חֶסֶד.

8 איך רעד ניט בדֶּרֶך געבאָט, נייערט כּדי צוּ פּרוּאווּן דורך דער אייפעריקייט פוּן אַנדערע אויך די ערלעכקייט פוּן אייער ליבע. 9 וואָרים איר קענט דעם חֶסֶד פוּן אוּנדזער האַר יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ, וואָס הַגַּם ער איז געווען ריַיך, דאָך פוּן אייַערטוועגן איז ער געוואָרן אָרעם, כּדי איר זאָלט דורך זיין אָרעמקייט וועלן ריַיך. 10 אוּן דערין גיב איך מיין מיינונג; וואָרים דאָס איז נוצלעך פאַר אייך, וואָס זענט געווען פוּן די ערשטע צוּ מאַכן אַן אָנהייב מיט אַ יאָר צוריק, ניט נאָר צוּ טאָן, נייערט אויך צוּ וועלן. 11 אַצינד אָבער פאַרענדיקט אויך די טוּאונג, כּדי ווי עס איז געווען די ווילליקייט צוּ וועלן, אַזוי זאָל אויך זיין די פאַרענדיקונג לויט אייער מעגלעכקייט. 12 וואָרים אויב די ווילליקייט איז פאַראַן, ווערט זי אָנגענומען לויט דעם, וואָס מע פאַרמאָגט, אוּן ניט לויט דעם, וואָס מע פאַרמאָגט ניט. 13 וואָרים איך זאָג דאָס ניט, כּדי אַנדערע זאָל פאַרליַיכטערט ווערן אוּן איר זאָלט באַדרענגט ווערן; 14 נייערט דורך גליַיכקייט זאָל אייער שֶׁפע אין דער איצטיקער צייט זיין אַ הילף פאַר זייער מאַנגל, כּדי זייער שֶׁפע זאָל אויך ווערן אַ הילף פאַר אייער מאַנגל, כּדי עס זאָל זיין אַ גליַיכקייט; 15 ווי סע שטייט געשריבן: דער, וואָס האָט געקליבן פיל, האָט ניט געהאַט איבעריק; אוּן דער, וואָס האָט געקליבן ווינציק, האָט ניט געהאַט קיין מאַנגל.[1]

[1] שמות טז, 18.

16 אָבער בָּרוּך־השם, וואָס האָט אַרײַנגעגעבן די זעלבע ערנסטע זאָרג
פּונוועגן אייך אין דעם האַרצן פּון טיטוסן. 17 וואָרים ער האָט ניט נאָר
אָנגענומען אונדזער בַּקָשה, נייערט ווייל ער איז געווען זייער
אייפעריק, איז ער אַוועק צו אייך לויט זיין אייגענעם ווילן. 18 אוּן מיר
האָבן צוזאַמען מיט אים געשיקט דעם ברודער, וואָס זיין לויב אין דער
בשׂורה טובה גייט איבער אַלע קהילות; 19 אוּן ניט נאָר דאָס, נייערט
ער איז אויך אויסדערווײלט פּון די קהילות צו ציען מיט אונדז אין
דעם ענין פּון דעם דאָזיקן חֶסֶד, וואָס ווערט געטאָן דורך אונדז פאַר
דעם כָּבוד פּון דעם האַר, אוּן צו אונדזער דערמוטיקונג. 20 אוּן מיר
היטן זיך, אַז קיינער זאָל אונדז ניט באַשולדיקן אין דעם ענין פּון דער
דאָזיקער רייכער מַתָּנה, וואָס ווערט אויסגעפירט דורך אונדז.
21 וואָרים מיר זוכן ניט נאָר וואָס איז רעכט אין די אויגן פּון דעם
האַר, נייערט אויך אין די אויגן פּון מענטשן.
22 אוּן מיר האָבן מיט זיי געשיקט אונדזער ברודער, וועמען מיר האָבן
אַ סַך מאָל אויסגעפרוּווט אוּן געפונען אייפעריק אין אַ סַך זאַכן, אוּן
וואָס איז אַצינד נאָך אַ סַך אייפעריקער, דורך זיין גרויסן בטָחון אין
אייך. 23 אוּן וואָס שַׁייך טיטוסן, איז ער מיין שותּף אוּן מיטאַרבעטער
פאַר אייַערטוועגן; אוּן וואָס שַׁייך אונדזערע ברידער, זענען זיי שליחים
פּון די קהילות, אוּן אַ כָּבוד פאַר מָשִׁיחַן. 24 בכֵן, ווייזט זיי פאַר די
קהילות דעם סימן פּון אייער ליבע, אוּן פּון אונדזער רימען זיך פּון
אייַערטוועגן.
ט אוּן בנוֹגֵע דער הילף פאַר די הייליקע, איז פאַר מיר איבעריק אייך
צו שרייבן; 2 וואָרים איך קען אייער ווילליקייט, מיט וועלכער איך רים
מיך פּון אייַערטוועגן פאַר די מענטשן פּון מַאָקעדאָניע, אַז אַכאַיַא איז
שוין גרעווען אָנגעבעריט מיט אַ יאָר צוריק; אוּן אייער אייפעריקייט
האָט אויפגעמאָנטערט גאָר אַ סַך פּון זיי. 3 אָבער איך האָב געשיקט
די ברידער, כדי אונדזער רימען זיך פונוועגן אייך זאָל בנוֹגֵע דעם ניט
זיין אומזיסט, כדי, אַזוֹיווי איך האָב געזאָגט, איר זאָלט זיין
אָנגעבעריט. 4 ווייל טאָמער וועט ווער פּון די מַאָקעדאָניער מיט מיר
קומען, אוּן אייך געפינען ניט אָנגעבעריט, זאָלן מיר – איך ווייל ניט
זאָגן איר – פאַרשעמט ווערן אין דעם דאָזיקן בטָחון. 5 איך האָב
דעריבער געהאַלטן פאַר נייטיק צו בעטן די ברידער, אַז זיי זאָלן קודם
גיין צו אייך, אוּן זאָלן צוגרייטן אייער פריער־צוגעזאָגטע נדָבה, כדי זי
זאָל זיין אָנגעבעריט ווי אַ ברָכה, אוּן ניט ווי אַ גענייטע זאַך.
6 דאָס זאָלט איר וויסן: דער, וואָס זייט קאַרגלעך, וועט אויך שנייטדן
קאַרגלעך, אוּן דער, וואָס זייַעט בשֶׁפע,

וועט אויך שניידן בשֶׁפע. 7 זאָל יעדער טאָן ווי ער האָט בדֵעה אין זיין האַרצן; ניט פאַרדראָסיק, אָדער געצוואונגען; וואָרים גאָט האָט ליב אַ פריילעכן נַדבן. 8 אוּן גאָט איז בִּיכוֹלת צוּ פאַרמערן אייך יעדן חֶסֶד, אַזוי, אַז איר זאָלט תָּמיד האָבן אין אַלץ גענוג, אוּן זאָלט זיך מערן אין אלערלייַ מעשִׂים טובים, 9 ווי סע שטייט געשריבן:

ער האָט צעשפרייט אומעטום, ער האָט געגעבן די אָרעמע,
זיין רעכטפאַרטיקייט באַשטייט אויף אייביק.[1]

10 אוּן דער, וואָס גיט זָרִיעה דעם זייַער, אוּן ברויט פאַר שפייז, וועט פאַרמערן אייער זְריעה, אוּן לאָזן וואַקסן די פרוכט פוּן אייער רעכטפאַרטיקייט. 11 איר וועט נתעַשר ווערן אין אַלצדינג פאַר יעדער בריטהאַרציקייט, וואָס ווירקט דורך אונדז צום ליב פוּן גאָט; 12 וואָרים די אַרבעט פוּן דער דאָזיקער עַבוֹדה איז ניט נאָר ממַלא די באַדערפענישן פוּן די הייליקע, נייערט פאַרמערט זיך אויך דורך פיל לויב צוּ גאָט. 13 אוּן דורך אייער פאַסיקייט אין דער דאָזיקער אַרבעט, לויבן זיי גאָט פאַר דער געהאָרכזאַמקייט פוּן אייער מוֹדה זיין זיך אין דער בשׂוֹרה טובה פוּן מָשִׁיחַן, אוּן פאַר דער בריטהאַרציקער ביַשטייערונג פאַר זיי אוּן פאַר אַלעמען; 14 אוּן מיט תּפִילה פאַר אייך בענקען זיי נאָך אייך, צוליב דעם גרויסן חֶסֶד פוּן גאָט אין אייך. 15 אַ לויב צוּ גאָט פאַר זיין מַתָּנה, וואָס איז ניט צום איבערדערציילן.

ל אוּן איך אַליין, פּאָולוס, בין אייך מַזהיר דורך דער עַניוות אוּן איידלקייט פוּן מָשִׁיחַן, איך, וואָס אין אייער קעגנוואַרט בין איך קליין צווישן אייך, אָבער פוּן דערווייַטנס בין איך טוטיק לגַבי אייך. 2 איך בעט אייך, אַז ווען איך וועל זיין בייַ אייך, זאָל איך ניט דאַרפן אַרויסווייַזן קיין תַּקִיפות מיט דער זיכערקייט, מיט וועלכער איך רעכן צוּ זיין שטרענג קעגן טייל, וואָס טראַכטן וועגן אונדז ווי מיר וואַלטן געלעבט לויט דעם פלייש. 3 וואָרים חַגם מיר לעבן אין דעם פלייש, פירן מיר ניט קיין מִלחָמה לויט דעם פלייש, 4 וואָרים די כְּלֵי־זַיִן פוּן אונדזער מִלחָמה־פירונג זענען ניט לויט דעם פלייש, נייערט זענען מעכטיק פאַר גאָט אַראָפצוּוואַרפן פעסטונגען. 5 מיר צעווַרפן געדאַנקען, אוּן יעדע הויכע זאַך, וואָס איז דערהויבן קעגן דער דערקענטעניש פוּן גאָט, אוּן נעמען יעדע מַחשָׁבה אין געפאַנגענשאַפט צוּ דער געהאָרכזאַמקייט פוּן מָשִׁיחַן, 6 אוּן זענען אָנגעבריט צוּ שטראָפן פאַר יעדער אומגעהאָרכזאַמקייט, בעת אייער געהאָרכזאַמקייט וועט זיין דערפילט.

7 קוקט אויף דעם, וואָס איז פאַר אייערע

[1] תהלים קיב, 9.

אויגן. אויב עמיצער איז ביי זיך זיכער, אַז ער געהערט מָשִׁיחַן, זאָל ער דאָס נאָכאַמאָל איבערטראַכטן אין זיך אַליין, אַז אַזוי‌ווי ער געהערט מָשִׁיחַן, אַזוי געהערן אויך מיר. 8 וואָרים אויב אַפילו איך זאָל מיך רימען אַביסל צופיל פונוועגן אונדזער רשות, וואָס דער האַר האָט אונדז געגעבן פאַר אייער אויפבויאונג, אוּן ניט פאַר אייער צעשטערונג, וועל איך ניט פאַרשעמט ווערן, 9 פּדי איך זאָל ניט אויסזען ווי איך וואָלט אייך וועלן דערשרעקן מיט מיינע בריוו. 10 וואָרים זיינע בריוו, זאָגן זיי, זענען חָשׁוב אוּן שטאַרק, אָבער ווען ער גופּא איז ביי אונדז, איז ער שוואַך, אוּן זיין רעדן איז אָן מַמָשׁות. 11 זאָל אַזאַ איינער דאָס באַרעכענען, אַז וואָס מיר זענען אין וואָרט דורך בריוו, ווען מיר זענען אָפוועזנד, זענען מיר אויך אין מַעשׂים, ווען מיר זענען אָנוועזנד. 12 וואָרים מיר נעמען זיך ניט אונטער צו רעכענען, אָדער צו פאַרגלייַכן זיך מיט די, וואָס לויבן זיך אַליין. שוין מיט דעם, וואָס זיי מעסטן זיך מיט זיך אַליין, אוּן פאַרגלייַכן זיך מיט זיך אַליין, זענען זיי אָן פאַרשטענדעניש.

13 מיר אָבער וועלן זיך ניט רימען איבער אונדזער מאָס, נייערט לויט דער מאָס פּוּן דעם גבול, וואָס גאָט האָט אונדז צוגעטיילט ווי אַ מאָס, אייך אַפילו צוּ דערגרייכן. 14 וואָרים מיר שטרעקן זיך ניט אויס צופיל, גלייך ווי מיר וואָלטן ניט דערגרייכט ביז צוּ אייך, וואָרים מיר זענען אַפילו דערגאַנגען ביז צוּ אייך אין דער בשׂורה טובה פּוּן מָשִׁיחַן. 15 מיר רימען זיך ניט איבער אונדזער מאָס אין אַנדערע מענטשנס מיאונגען; מיר האָפן אָבער, אַז וואָס מער אייער אֱמוּנה וועט וואַקסן, וועלן מיר גרעסער וערן ביי אייך לויט אונדזער גרענעץ צוּ וויטערער שֵׂפע, 16 פּדי צוּ פּראָקלאַמירן די בשׂורה טובה אַפילו אין די געגנטן ווייטער פּוּן אייך, אוּן ניט צוּ רימען זיך מיט דעם, וואָס איז אָנגעבראַכט אין דעם גבול פּוּן אַנדערע. 17 דער אָבער, וואָס רימעט זיך, לאָז ער זיך רימען אין גאָט.[1] 18 וואָרים ניט דער, וואָס לויבט זיך אַליין איז באַווילקט, נייערט דער, וועמען גאָט לויבט.

יא הַלוואַי וואָלט איר מיך געקענט פאַרטראָגן אין אַביסל נאַרישקייט. יָא איר פאַרטראָגט מיך אויך! 2 איך בין אייך מקַנא מיט אַ געטלעכער קנאה; וואָרים איך האָב אייך פאַרקנסט צוּ אַ מאַן, כדי איך זאָל אייך פירשטעלן ווי אַ ריינע בתולה פאַר מָשִׁיחַן. 3 איך האָב אָבער מורא, טאָמער, ווי די שלאַנג האָט מיט איר ליסטיקייט אָפּגעאַרט חַוָהן, אַזוי וועלן אויך אייערע מַחשָׁבות פאַרפירט ווערן פּוּן דער תּמימות אוּן לויטערקייט, אין שייכות צוּם מָשִׁיחַ. 4 וואָרים אויב סע זאָל ווער קומען, אוּן אייך אַנזאָגן אַן אַנדערן יֵשוּעַן, וועמען מיר האָבן ניט פּראָקלאַמירט, אָדער אויב איר וועט מקַבל זיין אַן אַנדערן גייסט, וואָס איר האָט ניט מקַבל געווען, אָדער אַן אַנדערע בשׂורה, וואָס איר האָט ניט

[1] ירמיה ט, 23.

אָנגענומען, פֿאַרטראָגט איר אים גוט. 5 וואָרים איך מיין, אַז איך בין ניט הינטערשטעליק די סאַמע גרעסטע שליחים. 6 אוּן הַגַם איך בין פֿראָסט אין רעדן, בין איך עס אָבער ניט אין קענטעניש; ניין, אויף יעדן אוֹפן האָבן מיר דאָס אַנטפּלעקט צוּ אייך אין אַלצדינג.

7 אָדער האָב איך באַגאַנגען אַ זינד אין דערנידריקן זיך אַליין, כּדי איר זאָלט דערהויבן ווערן, מַחמת איך האָב פֿאַר אייך אָנגעזאָגט אומזיסט די בשׂורה טובה פוּן גאָט? 8 איך האָב גערויבט אַנדערע קהילות, בעת איך האָב געמוּמען ביי זיי שׂכירות, כּדי איך זאָל אייך דינען. 9 אוּן בעת איך בין געווען ביי אייך, אוּן בין געווען נויטבאַדערפטיק, בין איך קיינעם ניט געווען קיין לאַסט; וואָרים די ברידער, בעת זיי זענען געקומען פוּן מאַקעדאָניע, האָבן געגעבן וויפל איך האָב באַדאַרפט. אוּן איך האָב מיך אין אַלצדינג צוריקגעהאַלטן צוּ ווערן אַ לאַסט פֿאַר אייך, אוּן אַזוי וועל איך מיך האַלטן. 10 ווי דער אֱמת פוּן מָשִׁיחַן איז אין מיר, וועט מיר קיינער ניט פֿאַרווערן דאָס דאָזיקע רימען זיך אין די געגנטן פוּן אַכאַיאַ. 11 פֿאַרוואָס? מַחמת איך האָב אייך ניט ליב? גאָט ווייסט!

12 אָבער וואָס איך טוּ, דאָס וועל איך אויך טאָן, כּדי איך זאָל אָפּשניידן אַ געלעגנהייט פֿאַר די, וואָס זוכן אַ געלעגנהייט; כּדי אין דעם, אין וואָס זיי רימען זיך, זאָלן זיי געפוּנען ווערן אַזוֹיווי מיר. 13 וואָרים אַזעלכע מענטשן זענען פֿאַלשע שליחים, פֿאַרפירערישע אַרבעטער, וואָס פֿאַרשטעלן זיך פֿאַר שליחים פוּן מָשִׁיחַן. 14 אוּן ניט קיין וואונדער, וואָרים אַפֿילו דער שָׂטָן אַליין טוט זיך פֿאַרשטעלן פֿאַר אַ מַלאַך פוּן ליכט. 15 עס איז דעריבער ניט קיין גרויסע זאַך, אויב זיינע באַדינער פֿאַרשטעלן זיך אויך פֿאַר באַדינער פוּן רעכטפֿאַרטיקייט. אָבער זייער סוֹף וועט זיין לויט זייערע מַעשׂים.

16 איך זאָג נאָכאַמאָל: זָל מיך קיינער ניט האַלטן פֿאַר אַ נאַר; נאָר אויב יאָ, טאָ נעמט מיך אויף ווי אַ נאַר, כּדי איך זאָל מיך אויך רימען אַביסל. 17 דאָס, וואָס איך רעד, רעד איך ניט לויט דעם האַר, נייערט ווי אין נאַרישקייט, אין דער דאָזיקער זיכערקייט פוּן רימען זיך; 18 ווייל אַזוי ווי אַ סַך רימען זיך לויט דעם פלייש, וועל איך מיך אויך רימען. 19 וואָרים איר פֿאַרטראָגט גערן די נאָראָנים, מַחמת איר זענט אַליין קלוג. 20 וואָרים איר פֿאַרטראָגט דאָך אַ מענטשן, אויב ער נעמט אייך אין קנעכטשאַפט, אויב ער פֿאַרצערט אייך, אויב ער נעמט אייך געפֿאַנגען, אויב ער דערהייבט זיך אַליין, אויב ער שלאָגט אייך אין פָּנים. 21 איך רעד דאָס פוּן בושה, גלייך ווי מיר וואָלטן געווען שוואַך. דאָך אין וואָס נאָר עמיצער איז

מוטיק – איך רעד אין נאַרישקייט – בין איך אויך מוטיק. 22 זענען זיי עבֿרים? איך בין אויך. זענען זיי בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל? איך בין אויך. זענען זיי דער זאָמען פון אַבֿרהמען? איך בין אויך. 23 זענען זיי באַדינער פון מָשִׁיחַן? איך נאָך מער – איך רעד ווי אַ משוגענער – אין מיאונגען אַ סַך מער, אין תּפֿיסות אַ סַך מער, אין מַלקות איבער דער מאָס, אין מִיתות אַ סַך. 24 פון די ייִדן האָב איך פינף מאָל באַקומען פערציק מַלקות אָן איינעם. 25 דריי מאָל בין איך געשלאָגן געוואָרן מיט ריטער, איינמאָל בין איך פאַרשטיינט געוואָרן, דריי מאָל האָב איך געליטן שיפבראָך, אַ נאַכט און אַ טאָג בין איך געווען אין דער טיפענישׂ; 26 אין נסיעות אַ סַך, אין סַכָּנות פון וואַסער, אין סַכָּנות פון רויבער, אין סַכָּנות פון מיינע לאַנדסלייַט, אין סַכָּנות פון די גוֹיִים, אין סַכָּנות אין דער שטאָט, אין סַכָּנות אין דער מִדבּר, אין סַכָּנות אויף דעם ים, אין סַכָּנות צווישן פאַלשע ברידער; 27 אין מי און נויט, אין שלאָפלאָזע נעכט, אין הונגער און דאָרשט, אין תַּעֲנִיתים אַ סַך, אין קעלט און נאַקעטקייט. 28 און אַחוץ יענע זאַכן, וואָס זענען אויסערלעך, איז פאַראַן דאָס, וואָס דריקט אויף מיר טעגלעך, די זאָרג פאַר אַלע קהילות. 29 ווער איז שלאַף, און איך בין ניט שלאָף? ווער ווערט געשטרויכלט, און איך ברען ניט?

30 אויב איך מוז מיך דַווקא רימען, וועל איך מיך רימען פונוועגן דעם, וואָס האָט אַ שייכות צו מיין שוואַכקייט. 31 דער גאָט און פאַטער פון דעם האַר יֵשׁוּעַ, וואָס איז געלויבט אויף אייביק, ווייסט, אַז איך זאָג ניט קיין ליגן. 32 אין דַמֶּשֶׂק האָט דער פּראָקאָנסול אונטער דעם מֶלֶך אַרעטאַס באַוואַכט די שטאָט פון דַמֶּשֶׂק, כדי מיך צו כאַפֿן; 33 און דורך אַ פענצטער בין איך אַראָפּגעלאָזט געוואָרן אין אַ קאָרב פון דער וואַנט, און איך בין אַנטרונען פון זיינע הענט.

יב איך מוז מיך רימען, הַגַם עס איז ניט פאַסיק; איך וועל אָבער קומען אויף זעאונגען און אַנטפּלעקונגען פון דעם האַר. 2 איך קען אַ מענטש אין מָשִׁיחַן: מיט פערצן יאָר צוריק איז אַזאַ איינער – צי אין דעם גוף, ווייס איך ניט, צי אויסער דעם גוף, ווייס איך ניט, גאָט ווייסט – איז אַזאַ איינער אַרויפגענומען געוואָרן ביז צום דריטן הימל.

3 אוּן איך קען אַזאַ מענטש – צי אין דעם גוּף, צי אויסער דעם גוּף, ווייס איך ניט; 4 גאָט ווייסט – וואָס איז אַרויפגענומען געוואָרן אין גַן־עֵדן אַריין, אוּן ער האָט געהערט ריידן, וואָס קענען ניט אַרויסגערעדט ווערן, וואָס אַ מענטש טאָר זיי ניט איבערחַזרן. 5 פוּנוועגן אַזאַ איינעם וויל איך מיך רימען, אָבער פוּנוועגן מיר אַליין וויל איך מיך ניט רימען, אַחוץ אין מיין שוואַכקייט. 6 וואָרים אויב איך וואָלט מיך וועלן רימען, וואָלט איך ניט זיין קיין נאַר; וואָרים איך וועל רעדן דעם אֱמת. איך האָלט מיך אָבער אָפּ, טאָמער וועט מיך עמיצער פאַרעכענען פאַר מער איידער דאָס, וואָס ער זעט אין מיר, אָדער הערט פוּן מיר. 7 אוּן כדי איך זאָל ניט צוּפיל דערהויבן וועלן דורך דער אויסערגעווייַנלעכער גרויסקייט פוּן די אַנטפלעקונגען, איז מיר געגעבן געוואָרן אַ דאָרן אין דעם פלייש, אַ שליח פוּן דעם שָׂטן מיך צו שלאָגן, כדי איך זאָל ניט צוּפיל דערהויבן וועלן. 8 פוּנוועגן דעם האָב איך דריי מאָל געבעטן דעם האַר, אַז דאָס זאָל אָפּקערן פוּן מיר. 9 אוּן ער האָט צו מיר געזאָגט: מיין חֶסֶד איז גענוג פאַר דיר, וואָרים מיין מאַכט וועט שלֵימות אין שוואַכקייט. דעריבער וועל איך מיך צום ליבסטן ליבער רימען אין מיינע שוואַכקייטן, כדי די מאַכט פוּן מָשִׁיחַן זאָל רוען אויף מיר. 10 איבערדעם בין איך מיך משַמֵחַ אין שוואַכקייטן, אין באַליידיקונגען, אין נויטבאַדערפטיקייטן, אין רדיפות, אין סַכָּנות פוּן מָשִׁיחַס־וועגן; וואָרים ווען איך בין שוואַך, אָט דעמאָלט בין איך שטאַרק.

11 איך בין געוואָרן נאַריש; איר האָט מיך דערצוּ געצוויטיקט, וואָרים איך וואָלט באַדאַרפט געלויבט צוּ ווערן פוּן אייך; וואָרים אין קיין שום זאַך בין איך ניט הינטערשטעליק די סאַמע גרעסטע שליחים, הַגַם איך בין גאָרניט. 12 יאָ, די צייכנס פוּן אַ שליח זענען געטאָן געוואָרן צווישן אייך מיט דער גאַנצער געדולדיקייט, מיט צייכנס אוּן וואוּנדער אוּן גבוּרות. 13 וואָרים מיט וואָס זענט איר הינטערשטעליק אין פאַרגלייַך מיט די איבעריקע קהילות, אַחוץ וואָס איך בין ניט געוואָרן קיין לאַסט פאַר אייך? זייט מיר מוחל די דאָזיקע עוולה!

14 זעט, דאָס איז דאָס דריטע מאָל, וואָס איך בין גרייט צו קומען צו אייך; אוּן איך וועל ניט זיין קיין לאַסט פאַר אייך, וואָרים איך זוך ניט דאָס אייַעריקע, נייערט אייך. וואָרים ניט די קינדער דאַרפן זאַמלען אוֹצרות פאַר די עלטערן, נייערט די עלטערן פאַר די קינדער. 15 אוּן איך וויל זייער גערן אויסברענגען

אוּן אויסגעבראַכט ווערן פאַר אייערע נשָמות. אויב איך האָב אייך ליב אַ סַך מער, דאַרף איך דערפאַר געליבט ווערן ווינציקער? 16 נאָר זאָל עס זיין אַזוי, איך בין פאַר אייך ניט געווען קיין לאַסט; נייערט, ווייל איך בין כיטרע, האָב איך אייך געפאַנגען מיט כיטרעקייט. 17 האָב איך אייך געטאָן אויסנוצן דורך עמיצן פוּן די, וועמען איך האָב געשיקט צוּ אייך? 18 איך האָב געבעטן טיטוסן, אוּן האָב מיטגעשיקט מיט אים דעם ברוּדער. צי האָט טיטוס אייך אויסגענוצט? צי זענען מיר ניט געהאנדלט אין דם זעלבן גייסט? צי זענען מיר ניט געגאַנגען אין די זעלבע טריט?

19 איר מיינט די גאַנצע צייט, אַז מיר פאַרענטפערן זיך פאַר אייך? מיר רעדן פאַר גאָט אין מָשיחַן. אַלצדינג אָבער, באַליבטע, איז פוּנוועגן אייער אויפבויאונג. 20 וואָרים איך האָב מוֹרא, טאָמער וועל איך חָלילה, ווען איך וועל קוּמען, אייך געפינען ניט אַזעלכע ווי איך וואָלט וועלן, אוּן איר וועט מיך געפינען ניט אַזוינעם ווי איר וואָלט וועלן; טאָמער חָלילה וועט דאָרט זיין קריג, קנאה, רוֹגז, מַחלוֹקות, לָשון־הַרע, מוּרמלעריין, גַאווה, מהוּמות. 21 טאָמער, בעת איך וועל קוּמען, וועט מיך גאָט ווידער אַמאָל דערנידעריקן פאַר אייך אוּן איך וועל דאַרפן טרויערן אויף אַ סַך פוּן די, וואָס האָבן געזינדיקט שוין פוּן פריער, אוּן האָבן ניט תּשובה געטאָן אויף דער אומריינקייט אוּן זנות אוּן תַאווה, וואָס זיי זענען באַגאַנגען.

יג דאָס איז דאָס דריטע מאָל, וואָס איך קוּם צוּ אייך. דורך דעם מויל פוּן צוויי, אָדער דריי עֵדות, זאָל יעדע זאַך באַשטעטיקט ווערן.[1] 2 איך האָב שוין פריער געזאָגט, אוּן זאָג עס פאָרויס, ווי בעת איך בין געווען ביי אייך דאָס צווייטע מאָל, אַזוי איצט, בעת איך בין אָפוועזנד, אַז די, וואָס האָבן פריער געזינדיקט, אוּן אַלע איבעריקע, אַז אויב איך וועל ווידער קוּמען, וועל איך קיינעם ניט שוינען, 3 ווייל איר זוכט אַ באַווייז, אַז מָשיחַ רעדט אין מיר, וואָס איז לגַבי אייך ניט שוואַך, נייערט איז מעכטיק צווישן אייך. 4 וואָרים הגַם ער איז געקרייציקט געוואָרן אין שוואַכקייט, לעבט ער אָבער דורך דער גבורה פוּן גאָט. וואָרים אויך מיר זענען שוואַך אין אים, נאָר מיר וועלן לעבן מיט אים דורך דער גבורה פוּן גאָט פאַר אייך.

5 פּראָווט אייך אויס אַליין, צי איר זענט אין דער אֱמוּנה; זייט אייך אליין חוקר־ודוֹרש.

[1] דברים יט, 15.

אָדער צי ווייסט איר ניט וועגן זיך אַליין, אַז יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ איז אין אייך? – סיידן איר זענט פאַרוואָרפן. 6 איך האָף אָבער, אַז איר וועט פאַרשטיין, אַז מיר זענען ניט קיין פאַרוואָרפענע. 7 און מיר זענען מִתפַּלֵל צוּ גאָט, אַז איר זאָלט ניט טאָן קיין שלעכטס; ניט כּדי מיר זאָלן אויסזען באַווילקטע, נייערט כּדי איר זאָלט טאָן דאָס, וואָס איז גוט, אויב אַפילו מיר זאָלן זיין ווי פאַרוואָרפענע. 8 וואָרים מיר קענען גאָרניט טאָן קעגן דעם אֱמת, נייערט פאַר דעם אֱמט. 9 וואָרים מיר פרייען זיך בעת מיר זענען שוואַך, און איר זענט שטאַרק. און מיר זענען אויך מִתפַּלֵל, אַז איר זאָלט אויפגעריכט ווערן. 10 דעריבער שרייבּ איך אייך דאָס, בעת איך בין אָפוועזנד, כּדי ווען איך וועל זיין בּיי אייך, זאָל איך ניט דאַרפן האַנדלען שטרענג לויט דעם רשות, וואָס דער האַר האָט מיר געגעבן אויף אויפצובויען, און ניט אַרונטערצוריסן.

11 צום סוֹף, ברידער, זייט געזונט, פאַרבעסערט אייך, זייט געטרייסט, זייט פּון איין מַחשָׁבה, לעבּט בשָׁלום; און דער גאָט פון ליבּע און שָׁלום וועט זיין מיט אייך. 12 גריסט איינער דעם אַנדערן מיט אַ הייליקן קוש. 13 אַלע הייליקע גריסן אייך.

14 דער חֶסֶד פון דעם האַר יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ, און די ליבּע פון גאָט, און די חַברוּתָאשאַפט פון דעם רוּחַ־הַקוֹדֶשׁ, זאָל זיין מיט אייך אלעמען.

דער בריוו צוּ די גאַלאַטער

א פֿאָולוס, אַ שליח, ניט פון מענטשן, אויך ניט דורך אַ מענטשן, נייערט דורך יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ, און גאָט דעם פאָטער, וואָס האָט אים מחַיֶּה־מֵתים געווען, 2 און אַלע ברידער, וואָס זענען מיט מיר, צוּ די קהילות פון גאַלאַטיע.
3 חֶסֶד צוּ אייך און שָׁלוֹם פון גאָט, דעם פאָטער און אונדזער האַר יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ, 4 וואָס האָט זיך מַקריב געווען פאַר אונדזערע זינד, כּדי ער זאָל אונדז מַציל זיין פון דער איצטיקער שלעכטער תְּקוּפָה, לויט נאָך דעם רָצון פון אונדזער גאָט און פאָטער; 5 וועמען סע געהערט דער כָּבוד לְעוֹלָם וָעֶד. אָמֵן.
6 איך וואונדער מיך, וואָס איר ווערט אַזוי גיך אָפּגעקערט פון אים, וואָס האָט אייך באַרופן אין דעם חֶסֶד פון מָשִׁיחַן, צוּ אַן אַנדערער בשׂורה טוֹבה, 7 וואָס איז ניט קיין אַנדערע, נייערט עס זענען פאַראַן טייל, וואָס באַאומרויקן אייך, און וואָס וואָלטן וועלן פאַרדרייען די בשׂורה טוֹבה פון מָשִׁיחַן. 8 נאָר הַגַם מיר, אָדער אַ מַלאך פון הימל, זאָלן אייך אָנזאָגן אַ בשׂורה טוֹבה, אַנדערש ווי יענע, וואָס מיר האָבן אייך אָנגעזאָגט, זאָל ער זיין אין חֵרֶם. 9 ווי מיר האָבן פריער געזאָגט, אַזוי זאָג איך אַצינד ווידער אַמאָל: אויב עמיצער זאָגט אייך אָן אַ בשׂורה טוֹבה, אנדערש ווי יענע, וואָס איר האָט מקַבל געווען, זאָל ער זיין אין חֵרֶם.
10 וואָרים צי זוך איך אַצינד די הַסְכָּמָה פון מענטשן, אָדער פון גאָט? אָדער זוך איך וואוילצוגעפעלן ווערן מענטשן? אויב איך וואָלט נאָך וועלן געפעלן ווערן מענטשן, וואָלט איך ניט געווען קיין קנעכט פון מָשִׁיחַן. 11 וואָרים איך בין אייך מוֹדיע, ברידער, אַז די בשׂורה טוֹבה, וואָס איז דורך מיר אָנגעזאָגט געוואָרן, איז ניט לויט אַ מענטשן. 12 וואָרים ניט איך האָב זי

מקַבל געווען פּון אַ מענטשן, אויך האָט מען מיך זי ניט געלערנט, נייערט געקומען איז זי צוּ מיר דורך אַן אַנטפּלעקונג פּון יֵשוּעַ הַמָּשִׁיחַ. 13 וואָרים איר האָט געהערט פּון מיין פריערדיקן לעבנסשטייגער אין דעם יידישן דַת, וויאַזוי איך האָב שטאַרק גערוֹדפט די קהִילה פּון גאָט, אוּן זי חָרוב געמאַכט; 14 אוּן איך בּין געשטיגן אין דעם יידישן דַת העכער פּון אַ סַך פּון מיין דּור צווישן מיינע לאַנדסלייַט, וויייל איך בּין געווען אַ סַך מער קַנאי פאַר די מָסוֹרה פּון מיינע אָבות. 15 בּעת אָבער עס איז וואוילגעפעלן געוואָרן גאָט, וואָס האָט מיך אויסגעשיידט פּון מיין מוטערטראַכט, אוּן האָט מיך דורך זיין חֶסֶד באַרופן 16 צוּ אַנטפּלעקן אין מיר זיין זון, כּדי איך זאָל דרשענען די בשׂוֹרה טובה פּון אים צווישן די פעלקער, האָב איך תֵּיכף מיך ניט באַראָטן מיט קיין בָּשׂר־וְדָם; 17 אויך בּין איך ניט אַרויפגעגאַנגען קיין ירוּשָׁלַיִם צוּ די, וואָס זענען געווען שׁליחים פאַר מיר, נייערט איך בּין אַוועקגעגאַנגען קיין אַראַביע, אוּן ווידער אַמאָל האָב איך מיך אומגעקערט קיין דַמֶּשֶׂק.

18 דערנאָכדעם, אין דריי יאָר אַרום, בּין איך אַרויפגעגאַנגען קיין ירוּשָׁלַיִם, כּדי זיך צוּ זען מיט כֵּיפָאן, אוּן בּין פאַרבליבן מיט אים פּופצן טעג. 19 אוּן קיין אַנדערן פּון די שׁליחים האָב איך ניט געזען, אַחוּץ יַעקֹבן, דעם האַרס ברוּדער. 20 אוּן בּנוֹגֵע דעם, וואָס איך שרייב אייך – פאַר גאָט זאָג איך ניט קיין ליגן. 21 דערנאָך בּין איך געקומען אין די מקוֹמות פּון סיריע אוּן קיליקיע. 22 אוּן איך בּין נאָך געווען אומבאַקאַנט פָּנים־אֶל־פָּנים צוּ די קהִילות פּון יהוּדה, וואָס זענען געווען אין מָשִׁיחַן. 23 זיי האָבן נאָר געהערט זאָגן: דער, וואָס האָט אונדז פריער גערוֹדפט, דַרשענט אצינד די אֱמוּנה, וואָס ער האָט פריער צעשטערט; 24 אוּן זיי האָבן געלויבט גאָט פּון מיינעטוועגן.

ב דערנאָכדעם, נאָך פערצן יאָר בּין איך ווידער אַמאָל אַרויפגעגאַנגען קיין ירוּשָׁלַיִם מיט בַּר־נַבָּאן, אוּן האָב אויך מיטגענומען טיטוסן מיט מיר. 2 אוּן איך בּין אַרויפגעגאַנגען דורך אַן אַנטפּלעקונג, אוּן האָב זיי פירגעלייגט די בשׂוֹרה טובה, וואָס איך דַרשען צווישן די אוּמות־הָעוֹלָם, באַזונדער אָבער פאַר די, וואָס זענען געווען פּון חַשׁיבות, כּדי איך זאָל חָלִילה ניט לויפן, אָדער האָבן געלאָפן, אומזיסט. 3 אוּן אַפילו טיטוס, וואָס איז געווען מיט מיר, הַגַם אַ גוֹי, איז ניט געצוואונגען געוואָרן געמַלט צוּ ווערן. 4 אָבער צוליב די אַריינגעבראַכטע פאַלשע בריידער, וואָס זענען בּסוֹד אַריינגעקומען אויסצושפּירן אונדזער פרייהייט, וואָס מיר האָבן אין יֵשוּעַ הַמָּשִׁיחַ, כּדי זיי זאָלן אונדז ברענגען צוּ קנעכטשאַפט, – 5 צוּ וועמען מיר האָבן זיך אויך ניט אונטערטעניק געמאַכט, אַפילו ניט אויף אַ שָׁעה, כּדי דער

אֱמת פּון דער בשׂורה טובה זאָל פאַרבלייַבן מיט אייך.
6 פּון יענע אָבער, וואָס זענען געווען אָנגעזען (וואָס זיי זענען געווען, איז ניט מיין עסק; גאָט איז קיינעם ניט נושׂא־פּנים) – די, זאָג איך, וואָס זענען געווען פּון חֲשיבות, האָבן מיר גאָרניט צוגעטיילט; 7 נייערט פאַרקערט, בעת זיי האָבן געזען, אַז איך בין אָנפאַרטרויט געווארן מיט דער בשׂורה טובה פאַר די ערלים, אַזוי־ווי כּיפּא פאַר די געמאַלטע 8 (וואָרים דער, וואָס האָט געווירקט אין כּיפּאן פאַר דער שליחות פּון די געמאַלטע, האָט אויך געווירקט אין מיר פאַר די גויים), 9 און בעת זיי האָבן באַמערקט דעם חֶסד, וואָס איז מיר געגעבן געווארן, האָבן יַעקב און כּיפּא און יוֹחָנָן, וואָס זענען געווען פאַררעכנט פאַר זיילן, מיר און בַּר־נַבָּאן געגעבן די רעכטע האַנט פּון ברודערשאַפט, כּדי מיר זאָלן גיין צו די גויים, און זיי צו די געמאַלטע; 10 נאָר זיי האָבן געוואָלט, אַז מיר זאָלן געדענקען די אָרעמע, וואָס איך האָב מיך אויך באַמיט צו טאָן.
11 בעת אָבער כּיפּא איז געקומען קיין אַנטיאָכיע, האָב איך מיך אים אין פּנים אַנטקעגנגעשטעלט, מחמת ער איז געשטאַנען פאַרמשפט. 12 וואָרים איידער עטלעכע זענען געקומען פּון יַעקבן, האָט ער געגעסן מיט די גויים; אָבער ווי נאָר זיי זענען געקומען, האָט ער זיך צוריקגעצויגן און האָט זיך אָפּגעשיידט, ווייל ער האָט מורא געהאַט פאַר די געמאַלטע. 13 און די איבעריקע פּון די יידן האָבן זיך אויך פאַרשטעלט מיט אים, אַזוי, אַז אַפילו בַּר־נַבָּא איז פאַרפירט געוואָרן פּון זייער צביעות. 14 בעת אָבער איך האָב געזען, אַז זיי האַנדלען ניט רעכטפאַרטיק לויט דעם אֱמת פּון דער בשׂורה טובה, האָב איך געזאָגט צו כּיפּאן פאַר זיי אַלעמען: אויב דו, וואָס ביסט אַ יִיד, לעבסט ווי סע זענען זיך נוֹהג די גויים, און ניט ווי די יידן, וויאַזוי צווינגסטו די גויים צו לעבן, אַזוי־ווי יידן זענען זיך נוֹהג?
15 מיר, וואָס זענען יידן פּון דער נאַטור, און ניט קיין זינדיקע פּון די גויים, 16 ווייסן, אַז אַ מענטש ווערט ניט גערעכטפאַרטיקט דורך די מַעשׂים פּון דער תּוֹרה, נייערט דורך דער אֱמונה אין יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ, אַזוי האָבן אויך מיר געגלויבט אין יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ, כּדי מיר זאָלן גערעכטפאַרטיקט ווערן דורך אֱמונה אין מָשִׁיחַ, און ניט דורך די מַעשׂים פּון דער תּוֹרה, מחמת דורך די מַעשׂים פּון דער תּוֹרה וועט קיינער ניט גערעכטפאַרטיקט ווערן. 17 אויב אָבער מיר, בעת מיר האָבן געזוכט גערעכטפאַרטיקט צו ווערן אין מָשִׁיחַ, זענען אַליין אויך געפונען געוואָרן זינדיקע, איז דען מָשִׁיחַ אַ דינער פּון זינד? חָלִילָה!
18 וואָרים אויב איך בּוי ווידער

אויפֿ דאָס, וואָס איך האָב צעשטערט, שטעל איך מיך אַרויס פאַר אַ
בַּעל־עֲבֵירה. 19 וואָרים איך בין דורך דער תּוֹרה געשטאָרבן פאַר דער
תּוֹרה, כּדי איך זאָל לעבן פאַר גאָט. 20 איך בין געקרייציקט געוואָרן
מיט מָשִׁיחַ; אוּן דאָס איז ניט מער איך, וואָס לעבּ, נייערט מָשִׁיחַ
לעבט אין מיר, אוּן דאָס לעבן, וואָס איך לעבּ אַצינד אין דעם לייַבּ,
לעבּ איך באֱמוּנה פוּן דעם בֶּן־אֱלֹהִים, וואָס האָט מיך ליבּ געהאַט, אוּן
האָט זיך מַקריב געווען פאַר מיר. 21 איך בין ניט מבַּטל דעם חֶסֶד פוּן
גאָט; וואָרים אויבּ גערעכטיקייט איז דורך דער תּוֹרה, דאַן איז מָשִׁיחַ
געשטאָרבן אומזיסט.

ג אָ נאַרישע גאַלאַטער! ווער האָט אייך פארפֿישופּט, פאַר וועמעס
אויגן יֵשׁוּע הַמָּשִׁיחַ איז אָפּן געצייכנט געוואָרן אַ געקרייציקטער?
2 נייערט דאָס וואָלט איך ווילן לערנען פוּן אייך: האָט איר מקַבּל
געווען דעם גייסט דורך די מַעשׂים פוּן דער תּוֹרה, אָדער דורך דער
שמועה פוּן אֱמוּנה? 3 צי זענט איר אַזוי נאַריש? אַנגעהויבן האָט איר
אין דעם גייסט, פאַרענדיקט איר אַצינד אין דעם פלייש? 4 צי האָט איר
אומזיסט אַזויפיל געליטן? אויבּ באֱמת אומזיסט! 5 וואָרים דער, וואָס
גיט אייך דעם גייסט, אוּן טוט גבוּרות צווישן אייך, צי טוט ער דאָס
דורך די מַעשׂים פוּן דער תּוֹרה, אָדער דורך דער שמועה פוּן אֱמוּנה?
6 אַזוֹיווי אַבְרָהם האָט געגלויבט אין גאָט, אוּן עס איז אים פאַרערכנט
געוואָרן פאַר גערעכטיקייט.[1]

7 אַזוי זעט איר, אַז די, וואָס זענען פוּן דער אֱמוּנה, די דאָזיקע זענען
קינדער פוּן אַבְרָהמען. 8 אוּן די תּוֹרה, ווייל זי האָט פאַרויסגעזען, אַז
גאָט וועט רעכטפאַרטיקן די גויִים דורך אֱמוּנה, האָט פאָרויסגעזאָגט
די בשׂורה טוֹבה צוּ אַבְרָהמען: אין דיר וועלן אַלע אומות זיין
געבענטשט.[2] 9 הייסט עס דערביבּער, אַז די, וואָס זענען פוּן דער אֱמוּנה,
זענען געבענטשט מיט דעם מַאמין אַבְרָהם.

10 וואָרים אַלע, וואָס פאַרלאָזן זיך אויף די מַעשׂים פוּן דער תּוֹרה,
זענען אונטער אַ קלָלה; וואָרים סע שטייט געשריבּן: פאַרשאָלטן איז
יעדער איינער, וואָס באַשטייט ניט אין אַלצדינג, וואָס סע שטייט
געשריבּן אין דעם סֵפר תּוֹרה, צוּ טאָן עס.[3] 11 היינט, אַז קיינער ווערט
ניט גערעכטפאַרטיקט פאַר גאָט דורך דער תּוֹרה, איז קלָאָר; וואָרים:
דער צַדיק וועט לעבן דורך אֱמוּנה.[4] 12 אוּן די תּוֹרה איז ניט פוּן
אֱמוּנה, נייערט: דער, וואָס איז

[1] בראשית טו, 6. [2] בראשית יב, 3. [3] דברים כז, 26. [4] חבקוק ב, 4.

זי מקַיים, וועט לעבן אין איר.[1] 13 מָשִׁיחַ האָט אונדז אויסגעלייזט פּון דער קלָלה פּון דער תּורה, בּעת ער איז געוואָרן אַ קלָלה פֿאַר אונדז. וואָרים סע שטייט געשריבן: פֿאַרשאָלטן איז יעדער איינער, וואָס הענגט אויף אַ בּוים,[2] – 14 כּדי אויף די אומות־הָעוֹלָם זאָל קומען די בּרָכה פּון אַבְרָהמען אין יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ, אוּן כּדי מיר זאָלן מקַבּל זיין די הַבטָחה פּון דעם רוּחַ־הקוֹדש דּוּרך אֱמוּנה.

15 בּרידער, איך רעד לויט דעם שטייגער פּון מענטשן: הַגַם עס איז נאָר אַ מענטשנס צַוָואה, אויב זי איז באַשטעטיקט געוואָרן, קאָן קיינער זי ניט מבַטל זיין, אָדער עפּעס צוּזעצן צוּ איר. 16 אוּן צוּ אַבְרָהמען זענען די הַבטָחות געגעבן געוואָרן, אוּן צוּ זיין זאָמען. ער זאָגט ניט: אוּן צוּ זאָמען, ווי פּון אַ סַך, נייערט ווי פּון איינעם: אוּן צוּ דיין זַאמען,[3] וואָס איז מָשִׁיחַ. 17 אוּן דאָס זאָג איך: אַ בּונד, וואָס איז פריער באַשטעטיקט געוואָרן דּוּרך גאָט, קאָן די תּורה, וואָס איז געקוּמען פיר הונדערט אוּן דרייסיק יאָר שפּעטער, ניט בָּטל מאַכן, אַזוי, אַז די הַבטָחה זאָל קיין קיום ניט האָבן. 18 וואָרים אויב די ירושה איז פּון דער תּורה, איז זי ניט מער פּון דער הַבטָחה; אָבער גאָט האָט זי געשענקט אַבְרָהמען דּוּרך דער הַבטָחה.

19 בּכֵן, וואָס איז די תּורה? זי איז צוגעגעבן געוואָרן פּונעוועגן די עַבֵּירות, ביז דער זאָמען וועט קומען, פאַר וועמען די הַבטָחה איז געגעבן געוואָרן: אוּן זי איז אָנגעבּרייט געוואָרן דּוּרך מַלאָכים פּון דער האַנט פּון אַ פאַרמיטלער. 20 אוּן אַ פאַרמיטלער איז ניט פּון איינעם; גאָט אָבער איז איינער. 21 צי איז דען די תּורה קעגן די הַבטָחות פּון גאָט? חָלִילה! וואָרים אויב סע וואָלט געגעבן געוואָרן אַ תּורה, וואָס וואָלט געקענט מאַכן לעבּעדיק, דעמאָלט וואָלט רעכטפאַרטיקייט באָמת געוואָרן פּון דער תּורה. 22 דער פָּסוק האָט אָבער אַלצדינג פאַרשלאָסן אוּנטער זינד, כּדי די הַבטָחה דּוּרך אֱמוּנה אין יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ זאָל געגעבן ווערן צוּ די, וואָס גלויבן.

23 אָבער איידער אֱמוּנה איז געקוּמען, זענען מיר געהאַלטן געוואָרן אין שוּץ אוּנטער דער תּורה, איינגעשלאָסן פאַר דער אֱמוּנה, וואָס האָט געדאַרפט אַנטפּלעקט ווערן. 24 אַזוי, אַז די תּורה איז געוואָרן אונדזער דערציער צום מָשִׁיחַ, כּדי מיר זאָלן גערעכטפאַרטיקט ווערן דּוּרך אֱמוּנה. 25 אַצינד אָבער, אַז אֱמוּנה איז געקוּמען, זענען מיר ניט מער אונטער אַ דערציער. 26 וואָרים איר אַלע זענט

[1] ויקרא יח, 5. [2] דברים כא, 23. [3] בראשית יג, 15; יז, 7; כב, 18; כד, 7.

קינדער פּון גאָט דורך אֱמונה אין יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ. 27 וואָרים וויפל פּון
אייך סע זענען געטוֹבלט געוואָרן אין מָשִׁיחַן, האָבן זיך אָנגעטאָן
מָשִׁיחַן. 28 ניטאָ קיין ייִד אָדער גוֹי, ניטאָ קיין קנעכט אָדער פריַיער,
ניטאָ קיין זָכר אָדער נקֵבה; וואָרים איר אַלע זענט איינס אין יֵשׁוּעַ
הַמָּשִׁיחַ. 29 און אויב איר געהערט מָשִׁיחַן, זענט איר דערפאר אַברָהמס
זאָמען, יוֹרשים לויט דער הַבטָחה.

ד איך זאָג אָבער, אַז כָּל־זמַן דער יוֹרש איז אַ קינד, אונטערשיידט ער
זיך מיט גאָרניט פּון אַ קנעכט, הַגַם ער איז האַר פּון אַלץ; 2 נייערט ער
איז אונטער אַפּוֹטרוֹפּסים אוּן אויפזעערס ביז צוּ דער צייט, וואָס איז
באַשטימט פּון דעם פאָטער. 3 אַזוי איך מיר, בעת מיר זענען געווען
קינדער, זענען מיר געהאַלטן געוואָרן אין קנעכטשאַפט אונטער די
ערשטע יסוֹדות פּון דער וועלט. 4 בעת אָבער די צייט איז געוואָרן
דערפילט, האָט גאָט אַרויסגעשיקט זיין זון, געבוירן פּון אַ פרוי,
געבוירן אונטער דער תּוֹרה, 5 אַז ער זאָל אויסלייזן די, וואָס זענען
געווען אונטער דער תּוֹרה, כדי מיר זאָלן מקַבל זיין דאָס רעכט פּון
קינדער. 6 אוּן ווייל איר זענט קינדער, האָט גאָט אַרויסגעשיקט דעם
גייסט פּון זיין זון אין אונדזערע הערצער אַריין, וואָס רופט: אַבָּא,
פאָטער! 7 אַזוי, אַז דוּ ביסט ניט מער קיין קנעכט, נייערט אַ זון; אוּן
אויב אַ זון, טאָ אַ יוֹרש דורך גאָט.

8 אָבער דעמאָלט, בעת איר האָט גאָט ניט פעקענט, זענט איר געווען
אין קנעכטשאַפט ביי די, וואָס זענען אין זייער עֶצֶם ניט קיין געטער.
9 אַצינד אָבער, בעת איר קענט גאָט, אָדער ליבער, איר זענט דערקענט
פּון גאָט, וויאַזוי קערט איר אייך אוּם צוריק צוּ די שוואַכע אוּן
אָרעמע יסוֹדות, צוּ וועלכע איר באַגערט צוּ זיין אין קנעכטשאַפט
אויפסניַי? 10 איר היט אָפּ טעג, אוּן חֳדשים, אוּן זמַנים, אוּן יאָרן.
11 איך האָב מוֹרא פּונוועגן אייך, טאָמער חָלִילה האָב איך אומזיסט
אַוועקגעשאָנקען מִי אויף אייך.

12 איך בעט אייך, ברידער, ווערט ווי איך בין, וואָרים אויך איך בין
געוואָרן ווי איר זענט. איר האָט מיר ניט געטאָן קיין שוּם שלעכטס;
13 איר ווייסט, אַז מַחמת אַ שוואַכקייט אין דעם ליַיב האָב איך
געדרשענט פאַר אייך די בשׂוֹרה טוֹבה דאָס ערשטע מאָל; 14 אוּן דאָס,
וואָס איז ביי אייך געווען אַ שווערניקייט אין מיין ליַיב, האָט איר ניט
פאַראַכט אוּן ניט פאַרווואָרפן, נייערט איר האָט מיך מקַבל געווען ווי אַ
מַלאַך פּון גאָט, ווי יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ. 15 דעריבער, וואוּ איז יענע
געבענטשטקייט אייערע? וואָרים איך זאָג אייך עדוּת, אַז אויב
מעגלעך, וואָלט איר אַרויסגעריסן אייערע אויגן

אוּן זיי מיר געגעבן. 16 צי בין איך דעריבער געווָארן אייער שׂונא מיט דעם זאָגן אייך דעם אֱמת? 17 זיי באַגערן אייך אייפעריק אויף ניט קיין גוטן אופֿן; יאָ, זיי ווילן אייך אויסשליסן, כּדי איר זאָלט זיי באַגערן. 18 עס איז תָּמיד גוט אייפעריק געזוכט צוּ ווערן אין אַ גוטער זאַך, אוּן ניט נאָר בעת איך בין מיט אייך. 19 קינדער מיינע, צוליב וועמען איך בין ווידער אַמאָל אין ווייעז, ביז מָשִׁיחַ וועט געפֿורעמט ווערן אין אייך! 20 איך וואָלט אָבער ווען זיין אָנוועזנד מיט אייך אַצינד, אוּן צוּ בייטן מיין קוֹל; ווָארים איך בין באַזָארגט פֿונוועגן אייך.

21 זאָגט מיר, איר, ווָאס באַגערט צוּ זיין אונטער דער תּוֹרה, צי טוט איר ניט הערן די תּוֹרה? 22 ווָארים סע שטייט געשריבן, אַז אַבְרָהם האָט געהאַט צוויי זין, איינעם פֿון דער דינסט, אוּן איינעם פֿון דעם פֿרייען ווייב. 23 אָבער דער זון פֿון דער דינסט איז געבוירן געווָארן לויט דעם פלייש, אוּן דער זון פֿון דעם פֿרייען ווייב דורך דער הַבטָחה.[1] 24 די דאָזיקע זאַכן האָבן אין זיך אַ מָשל: ווָארים די דאָזיקע וויבער זענען גלייך צוויי בונדן; איינעם פֿון דעם באַרג סִינַי, ווָאס געבערט קינדער פַּאַר קנעכטשאַפט, דאָס איז הָגָר. 25 אוּן די דאָזיקע הָגָר איז דער באַרג סִינַי אין אַראַביע, אוּן איז געגליכן דער איצטיקער ירוּשָׁלַיִם, ווָארים זי איז אין קנעכטשאַפט מיט אירע קינדער. 26 אָבער די ירוּשָׁלַיִם שֶׁל־מַעלה, איז פריי, אוּן זי איז אונדזער מוטער. 27 ווָארים סע שטייט געשריבן:

פריי דיך, דוּ עָקָרה, ווָאס האָסט ניט געבוירן,
שרייי אוים אוּן זינג, דוּ, ווָאס האָסט ניט קיין ווייעז;
ווָארים מערער זענען די קינדער פֿון דער פַּאַרלָאָזטער,
ווי פֿון איר, ווָאס איז באַמאַנט.[2]

28 אוּן מיר, בריידער, ווי יִצחָק, זענען קינדער פֿון דער הַבטָחה. 29 אָבער אַזוי‌ווי דעמאָלט, האָט דער, ווָאס איז געבוירן געווָארן לויט דעם פלייש, גערוֹדפט דעם, ווָאס איז געבוירן געווָארן לויט דעם גייסט; אַזוי איז עס אויך אַצינד. 30 אָבער ווָאס זאָגט דער פָּסוק? טרייב אַרויס די דינסט אוּן איר זון; ווָארים דער זון פֿון דער דינסט וועט ניט יַרשענען מיט דעם זון פֿון דעם פֿרייען ווייב.[3] 31 דעריבער, בריידער, מיר זענען ניט קיין קינדער פֿון אַ דינסט, נייערט פֿון דעם פֿרייען ווייב.

ה צוּ דער פֿרייהייט האָט אונדז מָשִׁיחַ פריי געמאַכט; שטייט דעריבער פעסט, אוּן טוט אייך ניט נאָכאַמאָל אונטערוואַרפן אונטער אַן עול פֿון קנעכטשאַפט.

---

[1] בראשית כא, 2. [2] ישעיה נד, 1. [3] בראשית כא, 10.

2 אָט איך, פּאָולוּס, זאָג אייך, אַז אויב איר וועט זיך מַל זיין, וועט אייך
מָשִׁיחַ גאָרניט נוּצן. 3 יאָ, איך זאָג ווידער אַמאָל עֵדות יעדן מענטשן,
וואָס לאָזט זיך מַל זיין, אַז ער איז מחויב מקַיים צוּ זיין די גאַנצע
תּוֹרה. 4 איר זענט אָפּגעשניטן פון מָשִׁיחַן, איר, וואָס ווילט
גערעכטפאַרטיקט ווערן דורך דער תּוֹרה; איר זענט אָפּגעפאַלן פון
דעם חֶסֶד. 5 וואָרים דורך דעם גייסט, און דורך אֶמוּנה, וואַרטן מיר
אויף דער האָפענונג פון רעכטפאַרטיקייט. 6 וואָרים אין יֵשׁוּעַ הַמָשִׁיחַ
מיינט מִילה גאָרניט, אויך ניט עָרלה, נייערט אֶמוּנה, וואָס טוּט ווירקן
דורך ליבע.
7 איר זענט גוּט געלאָפן. ווער האָט אייך געשטערט, אַז איר זאָלט
פאָלגן דעם אֶמת? 8 די דאָזיקע איבעררעדונג איז ניט פון אים, וואָס
האָט אייך באַרופן. 9 אַביסל חָמץ מאַכט זויער דאָס גאַנצע טייג. 10 איך
בין בטוּחַ פונוועגן אייך אין דעם האַר, אַז איר וועט ניט האָבן קיין
אַנדערע דֵעה; דער אָבער, וואָס פאַרשאַפט אייַך צָרות, וועט קריגן זיין
פּסַק, ווער דאָס זאָל ניט זיין. 11 איך אָבער, ברידער, אויב איך זאָג נאָר
אָן מִילה, פאַרוואָס ווער איך נאָך גערוֹדֶפט? דעמאָלט איז דער אֶבֶן־
נֶגֶף פון דעם צלָב בָּטל געוואָרן. 12 הַלוואַי זאָלן די, וואָס צערוּדערן
אייך, זיך אליין צעשניידן!
13 וואָרים איר, ברידער, זענט באַרופן געוואָרן צוּ פרייַהייט; נוּצט
אָבער ניט אייער פרייַהייט פאַר אַ געלעגנהייט פון דעם פלייש; נייערט
דורך ליבע דינט איינער דעם אַנדערן. 14 וואָרים די גאַנצע תּוֹרה ווערט
מקוּים אין איין וואָרט, דהַיינו: דוּ זאָלסט ליב האָבן דיין חַבר ווי זיך
אַליין.[1] 15 אויב אָבער איר בייסט און פרעסט אויף איינער דעם אַנדערן,
גיט אַכטונג, אַז איר זאָלט ניט פאַרשלינגען ווערן איינער פון דעם
אַנדערן.
16 איך זאָג אָבער: לעבט אין דעם גייסט, און איר וועט ניט ממַלא זיין
די תַּאווה פון דעם פלייש. 17 וואָרים דאָס פלייש גלוּסט להֵיפּוך דעם
גייסט, און דער גייסט להֵיפּוך דעם פלייש; וואָרים די דאָזיקע זענען
להֵיפּוך איינער דעם אַנדערן, כּדי איר זאָלט ניט קענען טאָן די זאַכן,
וואָס איר וואָלט וועלן. 18 אויב אָבער איר ווערט געפירט פון דעם
גייסט, זענט איר ניט אונטער דער תּוֹרה. 19 און די מַעשׂים פון דעם
פלייש זענען אַנטפּלעקט, און זיי זענען: זנוּת, טוּמאה, תַּאווה,
20 עַבוֹדה־זָרה, כִּישוּף, שִׂנאה, קריג, אייפערזוּכט, כַּעס, אייגן־ליבע,
מַחלוֹקֶות, כִּיתּוֹת, 21 קִנאה, שִׁיכּרות, פרעסערייַען, און כּדוֹמה. פונוועגן
דעם וואָרען איך אייך פאָרויס, אַזוֹיווי איך האָב אייך שוין פריער

[1] ויקרא יט, 18.

געווָארנט, אַז די, ווָאס טוען אַזוינע זאַכן, וועלן ניט ירשענען דאָס מַלכות פון גאָט. 22 אָבער די פרוכט פון דעם גייסט איז ליבע, פרייד, שָלום, סַבלָנות, פריַינטלעכקייט, גוטסקייט, געטריַישאַפט, 23 עַניוות, צוריקגעהאַלטנקייט, קעגן אַזעלכע איז ניטאָ קיין תּוֹרה. 24 אוּן די, ווָאס געהערן צוּ יֵשוּעַ הַמָשִׁיחַ, האָבן געקרייציקט דאָס פלייש מיט זייערע גלוסטיקייטן אוּן תַאוות.

25 אויב מיר לעבן דורך דעם גייסט, לאָמיר אויך זיך אוֹיפפירן לויט דעם גייסט. 26 לאָמיר ניט לויפן נאָך פּוסטן כָבוד, צוּ דערצערנען איינער דעם אַנדערן, אוּן מקַנא זיין איינער דעם אַנדערן.

ו ברידער, אויב אַפילו אַ מענטש ווערט געכאַפט ווערן אין עפּעס אַן עַבֵירה, זאָלט איר, ווָאס זענט גיַיסטיקע, אַזאַ איינעם צוריקשטעלן אין אַ גייסט פּוּן איידלקייט. גיב אַכטונג אויף דער אַליין, טאָמער וועסטוּ אויך געבראַכט ווערן צוּ אַ נסָיון. 2 טראָגט איינער דעם אַנדערנס לאַסטן, אוּן אַזוי אַרוּם זייט מקַיים די תּוֹרה פּוּן מָשִׁיחַן. 3 ווָארים אויב עמיצער רעכנט זיך צוּ זיין עפּעס, בעת ער איז גאָרניט, נאַרט ער זיך אַליין אָפּ. 4 זאָל אָבער יעדער מענטש אויספּרוּוון זיין אייגען ווערק, אוּן דערנאָך זאָל ער קריגן זיין לויב אין שיַכות מיט זיך אַליין, אוּן ניט פּוּן אַן אַנדערן. 5 ווָארים יעדער איינער וועט טראָגן זיין אייגענע מַשׂא.

6 זאָל דער, ווָאס ווערט געלערנט אין דעם וואָרט, זיך טיילן פּוּן אַלעמגוטן מיט דעם, ווָאס לערנט אים. 7 זייט ניט געמאַרט; גאָט לאָזט זיך ניט אויסשפּעטן. ווָארים ווָאס נאָר אַ מענטש זייט, דאָס ווועט ער אויך שניידן. 8 ווָארים דער, ווָאס זייט פאַר זיין אייגענעם פלייש, ווועט שניידן פּוּן דעם פלייש פאַרדאַרבונג; דער אָבער, ווָאס זייט פאַר דעם גייסט, ווועט שניידן פּוּן דעם גייסט אייביק לעבן. 9 אוּן לאָמיר ניט ווערן מיד אין טאָן גוּטס; ווָארים אין דער געהעריקער צייט וועלן מיר שניידן, אויב מיר ווועלן ניט אָפּגעשוואַכט ווערן. 10 אוּן דעריבּער, כָּל־זמַן מיר האָבן אַ געלעגנהייט, לאָמיר טאָן גוּטס צוּ אַלע מענטשן, אוּן בפּרַט צוּ די, ווָאס זענען פּוּן דעם הויזגעזינד פּוּן דער אֱמוּנה.

11 זעט מיט ווָאסערע גרויסע אוֹתיות איך שרייב: אייך מיט מיין אייגענער האַנט. 12 אַלע, ווָאס באַגערן צוּ באַשיַינען זיך אין דעם פלייש, צווינגען אייך געמַלט צוּ ווערן, כּדי נאָר זיי זאָלן ניט גערוֹדפּט ווערן צוליב דעם צלָב פּוּן מָשִׁיחַן. 13 ווָארים אַפילו די געמַלטע אַליין היטן ניט אָפּ די תּוֹרה; זיי ווילן נאָר, אַז איר זאָלט זיך מַל זיין, כּדי זיי זאָלן זיך רימען אין אייער פלייש. 14 אָבער איך חָלילה וויל מיך ניט רימען, אַחוץ אין דעם צלָב פּוּן אוּנדזער האַר יֵשוּעַ הַמָשִׁיחַ, דוּרך

וועמען די וועלט איז געקרייציקט געוואָרן פאַר מיר, אוּן איך פאַר דער וועלט. 15 וואָרים ניט מִילה מיינט עפּעס, אויך ניט ערלה, נייערט אַ נייע בריאה. 16 אוּן וויפל סע וועלן לעבן מיט דעם כּלַל, זאָל אויף זיי זיין שָׁלום, אוּן חֶסֶד, אוּן אויף דעם יִשׂרָאל פוּן גאָט.
17 פוּן איצטמאָל־אָן זאָל מיך קיינער ניט מַטרִיחַ זיין; וואָרים איך טראָג אין מיין לייַב די סִימָנים פוּן יֵשׁוּעַן.
18 דער חֶסֶד פוּן אוּנדזער האַר יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ זאָל זיין מיט אייער גייסט, בריידער. אָמֵן.

דער בריוו צו די עפעזער

א פֿאולוס, אַ שליח פון יֵשוּעַ הַמָּשִׁיחַ דורך דעם רָצון פון גאָט, צו די הייליקע, וואָס זענען אין עפעזוס, אוּן די גלויביקע אין יֵשוּעַ הַמָּשִׁיחַ.
2 חֶסֶד צו אייך אוּן שָׁלום פון גאָט, אונדזער פאָטער, אוּן דעם האַר יֵשוּעַ הַמָּשִׁיחַ.
3 געלויבט זאָל זיין דער גאָט אוּן פאָטער פון אונדזער האַר יֵשוּעַ הַמָּשִׁיחַ, וואָס האָט אונדז געבענטשט מיט יעדער גייַסטיקער בְּרָכה אין די הימלישע מקומות אין מָשִׁיחַן. 4 אַזוי‌ווי ער האָט אונדז אויסדערווײַלט אין אים, איידער די וועלט איז געגרונטפעסטיקט געוואָרן, אַז מיר זאָלן זיין הייליק אוּן אָן אַ מום פאַר אים אין ליבע;
5 בעת ער האָט אונדז פאַרויסבאַשטימט צו זיין קינדער פאַר אים דורך יֵשוּעַ הַמָּשִׁיחַ, לויט דעם וואוילגעפעלן פון זיין רָצון, 6 צום לויב פון דעם כָּבוד פון זיין חֶסֶד, מיט וואָס ער האָט אונדז פריי באַשאָנקען אין דעם באַליבטן.
7 אין אים האָבן מיר די ישועה דורך זיין בלוט, די פאַרגעבונג פון אונדזערע זינד, לויט דער עַשִׁירות פון זיין חֶסֶד, 8 וואָס ער האָט פאַרמערט פאַר אונדז אין יעדער חָכמה אוּן פאַרשטענדיקייט, 9 אוּן האָט אַנטפלעקט פאַר אונדז דעם סוֹד פון זיין רָצון, לויט זיין וואוילגעפעלן, וואָס ער האָט אין אים באַשלאָסן 10 פאַר אַ דורכפירונג אין דער פולקייט פון די צייטן, איינצוזאַמלען אין מָשִׁיחַן אַלצדינג, וואָס איז אין די הימלען, אוּן וואָס איז אויף דער ערד. 11 אין אים, אין וועמען אויך מיר זענען געוואָרן יורשים, ווײַל מיר זענען פאָרויס באַשטימט געוואָרן לויט דער כַּוָונה פון אים, וואָס טוט אַלצדינג לויט דער עֵצה פון זיין רָצון; 12 כדי מיר זאָלן זיין צום לויב פון זיין כָּבוד, מיר, וואָס האָבן פריער געהאָפט אין מָשִׁיחַן. 13 אין וועמען אויך איר, בעת איר האָט געהערט דאָס וואָרט פון דעם אֱמת, די בשׂורה טובֿה פון אייער ישועה, אוּן מַחמת איר האָט געגלויבט אין אים, זענט איר פאַרחתמעט געוואָרן מיט דעם רוּחַ־הַקוֹדֶשׁ פון

דער הַבטָחה, 14 וואָס איז אַן עָרבות פּוּן אונדזער ירושה, פּאַר דער אויסלייזונג פּוּן זיין אייגענעם האָב, צום לויב פּוּן זיין כָּבוד.
15 צולִיב דער דאָזיקער סיבה, בעת איך האָב געהערט פּוּן אייער אֱמוּנה אין דעם האַר ישוּע, אוּן פּוּן דער ליבע צו אַלע הייליקע, 16 הער איך ניט אויף אָפצוגעבן אַ שבַח פּאַר אייך, בעת איך דערמאָן אייך אין מיינע תּפִילות, 17 אַז דער גאָט פּוּן אונדזער האַר ישוּע הַמָשִיחַ, דער פָאטער פּוּן הערלעכקייט, זאָל אייך געבן אַ גייסט פּוּן חָכמה אוּן אַנטפּלעקונג אין דער דערקענטעניש פּוּן אים, 18 אוּן אַז ער זאָל ליכטיק מאַכן די אויגן פּוּן אייער האַרץ, כדי איר זאָלט פּאַרשטיין וואָס איז די אָפענונג פּוּן זיין רופן, וואָס איז די עַשירות פּוּן דער הערלעכקייט פּוּן זיין נַחלה אין די הייליקע, 19 אוּן וואָס איז די אומפּאַרגלייַכלעכע גרויסקייט פּוּן זיין מאַכט לַגבי אונדז, וואָס גלויבן, לויט יענער ווירקונג פּוּן דער קראַפט פּוּן זיין שטאַרקייט, 20 וואָס ער האָט געווירקט אין מָשִיחַן, בעת ער האָט אים מחַייה־מֵתים געווען, אוּן האָט אים געזעצט צו זיין רעכטער האַנט אין די הימלישע מקוֹמות,[1] 21 העכער איבער יעדער ממשָלה, אוּן שלִיטה, אוּן מאַכט, אוּן מלוכה, אוּן יעדן נאָמען, וואָס ווערט אָנגערופן, ניט נאָר אין דער דאָזיקער וועלט, נייערט אויך אויף דער עוֹלָם־הבָּא. 22 אוּן אַלצדינג האָט ער אונטערטעניק געמאַכט אונטער זיינע פיס, אוּן האָט אים געמאַכט פאַר דעם ראָש איבער אַלצדינג אין דער קהִילה, 23 וואָס איז זיין ליַיב, די פולקייט פּוּן אים, וואָס פילט אָן אַלץ אין אַלעמען.
ב אוּן אייך האָט ער לעבעדיק געמאַכט, בעת איר זענט געווען טויט דורך אייערע עַבֵירות אוּן זינד, 2 אין וועלכע איר זענט אַמאָל געווען לויט דעם סֵדר פּוּן דער דאָזיקער וועלט, לויט דעם שַר פּוּן די כּוחות פּוּן דער לופט, פּוּן דעם גייסט, וואָס ווירקט אַצינד אין די קינדער פּוּן ווידערשפּעניקייט. 3 צווישן וועמען אויך מיר אַלע האָבן אַמאָל געלעבט אין די תַאוות פּוּן אונדזער פלייש, בעת מיר האָבן געטאָן די באַגערן פּוּן דעם ליַיב אוּן פּוּן דעם פּאַרשטאַנד, אוּן זענען געווען בטֶבע קינדער פּוּן גרימצאָרן, אַזוֹיווי די איבעריקע. 4 נאָר גאָט, וואָס איז ריַיך אין דערבאַרעמדיקייט, האָט צולִיב זיין גרויסער ליבע, מיט וועלכער ער האָט אונדז ליב געהאַט, 5 אַפילו בעת מיר זענען געווען טויט דורך אונדזערע עַבֵירות, האָט אונדז לעבעדיק געמאַכט אינאיינעם מיט מָשִיחַן (דורך חֶסֶד זענט איר ניצול געוואָרן), 6 אוּן האָט אונדז אויפגעוועקט מיט אים, אוּן אונדז געטאָן זעצן אין די הימלישע מקוֹמות, אין ישוּע הַמָשִיחַ, 7 כדי אין די דוֹרות, וואָס קומען, זאָל ער באַווייזן די אומפּאַרגלייַכלעכע עַשירות פּוּן זיין חֶסֶד אין גוטסקייט לַגבי אונדז אין ישוּע הַמָשִיחַ. 8 ווָארים מיט חֶסֶד זענט איר ניצול געוואָרן דורך דער אֱמוּנה; אוּן דאָס ניט פּוּן אייך אַליין, עס איז די מַתָּנה פּוּן גאָט – 9 ניט פּוּן מַעשִים, כדי קיינער זאָל זיך ניט רימען. 10 ווָארים מיר זענען זיין ווערק,

[1] תהלים קי, 1.

געשאַפֿן אין יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ פּוּן מַעשׂים־שׂובֿים וועגן, וואָס גאָט האָט
פּוּן פֿריער אָנגעבּרייט, כּדי מיר זאָלן לעבּן אין זיי.
11 געדענקט דעריבּער, אַז איר, גּוֹיִים אין דעם פֿלייש, זענט אַמאָל
גערופֿן געוואָרן עַרֵלים פּוּן יענע, וואָס ווערן גערופֿן געמַלטע אין דעם
פֿלייש, דורכגעפֿירט מיט הענט, 12 אַז איר זענט אין יענער צייט געווען
אָפּגעשיידט פּוּן מָשִׁיחַן, פֿאַרפֿרעמדט פּוּן דעם בירגער־רעכט פּוּן
יִשׂרָאל, אוּן פֿרעמדע פּוּן די בּונדן פּוּן דער הַבטָחה, אָן אַ האָפֿענונג
אוּן אָן גאָט אין דער וועלט. 13 איצט אָבער, אין יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ, זענט
איר, וואָס זענט אַמאָל געווען ווייַט, געבראַכט געוואָרן נאָענט דורך
דעם בלוט פּוּן מָשִׁיחַן. 14 וואָרים ער איז אוּנדזער שָׁלום, וואָס האָט
פּוּן בּיידע געמאַכט איינס, אוּן האָט איינגעוואָרפֿן די צווישנוואַנט פּוּן
דער מחיצה, 15 אוּן האָט בָּטל געמאַכט אין זיין פֿלייש די שִׂנאה, די
תּוֹרה פּוּן מִצוות אוּן חוּקים, כּדי ער זאָל באַשאַפֿן אין זיך פּוּן די צוויי
איין נייעם מענטשן, אוּן אויף אַזאַ אופֿן מאַכן שָׁלום; 16 אוּן זאָל
באַווילקן בּיידע צוּ גאָט אין איין לייַב דורך דעם צלָב, מיט וואָס ער
האָט געטייט די שִׂנאה. 17 אוּן ער איז געקומען אוּן האָט מבַשֵּׂר געווען
שָׁלום צוּ אייך, וואָס זענט געווען ווייט, אוּן שָׁלום צוּ די, וואָס זענען
געווען נאָענט. 18 וואָרים דורך אים האָבן מיר בּיידע אונדזער צוּטריט
אין איין גייסט צוּ דעם פֿאָטער. 19 דעריבּער זענט איר ניט מער קיין
גֵּרים אוּן נָכְרִים, נייערט איר זענט תּוֹשבים מיט די הייליקע, אוּן פּוּן
דעם הויזגעזינד פּוּן גאָט, 20 געבויט אויף דעם יסוֹד פּוּן די שׁלִיחים אוּן
נבִיאים, פּוּן וואָס יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ אַליין איז דער ווינקלשטיין; 21 אין
וועמען דער גאַנצער בּנין איז צוזאַמענגעבויט, אוּן וואַקסט אויס אין אַ
הייליקן מִקדש אין דעם האַר; 22 אין וועמען אויך איר זענט
אויפֿגעבויט פֿאַר אַ וואוינאָרט פּוּן גאָט אין דעם גייסט.
ג צוליב דעם בין איך, פּאָולוס, דער געפֿאַנגענער פּוּן יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ
פֿאַר אייך, וואָס זענט פּוּן די אוּמות־הָעוֹלם – 2 אויב איר האָט
געהערט פּוּן דער אויסטיילונג פּוּן דעם חֶסֶד פּוּן גאָט, וואָס איז מיר
געגעבּן געוואָרן פּוּן אייַערטוועגן, 3 וויאַזוי דורך הִתגַלות איז מיר
באַקענט געוואָרן דער סוֹד, ווי איך האָב אייך שוין פֿריער געשריבּן
בּקיצור. 4 בּעת איר וועט דאָס לייענען, וועט איר קענען דערשאַצן מיין
פֿאַרשטענדעניש אין דעם סוֹד פּוּן מָשִׁיחַן, 5 וואָס איז אין אַנדערע
דוֹרות ניט באַקענט געוואָרן פֿאַר די מענטשנקינדער, ווי דאָס איז
אַצינד אָנטפּלעקט געוואָרן פֿאַר זיינע הייליקע שׁלִיחים אוּן נבִיאים אין
דעם גייסט; 6 דאָס הייסט, אַז די גויִים זענען מיט־יוֹרשים, גלידער פּוּן
דעם אייגענעם לייַב, אוּן טיילנעמער פּוּן דער הַבטָחה אין יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ

דורך דער בשׂורה טובֿה, 7 פּון וועלכער איך בין געמאַכט געוואָרן אַ מְשָׁרֵת, לויט דער מַתָּנה פּון דעם חֶסֶד, וואָס איז מיר געגעבן געוואָרן פּון גאָט, לויט דער ווירקונג פּון זיין גבורה.
8 צוּ מיר, וואָס כ׳בין דער מינדסטער פּון אַלע הייליקע, איז דער דאָזיקער חֶסֶד געגעבן געוואָרן, אָנצוזאָגן פאַר די אומות־הָעוֹלָם די אומדערפאָרשטבאַרע עֲשִׁירוּת פּון מָשִׁיחַן, 9 אוּן צוּ מאַכן אַלעמען זען וואָס איז דער רַעיוֹן פּון דעם סוֹד, וואָס איז פּון אייביקייט געווען פאַרהוילן אין גאָט, וואָס האָט באַשאַפֿן אַלצדינג; 10 כּדי דורך דער קְהִילָה זאָל אַצינד באָקאַנט געמאַכט ווערן צוּ די הערשער אוּן מֶמְשָׁלוֹת אין די הימלישע מקוֹמות די פילפאַכע חָכמה פּון גאָט, 11 לויט דער אייביקער פַוָנה, וואָס ער האָט באַשלאָסן אין יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ, אוּנדזער האַר, 12 אין וועמען מיר האָבן מוּטיקייט אוּן צוטריט מיט זיכערקייט דורך אוּנדזער אֱמוּנה אין אים. 13 דעריבֿער בעט איך אייך, אַז איר זאָלט ניט אָפּגעשוואַכט ווערן איבער מיינע צָרות פּונוועגן אייך, וואָס זענען אייער לויב.
14 צוליב דעם בייג איך מיינע קני פאַר דעם פאָטער, 15 פּון וועמען אַלע מִשׁפָּחות אין הימל אוּן אויף דער ערד ווערן אָנגערופֿן, 16 אַז ער זאָל אייך באַווילקן, לויט דער עֲשִׁירוּת פּון זיין כָּבוד, אַז איר זאָלט געשטאַרקט ווערן מיט גבורה דורך זיין גייסט אין דעם אינעווייניקסטן מענטשן, 17 אוּן אַז מָשִׁיחַ זאָל וואוינען אין אייערע הערצער דורך אֱמוּנה, כּדי אַז איר, וואָס זענט איינגעוואָרצלט אוּן געגרונטפעסטיקט אין ליבע, 18 זאָלט קענען פאַרשטיין מיט אַלע הייליקע וואָס איז די בריייט, אוּן לענג, אוּן הייך, אוּן טיפקייט, 19 אוּן צוּ פאַרשטיין די ליבע פּון מָשִׁיחַן, וואָס שטייגט איבער קענטעניש, כּדי איר זאָלט ווערן פוּל מיט דער גַאנצער פולקייט פּון גאָט.
20 אוּן פאַר אים, וואָס איז בִּיכוֹלֹת צוּ טאָן אַ סַך מער ווי אַלץ, וואָס מיר בעטן, אָדער טראַכטן, לויט דעם כּוֹחַ, וואָס ווירקט אין אונדז, 21 פאַר אים זאָל זיין דער כָּבוד אין דער קְהִילָה, אוּן אין יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ, ביז צוּ אַלע דוֹרות לעוֹלְמֵי־עוֹלמים אָמֵן.
ד דעריבֿער בעט איך אייך, דער געפאַנגענער אין דעם האַר, צוּ לעבן ווערדיק אין דעם באַרוּף, מיט וועלכן איר זענט באַרופֿן געוואָרן, 2 מיט יעדער הַכנָעה אוּן עַנְיוּות, מיט געדולדיקייט צוּ פאַרטראָגן איינער דעם אַנדערן אין ליבע, 3 אוּן פלייסט אייך אָפּצוהיטן די אַחדות פּון דעם גייסט אין דעם בונד פּון שָׁלוֹם. 4 עס איז פאַראַן איין גוּף, אוּן איין גייסט, אַזוויוי איר זענט אויך באַרופֿן געוואָרן אין איין האָפענונג פּון אייער באַרוּף, 5 איין האַר, איין אֱמוּנה, איין טבֿילה,

6 איין גאָט אוּן פאָטער פוּן אַלצדינג, וואָס איז איבער אַלץ, אוּן דורך
אַלץ, אוּן אין אַלץ. 7 נאָר יעדן איינעם פוּן אוּנדז איז דער חֵסֶד געגעבן
געוואָרן לויט דער מאָס פוּן דער מַתָּנה פוּן מָשִׁיחַן. 8 דעריבער זאָגט ער:

בעת ער איז אַרויפגעגאַנגען אין דער הייך,
האָט ער געפאַנגען געפענקעניש,
אוּן געגעבן מַתָּנות צוּ מענטשן.[1]

9 בכֵן, דאָס דאָזיקע: ער איז אַרויפגעגאַנגען, וואָס מיינט עס דען
אַנדערש, ווי אַז ער האָט אויך אַראָפגענידערט אין די אוּנטערשטע טיילן
פוּן דער ערד? 10 דער, וואָס האָט אַראָפגענידערט, איז אויך דער
דאָזיקער, וואָס איז אַרויפגעשטיגן הויך איבער אַלע הימלען, כּדי ער זאָל
מַלא זיין אַלצדינג. 11 אוּן ער האָט טייל געמאַכט פאַר שליחים, אוּן
טייל – נביאים, אוּן טייל – מבַשׂרים, אוּן טייל – פאַר פאַסטוכער אוּן
לערער, 12 פוּנוועגן דער שלֵימות פוּן די הייליקע, פאַר דעם ווערק פוּן
דער עבוֹדה, פאַר דער אויפבויאונג פוּן דעם לייַב פוּן מָשִׁיחַן, 13 ביז מיר
אַלע וועלן דערגרייכן די אַחדות פוּן דער אֱמוּנה, אוּן די דערקענטעניש
פוּן דעם בֶּן־אֱלֹהִים, צוּ אַ פולקאָמענעם מענטשן, צוּ דער מאָס פוּן דעם
וואוקס פוּן מָשִׁיחַס פולקייט; 14 כּדי מיר זאָלן מער ניט זיין קיין קינדער,
געשליידערט אַהין אוּן אַהער אוּן אַרומגעטראָגן מיט יעדן ווינט פוּן
לערנונג, דורך דער אָפּנאַרעריי פוּן מענטשן, אין כיטרעקייט, לויט דער
ענאַרעריי פוּן טָעות, 15 נייערט צוּ רעדן דעם אֱמת אין ליבע, אוּן וואַקסן
אין אַלצדינג צוּ אים, וואָס איז דער ראָש, מָשִׁיחַ, 16 פוּן וועמען דער
גאַנצער לייַב, צונויפגעשטעלט אוּן צוזאַמענגעפלאָכטן, דורך דעם, וואָס
יעדער אֵבר טראָגט בייַ, לויט דער ווירקונג אין דער געגעבענער מאָס פוּן
יעדן באַזונדערן טייל, וואָס מאַכט דאָס וואַקסן פוּן דעם לייַב צוּ דער
אויפבויאונג פוּן זיך אַליין אין ליבע.

17 דאָס דאָזיקע זאָג איך דעריבער, אוּן זאָג עדות אין דעם האַר, אַז איר
זאָלט מער ניט לעבן ווי סע לעבן די גוֹיים; אין דער נישטיקייט פוּן זייער
זין, 18 וואָס איז פאַרפינצטערט אין זייער פאַרשטענדעניש, פאַרפרעמדט
פוּן דעם לעבן פוּן גאָט, צוליב דער אומוויסן, וואָס איז אין זיי, צוליב
דער פאַרהאַרטונג פוּן זייער האַרץ, 19 וואָס אָן געפילן האָבן זיי זיך
איבערגעגעבן דער תַּאווה, צוּ טאָן יעדע אומריניקייט מיט גירעקייט.
20 איר אָבער האָט מָשִׁיחַן ניט אַזוי געלערנט! 21 אויב איר האָט באֱמת
פוּן אים געהערט, אוּן זענט אין אים געלערנט געוואָרן, אַזוֹיווי דער אֱמת
אין יֵשׁוּעַן, 22 זאָלט איר אָפּטאָן דאָס, וואָס איז נוגֵע אייער
פריערדיקן לעבנסשטייגער, דעם אַלטן מענטש, וואָס ווערט פאַרדאָרבן
דורך די תַּאוות פוּן אָפּנאַרעריי,

[1] תהלים סח, 19.

23 אוּן אַז איר זאָלט באַנייט ווערן אין דעם גייסט פוּן אייער
פאַרשטאַנד, 24 אוּן אָנטאָן דעם נייעם מענטש, ווָאס איז באַשאַפן
געוואָרן כִּדְמוּת אֱלֹהִים[1] אין גערעכטיקייט אוּן הייליקייט פוּן אֱמת.
25 דעריבער זאָלט איר אָפּטאָן פאַלשקייט, אוּן רעדט דעם אֱמת יעדער
איינער מיט זיין חַבר, ווָאַרים מיר זענען אֵברים איינער פוּן אַנדערן.
26 זייט בּרוגז, אוּן זינדיקט ניט; זאָל די זון ניט אונטערגיין אויף אייער
רוגז; 27 אוּן גיט אויך ניט קיין פּלאַץ פאַר דעם שָׂטָן. 28 זאָל דער, ווָאס
האָט געגנבעט, מער ניט גַנבענען, נייערט זאָל ער ליבער אַרבעטן, אוּן
טאָן גוטס מיט זיינע הענט, כּדי ער זאָל האָבן פוּן ווָאס צוּ געבן דעם,
ווָאס איז נויטבאַדערפטיק. 29 זאָל קיין נִבּול־פֶּה ניט אַרויסקומען פוּן
אייער מויל, נייערט נאָר דאָס, ווָאס עס איז נייטיק פאַר דער
אויפבויאונג, כּדי עס זאָל צוּגעבן חֵן צוּ די, ווָאס הערן. 30 אוּן זייט ניט
מצַער דעם רוּחַ־הַקוֹדֶשׁ פוּן גאָט, אין וועמען איר זענט פאַרחַתמעט
געוואָרן ביז דעם טאָג פוּן גאולה. 31 זאָל יעדע ביטערקייט, אוּן כַּעס,
אוּן רוגזה, אוּן געשריי, אוּן חילול־השם אָפּגעטאָן ווערן פוּן אייך, מיט
יעדער רִשעות. 32 אוּן זייט גוט איינער צוּם אַנדערן, דערבאַרעמדיק,
זייט מוֹחל איינער דעם אַנדערן, אַזוי ווי גאָט האָט אויך אייך מוֹחל
געווען אין מָשִׁיחַן.

ה גייט דעריבער אין די דָרכים פוּן גאָט, ווי באַליבטע קינדער, 2 אוּן
לעבט אין ליבע, אַזוֹיווי מָשִׁיחַ האָט אויך אייך ליב געהאָט, אוּן האָט
זיך מַקריב געווען פוּן אונדזערטוועגן, אַ קָרבן אוּן אַ זֶבַח פאַר אַ רֵיחַ־
ניחוֹחַ צוּ גאָט.
3 אָבער זנוּת, אוּן יעדע טומאה, אָדער גייַציקייט, זאָל דאָס אַפילו ניט
דערמאָנט ווערן צווישן אייך, ווי סע פאַסט פאַר הייליקע; 4 ניט קיין
פאַרדאָרבנקייט, ניט קיין נאַרישע רייד, אָדער לֵיצָנות, ווָאס זענען ניט
פּאַסיק, נייערט טוט ליבער דאַנקלויבן. 5 ווָאַרים דאָס זאָלט איר ווייסן,
אַז קיין נוֹאַף, אָדער אומריינער, אָדער גייַציקער מענטש, ווָאס איז אַ
געצנדינער, האָט ניט קיין שום נַחלה אין דעם מַלכות פוּן מָשִׁיחַ אוּן
גאָט. 6 זאָל אייך קיינער ניט אָפּנאַרן מיט פוסטע מעשׂיות; ווָאַרים
צוליב די דאָזיקע זאַכן קומט דער גרימצאָרן פוּן גאָט אויף די קינדער
פוּן ווידערשפּעניקייט. 7 האָט דעריבער ניט קיין מַגע־וּמַשׂא מיט זיי.
8 ווָאַרים אַמאָל זענט איר געווען פינצטערניש, איצט אָבער זענט איר
ליכטיקייט אין דעם האַר; לעבט ווי קינדער פוּן ליכטיקייט 9 (ווָאַרים
די פרוכט פוּן

[1] בראשית א, 26.

דעם ליכט איז אין יעדער גוטסקייט אוּן רעכטפֿאַרטיקייט אוּן אֱמת), 10 אוּן פֿרוּאווט וואָס סע איז וואויל־געפעלן פֿאַר דעם האַר. 11 אוּן פירט ניט קיין מַגע־וּמַשׂא מיט די אומפרוכפערדיקע מַעשׂים פוּן פינצטערניש, נייערט שטראָפט זיי ליבער. 12 וואָרים דאָס, וואָס זיי טוּען בסֵתר, וועגן דעם איז אַ חַרפה אַפילוּ צוּ רעדן. 13 אָבער אַלצדינג, וואָס ווערט געשטראָפט, ווערט אַנטפּלעקט פוּן דעם ליכט; וואָרים אַלצדינג, וואָס ווערט נתגלה, איז ליכטיקייט. 14 דעריבער זאָגט ער:

וואַך אויף, דוּ, וואָס טוסט שלאָפן,
אוּן שטיי אויף פוּן די טויטע,
אוּן מָשׁיחַ וועט לייכטן אויף דיר.

15 גיט אַכטוּנג דעריבער וויאַזוי איר לעבט, ניט ווי נאַראָנים, נייערט ווי חַכָמים, 16 לייזט אויס די צייט, מַחמת די טעג זענען שלעכט. 17 זייט דעריבער ניט קיין נאַראָנים, נייערט פאַרשטייט, וואָס עס איז דער רָצון פוּן דעם האַר. 18 אוּן שִׁיכּורט אייך ניט אָן מיט ווייַן, וואָס פירט צוּ פאַרשײַטקייט, נייערט וועט פוּל מיט דעם גייסט; 19 רעדט איינער צוּם אַנדערן מיט שירוֹת אוּן תִשבָּחות אוּן גײַסטיקע נגוּנים, אוּן זינגט אוּן שפּילט אין אייערע הערצער צוּ גאָט; 20 גיט תָמיד פאַר אַלצדינג אַ דאַנק אין דעם נאָמען פוּן אוּנדזער האַר יֵשוּעַ הַמָשׁיחַ צוּ גאָט, אוּנדזער פאָטער.

21 זייט אוּנטערטעניק איינער דעם אַנדערן אין דער פאָרכטיקייט פוּן מָשׁיחַן. 22 ווייבער, זייט אוּנטערטעניק צוּ אייערע אייגענע מענער, אַזוֹיווי צוּ דעם האַר. 23 וואָרים דער מאַן איז דער קאָפּ פוּן דעם ווייב, אַזוֹיווי מָשׁיחַ איז דער קאָפּ פוּן דער קהִילה, אוּן אויך דער גוֹאֵל פוּן דעם גוּף. 24 נאָר אַזוֹיווי די קהִילה איז אוּנטערטעניק צוּ מָשׁיחַן, אַזוי זאָלן אויך די ווייבער זיין אין אַלצדינג צוּ זייערע מענער. 25 מענער, האָט ליב אייערע ווייבער, אַזוֹיווי מָשׁיחַ האָט אויך ליב געהאַט די קהִילה, אוּן האָט זיך פאַר איר מַקריב געווען, 26 כדי ער זאָל זי מקַדש זיין, נאָכדעם ווי ער האָט זי מטַהר געווען דוּרך דער וואַסער־וואַשוּנג מיט דעם וואָרט, 27 כּדי ער זאָל פאַר זיך פירשטעלן די קהִילה אַ הערלעכע, וואָס האָט ניט קיין פלעק, אָדער אַ קנייטש, אָדער כּדוֹמה, נייערט אַז זי זאָל זיין הייליק אוּן אָן אַ מוּם. 28 פוּנקט אַזוי דאַרפן אויך מענער ליב האָבן זייערע ווייבער ווי זייער אייגן לייַב. דער, וואָס האָט ליב זיין אייגן ווייב, האָט ליב זיך אַליין; 29 וואָרים קיינער האָט קיינמאָל ניט פיינט זיין אייגן פלייש, נייערט ער נערט עס אוּן האַלט עס טייער,

אַזוֹיווי מָשִׁיחַ די קְהִילה, 30 מַחמת מיר זענען אֵברים פּוּן זיין לייַב.
31 צוּליב דעם זאָל אַ מענטש פאַרלאָזן זיין פאָטער אוּן מוטער, אוּן זיך
באַהעפטן אָן זיין ווייַב, אוּן די צוויי זאָלן ווערן איין לייַב.[1] 32 דער
דאָזיקער סוֹד איז גרויס; איך רעד אָבער אין שייַכות מיט מָשִׁיחַן אוּן
דער קְהִילה. 33 בכּן, זאָל יעדער איינער פוּן אייך ליב האָבן זיין אייגן
ווייַב אַזוֹיווי זיך אַליין; אוּן זאָל דאָס ווייַב מוֹרא האָבן פאַר איר מאַן.
ו קינדער, פאָלגט אייערע עלטערן אין דעם האַר; ווארים דאָס איז
רעכט. 2 גיב אָפּ כָּבוד דיין פאָטער אוּן מוטער (דאָס איז די ערשטע
מצווה מיט אַ הַבטָחה), 3 כדי סע זאָל דיר גוט זיין, אוּן דו זאָלסט לאַנג
לעבן אויף דער ערד.[2] 4 אוּן איר, פאָטערס, דערצערנט ניט אייערע
קינדער, נייערט דערציט זיי אין מוסר אוּן וואָרנונג פוּן דעם האַר.
5 קנעכט, זייט געהאָרכזאַם צוּ די, וואָס זענען לויט דעם פלייש אייערע
האַרן, מיט מוֹרא אוּן ציטערניש, מיט דער אויפריכטיקייט פוּן אייער
האַרץ, ווי צוּ מָשִׁיחַן; 6 ניט אויף דעם אופן פוּן דינען לפָּנים, ווי די,
וואָס ווילן געפעלן ווערן מענטשן, נייערט ווי קנעכט פוּן מָשִׁיחַן, וואָס
טוען פוּן האַרצן דעם רָצון פוּן גאָט, 7 צוּ טאָן די אַרבעט מיט גוטן
רָצון, ווי פאַר דעם האַר, אוּן ניט פאַר מענטשן, 8 ווייל איר ווייסט, אַז
וואָסער גוטס יעדער איינער טוט, דאָס זעלבע וועט ער קריגן צוריק
פוּן דעם האַר, סיי ער איז אַ קנעכט, אָדער פריי. 9 אוּן איר, האַרן, טוט
דאָס זעלבע פאַר זיי, אוּן פאַרמיידט דאָס דראָען ווייל איר ווייסט, אַז
דער, וואָס איז סיי זייער האַר אוּן אייערער, איז אין הימל, אוּן ביי אים
איז ניטאָ קיין נוֹשׂא־פָּנים זיין מענטשן.
10 צוּם סוֹף, זייט געשטאַרקט אין דעם האַר, אוּן אין דעם כֹּחַ פוּן זיין
גבוּרה. 11 טוט אָן דעם גאַנצן פּאַנצער פוּן גאָט, כדי איר זאָלט זיין
בְּיכוֹלֶת בייַצוּשטיין די פאַלשקייטן פוּן דעם שָׂטָן. 12 ווארים אונדזער
קאַמף איז ניט קעגן בלוט אוּן פלייש, נייערט קעגן די שָׂרים, קעגן די
מוֹשלים, קעגן די וועלט־הערשער פוּן דער דאָזיקער פינצטערניש,
קעגן די גייַסטיקע הערשאַפטן פוּן רְשעות אין די הימלישע מקוֹמות.
13 דעריבער, נעמט אויף אייך דעם גאַנצן פּאַנצער פוּן גאָט, כדי איר
זאָלט זיין בְּיכוֹלת אויסצוהאַלטן אין דעם בייזן טאָג, אוּן, נאָכן טאָן
אַלצדינג, צוּ באַשטיין. 14 שטייט דעריבער,

[1] בראשית ב, 24. [2] שמות כ, 12; דברים ה, 16.

אַז איר וועט האָבן אָנגעגורט אייערע לענדן מיט אֱמת, אוּן האָבן אָנגעטאָן די ברוסט־שילד פוּן רעכטפאַרטיקייט, 15 אוּן האָבן באַשוכט אייערע פיס מיט דער אָנגעבריטקייט פוּן דער בשׂורה טובה פוּן שָׁלום. 16 צוּ דעם הייבט אויף די שילד פוּן אֱמונה, מיט וואָס איר וועט זיין בְּיכולת צוּ פאַרלעשן אַלע פיַעריקע פיַלן פוּן דעם רָשע. 17 אוּן נעמט דעם קיוער פוּן דער ישועה, אוּן די שווערד פוּן דעם גייסט, וואָס איז דאָס וואָרט פוּן גאָט. 18 זייט תָּמיד מִתפַּלֵל אין דעם גייסט, מיט יעדער תּפילה אוּן בַּקָשה. אוּן וואַכט דערצוּ מיט יעדער געדולדיקייט אוּן בקָשה פאַר אַלע הייליקע, 19 אוּן פוּן מיַנעטוועגן, אַז מיר זאָל געגעבן ווערן דאָס וואָרט ביים עפענען מיין מויל, צוּ אַנטפלעקן מיט מוטיקייט דעם סוֹד פוּן דער בשׂורה טובה, 20 פאַר וועלכער איך בין אַ שליח אין קייטן; אוּן כדי איך זאָל רעדן מוטיק, ווי איך באַדאַרף צוּ רעדן.

21 אוּן כּדי איר זאָלט אויך וויסן ווי סע גייט מיר, אוּן וואָס איך טוּ, וועט טיכיקוס, דער באַליבטער ברודער אוּן געטרייער דינער פוּן דעם האַר, אייך מוֹדיע זיין אַלצדינג. 22 אים האָב איך געשיקט צוּ אייך פונוועגן דעם טאַקע, כּדי איר זאָלט וויסן ווי סע גייט אונדז, אוּן כּדי ער זאָל טרייסטן אייערע הערצער.

23 שָׁלום צוּ די ברידער, אוּן ליבשאַפט מיט אֱמונה פוּן גאָט, דעם פאָטער, אוּן דער האַר יֵשוּעַ הַמָּשִׁיחַ. 24 חֶסֶד זאָל זיין מיט אַלע די, וואָס האָבן ליב אוּנדזער האַר יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ מיט אַן אומפאַרדאַרבלעכער ליבע.

דער בריוו צו די פיליפּער

א פּאָולוס און טימאָטעאוס, קנעכט פון יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ, צו אַלע היליקע אין יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ, וואָס זענען אין פיליפּיי, מיט די מַשגיחים און דיאַקאָנען: 2 חֶסֶד צו אייך און שָׁלוֹם פון גאָט, אונדזער פאָטער, און דעם האַר יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ.

3 איך דאַנק מיין גאָט בעת איך דערמאָן מיך אין אייך, 4 און תָּמיד אין יעטווידער תּפילה מיינער אין שייַכות מיט אייך, מאַכ איך מיין געבעט מיט פרייד, 5 פַּאַר אייער חַברוּתָא אשאַפט אין דער בשׂורה טובה, פון דעם ערשטן טאָג אָן ביז איצט. 6 און איך בין בטוּחַ אין אָט־דעם, אַז דער, וואָס האָט אָנגעהויבן אין אייך אַ גוט ווערק, וועט עס פאַרענדיקן ביז דעם טאָג פון יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ. 7 ווי עס איז רעכט פאַר מיר צו טראַכטן אַזוי פונוועגן אייך אַלע, מַחמת איך טראָג אייך אין מיין האַרץ, ווייל סיי אין מיינע קייטן, און סיי אין דער פאַרטיידיקונג און באָפעסטיקונג פון דער בשׂורה טובה, זענט איר אַלע חַברים מיט מיר פון חֶסֶד. 8 וואָרים גאָט איז מיין עֵדות, ווי איך בענק נאָך אייך אַלע אין דער באַרמהאַרציקייט פון יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ. 9 און דאָס בין איך מִתפַּלֵל, אַז אייער ליבע זאָל זיך כְּסֵדֶר פאַרמערן אין וויסן און אין יעדן פאַרשטאַנד, 10 כדי איר זאָלט פאַרשטיין די זאַכן, וואָס זענען אויסגעצייכנט, און כדי איר זאָלט זיין ערלעך און אָן אַ שטרויכלונג ביז צו דעם טאָג פון מָשִׁיחַן, 11 פול מיט די פֵּירות פון רעכטפאַרטיקייט, וואָס זענען דורך יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ, צו דעם כָּבוד און לויב פון גאָט.

12 און איך וויל אַז איר זאָלט וויסן, ברידער, אַז דאָס, וואָס האָט זיך געטראָפן מיט מיר, איז גראָד אויסגעפאַלן פאַר דעם וואויל פון דער בשׂורה טוֹבה, 13 אַזוי, אַז מיינע קייטן זענען אַנטפלעקט געוואָרן אין מָשִׁיחַן ביי דער גאַנצער קייסערלעכער וואַך, און ביי אַלע איבעריקע, 14 און אַז דאָס רוֹב פון די ברידער, ווייל זיי זענען פאַרזיכערט אין דעם האַר דורך מיינע

קייטן, זענען אַ סַך מער מוטיק צוּ רעדן דאָס ווָאָרט פּון גאָט אָן מוֹרא.
15 יאָ, עטלעכע דַרשענען אַפּילו מָשִׁיחַן צוליב קינאה אוּן פּאָלעמיק,
אוּן עטלעכע אויך פּון גוטן ווילן. 16 די לעצטע טוּען עס פּוּן ליבע,
ווייל זיי ווייסן, אַז איך בין געזעצט פַאַר דער פאַרטיידיקונג פּון דער
בשׂורה טובה; 17 די אַנדערע אָבער דַרשענען מָשִׁיחַן פּוּן קינה־שׂינה,
ניט אויפריכטיק, בעת זיי טראַכטן צוּ פאַרמערן פאַר מיר ערגערניש אין
מיינע קייטן. 18 דערביבער וואָס? נייערט אַז בכּל־אופֿן, צי לפּנים, אָדער
באָמת, מָשִׁיחַ ווערט געדַרשנט. אוּן אין דעם פריי איך מיך, אוּן וועל
מיך פריען. 19 וואָרים איך ווייס, אַז דאָס וועט אויספאַלן צוּ מיין
ישׁועה, דורך אייער געבעט אוּן הילף פּוּן דעם גייסט פּוּן יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ,
20 לויט מיין ערנסטער דערוואַרטונג אוּן האָפענונג, אַז אין קיין זאָך
זאָל איך פאַרשעמט ווערן, נייערט מיט יעדער מוטיקייט, ווי אַלעמאָל,
אַזוי אויך אַצינד, וועט מָשִׁיחַ פאַרהערלעכט ווערן אין מיין לייַב, סיי
דורך לעבן, סיי דורך טויט.
21 וואָרים פאַר מיר – צוּ לעבן מיינט מָשִׁיחַ, אוּן צוּ שטאַרבן מיינט
געווינס. 22 נאָר אויב צוּ לעבן אין דעם פלייש – אויב דאָס זאָל
ברענגען פרוכט פּון מיין אַרבעט, דעמאָלט ווייס איך ניט וואָס איך זאָל
ווייַלן. 23 וואָרים איך בין אין אַ קלעם צווישן די צוויי, ווייל איך האָב
אַ פאַרלאַנג אַוועקצוגיין אוּן זיין מיט מָשִׁיחַן, וואָרים דאָס איז אַ סַך
בעסער; 24 דאָך צוּ בלייבן אין דעם פלייש, איז אַ סַך נייטיקער פאַר
אייַערטוועגן. 25 אוּן ווייל איך בין דערין זיכער, ווייס איך, אַז איך וועל
פאַרבלייַבן מיט אייך אַלע, פאַר אייער וואַקסן אוּן פרייד אין דער
אֱמונה, 26 כדי אייער רימען זאָל זיך דורך מיר מערן אין יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ,
דורך מיין קומען צוּ אייך נאָכאַמאָל.
27 נאָר זאָל אייער לעבנסשטייגער זיין וועדיק דער בשׂורה טובה פּוּן
מָשִׁיחַן, כדי, צי איך קום אוּן זע אייך, אָדער איך וועל זיין אָפּוועזנד,
זאָל איך הערן פּוּן אייער שטאַנד, אַז איר שטייט פעסט אין איין גייסט,
אוּן קעמפט מיט איין נֶפֶשׁ פאַר דער אֱמונה פּוּן דער בשׂורה טובה,
28 אוּן אַז איר האָט אין קיין זאַך קיין מוֹרא פאַר די שׂונאים, וואָס איז
אַ קלאָרער סימן פּוּן זייער פאַרדאַרבונג, אוּן אויך פּוּן אייער ישׁועה,
אוּן דאָס איז פּוּן גאָט. 29 מַחמת פאַר אייך איז דאָס געשענקט געוואָרן,
ניט נאָר צוּ גלויבן אין מָשִׁיחַן, נייערט אויך צוּ ליידן פּוּן זיַנעטוועגן,
30 בעת איר האָט דעם זעלבן קאַמף, וואָס איר האָט געזען אין מיר, אוּן
הערט אַצינד צוּ זיין אין מיר.

ב דעריבּער, אויב סע איז פֿאַראַן אַ וואַסער טרייסט אין מָשִׁיחַן, אויב וואָסער נחָמה פּון ליבּע, אויב וואָסער שותּפות פּון דעם גייסט, אויב וואָסערע בּאַרעמהאַרציקייט אוּן רַחֲמָנות, 2 מאַכט פּול מיין שִׂמחה, אַז איר זאָלט זיין פּון דעם זעלבּן זִן, אוּן האָבן די זעלבּע ליבּע, אוּן זיין פּון איין געמיט, אוּן פּון איין מַחשָׁבה. 3 טוט גאָרניט דורך מַחלוֹקֶת, אָדער גַאווה, נייערט מיט אַ נידעריק געמיט זאָל יעדער האַלטן דעם אַנדערן פֿאַר בעסער פּון זיך אַליין; 4 אוּן קוקט ניט איטלעכער נאָר אויף זיין אייגנס, נייערט אויך אויף דעם אַנדערנס. 5 האָט די זעלבּע מַחשָׁבה, וואָס איז אויך געווען אין יֵשׁוּעַ הַמָשִׁיחַ, 6 וואָס, הַגַם ער איז געווען אין דער געשטאַלט פּון גאָט, האָט ער דאָס גלייך זיין מיט גאָט ניט געהאַלטן פֿאַר קיין באַרויבּונג, 7 נייערט האָט זיך אויסגעליידיקט, בּעת ער האָט אָנגענומען די געשטאַלט פּון אַ קנעכט, אוּן איז געוואָרן אין דער גליַכקייט פּון מענטשן; 8 אוּן בּעת ער איז געפּונען געוואָרן אין דער פֿאָרם פּון אַ מענטשן, האָט ער זיך דערנידעריקט, אוּן איז געוואָרן אונטערטעניק בּיז צום טויט, יאָ, דעם טויט אויף דעם קרייץ. 9 דעריבּער האָט אים אויך גאָט שטאַרק דערהויבּן, אוּן אים געגעבּן דעם נאָמען, וואָס איז העכער איבּער יעדן נאָמען, 10 כדי אין דעם נאָמען פּון יֵשׁוּעַן זאָל זיך בּייגן יעדע קני אין הימל אוּן אויף דער ערד אוּן אונטער דער ערד, 11 אוּן יעדע צונג זאָל מודה זיין, אַז יֵשׁוּעַ הַמָשִׁיחַ איז האַר, פֿאַר דעם כָּבוד פּון גאָט, דעם פֿאָטער.

12 בּכֵן, מיינע באַליבּטע, אַזוַיווי איר האָט זיך תָּמיד צוגעהאָרכט, ניט נאָר אין מיין אָנוועזנהייט, נייערט אַ סַך מער אַצינד, אין מיין אָפּוועזנהייט, זאָלט איר אייך מיען פֿאַר אייער אייגענער ישועה מיט מוֹרא אוּן ציטערניש; 13 וואָרים דאָס איז גאָט, וואָס ווירקט אין אייך, סיי צו וועלן אוּן סיי צו טאָן, לויט זיין וואוילגעפעלן. 14 טוט אַלצדינג אָן תַּרעוּמות אוּן ספֵקות, 15 כדי איר זאָלט זיין ריין אוּן אומשולדיק, קינדער פּון גאָט, אָן אַ מום אין דער מיט פּון אַ פֿאַרקרימטן אוּן פֿאַרדאָרבּענעם דוֹר, צווישן וועמען איר טוט שיינען ווי ליכטער אין דער וועלט, 16 אוּן האַלט פעסט דאָס וואָרט פּון לעבן, כדי איך זאָל מיך האָבן מיט וואָס צו רימען אין דעם טאָג פּון מָשִׁיחַן, אַז איך בּין ניט געלאָפֿן אומזיסט, אוּן האָב מיך אויך ניט געמיט אומזיסט. 17 אוּן אויב אַפֿילו איך ווער אויסגעגאָסן אויף דעם קָרבּן פּון עַבוֹדה פֿאַר אייער אֱמונה, פּריי איך מיך, אוּן בּין מיך אויך משַמֵחַ מיט אייך אַלע. 18 אוּן אויף דעם זעלבּן אופן זאָלט איר אייך אויך פּרייען, אוּן זיך משַמֵחַ זיין מיט מיר.

19 אוּן איך האָף אין דעם האַר יֵשׁוּעַ, צו שיקן צו אייך אין גיכן טימאָטעאוסן, כדי איך זאָל מיך טרייסטן, בּעת איך וועל וויסן ווי

סע גייט אייך. 20 וואָרים איך האָב ניט קיינעם ווי אים, וואָס זאָל
אויפריכטיק זאָרגן פאַר אייער מַצב. 21 וואָרים זיי אַלע זוכן דאָס
זייעריקע, אוּן ניט די זאַכן פוּן יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ. 22 איר אָבער ווייסט זייַן
אויסגעפּרוּוועט־קייט, אַז ווי אַ קינד מיט אַ פאָטער, אַזוי האָט ער
געדינט מיט מיר אין דער בשׂורה טובה. 23 איך האָף דעריבּער אים
אַרויסצושיקן, אַזוי גיך ווי איך וועל זען ווי סע האַלט מיט מיר;
24 אוּן איך בין בּטוּחַ אין דעם האַר, אַז איך אַליין זאָל אויך אין
גיכן קומען.
25 איך האָב אָבער געהאַלטן פאַר נייטיק אייך צוּ שיקן עפאַפראָדיטוסן,
מיין ברוּדער אוּן מיטאַרבּעטער אוּן מיטקעמפער, אוּן אייער שׁליח אוּן
באַדינער אין מיין באַדערפענישׂ, 26 ווייל ער האָט געבּענקט נאָך אייך
אַלע, אוּן האָט זיך זייער מצַער געוווּנדערט, מַחמת איר האָט געהערט, אַז
ער איז געווען קראַנק. 27 וואָרים ער איז טאַקע געווען קראַנק, קָרוֹב־
למַּוֶת. אָבער גאָט האָט זיך דערבּאַרעמט אויף אים, אוּן ניט נאָר אויף
אים אַליין, נייערט אויך אויף מיר, כּדי איך זאָל ניט האָבּן צַער אויף
צַער. 28 איך האָב אים דעריבּער וואָס גיכער געשיקט, כּדי, אַז איר
וועט אים ווידער אַמאָל זען, זאָלט איר אייך פרייען, אוּן איך זאָל אויך
האָבּן ווייניקער צַער. 29 זייט אים דעריבּער מקַבּל־פָּנים אין דעם האַר
מיט דער גאַנצער שִׂמחה; אוּן האַלט אַזעלכע מענטשן בכָּבוד,
30 וואָרים פוּנוועגן דעם ווערק פוּן מָשִׁיחַ איז ער געווען נאָענט צוּם
טויט, בּעת ער האָט איינגעשטעלט זיין לעבּן צוּ דערגאַנצן דאָס, וואָס
האָט געפעלט אין אייער באַדינונג פאַר מיר.
ג צוּם סוֹף, מיינע ברידער, פרייט אייך אין דעם האַר. צוּ שרייבּן אייך
די זעלבּע זאַכן איז מיר ניט קיין טרחה, פאַר אייך אָבער איז עס אַ
פאַרזיכערונג.
2 היט אייך פאַר די הינט, היט אייך פאַר די טוערס פוּן שלעכטס, היט
אייך פאַר צעשניידונג. 3 וואָרים מיר זענען די קינדער פוּן מילה, וואָס
דינען גאָט דורך דעם גייסט, אוּן רימען זיך אין יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ, אוּן
האָבּן ניט קיין בּטָחון אין דעם פלייש; 4 הַגַם איך אַליין וואָלט אויך
געקענט האָבּן בּטָחון אין דעם פלייש. אויב עמיצער מיינט, ער האָט
זיך מיט וואָס איבּערצוּנעמען אין דעם פלייש, האָב איך נאָך מער: 5 צוּ
אַכט טאָג האָט מען מיך מַל געווען, איך בין פוּן די בּני־ישׂראל, פוּן
דעם שֵׁבֶט בּנימין, אַ ייִד פוּן

יִדן; וואָס שַׂייך דער תּוֹרה, אַ פּרוּשי; 6 וואָס שַׂייך קְנאה, געוֹדפּט די קְהִילה; וואָס שַׂייך צְדקות, וואָס איז פּון דער תּוֹרה, בין איך געפּונען געווָארן אָן אַ מום. 7 דאָך דאָס, וואָס איז פאַר מיר געווען אַ געווינס, האָב איך פאַררעכנט פאַר הֶיזק פאַר מָשִׁיחַן. 8 יָא, אוּן איך רעכן אַלצדינג פאַר הֶיזק פוּנוועגן דער דערהויבנקייט פּון דעם קענען פּון יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ, מיין האַר, פאַר וועמען איך האָב געליטן דעם שאָדן פּון אַלצדינג, אוּן טוּ עס רעכענען פאַר פְּסוֹלֶת, כְּדי איך זאָל געווינען מָשִׁיחַן, 9 אוּן זאָל אין אים געפּונען ווערן, מַחמת איך האָב ניט מיין אייגענע רעכטפאַרטיקייט, וואָס קומט פּון דער תּוֹרה, נייערט די, וואָס קומט דורך אֱמוּנה אין מָשִׁיחַן, די רעכטפאַרטיקייט וואָס קומט פּון גאָט דורך אֱמוּנה, 10 כְּדי איך זאָל אים קענען, אוּן די מאַכט פּון זיין תְּחִיַּת־הַמֵּתים, אוּן האָבן אַ חֵלֶק אין זיינע ליידן, בעת איך וועל ווערן ענלעך אין געשטאַלט צוּ זיין טויט, 11 אויב איך וועל אֶפשר קענען דערגרייכן צוּ תְּחִיַּת־הַמֵּתים.

12 ניט וואָס איך האָב שוין דערגרייכט, אָדער בין שוין געמאַכט גענוואָרן שלֵמותדיק; איך יָאג אָבער נאָך, אֶפשר וועל איך דערגרייכן דאָס, צוליב וואָס איך בין אויך דערגרייכט געוואָרן פּון יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ. 13 בְּרידער, איך רעכן מיך נאָך ניט, אַז איך האָב שוין דערגרייכט; איין זאַך אָבער טוּ איך: איך פאַרגעס דאָס, וואָס איז הינטן, אוּן טוּ אויסשטרעקן נאָך דעם, וואָס איז פאָרויס, 14 אוּן יָאג זיך ווייטער צום ציל נאָך דעם שׂכַר פּון דער הויכער באַרופונג פּון גאָט אין יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ. 15 לאָמיר דעריבער, וויפל פּון אונדז סע זענען שלֵמותדיק, זיין אַזוי געניגט. אוּן אויב איר זענט אין עפּעס אַנדערש געניגט, וועט אייך אויך דער אייבערשטער דאָס דאָזיקע אַנטפּלעקן. 16 נייערט, צוּ דעם, וואָס מיר האָבן דערגרייכט, לויט דעם זעלבן כְּלַל לאָמיר לעבן. 17 בְּרידער, טוּט מיר נאָך אין איינעם, אוּן באַמערקט די, וואָס לעבן אַזוי, ווי איר האָט אונדז פאַר אַ בייַשפּיל. 18 וואָרים אַ סָך, פּון וועמען איך האָב אייך אֶפט געזאָגט, אוּן זאָג אייך איצט אויך מיט טרערן, לעבן ווי די שׂונאים פּון דעם צלָב פּון מָשִׁיחַן. 19 זייער סוֹף איז פאַרדאַרבונג, זייער גאָט איז דער בויך, זייער כָּבוד איז אין זייער שאַנד, אוּן זיי דענקען נאָר וועגן ערדישע זאַכן. 20 וואָרים אונדזער בירגערשאַפט איז אין הימל, פּון וואַנען מיר וואַרטן אויך אויף דעם גוֹאֵל, דעם האַר יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ, 21 וואָס וועט איבערַאַנדערשן דעם גוּף פּון אונדזער שְׁפּלות, כְּדי ער זאָל זיין גלייך צוּ דעם גוּף פּון זיין כָּבוד, לויט דער ווירקונג, מיט וועלכער ער איז בִּיכוֹלת אַלצדינג אונטערטעניק צוּ מאַכן צוּ זיך.

ד בְּכֵן, מיינע באַליבטע אוּן געגאַרטע ברידער, מיין פרייד אוּן קרוין, אָט אַזוי זאָלט איר שטיין פעסט אין דעם האַר, מיינע באַליבסע.
2 איך בין מַזהיר עוואָדיאַן, אוּן איך בין מַזהיר סונטיכען, צוּ זיין פוּן דער זעלבער מַחשָבה אין דעם האַר. 3 יאָ, איך בעט אויך דיך, אֱמֶתער מיטאַרבעטער, צוּ העלפן די דאָזיקע ווייבער, ווָאס זיי האָבן זיך געמיט מיט מיר אין דער בשׂורה טובה, אויך מיט קלעמענסן, אוּן די איבעריקע פוּן מיינע מיטאַרבעטער, וועמעס נעמען זענען אין דעם סֵפֶר־הַחַיִּים.
4 פרייט אייך אַלעמאָל אין דעם האַר; אוּן נאָכאַמאָל זאָג איך: פרייט אייך. 5 זאָל אייער באַשיידנקייט באַקענט זיין אַלע מענטשן. דער האַר איז נאָענט. 6 זייט ניט באַזאָרגט אין קיין שוּם זאַך, נייערט אין אַלצדינג זאָלט איר דורך תּפילה, אוּן תַּחנונים, אינאיינעם מיט דאַנקלויב, באַקענט מאַכן אייערע בַּקָשות פאַר גאָט. 7 אוּן דער שָלום פוּן גאָט, ווָאס שטייגט איבער יעדן שֵׂכל, זאָל באַוואָכן אייערע הערצער אוּן אייערע מַחשָבות אין יֵשׁוּעַ הַמָשִׁיחַ.
8 צוּם סוֹף, ברידער, אַלצדינג, ווָאס איז אֱמת, אַלצדינג, ווָאס איז בכָבודיק, אַלצדינג, ווָאס איז רעכטפאַרטיק, אַלצדינג, ווָאס איז ריין, אַלצדינג, ווָאס איז ליבלעך, אַלצדינג, ווָאס האָט אַ גוּטן שֵׁם, אויב ס׳איז פאַראַן עפּעס אַ גוטע מִידה, אוּן אויב ס׳איז פאַראַן עפּעס לויבנסווערט, טראַכט פוּנוועגן די דאָזיקע זאַכן. 9 דאָס, ווָאס איר האָט געלערנט, אוּן אָנגענומען, אוּן געהערט אוּן געזען אין מיר, זאָלט איר טאָן; אוּן דער גאָט פוּן שָלום וועט זיין מיט אייך.
10 איך האָב מיך אויך זייער געפרייט אין דעם האַר, ווָאס סוֹף־כָּל־סוֹף האָט איר איצט אויפגעלעבט אייער זאָרג פוּנוועגן מיר; איר האָט טאַקע געזאָרגט פאַר מיר, נאָר אייך האָט געפעלט אַ געלעגנהייט. 11 ניט מַחמת איך רעד בנוֹגֵע נויט־באַדערפטיקייט; ווָאַרים איך האָב געלערנט צוּ זיין צופרידן אין דעם שטאַנד אין וועלכן איך בין. 12 איך פאַרשטיי ווי צוּ זיין דערנידעריקט, אוּן פאַרשטיי אויך וויאַזוי צוּ האָבן שֶׂפע; אין יעדער זאַך אוּן אין אַלצדינג האָב איך געלערנט דעם סוֹד סיי צוּ זיין זאָט אוּן סיי צוּ זיין הונגעריק, סיי צוּ האָבן שֶׂפע אוּן סיי צוּ זיין נויט־באַדערפטיק. 13 איך קען טאָן אַלצדינג אין אים, ווָאס טוט מיך שטאַרקן.
14 דאָך האָט איר וואויל געטאָן, ווָאס איר האָט טיילגענומען אין מיינע ליידן. 15 אוּן איר אַליין וויסט אויך, איר פיליפּער, אַז אין אָנהייב פוּן דער בשׂורה טובה, בעת איך בין אַרויסגעגאַנגען פוּן מאַקעדאָניע, האָט קיין שוּם קהִילה ניט געהאַט קיין חֵלֶק מיט מיר

אין דעם ענין פּוּן מַשָּׂא וּמַתָּן, נייערט נָאָר איר אַליין; 16 וואָרים אַפילו
אין טעסאַלאָניקע האָט איר געשיקט איינמאָל אוּן ווידער אַמאָל פּאַר
מיינע באַדערפענישן. 17 ניט, ווייל איך בין אויסן די מַתָּנה, נייערט איך
זוך די פרוכט, וואָס זאָל זיך מערן אויף אייער חֶשבּון. 18 איך האָב
אָבער אַלצדינג, אוּן איבערגענוג; איך בין זאָט, ווייל איך האָב
באַקומען פּוּן עפאַפראָדיטוסן די זאַכן פּוּן אייך, אַ רֵיחַ נִיחוֹחַ – אַ
באַוויליקטער קָרבּן, וואָס איז וואוילגעפעלן פאַר גאָט. 19 אוּן מיין גאָט
וועט מַלא זיין יעדע באַדערפענישׂ אייערע לויט זיין עַשִׁירוּת אין
הערלעכקייט אין יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ. 20 אוּן צוּ אוּנדזער גאָט אוּן פאָטער
זאָל זיין דער כָּבוֹד לעוֹלָם וָעֶד. אָמֵן.
21 גריסט אַלע היילִיקע אין יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ. די ברידער, וואָס זענען מיט
מיר, גריסן אייך. 22 אַלע היילִיקע גריסן אייך, בִּפרַט די, וואָס זענען פּוּן
דעם קייסערס הויזגעזינד.
23 דער חֶסֶד פּוּן דעם האַר יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ זאָל זיין מיט אייער גייסט.

דער בריוו צוּ די קאָלאָסער

א פּאָולוס, אַ שליח פּון יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ דורך דעם רָצון פּון גאָט, אוּן טימאָטעאוס, אונדזער ברודער, 2 צוּ די הייליקע אוּן געטרייַע ברידער אין מָשִׁיחַן, ווּאָס זענען אין קאָלאָסע. חֶסֶד צוּ אייך אוּן שָׁלוֹם פּון גאָט, אוּנדזער פאָטער.
3 מיר דאַנקען גאָט, דעם פאַטער פּון אונדזער האַר יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ, אוּן זענען תָּמיד מִתפַּלֵל פאַר אייך, 4 ווייל מיר האָבן געהערט פּון אייער אֱמונה אין יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ, אוּן פּון דער ליבע, ווּאָס איר האָט צוּ אַלע הייליקע, 5 צוליב דער האָפענונג ווּאָס ליגט באַהאַלטן פאַר אייך אין הימל, אוּן פּון ווּאָס איר האָט פריער געהערט אין דעם אֱמֶת ווּאָרט פּון דער בשׂורה טובה, 6 ווּאָס איז געקומען צוּ אייך, אַזוי ווי זי פרוכפּערט זיך אוּן מערט זיך אין דער גאַנצער וועלט, ווי אויך ביי אייך, זינט דעם טאָג, ווּאָס איר האָט געהערט אוּן דערקענט דעם חֶסֶד פּון גאָט אין אֱמֶת. 7 אַזוי ווי איר האָט געלערנט פּון עפאַפראַס, אונדזער באַליבטן מיטאַרבעטער, ווּאָס איז אַ געטרייער דינער פּון מָשִׁיחַן פּון אייַערטוועגן, 8 אוּן ווּאָס האָט אונדז אויך מודיע געווען אייער ליבע אין דעם גייסט.
9 צוליב דער דאָזיקער סיבה הערן אויך מיר, זינט דעם טאָג, ווּאָס מיר האָבן געהערט, ניט אויף מִתפַּלֵל צוּ זיין, בעטנדיק פאַר אייך, אַז איר זאָלט ווערן פול מיט דעם וויסן פּון זיין רָצון אין יעדער גייַסטיקער חָכמה אוּן פאַרשטענדיקייט, 10 צוּ לעבן ווי עס איז רָאוּי פאַר דעם האַר, לויט זיין יעדן באַגער, אוּן צוּ זיין פרוכטבאַר אין יעדן גוטן ווערק, אוּן וואַקסן אין דעם קענטעניש פּון גאָט; 11 געשטאַרקט מיט יעדער קראַפט, לויט דער מאַכט פּון זיין כָּבוד, מיט פרייד צוּ יעדער אויסדויער אוּן סבלנות, 12 אוּן דאַנקט דעם פאָטער,

וואָס האָט אונדז מזַכּה געווען צוּ זיין טיילנעמער אין דעם אַרבּטייל פּון די היליקע אין ליכט; 13 וואָס האָט אונדז מַציל געווען פּון דער מאַכט פּון פינצטערניש, און האָט אונדז אַריבערגעפירט אין דעם מַלכות פּון דעם זון פּון זיין ליבּע, 14 אין וועמען מיר האָבן די ישׂועה, די פאַרגעבונג פּון אונדזערע זינד.

15 ער איז דאָס אָפּבילד פּון גאָט, וועמעס פָּנים מע קען ניט זען, דער בכוֹר פּון דער גאנצער באַשאַפונג. 16 וואָרים אין אים איז אַלצדינג באַשאַפן געוואָרן, אין הימל און אויף דער ערד, זאַכן וואָס מע זעט, און זאַכן וואָס מע זעט ניט, סיי טראָנען, אָדער מֶמשָלות, סיי שׂרָרות, אָדער מלוכות; אַלצדינג איז באַשאַפן געוואָרן דורך אים און פאַר אים. 17 און ער איז פריער פּון אַלצדינג, און אין אים באַשטייט אַלצדינג.[1] 18 און ער איז דער ראש פּון דעם לייַב, די קהילה; ער איז דער אָנהייב, דער בכוֹר פּון די טויטע, כּדי ער זאָל אין אַלצדינג זיין דער ערשטער. 19 וואָרים עס איז געווען דער רָצון פּון גאָט, אַז אין אים זאָל וואוינען די גאַנצע פולקייט, 20 און דורך אים איבערצוּבעטן אַלצדינג מיט זיך, בעת ער האָט געמאַכט שָלום דורך דעם בלוט פּון זיין צלָב; דורך אים, זאָג איך, סיי דאָס, וואָס איז אויף דער ערד, סיי דאָס, וואָס איז אין הימל.

21 און אייך, וואָס איר זענט אַמאָל געווען פאַרפרעמדט, און אין אייער מַחשָבה שׂונאים אין אייערע בייזע מַעשׂים, 22 האָט ער אַצינד איבערגעבעטן אין דעם גוף פּון זיין פלייש דורך דעם טויט, כּדי אייך פירצוּשטעלן פאַר אים הייליק אוּן אָן אַ מום אוּן אָן אַ פלעק; 23 אויב איר וועט נאָר פאַרבלייַבן אין דער אֱמונה, געגרונטפעסטיקט אוּן שטאַנדהאַפטיק, אוּן וועט ניט אָפּגערוקט ווערן פּון דער האָפענונג פּון דער בשׂורה טובה, וואָס איר האָט געהערט, אוּן וואָס איז געדרשענט געוואָרן אין גאַנצן באַשאַף אונטערן הימל, פּון וואָס איך, פאָולוס, בין געוואָרן אַ באַדינער.

24 אַצינד פריי איך מיך אין מיינע ליידן פּון אייַערטוועגן, אוּן בין מַלא, וואָס ס׳איז געמינערט אין די יסוּרים פּון מָשיחַן אין מיין פלייש פּון זיין לייַבס־וועגן, וואָס איז די קהילה, 25 פּון וועלכער איך בין געמאַכט געוואָרן פאַר אַ באַדינדער, לויט דער אויסטיילונג פּון גאָט, וואָס איז מיר געגעבן געוואָרן פּון אייַערטוועגן, כּדי מַלא צוּ זיין דאָס וואָרט פּון גאָט, 26 דעם סוֹד, וואָס איז געווען פאַרהוילן פּון צייטן אוּן דוֹרות; אַצינד אָבער איז ער אַנטפּלעקט געוואָרן פאַר זיינע הייליקע, 27 פאַר וועמען גאָט איז וואוילגעפעלן באַקענט צוּ מאַכן וואָס ס׳איז די עשׁירות פּון דער הערלעכקייט פּון דעם דאָזיקן סוֹד צווישן די אומות־הָעולם, וואָס איז מָשיחַ אין אייך, די האָפענונג פּון הערלעכקייט. 28 אים מאַכן מיר באַקאַנט, אוּן וואָרנען יעדן מענטשן אוּן לערנען יעדן מענטשן אין יעדער

[1] משלי ח, 22-31.

חָכמה, כּדי מיר זאָלן פירשטעלן יעדן מענטשן גאַנץ אין מָשִׁיחַן.
29 צוּ דעם מִי איך מיך אויך, לויט זיין ענערגיע, וואָס ווירקט דינאַמיש
אין מיר.
ב וואָרים איך וואָלט וועלן, אַז איר זאָלט וויסן, ווי שטאַרק איך
קעמף פֿאַר אייך, אוּן פֿאַר די אין לאַאָדיקיע, אוּן פֿאַר אַלע, וואָס האָבן
מיין פָּנים ניט געזען, 2 כּדי זייערע הערצער זאָלן זיין געטרייסט,
צוּנויפֿגעהעפֿט אין ליבע, אוּן צוּ דער גאַנצער עַשִׁירות פוּן דער פוּלער
פֿאַרזיכערונג פוּן פֿאַרשטענדיקייט, כּדי זיי זאָלן פֿאַרשטיין דעם סוֹד
פוּן גאָט, אוּן פוּן מָשִׁיחַן, 3 אין וועמען סע זענען פֿאַרבאָרגן אַלע
אוֹצרות פוּן חָכמה אוּן וויסן. 4 דאָס זאָג איך, כּדי קיינער זאָל אייך ניט
נאַרן מיט גלאַטע רייד. 5 וואָרים, הַגַם איך בין אָפֿוועזנד אין דעם
לייַב, דאָך בין איך מיט אייך אין דעם גייסט, אוּן פריי מיך צוּ זען
דעם סֵדר פוּן אייער לעבן, אוּן די שטאַנדהאַפֿטיקייט פוּן אייער אֱמוּנה
אין מָשִׁיחַן.
6 דעריבער, אַזוֹיווי איר האָט מקַבל געוואָרן יֵשׁוּע הַמָשִׁיחַ, דעם האַר,
אַזוי לעבט אין אים, 7 איינגעוואָרצלט אוּן אויפגעבויט אין אים, אוּן
באַפעסטיקט אין דער אֱמוּנה, אַזוֹיווי איר זענט געלערנט געוואָרן, פוּל
מיט דאַנקלויב.
8 גיט אַכטונג, אַז קיינער זאָל פוּן אייך ניט מאַכן קיין זאַקרויב דוּרך
פילאָזאָפיע אוּן פוּסטן באַטרוג, לויט דער מסוֹרה פוּן מענטשן, לויט די
יסוֹדות פוּן דער וועלט, אוּן ניט לויט מָשִׁיחַן. 9 וואָרים אין אים וואוינט
די גאַנצע פוּלקייט פוּן דער לייַבלעכער גאָטהייט, 10 אוּן אין אים זענט
איר דערפילט. ער איז דער הויפּט פוּן יעדער מֶמשָלה אוּן מאַכט;
11 אין וועמען אויך איר זייט געמַלט געוואָרן מיט אַ מִילה, וואָס איז
געטאָן געוואָרן ניט מיט הענט, דוּרך דעם אויסטאָן פוּן דעם לייַב פוּן
פליישׁ אין דער מִילה פוּן מָשִׁיחַן, 12 בּעת איר זענט מיט אים באַגראָבן
געוואָרן אין דער טבִילה, אין וועלכער איר זענט אויך מיט אים
אויפגעשטאַנען דוּרך אֱמוּנה אין דער ווירקונג פוּן גאָט, וואָס האָט אים
מחַיֶה־מֵתים געווען. 13 אוּן אייך, וואָס זענט געווען טויט דוּרך אייערע
עַבֵירות אוּן דער עָרלה פוּן אייער פלייש, אייך האָט ער לעבעדיק
געמאַכט אינאיינעם מיט אים בּעת ער האָט אונדז מוֹחל געווען אַלע
אונדזערע עַבֵירות, 14 מיט דעם אויסמעקן דעם שטַר, וואָס איז
געשריבן געוואָרן אין חוּקים, וואָס זענען קעגן אונדז, וואָס זענען
דער הֵיפוּך צוּ אונדז; אוּן ער האָט דאָס באַזַייטיקט פוּן דעם וועג
אוּן אים צוּגענאָגלט צוּ דעם צלָב. 15 ער האָט אויסגעטאָן די שָרים אוּן
די געוועלטיקער,

אוּן האָט זיי אַרויסגעשטעלט אָפּן צוּ שאַנד, בּעת ער האָט זיי מנַצֵּחַ געווען אין אים.
16 דעריבּער זאָל אייך קיינער ניט מִשפּטן וועגן עסן אָדער טרינקען, אָדער אין שייכות פּוּן אַ יוֹם־טוֹב, אָדער אַ ראָשׁ־חוֹדש, אָדער אַ שַׁבּת;
17 וואָס זענען אַ שאָטן פּוּן די זאַכן, וואָס וועלן קוּמען; דער עֶצֶם אָבּער איז מָשִׁיחַס. 18 לאָז קיינער אייך ניט באַרויבּן פּוּן אייער שׂכַר דּוּרך אַ פריַוויליקער הַכנָעה אוּן דער דינוּנג פּוּן מַלאָכים, אוּן באַשטייט אויף די זאַכן, וואָס ער האָט געזען, אוּן איז גאַוֶהדיק אָנגעבּלאָזן דּוּרך זיין גַשמיוּתדיקן שֵׂכל, 19 אוּן האַלט זיך ניט אָן אין דעם קאָפּ, פּוּן וועמען דער גאַנצער גוּף, וואָס ווערט געזערט אוּן צוּזאַמען־געהעפט דּוּרך די קנעכלען אוּן בּענדער, וואַקסט מיט דעם וואוּקס פּוּן גאָט.
20 אויב איר זענט מיט מָשִׁיחַן אָפּגעשטאָרבּן פּוּן די יסוֹדות פּוּן דער וועלט, פאַרוואָס טוט איר אייך אוּנטערטעניק מאַכן, גלייך ווי איר וואָלט געלעבּט אין דער וועלט, צוּ חוּקים: 21 מע טאָר ניט אָנרירן, ניט פאַרזוּכן, ניט אָנטאָפּן, 22 (אַלץ אַזוינע זאַכן, וואָס ווערן פאַרלענדט מיט דעם באַנוצן), לויט די געבּאָטן אוּן לערנוּנגען פּוּן מענטשן? 23 יאָ, די דאָזיקע זאַכן האָבּן אַן אויסזען פּוּן חָכמה אין ווילּיקער עבוֹדה, אין הַכנָעה, אוּן שטרענגקייט צוּ דעם לייַב אָבּער זיי ברענגען ניט קיין שוּם נוּצן, אַחוּץ נאָר די באַפרידיקוּנג פּוּן דעם פלייש.
ג דעריבּער, אויב איר זענט אויפגעשטאַנען אינאיינעם מיט מָשִׁיחַן, זוכט דאָס, וואָס איז אויבּן, וואוּ מָשִׁיחַ זיצט בּיי דער רעכטער האַנט פּוּן גאָט. 2 טראַכט וועגן דעם, וואָס איז אויבּן, אוּן ניט וועגן דעם, וואָס איז אויף דער ערד. 3 וואָרים איר זענט געשטאָרבּן, אוּן אייער לעבּן איז פאַרבּאָרגן מיט מָשִׁיחַן אין גאָט. 4 בּעת מָשִׁיחַ, וואָס איז אייער לעבּן, וועט אָנטפּלעקט ווערן, דעמאָלט וועט איר מיט אים אויך אָנטפּלעקט ווערן אין הערלעכקייט.
5 טייט דעריבּער אייערע זינדיקע נטיות, וואָס זענען אויף דער ערד: זנוּת, טוּמאה, תַּאווה, בייזע גלוֹסטוּנג, אוּן גייציקייט, וואָס איז עַבוֹדה־זָרה; 6 איבּער דעם קוּמט דער גרימצאָרן פּוּן גאָט

אויף די קינדער פון ווידערשפּעניקייט. 7 אין יענע זאַכן זענט איר אויך
אַמאָל געוואַנדלט, בעת איר האָט געלעבט אין זיי. 8 אַצינד אָבער זאָלט
איר פון זיך אָפּטאָן אָט־דאָס אַלץ: כַּעס, גרימצאָרן, רשעות,
לעסטערונג, ניבול־פֶּה פון אייער מויל. 9 זאָגט ניט קיין ליגן איינער
דעם אַנדערן, נאָכדעם ווי איר האָט אויסגעטאָן דעם אַלטן מענטשן
מיט זיינע מעשים, 10 און האָט אָנגעטאָן דעם נייעם מענטשן, וואָס
ווערט באַנייט מיט דערקענטעניש לויט דעם אָפּבילד פון דעם, וואָס
האָט אים באַשאַפן, 11 וואו סע איז מער ניט פאַראַן קיין גוי און ייִד,
מילה און ערלה, פרעמדער, סקיטיער, קנעכט, פרייער, נייערט משיחַ
איז אַלץ, און אין אַלץ.
12 טוט דעריבער אָן, ווי גאָטס אויסדערוויילטע, הייליקע און באַליבטע,
אַ האַרץ פון רַחמָנות, גוטהאַרציקייט, ענווות, פרידלעכקייט,
געדולדיקייט; 13 פאַרטראָגט איינער דעם אַנדערן, און זייט מוחל
איינער דעם אַנדערן, אויב איינער האָט זיך אויף וואָס צו באַקלאָגן
קעגן עמיצן; אַזוויי דער האַר האָט אייך מוחל געווען, אַזוי זאָלט איר
אויך טון. 14 און איבער אַלץ טוט אָן ליבע, וואָס איז די פאַרבינדונג
פון שלֵימות. 15 און זאָל דער שָלום פון משיחַן געוועלטיקן אין אייערע
הערצער, צוליב וואָס איר זענט אויך באַרופן אין איין לייַב, און זייט
דאַנקבאַר. 16 זאָל דאָס וואָרט פון משיחַן אין אייך וואוינען בשֶפע: אין
יעדער חָכמה לערנט און וואָרנט איינער דעם אַנדערן מיט תהילות,
און תשבָּחות, און גייַסטיקע נגונים, און זינגט צו גאָט מיט
דאַנקבאַרקייט אין אייערע הערצער. 17 און וואָס נאָר איר טוט, אין
וואָרט, אָדער אין ווערק, טוט אַלץ אין דעם נאָמען פון דעם האַר
ישוּעַ, און דאַנקט דורך אים גאָט, דעם פאָטער.
18 ווייבער, זייט אונטערטעניק אייערע מענער, ווי עס איז ראַוי אין
דעם האַר. 19 מענער, האָט ליב אייערע ווייבער, און זייט ניט
פאַרביטערט קעגן זיי. 20 קינדער, פאָלגט אייערע עלטערן אין אַלצדינג,
וואָרים דאָס איז וואוילגעפעלן אין דעם האַר. 21 פאָטערס, דערצערנט
ניט אייערע קינדער, כּדי זיי זאָלן ניט פאַרלירן דעם מוט. 22 קנעכט,
פאָלגט אין אַלצדינג די, וואָס זענען אייערע האַרן לויט דעם פלייש,
ניט מיט אויגן־דינסט, מענטשן געפעלן צו ווערן, נייערט מיט דער
אויפריכטיקייט פון האַרצן, מיט מורא פאַר גאָט.

23 אוֹן וואָס נאָר איר טוט, זאָלט איר טאָן מיט האַרץ, ווי פאַר גאָט,
אוֹן ניט פאַר מענטשן; 24 ווייל איר וויסט, אַז פוּן גאָט וועט איר
באַקומען אייער פאַרגעלטונג פוּן דער ירושה; איר דינט דעם האַר
מָשִׁיחַ. 25 וואָרים דער, וואָס טוט אומרעכט, וועט צוריק פאַרגאָלטן
ווערן פאַר דעם אומרעכט, וואָס ער האָט געטאָן; אוֹן דאָרטן איז ניטאָ
קיין נוֹשׂא־פָּנים זיין.

ד האַרן, גיט אייערע קנעכט דאָס, וואָס סע איז רעכט אוֹן גלייך, ווייל
איר ווייסט, אַז אויך איר האָט אַ האַר אין הימל.
2 האַלט תָּמיד אי איין מִתפַּלֵל זיין, אוֹן וואַכט דערין מיט דאַנקלויב;
3 זייט מִתפַּלֵל צוגלייך אויך פאַר אוּנדז, אַז גאָט זאָל עפענען פאַר
אוּנדז אַ טיר פאַר דעם וואָרט, צוּ דרשענען דעם סוֹד פוּן מָשִׁיחַן,
צוליב וואָס איך בין אין קייטן, 4 כדי איך זאָל עס אַנטפּלעקן, ווי איך
באַדאַרף צוּ רעדן.
5 פירט זיך אין חָכמה קעגן די, וואָס זענען אין דרויסן, אוֹן לייזט אויס
די צייט. 6 זאָלן אייערע רייד זיין תָּמיד מיט חֵן, געווירצט מיט
זאָלץ, כדי איר זאָלט פאַרשטיין וויאַזוי איר דאַרפט ענטפערן יעדן
איינעם.
7 ווי סע האַלט מיט מיר, וועט אייך מוֹדיע זיין טיכיקוס, דער
באַליבטער ברוּדער אוֹן געטרייער דינער אוֹן מיטקנעכט אין דעם האַר.
8 אים האָב איך צוּ אייך געשיקט צוליב דעם דאָזיקן צוועק טאַקע, כדי
איר זאָלט וויסן אוּנדזער צושטאַנד, אוֹן כדי ער זאָל טרייסטן אייערע
הערצער, 9 אינאיינעם מיט אָנעסימוסן, דעם געטרייען אוֹן באַליבטן
ברוּדער, וואָס איז איינער פוּן אייך. זיי וועלן אייך מוֹדיע זיין פוּנוועגן
אַלצדינג, וואָס דאָ איז געשען.
10 אַריסטאַרכוס, מיין מיט־געפאַנגענער, גריסט אייך, אוֹן מאַרקוס,
דאָס געשוועסטער־קינד פוּן בַּר־נַבָּאן (וועגן וועמען איר האָט באַקומען
באַפעלן; אויב ער וועט קומען צוּ אייך, זאָלט איר אים אויפנעמען),
11 אוֹן יֵשׁוּעַ, וואָס ווערט אָנגערופן יוסטוס, די דאָזיקע זענען די
איינציקע פוּן די געמַלטע, וואָס זענען מיינע מיטאַרבעטער פאַר דעם
מַלכות פוּן גאָט, אוֹן וואָס זענען געווען אַ טרייסט פאַר מיר.
12 עפאַפראַס, וואָס איז איינער פוּן אייך, אַ קנעכט פוּן יֵשׁוּעַ
הַמָּשִׁיחַ, גריסט אייך; ער קעמפט פאַר אייך תָּמיד אין זיינע תּפילות, אַז
איר זאָלט שטיין גאַנץ אוֹן פאַרזיכערט אין דעם פוֹלן רָצון פוּן גאָט.
13 וואָרים איך זאָג עֵדות אויף אים, אַז ער גיט זיך אַ סַך מִי פאַר אייך,
אוֹן פאַר די אין לאַאָדיקיע, אוֹן פאַר די אין היערַאַפאָליס. 14 לוקאָס,
דער באַליבטער רופֿא, אוֹן דעמאָס, גריסן אייך. 15 גריסט די ברידער
וואָס זענען אין לאַאָדיקיע, אוֹן נימפאַס, אוֹן דער קהִילה, וואָס איז

אין איר הויז. 16 און נאָכדעם ווי דער דאָזיקער בריוו וועט געלייענט ווערן צווישן אייך, זעט, אַז ער זאָל אויך געלייענט ווערן אין דער קהילה פון די לאַאָדיקיער; און אַז איר זאָלט אויך לייענען דעם בריוו פון לאַאָדיקיע. 17 און זאָגט אַרכיפּוסן: גיב אַכטונג אויף דעם דינסט, וואָס דו האָסט מקבל געווען אין דעם האַר, און אַז דו זאָלסט אים דערפילן.

18 דער גרוס פון מיר, פּאָולוס, מיט מיין אייגענער האַנט. געדענקט מיינע קייטן. חֶסֶד זאָל זיין מיט אייך.

דער ערשטער בריוו צוּ די טעסאַלאָניקער

א פָּאוּלוֹס, אוּן סילוּואַנוּס, אוּן טימאָטעאוּס, צוּ דער קְהִילה פוּן די טעסאַלאָניקער אין גאָט דעם פָּאטער אוּן דעם האַר יֵשוּעַ הַמָּשִׁיחַ; חֶסֶד צוּ אייך אוּן שָׁלוֹם.

2 מיר דאַנקען תָּמִיד גאָט פאַר אייך אַלע, בעת מיר דערמאָנען אייך אין אוּנדזערע תְּפִילוֹת; 3 אוּן אָן אויפהער געדענקען מיר פאַר גאָט, אוּנדזער פָּאטער, אייער ווערק פוּן אֱמוּנה, אוּן מִי פוּן ליבע, אוּן געדולדיקייט פוּן האָפענונג אין אוּנדזער האַר יֵשוּעַ הַמָּשִׁיחַ. 4 וואָרים מיר ווייסן, ברידער בַּאַליבט פוּן גאָט, אייער אוֹסדערווייֿלטקייט, 5 וויאַזוי אוּנדזערע בשׂוֹרה טובה איז צוּ אייך געקומען ניט נאָר אין וואָרט אַליין, נייערט אויך אין גבורה אוּן אין דעם רוּחַ־הַקוֹדֶשׁ, אוּן אין אַ סַך זיכערקייט; אַזוֹיווי איר ווייסט וואָסערע מִין מענטשן מיר האָבן זיך אַרויסגעוויזן קעגן אייך פוּן אייַנערטוועגן. 6 אוּן איר זענט געוואָרן נאָכמאַכער פוּן אוּנדז אוּן פוּן דעם האַר, בעת איר האָט מקַבל געווען דאָס וואָרט אין אַ סַך עינויִים מיט פרייד פוּן דעם רוּחַ־הַקוֹדֶשׁ, 7 אַזוי, אַז איר זענט געוואָרן אַ בייַשפּיל פאַר אַלע, וואָס גלויבן אין מאַקעדאָניע אוּן אין אַכאַיאַ.

8 וואָרים פוּן אייך איז געהערט געוואָרן דאָס וואָרט פוּן גאָט, ניט נאָר אין מאַקעדאָניע אוּן אַכאַיאַ, נייערט אין איטלעכן אָרט איז אַרויסגעגאַנגען אייער אֱמוּנה אין גאָט, אַזוי, אַז מיר האָבן ניט נייטיק עפּעס דערפוּן צוּ רעדן. 9 וואָרים זיי אַליין דערציילן וועגן אוּנדז, וואָסער מִין אַריינגאַנג מיר האָבן געהאַט בּיי אייך, אוּן וויאַזוי איר האָט אייך אַוועקגעקערט פוּן אָפּגעטער צוּ גאָט, צוּ דינען אַ לעבעדיקן אוּן

אֶמֶתן גאָט, 10 און צו וואַרטן אויף זיין זון פון הימל, וועמען ער האָט
מחַיֵה־מֵתים געווען, אויף יֵשוּעַן, וואָס איז אונדז מַציל פון דעם
גרימצאָרן, וואָס וועט קומען.
ב וואָרים איר אַליין ווייסט, ברידער, אַז אונדזער באַזוך ביי אייך איז
ניט געווען אומזיסט; 2 הֶיוֹת אָבער מיר האָבן פריער געליטן און זענען
פאַרשעמט געוואָרן אין פיליפּיי, ווי איר ווייסט, האָבן מיר זיך
געשטאַרקט אין אונדזער גאָט אייך צו דַרשנען די בשׂורה טובה פון
גאָט אין אַ סַך קאַמף. 3 וואָרים אונדזער קול־קורא קומט ניט פון
טָעות, ניט פון טומאה, אויך ניט אין רַמָאות, 4 נייערט אַזוֹיווי מיר
זענען געפונען געוואָרן באַגלויבט פון גאָט צו זיין אָנפאַרטרויט מיט
דער בשׂורה טובה, אַזוי רעדן מיר; ניט ווי געפעלן צו ווערן מענטשן,
נייערט גאָט, וואָס פּרואווט אונדזערע הערצער. 5 וואָרים מיר האָבן
קיינמאָל ניט גענוצט חַנִיפה־רייד, ווי איר ווייסט, אויך ניט קיין
אויסרעד פון קאַרגשאַפט (גאָט איז אַן עֵדות); 6 אויך האָבן מיר ניט
געזוכט קיין כָּבוד פון מענטשן, ניט פון אייך און ניט פון אַנדערע, הַגַם
מיר האָבן געקענט פאָדערן אָנגעזעענקייט ווי שלִיחים פון מָשִיחַן.
7 נייערט מיר זענען געווען צאַרט צווישן אייך, פּונקט ווי אַ זייֵגערין
נערט אירע אייגענע קינדער; 8 אַזוי האָט עס אונדז געצויגן צו אייך,
און מיר זענען גרייט געווען צו טיילן זיך מיט אייך, ניט נאָר די בשׂורה
טובה פון גאָט, נייערט אויך אונדזער אייגן לעבן, מַחמת איר זענט
אונדז געוואָרן זייער טייער.
9 וואָרים איר געדענקט, ברידער, אונדזער מִי און אָנשטרענגונג; טאָג
און נאַכט האָבן מיר געאַרבעט, כּדי מיר זאָלן קיינעם פון אייך ניט
פאַלן צו לאַסט, און האָבן פאַר אייך געדַרשנט די בשׂורה טובה פון
גאָט. 10 איר זענט עֵדות, און אויך גאָט, ווי הייליק און רעכטפאַרטיק
און אומשולדיק מיר האָבן זיך פאַרהאַלטן לגַבי אייך, וואָס גלויבן;
11 ווייל איר ווייסט וויאַזוי מיר האָבן אייך מַזהיר געווען, און אייך
דערמאוטיקט, ווי אַ פאָטער זיינע אייגענע קינדער, און האָבן עֵדות
געזאָגט, 12 אַז איר זאָלט גיין ווערדיק פאַר גאָט, וואָס באַרופט אייך צו
זיין מַלכות און הערלעכקייט.

13 אוֹן צוּליבּ דעם דאַנקען מיר תָּמיד גאָט, וואָס בּעת איר האָט
דערהאַלטן דאָס וואָרט פּוֹן גאָט, וואָס איר האָט געהערט פּוֹן אוּנדז,
האָט איר עס מקַבּל געוועזן, ניט ווי דאָס וואָרט פּוֹן מענטשן, נייערט
ווי עס איז אין דעראֶמֶתן, דאָס וואָרט פּוֹן גאָט, וועלכער ווירקט אויך
אין אייך, וואָס געלויבּן. 14 וואָרים איר, ברידער, זענט געוואָרן
נאָכמאַכערס פּוֹן די קהִילות פּוֹן גאָט אין יֵשוּע המָשיחַ, וואָס זענען אין
יהוּדה, וואָרים איר האָט דאָס זעלבּע געליטן פּוֹן אייערע אייגענע
לאַנדסלייַט, ווי זיי פּוֹן די יידן, 15 וואָס האָבּן געהרגעט סיי דעם האַר
יֵשוּע אוֹן די נבִיאים, אוֹן האָבּן אוּנדז אַרויסגעטריבּן, אוֹן טוּען ניט
וואוילגעפעלן גאָט, אוֹן זענען דערווידער אַלע מענטשן, 16 ווייל זיי
פאַרווערן אוּנדז צוּ רעדן צוּ די גוֹיים, אַז זיי זאָלן גערעטעוועט ווערן,
כּדי תָּמיד מאַלא צוּ זיין זייערע זינד; אָבּער דער גרימצאָרן האָט זיי
שוין דערגרייכט גאָר אין גאַנצן.
17 מיר אָבּער, ברידער,נאָכדעם ווי מיר זענען אויף אַ שעה באַרויבּט
געוואָרן פּוֹן אייער פָּנים, אָבּער ניט אין האַרצן, האָבּן שטאַרק חֵשק
געהאַט צוּ זען אייער פָּנים; 18 דעריבּער האָבּן מיר געוואָלט קוֹמען
צוּ אייך, טאַקע איך פּאָולוֹס, איינמאָל אוֹן נאָכאַמאָל, אוֹן דער שָׂטן
האָט אוּנדז געשערט. 19 וואָרים וואָס איז אוּנדזער האָפענונג, אָדער
פריידע, אָדער קרוֹין פּוֹן באַרימטקייט פאַר אוּנדזער האַר יֵשוּע ביי זיין
קוֹמען? צי זענט איר עס דען ניט? 20 וואָרים איר זענט אוּנדזער כָּבוד
אוֹן פריידע.
ג דעריבּער, בּעת מיר האָבּן עס מער ניט געקענט דערטראָגן, זענען מיר
נַחת־רוּחַ געוועזן צוּ פאַרבּליבּן אַליין אין אַטען, 2 אוֹן האָבּן געשיקט
טימאָטעאוֹסן, אונדזער ברוּדער אוֹן גאָטס דינער אין דער בּשׂוֹרה טובה
פּוֹן מָשיחַן, אייך צוּ שטאַרקן אוֹן טרייסטן פּונוועגן אייער אֱמוּנה, 3 אַז
קיינער זאָל זיך ניט וואַקלען איבּער די דאָזיקע צָרות. וואָרים איר אַליין
ווייסט, אַז צוּ דעם זענען מיר באַשטימט געוואָרן. 4 וואָרים בּעת מיר
זענען געוועזן מיט אייך, האָבּן מיר אייך פאָרויסגעזאָגט, אַז מיר וועלן
ליידן צָרות, אַזוֹיווי עס איז געשען, אוֹן ווי איר ווייסט עס. 5 צוּליבּ
דעם, בּעת איך האָב עס שוין מער ניט געקענט דערטראָגן, האָב איך
געשיקט זיך צוּ דערווייסן פּונוועגן אייער אֱמוּנה, טאָמער האָט אייך
דער מְנַסֶּה דורך עפּעס געבראַכט צוּ אַ נסָיון, אוֹן אונדזער מִי איז
געוועזן אומזיסט.
6 אָבּער אַצינד, בּעת טימאָטעאוֹס איז געקומען פּוֹן אייך צוּ אוּנדז, אוֹן
האָט אוּנדז געבראַכט די גוטע בּשׂוֹרה פּוֹן אייער אֱמוּנה אוֹן ליבּע, אוֹן
אַז איר געדענקט אוּנדז

תָּמיד צוּם גוטן, אוּן בענקט אוּנדז צוּ זען, אַזוֹיוּוי מיר אוּיך אייך,
7 זענען מיר דערפאַר, ברידער, איבער אייך געטרייסט געוואָרן אין אַלע
אוּנדזערע צָרות אוּן נויט, דורך אייער אֱמוּנה; 8 וואָרים איצט לעבן
מיר, טאָמער איר שטייט פעסט אין דעם האַר. 9 וואָרים וואָסער דאַנק
קענען מיר אָפּגעבן גאָט פאַר אייך, פאַר דער גאַנצער פרייד, מיט
וועלכער מיר פריִיען זיך פּוּן אייַערטוועגן פאַר אוּנדזער גאָט? 10 טאָג
אוּן נאַכט בעטן מיר זייער, אַז מיר זאָלן זען אייער פָּנים, אוּן זאָלן
דערגאַנצן דאָס, וואָס איז געמינערט אין אייער אֱמוּנה.
11 אוּן זאָל אוּנדזער גאָט אוּן פאָטער אַליין, אוּן אוּנדזער האַר יֵשוּע,
פירן אוּנדזער וועג צוּ אייך. 12 אוּן זאָל דער האַר אייך מאַכן וואַקסן
אוּן מערן זיך אין ליבע איינער צוּם אַנדערן, אוּן צוּ אַלע מענטשן,
אַזוֹיוּוי אוּיך מיר טוּען צוּ אייך, 13 כְּדי ער זאָל שטאַרקן אייערע
הערצער, אַז זיי זאָלן זיַין אָן אַ מוּם אין הייליקייט פאַר אוּנדזער גאָט
אוּן פאָטער, בעת דעם קוּמען פּוּן אוּנדזער האַר יֵשוּע מיט אַלע זיינע
הייליקע.
ד צוּם סוֹף, ברידער, בעטן מיר אייך אוּן זענען אייך מַזהיר אין דעם
האַר יֵשוּע, אַז אַזוֹיוּוי איר האָט מקַבל געווען פּוּן אוּנדז וויאַזוי איר
דאַרפט זיך פירן אוּן וואוילגעפעלן ווערן גאָט, אוּן טאַקע אַזוי ווי איר
טוּט דאָס, זאָלט איר עס טאָן אַלץ מער אוּן מער. 2 וואָרים איר ווייסט
וואָסער געבאָט מיר האָבן אייך געגעבן דוּרך דעם האַר יֵשוּע. 3 וואָרים
דאָס איז דער רָצון פּוּן גאָט, אייער הייליקייט: אַז איר זאָלט זיך
צוּריקהאַלטן פּוּן זנוּת; 4 אַז יעדער איינער פּוּן אייך זאָל וויסן וויאַזוי
אַליין צוּ באַהערשן זיין אייגענע כֶּלי אין הייליקייט אוּן כָּבוד; 5 ניט אין
דער גלוּסטונג פּוּן תַּאווה, אַזוֹיוּוי די גויִים, וואָס קענען ניט גאָט. 6 אַז
קיינער זאָל ניט עוֹבר זיין אוּן באַטריגן זיין ברודער אין דעם ענין;
וואָרים גאָט איז זיך נוֹקם אויף דעם אַלעם, אַזוֹיוּוי מיר האָבן אייך
אויך פאָרויס מַזהיר געווען אוּן אויפגעוויזן. 7 וואָרים גאָט האָט אוּנדז
באַרופן ניט צוּ טומאה, נייערט צוּ קדוּשה, 8 דעריבער, דער וואָס טוּט
עס פאַראַכטן, פאַראַכט ניט קיין מענטשן, נייערט גאָט, וואָס גיט אייך
זיין רוּחַ־הַקוֹדֶש.
9 אוּן וואָס שַׁייך די ליבע פּוּן די ברידער, האָט איר ניט נייטיק, מע זאָל
אייך שרייבן, וואָרים איר אַליין זענט געלערנט געוואָרן פּוּן גאָט, ליב
צוּ האָבן איינער דעם אַנדערן.

10 וואָרים איר טוט עס אויך בנוגע אַלע ברידער, וואָס זענען אין
מאַקעדאָניע. מיר זענען אייך אָבער מַזהיר, ברידער, אַז איר זאָלט טאָן
מער אוּן מער, 11 אוּן אַז איר זאָלט זיך לערנען צוּ זיין רוּאיק, אוּן טאָן
דאָס אייַעריקע, אוּן צוּ אַרבעטן מיט אייערע הענט, אַזוי־ווי מיר האָבן
אייך געבאָטן, 12 כדי איר זאָלט אייך פירן אָנשטענדיק קעגן די, וואָס
זענען אין דרויסן, אוּן איר זאָלט ניט דאַרפן אָנקוּמען צוּ קיינעם ניט.
13 אוּן מיר ווילן פוּן אייך ניט פאַרהוילן, ברידער, פונוועגן די, וואָס
זענען אייַנגעשלאָפן, כדי איר זאָלט זיך ניט מצַער זיין, אַזוי־ווי די
איבעריקע, וואָס האָבן ניט קיין האָפענונג. 14 וואָרים אויב מיר גלויבן,
אַז ישוּע איז געשטאָרבן אוּן איז ווידער אויפגעשטאַנען, אַזוי וועט
אויך גאָט ברענגען די, וואָס זענען אייַנגעהעשלאָפן אין ישוּעַן,
אינאיינעם מיט אים. 15 וואָרים דאָס זאָגן מיר אייך דורך דעם וואָרט
פוּן גאָט, אַז מיר, וואָס לעבן, אוּן זענען איבערגעבליבן ביז אויף
דעם קוּמען פוּן דעם האַר, וועלן בשוּם־אוֹפן זיך ניט קוּמען פריער פוּן
די, וואָס זענען אייַנגעשלאָפן. 16 וואָרים דער האַר אַליין וועט
אַראָפנידערן פוּן הימל מיט אַ שאַלן, מיט דעם קוֹל פוּן דעם שַר־
הַמַלאָכים, אוּן מיט דעם שופר פוּן גאָט; אוּן די טויטע אין מָשִיחַן
וועלן קוֹדֶם איופשטיין; 17 דערנאָך וועלן מיר, וואָס לעבן, וואָס זענען
איבערגעבליבן אַרויפגעכאַפט ווערן צוזאַמען מיט זיי אין די וואָלקנס,
צוּ באַגעגענען דעם האַר אין דער לופט; אוּן אַזוי וועלן מיר תָמיד זיין
מיט דעם האַר. 18 דעריבער, טרייסט איינער דעם אַנדערן מיט די
דאָזיקע ווערטער.

ה אוּן וואָס שַייך די צייטן אוּן זמַנים, ברידער, האָט איר ניט נייטיק,
אַז מע זאָל אייך דאַרפן שרייבן. 2 וואָרים איר אַליין ווייסט גאַנץ גוט,
אַז דער טאָג פוּן דעם האַר קוּמט אַזוֹיווי אַ גַנב אין דער נאַכט. 3 בעת
זיי זאָגן: שָלום וְשַלווה, דעמאָלט וועט קוּמען אויף זיי פלוּצים אַ
בראָך, ווי די ווייַען פוּן אַ געווינערין; אוּן זיי וועלן בשוּם־אוֹפן ניט
אַנטרינען. 4 איר אָבער, ברידער, זענט ניט אין דער פינצטערניש, אַז
יענער טאָג זאָל אייך באַפאַלן ווי אַ גַנב; 5 וואָרים איר אַלע זענט
קינדער פוּן ליכטיקייט, אוּן קינדער פוּן דעם טאָג; מיר זענען ניט פוּן
דער נאַכט, אויך ניט פוּן דער פינצטערניש. 6 לאָמיר דעריבער ניט
שלאָפן, ווי סע טוּען די איבעריקע, נייערט לאָמיר וואַכן אוּן ניכטער
זיין. 7 וואָרים די, וואָס שלאָפן, שלאָפן אין דער נאַכט: אוּן די, וואָס
זענען שִיכּור, זענען שִיכּור אין דער נאַכט. 8 מיר אָבער, הֱיוֹת מיר
זענען פוּן דעם טאָג, לאָמיר ניכטער זיין, אוּן אָנטאָן דעם פאַנצער פוּן
אֱמוּנה אוּן ליבע, אוּן פאַר אַ קיווער, די האָפענונג פוּן ישועה.
9 וואָרים גאָט האָט אונדז ניט באַשטימט פאַר גרימצאָרן, נייערט פאַר

דער אַרבּונג פּון ישועה דורך אונדזער האַר יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ, 10 וואָס איז פֿאַר אונדז געשטאָרבן, כּדי, צי מיר וואַכן אָדער שלאָפֿן, זאָלן מיר לעבן אינאיינעם מיט אים. 11 בכֵּן, טרייסט איינער דעם אַנדערן, אוּן בויט אויף אייענער דעם אַנדערן, אַזוֹיווי איר טוט אויך.

12 מיר בעטן אייך אָבער, ברידער, איר זאָלט האָבן דרך־ארץ פאַר די, וואָס מיִען זיך צווישן אייך, אוּן שטייען איבער אייך אין דעם האַר, אוּן וואָס זענען אייך מַזהיר, 13 אוּן אַז איר זאָלט פאַר זיי האָבן דֶּרֶך־אֶרֶץ אין ליבע פונוועגן זייער ווערק. לעבט בשָׁלום צווישן זיך. 14 אוּן מיר זענען אייך מַזהיר, ברידער, וואָרנט די אומאָרנטלעכע, דערמוטיקט די וויֶיכ־האַרציקע, שטיצט די שוואַכע, זייט געדולדיק קעגן אַלע. 15 זעט אַז קיינער זאָל קיינעם ניט פאַרגעלטן שלעכטס פאַר שלעכטס, נייערט זוכט תָּמיד צוּ טאָן גוטס איינער דעם אַנדערן, אוּן צוּ אַלע מענטשן. 16 זייט תָּמיד פריילעך, 17 זייט מִתפַּלֵל אָן אויפהער; 18 דאַנקט דעם אייבערשטען פאַר אַלצדינג; וואָרים דאָס איז דער רָצון פּוּן גאָט פאַר אייך אין יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ. 19 לעשט ניט דעם גייסט; 20 זייט ניט מבַּזה דאָס נבִיאוּת זאָגן; 21 פֿרואווט אויס אַלצדינג, האַלט פעסט דאָס, וואָס איז גוט; 22 דערווייַטערט אייך פּוּן יעדער פאָרם פּוּן שלעכטס.

23 אוּן דער גאָט פּוּן שָׁלום אַליין זאָל אייך הייליקן בְּשלֵימוּת; אוּן זאָל אייער גייסט אוּן נשָׁמה אוּן גוּף זיין אין גאַנצן אָפּגעהיט אָן אַ מוּם ביי דעם קוּמען פּוּן אונדזער האַר יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ. 24 געטריי איז דער, וואָס האָט אייך בּאַרופֿן, אוּן וואָס וועט עס אויך טאָן.

25 ברידער, זייט מִתפַּלֵל פאַר אונדז.

26 גריסט אַלע ברידער מיט אַ הייליקן קוּש.

27 איך באַשוואָר אייך ביי דעם האַר, אַז דער דאָזיקער בריוו זאָל געלייענט ווערן פאַר אַלע ברידער.

28 דער חֶסֶד פּוּן אונדזער האַר יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ זאָל זיין מיט אייך.

דער צווייטער בריוו צוּ די טעסאַלאָניקער

א פּאָולוס, אוּן סילוואַנוס, אוּן טימאָטעאוס, צוּ דער קהילה פוּן די
טעסאַלאָניקער אין גאָט, אוּנדזער פאָטער, אוּן דעם האַר יֵשוּעַ
הַמָשִׁיחַ: 2 חֶסֶד צוּ אייך אוּן שָׁלוֹם פוּן גאָט, דעם פאָטער, אוּן דעם
האַר יֵשוּעַ הַמָשִׁיחַ.
3 מיר זענען מחוּיב תָּמיד צוּ דאַנקען גאָט פאַר אייך, ברידער, ווי סע
דאַרף צוּ זיין, ווָארִים אייער אֱמוּנה ווַאקסט זייער שטאַרק, אוּן די
ליבע פוּן יעטווידן פוּן אייך מערט זיך פוּן איינעם צוּם אַנדערן 4 אַזוי,
אַז מיר אַליין רימען זיך מיט אייך אין די קהִילות פוּן גאָט פוּנוועגן
אייער סַבלָנות אוּן אֱמוּנה אין אַלע אייערע רדִיפות אוּן אין די צָרות,
וואָס איר טראָגט איבער.
5 דאָס איז אַן אָפּענער צייכן פוּן דעם רעכטפאַרטיקן מִשפּט פוּן גאָט,
כדי איר זאָלט געוואָכט ווערן צוּ זיין ָראוּי פאַר דעם מַלכות פוּן גאָט,
פאַר ווועלכן איר טוט אויך ליידן; 6 בִּכֵן, אויב עס איז רעכט ביי גאָט צוּ
פאַרגעלטן פיין צוּ די, וואָס פייניקן אייך, 7 אוּן אייך, וואָס זענט
געפּייניקט, מנוּחה מיט אוּנדז, ביי דער אַנטפּלעקונג פוּן דעם האַר
יֵשוּעַ פוּן הימל מיט די מַלאָכים פוּן זיין שטאַרקייט אין פלאַמיקן
פייער, 8 בּעת ער וועט פאַרגעלטן נקָמה צוּ די, וואָס קענען ניט גאָט,
אוּן צוּ די, וואָס געהאָרכן ניט די בשׂורה טובה פוּן אוּנדזער האַר
יֵשוּעַ. 9 זיי וועלן ליידן די שטראָף פוּן אייביקער פאַרדאַרבונג פוּן
פאַר דעם פָּנים פוּן דעם האַר אוּן פוּן דער הערלעכקייט פוּן זיין
מאַכט, 10 בּעת ער וועט קומען פאַרהערלעכט צוּ ווערן ביי זיינע
הייליקע, אוּן ווערן באַוואוּנדערט פוּן אַלע גלויביקע, ווָארִים אוּנדזער
עֵדות ביי אייך איז געוועזן באַגלויבט. 11 איבערדעם זענען מיר אויך
תָּמיד מִתפַּלֵל פאַר אייך,

אַז אונדזער גאָט זאָל אייך האַלטן צוּ זיין ווערט אין אייער באַרופונג,
און זאָל דערפילן מיט שטאַרקייט יעדן באַגער פון גוטסקייט אוּן
טואונג פון אֱמונה, 12 כדי דער נאָמען פון אונדזער האַר יֵשוּעַ זאָל זיין
אין אייך פאַרהערלעכט, אוּן איר אין אים, לויט דעם חֶסֶד פון אונדזער
גאָט אוּן דעם האַר יֵשוּעַ הַמָּשִׁיחַ.

ב אוּן מיר בעטן אייך, ברידער, אין שייכות מיט דעם קומען פון
אונדזער האַר יֵשוּעַ הַמָּשִׁיחַ, אוּן אונדזער איינאַמלונג צוּ אים, 2 אַז
אייער פאַרשטאַנד זאָל ניט פלוצים צעריר ווערן, אוּן אויך ניט
דערשראָקן ווערן, סיי דורך אַ גייסט, אָדער דורך אַ וואָרט, אָדער דורך
אַ בריוו, ווי ער וואָלט געווען פון אונדז, גלייך ווי דער טאָג פון דעם
האַר איז שוין געקומען.

3 לאָז קיינער אייך בשום־אוֹפן ניט פאַרפירן: וואָרים סע וועט ניט
געשען, סיידן סע וועט קודם קומען די אָפּפאַלונג, אוּן סע וועט
אַנטפלעקט ווערן דער מענטש פון זינד, דער זון פון פאַרדאַרבונג,
4 דער, וואָס ווידערשפעניקט אוּן דערהייבט זיך קעגן אַלץ, וואָס ווערט
אָנגערופן גאָט, אָדער וואָס ווערט געדינט, אַזוי, אַז ער זיצט אין דעם
היכל פון גאָט, אוּן גיט זיך אַרויס ווי אַ גאָט. 5 צי געדענקט איר ניט,
אַז בעת איך בין נאָך געווען מיט אייך, האָב איך אייך דאָס געזאָגט?
6 אוּן איר ווייסט אַצינד, וואָס עס טוט אים אויפהאַלטן, כדי ער זאָל
אַנטפלעקט ווערן אין זיין געהעריקער צייט. 7 וואָרים דער סוֹד פון
רשעות טוט שוין ווירקן; אָבער דער, וואָס טוט עס אַצינד אויפהאַלטן,
מוז צוּערשט אָפּגענומען ווערן פון דעם ווערג. 8 אוּן דעמאָלט ווערט
אָנטפלעקט ווערן דער רָשָׁע, ווענען דער האַר יֵשוּעַ ווערט טייטן מיט
דעם אָטעם פון זיין מויל, אוּן אים אומבּרענגען דורך דער דערשיינונג
פון זיין קומען. 9 וואָס זיין קומען איז לויט דער ווירקונג פון דעם שָׂטָן
מיט דער גאַנצער קראַפט אוּן צייכנס אוּן פאַלשע וואונדער, 10 אוּן מיט
דער גאַנצער אָפּנאַרעריי פון אומגערעכטיקייט פאַר די, וואָס ווערן
פאַרלוירן; מַחמת זיי האָבן ניט מקבל געווען די ליבע פון דעם אֱמת,
כדי זיי זאָלן געראַטעוועט ווערן. 11 אוּן צוליב דעם שיקט זיי גאָט אַ
ווירקונג פון טָעות, אַז זיי זאָלן גלויבן אַ ליגן; 12 כדי זיי זאָלן אַלע
געמִשפט ווערן, וואָס האָבן ניט געגלויבט דעם אֱמת, נייערט האָבן
געהאַט פאַרגניגן אין אומגערעכטיקייט.

13 מיר אָבער זענען מחויב תָּמיד צוּ דאַנקען גאָט פאַר אייך, ברידער
באַליבטע פון דעם האַר; וואָרים דערפאַר האָט אייך גאָט
אויסדערווויילט פון תחילת אָן צוּ דער ישועה, דורך הייליקייט פון
דעם גייסט אוּן אֱמונה פון דעם אֱמת; 14 צוליב וואָס ער האָט אייך
באַרופן דורך אונדזער בשורה טובה,

צוּ קריגן די הערלעכקייט פּון אונדזער האַר יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ. 15 בכֵּן, בריידער, שטייט פעסט, און האַלט זיך אין די טראַדיציעס, וואָס מע האָט אייך געלערנט, סיי דורך וואָרט, אָדער דורך בריוו פּון אונדז. 16 אוּן אונדזער האַר יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ אַליין, אוּן גאָט, אונדזער פאָטער, וואָס האָט אונדז ליבּ געהאַט אוּן אונדז געגעבן אייביקע טרייסט אוּן גוטן בטָחון דורך חֶסֶד, 17 זאָל טרייסטן אייערע הערצער אוּן זיי גרונטפעסטיקן אין יעדער מעשה טובה אוּן יעדעם גוטן וואָרט.

ג צום סוֹף, בריידער, זייט מתּפַּלֵל פאַר אונדז, אַז דאָס וואָרט פּון דעם האַר זאָל יאָגן אוּן פאַרהערלעכט ווערן, אַזוֹיווי עס איז אויך ביי אייך, 2 אוּן אַז מיר זאָלן ניצול ווערן פּון פאַרדאָרבענע אוּן בייזע מענטשן; וואָרים ניט אַלע האָבן אֱמוּנה. 3 אָבער דער האַר איז געטריי, וואָס וועט אייך שטאַרקן אוּן באַהיטן פּון דעם בייזן. 4 אוּן מיר זענען בטוּחַ אין דעם האַר בנוֹגע אייך, אַז איר טוט אין וועט אויך טאָן דאָס, וואָס מיר באַפעלן. 5 אוּן דער האַר זאָל פירן אייערע הערצער צוּ דער ליבּע פּון גאָט, אוּן צוּ דער סַבלָנות פּון מָשִׁיחַן.

6 אוּן מיר באַפעלן אייך, בריידער, אין דעם נאָמען פּון אונדזער האַר יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ, אַז איר זאָלט זיך אָפּשיידן פּון יעדן ברודער, וואָס פירט זיך אומאָרנטלעך, אוּן ניט לויט דער טראַדיציע, וואָס איר האָט מקַבּל געווען פּון אונדז. 7 וואָרים איר אַליין ווייסט, וויאַזוי איר דאַרפט אונדז נאָכטאָן; וואָרים מיר האָבן זיך ניט באַנומען אומאָרנטלעך צווישן אייך, 8 מיר האָבן אויך ניט געגעסן אומזיסט ברויט ביי עמיצן, נייערט אין מִ אוּן מאַטערניש האָבן מיר געאַרבעט טאָג אוּן נאַכט, כּדי מיר זאָלן קיינעם פּון אייך ניט זיין קיין לאַסט. 9 ניט מַחמת מיר האָבן ניט געהאַט קיין רשוּת, נייערט צוּ מאַכן זיך אַ בּיישפּיל פאַר אייך, כּדי איר זאָלט אונדז נאָכטאָן. 10 וואָרים אַפילו בעת מיר זענען געווען מיט אייך, האָבן מיר אייך אָט־דאָס באַפוילן: אויבּ עמיצער וויל ניט אַרבעטן, זאָל ער אויך ניט עסן. 11 וואָרים מיר הערן, אַז עטלעכע צווישן אייך פירן זיך אויף אומאָרנטלעך, אוּן טוען בּכלַל ניט אַרבעטן, נייערט זענען קאָכלעפל. 12 אוּן אַזעלכע באַפעלן מיר אוּן וואָרענען אין דעם האַר יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ, אַז זיי זאָלן אַרבעטן בּמנוּחה, אוּן עסן זייער אייגן ברויט. 13 איר אָבער, בריידער, וועלט ניט מיד צוּ טאָן גוטס.

14 אויבּ עמיצער טוט ניט געהאָרכן אונדזער וואָרט דורך דעם דאָזיקן בריוו, מאַרקירט

יענעם מענטשן, אוּן חַברט זיך ניט מיט אים, כּדי ער זאָל פאַרשעמט ווערן. 15 פאַרעכנט אים אָבער ניט פאַר קיין שׂונא, נייערט שטראָפט אים ווי אַ ברוּדער.

16 אוּן דער האַר פוּן שָׁלום אַליין זאָל איך תָּמיד געבן שָׁלום אויף אַלע וועגן. דער האַר זאָל זיין מיט אייך.

17 דער גרוּס פוּן מיר, פּאָולוּס, מיט מיין אייגענער האַנט, וואָס איז דער צייכן אין יעדן בריוו; אַזוי שרייב איך. 18 דער חֶסֶד פוּן אוּנדזער האַר יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ זאָל זיין מיט אייך אַלע.

דער ערשטער בריוו צו טימאָטעאוסן

א פּאָולוס, אַ שליח פון יֵשוּעַ הַמָּשִׁיחַ לויט דעם געבאָט פון גאָט,
אונדזער גואל, און פון יֵשוּעַ הַמָּשִׁיחַ, אונדזער האָפענונג, 2 צו
טימאָטעאוסן, מיין אֱמֶתדיק קינד אין דער אֱמונה: חֶסֶד, רַחמים, און
שָׁלום פון גאָט, דעם פאָטער, און פון יֵשוּעַ הַמָּשִׁיחַ, אונדזער האַר.
3 אַוויווי איך האָב דיך געבעטן צו בלייבן אין עפעזוס, בעת איך בין
געפאָרן קיין מאַקעדאָניע, כדי דו זאָלסט באַפעלן געוויסע מענטשן,
ניט צו לערנען קיין אַנדערע תורה, 4 און זיך ניט צו פאַרנעמען מיט
בָּבא־מַעשׂות און יִחוס־בריוו, וואָס האָבן קיין סוף ניט, און וואָס דינען
מער פאַר קַשיות, איידער פאַר דער אויפבויאונג אין גאָט דורך אֱמונה.
5 וואָרים דער תַּכלית פון דער מצווה איז ליבע פון אַ ריין האַרץ און אַ
גוט געוויסן און אַן אֱמונה אָן צביעות; 6 פון וואָס אייניקע האָבן זיך
דערווייַטערט און אָפּגעקערט צו נישטיקע דיבורים, 7 בעת זיי באַגערן
צו זיין מלַמדים פון דער תּורה, הַגַם זיי פאַרשטייען ניט וואָס זיי זאָגן,
אָדער וואָס זיי באַהויפּטן.
8 און מיר ווייסן, אַז די תּורה איז גוט, אויב איינער באַנוצט זי ריכטיק,
9 ווייל ער ווייסט, אַז דאָס געזעץ איז ניט געמאַכט געוואָרן פאַר דעם
צַדיק, נייערט פאַר די אומגערעכטע און ווידער־שפּעניקע, פאַר די
גאָטלאָזע און זינדיקע, פאַר די רשָׁעים און אומווערדיקע, פאַר פאָטער־
מערדערס און מוטער־מערדערס, פאַר רוצחים, 10 נואפים, פאַר
האָמאָסעקסואַליסטן, פאַר שקלאַפן־הענדלער, פאַר ליגנערס, פאַר
פאַלש־שווערערס, און אויב נאָך עפּסע אַנדערש, וואָס איז דער הֵיפוך
פון דער געזונטער לערנונג, 11 לויט דער בשׂורה טובה פון דעם כָּבוד
פון גאָט בָּרוּך הוּא, וואָס איז מיר אָנפאַרטרויט געוואָרן.

12 איך דאַנק אים, וואָס האָט מיר געהאָלפן, יֵשוּעַ הַמָּשִׁיחַ, אונדזער
האַר, דערפאַר וואָס ער האָט מיך געהאַלטן פאַר געטרייַ, אוּן האָט מיך
באַשטימט פאַר זיין דינונג, 13 הַגַּם איך בין פריער געווען אַ
לעסטערער, אוּן אַ פאַרפאָלגער, אוּן אַן עַזות־פָּנים. דאָך האָט ער זיך
דערבאַרעמט אויף מיר, מַחמת איך האָב עס געטאָן ניט
וויסנדיקערהייט אין אומגלויבן; 14 אוּן דער חֶסֶד פוּן אונדזער האַר
האָט זיך שטאַרק געמערט מיט אֱמוּנה אוּן ליבע, וואָס איז אין יֵשוּעַ
הַמָּשִׁיחַ. 15 אֱמֶת איז דאָס וואָרט, אוּן רָאוּי מע זאָל עס אָננעמען, אַז
יֵשוּעַ הַמָּשִׁיחַ איז געקומען אין דער וועלט אַריין מַציל צו זיין זינדיקע,
פוּן וועלכע איך בין דער גרעסטער. 16 דאָך צוליב דעם איז מיר
אַרויסגעוויזן געוואָרן רַחמים, כדי אין מיר זאָל יֵשוּעַ הַמָּשִׁיחַ קודם
אַרויסווייַזן זיין גאַנצע געדולדיקייט, פאַר אַ בייַשפּיל פאַר די, וואָס
וועלן שפּעטער גלויבן אין אים צום אייביקן לעבן. 17 אוּן דעם אייביקן
מֶלֶך, דעם אומשטאַרבלעכן, אומזיכטבאַרן, דעם איינציקן גאָט, זאָל
זיין כָּבוד אוּן הערלעכקייט לעוֹלמֵי עולמים. אָמֵן.
18 דאָס דאָזיקע געבאָט גיב איך איבער דיר, מיין זון טימאָטעאוס,
לויט די נבואות, וואָס גייען אויף דיר, כדי דורך זיי זאָלסטו קעמפן
דעם גוטן קאַמף, 19 צוּ האַלטן די אֱמוּנה אין אַ גוט געוויסן, וואָס
אייניקע האָבן פאַרשטויסן פוּן זיך אוּן געליטן שיפבראָך בנוֹגֵע דער
אֱמוּנה; 20 צוּ זיי געהערט הימענאוס אוּן אַלֶקסַנדֶר, וועמען איך האָב
איבערגעענטפערט דעם שָׂטָן, כדי זיי זאָלן לֶערנען ניט צו לעסטערן.
ב איך ראָט דעריבער קוֹדם־כָּל, אַז תְּפִילות, תַּחנונים, בַּקָשות, אוּן
דאַנקלויבּ, זאָלן געטאָן ווערן פאַר אַלע מענטשן, 2 פאַר מַלָכים אוּן
אַלע, וואָס זענען דערהויבן, כדי מיר זאָלן קענען פירן אַ רוּאיק אוּן
שטיל לעבן אין יעדער פרומקייט אוּן ערלעכקייט. 3 דאָס איז גוט אוּן
אָנגענומען פאַר גאָט, אונדזער גוֹאֵל, 4 וואָס וויל, אַז אַלע מענטשן
זאָלן געראַטעוועט ווערן אוּן קומען צוּ דער דערקענטעניש פוּנעם
אֱמת. 5 וואָרים פאַראַן איז איין גאָט, אוּן איין מֶליץ צווישן גאָט אוּן
מענטשן, דער מענטש יֵשוּעַ הַמָּשִׁיחַ, 6 וואָס האָט געגעבן זיין נֶפֶש
פאַר אַן אויסלייזונג פאַר אַלע; אַן עֵדות אין זיין רעכטער צייט.
7 צוליב דעם בין איך באַשטימט געוואָרן פאַר אַן מבשר

אוּן אַ שלִיח (איך זאָג דעם אֱמת, אוּן ניט קיין שֶקר), אַ מלַמֵד פוּן די גויִים אין אֱמוּנה אוּן אֱמת.
8 דעריבער וויל איך, אַז די מענער זאָלן מִתפַּלֵל זיין אין יעדן אָרט, אוּן זאָלן אויפהייבן הייליקע הענט, אָן צאָרן אוּן מַחלוֹקות. 9 אויך דעם זעלבן אוֹפן זאָלן וויִיבער זיך פּוּצן אין באַשיידענער קלַיידוּנג, מיט שעמעוודיקייט אוּן צנִיעות, ניט מיט קיין געפלאָכטענע האָר, אָדער גאָלד, אָדער פּערל, אָדער טייערע מַלבּושים, 10 נייערט מיט מַעשִׂים־טוֹבים, ווי סע פאַסט פאַר וויִיבער, וואָס פירן זיך אויף פרוּם. 11 זאָל אַ פרוי לערנען שטילערהייט מיט דער גאַנצער הַכנָעה. 12 איך גיב אָבער ניט קיין רשוּת אַ פרוי, זי זאָל לערנען, אויך ניט צוּ הערשן איבער דעם מאַן, נייערט צוּ זיין שטיל. 13 וואָרים אָדָם איז קוֹדם באַשאַפן געוואָרן, דערנאָך חַוָה. 14 אוּן אָדָם האָט זיך ניט גענאָזט פאַרפירן, נייערט דאָס וויִיב איז פאַרפירט געוואָרן, אוּן האָט עוֹבר געווען. 15 זי ווועט אָבער נִיצול ווערן דוּרך געבערן קינדער, אויב זיי וועלן בלייבן אין אֱמוּנה אוּן ליבע אוּן הייליקייט מיט צנִיעות.
ג אֱמת איז דאָס וואָרט: אויב איינער באַגערט דאָס אַמט פוּן אַ מַשגיחַ, באַגערט ער אַ גוטע זאַך. 2 דער משגיח מוּז דעריבער זיין אָן אַ פעלער, דער מאַן פוּן איין וויִיב, ניכטער, געלאַסן, אַן עָנָוו, אַ מַכניס־אוֹרַח, פעאיק צוּ לערנען. 3 ניט קיין שִיכּור, ניט קיין שלעגער, נייערט איידל, ניט קריגעריש, ניט קיין ליבהאָבער פוּן געלט; 4 איינער, וואָס פירט גוט זיין אייגן הויז, וואָס האַלט זיינע קינדער געהאָרכזאַם מיר דער גאַנצער ערלעכקייט; 5 וואָרים אויב איינער פאַרשטייט ניט ווי צוּ פירן זיין אייגן הויז, וויאַזוי קאָן ער זאָרגן פאַר דער עֵדה פוּן גאָט? 6 ניט קיין נייער תַּלמיד, טאָמער וועט ער זיך אויפבלאָזן, אוּן וועט אַריינפאַלן אין דעם משפּט פוּן דעם שָטָן. 7 נאָך מער, ער מוּז האָבן אַ גוטן שֵם ביי די, וואָס זענען אין דרויסן, כּדי ער זאָל ניט אַריינפאַלן אין קיין חַרפּה אוּן אין דער נעץ פוּן דעם שָטָן.
8 אויך דעם זעלבן אוֹפן דאַרפן געהילפן זיין ערנצט, ניט קיין כּזב־ושקר, ניט איבערגעגעבן צוּ קיין סַך וויין, ניט זשעדנע נאָך מיאוסן געווינס; 9 וואָס האַלטן דעם סוֹד פוּן דער אֱמוּנה אין אַ ריינעם געוויסן. 10 אוּן אויך די דאָזיקע זאָלן קוֹדם אוֹיסגעפרוּאווט ווערן; דערנאָך זאָלן זיי דינען ווי געהילפן, אויב זיי זענען אָן אַ פעלער. 11 אויך דעם זעלבן

אוֹפן דאַרפן די ווייבער זיין ערנצט, ניט קיין רכילות־טרייַבערינס, ניכטער, געטריי אין אַלצדינג. 12 געהילפן זאָלן זיין מענער פון איין פרוי, און פירן גוט זייערע קינדער און זייערע אייגענע הייזער. 13 וואָרים די, וואָס האָבן גוט געדינט ווי געהילפן, געווינען פאַר זיך אַ גוטע שטעלונג, און גרויס מוטיקייט אין דער אֱמונה, וואָס איז אין ישוּעַ הַמָּשִׁיחַ.

14 די דאָזיקע זאַכן שרייב איך דיר, ווייל איך האָף צו קומען צו דיר בקָרוֹב, 15 און אויב איך וועל מיך פאַרזאַמען, זאָלסטו וויסן, וויאַזוי מע זאָל זיך באַנעמען אין דעם הויז פון גאָט, וואָס איז די עדה פון דעם לעבעדיקן גאָט, דער זייַל אוּן יסוֹד פון דעם אֱמת. 16 בלִי־סָפֵק, גרויס איז דער סוֹד פון דער פרומקייט:

ער איז אַנטפלעקט געוואָרן אין דעם פלייש,
געערכטפאַרטיקט אין דעם גייסט,
באַוויזן צו מַלאָכים,
געדרשענט געוואָרן צווישן די גויים,
געגלויבט אין דער וועלט,
אַרויפגענומען געוואָרן אין הערלעכקייט.

ד דער גייסט אָבער זאָגט בפֵּירוש, אַז אין די לעצטע צייטן וועלן עטלעכע אַוועקפאַלן פון דער אֱמונה, אוּן וועלן שענקען אויפמערקזאַמקייט צו פאַרפירערישע גייסטער אוּן לערנונגען פון שֵׁדים, 2 דורך דער חֲנֵיפה פון מענטשן, וואָס רעדן ליגנס, אויסגעברענט אין זייער אייגן געוויסן וויִ מיט אַ הייס אייזן; 3 זיי אַסָּרן חַתונה צו האָבן אוּן באַפעלן זיך צוריקצוהאַלטן פון שפייזן, וואָס גאָט האָט באַשאַפן, זיי זאָלן אָנגענומען ווערן מיט דאַנק פון די, וואָס גלויבן אוּן פאַרשטייען דעם אֱמת. 4 וואָרים יעדע באַשעפעניש פון גאָט איז גוט, אוּן קיין זאַך דאַרף ניט פאַרוואָרפן ווערן, אויב סע ווערן אָנגענומען מיט דאַנק; 5 וואָרים סע ווערט געהיילִיקט דורך דעם וואָרט פון גאָט אוּן תְּפִילה.

6 אויב דו ווועסט דאָס פירלייגן פאַר די ברידער, וועסטו זיין אַ גוטער דינער פון ישוּעַ הַמָּשִׁיחַ, געזונט אין די ווערטער פון דער אֱמונה אוּן פון דער גוטער לערנונג וואָס דו ביסט נאכגעפאָלגט. 7 אָבער פאַרמייד אומווערדיקע מיטאָסן אוּן בָּבא־מַעשׂות. אוּן איב דיך אין פרומקייט; 8 וואָרים קערפערלעכע אויסבילדונג איז פון קליינעם נוצן; פרומקייט אָבער איז נוצלעך פאַר אַלצדינג, ווייל זי האָט די חַבטָחה פון דעם איצטיקן לעבן, אוּן פונדעם, וואָס וועט קומען. 9 אֱמת איז דאָס וואָרט, אוּן ווערט איז עס מע זאָל עס מקַבל זיין. 10 וואָרים צולִיב דעם מיעַן מיר זיך אוּן קעמפן, מַחמת מיר האָבן געזעצט אונדזער האָפענונג אויף דעם לעבעדיקן גאָט, וואָס איז דער גוֹאֵל פון אַלע מענטשן, בפרַט

פּוּן דִי, וואָס גלויבן.
11 דִי דאָזיקע זאַכן באַפעל אוּן לערן. 12 זאָל קיינער ניט פאַראַכטן דיין
יוגנטלעכקייט, נייערט זיי אַ בײַשפּיל פאַר דִי, וואָס גלויבן, אין וואָרט,
אין לעבנסשטייגער, אין ליבע, אין אֱמוּנה, אין לויטערקייט. 13 ביז איך
קום, גיב אַכטוּנג אויף לייענען, אויף מוסר, אויף לערנען. 14 האַלט ניט
גרינג דִי מַתָּנה, וואָס איז אין דיר, אוּן וואָס איז דיר געגעבן געוואָרן
דורך נבואה אוּן מיט דער סמִיכה דורך דִי זקֵנים. 15 זאָרג דיך פאַר דִי
דאָזיקע זאַכן, אוּן גיב דיך אין גאַנצן איבער צוּ זיי, כדי דיין
אַנטוויקלוּנג זאָל פּוּן אַלעמען געזען ווערן. 16 גיב אַכטוּנג אויף דיר אוּן
אויף דער לערנוּנג; פאַרבליַב אין דִי דאָזיקע זאַכן, וואָרים אין טאָן
דאָס, ועסטוּ מַציל זיין סיי דיך, אוּן סיי דִי, וואָס הערן דיך.
ה זאָלסט דיך ניט בייזערן אויף אַ זָקן, נייערט זיי אים מַזהיר ווי אַ
פאָטער; דִי יינגערע מענטשן ווי ברידער, 2 דִי עלטערע ויבבער ווי
מוטערס, דִי יינגערע ווי שוועסטער, מיט דער גאַנצער לויטערקייט.
3 גיב אָפּ כָּבוד צוּ אַלמָנות, וואָס זענען באָמת אַלמָנות. 4 אויב אָבער אַן
אַלמָנה האָט קינדער, אָדער אייניקלעך, זאָלן זיי רֵאשית לערנען
אַרויסצוּוואויַזן פרוּמקייט לגַבי זייער אייגענער מִשפָּחה, אוּן צוּ
פאַרגעלטן זייערע עלטערן; וואָרים דאָס איז אָנגענוּמען פאַר גאָט.
5 אוּן דִי, וואָס איז אַן אֱמֶתע אַלמָנה, אוּן איז איינזאַם, האָט געזעצט
איר האָפענוּנג אויף גאָט, אוּן האַלט אין איין בעטן אוּן תִּפילה טאָן
טאָג אוּן נאַכט. 6 דִי אָבער, וואָס גיט זיך איבער צוּ תַּענוּגים, איז
לעבעדיק טויט. 7 אוּן דאָס זאָלסטוּ באַפעלן, כדי זיי זאָלן זיין אָן אַ
פעלער. 8 אויב אָבער עמיצער זאָרגט ניט פאַר זיינע קרוֹבים, אוּן בפֵּרַט
פאַר זיין אייגן הויזגעזינד, האָט ער פאַרלייקנט די אֱמוּנה, אוּן איז
ערגער ווי אַן אוּמגלויביקער.
9 אַן אַלמָנה זאָל מען פאַרצייכענען יענע, וואָס איז ניט ווינציקער פּוּן
זעכציק יאָר אַלט, אוּן וואָס איז געווען דאָס וויַיב פּוּן איין מאַן,
10 וואָס האָט אַ שֵׁם פאַר מַעשִׂים־טוֹבים, וואָס האָט מגַדל געווען
קינדער, האָט אויפגענוּמען אוֹרחים, האָט געוואַשן די פיס פּוּן די
הייליקע, האָט געהאָלפן די געליטענע, אוּן האָט זיך עוֹסק געווען אין
מַעשִׂים־טוֹבים. 11 יינגערע אַלמָנות אָבער זאָלסטוּ אָפּזאָגן; וואָרים בעת
זיי ווערן פאַרשייַט קעגן

מָשִׁיחַן, באַגערן זיי חַתּוּנה צוּ האָבּן, 12 אוּן ווערן פאַרמִשפּט, מַחמת
זיי האָבּן פאַרוואָרפן זייער ערשטע הִתחייַבות. 13 דערבּיי לערנען זיי זיך
אויך צוּ זיין פויל, בּעת זיי גייען אַרוּם פוּן הויז צוּ הויז; אוּן ניט נאָר
פויל, נייערט אויך פּלאַפּלערינס אוּן קאָכלעפל, אוּן רעדן וואָס מע
טאָר ניט. 14 איך וויל דעריבּער, אַז די ייִנגערע אַלמָנות זאָלן חַתּוּנה
האָבּן, האָבּן קינדער, פירן די באַלעבּאַטישקייט, אוּן ניט געבּן קיין
געלעגנהייט דעם שׂוֹנא אויף צוּ לעסטערן; 15 וואָרים עטלעכע האָבּן
שוין לאַנג אָפּגעקערט נאָך דעם שָׂטן. 16 אויבּ אַן אִשה, וואָס
גלויבּט,האָט אַלמָנות, זאָל זי זיי שטיצן, אוּן זאָל די קהִילה ניט ווערן
באַשווערט, כּדי זי זאָל קאָנען שטיצן די וואָס זענען באֶמת אַלמָנות.
17 די זקֵנים, וואָס פירן גוּט, זאָלן געהאַלטן ווערן פאַר רָאוּי פוּן
טאָפּלטן כָּבוד, בִּפרַט יענע, וואָס מיִען זיך אין דעם וואָרט פוּן גאָט אוּן
אין לערנוּנג. 18 וואָרים דער פָּסוק זאָגט:
זאָלסט ניט פאַרבּינדן אַן אָקס דאָס מויל, בּעת ער דרעשט.[1]
אוּן: דער אַרבּעטער איז ווערט זיין לוין. 19 נעם ניט אָן קיין
באַשוּלדיקוּנג קעגן אַן עלטסטן, סיידן לויט צוויי, אָדער דריי עֵדות.
20 די, וואָס זינדיקן, שטראָף עפנטלעך, כּדי די איבּעריקע זאָלן אויך
מוֹרא האָבּן. 21 איך באַפעל דיר פאַר גאָט אוּן יֵשוּעַ הַמָשִׁיחַ אוּן די
אויסדערוויילטע מַלאָכים, אַז דוּ זאָלסט אָפּהיטן די דאָזיקע זאַכן אָן
פאָראוּרטייל, אוּן גאָרניט טאָן דוּרך פּאַרטייֵלעכקייט. 22 גיבּ קיינעם ניט
אייליק די סמִכַת־ידים, אוּן האָבּ אויך ניט קיין חֵלֶק אין אַנדערע
מענטשנס זינד; האַלט דיך ריין. 23 טרינק ניט מער קיין וואַסער,
נייערט נוּץ אַבּיסל וויין פוּן דיין מאָגן־וועגן אוּן דיינע אָפטע
שלאַפקייטן.
24 די זינד פוּן עטלעכע מענטשן זענען קלאָר אַנטפּלעקט, אוּן גייען
פאָרויס צוּם מִשפּט, אָבּער עטלעכע מענטשן פאָלגן זיי נאָך. 25 אַזוי
אויך זענען די מַעשׂים־טוֹבים קלאָר אַנטפּלעקט, אוּן אַזוינע, וואָס
זענען אַנדערש, קענען ניט פאַרבּאָרגן ווערן.
ו אַלע, וואָס זענען קנעכט אוּנטער דעם יאָך, זאָלן האַלטן זייערע
אייגענע האַרן פאַר רָאוּי פוּן יעדן כָּבוד, כּדי דער נאָמען פוּן גאָט אוּן
די לערנוּנג זאָלן ניט געלעסטערט ווערן.

[1] דברים כה, 4.

2 אוֹן די, וואָס האָבן האַרן מאַמינים, זאָלן זיי ניט פאַראַכטן, מחמת זיי זענען ברידער, נייערט לאָזן זיי דינען זיי נאָך בעסער, מחמת די, וואָס נעמען טייל פּוּן דעם געווינסן, זענען גלויביק אוֹן באַליבט. דאָס דאָזיקע זאָלסטוּ לערנען אוֹן רעטן.
3 אויב עמיצער טוט לערנען אַן אַנדערע לערנונג, אוֹן איז ניט מסכּים צוּ די געזונטע רייד פּוּן אוּנדזער האַר יֵשוּעַ המָשיחַ, אוֹן צוּ דער לערנונג, וואָס איז לויט דער פרוּמקייט, 4 איז ער אויפגעבלאָזן אוֹן וויסט גאָרניט, נייערט מאַכט זיך נאַריש מיט שׂאלות אוֹן סיכסוכים פּוּן רייד, פּוּן וועלכע סע קוּמען אַרויס קנאה, מחלוֹקות, לעסטערונגען, בייזע חשדים, 5 וויכוּחים פּוּן מענטשן, וואָס זענען פאַרדאָרבן אין פאַרשטאַנד אוֹן באַרויבט פּוּן דעם אֱמת, וואָס מיינען, אַז פרוּמקייט איז אַ מיטל פאַר געווינסן. 6 פרוּמקייט מיט צופרידנקייט איז טאַקע אַ גרויס געווינסן; 7 וואָרים מיר האָבן גאָרניט אַריינגעבראַכט אין דער וועלט, אוֹן מיר קענען אויך גאָרניט אַרויסטראָגן; 8 האָבן מיר אָבער שפּייז אוֹן אַ צודעק, דאַרפן מיר זיין מיט דעם צופרידן. 9 די אָבער, וואָס זענען געניגט צוּ זיין רייך, פאַלן אַריין אין אַ נסיוֹן אוֹן אין אַ נעץ אוֹן אין אַ סך נאַרישע אוֹן שעדלעכע תּאוות, אַזעלכע, וואָס דערטרינקען מענטשן אין צעשטערונג אוֹן פאַרדאַרבענישׂ. 10 וואָרים די ליבּע צוּ געלט איז דער שׂוֹרש פּוּן אַלע מינים שלעכטס, אוֹן יאָגנדיק זיך דערנאָך, זענען עטלעכע אַראָפּגעפירט געוואָרן פּוּן דער אֱמוּנה, אוֹן האָבן זיך דוּרכגעשטאָכן מיט אַ סך ווייטיקן.
11 דוּ אָבער, אָ מענטש פּוּן גאָט, אַנטרין פּוּן די דאָזיקע זאַכן; אוֹן גיי נאָך רעכטפאַרטיקייט, פרוּמקייט, אֱמוּנה, ליבּע, סבלנוּת, ענוה. 12 קעמף דעם גוטן קאַמף פּוּן דער אֱמוּנה, כאַפּ דיך אָן אין דעם אייביקן לעבן, צוּ וועלכן דוּ ביסט באַרופן געוואָרן, אוֹן האָסט אָפּגעלייגט אַ גוט עדות פאַר אַ סך עדות. 13 איך באַפעל דיר פאַר גאָט, וואָס גיט לעבן צוּ אַלצדינג, אוֹן פאַר יֵשוּעַ המָשיחַ, וואָס האָט פאַר פּאָנטיוּס פּילאַטוּס אָפּגעלייגט אַ גוט עדות, 14 אַז דוּ זאָלסט אָפּהיטן די מצוָה, אָן אַ פלעק, אוֹן אָן אַ פעלער, ביז דער דערשיינונג פּוּן אוּנדזער האַר יֵשוּעַ המָשיחַ, 15 וואָס וועט באַווייזן אין זיין אייגענער צייט וועט ס׳איז דער געבענטשטער אוֹן אייניציקער געוואלטיקער, דער מֶלך המלָכים, אוֹן אַדוֹן האַדוֹנים, 16 וואָס נאָר ער אַליין האָט אוּמשטאַרבלעכקייט,

אוּן וואוינט אין ליכט, וואָס קיינער קאָן דערצוּ ניט צוקומען, וועמען קיין מענטש האָט ניט געזעהן אוּן קאָן ניט זען; אים געהערט דער כָּבוד אוּן די גבוּרה לעוֹלָם וָאֶד. אָמֵן.

17 די רייכע פוּן דער היינטיקער וועלט זאָלסטוּ באַפעלן, אַז זיי זאָלן ניט זיין גַדלָנים, אוּן אויך ניט שטעלן זייער האָפענונג אויף דער אומזיכערקייט פוּן עַשירות, נייערט אויף גאָט, וואָס גיט אונדז אַלץ דַי־והוֹתר צוּם געניסן; 18 אַז זיי זאָלן טאָן גוּטס, אוּן זיין רייך אין מַעשים־טוֹבים, גרייט מַנדב צוּ זיין אוּן מיטצוּהעלפן, 19 אוּן זיך אָנזאַמלען אַז גוּטן יסוֹד לעָתיד לָבוֹא, כדי זיי זאָלן זיך דערלאנגען דאָס אֶמתדיקן לעבן.

20 אָ טימאָטעאוס, היט אָפּ דאָס, וואָס איז דיר איבערגעענטפערט געוואָרן, אוּן ווייַך אויס אומוועדיקע פּלאַפּלעריַען אוּן סיכסוכים פוּן דעם, וואָס וועט בּדֶרֶך טָעות אָנגערופן חָכמה, 21 וואָס עטלעכע, וואָס גיבן זיך אָפּ מיט דעם, האָבן געמאַכט אַ טָעות בנוֹגֵע דער אֱמונה.

דער חֶסֶד זאָל זיין מיט אייך.

דער צווייטער בריוו צו טימאָטעאוסן

א פּאָולוס אַ שליח פון יֵשוּעַ הַמָּשִׁיחַ, דורך דעם רָצון פון גאָט, לויט
דער הַבטָחה פון דעם לעבן, וואָס איז אין יֵשוּעַ הַמָּשִׁיחַ, 2 צו
טימאָטעאוסן, מיין געליבטן זון: חֶסֶד, רַחמים, שָׁלום פון גאָט, דעם
פאָטער, און יֵשוּעַ הַמָּשִׁיחַ, אונדזער האַר.
3 איך דאַנק גאָט, וועמען איך דין פון מיינע אָבות אָן אין אַ ריין
געוויסן, ווי אָן אויפהער געדענק איך דיך אין מיינע תּפילות. טאָג און
נאַכט 4 בענק איך דיך צו זען, בעת איך דערמאָן מיך אין דיינע טרערן,
כּדי איך זאָל ווערן פול מיט שִׂמחה. 5 בעת איך דערמאָן מיך אין דיין
אויפריכטיקער אֱמונה, וואָס האָט פריער געוואוינט אין דיין באָבע
לוֹאיס און אין דיין מאַמע עוניקע, און איך בין זיכער, אויך אין דיר.
6 צוליב דעם דערמאָן איך דיך, אַז דו זאָלסט דערוועקן די מַתָּנה פון
גאָט, וואָס איז אין דיר דורך דער סמיכה פון מיינע הענט. 7 וואָרים
גאָט האָט אונדז ניט געגעבן קיין גייסט פון פַּחד, נייערט פון גבורה
און ליבע און שליטה איבער זיך אליין.
8 דעריבער שעם דיך ניט פונוועגן דעם עֵדות פון אונדזער האַר, אויך
ניט מיט מיר, זיין געפאַנגענעם; נייערט לייד שוועריקייט פאַר דער
בשׂורה טובה לויט דער גבורה פון גאָט, 9 וואָס האָט אונדז מַציל
געווען, און האָט אונדז באַרופן מיט אַ הייליקער באַרופונג, ניט לויט
אונדזערע מַעשׂים נאָך, נייערט לויט זיין אייגענער דֵעה און חֶסֶד, וואָס
איז אונדז געגעבן געוואָרן אין יֵשוּעַ הַמָּשִׁיחַ מִקֶּדֶם מִימֵי עוֹלָם,[1] 10 און
איז איצט אַנטפלעקט געוואָרן דורך דער דערשיינונג פון אונדזער גוֹאֵל
יֵשוּעַ הַמָּשִׁיחַ, וואָס האָט אָפּגעשאַפט דעם טויט, און האָט געבראַכט

[1] מִיכָה ה, 2.

לעבן אוּן אומשטאַרבלעכקייט צוּם ליכט דורך דער בשׂורה טובֿה,
11 וואָס צוּ איר בין איך באַשטימט געוואָרן פאַר אַ מבשׂר אוּן אַ שליח
אוּן אַ מלמד. 12 צולִיבּ דעם לייד איך אויך די דאָזיקע זאַכן; דאָך איך
שעם מיך ניט. וואָרים איך קען אים, וועמען איך האָבּ געגלויבּט, אוּן
איך בין זיכער, אַז ער איז בּיכולת אָפּצוהיטן דעם פָּקָדוֹן, וואָס איך
האָבּ אים איבערגעגעבּן פאַר יענעם טאָג. 13 האַלט דעם בּיישפּיל
פוּן געזוּנטע רייד, וואָס דוּ האָסט פוּן מיר געהערט, אין אֱמוּנה אוּן
ליבּע, וואָס איז אין ישׁוּע המשׁיחַ. 14 זאָלסט אָפּהיטן דעם פָּקָדוֹן, וואָס
איז דיר איבערגעגעבּן געוואָרן, דורך דעם רוּחַ־הַקוֹדֶשׁ, וואָס
וואוינט אין אוּנדז.
15 דאָס ווייסטוּ, אַז אַלע, וואָס זענען אין אַזיע, האָבּן זיך אָפּגעקערט
פוּן מיר; צוּ זיי געהערן פיגעלוֹס אוּן הערמאָגענעס. 16 דער האַר זאָל
זיך דערבּאַרעמען אויף דעם הויז פוּן אָנעסיפֿאָרוֹס, וואָרים ער האָט
מיך אָפט דערקוויקט, אוּן האָט זיך ניט גענשעמט מיט מיינע קייטן,
17 נייערט בּעת ער איז געקוֹמען קיין רוים, האָט ער מיך פלייסיק
געזוּכט, אוּן האָט מיך געפוּנען, – 18 דער האַר זאָל אים געבּן צוּ
געפינען רַחמים בּיי גאָט אין יענעם טאָג, – אוּן אין וויפל זאַכן ער
האָט מיר געדינט אין עפעזוּס, ווייסטוּ זייער גוּט.
ב בּכֵן, דוּ מיין זון, ווער געשטאַרקט דורך דעם חֶסֶד, וואָס איז אין
ישׁוּע המשׁיחַ. 2 אוּן די זאַכן, וואָס דוּ האָסט געהערט פוּן מיר צווישן
עֵדות אַ סַך, ענטפער איבּער צוּ געטרייע מענטשן, וואָס וועלן זיין
בּיכולת אויך אַנדערע צוּ לערנען. 3 דערטראָג שוועריקייט מיט מיר, ווי
אַ גוטער זעלנער פוּן ישׁוּע המשׁיחַ. 4 קיין שוּם זעלנער אויף דינסט
פאַרפלאָנטערט זיך ניט אין די עַסָקים פוּן דעם לעבן, פּדי ער זאָל
וואוילגעפעלן וועלן דעם, וואָס האָט אים פאַרשריבּן פאַר אַ זעלנער.
5 אוּן אויבּ עמיצער קעמפט אויך ווי אַן אטלעט, וועלט ער ניט
געקרוֹינט, סיידן ער האָט געקעמפט לויט דעם דין. 6 דער אַקערער,
וואָס טוט זיך מיען, דאַרף זיין דער ערשטער צוּ גענישן פוּן די פֵּירות.
7 פאַרשטיי וואָס איך זאָג; וואָרים דער האַר וועט דיר געבּן
פאַרשטענדעניש אין אַלצדינג.
8 געדענק ישׁוּע המשׁיחַ, וואָס איז אויפגעשטאַנען תּחִית־הַמֵתים, פוּן
דעם זאָמען פוּן דָוִדן, לויט מיין בשׂורה טובֿה, 9 וואָס צוּליבּ איר
לייד איך צָרות ביז קייטן, ווי אַ פאַרברעכער; אָבּער דאָס וואָרט
פוּן גאָט איז ניט געבּונדן. 10 דעריבּער דערטראָג איך אַלצדינג פוּנווען
די אויסדערוויילטע, פּדי אויך זיי זאָלן דערגרייכן די ישׁועה, וואָס איז
אין ישׁוּע

הַמָּשִׁיחַ, מיט אייביקער הערלעכקייט. 11 אֶמת איז דאָס וואָרט: אויב מיר זענען געשטאָרבן מיט אים, וועלן מיר אויך לעבן מיט אים. 12 אויב מיר דערטראָגן, וועלן מיר אויך הערשן מיט אים; אויב מיר וועלן אים פאַרלייקענען, וועט ער אויך אונדז פאַרלייקענען; 13 אויב מיר זענען ניט געטרייַ, פאַרבלייבט ער דאָך געטרייַ; וואָרים ער קען זיך אַליין ניט פאַרלייקענען.

14 דערמאָן זיי וועגן די דאָזיקע זאַכן, אוּן באַפעל זיי פאַר גאָט, אַז זיי זאָלן זיך ניט צאַנקען איבער רייד, וואָס נוצן אויף גאָרניט, נאָר פאַרדאַרבן די, וואָס הערן. 15 באַמי דיך צוּ שטעלן זיך פאַר גאָט, ווי אַן אויסגעפרוּאווטער אַרבעטער, וואָס דאַרף זיך ניט שעמען, אוּן וואָס באַגייט זיך רעכט מיט דעם וואָרט פוּן אֱמת. 16 וויַך אָבער אויס אומווערדיקע פלאַפלעריַען; וואָרים זיי פאַרמערן ווייטער דאָס רשעות, 17 אוּן זייער וואָרט וועט עסן, ווי סע טוט אַ קאַלטער־בראַנד. צוּ זיי געהערט הימענאַוס אוּן פילעטוס, 18 וואָס האָבן אָפגעקערט פוּן דעם אֱמת, ווייל זיי זאָגן, אַז תּחִיַת־הַמֵּתים איז שוין געווען, אוּן צעשטערן די אֱמונה פוּן עטלעכע. 19 דאָך דער שטאַרקער יסוֹד פוּן גאָט באַשטייט, אוּן האָט דעם דאָזיקן חוֹתם: גאָט קען די, וואָס געהערן אים; אוּן: זאָל יעדער איינער, וואָס רופט אָן דעם שֵׁם־הַמפוֹרָשׁ, אָפקערן פוּן אומרעכט.

20 אין אַ גרויס הויז זענען פאַראַן ניט נאָר כֵּלים פוּן גאָלד אוּן פוּן זילבער, נייערט אויך פוּן האָלץ אוּן פוּן עָרד; אוּן טייל צוּם כָּבוד, אוּן טייל צוּם אומכָּבוד. 21 דעריבער, אויב עמיצער לייַטערט זיך פוּן די דאָזיקע, וועט ער זיין אַ כֵּלי צוּם כָּבוד, געהייליקט, פּאַסיק פאַר דעם האַרס נוּצן, אָנגעבריַט צוּ אלערליי מעשים טובים. 22 אַנטרין אָבער פוּן יוּגנט־תַּאוות, אוּן יאָג נאָך רעכטפאַרטיקייט, אֱמונה, ליבע, שָׁלום מיט די, וואָס רופן אָן דעם האַר פוּן אַ ריין האַרץ. 23 וויַך אָבער אויס נאַרישע אוּן אומוויסנדיקע קַשיות, ווייל דוּ ווייסט, אַז זיי ברענגען מחלוקת. 24 אוּן דעם האַרס קנעכט דאַרף זיך ניט קריגן, נייערט זיין פריַנטלעך צוּ אַלעמען, פּעאיק צוּ לערנען, געדולדיק, 25 אוּן אין ענִיוות אויסבעסערן די ווידערשפּעניקע. אֶפשר וועט גאָט באַווילקן, אַז זיי זאָלן

חַרְטה קריגן, אוּן דערקענען דעם אֱמת, 26 אוּן זיי וועלן אַנטרינען פוּן דער נעץ פוּן דעם שָׂטָן, נאָכדעם ווי זיי זענען דורך אים געפֿאַנגען געוואָרן פֿאַר זייַן רָצון.

ג אוּן דאָס זאָלסטוּ וויסן, אַז אין די לעצטע טעג וועלן קומען שווערע צייטן. 2 וואָרים מענטשן וועלן זייַן ליבהאָבערס פוּן זיך אַליין, ליבהאָבערס פוּן געלט, באַרימערס, בַּעלי־גאַווה, לעסטערערס, ווידערשפּעניק קעגן עלטערן, אומדאַנקבאַר, אומהיילִיק, 3 אוממענטשלעך, אומפֿאַרגעבלעך, רכילות־טרייַבער, זוֹלִלים, אַכזָריוֹתדיק, שׂונאים פוּן גוטס, 4 מוֹסרים, עַקשָׁנים, אויפגעבלאָזן, ליבהאָבערס פוּן תַּענוג מער ווי ליבהאָבערס פוּן גאָט, 5 וואָס האָבן אַן אוֹיסזען פוּן פרומקייט, בעת זיי פאַרלייקענען די קראַפט פוּן איר. אויך פוּן די דאָזיקע קער דיך אָפּ. 6 וואָרים צוּ די דאָזיקע געהערן די, וואָס פּויזען אַריין אין הייזער, אוּן נעמען געפֿאַנגען נאַרישע ווייבער, באַלאָדן מיט זינד, פאַרפירט פוּן אַלערלייַ תַּאוות, 7 וואָס תָּמיד לערנען זיי, אוּן קענען קיינמאָל ניט קומען צוּם ווויסן פוּן דעם אֱמת. 8 אוּן פּונקט ווי יַנֵּיס אוּן יַמבְּרֵיס האָבן זיך קעגנגעשטעלט מֹשהן, אַזוי טוען זיי זיך אויך קעגנשטעלן דעם אֱמת; מענטשן, וואָס זענען פאַרדאָרבן אין פאַרשטאַנד, אוּן פאַרוואָרפן בנוֹגֵע דער אֱמונה. 9 זיי וועלן אָבער ווייטער ניט קומען; וואָרים זייער נאַרישקייט וועט זיין אָפן פאַר אַלעמען, אַזוֹיווי עס איז אויך געווען מיט יענע.

10 דוּ אָבער האָסט נאָכגעפֿאָלגט מיין לערנונג, פירונג, דֵעה, אֱמונה, געדולדיקייט, ליבע, סַבלָנות, 11 רדיפות, ליידן, וואָס זענען מיך באַפֿאַלן אין אַנטיאָכיע, אין איקאָניע, אין ליסטראַ; וואָסערע רדיפות איך האָב איבערגעטראָגן; אוּן פוּן זיי אַלע האָט מיך דער האַר מַציל געווען. 12 יאָ, אוּן אַלע, וואָס ווילן לעבן פרוּם אין יֵשוּע הַמָּשִׁיחַ, וועלן גערוֹדפֿט ווערן. 13 אָבער רשָׁעים אוּן שַקְרָנים וועלן ווערן ערגער אוּן ערגער, וועלן נאַרן אוּן גענאַרט ווערן. 14 דוּ אָבער פאַרבליַיב אין דעם, וואָס דוּ האָסט געלערנט אוּן ביסט איבערצייגט געוואָרן, ווייל דוּ ווייסט פוּן וועמען דוּ האָסט עס געלערנט, 15 אוּן ווייל פוּן קינדווייַז אָן האָסטוּ געקענט די כְּתבֵי־הַקוֹדֶש, וואָס קענען דיך מאַכן קלוג פאַר דער ישועה דורך אֱמונה, וואָס איז אין יֵשוּע הַמָּשִׁיחַ. 16 אַלע כְּתבֵי־הַקוֹדֶש זענען אינספּירירט פוּן גאָטס גייסט, אוּן זענען אויך נוצלעך

צום לערנען, צום שטראָפן, צום אויסבעסערן, צום מַדריך זיין אין
רעכטפאַרטיקייט, 17 כדי דער מענש פון גאָט זאָל זיין שלֵימותדיק, אוּן
גרייט פאַר אַלערליי מעשׂים טובים.

ד איך באַפעל דיר פאַר גאָט אוּן פאַר יֵשוּעַ הַמָּשִׁיחַ, וואָס וועט מְשפּטן
די לעבעדיקע אוּן די טויטע, אוּן דורך זיין אַנטפּלעקונג אוּן זיין
מלוכה: 2 פּראָקלאַמיר דאָס וואָרט, זיי געאיילט אין צייט, אוּן אויסער
דער צייט, רעד איבער, שטראָף, זיי מַזהיר, מיט געדולדיקייט אוּן
לערנונג. 3 וואָרים סע וועט קומען די צייט, וועַן זיי וועלן ניט
פאַרטראָגן די געזונטע לערנונג, אוּן ווייל זיי האָבן קיצלדיקע אויערן,
וועלן זיי זיך אָנקלייבן לערערס לויט זייערע אייגענע תַּאוות, 4 אוּן זיי
וועלן אָפּנייגן זייערע אויערן פון דעם אֱמת, אוּן זיך קערן צוּ בָּבא־
מַעשׂות. 5 דוּ אָבער זיי ניכטער אין אַלצדינג, לייד צָרות, טוּ די אַרבעט
פון אַ מבַשֵּׂר, זיי מְמַלא דיין עַבוֹדה.

6 וואָרים איך בין שוין געבראַכט פאַר אַ קָרבן, אוּן די צייט פון מיין
אַוועקגיין געגענעט. 7 איך האָב געקעמפט דעם גוטן קאַמף, איך האָב
פאַרענדיקט מיין וועטלויף, איך האָב געהיט די אֱמוּנה. 8 פון איצט אָן
איז אָנגעבריט פאַר מיר די קרוין פון גערעכטיקייט, וואָס דער האַר,
דער רעכטפאַרטיקער שופט, וועט מיר געבן אין יענעם טאָג; אוּן ניט
נאָר מיר אַליין, נייערט אויך די אַלע, וואָס האָבן ליב געהאַט זיין
אנטפּלעקונג.

9 אייל דיך צוּ קומען אין גיכן צוּ מיר; 10 וואָרים דעמאַס האָט מיך
פאַרלאָזן, ווייל ער האָט ליב געהאַט דעם עוֹלם־הַזה, אוּן איז
אַוועקגעגאַנגען קיין טעסאַלאָניקע, קרעסצענס קיין גאַלאַטיע, טיטוס
קיין דאַלמאַציע. 11 נאָר לוקאָס אַליין איז מיט מיר. נעם מאַרקוסן אוּן
ברענג אים מיט דיר; וואָרים ער איז מיר נוצלעך פאַר דער עַבוֹדה.
12 טיכיקוסן אָבער האָב איך געשיקט קיין עפעזוס. 13 בעת דוּ וועסט
קומען, זאָלסטוּ ברענגען דעם מאַנטל, וואָס איך האָב געלאָזן אין
טראָאָס ביי קאַרפוסן, אויך די ספָרים, אוּן בְּפַרְט די פאַרמעטן.
14 אַלֶקסַנדר, דער קופּערשמיד, האָט מיר אַ סַך שלעכטס געטאָן; גאָט
וועט אים פאַרגעלטן לויט זיינע מַעשׂים. 15 פאַר אים טוּ אויך דוּ דיך
היטן, וואָרים ער האָט זיך שטאַרק אַקעגנגעשטעלט אונדזערע רייד.
16 ביי מיין ערשטער פאַרטיידיקונג האָט קיינער ניט געזוּמען מיין צַד,
נייערט אַלע

האָבן מיך פאַרלאָזן. זאָל דאָס ניט פאַרעכנט ווערן אויף זייער
רעכענונג! 17 אָבער דער האַר האָט מיר געהאָלפן, אוּן האָט מיך
געשטאַרקט, כּדי דורך מיר זאָל די בשׂורה טוֹבה אינגאַנצן אָנגעזאָגט
ווערן, אוּן אַלע פעלקער זאָלן זי הערן; אוּן איך בין ניצול געוואָרן פוּן
דעם לייבֿס מויל. 18 דער האַר וועט מיך מַציל זיין פוּן יעדן בייזן
ווערק, אוּן וועט מיר פאַרהעלפן צוּ זיין הימלישער מלוכה; פאַר אים
זאָל זיין כָּבוד לעוֹלָם וָעֶד. אָמֵן.
19 גריס פּריסקאַ אוּן עַקילַס, אוּן דעם הויזגעזינד פוּן אָנעסיפאָרוס.
20 עראַסטוס איז פאַרבליבן אין קאָרינט, אוּן טראָפימוסן האָב איך
איבערגעלאָזן קראַנק אין מילעטוס. 21 אייל דיך צוּ קומען פאַר
ווינטער. עוּבולוס גריסט דיך, אוּן פּודענס אוּן לינוס אוּן קלאָודיע, אוּן
אַלע ברידער.
22 דער האַר זאָל זיין מיט דיין גייסט. חֶסֶד זאָל זיין מיט אייך.

דער בריוו צוּ טיטוסן

א פֿאָלוֹס, אַ קנעכט פוּן גאָט, אוּן אַ שליח פוּן יֵשוּעַ הַמָּשִׁיחַ, לויט דער אֱמוּנה פוּן גאָטס אויסדערווײלטע, אוּן דער דערקענטעניש פוּן דעם אֱמת, וואָס איז לויט דער פרוּמקייט, 2 אין האָפענונג אויף אייביקן לעבן, וואָס גאָט, וואָס קאָן ניט זאָגן קיין ליגן, האָט מַבטיחַ געווען מִקֶּדֶם מִימֵי עוֹלָם,[1] 3 אוּן האָט אַנטפּלעקט אין זיין אייגענער צייט זיין וואָרט אין דער שליחות, מיט וואָס איך בין אָנפֿאַרטרויט געוואָרן לויט דעם געבאָט פוּן גאָט, אוּנדזער גוֹאֵל; 4 צוּ טיטוסן, מיין אֱמֶתדיק קינד לויט דער בשוּתפוּתדיקער אֱמוּנה; חֶסֶד אוּן שָׁלוֹם פוּן גאָט, דעם פאָטער, אוּן יֵשוּעַ הַמָּשִׁיחַ, אוּנדזער גוֹאֵל.

5 צוליב דעם האָב איך דיך געלאָזן אין קרעטאַ, כּדי דוּ זאָלסט איַנשטעלן אין אַ סֵדר די זאַכן, וואָס האָבן געפעלט, אוּן באַשטימען זקֵנים אין יעדער שטאָט, ווי איך האָב דיר געבאָטן: 6 אויב איינער איז אָן אַ פעלער, דער מאַן פוּן איין ווייב, אוּן האָט קינדער מַאמִנים, וואָס ווערן ניט באַשולדיקט אין צעלאָזנקייט, אָדער ווידערשפּעניקייט. 7 וואָרים דער מַשגיחַ מוּז זיין אָן אַ פעלער, ווי גאָטס פאַרוואַלטער; ניט קיין עַקשן, ניט קיין רַגזן, ניט קיין שִיכּור, ניט קיין שלעגער, ניט זשעדנע נאָך מיאוסן פאַרדינסט, 8 נייערט אַ מַכניס־אוֹרַח, אַ ליבהאָבער פוּן גוטס, ניכטער, אַ צדיק, היילִיק, איַנגעהאַלטן, 9 וואָס האַלט זיך אין דעם באַגלויבטן וואָרט, וואָס איז לויט דער לערנונג, כּדי ער זאָל קענען מַזהיר זיין אין דער געזוּנטער לערנונג, אוּן אויך צוּ שטראָפן די ווידערשפּעניקע.

10 וואָרים סע זענען פאַראַן אַ סַך ווידערשפּעניקע, פוסטע פלאַפלערס אוּן שַׁקרָנים, בְּפרַט די פוּן די געמַלטע, 11 וועמעס מויל מוּז פאַרשטאָפּט

[1] מיכה ה, 1.

וועלן, ווייל זיי קענען איבער גאַנצע הייזער, אוּן לערנען ניט נייטיקע זאַכן, פּונוועגן מיאוסן פאַרדינסט. 12 איינער פוּן זיי, אַ נָביא פוּן זייערע אייגענע, האָט געזאָגט:

קרעטער זענען תָּמיד ליגנערס, בייזע חַיות, פוילע פרעסערס.

13 דאָס דאָזיקע באַצייגענישׂ איז אֱמת. צוליב דער סיבּה שטרענג זיי שאַרף, כדי זיי זאָלן זיין געזונט אין דער אֱמונה, 14 אוּן זאָלן ניט שענקען קיין אויפמערקזאַמקייט צוּ יידישע בָּבא־מַעשׂות, אוּן מִצוות פוּן מענטשן, וואָס קערן אָפּ פוּן דעם אֱמת. 15 פאַר די ריינע איז אַלצדינג ריין. פאַר די אָבער, וואָס זענען טָמא אוּן אומגלויביק, איז גאָרניט ריין; נייערט זייער פאַרשטאַנד אוּן געוויסן זענען טָמא. 16 זיי זאָגן, אַז זיי קענען גאָט, דורך זייערע מַעשׂים אָבער פאַרלייקענען זיי אים, ווייל זיי זענען אומוועראיק, אוּן ווידערשפּעניק, אוּן פאַר יעדן גוטן ווערק אומטויגלעך.

ב דוּ אָבער רעד דאָס, וואָס עס פּאַסט זיך פאַר דער געזונטער לערנונג: 2 אַז זקֵנים זאָלן זיין ניכטער, ערנצט, שֵׂכֶלדיק, געזונט אין אֱמונה, אין ליבּע, אין סַבלָנות; 3 אַז זקֵנות זאָלן אויך זיין בְּבָודיק אין אויפפירונג, ניט קיין רכילות־טרייבערינס, ניט פאַרשקלאַפּט צוּ קיין סַך ווײַן, לערערינס פוּן דעם, וואָס איז גוט, 4 כדי זיי זאָלן דערציען די יונגע ווייבער ליבּ צוּ האָבן זייערע מאַנען אוּן זייערע קינדער, 5 צוּ זיין צנִיעותדיק, ריין פירן די באַלעבאַטישקייט, זיין פריינטלעך, אונטערטעניק זייערע אייגענע מאַנען, כדי דאָס ווערט פוּן גאָט זאָל ניט געלעסטערט ווערן. 6 די יינגערע מענער זיי אויך אַזוי מַזהיר צוּ זיין אינַגעהאַלטן. 7 אין אַלצדינג ווייז דיך אַליין פאַר אַ בייַשפּיל פוּן מַעשׂים־טוֹבים; ווייז אין דיין לערנונג אומפאַרדאָרבנקייט, ערנצטקייט, 8 געזונטע רייד, וואָס קענען ניט ווערן פאַרמשפּט, כדי דער, וואָס איז פוּן קעגן צַד, זאָל פאַרשעמט ווערן, ווייל ער האָט ניט קיין שום שלעכטס צוּ זאָגן פוּנוועגן אונדז. 9 זיי מַזהיר קנעכט צוּ זיין אונטערטעניק זייערע אייגענע האַרן, אוּן צוּ זיין פאַר זיי וואוילגעפעלן אין אַלצדינג; ניט

ווידערשפּעניק, 10 ניט גַנבענען, נייערט צוּ ווייזן יעדע גוטע
געטרייַשאַפט, פּדי זיי זאָלן באַשיינען די לערנונג פּון גאָט, אונדזער
גוֹאל, אין אַלצדינג.
11 וואָרים דער חֶסֶד פּון גאָט האָט זיך באַוויזן פאַר אַ ישועה פּון
אַלע מענטשן, 12 אוֹן לערנט אונדז, אַז מיר זאָלן פאַרלייקענען דאָס
רְשעות אוֹן די וועלטלעכע תַּאוות, אוֹן לעבן איינגעהאַלטן אוֹן
רעכטפאַרטיק אוֹן פרוּם אין דער וועלט, 13 אוֹן וואַרטן אויף דער
געבענטשטער האָפענונג אוֹן אַנטפלעקונג פון דער הערלעכקייט פּון
אונדזער גרויסן גאָט אוֹן גוֹאל יֵשוּע הַמָשִׁיחַ, 14 וואָס האָט זיך גופּא
געגעבן פאַר אונדז, כּדי ער זאָל אונדז אויסלייזן פּון יעדן שלעכטס,
אוֹן רייניקן פאַר זיך אַ פאָלק פאַר זיין אייגנטוּם, וואָס איז אייפעריק
אין מַעשִׂים־טוֹבים.
15 די דאָזיקע זאַכן רעד אוֹן זיי מַזהיר אוֹן שטראָף מיט דער גאַנצער
רשות. זאָל קיינער דיך ניט פאַראַכטן.
ג דערמאָן זיי צוּ זיין אונטערטעניק צוּ הערשער אוֹן שָׂרים, צוּ זיין
געהאָרכזאַם, צוּ זיין אָנגעבריייט פאַר יעדן גוטן ווערק, 2 ניט צוּ רעדן
קיין שלעכטס אויף קיינעם, ניט צוּ זיין קריגעריש, צוּ זיין מילד, אוֹן
אַרויסווייזן די גאַנצע ענָיוות צוּ אַלע מענטשן. 3 וואָרים אויך מיר
זענען אַמאָל געווען נאַריש, אומגעהאָרכזאַם, פאַרפירט, געדינט
אַלערליי תַּאוות אוֹן פאַרגעניגנס, האָבן געלעבט אין רְשעות אוֹן קנאה,
פיַנטלעך, אוֹן פיינט געהאַט איינער דעם אַנדערן. 4 בּעת אָבער די
גוטסקייט פון גאָט, אונדזער גוֹאל, אוֹן זיין ליבע צוּ מענטשן, האָט זיך
באַוויזן, 5 ניט דורך מַעשִׂים פּון רעכטפאַרטיקייט, וואָס מיר האָבן
געטאָן, נייערט לויט זיין דערבאַרעמדיקייט האָט ער אונדז מַציל
געווען דורך דער טבילה פּון ווידערגעבורט אוֹן באַניַאונג פּון
דעם רוּחַ־הַקוֹדֶש, 6 וואָס ער האָט אויף אונדז אויסגעגאָסן בְּשֶׁפע
דורך יֵשוּעַ הַמָשִׁיחַ, אונדזער גוֹאל; 7 כּדי מיר זאָלן געראַכטפאַרטיקט
ווערן דורך זיין חֶסֶד, אוֹן ווערן יוֹרשים לויט דער האָפענונג פּון
אייביקן לעבן.
8 אֱמת איז דאָס וואָרט, אוֹן דעריבער וויל איך, אַז דו זאָלסט די
דאָזיקע זאַכן באַפעסטיקן, כּדי אַז די, וואָס האָבן געגלויבט אין גאָט,
זאָלן זען זיך עוֹסק צוּ זיין אין מַעשִׂים־טוֹבים. דאָס איז גוט אוֹן נוּצלעך
פאַר מענטשן. 9 ווייך אָבער אויס נאַרישע קַשיות, אוֹן יִחוּס־בריוו, אוֹן
מחלוֹקת, אוֹן קריגעריַען וועגן דער תּוֹרה, וואָרים זיי זענען

אומנוצלעך אוּן פּוסט. 10 אַ מענטש, וואָס מאַכט אָן שפּאַלטונגען, זאָלסטו נאָך דער ערשטער אוּן צווייטער וואָרענונג, אויסווייַכן בכלל, 11 ווייל דו ווייסט, אַז אַזאַ איינער איז פאַרדאָרבן, אוּן טוט זינדיקן, אוּן איז פון זיך אַליין פאַרמשפּט.

12 אַז איך וועל שיקן צו זיר אַרטעמאַן, אָדער טיכיקוסן, זאָלסטו דיך איילן קומען צו מיר קיין ניקאָפּאָליס; וואָרים איך האָבּ באַשלאָסן דאָרטן צוווינטערן. 13 שיק גלייך אַרויס זענאַסן, דעם בַּעל־תּוֹרה, אוּן אַפּאָלאָסן אויף זייער נסיעה; זע סע זאָל זיי גאָרניט פעלן. 14 אוּן זאָלן אויך אונדזערע מענטשן זיך לערנען עוֹסק צו זיין אין מַעשׂים־טובים פאַר די נייטיקע באַדערפענישן, כדי זיי זאָלן ניט זיין אומפרוכטבאַר. 15 אַלע, וואָס זענען מיט מיר, גריסן דיך. גריס די, וואָס האָבּן אונדז ליבּ אין דער אֱמונה.

חֶסֶד זאָל זיין מיט אייך אַלע.

דער בריוו צו פילעמאָנען

א פֿאָולוס, אַן אַרעסטאַנט פונוועגן ייִשוּעַ הַמָּשִׁיחַ, אוּן טימאָטעאוס, אונדזער ברודער, צו פילעמאָנען, אונדער באַליבטן מיטאַרבעטער, 2 אוּן צו אַפּפֿיאַן, אונדזער שוועסטער, אוּן צו אַרכיפּוס, אונדזער מיטקעמפער, אוּן צו דער קהילה אין דיין הויז: 3 חֶסֶד צו אייך אוּן שָׁלום פוּן גאָט, אונדזער פאָטער, אוּן דעם האַר ייִשוּעַ הַמָּשִׁיחַ.
4 איך דאַנק תָּמיד מיין גאָט, בעת איך דערמאָן דיך אין מיינע תּפילות, 5 ווייל איך הער פוּן דיין ליבע, אוּן פוּן דער אֱמוּנה וואָס דו האָסט צו דעם האַר ייִשוּעַ אוּן צו אַלע הייליקע, 6 כדי די חֲברוּתאשאַפט פוּן דיין אֱמוּנה זאָל ווערן ווירקזאַם אין דער דערקענטעניש פוּן אַלעם גוטן, וואָס איז אין אונדז, פאַר מָשִׁיחַן. 7 וואָרים איך האָב געהאַט אַ סַך פרייד אוּן טרייסט פוּן דיין ליבע, מיין ברודער, מַחמת די הערצער פוּן די הייליקע זענען דורך דיר דערקוויקט געוואָרן.
8 דעריבער, הַגַם איך פיל מיך פריי אין מָשִׁיחַן דיר צו באַפעלן דאָס, וואָס איז רעכט, 9 דאָך פונוועגן דער ליבע, בעט איך דיך ליבער. אָט איך, פֿאָולוס, דער זָקן, אוּן אַצינד אויך אַן אַרעסטאַנט פונוועגן ייִשוּעַ הַמָּשִׁיחַ, 10 בעט דיך פאַר מיין קינד, וועמען איך האָב געוואונען אין מיינע קייטן, פאַר אָנעסימוסן, 11 (וואָס איז אַמאָל געווען פאַר דיר אומנוצלעך, אָבער אַצינד איז ער נוצלעך פאַר דיר אוּן פאַר מיר). 12 איך שיק אים צוריק צו דיר, אים אַליין, דאָס הייסט, מיין אייגן האַרץ. 13 איך וואָלט אים געערן געהאַלטן מיט מיר, כדי ער זאָל, אַנשטאָט דיר, מיר דינען

אין די קייטן פון דער גוטער בשׂורה; 14 אָבער אָן דיין דֵעה האָב איך גאָרניט געוואָלט טאָן, כּדי דיין טובֿה זאָל ניט זיין געצוואונגען, נייערט פריַיוויליק.
15 וואָרים אָפשר איז ער דעריבער אָפגעשיידט געוואָרן פון דיר אויף אַ צייט, כּדי דו זאָלסט אים האָבן אויף אייביק, 16 ניט מער ווי אַ קנעכט, נייערט מער ווי אַ קנעכט, אַ באַליבטער ברודער, בפּרַט פאַר מיר, אוּן מכּל־שכּן פאַר דיר, סיי אוּן דעם פלייש, אוּן סיי אין דעם האַר. 17 בכּן, אויב דו רעכנסט מיך פאַר אַ חבר, זיי אים מקבל ווי מיך אַליין. 18 אוּן אויב ער האָט דיר בכלל אומרעכט געטאָן, אָדער איז דער עפעס שולדיק, שטעל דאָס צו אויף מיין חשבון. 19 איך, פאָולוס, שרייב דאָס מיט מיין אייגענער האַנט, איך וועל עס באַצאָלן, – איך רעד שוין גאָרניט דערפון, וואָס דו ביסט מיר שולדיק חוצדעם אויך דיך אַליין. 20 יאָ, ברודער, לאָמיך פון דיר האָבן פרייד אין דעם האַר; דערקוויק מיין האַרץ אין מָשיחַן.
21 ווייל איך האָב בטָחון אין דיין געהאָרכזאַמקייט, שרייב איך דיר, וואָרים איך ווייס, אַז דו וועסט טאָן אַפילו מער ווי איך זאָג. 22 אין דער זעלבער צייט גרייט אויך אָן פאַר מיר אַן אַכסַניא, וואָרים איך האָף, אַז דורך אייערע תּפילות, וועל איך אייך געשענקט ווערן.
23 עפּאַפראַס, מיין מיטאַרעסטאַנט אין ישׁוּעַ הַמָשיחַ, טוט דיך גריסן, 24 אוּיך מאַרקוס, אַריסטאַרכוס, דעמאַס, לוקאַס, מיינע מיטאַרבעטער.
25 דער חֶסד פון אונדזער האַר ישׁוּעַ הַמָשיחַ זאָל זיין מיט אייער גייסט.

דער בריוו צוּ די ייִדן

א נאָכדעם ווי גאָט האָט פאַרצייטן אַ סַך מאָל אוּן אויף פאַרשידענע
אוֹפַנים גערעדט צוּ די אָבות דוּרך די נבִיאים, 2 האָט ער אויפן סוֹף פוּן
די דאָזיקע טעג גערעדט צוּ אוּנדז דוּרך דעם זוּן, וועמען ער האָט
באַשטימט פאַר אַ יוֹרש פוּן אַלצדינג, דוּרך וועמען ער האָט אויך
באַשאַפן די דוֹרות. 3 ער, וואָס איז דאָס שפּיגלבילד פוּן זיין
הערלעכקייט, אוּן דאָס סאַמע אָפּבילד פוּן זיין מַהוּת, האַלט אויף
אַלצדינג דוּרך דעם וואָרט פוּן זיין מאַכט. בעת ער האָט געמאַכט אַ
רייניקוּנג פאַר זינד, האָט ער זיך אַנידערגעזעצט ביי דער רעכטער
האַנט פוּן דער גדוּלה אין דער הייך, 4 אוּן איז געוואָרן אויף אַזויפיל
בעסער איידער די מַלאָכים, אַז ער האָט געיַרשנט אַ חָשוּבערן שֶׁם פוּן
זיי. 5 וואָרים צוּ וועמען פוּן די מַלאָכים האָט ער ווען אַמאָל געזאָגט:

דוּ ביסט מיין זוּן,
היינט האָב איך דיך געבוירן?[1]

אוּן ווידער:

איך וועל פאַר אים זיין אַ פאָטער,
אוּן ער וועט פאַר מיר זיין אַ זוּן?[2]

6 אוּן בעת ער ברענגט דעם בכוֹר אין דער וועלט אַריין, זאָגט ער:

אוּן זאָלן אַלע מַלאָכים פוּן גאָט פאַלן כּוֹרעִים פאַר אים.[3]

7 אוּן פוּנוועגן די מַלאָכים זאָגט ער:

ער מאַכט זיינע מַלאָכים פאַר ווינטן,
אוּן זיינע באַדינערס פאַר אַ פלאַם פייער[4]

8 אָבער פוּנוועגן דעם זוּן זאָגט ער:

דיין טראָן, אָ גאָט, איז לעוֹלָם וָעֵד,
אוּן די רוּט פוּן יוֹשר איז די רוּט פוּן דיין מלוּכה.

---

[1] תהלים ב, 7. [2] שמואל ב׳ ז, 14. [3] תהלים צז, 7. [4] תהלים קד, 4.

9 האָסט ליב געהאַט צדקות, אוּן פיינט געהאַט רשעות,
דעריבער האָט גאָט, דיין גאָט, דיך געזאַלבט מיט דעם אייל פוּן
פּרייד איבער דיינע חַבֵּרים.[1]
10 אוּן:
דוּ, גאָט, האָסט אין אָנהייב געלייגט דעם יסוֹד פוּן דער ערד,
אוּן די הימלען זענען די ווערק פוּן דיינע הענט;
11 זיי ווועלן אוּנטערגיין, אוּן דוּ ווועסט באַשטיין;
יאָ, זיי אַלע ווועלן ווערן אַלט ווי אַ בֶּגֶד,
12 אוּן ווי אַ מאַנטל ווועסטוּ זיי צוּנויפוֹוויקלען,
אוּן זיי ווועלן פאַרביטן ווערן.
דוּ אָבער ביסט דער זעלביקער,
אוּן דיינע יאָרן ווועלן ניט אויפהערן.[2]
13 פוּנוועגן ווועמען פוּן די מַלאָכים האָט ער אַמאָל געזאָגט:
זיץ בייַ מיין רעכטער האַנט,
ביז איך מאַך דיינע פיינט
פאַר אַ פוּסבענקל צוּ דיינע פיס?[3]
14 צי זענען זיי אַלע ניט קיין באַדינענדיקע גייסטער, אַרויסגעשיקט
געוואָרן צוּ טאָן דינסט פאַר דעם ווילן פוּן די, וואָס ווועלן ירשענען
די ישועה?
ב דעריבער מוזן מיר זין אַ סַך שטאַרקער האַלטן אין דעם, וואָס מיר
האָבן געהערט, כּדי מיר זאָלן ניט אָפּפאַלן דערפוּן. 2 וואָרים אויב דאָס
וואָרט, וואָס איז געוועדט געוואָרן דוּרך מַלאָכים, איז מקוים געוואָרן,
אוּן יעדע עֲבֵירה אוּן ווידערשפּעניקייט האָט באַקוּמען אַ געראָטענע
פאַרגעלטונג, 3 וויאַזוי ווועלן מיר אַנטרינען, אויב מיר פאַרוואָרלאָזן
אַזאַ גרויסע ישועה? זי, וואָס איז לכתּחילה געוועדט געוואָרן דוּרך
דעם האַר, אוּן באַשטעטיקט געוואָרן פאַר אוּנדז דוּרך די, וואָס האָבן
אים געהערט, 4 בּעת גאָט האָט אויך עֵדות געזאָגט דוּרך נסים וְנִפלָאוֹת,
אוּן דוּרך פאַרשידענע גבוּרות, אוּן דוּרך מַתָּנות פוּן דעם רוּחַ־הַקוֹדֶש,
לויט זיין אייגענעם רָצוֹן.
5 וואָרים ניט צוּ מַלאָכים האָט ער אוּנטערטעניק געמאַכט די
קוּמענדיקע ווועלט, וואָס פוּן איר רעדן מיר. 6 איינער אָבער האָט
ערגעץ עֵדות געזאָגט, אַזוי צוּ זאָגן:
וואָס איז אַ מענטש, וואָס דוּ טוּסט אים געדענקען?
אוּן דער בֶּן־אָדָם, וואָס דוּ טוּסט זיך אוּמקוּקן אויף אים?
7 חאָסט אים געמאַכט אַביסל נידעריקער פוּן די מַלאָכים,

[1] תהלים מה, 7, 8. [2] תהלים קב, 26-28. [3] תהלים קי, 1.

אוּן אִים געקרוינט מיט הערלעכקייט אוּן כָּבוד,
אוּן הָאסט אִים געזעצט איבער די וועלט פוּן דיינע הענט;
8 אַלצדינג הָאסטו אוּנטערטעניק געמאַכט אוּנטער זיינע פיס.[1]
וואָרים מיט דעם, וואָס ער הָאט אוּנטערטעניק געמאַכט אַלצדינג אוּנטער אִים, הָאט ער גאָרניט געלאָזן, וואָס איז אִים ניט אוּנטערטעניק. דערווייַל אָבער זעען מיר נאָך ניט, אַז אַלצדינג זאָל זיין אוּנטערטעניק אוּנטער אִים. 9 מיר זעען אָבער, ייִשוּעַן, וואָס איז געמאַכט געוואָרן אַביסל נידעריקער פוּן די מַלאָכים, פוּנוועגן די ליידן פוּן דעם טויט, וואָס איז געקרוינט מיט הערלעכקייט אוּן כָּבוד, כדי ער זאָל דורך דעם חֶסֶד פוּן גאָט טוֹעם זיין דעם טויט פאַר אַלע מענטשן.
10 וואָרים אִים, פאַר וועמען עס איז אַלצדינג, אוּן דורך וועמען עס איז אַלצדינג, הָאט עס געפּאַסט מיט דעם ברענגען אַ סַך זין צוּ הערלעכקייט, מַשלים צוּ זיין דורך עינויִים דעם שַר פוּן זייער ישועה.
11 וואָרים סיי דער, וואָס טוט הייליקן, אוּן סיי די וואָס זענען געהיילט, זענען אַלע פוּן איינעם; צוליב דעם שעמט ער זיך ניט זיי צוּ
רופן ברידער, 12 אַזוי צוּ זאָגן:
איך וועל דערציילן דיין נאָמען צוּ מיינע ברידער,
אין דער מיט פוּן קָהָל וועל איך דיך לויבן.[2]
13 אוּן ווידער:
איך וועל הָאפן צוּ אִים.[3]
אוּן ווידער:
זע, איך אוּן די קינדער, וועמען גאָט הָאט מיר געגעבן.[4]
14 דעריבער, אַזוויוי די קינדער הָאבן אַ חֵלֶק אין פלייש אוּן בלוט, הָאט ער אויך אויף אַן ענלעכן אופן אַ חֵלֶק פוּן דעם זעלבן, כדי דורך דעם טויט זאָל ער קענען מבַטל זיין דעם, וואָס הָאט די מאַכט פוּן דעם טויט, דאָס הייסט, דעם שָטן, 15 אוּן זאָל אויסליייזן אַלע די, וואָס זענען דורך מוֹרא פאַר דעם טויט זייער גאַנץ לעבן פאַרשקלאַפט געווען. 16 וואָרים באָמת, ניט די מַלאָכים העלפט ער, נייערט דעם זאָמען פוּן אַברָהמען.
17 דעריבער איז אִים אָנגעשטאַנען אין אַלצדינג גענגליכן צוּ זיין צוּ זיינע ברידער, כדי ער זאָל ווערן אַ דערבאַרעמדיקער אוּן אַ געטרייַער כֹּהן־גָּדול אין זאַכן, וואָס זענען נוֹגע גאָט, מכַפּר צוּ זיין פאַר די זינד פוּן דעם פאָלק. 18 וואָרים הֵיוֹת ער אַליין הָאט געליטן, בעת ער איז געפּרוּאווט געוואָרן, איז ער בִיכוֹלֶת צוּ העלפן די, וואָס ווערן געפּרוּאווט.
ג דעריבער, הייליקע ברידער, חַבֵּירם פוּן אַ הימלישער באַרופונג, באַטראַכט דעם שליח אוּן כֹּהן־גָּדול פוּן אוּנדזער אָמונה, ייִשוּעַן, 2 וואָס איז געווען געטריי דעם, וואָס הָאט אִים באַשטימט,

[1] תהלים ח, 5-7. [2] תהלים כב, 23. [3] ישעיה ח, 17. [4] ישעיה ח, 18.

פּוּנקט ווי אויך מֹשה איז געווען אין זיין גאַנצן הויז. 3 וואָרים ער איז פֿאַרדינט געוואָרן פֿאַר רָאוּי אויף מער כָּבוד ווי מֹשה, אויף אַזויפיל ווי דער, וואָס בויט דאָס הויז, האָט מער כָּבוד ווי דאָס הויז. 4 (וואָרים יעדעס הויז ווערט געבויט דורך עמיצן; דער אָבער, וואָס האָט אַלצדינג געבויט, איז גאָט.) 5 אוּן מֹשה איז געווען געטרייַ אין זיין גאַנצן הויז ווי אַ קנעכט, אַן עֵדות פּוּן יענע זאַכן, וואָס האָבן געדאַרפט שפּעטער געריכט ווערן, 6 מָשִׁיחַ אָבער, ווי אַ זון איבער זיין הויז; אוּן מיר זענען זיין הויז, אויב מיר האַלטן פעסט דעם בִּטָּחוֹן אוּן דאָס רימען זיך פּוּן אונדזער האָפענונג ביז דעם סוֹף. 7 דעריבער, אַזוֹיווי דער רוּחַ־הַקוֹדֶשׁ זאָגט:

היַנט, אויב איר וועט הערן זיין קוֹל,
8 פֿאַרשטאָקט ניט אייער הערצער, ווי אין מְרִיבָה,
אַזוֹיווי אין דעם טאָג פּוּן מַסָּה אין דער מִדבר,
9 וואוּ אייערע אָבות האָבן מיך געפּרוּאווט דורך נסיונות,
אוּן האָבן געזען מיינע מַעשׂים פערציק יאָר.
10 דעריבער האָב איך געצערנט אויף דעם דאָזיקן דוֹר,
אוּן האָב געזאָגט: זיי זענען זיך תָּמיד טועה אינם האַרץ,
אוּן מיינע וועגן קענען זיי ניט,
11 ווי איך האָב געשוואוירן אין מיין צאָרן:
זיי וועלן ניט אַרייַנקוּמען אין מיין מנוּחה.[1]

12 גיט אַכטונג, ברידער, טאָמער וועט זיך מאָכן ביי עמיצן פּוּן אייך אַ בייז האַרץ פּוּן אוּמגלויבן, אין אָפּפאַלן פּוּן דעם לעבעדיקן גאָט; 13 נייערט וואָרנט איינער דעם אַנדערן יעדן טאָג, כָּל־זמַן עס הייסט נאָך היינט, כדי קיינער פּוּן אייך זאָל ניט פֿאַרהאַרטעווועט ווערן דורך דער אָפּנאַרריי פּוּן זינד. 14 וואָרים מיר זענען געוואָרן טיילנעמער פּוּן מָשִׁיחַן, אויב מיר האַלטן שטאַרק דעם אָנהייב פּוּן אוּנדזער בִּטָּחוֹן ביז דעם סוֹף. 15 בעת סע ווערט געזאָגט:

היַנט, אויב איר וועט הערן זיין קוֹל,
פאַרשטאָקט ניט אייערע הערצער, ווי אין מְרִיבָה.

16 וואָרים ווער זענען עס די, וואָס האָבן געהערט, אוּן האָבן געקריגט? צי האָבן ניט די אַלע, וואָס זענען אַרויסגעגאַנגען פּוּן מִצרַיִם דורך משׁהן? 17 אוּן קעגן וועמען האָט ער געצערנט פערציק יאָר? איז עס ניט געווען מיט די, וואָס האָבן געזינדיקט, וועמעס לייַבער זענען געפאַלן אין דער מִדבר? 18 אוּן צו וועמען האָט ער געשוואוירן, אַז זיי זאָלן ניט אַרייַנקוּמען אין זיין מנוּחה, אויב ניט צו די, וואָס זענען געווען ווידערשפּעניק? 19 אוּן מיר זעען, אַז זיי זענען ניט געווען בִּיכוֹלת אַרייַנצוקוּמען, מַחמת זיי האָבן ניט געגלויבט.

[1] תהלים צה, 7-11.

ד דעריבער, כָּל־זמַן סע בלייבט די הַבטָחה אַרייַנצוּקוּמען אין זיין מנוּחה,
לאָמיר מוֹרא האָבן, טאָמער וועט עמיצער פון אייך זיך פאַרזאַמען. 2 וואָרים
די בשׂוּרה טוֹבה איז אויך אונדז אָנגעזאָגט געוואָרן, פּוּנקט ווי צוּ זיי; אָבער
דאָס וואָרט פון דער הערונג האָט זיי ניט גענוּצט, מַחמת עס איז ניט געווען
באַהעפט דוּרך אֶמוּנה מיט די, וואָס האָבן געהערט. 3 וואָרים מיר, וואָס
האָבן געגלויבט, קוּמען אַריין אין יענער מנוּחה, אַזוֹיווי ער האָט געזאָגט:
ווי איך האָב געשוואוירן אין מיין צאָרן:
זיי וועלן ניט אַרייַנקוּמען אין מיין מנוּחה,
הַגַם זיינע ווערק זענען געווען פאַרענדיקט זינד די ששת־ימי־בראשית.
4 וואָרים ער האָט געזאָגט ערגעץ ווו פּוּנוועגן דעם זיבעטן טאָג אויף
אַזאַ אוֹפן:
אוּן גאָט האָט גערוּט אין דעם זיבעטן טאָג פון אַלע זיינע ווירק;[1]
5 אוּן אָט דאָ זאָגט ער ווידער:
זיי וועלן ניט אַרייַנקוּמען אין מיין מנוּחה.
6 בכֵן, אַזוי ווי סע בלייבט פאַר עטלעכע אַרייַנצוּקוּמען, אוּן די, וואָס האָבן
פריער אָנגענוּמען די בשׂוּרהטוֹבה, האָבן פאַרפעלט אַרייַנצוּקוּמען, מַחמת
ווידערשפּעניקייט, 7 טוּט ער ווידער אַמאָל באַשטימען אַ געוויסן טאָג, אַ
הייַנט, ווי ער זאָגט דוּרך דָוִדן, נאָך אַ לאנגער צייט, לויט ווי עס איז פריער
געזאָגט געוואָרן:
הייַנט, אויב איר וועט הערן זיין קוֹל,
פאַרעַקשנט ניט אייערע הערצער.
8 וואָרים אויב יהוֹשע וואָלט זיי געגעבן מנוּחה, וואָלט ער שפּעטער ניט
געווען גערעדט פון אַן אַנדערן טאָג. 9 עס פאַרבלייַבט דעריבער אַ מנוּחַת־
שַבת פאַר גאָטס פאָלק; 10 וואָרים דער, וואָס איז אַרייַנגעקוּמען אין זיין
מנוּחה, האָט אַליין אויך גערוּט פון זיינע ווערק, ווי גאָט האָט געטאָן
פון זיינע.
11 לאָמיר זיך דעריבער מיִען אַרייַנצוּקוּמען אין יענער מנוּחה, כּדי קיינער
זאָל נאָך דעם זעלבן בייַשפּיל ניט פאַלן פּוּנוועגן ווידערשפּעניקייט.
12 וואָרים דאָס וואָרט פון גאָט איז לעבעדיק, אוּן ווירקעוודיק, אוּן איז
שאַרפער איידער יעדע צוויי־שאַרפיקע שווערד, אוּן דוּרכשטעכט אַפילו
ביז דער אָפּשיידוּנג פון נֶפש אוּן גייסט, סיי פון קנעכלעך אוּן מאַרך, אוּן
איז פלינק צוּ דערזען די מַחשָבות אוּן דֵעות פון דעם האַרץ. 13 אוּן עס איז
ניטאָ קיין באַשעפעניש, וואָס ווערט ניט אַנטפּלעקט פאַר אים; נייערט אַלע
זאַכן זענען נאַקעט אוּן ליגן אָפן פאַר די אויגן פון אים, מיט וועמען מיר
האָבן צוּ טאָן.
14 בכֵן, ווייל מיר האָבן אַ דערהויבענעם כֹּהן־גָדול, וואָס איז

[1] בראשית ב, 2.

דורכגעגאַנגען דורך די הימלען, יֵשׁוּעַ, דעם בֶּן־אֱלֹהִים, לאָמיר דעריבער
האַלטן פעסט אונדזער אֱמונה. 15 וואָרים מיר האָבן ניט קיין כֹּהן־גָּדול,
וואָס קאָן ניט מיטפילן מיט אונדזערע שוואַכקייטן, נייערט איינעם, וואָס
איז אין אַלצדינג געפּרואווט געוואָרן גלייך ווי מיר זענען, דאָך אָן זינד.
16 לאָמיר זשע גענעענען מיט בטָחון צו דעם כִּסֵּא־הַחֶסֶד, כּדי מיר זאָלן
מקַבּל זיין רַחמָנות, און זאָלן געפינען חֶסֶד צו העלפן אונדז אין אַן
עֵת־צָרה.
ה וואָרים יעדער כֹּהן־גָּדול, וואָס ווערט גענומען פון צווישן מענטשן,
ווערט באַשטימט פאַר מענטשן אין זאַכן, וואָס זענען שַׁייך גאָט, כּדי ער
זאָל קענען מַקריב זיין מִנחוֹת און זבָחים פאַר זינד. 2 און ער קאָן מיטפילן
מיט די אומוויסנדיקע און פאַרפירטע, מַחמת דעם, וואָס ער אַליין איז
אויך אַרומגערינגלט מיט שלאַפקייט, 3 און צוליב דער דאָזיקער סִיבּה איז
ער מחויב, סיי פאַר דעם פאָלק, אַזוי אויך פאַר זיך אַליין, מַקריב צו זיין
פאַר זינד.
4 און קיינער נעמט זיך ניט דעם כָּבוד אַליין, נייערט ווען ער ווערט באַרופן
פון גאָט, אַזוֹיווי אַהרֹן איז געווען. 5 אַזוי האָט זיך אויך מָשִׁיחַ אַליין
ניט פאַרהערלעכט, כּדי צו ווערן אַ כֹּהן־גָּדול, נייערט דער, וואָס האָט צו
אים געזאָגט:

דו ביסט מיין זון,
היינט האָב איך דיך געבוירן;[1]

6 ווי ער זאָגט אויך אויף אַן אַנדערן פּלאַץ:

דו ביסט אַ כֹּהן אויף אייביק
לויט דעם סֵדר פון מַלכּי־צֶדֶק,[2]

7 וואָס אין די טעג פון זיין פלייש, האָט ער גענעענט תּפִילות און תַּחנונים
מיט גרויס געשריי און טרערן צו דעמ, וואָס איז געווען בִּיכוֹלת אים מַציל
צו זיין פון טויט, און ער איז דערהערט געוואָרן פאַר זיין ייראַת־שמים.
8 און הַגַּם ער איז געווען אַ זון, דאָך האָט ער געלערנט אונטערטעניקייט
דורך די זאַכן, וואָס ער האָט געליטן; 9 און נאָכדעם ווי ער איז געוואָרן
שלֵימותדיק, איז ער געוואָרן די סִיבּה פון אַן אייביקער ישונה פאַר אַלע,
וואָס געהאָרכן אים, 10 און איז באַרופן געוואָרן פון גאָט פאַר אַ כֹּהן־גָּדול,
לויט דעם סֵדר פון מַלכּי־צֶדֶק.
11 פונוועגן דעם האָבן מיר אַ סַך צו רעדן, און עס איז שווער צו
דערקלערן, ווייל איך זע, איר זענט געוואָרן טעמפּ צו הערן. 12 וואָרים אין
מֶשֶׁך פון דער צייט וואָלט איר באַדאַרפט זיין לערער, נייטיקט איר אייך
ווידער אַמאָל, אַז עמיצער זאָל אייך לערנען די יסוֹדות פון די ערשטע
עִיקָרים פון די נבואות פון גאָט, און זענט געוואָרן אַזעלכע, וואָס נייטיקן

[1] תהלים ב, 7. [2] תהלים קי, 4.

זיך אין מילך, אוּן ניט אין פעסטער שפּייז. 13 וואָרים יעדער איינער, וואָס נעמט מילך, האָט ניט קיין מבֿינות אין דעם וואָרט פּוּן רעכטפֿאַרטיקייט, וואָרים ער איז אַן עוֹלעלע. 14 פּעסטע שפּייז אָבער איז פֿאַר דערוואַקסענע, פֿאַר יענע, וואָס צוליבֿ דעם שטענדיקן געבריך, האָבן צוגעוואוינט זייערע חושים צוּ אונטערשיידן צווישן גוטס אוּן שלעכטס.

ו בכֵן, לאָמיר איבערלאָזן די לערנונג פּוּן די ערשטע עיקָרים פּונוועגן מָשִׁיחַן, אוּן גיין וויטער צוּ דער שלֵימות; לאָמיר ניט לייגן נאָכאַמאָל אַ יסוֹד פּונוועגן תּשׁובה פּוּן טויטע מַעשׂים, אוּן פּונוועגן אֱמוּנה צוּ גאָט, 2 פּונוועגן דער לערנונג פּוּן טבֿילות, אוּן פּונוועגן סמיכת־ידים אוּן פּונוועגן תּחַית־הַמֵּתים, אוּן פּונוועגן אייביקן מִשׁפּט. 3 אוּן דאָס דאָזיקע וועלן מיר טאָן, אִם־יִרצֶה־הַשֵּׁם. 4 וואָרים בנוֹגֵע יענע, וואָס זענען איינמאָל אויפגעקלערט געוואָרן אוּן האָבן טוֹעם געוועזן פּוּן דער הימלישער מַתָּנה, אוּן זענען געוואָרן טיילנעמער פּוּן דעם רוּחַ־הַקוֹדֶשׁ, 5 אוּן האָבן טוֹעם געוועזן די גוטסקייט פּוּן דעם וואָרט פּוּן גאָט, אוּן די כּוֹחות פּוּן עוֹלם־הַבּא, 6 אוּן זענען אָפּגעפאַלן, אַזעלכע איז אוממעגלעך וויידער מחַדש צוּ זיין צוּ תּשׁובה, בעת מיר זעען, זיי קרייציקן פֿאַר זיך דעם בֶּן־אֱלֹהִים איבעראַנייס, אוּן שטעלן אים אָפּן אַרויס צוּ בזָיון. 7 וואָרים די ערד, וואָס טרינקט דעם רעגן, וואָס קוּמט אָפט דערויף, אוּן ברענגט אַרוֹיס קריַיטעכצער, וואָס טויגן פֿאַר די, פֿאַר וועמעס־וועגן זי איז אויך באַאַקערט געוואָרן, באַקוּמט אַ בּרָכה פּוּן גאָט. 8 נאָר אויב זי טראָגט דערנער אוּן שטעכערס, ווערט זי פֿאַרוואָרפן אוּן איז נאָענט צוּ אַ קלָלה; אוּן איר סוֹף איז פֿאַרברענט צוּ ווערן.

9 מיר אָבער, באַליבֿטע, זענען פֿאַרזיכערט אויף בעסערע זאַכן פּונוועגן אייך, אוּן זאַכן וואָס באַגלייטן אַ ישׁועה, הַגַם מיר רעדן אַזוי. 10 וואָרים גאָט איז ניט אומגערעכט, צוּ פֿאַרגעסן אייערע מַעשׂים אוּן די ליבֿע, וואָס איר האָט אַרויסגעוויזן צוּ זיין נאָמען, מיט דעם, וואָס איר האָט געדינט די הייליקע, אוּן דינט זיי נאָך אַלץ. 11 אוּן מיר באַגערן, אַז יעדער איינער פּוּן אייך זאָל אַרויסווייזן די זעלבֿע פֿלייַסיקייט צוּ דער פּולקייט פּוּן בטָחון ביז צוּ דעם סוֹף, 12 כּדי איר זאָלט ניט זיין פויל, נייערט נאָכטוּערס פּוּן די, וואָס דורך אֱמוּנה אוּן געדולדיקייט ירשענען זיי די הַבטָחות.

13 וואָרים בעת גאָט האָט אַבֿרָהמען געגעבן די הַבטָחה, האָט ער, מַחמת ער האָט ניט געקאָנט שוווערן ביי קיין גרעסערן, געשוואוירן ביי זיך אַליין, 14 אַזוי צוּ זאָגן: בענטשן ווּעל איך דיך בענטשן, אוּן מערן ווּעל איך דיך מערן.[1] 15 אוּן אַזוי, ווייל ער האָט געדולדיקט

[1] בראשית כב, 16, 17.

דערטאָגן, האָט ער געזירשנט די הַבטָחה. 16 וואָרים מענטשן שוועָרן בייַ דעם גרעסערן, אוּן אין יעדן סיכסוּך זייַערן איז די שבועה דער סוֹף פּוּן אַ באַשטעטיקונג. 17 צוליב דעם האָט גאָט, בעת ער האָט בדעה געהאַט צו ווייַזן די יוֹרשים פּוּן דער הַבטָחה נאָך אַ סַך מערער די אומפאַרענדערלעכקייט פּוּן זייַן עֵצה, האָט ער זיך גאַראַנטירט מיט אַ שבועה, 18 כּדי דורך צוויי אומפאַרענדערלעכע זאַכן, אין וועלכע עס איז אוממעגלעך פאַר גאָט צו זאָגן ליגן, זאָלן מיר, וואָס זענען אַנטרונען פאַר רעטונג, האָבן אַ שטאַרקערע דערמוטיקונג אָנצוהאַלטן זיך אין דער האָפענונג, וואָס איז אָנגעבריט געוואָרן פאַר אונדז. 19 אוּן דאָס האָבן מיר ווי אַן אַנקער פאַר דער נשָמה, אַ האָפענונג, וואָס איז זיכער אוּן שטאַנדהאַפטיק, אוּן וואָס גייט אַריין אין דעם, וואָס איז דרינען אין דעם פָּרוֹכֶת, 20 וואוהין ישוּע איז אַריינגעגאַנגען ווי אַ פאָרלויפער פּוּן אונדזערטוועגן, אוּן איז געוואָרן אַ כֹּהן־גָּדול אויף אייביק לויט דעם סֵדר פּוּן מַלכי־צֶדֶק.

7 וואָרים דער דאָזיקער מַלכי־צֶדֶק, מֶלך פּוּן שָלֵם, אַ כֹּהן פּוּן דעם אֵל־עֶליוֹן, וואָס איז מקַבל־פָּנים געווען אַבְרָהמען, בעת ער האָט זיך אומגעקערט פּוּן שלאָגן די מלָכים, אוּן האָט אים געבענטשט, 2 וועמען אויך אַבְרָהם האָט אָפּגעשיידט פּוּן אַלץ מַעשֵר, ווייל ער איז קוֹדם־כָּל, דורך אַ דערקלערונג, מֶלך פּוּן רעכטפאַרטיקייט, אוּן דערנאָך אויך מֶלך פּוּן שָלֵם, וואָס מיינט, מֶלך פּוּן פרידן, 3 אָן פאָטער, אָן מוֹטער, אָן יִחוס, וואָס האָט אויך ניט קיין אָנהייב פּוּן טעג, אויך ניט קיין סוֹף פּוּן לעבן, נייערט איז געמאַכט געוואָרן ענלעך צו דעם בֶּן־אֱלֹהִים; ער פאַרבלייבט אַ כֹּהן אויף אייביק.

4 היינט באַטראַכט ווי גרויס דער דאָזיקער מענטש איז געווען, וואָס אים האָט אַבְרָהם־אָבינו געגעבן מַעשֵר פּוּן דעם מִלחָמה־געווינסט. 5 אוּן די, פאַרוואָר, פּוּן די בְּנֵי־לֵוִי, וואָס אַרבן די כְּהוּנה, האָבן אַ חוֹק לויט דער תּוֹרה צו נעמען מַעשֵר פּוּן דעם פאָלק, דאָס מיינט, פּוּן זייערע ברידער, הַגַם זיי זענען אַרויסגעקומען פּוּן די לענדען פּוּן אַבְרָהמען. 6 דער אָבער, וואָס זיין יִחוס ווערט ניט געערכנט פּוּן זיי, האָט גענומען מַעשֵר פּוּן אַבְרָהמען, אוּן האָט געבענטשט דעם, וואָס האָט געהאַט די הַבטָחות. 7 אָבער אָן חילוקי־דֵעות, דער מינדערער ווערט געבענטשט פּוּן דעם גרעסערן. 8 אוּן דאָ, מענטשן, וואָס שטאַרבן, זענען מקַבל מַעשֵר, דאָרטן אָבער איינער, אויף וועמען סע ווערט עֵדות געזאָגט, אַז ער לעבט. 9 אוּן, אַזוי צו זאָגן, דורך אַבְרָהמען האָט אַפילו לֵוִי, וואָס איז מקַבל מַעשֵר, געגעבן מַעשֵר, 10 וואָרים ער איז נאָך געווען אין די לענדן פּוּן זיין פאָטער, בעת מַלכיצֶדֶק איז אים מקַבל־פָּנים געווען.[1]

[1] בראשית יד, 17-20.

11 היינט, אויב סע וואָלט געווען שלֵימות דורך דער פהונה פּון די בּנֵי־
לֵוִי (וואָרים אונטער איר האָט דאָס פּאָלק מקַבּל געווען די תּוֹרה),
צוּליב וואָס איז נאָך נייטיק געווען, אַז ס׳זאָל אויפשטיין אַן אַנדערער
כֹּהן לויט דעם סֵדר פּון מַלכּי־צֶדֶק, אוּן ניט געריכנט צוּ ווערן לויט
דעם סֵדר פּון אַהרֹנען? 12 וואָרים אויב די פהונה ווערט פֿאַרענדערט,
דעמאָלט איז אויך נייטיק, אַז אַן ענדערונג זאָל געמאַכט ווערן אין דער
תּוֹרה. 13 וואָרים דער, אויף וועמען די דאָזיקע זאַכן ווערן געזאָגט,
געהערט צוּ אַן אַנדערן שֵבֶט, פּון וועלכן קיינער האָט ניט געטאָן קיין
עַבוֹדה בּיים מִזבּחַ. 14 וואָרים עס איז קלאָר, אַז אוּנדזער האַר האָט
אַרויסגעשפּראָצט פּון יהוּדה, וואָס צוּ דעם שֵבֶט האָט משׁה גאָרניט
גערעדט בּנוֹגֵע כֹּהֲנים.
15 אוּן דאָס ווערט נאָך קלאָרער, אויב סע שטייט אויף אַן אַנדערער
כֹּהן, ענלעך צוּ מַלכּי־צֶדֶק, 16 וואָס איז גמאַכט געוואָרן, ניט נאָך דעם
חוֹק פּון אַ בָּשָׂר־וְדָם, נייערט נאָך דער גבוּרה פּון אַן אָנסוֹפיקן לעבן;
17 וואָרים סע ווערט עֵדות געזאָגט פּונוועגן אים:

דוּ ביסט אַ כֹּהן אויף אייביק
לויט דעם סֵדר פּון מַלכּי־צֶדֶק.

18 צוּליב דעם, וואָס אַ פריערדיק געבאָט ווערט אָפּגעטאָן, מַחמת
פּונוועגן זייַן שלאַפקייט אוּן אומנוצלעכקייט, 19 (וואָרים די תּוֹרה האָט
גאָרניט שלמוּתדיק געמאַכט); אוּן דעריבּער ווערט אַריינגעבראַכט אַ
בעסערע האָפענונג, וואָס דורך איר נענעענען מיר צוּ גאָט. 20 אוּן היוּת
ער איז עס ניט געוואָרן אָן אַ שבוּעה, – 21 וואָרים זיי זענען געמאַכט
געוואָרן כֹּהֲנים אָן אַ שבוּעה, ער אָבער מיט אַ שבוּעה דורך דעם, וואָס
זאָגט פּונוועגן אים:

גאָט האָט געשוואוירן, אוּן ער וועט ניט חֲרָטה האָבּן,
דוּ ביסט אַ כֹּהן אויף אייביק.

22 אַזוי איז אויך יֵשׁוּע געוואָרן די עָרבות פּון אַ בעסערן בּונד. 23 אוּן זיי
זענען געמאַכט געוואָרן פאַר אַ סַך כֹּהֲנים, מַחמת וואָס דורך דעם טויט
זענען זיי געשטערט צוּ פאַרבּליבּן; 24 ער אָבער, מַחמת ער באַשטייט
אויף אייביק, האָט זיין כּהונה אומפאַרענדערלעך. 25 דעריבּער איז ער
אויך אין אַלץ בּיכוֹלת מַציל צוּ זיין די, וואָס גענעענען דורך אים צוּ
גאָט, מַחמת ער לעבט אייביק, כּדי זיך משׁתּדל צוּ זיין פאַר זיי.
26 וואָרים פאַר אונדז האָט זיך געפאַסט אַזאַ כֹּהן־גָּדוֹל, וואָס איז
היליק, אומשולדיק, תָּמים, אָפּגעשיידט פּון זינדיקע, אוּן דערהויבּן
איבּער די הימלען; 27 וואָס דאַרף ניט, ווי יענע כֹּהֲנים־גדוֹלים, מַקריב
זיין יעדן טאָג קָרבָּנות, ראשׁית

פַאר זיינע אייגענע זינד, אוּן דערנאָך פַאר די זינד פוּן דעם פאָלק; וואָרים דאָס האָט ער געטאָן איין מאָל פַאר אַלעמאָל, בעת ער האָט זיך אַליין מַקריב געווען. 28 וואָרים די תּוֹרה שטעלט אויף מענטשן פאַר כֹּהַנים־גדוֹלים, וואָס האָבן שוואַכקייטן, אָבער דאָס וואָרט פוּן דער שבוּעה, וואָס איז געקומען נאָך דער תּוֹרה, שטעלט אויף אַ זון, וואָס איז שלֵימוּתדיק אויף אייביק.

ח אוּן דער עיקר פוּן דעם, וואָס מיר זאָגן, איז אָט־דאָס: מיר האָבן אַזאַ כֹּהן־גָּדול, וואָס האָט זיך אַנידערגעזעצט ביי דער רעכטער זיַיט פוּן דעם כִּסא־הַכָּבוד אין די הימלען, 2 אַ דינער פוּן דעם מקדש, אוּן פוּן דעם אֱמֶתן מִשכּן, וואָס דער שם־המפורש האָט אויפגעשטעלט, אוּן ניט קיין מענטש. 3 וואָרים יעדער כֹּהן־גָּדול וועט באַשטימט מַקריב צוּ זיין מִנחוֹת אוּן זְבָחים; דעריבער איז סע נייטיק, אַז אויך דער דאָזיקער כֹּהן־גָּדול זאָל האָבן עפּעס מַקריב צוּ זיין. 4 דעריבער, אויב ער וואָלט געווען אויף דער ערד, וואָלט ער בְּכלַל ניט געווען קיין כֹּהן, מַחמת עס זענען פאַראַנען יענע, וואָס זענען מַקריב קָרבָּנות עַל־פִּי הַתּוֹרה. 5 זיי דינען דאָס, וואָס איז אַן אָפּבּילד אוּן אַ שאָטן פוּן די הימלישע זאַכן, אַזוויוי מֹשה איז באַפוילן געוואָרן פוּן גאָט, בעת ער האָט געהאָלטן אין מאַכן דאָס מִשכּן. וואָרים זע, זאָגט ער, אַז דוּ זאָלסט אַלצדינג מאַכן לויט דער געשטאַלט, וואָס איז דיר געוויזן געוואָרן אויף דעם בהר.[1] 6 אַצינד אָבער האָט ער דערגרייכט אַ מער דערהויבענערע עבוֹדה מיט דעם, וואָס ער איז אויך דער מֵליץ פוּן אַ בעסערן בונד, וואָס איז אויפגעשטעלט געוואָרן אויף בעסערע הַבטָחות. 7 וואָרים אויב יענער ערשטער בונד וואָלט געווען אָן אַ חָסרון, דעמאָלט וואָלט מען ניט געזוכט קיין סיבּה פאַר אַ צווייטן. 8 וואָרים בעת ער מוֹסרט זיי, זאָגט ער:

זע, די טעג קומען, זאָגט גאָט,
אוּן איך וועל שליסן אַ נייעם בונד מיט דעם בֵּית־יִשׂרָאל
אוּן מיט דעם בֵּית־יהוּדה,
9 ניט לויט דעם בונד, וואָס איך האָב געמאַכט מיט זייערע אָבות
אין דעם טאָג, וועו איך האָב זיי אָנגענומען ביי דער האַנט,
זיי אַרויסצופירן פוּן דעם לאַנד מִצרַים;
וואָרים זיי זענען ניט געבליבן אין מיין בונד,
אוּן איך האָב זיי ניט געאַכטעט, זאָגט גאָט.
10 וואָרים דאָס איז דער בונד, וואָס איך וועל מאַכן מיט דעם בֵּית־יִשׂרָאל
נאָך יענע טעג, זאָגט גאָט:

[1] שמות כה, 40.

איך וועל אַרײַנגעבן מיין תּוֹרה אין זייער פּאַרשטאַנד,
אוּן אויף זייער האַרץ וועל איך זי אויפשרייבן;
אוּן איך וועל זיין זייער גאָט,
אוּן זיי וועלן זיין מיין פֿאָלק.
11 אוּן זיי וועלן ניט לערנען איטלעכער זיין חבר,
אוּן איטלעכער זיין ברודער, אַזוי צו זאָגן: קענט גאָט!
וואָרים אַלע וועלן מיך קענען,
פּונ דעם קלענסטן ביז דעם גרעסטן פּון זיי.
12 וואָרים איך וועל מוֹחל זיין זייער זינד.
אוּן זייער חֵטא וועל איך מער ניט געדענקען.[1]
13 מיט דעם, וואָס ער זאָגט: אַ נייעם בּונד, האָט ער דעם ערשטן אַלט
געמאַכט; אוּן דאָס, וואָס וועקט אַלט אוּן באַיאָרנט, איז נאָענט צוּם
פאַרשווינדן.
ט אוּן אַפילו דער ערשטער בּונד האָט אויך געהאַט דינים פּון עבֿודה,
אוּן זיין מקדש איז געווען פּון דער דאָזיקער וועלט. 2 וואָרים עס איז
געווען אָנגעבּרייט אַ משכּן, דאָס ערשטע, וואָס אין אים איז געווען די
מנוֹרה, אוּן דער שולחן, אוּן דאָס לֶחֶם־הַפָּנים; 3 אוּן הינטער דעם צווייטן פָּרוֹכֶת דאָס משכּן, וואָס
וועקט אָנגערופֿן קָדשי־קָדשים; 4 וואָס האָט געהאַט אַ גילדענעם מִזבּחַ
פאַר קטוֹרֶת אוּן דעם אָרון־הַבּרית, באַדעקט אַרוּם אַרוּם אוּן אַרוּם מיט
גאָלד, וואָס אין אים איז געווען אַ גילדענער קרוּג מיט דעם מָן
דערינען, אוּן אַהרֹנס שטעקן, וואָס האָט געבּליט, אוּן די לוּחות־
הַברית; 5 אוּן איבּער אים די כּרוּבֵי־הַכָּבוֹד, וואָס האָבן באַשאָטנט דאָס
כַּפּוֹרֶת; פּון די דאָזיקע זאַכן קענען מיר אַצינד ניט רעדן באַזונדער.
6 אוּן נאָכדעם, ווי די דאָזיקע זאַכן זענען געווען אַזוי אָנגעבּרייט, גייען
די כֹּהֲנים כּסדר אַריין אין דעם ערשטן משכּן צוּ טאָן די עבֿודות; 7 אין
דעם צווייטן אָבער, דער כֹּהן־גָּדול אַליין, איינמאָל אין דעם יאָר, ניט
אָן בלוט, וואָס ער איז מַקריב פאַר זיך, אוּן פאַר די שגָגות פּון דעם
פֿאָלק. 8 מיט דעם צייכענט דער רוּחַ־הַקוֹדֶש אָן, אַז דער וועג צוּם
קָדשי־קָדשים איז נאָך ניט געווען אָנטפּלעקט, כָּל־זמַן דער ערשטער
משכּן איז נאָך געשטאַנען. 9 דאָס איז אַ מָשל פאַר דער היינטיקער
צייט; לויט אים איז מען מַקריב מִנחוֹת אוּן זבָחים, וואָס קענען ניט
משלים זיין, וואָס איז שַייך דאָס געוויסן פּון דעם, וואָס טוט די
עבֿודה, 10 ווייל זיי זענען בלויז חוקים פּונוועגן שפּייז אוּן געטראַנקען
אוּן פאַרשידענע טבֿילות פּון דעם פלייש, אַרויפגעלייגט ביז צוּ אַ צייט
פּון תִּקוּן העוֹלָם.

[1] ירמיה לא, 30-33.

11 אָבער מָשִׁיחַ, נאָכדעם ווי ער האָט זיך באַוויזן אַ כֹּהן־גָדול פון די
גוטע קומענדיקע זאַכן, איז דורך דעם גרעסערן און מער שלֵימותדיקן
מִשכּן, וואָס איז ניט געמאַכט געוואָרן מיט קיין הענט, דאָס הייסט, ניט
פון דעם דאָזיקן באַשאַף, 12 אויך ניט אַפילו דורך דעם בלוט פון בעק
און קעלבער, נייערט דורך זיין אייגענעם בלוט, איז אַרייַנגעגאַנגען איין
מאָל פאַר אַלעמאָל אין דעם מָקום־קָדוש אַריין, און האָט דערגרייכט
אייביקע גאולה. 13 וואָרים אויב דאָס בלוט פון בעק און אָקסן, און דאָס
אַש פון אַ קאַלב, וואָס איז געשפּרענגט געוואָרן אויף די, וואָס זענען
געווען טָמא, האָט געהייליקט צו דער רייניקייט פון דעם פלייש,
14 אויף וויפל מער וועט דאָס בלוט פון מָשִׁיחַן, וואָס האָט דורך דעם
אייביקן גייסט זיך מַקריב געווען אָן אַ מום צו גאָט, רייניקן אייער
געוויסן פון טויטע מאַעשׂים, צו דינען דעם לעבעדיקן גאָט?
15 צוליב דער דאָזיקער סִיבּה איז ער דער מֵליץ פון אַ נייעם בונד, כדי אַ
טויט, וואָס איז געשען פונוועגן דער אויסלייזונג פון די עַבֵירוֹת, וואָס
זענען געווען אונטער דעם ערשטן בונד, זאָלן די, וואָס זענען באַרופן
געוואָרן, מקַבּל זיין די הַבטָחה פון דער אייביקן ירושה. 16 וואָרים וואו
עס איז פאַראַן אַ צַווָאה, דאָרט מוז זיין נייטיק דער טויט פון דעם,
וואָס האָט זי געמאַכט. 17 וואָרים אַ צַווָאה איז אין קראַפט, וואו עס
איז געווען אַ טויט; וואָרים זי האָט ניט קיין האַפט כָּל־זמַן דער, וואָס
האָט זי געמאַכט, לעבט. 18 דעריבער איז אויך דער ערשטער בונד ניט
געהייליקט געוואָרן אָן בלוט. 19 וואָרים נאָכדעם ווי יעדע מִצוָה איז
דורך מֹשהן גערעדט געוואָרן עַל־פּי הַתּוֹרה צום גאַנצן פאָלק, האָט ער
גענומען דאָס בלוט פון קעלבער און בעק, מיט וואַסער און פּורפּורוואָל
און אֵזוֹב, און האָט באַשפּרענגט סיי דאָס סֵפר און סיי דאָס גאַנצע
פאָלק, 20 אַזוי צו זאָגן: דאָס איז דאָס בלוט פון דעם בונד, וואָס גאָט
האָט אייך געבאָטן.[1] 21 הוצדעם האָט ער דאָס מִשכּן און די אַלע כֵּלים
פון דער עַבוֹדה געשפּרענגט מיט דעם בלוט אויף אַן ענלעכן אופן.
22 און לויט דער תּוֹרה, ווערט כמַעט אַלצדינג גערייניקט מיט בלוט,
און אָן פאַרגיסונג פון בלוט איז ניטאָ קיין פאַרגעבונג.[2]
23 עס איז דעריבער נייטיק געווען, אַז די אָפּבילדער פון די הימלישע
זאַכן זאָלן אַזוי גערייניקט ווערן, אָבער די הימלישע זאַכן גופא מיט
בעסערע קָרבָּנוֹת, איידער די דאָזיקע. 24 וואָרים מָשִׁיחַ איז ניט
אַרייַנגעגאַנגען אין אַ מִקדש, וואָס איז געמאַכט געוואָרן מיט הענט,
געגליכן אין געשטאַלט צו דעם אֶמֶתן, נייערט אין הימל אַריין גופא, צו
ווייזן זיך אַצינד פון אונדזערטוועגן פאַר גאָט; 25 און דאָס ניט כדי ער
זאָל זיך אַליין

[1] שמות כד, 8. [2] ויקרא יז, 11.

אָפט מַקריב זיין, ווי דער כֹּהן־גָּדול גייט אַרײַן פּון יאָר צו יאָר אין דעם קָדשי־קָדשים מיט בלוט, ניט זיין אייגנס; 26 אַניט וואָלט ער אָפט געמוזט ליידן זינט ששת־ימי־בראשית. אַצינד אָבער איז ער אויפן סוף פּון די צייטן איין מאָל אַנטפּלעקט געוואָרן, צו בטל מאַכן די זינד דורך דעם קָרבן פּון זיך אַליין. 27 און אַזוי־ווי עס איז באַשטימט פאַר די בני־אדם איין מאָל צו שטאַרבן, און נאָכדעם קומט מִשפּט, 28 אַזוי וועט אויך מָשִׁיחַ, נאָכדעם ווי ער איז איין מאָל מַקריב געוואָרן צו טראָגן די זינד פּון דעם רַבים, באַווייזן זיך אַ צווייט מאָל אָן זינד, פאַר דער ישועה פּון די, וואָס וואַרטן אויף אים.

ט וואָרים די תּוֹרה, וויל זי האָט נאָר אַ שאָטן פּון די קומענדיקע גוטע זאַכן, אוּן ניט דאָס אָפּבילד פּון די זאַכן גופּא, איז קיינמאָל ניט בִּיכולת מיט די זעלבע קָרבָּנות, וואָס זיי זענען כּסדר מַקריב יאָר נאָך יאָר, שלֵמותדיק צו מאַכן די, וואָס געניענען. 2 אַניט, וואָלט מען דען זיי ניט אויפגעהערט מַקריב צו זיין? מַחמת די, וואָס דינען, נאָכדעם ווי זיי זענען איין מאָל ערייניקט געוואָרן, וואָלטן מער ניט געהאַט דאָס באַוואוּסטזיין פּון זינד. 3 אין יענע קָרבָּנות אָבער איז אַלע יאָר פאַראַן אַ זֵכר פּון זינד. 4 וואָרים עס איז ניט מעגלעך, אַז דאָס בלוט פּון אָקסן אוּן בעק זאָל אַוועקנעמען זינד. 5 בִּכֵן, בעת ער קומט אין דער וועלט אַריין, זאָגט ער:

זֶבַח אוּן מִנְחָה האָסטו ניט באַגערט,
נייערט אָ גוּף האָסטו צוגעגרייט פאַר מיר.
6 עוֹלָה אוּן חַטָּאָה האָסטו ניט פאַרלאַנגט.
7 דעריבער האָב איך געזאָגט: זע, איך בין געקומען,
אין דער מְגִילה פּון דעם סֵפר שטייט געשריבן וועגן מיר,
צו טאָן דיין רָצון, מײַן גאָט.[1]

8 בעת ער זאָגט אויבן: זבח אוּן מִנְחָה, עוֹלָה אוּן חַטָּאָה האָסטו ניט געוואָלט, אויך האָסטו דערין ניט געהאַט קיין וואויילגעפעלן, (וואָס מען איז זיי מַקריב עַל־פּי הַתּוֹרה), 9 דעמאָלט האָט ער געזאָגט: זע, איך בין געקומען, צו טאָן דיין רָצון. ער שאַפט אָפּ דאָס ערשטע, כדי ער זאָל באַפעסטיקן דאָס צווייטע. 10 דורך דעם דאָזיקן רָצון זענען מיר געהיילט געוואָרן דורך דעם מַקריב זיין פּון דעם גוּף פּון יֵשׁוּע הַמָּשִׁיחַ איין מאָל פאַר אַלעמאָל.

11 אוּן יעדער כֹּהן שטייט טאָג־טעגלעך צו טאָן די עבֹודה אוּן מַקריב צו זיין די זעלביקע קָרבָּנות, וואָס קאָנען קיינמאָל

[1] תהלים מ, 7-9.

ניט אַוועקנעמען די זינד; 12 ער אָבער, נאָכדעם ווי ער האָט מַקריב געווען
איין קָרבן פאַר זינד אויף אייביק, האָט זיך אַנידערגעזעצט ביי דער רעכטער
האַנט פון גאָט, 13 און וואַרט פון דעמאָלט אָן, ביז זיינע שׂונאים וועלן
געאַמַכט ווערן דאָס פוסבענקל פון זיינע פיס. 14 וואָרים דורך איין קָרבן האָט
ער אויף אייביק שלֵמותדיק געמאַכט די, וואָס זענען געהיילִיקט געווָארן.
15 און דער רוחַ־הַקודֶש זאָגט אונדז אויך עֵדות; וואָרים נאָכדעם ווי ער האָט
געזאָגט:

16 דאָס איז דער בונד, וואָס איך וועל מאַכן מיט זיי
נאָך יענע טעג, זאָגט גאָט:
איך וועל אַריינגעבן מיין תּורה אין זייער פאַרשטאַנד,
און אויף זייער האַרץ וועל איך זי אויפשריַבן.
17 און זייערע עַוונות און חַטאָים
וועל איך מער ניט געדענקען[1]

18 און וואו עס איז פאַראַן פאַרגעבונג פון די דאָזיקע, דאָרט איז מער ניטאָ
קיין קָרבן פאַר זינד.
19 דעריבער, ברידער, ווייל מיר האָבן בטָחון אַריינצוקומען אין מָקום־קָדוש
דורך דעם בלוט פון יֵשוּעַן, 20 דורך דעם נייעם און לעבעדיקן וועג, וואָס ער
האָט געהיילִיקט פאַר אונדז דורך דעם פָּרוכֶת, דאָס הייסט, דורך זיין לייַב;
21 און ווייל מיר האָבן אַ כֹהן־גָּדול איבער דעם הויז פון גאָט, 22 לאָמיר
גענעענען מיט אַן אויפריכטיק האַרץ אין דער גאַנצקייט פון אֱמונה, כדי
אונדזערע הערצער זאָלן זיין באַשפרענגט און פריי פון אַ בייז געוויסן, און
אונדזערע לייַבער זאָלן געוואַשן ווערן מיט ריין וואַסער; 23 לאָמיר זיך האַלטן
פעסט אין דער אָפענער באַקענונג פון אונדזער האָפענונג, כדי זי זאָל זיך ניט
טרייסלען, וואָרים געטריי איז דער, וואָס האָט מַבטיחַ געווען; 24 און לאָמיר
טראַכטן צו דערוועקן איינער דעם אַנדערן צו ליבע און מַעשׂים־טובים, 25 און
ניט פאַרלאָזן אונדזער אייגן איינזאַמלען זיך אינאיינעם, ווי עס איז ביי
עטלעכע דער מִנהג, נייערט לאָמיר מַזהיר זיין איינער דעם אַנדערן, און אַ סַך
מער צוליב דעם, ווייל איר זעט, אַז דער טאָג זיך דערנענטערט.
26 וואָרים אויב מיר זינדיקן בכּיוון, נאָכדעם ווי מיר האָבן מקַבל געווען דאָס
וויסן פון דעם אֱמת, דעמאָלט פאַרבלייַבט ניט מער קיין קָרבן פאַר זינד,
27 נייערט אַ מוֹרָאדיק דערוואַרטן פון משפט, און אַ געפערלעך פייער, וואָס
וועט פאַרצערן די וויידערשפּעניקע. 28 דער, וואָס איז עובר תּורַת־מֹשה,
וועט אָן דערבאַרעמונג געטייט אויף דעם וואָרט פון צוויי אָדער דריי עֵדות;
29 היינט, וואָסער האַרבּערע שטראָף, מיינט איר, איז וועט דער, וואָס האָט
געטרעטן מיט די פיס דעם בֶּן־אֱלֹהִים, און האָט מחַלֵל געווען דאָס בלוט פון
דעם בונד, מיט וואָס ער איז געהיילִיקט געוואָרן,

[1] ירמיה לא, 32, 33.

אוּן געלעסטערט דעם גייסט פוּן חֶסֶד? 30 וואָרים מיר קענען אים, וואָס האָט געזאָגט: צוּ מיר געהערט די נקָמה, איך וועל פאַרגעלטן. אוּן ווידער אַמאָל: גאָט וועט מִשפּטן זיין פאָלק.[1] 31 עס איז אַ מוֹרֶאדיקע זאַך אַריינצופאַלן אין די הענט פוּן דעם לעבעדיקן גאָט.

32 דערמאָנט אייך אָבער די פריערדיקע טעג, אין וועלכע איר זענט באַלויכטן געוואָרן, אוּן איר האָט דערטראָגן אַ שוועריקייט פוּן ענוּיִם, 33 טיילווייז, ווייל איר זענט געוואָרן אַ שוישפּיל דורך חַרפות אוּן צָרות, אוּן טיילווייז, ווייל איר זענט געוואָרן טיילנעמער מיט די, וואָס זענען אַזוי באַהאַנדלט געוואָרן. 34 וואָרים איר האָט געהאַט רַחמָנות אויף די, וואָס זענען געוועזן אין קייטן, אוּן האָט אָנגענומען מיט פרייד די בַּאַרויבונג פוּן אייער האָב אוּן גוטס, ווייל איר וויסט, אַז איר האָט אַ גרעסער פאַרמעגן, אוּן אַ בּאַשטענדיקס. 35 פאַרוואַרפט דעריבער ניט אייער בטָחוֹן, וואָס האָט אַ גרויסע פאַרגעלטונג. 36 וואָרים איר נייטיקט זיך אין געדולד, כדי נאָכדעם ווי איר וועט האָבן געטאָן דעם רָצוֹן פוּן גאָט, זאָלט איר מקַבֵּל זיין די הַבטָחה.

37 וואָרים נאָך אַ גאַנץ קליינע רֶגע וועט קוּמען דער,
וואָס קוּמט, אוּן וועט ניט פאַרזאַמען.
38 אוּן מיין צַדיק וועט לעבן דורך אֱמוּנה;
אוּן אויב ער ציט זיך צוריק,
האָט מיין נשָמה ניט קיין וואוילגעפעלן אין אים.[2]

39 מיר זענען אָבער ניט פוּן די, וואָס ציען זיך צוריק צוּ פאַרדאַרבונג, נייערט פוּן די, וואָס האָבן אֱמוּנה מַציל צוּ זיין זייער נשָמה.

יא אוּן אֱמוּנה איז אַ פאַרזיכערונג פוּן זאַכן, אויף וועלכע מע האָפט, אַן איבערצייגונג פוּן זאַכן, וואָס ווערן ניט געזען. 2 וואָרים דערין האָבן די זקֵנים באַקוּמען אַן עֵדות, וואָס איז זיי געגעבן געוואָרן. 3 דוּרך אֱמוּנה פאַרשטייען מיר, אַז די וועלטן זענען באַשאַפן געוואָרן דוּרך דעם וואָרט פוּן גאָט, אַזוי, אַז וואָס סע ווערט געזען, איז ניט געמאַכט געוואָרן פוּן זאַכן, וואָס שיינען צוּ זיין.

4 דוּרך אֱמוּנה האָט הֶבֶל מַקריב געווען צוּ גאָט אַ סַך אַ בעסערן קָרבן ווי קַיִן, דוּרך וועלכן ער האָט באַקוּמען אַן עֵדות, אַז ער איז אַ צַדיק, מַחמת גאָט האָט עֵדות געזאָגט אין שייכות מיט זיינע מִנחוֹת; אוּן דוּרך אים, הגַם ער איז טויט, טוט ער נאָך אַלץ רעדן. 5 דוּרך אֱמוּנה איז חַנוֹך אַוועקגענומען געוואָרן, כדי ער זאָל ניט זען דעם טויט; אוּן ער איז ניט געפונען געוואָרן, מַחמת גאָט האָט אים אַוועקגענומען. וואָרים איידער ער איז אַוועקגענומען געוואָרן, האָט ער באַקוּמען דאָס עֵדות, אַז ער איז וואוילגעפעלן געוואָרן פאַר גאָט. 6 אוּן אָן

[1] דברים 35, 36. [2] חבקוק ב, 3, 4.

אֶמוּנה איז ניט מעגלעך וואוילגעפעלן צוּ ווערן פאַר אים; וואָרים דער,
וואָס גענעענט פאַר גאָט, מוּז גלויבן, אַז ער עקסיסטירט, אוּן אַז ער איז
אַ פאַרגעלטער פוּן די, וואָס זוּכן אים.
7 דוּרך אֶמוּנה האָט נֹחַ, נאָכדעם ווי ער איז געוואָרנט געוואָרן פוּן גאָט
בנוֹגֵע זאַכן, וואָס מע האָט נאָך ניט געזען, מיט ייִראַת־שמים געבויט אַ
תֵּבֶה, מַציל צוּ זיין זיין הויז; דוּרך דעם האָט ער פאַרמִשפּט די וועלט,
אוּן איז געוואָרן אַ יוֹרש פוּן דער צִדקות, וואָס איז פוּן אֶמוּנה.
8 דוּרך אֶמוּנה האָט אַברָהם געפאָלגט, בעת ער איז גערוּפן געוואָרן
אַרויסצוּגיין צוּ אַן אָרט, וואָס ער האָט באַדאַרפט באַקוּמען פאַר אַ
ירושה; אוּן ער איז אַרויסגעגאַנגען, הַגַם ער האָט ניט געוואוּסט
וואוּהין ער איז געגאַנגען. 9 דוּרך אֶמוּנה איז ער געוואָרן אַ גֶר אין דעם
לאַנד פוּן דער הַבטָחה, ווי אין אַ לאַנד, וואָס איז ניט זיינס, אוּן האָט
געוואוינט אין געצעלטן מיט יִצחָקן אוּן יַעקֹבן, די יוֹרשים מיט אים פוּן
דער זעלבער הַבטָחה; 10 וואָרים ער האָט געוואַרט אויף דער שטאָט,
וואָס האָט יסוֹדות, וואָס איר ארכיטעקט אוּן בוימייַנסטער איז גאָט.
11 דוּרך אֶמוּנה האָט אַפילו שָׂרָה אַליין געקריגן כּוֹח טראָגעדיק צוּ
ווערן, הַגַם זי איז שוין געווען אַריבער דער צייט, ווייל זי האָט
געהאַלטן פאַר געטריי דעם, וואָס האָט מַבטִיחַ געווען. 12 דעריבער איז
אויך אַרויסגעקוּמען פוּן איינעם, אוּן דער, אַזוי גוּט ווי געשטאָרבן,
אַזויפיל ווי די שטערן פוּן הימל, אוּן ווי דאָס זאַמד ביים ברעג יַם, ניט
צוּם ציילן.
13 די אַלע זענען געשטאָרבן אין אֶמוּנה, הַגַם זיי האָבן ניט מקַבל געווען
די הַבטָחות, נאָר האָבן זיי געזען אוּן זיי באַגריסט פוּן דערווייַטנס, אוּן
האָבן מוֹדה געווען, אַז זיי זענען גֵרים אוּן פאַרשיקטע אויף דער ערד.
14 וואָרים די, וואָס רעדן אויף אַזאַ אוֹפן, מאַכן קלאָר, אַז זיי זוּכן אַן
אייגן לאַנד. 15 אוּן וואָלטן זיי געווען געטראַכט פוּן יענעם לאַנד, פוּן
וועלכן זיי זענען אַרויסגעגאַנגען, וואָלטן זיי געהאַט אַ געלעגנהייט זיך
אוּמצוּקערן. 16 אַצינד אָבער באַגערן זיי אַ בעסער לאַנד, דאָס הייסט, אַ
הימליש. דעריבער שעמט זיך ניט גאָט מיט זיי, גערוּפן צוּ ווערן זייער
גאָט; וואָרים ער האָט פאַר זיי אָנגעברייט אַ שטאָט.
17 דוּרך אֶמוּנה האָט אַברָהם, בעת ער איז געפּרוּאווט געוואָרן,
געבראכט יצחָקן צוּ דער עַקֵדָה; אוּן ער, וואָס האָט מקַבל געווען די
הַבטָחות, איז געווען גרייט מַקריב צוּ זיין זיין בֶּן־יָחִיד; 18 צוּ וועמען
סע איז געזאָגט געוואָרן: אין יִצחָקן זאָל דיין זאָמען גערוּפן ווערן,
19 ווייל ער האָט געקלערט, אַז גאָט איז בִּיכוֹלת אים אויפצוּאוועקן
אַפילו פוּן די טויטע, פוּנוואַנען ער האָט אים אויך בדֶרֶך מָשל צוּריק
באַקוּמען. 20 דוּרך אֶמוּנה האָט יִצחָק געבענטשט יַעקֹבן אוּן

עֵשָׂון, אַפילו בנוֹגע זאַכן, וואָס האָבן געדאַרפט געשען. 21 דורך אֶמונה האָט
יַעקֹב, ביים שטאַרבן געבענטשט יעדן פון יוֹספס זין, און האָט זיך געבוּקט
אויף דעם קאָפּ פון זיין שטעקן. 22 דורך אֶמונה האָט יוֹסף, בעת זיין סוֹף איז
געווען נאָענט, דערמאָנט פונוועגן דעם יְצִיאַת־מִצרַיִם פון די בנֵי־יִשׂרָאל, און
האָט באַפוילן בנוֹגֵע זיינע ביינער.
23 דורך אֶמונה איז מֹשה, נאָכדעם ווי ער איז געבוירן געוואָרן, געווען
פאַרבאָרגן פון זיינע עלטערן דריי חֲדָשים, וואָרים זיי האָבן געזען, אַז ער איז
אַ שיין קינד; און זיי האָבן ניט מוֹרא געהאַט פאַר דעם מֶלֶכס באַפעל.
24 דורך אֶמונה האָט מֹשה, בעת ער איז אויסגעוואַקסן, זיך אָפּגעזאָגט
גערופן צו ווערן דער זון פון פַּרעֹהס טאָכטער, 25 און האָט ליבער
אויסדערוויילט צו ליידן מיט דעם פאָלק פון גאָט, איידער הַנָאה צו האָבן
אויף אַ צייט פון תַּענוּגים פון זינד, 26 מַחמת ער האָט פאַררעכנט די חַרפּה
פון מָשִׁיחַן פאַר אַ גרעסער עַשִׁירות איידער די אוֹצרות פון מִצרַיִם; וואָרים
ער האָט פאָראויסגעזען דעם שׂכַר. 27 דורך אֶמונה האָט ער פאַרלאָזן מִצרַיִם,
און ניט מוֹרא געהאַט פאַר דעם גרימצאָרן פון דעם מֶלך; וואָרים ער האָט
דערטראָגן, ווי ער וואָלט געזען אים, וועמעס פָּנים מע קען ניט זען. 28 דורך
אֶמונה האָט ער געהאַלטן פֶּסח, און דאָס שפּרענגען פון דעם בלוּט, כדי דער
מַשחִית פון די בכוֹרים זאָל זיי ניט אָנרירן.
29 דורך אֶמונה זענען זיי דורכגעגאַנגען דעם יַם־סוּף ווי דורך יַבָּשה; וואָס די
מִצרים, בעת זיי האָבן דאָס געפּרוּאווט צו טאָן, זענען זיי דערטרונקען
געוואָרן. 30 דורך אֶמונה זענען די מויערן פון ירִיחוֹ אייַנגעפאַלן, נאָכדעם ווי
זיי זענען אַרומגערינגלט געוואָרן זיבן טעג. 31 דורך אֶמונה איז רָחָב־הַזוֹנה
ניט אומגעקומען מיט די, וואָס זענען געווען ווידערשפּעניק, ווייל זי האָט
אויפגענומען די מרַגלִים בשָׁלום.
32 און וואָס נאָך זאָל איך זאָגן? וואָרים סע וועט מיר אויספעלן צייט, אויב
איך וועל דערציילן פון גִדעוֹנען, בָּרָקן, שִׁמשוֹנען, יִפתַּחן, פון דָוִדן און
שמוּאֵלן און די נבִּיאים, – 33 וואָס האָבן דורך אֶמונה אונטערטעניק
געמאַכט מלוּכות, האָבן געטאָן צִדקות, האָבן מקַבֵּל געווען הַבטָחות, האָבן
פאַרשטאָפּט די מיילער פון לייֵבן, 34 האָבן פאַרלאָשן די קראַפט פון פייער,
זענען אַנטרונען די שאַרף פון דער שווערד, פון שוואכקייט זענען זיי
געמאַכט געוואָרן שטאַרק, זענען געוואָרן גיבוֹרים אין מִלחָמה, האָבן
פאַריאָגט פרעמדע חַיָלות. 35 ווייבער האָבן באַקומען זייערע טויטע דורך
תּחִיַת־הַמֵתים; און אַנדערע זענען געפּייַניקט געוואָרן, און האָבן ניט
אָנגענומען זייער אויסלייזונג, כדי זיי זאָלן זוֹכה זיין אַ בעסער תּחִיַת־הַמֵתים.
36 אַנדערע האָבן איבערגעטראָגן שפּאָט און מַלקות, און אַפילו קייטן און
תּפִיסה. 37 זיי זענען פאַרשטיינט געוואָרן, זיי האָבן אויסגעשטאַנען נִסיוֹנות,
זיי זענען פונאַנדער־געזעגט געוואָרן, זיי זענען געטייט געוואָרן מיט

דער שווערד; זיי זענען אַרומגעגאַנגען אין שאָפנפעלן און ציגנפעלן,
זיי זענען געווען פאַרלאָזן, געפּייַניקט, שלעכט באַהאַנדלט – 38 וואָס
די וועלט איז זיי ניט ווערט געווען – זיי האָבן געוואָגלט אין מִדבָּריוֹת
און בערג, און אין היילן און לעכער פון דער ערד.
39 און די אַלע, הַגַם זיי האָבן געהאַט דאָס עֵדות, וואָס איז זיי געגעבן
געוואָרן דורך אֶמונה, האָבן ניט מקַבּל געווען די הַבטָחה, 40 ווייל גאָט
האָט אָנגעברייט עפּעס אַ בעסערע זאַך פון אונדזערטוועגן, כּדי אָן
אונדז זאָלן זיי ניט ווערן שלֵימותדיק.
יב דעריבער, ווייל מיר זענען אַרומגערינגלט מיט אַזאַ גרויסן וואָלקן
עֵדות, לאָמיר אַוועקלייגן יעדע מַשׂא, און די זינד, וואָס באַהעפט זיך צו
אונדז, און לאָמיר לויפן מיט געדולדיקייט דעם וועטלויף, וואָס ליגט
פאַר אונדז, 2 און קוקן אויף יֵשועַן, דעם רֹאש און מַשלים פון אונדזער
אֶמונה, וואָס צוליב דער שִמחה, וואָס איז געווען אָנגעברייט פאַר אים,
האָט ער דערטראָגן דעם צלָב, האָט פאַראָפּשייַט די חַרפּה, און האָט
זיך אַנידערגעזעצט ביי דער רעכטער האַנט פון דעם כִּסֵא־אֱלֹהִים.
3 וואָרים באַטראַכט אים, וואָס האָט דערטראָגן אַזאַ סתִירה פון זינדיקע
קעגן זיך, כּדי איר זאָלט ניט ווערן מיד און אָפּגעשוואַכט אין אייערע
נשָמות. 4 איר האָט זיך נאָך ניט אנטקייגנגעשטעלט ביז בלוט אין דעם
קאַמף קעגן זינד, 5 און איר האָט פאַרגעסן די וואָרענונג, וואָס טוט
איינטַענהן מיט אייך ווי מיט קינדער:

מיין זון, האַלט ניט גרינג דעם מוסר פון גאָט,
פאַל ביי זיך ניט אַראָפּ, בעת דו ווערסט פון אים געמוסרט;
6 וואָרים וועמען גאָט האָט ליב, דעם מוסרט ער,
און שמייסט יעדן זון, וועמען ער איז מקַבּל.[1]

7 עס איז צוליב דעם מוסר, וואָס איר דערטראָגט; גאָט פריט זיך אויף
מיט אייך ווי מיט זין; וואָרים וואָסער זון איז עס, וועמען זיין פאָטער
טוט ניט מוסרן? 8 אויב אָבער איר ווערט ניט געמוסרט, וואָס אין דעם
זענען אַלע טיילנעמער, דעמאָלט זענט איר מַמזֵרים, און ניט קיין זין.
9 נאָך מער, מיר האָבן געהאַט לייַבלעכע פאָטערס אונדז צו מוסרן, און
מיר האָבן זיי אָפּגעגעבן כָּבוד; צי זאָלן מיר ניט אַ סַך ליבער
אונטערטעניק זיין צו דעם פאָטער פון די גייַסטער, און לעבן?
10 וואָרים זיי האָבן אונדז געמוסרט אויף אַ קורצער צייט, לויט ווי זיי
האָבן עס געהאַלטן פאַר נייטיק, ער אָבער טוט עס פאַר אונדזער נוצן־
וועגן, כּדי מיר זאָלן זיין טיילנעמער פון זיין הייליקייט. 11 יעדער מוסר
זעט אויס, בעת ער קומט אויף אונדז, צו זיין ניט דערפרייענדיק, נייערט
טרויעריק; דאָך

[1] משלי ג, 11, 12.

שפּעטער טראָגט זי פּרידלעכע פֿֿירות פּון רעכטפֿאַרטיקייט פֿאַר די, וואָס לערנען זיך עפּעס דערפּון אָפּ.

12 בכֿן, הייבט אויף די הענט, די שלאַפּע, און שטאַרקט די מידע קני, 13 און מאַכט גלייכע שטעגן פֿאַר אייערע פיס, כדי דער לאָמער זאָל ניט אָפּקערן פּון וועג, נייערט זאָל ליבער געהיילט ווערן. 14 יאָגט זיך נאָך שָׁלום מיט אַלע מענטשן, און דער הייליקונג, אָן וועלכער קיינער וועט ניט זען דעם האַר. 15 אוּן גיט אַכטונג, אַז קיינער זאָל ניט געמינערט ווערן אין דעם חֶסֶד פּון גאָט, און אַז סע זאָל ניט אויפשפּראָצן אַ וואָרצל פּון ביטערקייט אוּן אייך באַשוועָרן, אוּן דורכדעם מטמא מאַכן דעם רַבּים; 16 אַז קיינער זאָל ניט זיין קיין נוֹאף, אָדער אַן אומוועָרדיקער מענטש ווי עֵשָׂו, וואָס האָט פאַר אַ געקעכץ פאַרקויפט זיין בכוֹרה. 17 וואָרים איר ווייסט, אַז בעת ער האָט שפּעטער שוין באַגערט צוּ אַרבן די בְּרָכה, איז ער פאַרווואָרפן געוואָרן; וואָרים ער האָט שוין ניט געפּונען קיין תּשובה, הגַם ער האָט זי געזוכט מיט טרערן.

18 וואָרים איר זענט ניט געקומען צוּ קיין באַרג, וואָס מע קאָן אָנרירן, אוּן וואָס ברענט מיט פייער, און צוּ שוואַרצקייט, אוּן חַשכות אוּן שטורעמווינט, 19 אוּן דעם שאַלן פּון אַ שופֿר, אוּן דעם קול פּון רייד, וואָס די, וואָס האָבן געהערט, האָבן געבעטן, אַז מע זאָל צוּ זיי מער ניט רעדן. 20 וואָרים זיי האָבן ניט געקאָנט דערטראָגן דאָס, וואָס איז געבאָטן געוואָרן: אויב אַפילו אַ בהֵמה רירט אָן דעם באַרג, זאָל מען זי פאַרשטיינען. 21 אוּן די זעאונג איז געווען אַזוי מוֹרא אוּן ציטער. 22 נאָר איר זענט געקומען צוּם באַרג צִיוֹן, און צוּ דער שטאָט פּון דעם לעבעדיקן גאָט, דעם הימלישן ירוּשָׁלַיִם, אוּן צוּ אומציילייקע חֲיָלות מַלאָכים, 23 צוּ דער כְּנֶסֶת־הַגדוֹלה אוּן קְהִילה פּון די בכוֹרים, וואָס זענען פאַרשריבן אין הימל, אוּן צוּ גאָט, דעם שופֿט פּון אַלע, און צוּ די גייסטער פּון צַדיקים גמוּרים, 24 אוּן צוּ יֵשוּעַן, דעם מֶליץ פּון אַ נייעם בּונד, אוּן צוּ דעם בלוּט פּון שפּרענגען, וואָס רעדט פּון עפּעס בעסערס, ווי דאָס בלוּט פּון הֶבלען.

25 זעט, אַז איר זאָלט זיך ניט אָפּזאָגן פּון דעם, וואָס רעדט. וואָרים אויב זיי זענען ניט אַנטרונען, בעת זיי האָבן זיך אָפּגעזאָגט פּון דעם, וואָס האָט זיי מַזהיר געווען אויף דער ערד, אַ סך מער וועלן מיר ניט אַנטרונען, אויב מיר קערן אָפּ פּון דעם, וואָס טוט מַזהיר זיין פּון הימל, 26 וועמעס קול האָט אַמאָל געמאַכט ציטערן די ערד. אַצינד אָבער האָט ער מַבטיחַ געווען, אַזוי צוּ זאָגן: איך וועל נאָכאַמאָל מאַכן ציטערן ניט נאָר די ערד, נייערט אויך דעם הימל.[1] 27 אוּן דאָס דאָזיקע וואָרט: נאָכאַמאָל, באַצייכנט דאָס איבערשטעלן

[1] חגי ב, 6.

פּוּן יענע זאַכן, וואָס טרייסלען זיך, ווי זאַכן, וואָס זענען געמאַכט געוואָרן, כּדי דאָס, וואָס טרייסלט זיך ניט, זאָל פֿאַרבליַבן. 28 בּכֵן, ווייל מיר זענען מקַבל אַ מַלכות, וואָס קאָן זיך ניט טרייסלען, לאָמיר זיין דאַנקבאַר, אוּן דינען מיט וואויל־געפעלן פאַר גאָט, מיט פֿאָרכטיקייט אוּן פַּחד; 29 וואָרים אונדזער גאָט איז אַ פֿאַרצערנדיק פּייער.

יג זאָל די ברידערלעכע ליבע באַשטיין. 2 פֿאַרגעסט ניט די הַכנָסַת־אוֹרחים; וואָרים דורך דעם האָבן עטלעכע, ניט וויסנדיק, מַלכיס־אוֹרַח געוועזן מַלאָכים. 3 געדענקט די, וואָס זענען אין קייטן, ווי געבונדן מיט זיי; אוּן די, וואָס ווערן שלעכט באַהאַנדלט, ווייל איר אַליין זענט אויך אין דעם גוּף. 4 זאָל דאָס חַתונה האָבן געהאַלטן ווערן בכָּבוד צווישן אַלע, אוּן זאָל דאָס בעט ניט מטַמא ווערן; וואָרים די צעלאָזענע אוּן נואפים וועט גאָט מְשפּטן. 5 זייט פריי פוּן דער ליבע צו געלט, אוּן זייט צופרידן מיט דעם, וואָס איר האָט; וואָרים ער אַליין האָט געזאָגט: איך וועל דיך באיין־אוֹפן ניט פֿאַרלאָזן. [1] 6 אַזוי, אַז מיט פריילעכן בטָחון זאָגן מיר:

השם־יתברך איז מיין העלפֿער,
איך וועל ניט מוֹרא האָבן;
וואָס קאָן אַ מענטש מיר טאָן? [2]

7 געדענקט אייערע מַנהיגים, וואָס האָבן צו אייך געערעדט דאָס וואָרט פוּן גאָט; באַטראַכט דעם תַּכלית פוּן זייער לעבן, אוּן מאַכט נאָך זייער אֱמוּנה. 8 יֵשוּע הַמָּשִׁיחַ איז דער זעלבער נעכטן, אוּן היינט, ולעולמי עולמים. 9 לאָזט זיך ניט פֿאַרפירן דורך פֿאַרשידענע אוּן פרעמדע לערנונגען; וואָרים עס איז גוּט, אַז דאָס הארץ זאָל באַפעסטיקט ווערן דורך חֶסֶד, ניט דורך מַאכלים, פוּן וואָס די, וואָס האָבן זיך פֿאַרנומען מיט דעם, האָבן ניט געהאַט קיין געווינס. 10 מיר האָבן אַ מִזבֵּחַ, פוּן וואָס די, וואָס באַדינען דעם מִשכּן, האָבן ניט קיין רעכט צו עסן. 11 וואָרים די לייַבער פוּן יענע בהֵמות, וועמעס בלוּט סע ווערט געבראַכט אין מָקום־קָדוש אַריין דורך דעם כֹּהן־גָּדול ווי אַ קָרבּן פאַר זינד, ווערן פֿאַרברענט מחוּץ־למַחנה. 12 איבערדעם האָט אויך יֵשוּע געליטן אויסער דעם טויער, כּדי ער זאָל הייליקן דאָס פֿאָלק דורך זיין אייגן בלוּט. 13 לאָמיר דעריבער אַרויסגיין צו אים מחוּץ־למַחנה צו טראָגן זיין חֲרפּה. [3] 14 וואָרים דאָ האָבן מיר ניט קיין פֿאַרבליַבנדיקע שטאָט, נייערט מיר זוכן די שטאָט, וואָס דאַרף ערשט

[1] דברים לא, 6, 8. [2] תהלים קיח, 6. [3] ויקרא טז, 27.

קוּמען. 15 בּכֵן, לאָמיר דוּרך אים תָּמיד מַקריב זיין אַ קָרבּן פּוּן לויב צוּ גאָט, דאָס הייסט, די פרוכט פוּן לעפּצן, וואָס זענען מוֹדה צוּ זיין נאָמען.[1] 16 פאַרגעסט אָבער ניט צוּ טאָן גוּטס, אוּן זיך צוּ טיילן מיט אַנדערע, וואָרים אַזעלכע קָרבָּנות וועלן וואוילגעפעלן פאַר גאָט.
17 געהאָרכט אייערע מַנהיגים, אוּן זייט זיי אונטערטעניק, וואָרים זיי וואַכן איבער אייערע נשָמות, ווי די, וואָס וועלן דאַרפן אָפּגעבן חֶשבּון, כּדי זיי זאָלן דאָס טאָן מיט פרייד, אוּן ניט מיט צַער; וואָרים דאָס וואָלט געווען פאַר אייך אָן נוּצן.
18 זייט מִתפַּלֵל פאַר אוּנדז; וואָרים מיר זענען איבערצייגט, אַז מיר האָבּן אַ גוּט געוויסן, ווייל מיר באַגערן צוּ לעבּן ערלעך אין אַלצדינג.
19 אוּן איך בעט אייך נאָך אַ סַך מערער דאָס צוּ טאָן, כּדי איך זאָל צוּ אייך וואָס גיכער צוריקגעגעבּן וועלן.
20 אוּן דער גאָט פוּן שָלום, וואָס האָט צוריקגעבראַכט פוּן די טויטע אונדזער האַר יֵשוּעַ, דעם גרויסן פאַסטעך פוּן די שאָף, דוּרך דעם בלוּט פוּן דעם אייביקן בּונד, 21 זאָל אייך מאַכן תָּמים אין יעדער גוּטער זאַך צוּ טאָן זיין רָצון, בּעת ער ווירקט אין אייך דאָס, וואָס איז וואוילגעפעליק פאַר אים דוּרך יֵשוּעַ הַמָשִיחַ, צוּ וועמען סע זאָל זיין דער כָּבוד לעולמי עולמים. אָמֵן.
22 אוּן איך בעט אייך, ברידער, אַז איר זאָלט אָננעמען דאָס דאָזיקע מוּסר־וואָרט; וואָרים איך האָב אייך געשריבּן בקיצור. 23 זייט וויסן, אַז אונדזער ברוּדער טימאָטעאוס איז באַפרייט געוואָרן; מיט אים, אויב ער וועט בקָרוב קוּמען, וועל איך אייך זען.
24 גריסט אַלע אייערע מַנהיגים, אוּן אַלע היילּיקע. די פוּן איטאַליע גריסן אייך.
25 דער חֶסֶד זאָל זיין מיט אייך אַלע. אָמֵן.

[1] ויקרא ז, 12; ישעיה נז, 19; הושע יד, 2.

דער בריוו פון יַעקֹבן

א יַעקֹב, אַ קנעכט פון גאָט און פון דעם האַר ייֵשוּעַ הַמָשִׁיחַ, צו די צוועלף שבָטים, וואָס זענען אין גָלות: שָלום!
2 פאַרעכנט עס פאַר לויטער פרייד, מיינע ברידער, בעת איר פאַלט אַריין אין כָּלערליי נְסיוֹנות, 3 ווייל איר ווייסט, אַז דאָס אויספּרואוון פון אייער אֱמונה פירט צו געדולדיקייט. 4 נאָר זאָל געדולדיקייט האָבן איר שלֵימוּתדיקע ווירקונג, כדי איר זאָלט זיין שלֵימוּתדיק און תָמים, און סע זאָל אייך גאָרניט פעלן.
5 אויב אָבער עמיצן פון אייך פעלט חָכמה, זאָל ער בעטן ביי גאָט, וואָס גיט אַלעמען מיט אַ פּוילער האַנט, און מאַכט ניט צו שאַנד, און סע וועט אים געגעבן ווערן. 6 זאָל ער אָבער בעטן אין אֱמונה, און ניט מסופֵק זיין; וואָרים דער, וואָס איז מסופֵק, איז ווי די כוואַליע פון ַים, געטריבן פון דעם ווינט און געשליידערט. 7 וואָרים יענער מענטש זאָל ניט מיינען, אַז ער וועט עפּעס באַקומען פון גאָט; 8 ער איז אַ וואַקלדיקער מענטש, און ניט שטאַנדהאַפטיק אין אַלע זיינע וועגן.
9 זאָל אָבער דער ברודער פון שָפלן שטאַנד זיך רימען אין זיין דערהויבענער מַדרֵגה; 10 און דער עושר מיט דעם, וואָס ער ווערט שָפל; מַחמת ווי די בלום פון דעם גראָז וועט ער פאַרגיין. 11 וואָרים די זון גייט אויף מיט איר היץ, און דאָס גראָז פאַרוועלקט, און די בלום דערפון פאלט אַראָפּ, און דער חֵן פון איר געשטאַלט גייט פאַרלוירן; אַזוי וועט אויך דער עושר פאַרוועלקן אין זיינע וועגן.
12 וואויל איז דעם מענטשן, וואָס האַלט אויס אַ נסָיון; וואָרים בעת ער ווערט באַוויליקט, וועט ער באַקומען די קרוין פון לעבן, וואָס גאָט האָט צוגעזאָגט צו די, וואָס האָבן אים ליב. 13 זאָל קיינער ניט זאָגן, בעת ער ווערט געפּרואווט, איך בין געפּרואווט געוואָרן פון גאָט; וואָרים גאָט קאָן ניט געפּרואווט ווערן מיט שלעכטס, און ער אַליין איז קיינעם ניט מנַסֶה. 14 נייערט יעדער

איינער ווערט געפֿרוּאווט, בעת ער ווערט געריצט אוּן פֿאַרפירט דורך זיין אייגענער תַּאווה. 15 דעמאָלט טוט די תַּאווה, בעת זי ווערט מעוּבֿרֶת, געבערן זינד; אוּן די זינד, בעת זי וואַקסט אויס, ברענגט דעם טויט.
16 זייט ניט גענאַרט, מיינע געליבטע ברידער. 17 יעדע גוטע מַתָּנה, אוּן יעדע שלֵימוּתדיקע מַתָּנה, איז פּוּן אויבן, אוּן קוּמט אַראָפּ פּוּן דעם פֿאָטער פּוּן ליכט, ביי וועמען עס איז ניטאָ קיין שוּם פֿאַרענדערונג, אָדער אַ שאָטן וואָס בייַט זיך. 18 פּוּן זיין אייגענעם רָצוֹן האָט ער אוּנדז געבוירן דורך דעם וואָרט פּוּן אֱמת, כדי מיר זאָלן זיין אַ מין ביכוּרים פּוּן זיינע באַשעפענישן.
19 איר ווייסט דאָס, מיינע געליבטע ברידער. זאָל אָבער יעדער מענטש זיין פלינק צוּ הערן, פֿאַמעלעך צוּם רעדן, אוּן פֿאַמעלעך צוּם דערצערנען; 20 וואָרים דער צאָרן פּוּן אַ מענטשן ווירקט ניט די רעכטפֿאַרטיקייט פּוּן גאָט. 21 בכֵן, טוט אָפּ פּוּן זיך יעדע שמוּציקייט אוּן איבערבלייבּ פּוּן רִשעות, אוּן זייט מקַבל מיט עַנְיוּות דאָס איינגעפלאַנצטע וואָרט, וואָס איז בכּוֹח צוּ ראַטעווען אייערע נשָׁמות.
22 אָבער זייט טוערס פּוּן דעם וואָרט, אוּן ניט בלויז הערערס, וואָס נאַרן זיך אַליין אָפּ. 23 וואָרים אויב עמיצער איז אַ הערער פּוּן דעם וואָרט, אוּן ניט קיין טוער, איז ער געגליכן צוּ אַ מענטשן, וואָס זעט זיין לייבלעך פּנים אין אַ שפּיגל; 24 וואָרים ער זעט זיך אַליין, אוּן גייט אַוועק, אוּן פֿאַרגעסט תֵּיכף וואָסער מין מענטש ער איז געוועזן. 25 אָבער דער, וואָס קוקט אַריין אין דער שלֵימוּתדיקער תּוֹרה, די תּוֹרה פּוּן פריהייט, אוּן בלייבט דערין, אוּן וואָס איז ניט קיין הערער, וואָס פֿאַרגעסט, נייערט אַ טוער, וואָס וירקט, וועט אים זיין וואויל אין זיין טוּאוּנג.
26 אויב עמיצער מיינט, אַז ער איז פרוּם, אוּן צאַמט ניט זיין צונג, נאַרט ער זיין האַרץ, אוּן זיין פרוּמקייט איז פוסט. 27 אַ ריינע אוּן אומבאַפלעקטע פרוּמקייט פֿאַר אוּנדזער גאָט אוּן פָאטער איז דאָס: מבַחֵם־אָבל צוּ זיין יתוֹמים אוּן אַלמָנות אין זייערע צָרות, אוּן צוּ האַלטן זיך אומבאַפלעקט פּוּן דער וועלט.
ב מיינע ברידער, האַלט ניט די אֱמוּנה פּוּן אוּנדזער האַר ישוּע המָשִׁיחַ, דעם האַר פּוּן כָּבוֹד, מיט נשִׂיאַת־פָּנים. 2 וואָרים אויב סע קוּמט אַריין אין אייער שוּל אַ מענטש מיט גילדענע רינגען, אוּן שיינע מַלבוּשים, אוּן סע קוּמט אויך אַריין אַן אָרעמאַן אין אָפּגעריסענע מַלבוּשים, 3 אוּן איר קוקט מיט חֵן אויף דעם, וואָס טראָגט די שיינע מַלבוּשים, אוּן זאָגט: דוּ זיץ דאָ, אויף דעם בּאָבודיקן פּלאַץ; אוּן צוּ דעם אָרעמאַן זאָגט איר: דוּ שטיי דאָרט, אָדער זיץ אונטער מיין פוסבענקל. 4 צי טוט איר ניט מאַכן קיין חילוק

צווישן אייך אַליין, אוּן וועלט שוֹפטים מיט בייזע מַחשָבות? 5 האָרכט,
מיינע געליבטע ברידער: צי האָט גאָט ניט אויסדערווײלט די אָרעמע
פּוֹן דער וועלט, צו זיין ריך אין אֱמוּנה אוּן יוֹרשים פּוֹן דעם מַלכוּת,
וואָס ער האָט מַבטיַח געווען פַאר די, וואָס האָבן אים ליב? 6 איר
אָבּער האָט מבזה געווען דעם אָרעמאַן. צי באַדריקן אייך ניט די
עַשירים, אוּן שלעפּן זיי אייך ניט פאַר דעם בֵּית־דִין? 7 צי טוּען זיי ניט
לעסטערן דעם חָשובן נאָמען, מיט וועלכן איר ווערט אָנגערופן?
8 אויב איר זענט טאַקע מקַיים דאָס קענִיגלעכע געזעץ, לויט דער
תּוֹרה: דוּ זאָלסט ליב האָבן דיין חַבר ווי זיך אַליין,[1] טוּט איר גוּט;
9 אויב אָבּער איר זענט נוֹשׂא־פָּנים, באַגייט איר אַ זינד, אוּן ווערט
פַאַרמְשפּט דוּרך דער תּוֹרה ווי בַּעלי־עַבֵירה. 10 וואָרים ווער סע ווען
מקַיים זיין די גאַנצע תּוֹרה, נאָר ווען אויף עפּעס עוֹבר זיין, האָט ער
עוֹבר געווען אויף אַלע מִצוות. 11 וואָרים דער, וואָס האָט געזאָגט: דוּ
זאָלסט ניט מְנַה זיין, האָט אויך געזאָגט: דוּ זאָלסט ניט טייטן.[2]
היינט, אויב דוּ ביסט ניט מְנַה, נייערט טייטסט, האָסטוּ עוֹבר געווען
אויף דער תּוֹרה. 12 אַזוי רעדט אוּן אַזוי טוּט, ווי מענטשן, וואָס דאַרפן
געמְשפּט ווערן דוּרך דער תּוֹרה פּוּן פרייַהייט. 13 וואָרים דער מְשפּט
איז אָן רַחמָנות פאַר דעם, וואָס האָט ניט אַרויסגעוויזן קיין רַחמָנות;
רַחמים טוּט זיך רימען קעגן דִין.
14 וואָס נוּצט עס, מיינע ברידער, אויב אַ מענטש זאָגט, ער האָט
אֱמוּנה, נאָר ער האָט ניט קיין מַעשׂים? צי קאָן אים זיין אֱמוּנה
העלפן? 15 אויב אַ ברודער, אָדער שוועסטער איז נאַקעט, אוּן עס
פעלט זיי אין טעגלעכער שפּייז, 16 אוּן איינער פּוּן אייך זאָגט צו זיי:
גייט בשָלום; זייט אָנגעוואַרעמט אוּן געזעטיקט; אוּן איר גיט זיי ניט
די זאַכן, וואָס זענען נייטיק פאַר דעם לייַב, וואָס טוּט עס נוּצן?
17 אויך אַזוי איז אֱמוּנה, אויב זי האָט ניט קיין מַעשׂים, איז זי טויט פּוּן
זיך אַליין.
18 עמיצער וועט אָבּער זאָגן: דוּ האָסט אֱמוּנה, אוּן איך האָב מַעשׂים;
וויי מיר דיין אֱמוּנה אָן דיינע מַעשׂים, אוּן איך, דוּרך מיינע מַעשׂים,
וועל דיר ווייזן מיין אֱמוּנה. 19 דוּ גלויבסט, אַז גאָט איז איינער; דוּ
טוּסט גוּט. די טיַוולאָנים גלויבן אויך, אוּן ציטערן. 20 ווילסטוּ אָבּער
וויסן, דוּ נאַרישער מענטש, פאַרוואָס אֱמוּנה אָן מַעשׂים איז טויט?
21 צי איז אַבָרהם־אָבינוּ ניט געראַטפאַרטיקט געוואָרן דוּרך מַעשׂים,
בעת ער האָט מַקריב געווען זיין זון יִצחָק אין דער עקידה? 22 דוּ
זעסט, אַז אֱמוּנה האָט געווירקט מיט זיינע מַעשׂים,

[1] ויקרא יט, 18. [2] שמות כ, 13.

אוּן דוּרך מַעשִׂים איז פּוּלקאָם געווָארן די אֱמוּנה. 23 אוּן מקוּים געווָארן איז דער פָּסוק, וואָס זאָגט: אוּן אַבְרָהם האָט געגלויבט גאָט, אוּן עס איז אים פאַרעכנט געווָארן פאַר רעכטפאַרטיקייט, אוּן ער איז גערופן געווָארן דער פריינט פוּן גאָט.[1] 24 איר זעט, אַז דוּרך מַעשִׂים וועלט אַ מענטש גערעכטפאַרטיקט, אוּן ניט נאָר דוּרך אֱמוּנה. 25 איז דען ניט רָחָב־הַזוֹנָה אויך אַזאַ אוֹפן גערעכטפאַרטיקט געווָארן דוּרך מַעשִׂים, וועז זי האָט אויפגענומען די מַלְאָכִים, אוּן האָט זיי אַרויסגעשיקט מיט אַן אַנדערן וועג?[2] 26 וואָרים אַזוי‌ווי דער גוּף אָן דער נשָׁמה איז טויט, אַזוי אויך איז אֱמוּנה אָן מַעשִׂים טויט.

ג זאָלן קיין סַך פוּן אייך ניט ווערן קיין לערערס, מיינע ברידער, ווייל איר ווייסט, אַז מיר וועלן קריגן אַ שווערערן מִשְׁפָּט. 2 וואָרים אין אַ סַך זאַכן וועלן מיר אַלע נִיכשל. אויב עמיצער וועלט ניט נִיכשל אין זיינע רייד, דער איז אַן איש תָּמִים, אוּן איז בכּוֹח צו צאַמען זיין גאַנצן גוּף. 3 אוּן אויב מיר לייגן אַריין צוֹיימלעך אין די מיילער פוּן פערד, כדי זיי זאָלן אונדז פאָלגן, פירן מיר אויך זייער גאַנצן לייַב. 4 זע, אויך די שיפן, הַגַּם זיי זענען אַזוי גרויס אוּן ווערן געטריבן פוּן שטאַרקע ווינטן, דאָך ווערן זיי אַרומגעפירט פוּן זייער אַ קליינעם רודער, וואוהין דער שטייַערמאַן וויל. 5 אַזוי איז אויך די צונג אַ קליינער אֵבר, אוּן טוט זיך רימען מיט גרויסע זאַכן. זע, סאַראַ גרויסער וואַלד ווערט אונטערגעצונדן דוּרך אַ קליין פייער! 6 אוּן די צונג איז אַ פייער; אַ וועלט פוּן אומגערעכטיקייט צווישן אונדזערע אֵברים איז די צונג, וואָס באַפלעקט דעם גאַנצן לייַב, אוּן צינדט אונטער דאָס ראָד פוּן לעבן, אוּן ווערט אונטערגעצונדן פוּן גיהֶנום. 7 וואָרים יעדער מִין פוּן בהֵמות אוּן עוֹפות, פוּן שרצים אוּן חַיות פוּן דעם יַם, ווערט געצאָמט אוּן איז געצאָמט געווָארן דוּרך דעם מענטשלעכן מִין. 8 אָבער די צונג קאָן קיין מענטש ניט צאָמען – זי איז אַן אומרויאיק שלעכטס, פול מיט סַם־הַמָּוות. 9 מיט איר בענטשן מיר גאָט, דעם פאָטער, אוּן מיט איר שעלטן מיר מענטשן, וואָס זענען געמאַכט אין דעם צֶלֶם־אֱלֹהִים. 10 פוּן דעם זעלבן מויל קומט אַרויס ברָכה אוּן קְלָלה. מיינע ברידער, אַזוי דאַרף עס ניט זיין. 11 צי טוט דער קוואַל אַרויסשפרודלען פוּן דער זעלבער עפענונג זיס וואַסער אוּן ביטערס? 12 צי קאָן אַ פייגנבוים, מיינע ברידער, טראָגן איילבערטן, אָדער אַ ווייַנשטאָק פייגן? אויך קאָן אַ זאַלצקוואַל ניט אַרויסגעבן קיין זיס וואַסער.

13 ווער צווישן אייך איז אַ חָכָם אוּן אַ מֵבין? זאָל ער וויזן מיט זיין גוטער פירונג זיינע מַעשִׂים אין עַנְיוות פוּן חָכמה. 14 אויב אָבער איר טראָגט ביטערע קנאה אוּן שִׂנאה

[1] בראשית טו, 6; ישעיה מא, 8; דברי הימים ב׳ כ, 7. [2] יהושע ב, 1-21.

אין אייער האַרץ, טאָ רימט אייך ניט און זייט ניט פאַלש צום אֶמת.
15 די דאָזיקע חָכמה קומט ניט אַראָפּ פון אויבן, נייערט איז ערדיש,
תַּאווֶהדיק, טייַוולאָניש. 16 וואָרים וואו עס איז קִנאה און שִׂנאה,
דאָרט איז מהומה און אַלדאָס־בייז. 17 די חָכמה אָבער, וואָס איז פון
אויבן, איז קוֹדם־כָּל לויטער, דערנאָך פרידלעך, איידעל, גרינג צום
איבערבעטן, פול מיט רחמים און גוטע פֵּירות, אָן ספֵקות, אָן חַנִיפה.
18 און די פרוכט פון גערעכטיקייט ווערט געזייֵט אין שָׁלום פון די,
וואָס מאַכן שָׁלום.

ד פונוואַנען קומען מִלחָמות, און פונוואַנען קומען געשלעגן צווישן
אייך? צי קומען זיי ניט פון אייערע תַּאוות, וואָס פירן מִלחָמה אין
אייערע אֵברים? 2 איר גלוסט, און האָט ניט; איר הַרגעט, און זענט
מקַנא, און קאָנט עס ניט דערגרייכן; איר שלאָגט זיך און פירט
מִלחָמה; איר האָט ניט, מַחמת איר בעט ניט. 3 איר בעט, און באַקומט
ניט, מַחמת איר בעט שלעכט, כדי איר זאָלט עס אויסברענגען אין
אייערע פאַרגעניגנס. 4 איר אויסגעלאַסענע! צי ווייסט איר ניט, אַז די
פרייַנטשאַפט מיט דער וועלט איז פייַנטשאַפט קעגן גאָט? בכֵן, ווער
סע וועט זיין אַ פריינט פון דער וועלט, מאַכט זיך פאַר אַ שׂוֹנא פון
גאָט. 5 אָדער מיינט איר, אַז דער פָּסוק זאָגט אומזיסט: מיט קִנאה
גאַרט דער גייסט, וואָס ער האָט געמאַכט רוען אין אונדז? 6 ער אָבער
גיט מער חֶסֶד. איבערדעם זאָגט דער פָּסוק:

גאָט שטעלט זיך קעגן די גַדלנים, און גיט חֵן צו די עַנָווים.[1]
7 זייט דעריבער אונטערטעניק צו גאָט; און שטעלט אייך אַנטקעגן
דעם שָׂטן, און ער וועט אַנטרינען פון אייך. 8 גענעענט צו גאָט, און ער
וועט גענעענען צו אייך. רייניקט אייערע הענט, איר זינדיקע, און
לייַטערט אייערע הערצער, איר צוויי־הערציקט. 9 פִילט אייער עלנט,
און קלאָגט, און וויינט; זאָל אייער געלעכטער פאַרקערט ווערן אין
קלאָג, און אייער פרייד אין טרויעריקייט. 10 דערנידעריקט אייך פאַר
גאָט, און ער וועט אייך דערהייבן.
11 רעדט ניט איינער קעגן דעם אַנדערן, ברידער. דער, וואָס רעדט קעגן
אַ ברודער, אָדער מִשפּט זיין ברודער, רעדט קעגן דער תּוֹרה, און
מִשפּט די תּוֹרה. היינט,

[1] משלי ג, 34.

אויב דו מִשפֶּטסט די תּוֹרה, ביסטו ניט איינער, וואָס איז מקַיים די
תּוֹרה, נייערט איר שוֹפט. 12 איינער נאָר איז דער געזעצגעבער און
שוֹפט, דאָס איז דער, וואָס איז בִּיכוֹלת מַציל צו זיין און
אומצובּרענגען; ווער אָבער ביסטו, וואָס טוּסט מִשפּטן דיין חַבר?
13 קומט דאָך, איר, וואָס זאָגט: היינט, אָדער מאָרגן וועלן מיר גיין אין
דער און דער שטאָט אַריין, און פאַרבּרענגען דאָרט אַ יאָר, און
האַנדלען, און פאַרדינען, 14 הַגַם איר ווייסט ניט וואָס מאָרגן וועט זיין.
וואָס איז אייער לעבן? וואָרים איר זענט אַ נעפּל, וואָס דויערט אַ
ווייַלע, און פאַרשווינדט דערנאָך. 15 אָנשטאָט דעם באַדאַרפט איר
זאָגן: אִם־יִרצֶה־הַשֵּם, אַז מיר וועלן לעבן, וועלן מיר דאָס, אָדער דאָס
טאָן. 16 אַצינד אָבער רימט איר אייך אין אייערע באַרימערייַען; אַזאַ מִין
רימען זיך איז שלעכט. 17 בכֵן, פאַר דעם, וואָס פאַרשטייט צו טאָן
גוטס, און טוט עס ניט, פאַר דעם איז עס א זינד.
ה קומט דאָך, איר רייכע, וויינט און קלאָגט אויף אייערע צָרות, וואָס
קומען איבער אייך. 2 אייער עַשִירות איז פאַרפוילט, און אייערע בגָדים
זענען צעפרעסן פון מאָיל. 3 אייער גאָלד און זילבער איז
פאַרזשאַווערט, און זייער זשאַווער וועט זיין אַן עֵדות קעגן אייך,
און וועט פאַרצערן אייער פלייש ווי פייער. איר האָט צונויפגעזאַמלט
אייער אוֹצר אין די לעצטע טעג. 4 זע, דער שׂכַר פון די אַרבּעטער, וואָס
האָבן געשניטן אייערע פעלדער, און וואָס איז פון אייך פאַרהאַלטן
געוואָרן, שרייט אויס; און די געשרייען פון די, וואָס האָבן געשניטן,
זענען אַריין אין די אויערן פון יהוה צבָאוֹת. 5 איר האָט וואויל געלעבט
אויף דער ערד, און געהאַט אייערע תַּענוּגים; איר האָט פעט געמאַכט
אייערע הערצער ווי אין אַ טאָג פון שחִיטה. 6 איר האָט פאַרמִשפּט,
איר האָט געטייט דעם צַדיק; ער טוט זיך ניט שטעלן קעגן אייך.
7 זייט דעריבער געדולדיק, ברידער, ביז דעם קומען פון דעם האַר. זע,
דער אַקערער וואַרט אויף דער טייערער פרוכט פון דער ערד, און איז
געדולדיק מיט איר, ביז זי באַקומט דעם פרִירעגן און שפּעטרעגן. 8 זייט
איר אויך געדולדיק, שטאַרקט אייערע הערצער; וואָרים דאָס קומען
פון דעם האַר האָט גענעענט. 9 מורמלט ניט, ברידער, איינער קעגן דעם
אַנדערן, כדי איר זאָלט ניט געמִשפּט ווערן; אָט שטייט דער שוֹפט פאַר
דער טיר. 10 נעמט אייך, ברידער, פאַר אַ בייַשפּיל פון ליידן און געדולד
די נבִיאים, וואָס האָבן גערעדט אין דעם נאָמען פון גאָט. 11 אָט רופן
מיר אָן געבענטשטע די, וואָס האָבן אויסגעהאַלטן. איר האָט געהערט
פון דער געדולדיקייט פון אִיוֹבן, און איר האָט געזען, וואָס גאָט האָט
צום סוֹף געטאָן, וואָרים גאָט איז פול מיט רַחמָנות און לייַטזעליקייט.[1]

[1] אִיוֹב א, 21, 22; תּהלים קיא, 4.

12 דער עִיקר פּוּן אַלץ אָבער, מיינע ברידער, שוועריט ניט, ניט ביים הימל, ניט ביי דער ערד, אויך ניט בּיי קיין שוּם אַנדער שבוּעה; נייערט זאָל אייער יָא, זיין אַי, אוּן אייער ניין, ניין, כּדי איר זאָלט ניט פאַלן אונטער דעם מִשפּט.

13 ליידט עמיצער צווישן אייך? לאָז ער מִתפַּלֵל זיין. איז עמיצער פריילעך? לאָז ער זינגען שירות ותשבחות. 14 איז עמיצער קראַנק צווישן אייך? לאָז ער רופן די זקֵנים פּוּן דער קהִילה, אוּן זאָלן זיי מִתפַּלֵל זיין פאַר אים, אוּן אים זאַלבן מיט אייל אין דעם נאָמען פּוּן גאָט; 15 אוּן די תּפִילה פּוּן אֱמוּנה וועט מַציל זיין דעם קראַנקן, אוּן גאָט וועט אים אויפריכטן; אוּן אויב ער האָט באַגאַנגען זינד, וועלן זיי אים פאַרגעבּן ווערן. 16 בּכֵן, זייט מִתוַדה אייערע זינד איינער צוּם אַנדערן, אוּן זייט מִתפַּלֵל איינער פאַר דעם אַנדערן, כּדי איר זאָלט געהיילט ווערן. די תּפִילה פּוּן דעם צַדיק האָט אַ גרויסע אוּן שטאַרקע פּעוּלה. 17 אֵלִיָהוּ איז געווען אַ מענטש פּוּנקט אַזוי ווי מיר זענען, אוּן ער האָט מִתפַּלֵל געווען מיט כַּוָנה, אַז ס׳זאָל ניט רעגענען; אוּן סע האָט ניט גערעגנט אויף דער ערד דריי יָאָר מיט זעקס חֳדָשים. 18 אוּן ער האָט ווידער אַמאָל מִתפַּלֵל געווען, אוּן דער הימל האָט געגעבּן רעגן, אוּן די ערד האָט אַרויסגעבראַכט איר פרוכט.[1]

19 מיינע ברידער, אויב עמיצער פּוּן אייך ווערט אַראָפּגעפירט פּוּן דעם אֱמת, אוּן איינער קערט אים אוּם, 20 זאָל ער וויסן, אַז דער, וואָס קערט אוּם אַ זינדיקן פּוּן זיין פאַרקרומטן וועג, וועט מַציל זיין אַ נֶפש פּוּן טויט, אוּן וועט פאַרדעקן אַ סַך זינד.

[1] מלכים א׳ א, יז, 1; יח, 1.

דער ערשטער בריוו פון פעטרוסן

א פעטרוס, אַ שליח פון יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ, צוּ די אויסדערווײלטע,
וואָס זענען תּוֹשבים פון די תְּפוּצוֹת אין פָּאָנטוס, גאַלאַטיע,
קאַפּאַדאָקיע, אַזיע און ביטיניע, 2 לויט נאָך דער השגָּחה פון גאָט,
דעם פָּאָטער, אין הייליקונג פון דעם גייסט, צוּ געהאָרכזאַמקייט אוּן
שפּרענגונג פון דעם בלוט פון יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ: חֶסֶד צוּ אייך אוּן שָׁלוֹם
זאָלן זיין גענומערט.
3 געלויבט איז גאָט, דער פָּאָטער פון אוּנדזער האַר יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ, וואָס
האָט אוּנדז לויט זיין גרויס רַחמים ווידער אַמאָל געבוירן צוּ אַ
לעבעריקער האָפענונג, דורך דעם תְּחִיַּת־הַמֵּתים פון יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ,
4 פַּאַר אַ ירושה וואָס איז אומפאַרדאַרבלירן, אומבאַפלעקט, וואָס ווערט
ניט פאַרוועלקט, אוּן וואָס איז באַהאַלטן פַּאַר אייך אין הימל, 5 איר,
וואָס ווערט פון דער מאַכט פון גאָט באַשיצט דורך אֱמוּנה פַּאַר אַ
ישועה, וואָס איז אָנגעבּרייט אַנטפּלעקט צוּ ווערן אין דער לעצטער
צייט. 6 טוט אייך דערמיט שטאַרק פריען, הגַּם איר זענט אויף אַ
קורצער צייט, אויב נייטיק, טרויעריק געוואָרן דורך פַּאַרשידענע
נְסיוֹנות, 7 כדי דער באַווייז פון אייער אֱמוּנה, וואָס איז אַ סַך טייערער
פון גאָלד, וואָס פאַרגייט, הגַּם סע ווערט אויסגעפּרוּוט דורך פייער,
זאָל אייך זיין צום לויב אוּן העליכקייט אוּן כָּבוד ביי דער אַנטפּלעקונג
פון יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ. 8 הגַּם איר האָט אים ניט געזען, האָט איר אים ליב,
אוּן הגַּם איר טוט אים אַצינד ניט זען, דאָך טוט איר אין אים גלויבן,
אוּן טוט אייך שטאַרק פריען מיט אַן אומדערציילבאַרער אוּן
הערלעכער שִׂמחה; 9 אוּן איר דערגרייכט דעם תַּכלית פון אייער
אֱמוּנה, די ישועה פון אייערע נְשָׁמות.
10 פונוועגן דער דאָזיקער ישועה האָבן חוֹקר־ודוֹרש געווען די נביאים,
וואָס האָבן נביאות געזאָגט וועגן דעם חֶסֶד, וואָס דאַרף קומען אויף
אייך. 11 זיי האָבן געפאָרשט וואָסערע אופֿן, אָדער וואָסער צייט
דער גייסט

פּון מָשִׁיחַן, וואָס איז געווען אין זיי, האָט אָנגעדייט, בעת ער האָט פאָרויס עדות געזאָגט אויף די עינויִים פּון מָשִׁיחַן, אוּן די גדוּלות, וואָס וועלן קומען נאָך זיי. 12 פאַר זיי איז דאָס אַנטפלעקט געוואָרן, אַז ניט פאַר זיך אַליין, נייערט פאַר אייך האָבן זיי געדינט מיט די דאָזיקע זאַכן, וואָס זענען אַצינד אָנגעזאָגט געוואָרן צוּ אייך דוּרך די, וואָס האָבן מבַשֵּׂר געווען פאַר אייך די בשׂורה תּוֹבה דוּרך דעם רוּחַ־הַקוֹדֶשׁ, וואָס איז געשיקט געוואָרן פּון הימל; וואָס אין זיי באַגערן אַריינצוקוקן מַלאָכים.

13 בכֵן, גוּרט אָן די לענדן פּוּן אייער פאַרשטאַנד, זייט ניכטער, אוּן לייגט אייער גאַנצע האָפענונג אויף דעם חֶסֶד, וואָס דאַרף פאַר אייך געבראַכט ווערן בּיי דער אַנטפלעקונג פּוּן יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ. 14 ווי געהאָרכזאַמע קינדער, זאָלט איר אייך ניט צוּפאַסן צוּ אייערע פריערדיקע תַּאוות אין די צייטן פּוּן אייער אוּמווּיסנקייט; 15 נייערט גלייך ווי דער, וואָס האָט אייך באַרופֿן, איז הייליק, זאָלט איר אַליין אויך זיין הייליק אין יעדן שטייגער פּוּן לעבן, 16 מַחמת סע שטייט געשריבן:

איר זאָלט זיין הייליק, וואָרים איך בּין הייליק.[1]

17 אוּן אויב איר רופֿט צוּ אים ווי צוּ אַ פאָטער, וואָס טוט מִשפּטן אָן נשׂיאַת־פָּנים, לויט יעדן מענטשנס מַעשׂים, זאָלט איר פאַרברענגען מיט יִראַת־שמים די צייט פּוּן אייער גָלוּת. 18 וואָרים איר ווייסט, אַז ניט מיט פאַרדאַרבלעכע זאַכן, מיט זילבער אָדער גאָלד, זענט איר אויסגעלייזט געוואָרן פּוּן אייער נישטיקן שטייגער פּוּן לעבן, וואָס איז איבערגעגאַנגען פּוּן אייערע אָבות, 19 נייערט מיט דעם טייערן בלוט פּוּן מָשִׁיחַן, ווי פּוּן אַ לאַם, אָן אַ מוּם אוּן אָן אַ פלעק. 20 ער, וואָס איז געווען פאָרויסבאַשטימט איידער דער גרוּנטפעסטיקונג פּוּן דער וועלט, נאָר איז אַנטפלעקט געוואָרן אויף דעם סוֹף פּוּן די צייטן פּוּן אייַערטוועגן, 21 וואָס זענט דוּרך אים מַאמינים אין גאָט, וואָס האָט אים מחַיה־מֵתים געווען, אוּן האָט אים געגעבן כָּבוד, אַזוי, אַז אייער אֱמוּנה אוּן האָפענונג זאָל זיין אין גאָט.

22 הֱיוֹת איר האָט גערייַניגט אייערע נשָׁמות דוּרך אייער געהאָרכזאַמקייט פּוּן דעם אֱמת אין ניט קיין היפּאָקריטישע ליבע פּוּן די בריידער, זאָלט איר ערנסט ליב האָבן איינער דעם אַנדערן פּוּן האַרצן. 23 וואָרים איר זענט ווידער אַמאָל געבוירן געוואָרן, ניט פּוּן קיין פאַרדאַרבלעכער זריעה, נייערט פּוּן אוּמפאַרדאַרבלעכער, דוּרך דעם וואָרט פּוּן גאָט, וואָס לעבט אוּן געדייַט. 24 וואָרים

יעדעס פלייש איז ווי גראָז,
אוּן יעדע פּראַכט דערפּוּן איז ווי דער צוויט פּוּן גראָז.

[1] ויקרא יג, 44.

דאָס גראָז פאַרוועלקט, אוּן דער צוויט פאַלט אַראָפּ;
25 אָבער דאָס וואָרט פוּן גאָט באַשטייט אויף אייביק.[1]
אוּן דאָס דאָזיקע איז דאָס וואָרט פוּן דער גוטער בשׂורה, וואָס איז אייך אָנגעזאָגט געוואָרן.
ב בכֵּן, טוט אָפּ פוּן זיך יעדע רשׁעות, אוּן יעדע צביעות, אוּן חֲניפה, אוּן קנאה, אוּן יעדע רכילות. 2 ווי ניי־געבוירענע עוֹפּעלעך, באַגערט די ניט־געפּעלשטע גייַסטיקע מילך, כּדי איר זאָלט דורך איר וואַקסן צוּ דער ישׁועה, 3 אויב איר האָט טוֹעם געווען, אַז דער האַר איז גוט.
4 געגנעענט צוּ אים, ווי צוּ אַ לעבעדיקן שטיין, וואָס איז פאַרוואָרפן פוּן מענטשן, בּיי גאָט אָבער אויסדערווויילט אוּן טייער, 5 אוּן ווי לעבעדיקע שטיינער זאָלט איר אַליין אויפּגעבויט ווערן צוּ אַ גייסטיק הויז, צוּ זיין אַ הייליקע כּהונה, כּדי מַקריב צוּ זיין גייַסטיקע קָרבָּנות, וואָס זענען באַווויליקט צוּ גאָט דורך יֵשׁוּע הַמָּשִׁיחַ. 6 מַחמת סע שטייט אין פּסוק:
זע, איך לייג אין צִיון אַן אויסדערווויילטן, טייערן ווינקלשטיין;
אוּן דער, וואָס גלויבט אין אים, וועט ניט פאַרשעמט ווערן.[2]
7 בכֵּן, פאַר אייך, וואָס גלויבן, איז ער טייער, פאַר אַזוינע אָבער, וואָס גלויבן ניט:
איז דער שטיין, וואָס די בוימייַסטער האָבן פאַרוואָרפן,
געוואָרן צום ווינקלשטיין,[3]
8 אוּן אַ שטיין פוּן שטרויכלונג, אוּן אַ פעלז פוּן ערגערניש.[4]
וואָרים זיי שטרויכלען צוליב זייער ווידערשפּעניקייט קעגן דעם וואָרט, וואָס צוּ דעם זענען זיי אויך באַשטימט געוואָרן.
9 איר אָבער זענט אַן אויסדערווויילטער דור, אַ מלוכה פוּן כֹּהֲנים, אַ הייליקע אומה, אַן עַם־סגוּלה, כּדי באַקאַנט צוּ מאַכן די מִידות פוּן אים, וואָס האָט אייך אַרויסגערופן פוּן פינצטערניש צוּ זייַן וואוּנדערלעך ליכט; 10 איר, וואָס זענט אַמאָל ניט געווען קיין פאָלק, אָבער אַצינד זענט איר גאָטס פאָלק; אַמאָל זענט איר געווען אָן חֶסֶד, אָבער אַצינד האָט איר מקבּל געווען חֶסֶד.
11 באַליבטע, איך בעט אייך ווי גֵרים אוּן תּוֹשָׁבים, זיך צוריקצוהאַלטן פוּן פליישלעכע תַּאוות, וואָס קריגן קעגן אייער נשׁמה. 12 פירט אייך אויף רעכט צווישן

[1] ישעיה מ, 6-8. [2] ישעיה כח, 16. [3] תּהלים קיח, 22. [4] ישעיה ח, 14.

די גויִים, כּדי, בּעת זיי רעדן קעגן אייך ווי רשעים, זאָלן זיי דורך אייערע
מַעשׂים־טובֿים, ווָאס זיי זעען, לויבן גאָט אין דעם טאָג פון רעכנשאַפט.
13 זייט אונטערטעניק אונטער יעדער מענטשלעכער פֿאַראָרדענונג פון
דעם האַרס־וועגן, סיי דעם מֶלך, ווי אַ העכסטן, 14 אָדער די
פֿראָקוראַטאָרן, ווָאס זענען פון אים געשיקט געוואָרן צו שטראָפן די,
ווָאס טוען אומרעכט, און צו לויבן די, ווָאס טוען גוטס. 15 ווָארים אַזוי
איז דער רָצון פון גאָט, אַז דורך טאָן גוטס זאָלט איר פֿאַרשטומען די
אומווויסנקייט פון נאַרישע מענטשן; 16 ווי פריַיע, אוּן ניט נוצנדיק אייער
פריַיהייט פאַר אַ מאַנטל פון רשעות, נייערט ווי קנעכט פון גאָט. 17 גיט
אָפּ כָּבוד אַלע מענטשן. האָט ליב די ברודערשאַפט. האָט מורא פאַר גאָט.
גיט אָפּ כָּבוד דעם מֶלך.
18 קנעכט, זייט אונטערטעניק אייערע האַרן מיט דער גאַנצער
פֿאַרכטיקייט, ניט נאָר די גוטע אוּן איידעלע, נייערט אויך די בייזע.
19 ווָארים דאָס דאָזיקע איז באַווילליקט, אויב איינער שטייט אויס יסורים
פונוועגן ערלעכקייט צו גאָט, בּעת ער ליידט אומזיסט. 20 ווָארים ווָאסער
כָּבוד איז עס, אַז איר זינדיקט, אוּן ווערט געשלאָגן דערפאַר, אויב איר
ווערט עס אָננעמען געדולדיק? אויב אָבער איר טוט גוטס, אוּן ליידט
דערפאַר געדולדיק, איז עס באַווילליקט ביי גאָט. 21 ווָארים צו דעם זענט
איר באַרופן געוואָרן, מַחמת מָשִׁיחַ האָט אויך געליטן פאַר אייך, אוּן
געלאָזן אייך אַ בײַשפּיל, כּדי איר זאָלט גיין אין זיינע טריט. 22 ער האָט
ניט געטאָן קיין זינד; עס איז אויך ניט געפונען געוואָרן קיין פאַלשקייט
אין זיין מויל. 23 בּעת ער איז געלעסטערט געוואָרן, האָט ער ניט
געלעסטערט צוריק; בּעת ער האָט געליטן, האָט ער ניט געסטראַשעט;
נייערט האָט זיך איבערגעענטפערט צו דעם, ווָאס משפט רעכטפאַרטיק.
24 ער אַליין האָט אַוועקגעטראָגן אונזערע זינד אין זיין לײַב אויף דעם
האָלץ, כּדי מיר זאָלן לעבן צו רעכטפאַרטיקייט, נאָכדעם ויי מיר זענען
אָפּגעשטאָרבן פאַר זינד; דורך ווועמעס ווונדן איר זענט געהיילט
געוואָרן.[1] 25 ווָארים איר זענט פאַרבלאָנדזשעט געוואָרן ווי שאָף, אָבער
אַצינד האָט איר אייך אומגעקערט צו דעם פאַסטוך אוּן משגיח פון
אייערע נשָׁמות.
ג אויף דעם זעלבן שטייגער, איר ווייבער, זייט אונטערטעניק אייערע
אייגענע מענער, כּדי, אויב אַפילו עטלעכע געהאָרכן ניט דאָס ווָארט,
זאָלן זיי קענען געווואונען ווערן אָן דעם ווָארט, דורך דער אויפֿירונג פון
זייערע ווייבער, 2 בּעת זיי ווועלן זען אייער צניעותדיקע אוּן פֿרומע
אויפֿירונג. 3 זייער באַשיינונג זאָל ניט זיין די אויסערלעכע באַשיינונג
פון פלעכטן די האָר, אוּן פון טראָגן צירונג פון גאָלד, אָדער

[1] ישעיה נג, 5.

פּוּן אָנטאָן זיך קליידער, 4 נייערט זאָל דאָס זיין דער פּאַרבאָרגענער מענטש פּוּן דעם האַרץ אוּן דער אומפּאַרדאַרבלעכער קליידונג פּוּן אַן עַניווֶתדיקן אוּן שטילן גייסט, וואָס האָט עַ גרויסן ווערט פּאַר גאָט. 5 וואָרים אַזוי פלעגן זיך אַמאָל באַשמיַנען די הייליקע נָשים, וואָס האָבן געהאָפּט אין גאָט, אוּן זיי זענען געווען אוּנטערטעניק זייערע מענער, 6 ווי שָׂרָה האָט געהאָרכט אַבְרָהמען, אוּן האָט אים אָנגערופן האַר. אוּן איר זענט געוואָרן אירע קינדער, אויב איר טוט רעכט, אוּן ווערט ניט דערשראָקן פּוּן קיין שום פַּחד.

7 אויך אַזאַ שטייגער, איר מענער, וואוינט מיט אייערע ווייבער מיט פּאַרשטענדעניש, אוּן גיט אָפּ כָּבוד דער פרוי, ווי די שוואַכע כֶּלי, מַחמת זיי זענען אויך מיט־יוֹרשים אין דעם חֶסֶד פּוּן לעבן, כדי אַז אייערע תּפילות זאָלן ניט געשטערט ווערן.

8 צום סוֹף, זייט אַלע פּוּן איין מַחשָׁבה, רַחמָנותדיק, ברודערלעך, באַרעמהאַרציק, עַניווֶתדיק. 9 פאַרגעלט ניט קיין שלעכטס פאַר שלעכטס, אָדער לעסטערונג פאַר לעסטערונג, נייערט פאַרקערט, בענטשט; וואָרים צוּ דעם זענט איר באַרופן געוואָרן, כדי איר זאָלט ירשענען אַ בְּרָכה. 10 וואָרים

דער, וואָס וויל ליב האָבן לעבן,
אוּן זען גוטע טעג,
זאָל היטן זיין צונג פּוּן שלעכטס,
אוּן זיינע ליפּן פּוּן רעדן פאַלשקייט;
11 אוּן זאָל ער אָפקערן פּוּן שלעכטס, אוּן טאָן גוטס,
זאָל ער זוכן שָׁלום אוּן זיך יאָגן נאָך אים.
12 וואָרים די אויגן פּוּן גאָט זענען אויף די צַדיקים,
אוּן זיינע אויערן צוּ זייער געבעט;
אָבער דאָס פָּנים פּוּן גאָט איז קעגן די, וואָס טוּען שלעכטס.[1]

[1] תהלים לד, 13-17.

13 אוּן וועט איז דער, וואָס וועט אייך טאָן שאָדן, אויב איר זענט
אייפעריק אין דעם, וואָס איז גוט? 14 אוּן אויב אַפילו איר זאָלט ליידן
פונוועגן רעכטפאַרטיקייט, טאָ וואויל איז אייך. אוּן האָט ניט קיין
מוֹרא פאַר זייער שרעק, אוּן ערגערט אייך ניט, 15 נייערט הייליקט אין
אייערע הערצער משִׁיחַן ווי אייערן האר; זייט גרייט תָּמיד צוּ געבן אַ
תשובה יעדן איינעם, וואָס פרעגט אייך אַ טַעם בנוֹגֵע דער האָפענונג,
וואָס איז אין אייך, דאָך מיט ענִיוות אוּן פאָרכטיקייט; 16 האָט אַ גוט
געוויסן, כדי אין דעם, וואָס איר ווערט באַשולדיקט, זאָלן פאַרשעמט
ווערן די, וואָס לעסטערן אייער גוטע פירונג פוּן לעבן אין מָשִׁיחַן.
17 וואָרים עס איז בעסער צוּ ליידן פאַר טאָן גוטס, אויב דאָס איז גאָטס
רָצוֹן, איידער פאַר טאָן שלעכטס. 18 מַחמת אויך מָשִׁיחַ איז איין מאָל
געשטאָרבן פוּנוועגן זינד, דער צַדיק פאַר די רשָׁעים, כדי ער זאָל אונדז
ענעמענען צוּ גאָט, בעת ער איז געטייט געוואָרן אין דעם פלייש, אָבער
געמאַכט געוואָרן לעבעדיק אין דעם גייסט. 19 אוּן אין אים איז ער
אויך גענגאַנגען אוּן האָט מבַשֵּׂר געווען אין געפאַנגענשאָפט פאַר די
גייַסטער, 20 וואָס זענען אַמאָל געווען ווידערשפּעניק, בעת די
געדולדיקייט פוּן גאָט האָט געוואַרט אין די טעג פוּן נחַן, בשַׁעת די
תֵּבה איז געבויט געוואָרן, וואָס אין איר זענען עטלעכע, דהַיינו, אַכט
נפָשות ניצול געוואָרן פוּן דעם וואַסער. 21 פוּן וואָס אין אַן אֲמֶתן
קעגנבילד, די טבִילה טוט אייך אַצינד אויך מַציל זיין, ניט ווי
דאָס אָפּטאָן דעם שמוּץ פוּן דעם לייַב, נייערט דאָס פאַרלאַנגען פוּן אַ
גוט געוויסן לגַבי גאָט, דורך דעם תְּחִית־הַמֵּתים פוּן יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ,
22 וואָס איז בייַ דער רעכטער האַנט פוּן גאָט, נאָכדעם וי ער איז
אַרויפגעגאַנגען אין הימל אַריין; אוּן מַלאָכים אוּן הערשאַפטן אוּן
מאַכטן זענען געמאַכט געוואָרן אים אונטערטעניק.

ד דעריבער, אַזוֹיווי מָשִׁיחַ האָט געליטן אין דעם פלייש, זאָלט איר
אייך אויך באַוואָפענען מיט דעם זעלבן געדאַנק, וואָרים דער, וואָס
האָט געליטן אין דעם פלייש, הערט אויף זינדיקן, 2 כדי ער זאָל מער
ניט לעבן אין דעם פלייש די איבעריקע פוּן זיינע טעג לויט די תַּאוות
פוּן מענטשן, נייערט לויט דעם רָצוֹן פוּן גאָט. 3 וואָרים עס איז שוין
גענוג די פאַרגאַנגענע צייט, בעת איר האָט געטאָן דעם באַגער פוּן די
גוֹיִים, אוּן האָט געלעבט אין תַּאוות, גלוֹסטונגען, אויסגעלאַסנקייטן,
שִׁיכרות אוּן פאַרבערעכערישע עַבוֹדה־זָרות.

4 איבערדעם וואונדערן זיי זיך, וואָס איר לויפט ניט מיט זיי אין דעם
זעלבּן שליימ פּוּן פאַרדאָרבנקייט, בּעת זיי רעדן לָשון־הָרע פּונוועגן
אייך; 5 זיי וועלן אָבּער אָפּגעבּן דין־וחשבון דעם, וואָס איז אָנגעבּרייט
צוּ משפּטן די לעבּעדיקע אוּן די טויטע. 6 וואָרים צוליב דעם איז די
בּשׂורה תּובה אָנגעזאָגט געוואָרן אַפּילו צוּ די מתּים, כּדי זיי זאָלן
געמשפּט ווערן אין דעם פלייש ווי מענטשן, אָבּער לעבּן לויט ווי גאָט
אין דעם גייסט.
7 דער סוֹף אָבּער פּוּן אַלצדינג האָט גענעענט; זייט דעריבּער געזונט
אין פאַרשטאַנד, אוּן זייט ניכטערן צוּ תּפילה. 8 מער פּוּן אַלצדינג זייט
הייס אין אייער ליבשאַפט צווישן זיך; וואָרים ליבשאַפט טוט
פאַרדעקן אָן אַ שׂיעור זינד. 9 זייט מַכניס־אוֹרח איינער דעם אַנדערן אָן
מורמלעריי; 10 דינט איינער דעם אַנדערן, לויט דער מַתּנה, וואָס יעדער
האָט באַקומען, ווי גוטע פאַרוואַלטער פּוּן דעם פילפאַכן חסד פּוּן
גאָט. 11 אויב עמיצער טוט רעדן, זאָל ער רעדן ווי סע וואָלט געווען אַ
נבואה פּוּן גאָט; אויב עמיצער טוט דינען, זאָל ער דינען ווי פּוּן דעם
כּוח, וואָס גאָט גיט, כּדי אין אַלצדינג זאָל גאָט פאַרהערלעכט ווערן
דורך יֵשׁוּע המָשׁיחַ, וואָס אים געהערט דער כָּבוד אוּן די הערשאַפט
לעוֹלָם וָעֶד. אָמֵן.
12 באַליבטע, וואונדערט אייך ניט בנוֹגע דעם פיַעריקן נסיון וואָס
קומט איבּער אייך, כּדי אייך צוּ פרוּאוון, גלייך ווי סע וואָלט אייך
געטראָפן עפּעס אַ פרעמדע זאַך. 13 נייערט פרייט אייך, אוּיף וויפל איר
האָט אַנטפּלעקונג פּוּן זיין הערלעכקייט מיט אַ גרויסער פרייד. 14 אויב
איר ווערט געלעסטערט פּונוועגן דעם נאָמען פּוּן מָשׁיחַן, טאָ וואויל
איז אייך, מַחמת דער גייסט פּוּן הערלעכקייט אוּן דער גייסט פּוּן גאָט
רוט אוּיף אייך. 15 נאָר זאָל קיינער פּוּן אייך ניט ליידן ווי אַ רוֹצֵחַ,
אָדער אַ גנבּ, אָדער אַ רָשׁע, אָדער ווי אַיינער, וואָס מישט זיך אין
פרעמדע עסָקים. 16 נאָר אויב אַיינער ליידט ווי אַ משיחי, זאָל ער זיך
ניט שעמען, נייערט זאָל ער אין דעם דאָזיקן נאָמען פאַרהערלעכן גאָט.
17 וואָרים סע האָט גענעענט די צייט פאַר דעם אָנהייב פּוּן מִשפּט אין
דעם הויז פּוּן גאָט; אוּן אויב סע הייבט זיך אָן קוֹדם בּיי אוּנדז, וואָס
וועט זיין דער סוֹף פּוּן די, וואָס געהאָרכן ניט די בּשׂורה תּובה פּוּן
גאָט? 18 אוּן אויב דער צַדיק וועט קוים גערַאַטעוועט, וואו וועט
אַהינקומען דער רָשׁע אוּן זינדיקער? 19 בּכֵן, זאָלן אויך די, וואָס ליידן
לויט דעם רָצון פּוּן גאָט, איבערגענטפערן זייערע נשָׁמות צוּ אַ געטרייען
בּוֹרא, בּעת זיי טוען גוטס.

ה בכֵּן, די זקֵנים צווישן אייך בין איך מַזהיר, איך, וואָס בין אויך אַ זָקן
און אַן עֵדות פּון די ליידן פּון מָשיחַן, ווי אויך אַ טיילנעמער אין דער
הערלעכקייט, וואָס וועט אַנטפּלעקט ווערן: 2 פּיטערט גאָטס סטאַדע,
וואָס איז אייך אָנפּאַרטרויט, אּון האָט הַשגָּחה איבּער איר, ניט דורך
צוואַנג, נייערט וויליק, לויט דעם רָצון פּון גאָט, אויך ניט אין
שענדלעכן פאַרדינסט, נייערט מיט חֵשֶׁק; 3 אויך ניט ווי באַהערשער
פּון גאָטס נַחלה, נייערט מאַכט אייך פּאַר בּיישפילן פּון דער סטאַדע.
4 אּון בּעת דער הויפּט־פאַסטוך וועט אַנטפּלעקט ווערן, וועט איר
מקַבּל זיין די קרוין פּון הערלעכקייט, וואָס פאַרוועלקט ניט.
5 אַזוי אויך, איר יינגערע, זייט אּונטערטעניק די זקֵנים. גּורט אייך אַלע
אָן מיט הַכנָעה צוּ דינען איינער דעם אַנדערן; וואָרים גאָט איז קעגן די
האָפּערדיקע, גיט אָבּער חֵן צוּ די ענָוועים.[1]
6 בּכֵּן, דערנידעריקט אייך אּונטער דער מעכטיקער האַנט פּון גאָט, כּדי
ער זאָל אייך דערהייבן מיט דער צייט. 7 וואַרפט אַרויף אויף אים אַלע
אייערע דַאגות, מַחמת ער זאָרגט פאַר אייך.[2] 8 זייט ניכטער, זייט וואַך,
אייער באַדרעענגער, דער שָׂטן, גייט אַרּום ווי אַ בּרילנדיקער לייב, אּון
זוכט, וועמען ער זאָל קענען פארשלינגען. 9 אים זאָלט איר זיך שטארק
אנטקעגנשטעלן אין אייער אֱמּונה, ווייל איר ווייסט, אַז די זעלבּע
יסּורים ווערן דערפילט אין אייערע בּרידער אין דער וועלט. 10 אּון דער
גאָט פּון יעדן חֶסֶד, וואָס האָט אייך באַרּופן צוּ זיין אייביקער
הערלעכקייט אין מָשיחַן, וועט אייך אַליין, נאָכדעם ווי איר האָט
געליטן אַבּיסל, מאַכן שלֵימּותדיק, אייך באַפעסטיקן אּון שטאַרקן.
11 אים געהערט די הערשאַפט לעוֹלָם וָעֶד. אָמֵן.
12 דּורך סילוואַנוס, אּונדזער געטרייען ברודער, ווי איך רעכן אים,
האָב איך אייך בקִיצור געשריבן, אּון מַזהיר געווען אּון עֵדות געזאָגט,
אַז דאָס דאָזיקע איז דער אֱמֶתער חֶסֶד פּון גאָט; שטייט אין אים
פעסט. 13 די קהִילה אין בָּבֶל, וואָס איז אויסדערוויילט אינאיינעם מיט
אייך, גריסט אייך, אּון אַזוי טוט מאַרקוס, מיין זון. 14 גריסט איינער
דעם אַנדערן מיט אַ קוש פּון ליבשאַפט.
שָׁלום צוּ אייך אַלע, וואָס זענט אין מָשיחַן.

[1] משלי ג, 34. [2] תהלים נה, 22.

דער צווייטער בריוו פון פעטרוסן

א שִׁמְעוֹן פֵּעטרוס, אַ קנעכט אוּן שְׁלִיחַ פוּן יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ, צוּ די, וואָס
האָבן מקַבֵּל געווען די אייגענע טייערע אֱמוּנה ווי מיר, אין דער
רעכטפאַרטיקייט פוּן אוּנדזער גאָט אוּן דעם גוֹאֵל יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ.
2 חֶסֶד צוּ אייך אוּן שָׁלוֹם זאָל געמערט ווערן אין דער דערקענטעניש
פוּן גאָט אוּן פוּן יֵשׁוּעַ, אוּנדזער האַר. 3 הֵיוֹת זיין געטלעכע מאַכט
האָט אוּנדז באַווילליקט אַלצדינג, וואָס האָט אַ שייַכות צוּם לעבן אוּן
פרוּמקייט, דוּרך דער דערקענטעניש פוּן אים, וואָס האָט אוּנדז באַרוּפן
דוּרך זיין אייגענער הערלעכקייט אוּן גוּטע מִידות, 4 וואָס דוּרך זיי
האָט ער אוּנדז באַווילליקט זיינע טייערע אוּן זייער גרויסע הַבטָחות, כדי
דוּרך די דאָזקיע זאָלט איר ווערן טיילנעמער אין דער געטלעכער טֶבע,
בעת איר זענט אַנטרונען די פאַרדאַרבונג, וואָס איז פאַראַן אין דער
וועלט דוּרך תַּאווה.
5 אוּן פונוועגן דער דאָזיקער סִיבּה גיט צוּ פוּן אייער צַד די גאַנצע
פלייסיקייט, אוּן צוּ אייער אֱמוּנה מִידות־טוֹבות, אוּן צוּ אייערע
מִידות־טוֹבות וויסן, 6 אוּן אין אייער וויסן, זעלבסט־באַהערשונג, אוּן
אין אייער זעלבסט־באַהערשונג, סַבלָנות, אוּן אין אייער סַבלָנות,
פרוּמקייט, 7 אוּן אין אייער פרוּמקייט, פריַנטשאַפט, אוּן אין אייער
פריַנטשאַפט, ליבשאַפט. 8 וואָרים אויב די דאָזיקע זאַכן זענען אייערע
אוּן פאַרמערן זיך, מאַכן זיי אייך איר זאָלט ניט ווערן בָּטל, אויך ניט
אומפרוכטפערדיק אין דער דערקענטעניש פוּן אוּנדזער האַר יֵשׁוּעַ
הַמָּשִׁיחַ.
9 וואָרים דעם, וואָס סע פעלן די דאָזיקע זאַכן, דער איז בלינד, אוּן
זעט נאָר וואָס עס איז נאָענט, ווייל ער האָט פאַרגעסן די רייניקונג פוּן
זיינע אַלטע זינד. 10 איבּערדעם, בירדער, פלייסט אייך נאָך מער, צוּ
מאַכן זיכער אייער באַרופונג אוּן אויסדערוויילטקייט; וואָרים אויב איר
וועט דאָס טאָן, וועט איר קיינמאָל ניט געשטרויכלט ווערן. 11 וואָרים
אַזוי וועט אייך בּרייט געעפנט ווערן דער אַריַנגאַנג אין דער אייביקער
מלוכה פוּן אוּנדזער האַר אוּן גוֹאֵל יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ.

12 איבערדעם וועל איך תָּמיד זיין גרייט אייך צוּ דערמאָנען פּונוועגן
די דאָזיקע זאַכן, הַגַם איר קענט זיי, אוּן זענט באַפעסטיקט אין דעם
אֱמת, וואָס איז מיט אייך. 13 אוּן איך האַלט עס פאַר רעכט, כָּל־זמַן
איך בין אין דעם דאָזיקן געצעלט, אייך צוּ דערוועקן דוּרך דעם
דערמאָנען אייך, 14 ווייל איך ווייס, אַז דאָס אויסטאָן זיך פּוּן מיין
געצעלט גענעענט גיך, אַזוֹיווי אוּנדזער האַר יֵשוּעַ הַמָשִׁיחַ האָט מיר
אָנגעצייכנט. 15 אוּן איך וועל מיך שטאָרק מִיען, אַז איר זאָלט נאָך מיין
פּטִירה אַלעמאָל זיין בכּוֹח זיך צוּ דערמאָנען אין די דאָזיקע זאַכן.
16 וואָרים מיר האָבן ניט נאָכגעפאָלגט קינצלעך אויסגעטראַכטע
מַעשׂות, בעת מיר האָבן אייך אָנגעזאָגט די מאַכט פּוּן אוּנדזער האַר
יֵשוּעַ הַמָשִׁיחַ אוּן זיין קוּמען, נייערט מיר זענען געווען אויגן־עֵדות פּוּן
זיין הערלעכקייט. 17 וואָרים ער האָט מקַבל געווען פּוּן גאָט, דעם
פאָטער, כָּבוד אוּן הערלעכקייט, בעת אַזאַ קוֹל האָט זיך צוּ אים
דערטראָגן דוּרך דער דערהויבענער הערלעכקייט: דאָס איז מיין
געליבטער זוּן, אין אים איז מיין וואוילגעפעלן. 18 אוּן דאָס דאָזיקע
קוֹל האָבן מיר געהערט קוּמען פּוּן הימל, בעת מיר זענען מיט אים
געווען אויף דעם הייליקן באַרג. 19 אוּן מיר האָבן דאָס וואָרט פּוּן
נבוּאה נאָך זיכערער, אוּן איר טוּט רעכט, וואָס איר גיט אַכטוּנג דערויף
ווי אויף אַ ליכט, וואָס לייַכט אין אַ פינצטערן אָרט, ביז דער טאָג
ברעכט אַריין, אוּן דער מאָרגנשטערן גייט אויף אין אייערע הערצער.
20 פאַרשטייט רֵאשִׁית דאָס, אַז קיין שוּם נבוּאה פּוּן די כִתבֵי־הַקוֹדֶש
האָט אַן אייגענעם באַשייֵד, 21 וואָרים קיין שוּם נבוּאה איז ווען אַמאָל
געקוּמען דוּרך דעם רָצון פּוּן אַ מענטש, נייערט מענטשן האָבן
גערעדט פּוּן גאָט דוּרך דער הַשפָּעָה פּוּן דעם רוּחַ־הַקוֹדֶש.
ב עס זענען אָבער אויך אויפגעשטאַנען פאַלשט נבִיאים צווישן דעם
פאָלק, ווי סע וועלן אויך זיין צווישן אייך פאַלשע לערער, וואָס וועלן
בסוֹד אַרייַנברענגען צעשטערנדיקע אַפִּיקוֹרסות, אוּן וועלן אַפילו
פאַרלייקענען דעם האַר, וואָס האָט זיי אויסגעקויפט, אוּן וועלן
ברענגען אויף זיך אַ גיכע פאַרלענדוּנג. 2 אוּן אַ סַך וועלן נאָכגיין נאָך
זייערע אוּמווערדיקע מַעשׂים, אוּן צוּליב זיי וועט דער וועג פּוּן דעם
אֱמת געלעסטערט ווערן. 3 אוּן אין גִירִיקייט וועלן זיי מיט
אויסגעטראַכטע רייד מאַכן מִסחָר מיט אייך; זייער פּסַק ווערט פּוּן
לאַנג אָן ניט אָפּגעלייגט, אוּן זייער פאַרדאַרבוּנג דרימלט ניט.
4 וואָרים אויב גאָט האָט ניט געשוינט די מַלאָכים, בעת זיי האָבן
געזינדיקט, נייערט האָט זיי אַרייַנגעוואָרפן אין גיהֶנום, אוּן האָט זיי
איבערגעענטפערט אין גריבער פּוּן חַשכות, אויפגעהיט צוּ ווערן פאַר

דעם מִשפּט; 5 אוּן הָאָט ניט געשוינט די אַלטע וועלט, נייערט הָאָט
מַצּיל געווען נֹחַן מיט זיבן אַנדערע, אַ מבַשֵּׂר פּוּן רעכטפאַרטיקייט,
בּעת ער הָאָט געבראַכט אַ מַבּול אויף דער וועלט פּוּן די רשָׁעים; 6 אוּן
בּעת ער הָאָט איבערגעקערט די שטעט פּוּן סדוֹם אוּן עַמוֹרָה אין אַש,
הָאָט ער זיי פאַרמִשפּט חָרוב צוּ ווערן, אוּן הָאָט זיי געמאַכט פאַר אַ
מָשל פאַר יענע, וואָס וועלן לעבן רִשעוּתדיק; 7 אוּן הָאָט מַצּיל געווען
דעם צַדיק לוֹט, וואָס איז געווען שווער געפּלאָגט דוּרך דעם פאַרשיטן
לעבן פּוּן די רשָׁעים, 8 (וואָרים יענער צַדיק, בּעת ער הָאָט געוואוינט
צווישן זיי, הָאָט זיך טאָג־טעגלעך געקוועלט זיין רעכטפאַרטיקע
נשָׁמה, בּעת ער הָאָט געזען אוּן געהערט זייערע בייזע מַעשׂים); 9 גאָט
פאַרשטייט וויאַזוי מַצּיל צוּ זיין די פרוּמע פּוּן אַ נסָיון, אוּן צוּ האַלטן
די רשָׁעים אויף באַשטראָפונג ביז דעם יוֹם־הַדין, 10 אוּן בּפרַט די,
וואָס גייען נאָך דעם פלייש אין דער תַּוואוה פּוּן אוּמריניקייט, אוּן
פאַראַכטן הערשאַפט.

הָעזֵהדיק זענען זיי, איינגעזעקשנט, אוּן ציטערן ניט צוּ לעסטערן
שָׂרות, 11 בּשַׁעת מַלאָכים, הַגַם גרעסער אין שטאַרקייט אוּן מאַכט,
ברענגען ניט קעגן זיי קיין לעסטערנדיקן מִשפּט פאַר גאָט. 12 די
דאָזיקע אָבּער, ווי באַשעפענישן אָן שֵׂכל, וואָס זענען געבוירן געוואָרן
ווי פָּשוטע חַיות, געכאָפּט אוּן אוּמגעבראַכט צוּ ווערן, בּעת זיי
לעסטערן אין ענְיָנים, וואָס זיי פאַרשטייען ניט, וועלן אין זייער
צעשטערונג זיכער אומגעבראַכט ווערן, 13 אוּן ליידן אומרעכט ווי דער
שׂכַר פּוּן טאָן אומרעכט. זיי האַלטן עס פאַר אַ תַּענוג צוּ פרעסן דוּרכן
טאָג, זענען פלעקן אוּן מומים, אוּן הוליען אין זייערע שקָרים, בּשַׁעת
זיי מאַכן סעוּדות מיט אייך. 14 זיי האָבן אויגן, וואָס זענען פוּל מיט
זנוּת, אוּן וואָס קענען זיך ניט צוּריקהאַלטן פּוּן זינד; זיי פאַרפֿישופן
אומבאַפעסטיקטע נשָׁמות; זיי האָבן אַ האַרץ געוואוינט צוּ גיריקייט;
פאַרשאָלטענע לייט. 15 וויייל זיי האָבן פאַרלאָזן דעם דֶּרֶך־הַיָשָׁר, זענען
זיי פאַרבלאָנדזשעט געוואָרן, אוּן זענען געגאַנגען דעם וועג פּוּן בִּלעָם
בֶּן־בעוֹר, וואָס הָאָט ליב געהאַט דעם שׂכַר פּוּן אומרעכט; 16 ער איז
אָבּער געשטראָפט געוואָרן פאַר זיין אייגענער עַבֵּירה: אַ שטוּם אייזל
הָאָט גערעדט מיט אַ מענטשנס קוֹל, אוּן הָאָט פאַרמיטן דעם שִׁגָעוּן
פּוּן דעם נָביא.[1]
17 דאָס זענען קוואַלן אָן וואַסער,

[1] במדבר כב, 28.

אוֹן נעפֿלען געטריבן פּוֹן אַ שטורעם; פּאַר זיי איז אָנגעבּרייט געוואָרן די שטאָק־פּינצטערניש. 18 וואָרים בּעת זיי רעדן אַרויס גרויסע אויפֿגעשוואָלענע רייד פּוֹן נישטיקייט, פּאַרקישופּן זיי דורך גלוסטיקייטן אוֹן די תַּאוות פּוֹן פֿלייש יענע, וואָס זענען גראָד אַנטרונען פּוֹן די, וואָס לעבּן אין טָעות. 19 זיי זאָגן זיי צוּ פֿרייַהייט, בּעת זיי אַליין זענען קנעכט פּוֹן פֿאַרדאָרבנקייט; וואָרים פּוֹן וועמען אַ מענטש ווערט בּייַגעקוּמען, פּוֹן דעם ווערט ער אויך געבּראַכט אין קנעכטשאַפֿט. 20 וואָרים אויב נאָכדעם, ווי זיי זענען אַנטרונען פּוֹן די טומאות פּוֹן דער וועלט דורך דער דערקענטעניש פּוֹן דעם האַר אוֹן גוֹאֵל יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ, ווערן זיי ווידער אַמאָל פֿאַרוויקלט אין זיי אוֹן בּייַגעקוּמען, איז זייער לעצטע מַדרֵגה ערגער ווי די ערשטע. 21 וואָרים סע וואָלט געווען בעסער פֿאַר זיי ניט צוּ האָבן געקענט דעם וועג פּוֹן רעכטפֿאַרטיקייט, איידער נאָכדעם ווי זיי האָבן אים געקענט, זיך אָפּצוּקערן פּוֹן דעם הייליקן געבּאָט, וואָס איז זיי איבּערגעענטפֿערט געוואָרן. 22 סע האָט געטראָפֿן מיט זיי לויט דעם אֱמֶת־מָשָׁל: דער הונט קערט זיך אום צוּריק צוּ זיין אייגענער אויסברעכונג, אוֹן דער חַזיר, וואָס האָט זיך געוואַשן, ווידער צוּ וואַלגערן זיך אין דער בלאָטע.[1]

ג דאָס איז שוין דער צווייטער בריוו, באַליבטע, וואָס איך שרייב צוּ אייך; אוֹן אין ביידע פּוֹן זיי דערוועק איך אוֹן דערמאָן אייער ריין געמיט, 2 כּדי איר זאָלט געדענקען די רייד, וואָס זענען פֿריער געזאָגט געוואָרן דורך די הייליקע נביאים, אוּן דאָס געבּאָט פּוֹן דעם האַר אוֹן גוֹאֵל דורך אייערע שׁליחים. 3 רֵאשׁית זאָלט איר פֿאַרשטיין דאָס דאָזיקע, אַז אויף דעם סוֹף פּוֹן די טעג וועלן קוֹמען לֵצים מיט זייער ליצנות, וואָס גייען נאָך זייערע אייגענע תַּאוות, 4 אוֹן זאָגן: וואוּ איז די הַבטָחה פּוֹן זיין קוֹמען? וואָרים זינט די אָבות זענען אַנטשלאָפֿן געוואָרן, איז אַלצדינג געבליבן ווי עס איז געווען פּוֹן אָנהייב אָן פּוֹן ששת־ימי־בראשית. 5 וואָרים דאָס פֿאַרגעסן זיי בּכּיוון, אַז די הימלען זענען געווען פּוֹן פֿאַרצייטן, אוּן אַן ערד, וואָס האָט זיך דורך דעם וואָרט פּוֹן גאָט געפֿורעמט פּוֹן דעם וואַסער אוּן דורך דעם וואַסער, 6 וואָס דורך זיי איז די וועלט, וואָס איז דעמאָלט געווען, אומגעקוּמען, בּעת זי איז פֿאַרפֿלייצט געוואָרן מיט וואַסער. 7 די הימלען אָבער, וואָס זענען אַצינד, אוּן די ערד, זענען דורך דעם זעלבן וואָרט אויפֿגעהיט געוואָרן פֿאַר דעם פּייער, וואָס איז באַהאַלטן געוואָרן אויף דעם יוֹם־הַדין אוּן דער פֿאַרדאַרבונג פּוֹן די רשָׁעים.

8 פֿאַרגעסט אָבער ניט דאָס איינע, באַליבּסע, אַז איין טאָג איז בּיי גאָט ווי טויזנט יאָר, אוּן טויזנט יאָר ווי איין טאָג.[2] 9 גאָט פֿאַרזאַמט ניט בנוֹגע זיין הַבטָחה, ווי עטלעכע רעכענען פֿאַרזאַמונג; נייערט איז געדולדיק קעגן אייך, ווייל ער וויל ניט,

[1] משלי כו, 11. [2] תּהלים צ, 4.

אַז עמיצער זאָל אויפקומען, נייערט, אַז אַלע זאָלן קומען צוּ תּשׁובה.
10 אָבער דער טאָג פון גאָט וועט קומען ווי אַ גנב; אויף אין אים וועלן
די הימלען פאַרשווינדן מיט אַ גרויס רעש, אוּן די יסוֹדות וועלן
אויפגעלייזט ווערן אין ברענענדיקער היץ, אוּן די ערד אוּן די ווערק,
וואָס זענען אויף איר, וועלן פאַרברענט ווערן.
11 הֱיוֹת ווי אַלע די דאָזיקע זאַכן וועלן אַזוי אויפגעלייזט ווערן,
וואָסערע מינים מענטשן דאַרפט איר זיין אין אַ הייליק לעבן אוּן
פרומקייט, 12 בעת איר דערוואַרט אוּן באַגערט שטאַרק דאָס קומען פון
גאָטס טאָג, וואָס דורך אים וועלן אויפגעלייזט ווערן די הימלען אין
פייער, אוּן די יסוֹדות צעשמאָלצן ווערן אין ברענענדיקער היץ? 13 מיר
אָבער וואַרטן, לויט זיין הבטחה, אויף נייע הימלען אוּן אויף אַ נייער
ערד, וואוּ סע וואוינט רעכטפאַרטיקייט.
14 בכֵּן, באַליבטע, הֱיוֹת איר וואַרט אויף די דאָזיקע זאַכן, גיט אַכטונג,
אַז איר זאָלט געפונען ווערן אָן אַ פלעק אוּן אָן אַ מום פאַר אים
בשָׁלוֹם. 15 אוּן רעכנט די געדולדיקייט פון אונדזער האַר פאַר אַ
ישועה, אַזויווי אויך אונדזער באַליבטער ברודער פאָולוס האָט אייך
געשריבן, לויט דער חָכמה, וואָס איז אים געגעבן געווָארן, 16 ווי ער
טוט עס אויך אין אַלע זיינע בריוו, בעת ער רעדט אין זיי פונוועגן די
דאָזיקע זאַכן. פאַראַן אין זיי עטלעכע זאַכן וואָס זענען שווער צוּ
פאַרשטיין, וואָס די אומפאַרשטענדיקע אוּן ניט שטאַנדהאַפטיקע
פאַרדרייען, ווי זיי טוען אויך די אַנדערע ספָרים, צוּ זייער אייגענער
פאַרדאַרבונג. 17 איר אָבער, באַליבטע, ווייל איר וויסט דאָס פון
פריער, גיט אַכטונג, טאָמער וועט איר, בעת איר ווערט
אַוועקגעטראָגן מיט דעם טָעות פון די רשָׁעים, פאַלן פון אייער
אייגענער שטאַנדהאַפטיקייט. 18 נייערט וואַקסט אין דעם חֶסֶד אוּן
דערקענטעניש פון אונדזער האַר אוּן גוֹאֵל יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ. אים געהערט
דער כָּבוֹד, סיי אַצינד אוּן אויף אייביק. אָמֵן.

דער ערשטער בריוו פון יוֹחָנָן

א דאָס, וואָס איז געווען פון אַנהייב אָן, וואָס מיר האָבן געהערט, וואָס מיר האָבן געזען מיט אונדזערע אויגן, וואָס מיר האָבן באַטראַכט און אונדזערע הענט האָבן באַרירט, פונוועגן דעם וואָרט פון לעבן, – 2 און דאָס לעבן איז אַנטפלעקט געוואָרן, און מיר האָבן געזען, און זאָגן עדות, און זאָגן אייך אָן דאָס אייביקע לעבן, וואָס איז געווען בייַ דעם פאָטער, און איז צו אונדז אַנטפלעקט געוואָרן, – 3 וואָס מיר האָבן געזען און געהערט, דאָס זאָגן מיר אייך אָן, כּדי איר זאָלט האָבן חַברותָּאשאַפט מיט אונדז, און אונדזער חַברותָּאשאַפט איז מיט דעם פאָטער און מיט זייַן זון יֵשוּעַ הַמָּשִׁיחַ. 4 און די דאָזיקע זאַכן שרייבן מיר אייך, כּדי אונדזער שִׂמחה זאָל זייַן פול.

5 און דאָס איז די שלִיחות, וואָס מיר האָבן געהערט פון אים און זאָגן אייך אָן, אַז גאָט איז ליכט, און קיין פינצטערניש איז אין אים בְּכלָל ניטאָ. 6 אויב מיר זאָגן, אַז מיר האָבן חַברותָּאשאַפט מיט אים און גייען אין דער פינצטערניש, זאָגן מיר ליגן, און טוען ניט דעם אֱמת. 7 אויב אָבער מיר גייען אין דעם ליכט, ווי ער איז אין דעם ליכט, האָבן מיר חַברותָּאשאַפט איינער מיט דעם אַנדערן, און דאָס בלוט פון יֵשוּעַן, זייַן זון, רייניקט אונדז פון אַלע זינד.

8 אויב מיר זאָגן, אַז מיר האָבן ניט קיין זינד, נאַרן מיר זיך אַליין אָפּ, און דער אֱמת איז ניט אין אונדז. 9 אויב מיר זענען זיך מִתוַדה אויף אונדזערע זינד, איז ער געטריי און רעכטפאַרטיק, און ווועט אונדז מוֹחל זייַן אונדזערע זינד, און אונדז רייניקן פון יעדער אומגערעכטיקייט. 10 אויב מיר זאָגן, אַז מיר האָבן ניט געזינדיקט, מאַכן מיר אים פאַר אַ ליגנער, און זייַן וואָרט איז ניט אין אונדז.

ב קינדערלעך מיינע, די דאָזיקע זאַכן שרייב איך אייך, כדי איר זאָלט
ניט זינדיקן. און אויב אמיצער זינדיקט, האָבן מיר אַ מֵליץ בייַ דעם
פאָטער, ישׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ, דעם צַדיק; 2 אוּן ער איז די כַּפָּרָה פאַר
אונדזערע זינד, אוּן ניט נאָר פאַר אונדזערע אַליין, נייערט אויך פאַר
דער גאַנצער וועלט. 3 און דורך דעם ווייסן מיר, אַז מיר קענען אים,
אויב מיר היטן אָפּ זיינע מִצוות. 4 דער, וואָס זאָגט: איך קען אים, אוּן
טוט ניט אָפּהיטן זיינע מִצוות, איז אַ ליגנער, אוּן דער אֱמת איז ניט אין
אים. 5 וואָר אָבער סע היט אָפּ זיין וואָרט, אין אים איז באָמֶת די ליבע
פוּן גאָט דערפילט געוואָרן. דורך דעם ווייסן מיר, אַז מיר זענען אין
אים. 6 דער, וואָס זאָגט, אַז ער בלייבט אין אים, דאַרף אויך אַליין
לעבן אַזוֹיווי ער האָט געלעבט.
7 באַליבטע, ניט קיין ניי געבאָט שרייב איך אייך, נייערט אַן אַלט
געבאָט, וואָס איר האָט געהאַט פוּן אָנהייב אָן; דאָס אַלטע געבאָט איז
דאָס וואָרט, וואָס איר האָט געהערט. 8 ווידער שרייב איך אייך אַ ניי
געבאָט, וואָס דאָס איז אֱמת אין אים אוּן אין אייך, מַחמת די
פינצטערניש פאַרגייט, אוּן דאָס אֱמֶתע ליכט טוט שוין שיינען. 9 דער,
וואָס זאָגט, ער איז אין דעם ליכט, אוּן האָט פיינע זיין ברודער, איז
נאָך אַלץ אין דער פינצטערניש. 10 דער, וואָס האָט ליב זיין ברודער,
בלייבט אין דעם ליכט, אוּן עס איז ניטאָ אין אים קיין סִיבּה פוּן
שטרויכלונג. 11 דער אָבער, וואָס האָט פיינט זיין ברודער, איז אין דער
פינצטערניש אוּן גייט אין דער פינצטערניש, אוּן ווייסט ניט וואוהין ער
גייט, מַחמת די פינצטערניש האָט פאַרבלענדט זיינע אויגן.
12 איך שטייב אייך, קינדערלעך מיינע, מַחמת אייערע זינד זענען אייך
פאַרגעבן געוואָרן פוּן זיין נאָמענוועגן. 13 איך שטייב אייך, פאָטערס,
מַחמת איר קענט אים, וואָס איז פוּן אָנהייב אָן. איך שרייב אייך,
יוּנגעלייט, מַחמת איר האָט בייַגעקומען דעם בייזן. איך האָב געשריבבן
צוּ אייך, קינדער, מַחמת איר קענט דעם פאָטער. 14 איך האָב געשריבן
צוּ אייך, פאָטערס, מַחמת איר קענט אים, וואָס איז פוּן אָנהייב אָן. איך
האָב געשריבן צוּ אייך, יוּנגעלייט, מַחמת איר זענט שטאַרק, אוּן דאָס
וואָרט פוּן גאָט בלייבט אין אייך, אוּן איר האָט בייַגעקומען דעם בייזן.
15 האָט ניט ליב די וועלט, אויך ניט די זאַכן, וואָס זענען אין דער
וועלט. אויב עמיצער האָט ליב די וועלט, איז די ליבע פוּן דעם פאָטער
ניט אין אים. 16 וואָרים אַלץ, וואָס איז אין דער וועלט, די תַּאווה פוּן
דעם פלייש, אוּן די תַּאווה פוּן די אויגן, אוּן די גַאווה פוּן לעבן, איז
ניט פוּן דעם פאָטער, נייערט פוּן

דער וועלט. 17 אוּן די וועלט פַאַרגייט, אוּן איר תַּאווה; דער אָבער, ווער טוט דעם רָצון פוּן גאָט, פאַרבלייבט אויף אייביק.
18 קינדער, עס איז די לעצטע שָׁעה; אוּן אַזוי־ווי איר האָט געהערט, אַז דער קעגנער פוּן מָשִׁיחַ קומט, אַזוי זענען איצט אויפגעשטאַנען אַ סַך קעגנער פוּן מָשִׁיחַ. פוּן דעם פאַרשטייען מיר, אַז ס׳איז די לעצטע שָׁעה. 19 זיי זענען אַרויסגעגאַנגען פוּן אוּנדז, זיי זענען אָבער ניט געווען פוּן אוּנדז. ווָאַרים אויב זיי וואָלטן געווען פוּן אוּנדז, וואָלטן זיי פאַרבליבן מיט אוּנדז; זיי זענען אָבער אַרויסגעגאַנגען, כדי זיי זאָלן ווערן אַנטפלעקט, אַז זיי אַלע זענען ניט פוּן אוּנדז. 20 אוּן איר האָט אַ זאַלבונג פוּן הקָדוֹשׁ־בָּרוּך־הוּא, אוּן איר אַלע ווייסט עס. 21 אוּן האָב אייך געשריבן, ניט מַחמת איר קענט ניט דעם אֱמֶת, נייערט מַחמת איר קענט אים, אוּן מַחמת קיין שוּם ליגן קומט ניט פוּן דעם אֱמֶת.
22 ווער איז דער ליגנער, אויב ניט דער, ווָאס פאַרלייקנט, אַז יֵשׁוּע איז דער מָשִׁיחַ? דער דאָזיקער איז דער קעגנער פוּן מָשִׁיחַ, ווָאס פאַרלייקנט דעם פָאטער אוּן דעם זון. 23 ווער סע פאַרלייקנט דעם זון, האָט אויך ניט דעם פָאטער; דער, ווָאס איז מוֹדה אין דעם זון, האָט אויך דעם פָאטער.
24 זאָל דאָס, ווָאס איר האָט געהערט פוּן אָנהייב אָן, פאַרבליבן אין אייך. אויב דאָס, ווָאס איר האָט געהערט פוּן אָנהייב אָן, פאַרבליבט אין אייך, וועט איר אויך פאַרבליבן אין דעם זון אוּן אין דעם פָאטער. 25 אוּן דאָס דאָזיקע איז די הַבטָחה, ווָאס ער האָט אוּנדז מַבטיחַ געווען, דאָס אייביקע לעבן.
26 די דאָזיקע זאַכן האָב איך אייך געשריבן פונעוועגן די ווָאס ווילן אייך פאַרפירן; 27 אָבער די זאַלבונג, ווָאס איר האָט מקַבל געווען פוּן אים, פאַרבלייבט אין אייך, אוּן איר נייטיקט זיך ניט, אַז עמיצער זאָל אייך לערנען; נייערט אַזוי־ווי זיין זאַלבונג לערנט אייך פונעוועגן אַלצדינג, אוּן איז ווָארהאַפטיק אוּן ניט קיין ליגן, אוּן אַזוי־ווי זי האָט אייך געלערנט, אַזוי פאַרבלייבט אין אים.
28 אוּן אַצינד, קינדערלעך, פאַרבליבט אין אים, כדי, ווען ער וועט אַנטפלעקט ווערן, זאָלן מיר האָבן בטָחון, אוּן ניט פאַרשעמט ווערן פאַר אים ביי זיין קומען. 29 אויב איר ווייסט, אַז ער איז רעכטפאַרטיק, פאַרשטייט איר, אַז אויך יעדער איינער, ווָאס טוט רעכטפאַרטיקייט, איז פוּן אים געבוירן.
ג זעט מיט ווָאס פאַר אַ מין ליבשאַפט דער פָאטער האָט אוּנדז מזַפּה געווען, אַז מיר זאָלן גערופן ווערן קינדער פוּן גאָט; אוּן אַזוינע זענען מיר טאַקע. פונעוועגן דער דאָזיקער סיבּה קענט אוּנדז די וועלט ניט, מַחמת זי האָט אים ניט געקענט. 2 באַליבטע, אַצינד זענען מיר קינדער פוּן גאָט; אוּן עס איז נאָך ניט אַנטפלעקט געוואָרן ווָאס מיר וועלן זיין. מיר ווייסן, אַז ווען ער וועט אַנטפלעקט ווערן, וועלן מיר זיין גלייך ווי ער; ווָארים מיר וועלן אים זען אַזוי־ווי

ער איז. 3 אוּן יעדער איינער, וואָס האָט די דאָזיקע האָפענונג געשטעלט
אויף אים, רייניקט זיך אַליין, אַזוויוי ער איז ריין.
4 יעדער איינער, וואָס טוט זינדיקן, איז עוֹבר די תּוֹרה, אוּן זינד איז דאָס
עוֹבר זיין אויף דער תּוֹרה. 5 אוּן איר ווייסט, אַז יֵשׁוּעַ איז אַנטפּלעקט
געווָארן, כּדי אַוועקצונעמען, זינד; אוּן אין אים איז ניטאָ קיין זינד. 6 ווער
סע פאַרבלייבט אין אים, זינדיקט ניט, ווער סע זינדיקט, האָט אים ניט
געזען, אוּן אויך ניט געקענט.
7 קינדערלעך, לאָז אייך קיינער ניט פאַרפירן. דער, וואָס טוט
רעכטפאַרטיקייט, איז רעכטפאַרטיק, אַזוויוי ער איז רעכטפאַרטיק.
8 דער, וואָס באַגייט זינד, איז פוּן דעם שָׂטָן; וואָרים דער שָׂטָן זינדיקט
פוּן אָנהייבּ אָן. צוליב דעם איז דער בֶּן־אֱלֹהִים אַנטפּלעקט געווָארן, כּדי ער
זאָל צעשטערן די מַעשׂים פוּן דעם שָׂטָן.
9 ווער סע איז געבוירן געווָארן פוּן גאָט, באַגייט ניט קיין זינד, מַחמת זיין
זאָמען פאַרבלייבט אין אים; אוּן ער קאָן ניט זינדיקן, מַחמת ער איז געבוירן
געווָארן פוּן גאָט. 10 אין דעם ווערן אַנטפּלעקט די קינדער פוּן גאָט אוּן די
קינדער פוּן שָׂטָן. וועד סע טוט ניט קיין רעכטפאַרטיקייט, איז ניט פוּן גאָט,
אוּן אויך ניט דער, וואָס ליבט ניט זיין ברוּדער.
11 וואָרים דאָס איז די שׂליחות, וואָס איר האָט געהערט פוּן אָנהייבּ אָן, אַז מיר
זאָלן ליבּ האָבן איינער דעם אַנדערן. 12 ניט ווי קַיִן, וואָס איז געווען פוּן דעם
בייזן, אוּן האָט געהַרגעט זיין ברוּדער.[1] אוּן פאַרוואָס האָט ער אים געהאַרגעט?
מַחמת זיינע מַעשׂים זענען געווען שלעכט, אוּן זיין ברוּדערס רעכטפאַרטיק.
13 וואונדערט אייך ניט, ברידער, אויב די וועלט האָט אייך פיינט. 14 מיר
ווייסן, אַז מיר זענען אַריבערגעגאַנגען פוּן טויט צוּם לעבן, מַחמת מיר האָבן
ליבּ די ברידער. דער, וואָס ליבט ניט, פאַרבלייבט אין טויט. 15 וועד סע האָט
פיינט זיין ברוּדער, איז אַ רוֹצֵחַ; אוּן איר ווייסט, אַז אַ רוֹצֵחַ האָט ניט קיין
חֵלֶק אין עוֹלָם הבָּא.
16 אין דעם דערקענען מיר ליבשאַפט, מַחמת ער האָט אַוועקגעגעבן זיין
לעבן פאַר אונדז; אוּן אויך מיר דאַרפן אַוועקגעבן אונדזער לעבן פאַר די
ברידער. 17 וועד אָבער סע האָט די גיטער פוּן דער וועלט, אוּן זעט זיין
ברוּדער אין נויט, אוּן פאַרשליסט זיין האַרץ קעגן אים, ווי‌אַזוי טוט די
ליבשאַפט פוּן גאָט פאַרבלייבן אין אים? 18 קינדערלעך, לאָמיר ניט ליבּ
האָבן אין וואָרט, אויך ניט מיט דער צונג, נייערט אין מַעשׂים אוּן אֱמת.
19 אין דעם וועלן מיר דערקענען, אַז מיר זענען פוּן דעם אֱמת, אוּן וועלן
פאַר אים פאַרזיכערן אונדזער האַרץ, 20 מַחמת אויב אונדזער האַרץ
פאַרמשפט אונדז, איז גאָט גרעסער ווי אונדזער האַרץ אוּן ווייסט אַלצדינג.
21 באַליבטע, אויב אונדזער האַרץ פאַרמשפט אונדז ניט,

[1] בראשית ד, 8.

הָאבן מיר בטָחון פאַר גאָט; 22 אוּן וואָס מיר בעטן, באַקומען מיר פוּן אים, מַחמת מיר היטן אָפּ זיינע מִצוות אוּן טוּען דאָס, וואָס איז וואוילגעפעליק אין זיינע אויגן. 23 אוּן דאָס איז זיינע מִצווה, אַז מיר זאָלן גלויבן אין דעם נאָמען פוּן זיין זון יֵשוּעַ הַמָּשִׁיחַ, אוּן ליבּ האָבן אייניער דעם אַנדערן, אַזוֹיווי ער האָט אוּנדז געבאָטן. 24 אוּן דער וואָס האַלט זיינע מִצוות, טוט פאַרבליַבן אין אים, אוּן ער אין זיי. אוּן אין דעם דערקענען מיר, אַז ער פאַרבליַבט אין אוּנדז, דוּרך דעם גייסט, וואָס ער האָט אוּנדז געגעבן.

ד באַליבטע, גלויבט ניט יעדן גייסט, נייערט פרוּאווט די גייסטער, צי זיי זענען פוּן גאָט; מַחמת אַ סַך פאַלשע נביאים זענען אַרויסגעגאַנגען אין דער וועלט אַריין. 2 אין דעם דערקענט איר דעם גייסט פוּן גאָט: יעדער גייסט, וואָס איז מוֹדה, אַז יֵשוּעַ הַמָּשִׁיחַ איז געקומען אין דעם פלייש, איז פוּן גאָט; 3 אוּן יעדער גייסט, וואָס איז ניט מוֹדה אין יֵשוּעַן, איז ניט פוּן גאָט. אוּן דאָס איז דער גייסט פוּן דעם קעגנער פוּן מָשִׁיחַן, פוּן דעם, וואָס איר האָט געהערט, אַז ער קוּמט; אוּן אַצינד איז ער שוין אין דער וועלט.

4 איר זענט פוּן גאָט, קינדערלעך מיינע, אוּן איר האָט זיי ביַגעקוּמען; מַחמת דער, וואָס איז אין אייך, איז גרעסער ווי דער, וואָס איז אין דער וועלט. 5 זיי זענען פוּן דער וועלט, דעריבער רעדן זיי פוּן דער וועלט, אוּן די וועלט הערט זיי. 6 מיר זענען פוּן גאָט; דער, וואָס קען גאָט, הערט אוּנדז; דער, וואָס איז ניט פוּן גאָט, הערט אוּנדז ניט. אין דעם דערקענען מיר דעם גייסט פוּן אֱמת אוּן דעם גייסט פוּן טָעות.

7 באַליבטע, לאָמיר ליבּ האָבן אייניער דעם אַנדערן; וואָרים ליבשאַפט איז פוּן גאָט, אוּן יעדער אייניער, וואָס האָט ליבּ, איז געבוירן געוואָרן פוּן גאָט, אוּן קען גאָט. 8 דער, וואָס האָט ניט ליבּ, קען ניט גאָט; וואָרים גאָט איז ליבּע.

9 אין דעם איז די ליבשאַפט פוּן גאָט אַנטפלעקט געוואָרן אין אוּנדז, וואָס גאָט האָט געשיקט זיין בֶּן־יָחִיד אין דער וועלט אַריין, כּדי מיר זאָלן דוּרך אים לעבן. 10 אין דעם איז ליבשאַפט: ניט דאָס, וואָס מיר האָבן ליבּ געהאַט גאָט, נייערט וואָס ער האָט אוּנדז ליבּ געהאַט, אוּן האָט געשיקט זיין זון צוּ זיין די פאַרגעבונג פאַר אוּנדזערע זינד. 11 באַליבטע, אויבּ גאָט האָט אוּנדז אַזוי ליבּ געהאַט, באַדאַרפן מיר אויך ליבּ האָבן אייניער דעם אַנדערן. 12 קיינער האָט קיינמאָל ניט געזען גאָט; אויבּ מיר האָבן ליבּ אייניער דעם אַנדערן, פאַרבליַבט גאָט אין אוּנדז, אוּן זיין ליבשאפט ווערט שלֵימוּתדיק

אין אונדז.
13 אין דעם ווייסן מיר, אַז מיר בליַבן אין אימ, אוּן ער אין אונדז,
מַחמת ער האָט אונדז געגעבן פוּן זיין גייסט. 14 אוּן מיר האָבן געזען
אוּן זאָגן עֵידות, אַז דער פאָטער האָט געשיקט דעם זון צוּ זיין דער
גוֹאֵל פוּן דער וועלט. 15 דער, וואָס וועט מוֹדה זיין, אַז יֵשוּעַ איז דער
בֶּן־אֱלֹהִים, גאָט פאַרבליַבט אין אים, אוּן ער אין גאָט. 16 אוּן מיר
האָבן דערקענט אוּן געגלויבט אין דער ליבשאַפט, וואָס גאָט האָט פאַר
אונדז. גאָט איז ליבע, אוּן דער, וואָס בליַבט אין ליבשאַפט,
פאַרבליַבט אין גאָט, אוּן גאָט פאַרבליַט אין אים.
17 מיט דעם איז די ליבשאַפט אין אונדז געמאַכט געוואָרן גאַנץ, כּדי
מיר זאָלן האָבן בטָחון אין דעם יוֹם־הַדין; מַחמת אַזוֹיווי ער איז,
פוּנקט אַזוי זענען מיר אין דער דאָזיקער וועלט. 18 עס איז ניטאָ קיין
פַּחד אין ליבשאַפט, נייערט שלֵימוּתדיקע ליבשאַפט טרייַבט אַרויס
דעם פַּחד, מַחמת פַּחד איז פאַרקניפט מיט שטראָף; אוּן דער, וואָס
האָט מוֹרא, איז ניט געוואָרן שלֵימוּתדיק אין ליבשאַפט. 19 מיר האָבן
ליבּ, מַחמת ער האָט אונדז קוֹדם ליבּ געהאַט. 20 אויבּ עמיצער זאָגט:
איך האָב ליבּ גאָט, אוּן האָט פיינט זיין ברוּדער, איז ער אַ ליגנער;
וואָרים דער, וואָס האָט ניט ליבּ זיין ברוּדער, וועמען ער האָט געזען,
קען ניט ליבּ האָבן גאָט, וועמען ער האָט ניט געזען. 21 אוּן די דאָזיקע
מיצווה האָבן מיר פוּן אים, אַז דער, וואָס האָט ליבּ גאָט, זאָל אויך ליבּ
האָבן זיין ברוּדער.
ה וועד סע גלויבט, אַז יֵשוּעַ איז דער מָשִׁיחַ, איז געבוירן געוואָרן פוּן
גאָט; אוּן וועד סע האָט ליבּ דעם, וואָס האָט אים געבוירן, האָט אויך
ליבּ דעם, וואָס איז פוּן אים געבוירן געוואָרן. 2 אין דעם דערקענען
מיר, אַז מיר האָבן ליבּ די קינדער פוּן גאָט: בעת מיר האָבן ליבּ גאָט
אוּן זענען מקַיים זיינע מיצוות. 3 וואָרים דאָס איז די ליבשאַפט צוּ
גאָט, וואָס מיר האַלטן זיינע מיצוות; אוּן זיינע מיצוות זענען ניט
שוועד. 4 וואָרים אַלץ, וואָס איז געבוירן געוואָרן פוּן גאָט, איז מנַצֵּחַ
די וועלט; אוּן דאָס איז דער נצָחון, וואָס האָט מנַצֵּחַ געוועזן די וועלט:
אונדזער אֱמוּנה.
5 אוּן וועד איז דער, וואָס איז מנַצֵּחַ די וועלט, אויבּ ניט דער, וואָס
גלויבט, אַז יֵשוּעַ איז דער בֶּן־אֱלֹהִים? 6 דאָס איז דער, וואָס איז
געקוּמען דוּרך וואַסער אוּן בלוּט, יֵשוּעַ הַמָּשִׁיחַ; ניט מיט דעם וואַסער
אַליין, נייערט מיט דעם וואַסער אוּן מיט דעם בלוּט. 7 אוּן סע איז דער
גייסט, וואָס זאָגט עֵדות, מַחמת דער גייסט איז דער אֱמת. 8 וואָרים עס
זענען דריי, וואָס זאָגן עֵדות: דער גייסט, אוּן דאָס וואַסער, אוּן דאָס
בלוּט; אוּן די דריי זענען איינשטימיק.

9 אויב מיר זענען מקַבל דאָס עֵדות פּון מענטשן, איז דאָס עֵדות פּון גאָט גרעסער; ווארים דאָס איז דאָס עֵדות פּון גאָט, אַז ער האָט עֵדות געזאָגט פונוועגן זיין זון. 10 דער, וואָס גלויבט אין דעם בֶּן־אֱלֹהִים, האָט דאָס עֵדות אין זיך; דער, וואָס גלויבט ניט גאָט, האָט אים געמאַכט פאַר אַ ליגנער, מַחמת ער האָט ניט געגלויבט אין דעם עֵדות, וואָס גאָט האָט געזאָגט פונוועגן זיין זון. 11 און דאָס איז דאָס עֵדות, אַז גאָט האָט אונדז געגעבן אייביק לעבן, און דאָס דאָזיקע לעבן איז אין זיין זון. 12 דער, וואָס האָט דעם זון, האָט דאָס לעבן; דער, וואָס האָט ניט דעם בֶּן־אֱלֹהִים, האָט ניט דאָס לעבן.

13 די דאָזיקע זאַכן האָב איך אייך געשריבן, כּדי איר זאָלט וויסן, אַז איר האָט אייביק לעבן, איר, וואָס גלויבט אין דעם נאָמען פון דעם בֶּן־אֱלֹהִים. 14 און דאָס איז דער בטָחון, וואָס מיר האָבן צו אים, אַז אויב מיר בעטן עפּעס לויט זיין רָצון, דערהערט ער אונדז. 15 און אויב מיר ווייסן, אַז ער דערהערט אונדז פונוועגן דעם, וואָס מיר בעטן, ווייסן מיר, אַז מיר האָבן די בַּקָשות, וואָס מיר האָבן אים געבעטן.

16 אויב עמיצער זעט זיין ברודער זינדיקן אַ זינד, וואָס איז ניט צום טויט, זאָל ער בעטן, און גאָט וועט אים געבן לעבן פאַר די, וואָס זינדיקן ניט צום טויט. עס איז פאַראַן אַ זינד, וואָס איז צום טויט; ניט פונוועגן דעם זאָג איך, אַז ער זאָל בעטן. 17 יעדע אומגערעכטיקייט איז זינד; און עס איז פאַראַן אַ זינד, וואָס איז ניט צום טויט.

18 מיר ווייסן, אַז ווער סע איז געבוירן געווָארן פון גאָט, זינדיקט ניט; נייערט דער, וואָס איז געבוירן געווָארן פון גאָט, היט זיך אָפּ, און דער בייזער רירט אים ניט אָן.

19 מיר ווייסן, אַז מיר זענען פון גאָט, און די גאַנצע וועלט ליגט אין דער מאַכט פון דעם בייזן. 20 און מיר ווייסן, אַז דער בֶּן־אֱלֹהִים איז געקומען, און האָט אונדז געגעבן פאַרשטענדיקייט, אַז מיר זאָלן קענען אים, וואָס איז ווָארהאַפטיק; און מיר זענען אין אים, וואָס איז ווָארהאַפטיק, אין זיין זון יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ. דער דאָזיקער איז דער ווָארהאַפטיקער גאָט, און דאָס אייביקע לעבן. 21 קינדערלעך, היט אייך פון אָפּגעטער.

דער צווייטער בריוו פון יוֹחָנָן

א דער זָקן צו דער אויסדערווײלטער בעל־הַבַּיתטע אוּן אירע קינדער, וועמען איך האָב באָמת ליב; אוּן ניט נאָר איך, נייערט אויך אַלע, וואָס קענען דעם אֱמת; 2 פַּאַר דעם אֱמת וועגן, וואָס פאַרבלייבט אין אוּנדז, אוּן וועט זיין מיט אוּנדז אויף אייביק: 3 חֶסֶד, רַחמים, אוּן שָׁלום זאָלן זיין מיט אוּנדז פון גאָט, דעם פאָטער, אוּן פון יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ, דעם זון פון דעם פאָטער, אין וואָרהאַפטיקייט אוּן ליבשאַפט.

4 איך פריי מיך זייער שטאַרק, וואָס איך האָב געפונען עטלעכע פון דיינע קינדער גיין אין דעם אֱמת, אַזוֹיווי מיר האָבן מקַבל געווען אַ מיצווה פון דעם פאָטער. 5 אוּן איצט בעת איך דיך, בעל־הַבַּיתטע, ניט ווי איך וואָלט דיר געשריבן אַ ניי מיצווה, נייערט דאָס, וואָס מיר האָבן געהאַט פון אָנהייב אָן, אַז מיר זאָלן ליב האָבן איינער דעם אַנדערן. 6 אוּן דאָס דאָזיקע איז ליבשאַפט, אַז מיר זאָלן לעבן לויט זיינע מיצוות. דאָס איז די מיצווה, אַזוֹיווי איר האָט געהערט פון אָנהייב אָן, אַז איר זאָלט לעבן דערין.

7 וואָרים אַ סַך פאַרפירערס זענען אַרויסגעגאַנגען אין דער וועלט אַריין, וואָס זענען ניט מוֹדה, אַז יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ איז געקומען אין דעם פלייש. דאָס איז דער פאַרפירער אוּן דער קעגנער פון מָשִׁיחַן. 8 גיט אַכטונג אויף זיך אַליין, כדי איר זאָלט ניט פאַרלירן דאָס, אויף וואָס מיר האָבן זיך געמיט, נייערט אַז איר זאָלט מקַבל זיין אַ פולן שׂכַר. 9 ווער סע גייט ווייטער אוּן פאַרבלייבט ניט אין דער תּוֹרַת־המשיח, האָט ניט גאָט; ווער סע פאַרבלייבט אין דער תּוֹרה, דער דאָזיקער האָט סיי דעם פאָטער אוּן סיי

דעם זון. 10 אויב עמיצער קומט צו אייך און ברענגט ניט די דאָזיקע
תּוֹרה, זאָלט איר אים ניט אויפנעמען אין אייער הויז, און אים ניט
אָפּגעבן קיין שָׁלום; 11 וואָרים דער, וואָס גיט אים אָפּ שָׁלום, האָט אַ
חֵלֶק אין זיינע בייזע מַעשׂים.
12 הֶיוֹת ווי איך האָב אייך נאָך אַ סַך צו שרייבן, וויל איך עס אָבער ניט
טאָן מיט פּאַפּיר און טינט; נייערט איך האָף צו קומען צו אייך, און צו
רעדן פָּנים־אֶל־פָּנים, כּדי אונדזער שִׂמחה זאָל זיין פול.
13 די קינדער פון דיין אויסדערוויילטער שוועסטער זאָגן דיר
שלום־עליכם.

דער דריטער בריוו פון יוֹחָנָן

א דער זָקן צו גַאיוסן, דעם באַליבטן, וועמען איך האָב באָמָת ליב.
2 באַליבטער, איך בין מִתפַּלֵל, אַז דו זאָלסט אין אַלצדינג מַצלִיחַ זיין
און זיין געזונט, אַזוֹיווי דיין נשָמה טוט מַצלִיחַ זיין. 3 ווָארים איך האָב
מיך זייער געפרייט, בעת סע זענען געקומען ברידער אוּן האָבן עֵדות
געזאָגט אויף דיין ווָארהאַפטיקייט, אַזוֹיווי דו לעבסט אין דעם אֱמת.
4 קיין גרעסערע פרייד ווי די דאָזיקע האָב איך ניט, צו הערן פון מיינע
קינדערלעך, אַז זיי לעבן אין דעם אֱמת.
5 באַליבטער, דו טוסט אַ געטרֵיַע אַרבעט מיט דעם, וואָס דו טוסט
פאַר די ברידער, אוּן בְּכלַל פאַר פרעמדע, 6 וואָס זאָגן עֵדות אויף דיין
ליבשאַפט פאַר דער קהִילה. דו וועסט טאָן רעכט, זיי וויטער צו שיקן
אויף זייער נסיעה, ווי עס איז רָאוִי פאַר גאָט. 7 מַחמת פון זיין נאָמען
וועגן זענען זיי אַרויסגעגאַנגען, אוּן האָבן גאָרניט גענומען פון די
גוֹיִים. 8 מיר דאַרפן דעריבער מקַבל זיין אַזוינע, כדי מיר זאָלן זיין
מיטאַרבעטער פאַר דעם אֱמת.
9 איך האָב עפעס געשריבן צו דער קהִילה; דיאָטרעפעס אָבער, וואָס
האָט ליב צו זיין אַ ראש צווישן זיי, נעמט אוּנדז ניט אוֹיף. 10 בכֵּן,
אויב איך וועל קוּמען, וועל איך דערמאָנען זיינע מַעשִים, וואָס ער
טוט, בעת ער רייסט אונדז אַראָפּ מיט בייזע רייד. אוּן ווי דאָס וואָלט
ניט גענוג, נעמט ער אויך ניט אוֹיף די ברידער, אוּן יענע, וואָס
ווילן עס טאָן, טוט ער פאַרווערן אוּן זיי אַרויסוואַרפן פון דער קהִילה.
11 באַליבטער, טו ניט נאָך דאָס שלעכטע, נייערט דאָס גוטע. דער,
וואָס טוט גוטס, איז פון גאָט; דער, וואָס טוט שלעכטס, האָט ניט
געזען גאָט. 12 דעמעטרִיוס האָט דאָס עֵדות פון אַלעמען,

אוּן פּוּן דעם אֱמת אַליין; אוּן אויך מיר זאָגן עֵדות, אוּן דוּ ווייסט, אַז
אונדזער עֵדות איז אֱמת.
13 איך האָבּ געהאַט אַ סַך זאַכן דיר צוּ שרייבּן, נאָר איך וויל זיי ניט
שרייבּן מיט טינט אוּן פעדער; 14 איך האָף אָבּער באַלד דיך צוּ זען,
אוּן מיר וועלן רעדן פָּנים־אֶל־פָּנים.
15 שָׁלוֹם־עליכם. די פריינט גריסן דיך. גריס די פריינט ביים נאָמען.

דער בריוו פון יְהוּדָהן

א יהודה, אַ קנעכט פון יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ, און אַ ברודער פון יַעֲקֹבן, צו די וואָס זענען באַרופן, באַליבטע אין גאָט דעם פאָטער, און אָפּגעהיט פֿאַר יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ. 2 רַחמים צו אייך און שָׁלום און ליבשאַפט זאָלן זיין געמערט.
3 באַליבטע, בשַׁעת איך האָב מיר פירגענומען מיט גאַנצער פלייַסיקייט אייך צו שרייבן פון אונדזער געמיינזאַמער ישועה, האָב איך עס געהאַלטן פאַר נייטיק אייך צו שרייבן און אייך דערמאָנען, אַז איר זאָלט קעמפן פאַר דער אֱמוּנה, וואָס איז איין מאָל פאַר אַלעמאָל איבערגעגעבן געווארן צו די הייליקע. 4 וואָרים סע האָבן זיך צו אייך אַרײַנגעשאַרט עטלעכע מענשטן, וואָס זענען פון לאַנג פאָרויס פאַרשריבן געווארן צו דעם דאָזיקן פּסַק: רשָׁעים, וואָס פאַרביַטן דעם חֶסֶד פון אונדזער גאָט אין פאַרשיַטקייט, און פאַרלייקענען אונדזער אייניציקן מוֹשל און האַר, יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ.
5 איצט וויל איך אייך אָבער דערמאָנען, הגַם איר ווייסט אַלצדינג שוין פון פריער, אַז גאָט, בעת ער האָט מַציל געווען דאָס פאָלק פון דעם לאַנד מִצרַים, האָט ער דערנאָך פאַרטיליקט די, וואָס האָבן ניט געגלויבט. 6 און מַלאָכים, וואָס האָבן ניט געהיט זייער אייגענע מֶמשָׁלה, נייערט האָבן פאַרלאָזט זייער אייגן וואוינאָרט, האָט ער געהאַלטן אונטער פינצטערניש אין אייביקע קייטן פאַר דעם מִשפּט פון דעם גרויסן טאָג. 7 פונקט ווי סדוֹם און עַמורה און די שטעט אַרום זיי, וואָס האָבן אויף אַן ענלעכן אופן ווי די דאָזיקע זיך איבערגעגעבן צו זנוּת און זענען געגאַנגען נאָך פרעמדן פלייש, זענען אַרויסגעשטעלט געווארן ווי אַ מָשל, בעת זיי ליידן שטראָף פון אייביקן פייער.
8 אויף אַן ענלעכן אופן זענען אויך די דאָזיקע בַּעלי־חַלוֹמות מטַמא דאָס פלייש, און זענען מבַטל הערשאַפטן און לעסטערן שְׂרָרות. 9 דער שַׂר־הַמַלאָך מִיכָאֵל אָבער,

בעת ער האָט זיך געקריגט מיט דעם שָׂטן, און זיך מִתוַכֵּחַ געווען
פונוועגן דעם לייַב פון מֹשהן, האָט ער זיך ניט דערוועגט
אַרויסצוברענגען קעגן אים אַ לעסטערנדיקן מִשפּט, נייערט האָט
געזאָגט: גאָט זאָל דיך שטראָפן. 10 די דאָזיקע אָבער לעסטערן דאָס,
וואָס זיי קענען ניט, און וואָס זיי פאַרשטייען בטֶבע ווי נאַרישע
בהֵמות,מיט דעם פאַרדאַרבן זיי זיך. 11 ווייֵ איז צו זיי! וואָרים זיי
זענען געגאַנגען אין דעם וועג פון קַיִנען, און זענען געלאָפן פאַרשייַט
צוליב געצאָלטס אין דעם טָעות פון בִלעָמען, און זענען אומגעקומען
אין דער ווידערשפּעניקייט פון קוֹרַחן. 12 דאָס זענען די, וואָס זענען
פאַרבאָרגענע פעלזן אויף אייערע ליבשאַפט־סעודות, בעת זיי עסן
מיט אייך, וואָס פיטערן זיך אַליין אָן מוֹרא; וואָלקנס אָן וואַסער,
אַרומגעטריבן פון ווינטן; האַרבסט־ביימער אָן פֵּירות, צוויי מאָל
געשטאָרבענע, אויסגעריסענע מיט די וואָרצלען; 13 ווילדע יַם־
כוואַליעס, וואָס שוימען אויס זייער אייגענע חַרפּה; וואַנדערנדיקע
שטערן, פאַר וועמען די שטאָק־פינצטערניש איז אוֹיפבאַוואַרט געוואָרן
אויף אייביק.
14 און אויף די דאָזיקע האָט אויך חַנוֹך, דער זיבעטער פון אָדָמען,
נבִיאות געזאָגט, אַזוי צו זאָגן: זע, גאָט איז געקומען מיט צענטויזנטער
פון זיינע הייליקע, 15 אויסצופירן אַ מִשפּט איבער אַלע, און צו
באַשטראָפן אַלע רשָעים פונוועגן אַלע זייערע מַעשׂים פון רִשעות,
וואָס זיי האָבן רִשעותדיק געטאָן, און פונוועגן אַלע האַרטע רייד, וואָס
גאָטלאָזע רשָעים האָבן גערעדט קעגן אים. 16 דאָס זענען מורמלערס,
וואָס באַקלאָגן זיך, וואָס גייען נאָך זייערע תַּאוות, און זייער מויל
רעדט אויפגעבלאָזענע רייד, און זענען נוֹשא־פָּנים פון געווינס וועגן.
17 איר אָבער, באַליבטע, געדענקט די רייד, וואָס זענען פריער גערעדט
געוואָרן דורך די שלִיחים פון אונדזער האַר יֵשוּעַ הַמָשִׁיחַ. 18 וואָרים
זיי האָבן אייך געזאָגט: אין דער לעצטער צייט וועלן אויפשטיין
אָפּשפּעטער, וואָס וועלן גיין נאָך זייערע אייגענע רִשעותדיקע תַּאוות.
19 דאָס זענען די, וואָס מאַכן אָפּשייֵדונגען, גַשמִיותדיקע, וואָס האָבן
ניט דעם גייסט. 20 איר אָבער, באַליבטע, בויט אייך אויף אין אייער
הייליקסטער אֶמונה, זייט מִתפַּלֵל אין דעם רוּחַ־הַקוֹדֶש; 21 האַלט אייך
אין דער ליבשאַפט פון גאָט, און וואַרט אויף דער באַרעמהאַרציקייט
פון אונדזער האַר יֵשוּעַ הַמָשִׁיחַ פאַר אייביק לעבן. 22 און אויף
עטלעכע, וואָס זענען אין סָפק, האָט רַחמָנות; 23 און עטלעכע זייט
מַציל, רייסט זיי אַרויס פון דעם פייער; און אויף עטלעכע האָט
רַחמָנות מיר מוֹרא, און מִיאוסט אייך אויך פאַר דעם געוואַנט, וואָס
איז באַפלעקט פון דעם פלייש.

24 אוּן צוּ דעם, וואָס איז בִּיכוֹלת אייך אָפּצוּהיטן פּוּן שטרויכלוּנג, אוּן
אייך צוּ שטעלן אָן אַ מוּם פּאַר דעם פָּנים פּוּן זיין הערלעכקייט מיט
גרויס שִׂמחה, 25 צוּ דעם איינציקן גאָט, אוּנדזער גוֹאֵל, דורך יֵשוּעַ
הַמָּשִׁיחַ, אוּנדזער האַר, זאָל זיין כָּבוד, גדוּלה, מֶמשָׁלה אוּן גבוּרה פּאַר
אַלע צייטן, אַצינד אוּן לעוּלם וָעד. אָמֵן.

די הִתגַלות פּון יוֹחָנָן

א די הִתגַלות פּון יֵשוּעַ הַמָּשִׁיחַ, וואָס גאָט האָט אים געגעבן צוּ ווייזן זיינע קנעכט, זאַכן וואָס דאַרפן בָּקָרוֹב געשען; אוּן ער האָט געשיקט
אוּן זיי מוֹדיע געווען דורך זיין מַלאָך צוּ זיין קנעכט יוֹחָנָן, 2 וואָס האָט
עדות געזאָגט פּונעוועגן דעם וואָרט פּון גאָט, אוּן פּונעוועגן דעם עדות
פּון יֵשוּעַ הַמָּשִׁיחַ, אוּן פּונעוועגן אַלצדינג, וואָס ער האָט געזען.
3 וואויל איז דעם, וואָס לייענט, אוּן די, וואָס הערן די רייד פּון דער
נבואה, אוּן היטן אָפּ, וואָס איז דערין געשריבן; וואָרים די צייט האָט
גענעענט.
4 יוֹחָנָן צוּ די זיבן קהִילות, וואָס זענען אין אַזיע: חֶסֶד צוּ אייך אוּן
שָׁלוֹם פּון אים, וואָס איז, אוּן וואָס איז געווען, אוּן וואָס דאַרף קומען;
אוּן פּון די זיבן גייסטער, וואָס זענען פאַר זיין כִּיסא־הַכָּבוֹד, 5 אוּן פּון
יֵשוּעַ הַמָּשִׁיחַ, דעם געטרייען עדות, דעם בכוֹר פּון די מֵתים, אוּן דעם
הערשער פּון די מלָכים פּון דער ערד. צוּ אים, וואָס האָט אונדז ליב
אוּן האָט אונדז אויסגעלייזט פּון אונדזערע זינד דורך זיין בלוט, 6 אוּן
האָט אונדז געמאַכט פאַר אַ מלוכה, פאַר כֹּהֲנים צוּ זיין גאָט אוּן
פאָטער. אים געהערט די הערלעכקייט אוּן די הערשאַפט לעוֹלמי־
עוֹלמים. אָמֵן. 7 זע, ער קומט מיט די וואָלקנס,[1] אוּן יעטוועדעס אויג
וועט אים זען, אוּן די, וואָס האָבן אים דורכגעשאָכן;[2] אוּן אַלע
מִשׁפָּחות פּון דער ערד וועלן קלאָגן איבער אים. אָמֵן וְאָמֵן.
8 איך בין די אַלֶף אוּן די תָּו, זאָגט יהוה אֱלֹהים, וואָס איז אוּן וואָס
איז געווען אוּן וואָס דאַרף קומען, דער אַלמעכטיקער.
9 איך, יוֹחָנָן, אייער ברודער אוּן חבר מיט אייך אין דעם קומער אוּן
מַלכות אוּן געדולד אין יֵשוּעַ, בין געווען אויף דעם אינזל, וואָס ווערט
אָנגערופן פאַטמאָס, פּונעוועגן

[1] דניאל ז, 13. [2] זכריה יב, 10.

דעם וואָרט פון גאָט און פונוועגן דעם עֵדות פון יֵשוּעַ. 10 איך בין געווען
אין דעם גייסט אין דעם טאָג פון דעם האַר, און איך האָב געהערט הינטער
מיר אַ הויך קוֹל ווי פון אַ שוֹפר, 11 אַזוי צו זאָגן: וואָס דו זעסט,
פאַרשרייב אין אַ סֵפר, און שיק עס צו די זיבן קהִילות: קיין עפעזוס, און
קיין סמירנע, און קיין פּערגאַמום, און קיין טיִאַטיראַ, און קיין סאַרדיס,
און קיין פילאַדעלפיע, און קיין לאַאָדיקיע.
12 און איך האָב מיך אויסגעדרייט צו זען דאָס קוֹל, וואָס האָט מיט מיר
גערעדט. און ווי איך האָב מיך אויסגעדרייט, האָב איך געזען זיבן גילדענע
מנוֹרות, 13 און אין דער מיט פון די מנוֹרות – איינעם גלייך ווי אַ בֶּן־אָדָם,
באַקליידט מיט אַ מַלבוש אַראָפּצו ביז די פיס, און אַרומגעגאַרטלט ביי
דער ברוסט מיט אַ גילדענעם גאַרטל. 14 און זיין קאָפּ און זיינע האָר זענען
געווען ווייס ווי ווייסע וואָל, ווי שניי, און זיינע אויגן זענען געווען ווי אַ
פלאַם פון פייער, 15 און זיינע פיס גלייך ווי פּאָלירט מעש, בעת סע גליִט
אין אוֹיוון, און זיין קוֹל ווי דאָס קוֹל פון אַ סַך וואַסערן. 16 און ער האָט
געהאַט אין זיין רעכטער האַנט זיבן שטערן; און פון זיין מויל איז
אַרויסגעגאַנגען אַ שאַרפע צוויי־שנייַדיקע שווערד; און זיין פָּנים איז
געווען ווי די זון, בעת זי שיינט אין איר קראַפט.
17 און בעת איך האָב אים געזען, בין איך געפאַלן צו זיינע פיס ווי אַ
טויטער. און ער האָט אַרויפגעלייגט אויף מיר זיין רעכטע האַנט, און
געזאָגט: האָב ניט קיין מוֹרא; איך בין דער ערשטער און דער לעצטער
18 און דער לעבעריקער; איך בין געווען טויט, און זע, איך בין לעבעדיק
לעוֹלמי־עוֹלמים, און האָב די שליסלען פון טויט און פון שאוֹל־תַּחתִּיה.
19 שרייב דעריבער וואָס דו האָסט געזען, און וואָס איז פאַראַן, און וואָס
סע וועט שפּעטער געשען. 20 דעם סוֹד פון די זיבן שטערן, וואָס דו האָסט
געזען אין מיין רעכטער האַנט, און די זיבן גילדענע מנוֹרות: די זיבן
שטערן זענען די מַלאָכים פון די זיבן קהִילות, און די זיבן מנוֹרות זענען די
זיבן קהִילות.
ב צו דעם מַלאך פון דער קהִילה אין עפעזוס שרייב: דאָס דאָזיקע זאָגט
דער, וואָס האַלט די זיבן שטערן אין זיין רעכטער האַנט, וואָס גייט אין
דער מיט פון די זיבן גילדענע מנוֹרות: 2 איך קען דיינע מַעשׂים און דיין מיִ
און דיין געדולדיקייט, און אַז דו קענסט ניט פאַרטראָגן קיין רשָׁעים, און
האָסט אויסגעפּרוּאווט די, וואָס רופן זיך שלִיחים, און זענען עס ניט, און
האָסט זיי אויסגעפונען פאַר ליגנער; 3 און דו האָסט געדולד, און האָסט
פאַרטראָגן פון מיין נאָמענוועגן, און ביסט ניט געוואָרן מיד. 4 איך האָב
אָבער קעגן דיר דאָס, וואָס דו האָסט פאַרלאָזן דיין ערשטע ליבשאַפט.
5 געדענק דעריבער פונוואַנען דו ביסט געפאַלן, און טו תּשובה, און טו די
ערשטע מַעשׂים. אויב ניט, וועל איך קומען

צו דיר, אוּן וועל אַוועקרוקן דיין מנורה פון איר אָרט, סיידן דו וועסט תשובה טאָן. 6 דאָס אָבער האָסטו, וואָס דו האָסט פיינט די מַעשׂים פון די ניקאָלאַאיטן, וועמען אויך איך האָב פיינט. 7 דער, וואָס האָט אַן אויער, זאָל הערן, וואָס דער גייסט זאָגט צו די קהילות: דער, וואָס איז מנצח, דעם וועל איך געבן צו עסן פון דעם עץ־החיים, וואָס איז אין גאָטס גן־עדן.

8 אוּן צו דעם מַלאך פון דער קהילה אין סמירנע שרייב: דאָס דאָזיקע זאָגט דער ערשטער אוּן דער לעצטער, וואָס איז געווען טויט אוּן איז ווידער לעבעדיק געוואָרן: 9 איך וויים פון דיין טרויער אוּן דיין אָרעמקייט (דו ביסט אָבער ריך) אוּן די לעסטערונג פון די, וואָס זאָגן, אַז זיי זענען יידן, אוּן זענען עס ניט, נייערט זענען אַ צוזאַמענטרעף פון שָׂטן. 10 האָב ניט קיין מוֹרא פאַר דעם, וואָס דו וועסט דאַרפן ליידן. זע, דער שָׂטן איז גרייט עטלעכע פון אייך אַריינצוואַרפן אין דער תּפיסה, כדי איר זאָלט געפרואווט ווערן, אוּן איר וועט האָבן צָרות צען טעג. זיי געטריי ביז צום טויט, אוּן איך וועל דיר געבן די קרוין פון לעבן. 11 דער, וואָס האָט אַן אויער, זאָל הערן, וואָס דער גייסט זאָגט צו די קהילות: דער, וואָס איז מנצח, וועט ניט ליידן פון דעם צווייטן טויט.

12 אוּן צו דעם מַלאך פון דער קהילה אין פערגאַמום שרייב: דאָס דאָזיקע זאָגט דער, וואָס האָט די שארפע צווויי־שניידיקע שוועכט: 13 איך וויים, וואו דו וואוינסט, דאָרט, וואו ס׳איז דעם שָׂטנס טראָן; אוּן דו האַלטסט פעסט מיין נאָמען, אוּן האָסט ניט פאַרלייקענט מיין אֱמונה, אַפילו ניט אין די טעג פון אַנטיפאַס, מיין געטרייַען עדות, וואָס איז געהרגעט געוואָרן צווישן אייך, וואו דער שָׂטן וואוינט. 14 איך האָב אָבער עטלעכע זאַכן קעגן דיר, מַחמת דו האָסט דאָרטן עטלעכע, וואָס האַלטן די לערנונג פון בִּלעָמען, וואָס האָט געלערנט בָּלָק צו וואַרפן אַ שטרויכלונג פאַר די בְּנֵי־יִשׂרָאל, צו עסן דאָס, וואָס מען האָט מַקריב געווען צו אָפּגעטער אוּן צו באַגיין זנות. 15 אַזוי אויך האָסטו עטלעכע, וואָס האַלטן פון דער לערנונג פון די ניקאָלאַאיטן. 16 טו דעריבער תשובה. אויב ניט, קום איך צו דיר אינגיכן, אוּן וועל מלחמה האַלטן קעגן זיי מיט דער שוועכט פון מיין מויל. 17 דער, וואָס האָט אַן אויער, זאָל הערן, וואָס דער גייסט זאָגט צו די קהילות: דער, וואָס איז מנצח, דעם וועל איך געבן אַ וויסן שטיין, אוּן אויף דעם שטיין אָנגעשריבן אַ נייעם נאָמען, וואָס קיינער וויסט ניט, אַחוץ דער, וואָס איז אים מקבל.

18 אוּן צוּ דעם מַלאך פוּן דער קְהִילה אין טיאַטירַא שרייב: דאָס
דאָזיקע זאָגט דער בֶּן־אֱלֹהִים, ווָאס האָט אויגן ווי אַ פלאַם פוּן פייער,
אוּן זיינע פיס זענען גלעזליכן צוּ פאָלירט מעש: 19 איך קען דיינע
מַעשִׂים אוּן דיין ליבשאַפט אוּן אֱמוּנה אוּן דינוּנג אוּן געדולדיקייט, אוּן
אַז דיינע לעצטע מַעשִׂים זענען מער, ווי די ערשטע. 20 איך האָב אָבער
עפעס קעגן דיר, מַחמת דוּ דולדסט דאָס ווייב אִיזֶבֶל, ווָאס רופט זיך
אָן אַ נבֿיאה, אוּן זי לערנט אוּן פאַרפירט מיינע קנעכט צוּ באַגיין זנוּת,
אוּן צוּ עסן דאָס, ווָאס מען האָט מַקריב געווען צוּ אָפּגעטער. 21 אוּן
איך האָב איר געגעבן צייט, אַז זי זאָל תּשוּבה טאָן; אוּן זי ווייל ניט
תּשוּבה טאָן אויף איר זנוּת. 22 זע, איך וואַרף זי אַריין אין אַ געלעגער,
אוּן די, ווָאס זענען מזַנה מיט איר, אין אַ גרויסער צָרה, אויב זיי וועלן
ניט תּשוּבה טאָן אויף זייערע מַעשִׂים. 23 אוּן איך וועל שלָאגן אירע
קינדער מיט דעם טויט. אוּן אַלע קְהִילות וועלן וויסן, אַז איך בין דער,
ווָאס פאָרשט די נירן אוּן די הערצער; אוּן איך וועל געבן יעדן איינעם
פוּן אייך לויט אייערע מַעשִׂים.
24 איך אָבער זאָג אייך, די איבעריקע אין טיאַטירַא, צוּ יענע, ווָאס
האָבן ניט די דאָזיקע לערנוּנג, ווָאס קענען ניט די טיפקייטן פוּן דעם
שָׂטן (ווי זיי זאָגן), איך לייג אויף אייך ניט אַרויף קיין שוּם אַנדערע
מַשׂא. 25 דאָך דאָס, ווָאס איר האָט, האַלט פעסט ביז איך קוּם. 26 אוּן
דער, ווָאס איז מנַצֵחַ, אוּן דער, ווָאס היט אָפּ מיינע ווערק ביז צוּם
סוֹף, אים וועל איך געבן שלִיטה איבער די גוֹיים. 27 אוּן ער וועט
הערשן איבער זיי מיט אַ רוט פוּן אייזן, ווי די כֵּלים פוּן דעם טעפער
ווערן צעבראָכן אויף פּיצלעך, אַזוִיווי איך האָב אויך מקַבל געווען
פוּן מיין פאָטער;[1] 28 אוּן איך וועל אים געבן דעם מאָרגנשטערן.
29 דער, ווָאס האָט אַן אויער, זאָל הערן, ווָאס דער גייסט טוט זאָגן צוּ
די קְהִילות.
ג אוּן צוּ דעם מַלאך פוּן דער קְהִילה אין סאַרדעס שרייב: דאָס דאָזיקע
זאָגט דער, ווָאס האָט די זיבן גייסטער פוּן גאָט אוּן די זיבן שטערן:
איך קען דיינע מַעשִׂים; דוּ האָסט אַ נאָמען, אַז דוּ לעבסט, אוּן ביסט
טויט. 2 וואַך אוּן באַפעסטיק דאָס איבעריקע, ווָאס איז געווען גרייט
צוּ שטאַרבן; וואָרים איך האָב ניט געפוּנען דיינע מַעשִׂים גאַנץ פאַר
מיין גאָט. 3 געדענק דעריבער וויאַזוי דוּ האָסט מקַבל געווען אוּן
געהערט,

[1] תהלים ב, 9.

און היט עס און טו תשובה. אויב אָבער דו וועסט ניט אַכטונג געבן,
וועל איך קומען ווי אַ גַנב, און דו וועסט ניט וויסן אין וואָסער שָעה
איך וועל קומען איבער דיר. 4 דו האָסט אָבער אין סאַרדעס עטלעכע
נעמען, וואָס האָבן ניט באַפלעקט זייערע מַלבושים; און זיי וועלן
גיין מיט מיר אין ווייַסן, וואָרים זיי זענען זוֹכה. 5 דער, וואָס איז
מנַצֵחַ, וועט אַזוי אָנגעטאָן ווערן אין ווייַסע מַלבושים, און איך וועל
באֵין־אוֹפן ניט אויסמעקן זיין נאָמען פון דעם סֵפֶר־הַחַיִים, און איך
וועל מוֹדה זיין זיין נאָמען פאַר מיין פאָטער און פאַר זייען מַלאָכים.
6 דער, וואָס האָט אַן אויער, זאָל הערן, וואָס דער גייסט זאָגט צו
די קהִילות.
7 און צו דעם מַלאך פון דער קהִילה פון פילאַדעלפיע שרייב: דאָס
דאָזיקע זאָגט דער, וואָס איז הייליק, דער, וואָס איז וואָרהאַפטיק, דער,
וואָס האָט דעם שליסל פון דָוִדן, דער, וואָס עפענט, און קיינער וועט
ניט פאַרשליסן, און וואָס פאַרשליסט, און קיינער עפענט ניט: 8 איך
קען דיינע מַעשִים – זע, איך האָב געשטעלט פאַר דיר אַ געעפנטע
טיר, וואָס קיינער קאָן ניט פאַרשליסן – וואָרים דו האָסט אַ קליינעם
כוֹח, און האָסט געהאַלטען מיין וואָרט, און ניט פאַרלייקענט מיין
נאָמען. 9 זע, איך וועל געבן פון דעם פאַרזאַמלונג פון שָטן, פון יענע,
וואָס זאָגן, אַז זיי זענען ייִדן, און זענען עס ניט, נייערט זאָגן שקָרים –
זע, איך וועל מאַכן, אַז זיי זאָלן קומען און זיך בוקן פאַר דיינע פיס,
און זאָלן וויסן, אַז איך האָב דיך ליב. 10 מַחמת דו האָסט געהאלטן
דאָס וואָרט פון מיין געדולדיקייט, וועל איך אויך דיך היטן פון דער
שָעה פון נסָיון, וואָס וועט קומען איבער דער גאַנצער וועלט צו
פרוּאוון די, וואָס וואוינען אויף דער ערד. 11 איך קום באַלד; האַלט
שטאַרק דאָס, וואָס דו האָסט, כדי קיינער זאָל ניט צונעמען דיין קרוין.
12 דער, וואָס איז מנַצֵחַ, דעם וועל איך מאַכן פאַר אַ זייַל אין דעם הֵיכל
פון מיין גאָט, און ער וועט מער ניט אַרויסגיין פון דאָרטן; און איך
וועל אויף אים אויפשרייַבן דעם נאָמען פון מיין גאָט, און דעם נאָמען
פון דער שטאָט פון מיין גאָט, דאָס נייע ירוּשָלַיִם, וואָס נידערט אַראָפּ
פון הימל, פון מיין גאָט, און מיין אייגענעם נייעם נאָמען. 13 דער, וואָס
האָט אַן אויער, זאָל הערן, וואָס דער גייסט זאָגט צו די קהִילות.
14 און צו דעם מַלאך פון דער קהִילה אין לאַאָדיקיע שרייב: דאָס
דאָזיקע זאָגט דער אָמֵן, דער געטרייַער און וואָרהאַפטיקער עֵדות, דער
אָנהייב פון דער באַשאַפונג פון גאָט. 15 איך קען דיינע מַעשִים, אַז דו
ביסט ניט קאַלט, אויך ניט הייס; הַלוואַי וואָלטסטו געווען קאַלטן,
אָדער הייס! 16 בכֵן, ווייל דו ביסט לעבלעך, ניט הייס, אויך ניט קאַלט,
וועל איך דיך אויסשפּייַען פון מיין מויל. 17 וואָרום דו

זאָגסט: איך בין רייך, און האָב דערוואָרבן עשירות, און נייטיק מיך אין גאָרניט, און ווייסט ניט, אַז דו ביסט גראָד עלנט, און אומגליקלעך און אָרעם, און בלינד, און נאַקעט. 18 בכּן, ראָט איך דיר, צו קויפן ביי מיר גאָלד, געלייטערט דורך פייער, כדי דו זאָלסט ווערן רייך; און ווייַסע מַלבושים, כדי דו זאָלסט דיך באַקליידן, און כדי די בושה פון דיין נאַקעטקייט זאָל ניט אַנטפּלעקט ווערן; און אויגנזאַלב צו זאַלבן דיינע אויגן, כדי דו זאָלסט קענען זען. 19 אַלע, וואָס איך האָב ליב, מוסר איך און שטראָף; זיי דעריבער אייפעריק און טו תשובה. 20 זע, איך שטיי ביי דער טיר און קלאַפּ אָן; אויב עמיצער הערט מיין קול און טוט עפענען די טיר, וועל איך אַרייַנקומען צו אים, און וועל עסן מיט אים, און ער מיט מיר.

21 דער, וואָס איז מנצח, דעם וועל איך געבן, אַז ער זאָל זיך אַנידערזעצן מיט מיר אויף מיין כיסא־הקבוד, אַזוויוי אויך איך האָב מנצח געווען און האָב מיך אַנידערגעזעצט מיט מיין פאַטער אויף זיין כיסא־הקבוד. 22 דער, וואָס האָט אַן אויער, זאָל הערן, וואָס דער גייסט זאָגט צו די קהילות.

ד נאָכדעם האָב איך געזען, ערשט אַ טיר איז געשטאַנען אָפן אין הימל, און דאָס ערשטע קול, וואָס איך האָב געהערט, ווי פון אַ שופר, האָט געredט מיט מיר, און געזאָגט: קום אַרויף אַהער, און איך וועל דירווייזן דאָס, וואָס מוז שפּעטער געשען. 2 און גלייך בין איך געווען אין דעם גייסט. און זע, עס איז געווען אַוועקגעשטעלט אַ כיסא־הקבוד אין הימל, און איינער איז געזעסן אויף דעם כיסא־הקבוד; 3 און דער, וואָס איז געזעסן, האָט געהאַט אויף זיך דאָס אויסזען ווי פון אַ יאַספיס און אַ סאַרדיסשטיין; און אַ רעגנבויגן איז געווען אַרום דעם כיסא־הקבוד, ווי דאָס אויסזען פון אַ סמאַראַגד. 4 און אַרום און אַרום דעם כיסא־הקבוד זענען געווען פיר און צוואַנציק טראָנען; און אויף די טראָנען האָב איך געזען זיצן פיר און צוואַנציק זקנים, אָנגעטאָן אין ווייסע מַלבושים, און אויף זייערע קעפּ קרוינען פון גאָלד. 5 און פון דעם כיסא־הקבוד אַרויס גייען בליצן און קולות און דונערן. און זיבן פייער־פאַקלען האָבן געבראַכט פאַר דעם כיסא־הקבוד, וואָס זענען די זיבן גייסטער פון גאָט; 6 און פאַר דעם כיסא־הקבוד ווי סע וואָלט געווען אַ ים פון גלאָז, גלייך ווי קריסטאָל.

און אין דער מיט פון דעם כיסא־הקבוד, און אַרום און אַרום דעם כיסא־הקבוד, פיר חיות פול מיט אויגן פון פאָרנט און פון הינטן. 7 און די ערשטע חיה איז געווען ווי אַ לייב, און די צווייטע חיה ווי אַן אָקס, און די דריטע חיה האָט געהאַט אַ פּנים פון אַ מענטשן, און די פערטע חיה איז געווען ווי אַ פליענדיקער אָדלער. 8 און די פיר חיות, וואָס יעדע איינע פון זיי האָט געהאַט זעקס פליגל, זענען פול מיט אויגן אַרום און אַרום און אינעווייניק. און זיי האָבן טאָג און נאַכט ניט קיין רו, און זאָגן:

הייליק, הייליק, הייליק איז יהוה צבאות,

דער אַלמעכטיקער, וואָס איז געווען אוּן וואָס איז אוּן וואָס וועט קומען.
9 אוּן בעת די חַיות האָבן אָפּגעגעבן הערלעכקייט, אוּן כָּבוד, אוּן דאַנקלופֿ, צו אים וואָס זיצט אויף דעם כיסא־הקבוד, וואָס לעבט לעולמי עולמים, 10 פאַלן אַנידער די פיר אוּן צוואַנציק זקֵנים פאַר אים, וואָס זיצט אויף דעם כיסא־הקבוד, אוּן בוקן זיך צו אים, וואָס לעבט אייביק אוּן אייביק, אוּן ווארפן אַנידער זייערע קרוינען פאַר דעם כיסא־הקבוד, אוּן זאָגן:
11 רָאוי ביסטו, אוּנדזער האַר אוּן אוּנדזער גאָט, מקַבל צו זיין די הערלעכקייט אוּן דעם כָּבוד אוּן די שטאַרקייט; וואָרים דו האָסט באַשאַפן אַלצדינג, אוּן דורך דיין רָצון זענען זיי געווען אוּן זענען באַשאַפן געווָארן.
ה אוּן איך האָב געזען אין דער רעכטער האַנט פון דעם, וואָס איז געזעסן אויף דעם כיסא־הקבוד, אַ סֵפר, באַשריבן אינעווייניק אוּן פון הינטן, אוּן פאַרחַתמעט מיט זיבן חַתימות. 2 אוּן איך האָב געזען אַ שטאַרקן מַלאַך, וואָס האָט אויסגערופֿן מיט אַ הויך קול: ווער איז זוכה צו עפענען דאָס סֵפר אוּן אָפּצוטאָן פון אים די חַתימות? 3 אוּן קיינער ניט אין הימל, אָדער אויף דער ערד, אָדער אונטער דער ערד, איז בפוֹהַ געווען צו עפענען דאָס סֵפר, אָדער צו קוקן אויף אים. 4 אוּן איך האָב זייער געווויינט, מַחמת סע האָט זיך ניט געפונען קיינער, וואָס זאָל זוכה זיין צו עפענען דאָס סֵפר, אָדער צו קוקן אויף אים. 5 אוּן איינער פון די זקֵנים האָט געזאָגט צו מיר: ווייַן ניט, זע, דער לייב, וואָס איז פון דעם שֵבָט יהודה, דער שוֹרֶש פון דָוִדן, האָט מנַצֵחַ געווען צו עפענען דאָס סֵפר אוּן זיינע זיבן חַתימות.
6 אוּן איך האָב געזען אין דער מיט פון דעם כיסא־הקבוד אוּן די פיר חַיות, אוּן אין דער מיט פון די זקֵנים, אַ לעמעלע שטיין גלייך ווי סע וואָלט געווען געשאָכטן, אוּן סע האָט זיבן הערנער אוּן זיבן אויגן, וואָס זענען די זיבן גייסטער פון גאָט, אַרויסגעשיקט אויף דער גאַנצער ערד. 7 אוּן סע איז געקומען אוּן האָט אַרויסגענומען דאָס סֵפר פון דער רעכטער האַנט ביי דעם, וואָס איז געזעסן אויף דעם כיסא־הקבוד. 8 אוּן בעת סע האָט גענומען דאָס סֵפר, זענען די פיר חַיות אוּן די פיר און צוואַנציק זקֵנים אַנידערגעפאַלן פאַר דעם לעמעלע, אוּן יעדער איינער האָט געהאַט אַ האַרף אוּן גילדענע בעקנס פול מיט קטוֹרֶת, וואָס זענען די תּפילות פון די קדושים. 9 אוּן זיי האָבן געזונגען אַ נייעם שיר, אַזוי צו זאָגן:
רָאוי ביסטו צו נעמען דאָס סֵפר אוּן צו עפענען זיינע חַתימות, וואָרים דו ביסט געשאָכטן געווָארן, אוּן מיט דיין בלוט האָסטו אוסגעקויפט פאַר גאָט פון יעדן שֵבָט, אוּן לָשון, אוּן אומה, אוּן פאָלק, 10 אוּן האָסט זיי געמאַכט פאַר אונדזער גאָט אַ מלוכה אוּן כֹּהַנים, אוּן זיי וועלן קעניגן

אויף דער ערד.
11 אוּן איך הָאָב געזען, אוּן איך הָאָב געהערט אַ קוֹל פוּן אַ סַך מַלְאָכִים
אַרוּם אוּן אַרוּם דעם פּיסא־הקבוד אוּן די חַיּוֹת אוּן די זִקֵנים; אוּן זייער
צָאָל איז געווען צען טויזנט מאָל צען טויזנט, אוּן טויזנטער פוּן
טויזנטער, 12 אוּן זיי הָאָבן געזאָגט מיט אַ הויך קוֹל:
רָאוּי איז דאָס לעמעלע, וואָס איז געשאָכטן געוואָרן, מקַבל צו זיין
די מאַכט, אוּן עשִירות, אוּן חָכמה, אוּן גבוּרה, אוּן כָּבוד, אוּן
הערלעכקייט, אוּן בענטשונג.
13 אוּן יעדע בריאה, וואָס איז אין הימל, אוּן אויף דער ערד, אוּן
אונטער דער ערד, אוּן אויף דעם יַם, אוּן אַלצדינג, וואָס איז אין זיי,
הָאָב איך געהערט זאָגן:
צוּ אים, וואָס זיצט אויף דעם פּיסא־הקבוד, אוּן צוּ דעם
לעמעלע,
איז די בענטשונג, אוּן דער כָּבוד, אוּן די הערלעכקייט, אוּן
די מאַכט אויף אייביק אוּן אייביק.
14 אוּן די פיר חַיות הָאָבן נאָכגעזאָגט: אָמֵן. אוּן די זִקֵנים זענען
אַנידערגעפאַלן אוּן הָאָבן זיך געבוּקט.
ו אוּן איך הָאָב געזען, בעת דאָס לעמעלע הָאָט געעפנט איינע פוּן די
זיבן חַתִימות; אוּן איך הָאָב געהערט איינע פוּן די פיר חַיות זאָגן, ווי
מיט אַ קוֹל פוּן אַ דונער: קוּם! 2 אוּן איך הָאָב געזען, ערשט אַ ווייס
פערד, אוּן דער, וואָס איז אויף אים געזעסן, הָאָט געהאַט אַ בויגן. אוּן
עס איז אים געגעבן געוואָרן אַ קרוין; אוּן ער איז אַרויסגעגאַנגען ווי אַ
גיבור, אוּן כדי מנַצֵחַ צוּ זיין.
3 אוּן אַז ער הָאָט געעפנט די צווייטע חַתִימה, הָאָב איך געהערט די
צווייטע חַיה זאָגן: קוּם! 4 אוּן אַן אַנדער פערד איז אַרויסגעקומען, אַ
רויט פערד; אוּן דעם, וואָס איז אויף אים געזעסן, איז געגעבן געוואָרן
צוּ נעמען דעם שָלוֹם פוּן דער ערד, אוּן כדי זיי זאָלן הַרגענען איינער
דעם אַנדערן; אוּן עס איז אים געגעבן געוואָרן אַ גרויסע שוווערד.
5 אוּן אַז ער הָאָט געעפנט די דריטע חַתִימה, הָאָב איך געהערט די
דריטע חַיה זאָגן: קוּם! אוּן איך הָאָב געזען, ערשט אַ שוואַרץ פערד;
אוּן דער, וואָס איז אויף אים געזעסן, הָאָט געהאַט אַ וואָגשאָל אין זיין
האַנט. 6 אוּן איך הָאָב געהערט, ווי סע וואָלט געווען אַ קוֹל אין דער
מיט פוּן די פיר חַיות זאָגן: אַ מאָס וויץ פאַר אַ דינָר, אוּן דריי מאָס
גערשטן פאַר אַ דינָר, אוּן דעם אייל אוּן דעם ווין פאַרדאַרב ניט.
7 אוּן אַז ער הָאָט געעפנט די פערטע חַתִימה, הָאָב איך געהערט דאָס
קוֹל פוּן דער פערטער חַיה זאָגן: קוּם! 8 אוּן איך הָאָב געזען, ערשט אַ
גרעלבלעך פערד,

אוּן דער, וואָס איז אויף אים געזעסן, זיין נאָמען איז געוועון טויט; אוּן דער שאוֹל־תַּחתִּיה איז אים נאָכגעגאַנגען. אוּן עס איז זיי געגעבן געוואָרן שלִיטה איבער דעם פערטן טייל פון דער ערד, צוּ טייטן מיט שוועָרד, אוּן מיט הוּנגער, אוּן מיט טויט, אוּן דוּרך די ווילדע חַיות פון דער ערד.
9 אוּן אַז ער האָט געעפנט די פיפטע חַתִימה, האָב איך געזען אוּנטער דעם מִזבֵּחַ די נשָמות פון די, וואָס זענען געהַרגעט געוואָרן פוּנוועגן דעם וואָרט פון גאָט, אוּן פוּנוועגן דעם עֵדות, וואָס זיי האָבן אָפּגעלייגט. 10 אוּן זיי האָבן געשריגן מיט אַ הויך קוֹל, אַזוי צוּ זאָגן: ווי לאַנג, אָ האַר, דוּ הייליקער אוּן וואָרהאַפטיקער, וועסטוּ ניט משפּטן אוּן זיך נוֹקם זיין פאַר אוּנדזער בלוט אָן די, וואָס וואוינען אויף דער ערד? 11 אוּן עס איז געגעבן געוואָרן יעדן איינעם פון זיי אַ ווייס קלייד, אוּן עס איז זיי געזאָגט געוואָרן, אַז זיי זאָלן נאָך רוּען אַ קוּרצע צייט, ביז אויך זייערע מיטקנעכט אוּן זייערע ברידער, וואָס דאַרפן געטייט ווערן אַזוִיווי זיי, וועלן דערפילן זייער גאַנג.
12 אוּן איך האָב געזען, בעת ער האָט געעפנט די זעקסטע חַתִימה, אוּן עס איז געוועון אַ גריסע ערדציטערניש; אוּן די זוֹן איז געוואָרן שוואַרץ ווי אַ זאַק פון האָר, אוּן די גאַנצע לבָנה איז געוואָרן ווי בלוט; 13 אוּן די שטערן פון דעם הימל זענען געפאַלן אויף דער ערד, ווי אַ פייגנבוים ווערפט אראָפּ זיינע ניט־צייטיקע פייגן, בעת ער ווערט געטרייסלט פוּן אַ שטאַרקן ווינט. 14 אוּן דער הימל איז פאַרשוואוּנדן געוואָרן ווי אַ מגִילה, בעת זי ווערט צוּנויפגעוויקלט; אוּן אַלע בערג אוּן אינזל זענען אַרויסגערוּקט געוואָרן פוּן זייערע ערטער. 15 אוּן די מלָכים פון דער ערד, אוּן די שָרים, אוּן די הויפּטלייַט, אוּן די נגִידים אוּן די תַּקיפים, אוּן יעדער קנעכט אוּן פרייַער, האָבן זיך פאַרבאָרגן אין די היילן אוּן אין די פעלזן פוּן די בערג; 16 אוּן זיי האָבן געזאָגט צוּ די בערג אוּן צוּ די פעלזן: פאַלט אויף אוּנדז אוּן פאַרבאָרגט אוּנדז פוּן דעם פָּנים פון דעם, וואָס זיצט אויף דעם פיסא־הקבוד, אוּן פוּן דעם גרימצאָרן פוּן דעם לעמלע! 17 וואָרים דער גרויסטער טאָג פוּן זייער גרימצאָרן האָט געוועוּנט, אוּן ווער קען באַשטיין?
7 אוּן נאָכדעם האָב איך געזען פיר מַלאָכים שטיין ביי די פיר עקן פוּן דער ערד, אוּן האַלטן די פיר ווינטן פוּן דער ערד, אַז קיין ווינט זאָל ניט בלאָזן אויף דער ערד, אָדער אויף דעם ים, אָדער אויף קיין שוּם בוים. 2 אוּן איך האָב געזען אַן אַנדערן מַלאך אויפגיין פוּן דעם זוּנאויפגאַנג, וואָס האָט דעם חוֹתם פון דעם לעבעדיקן גאָט; אוּן ער האָט געשריגן מיט אַ הויך קוֹל צוּ די פיר מַלאָכים, וועמען עס איז געגעבן געוואָרן צוּ באַשעדיקן די ערד אוּן דעם ים, 3 אַזוי צוּ זאָגן: באַשעדיקט ניט די ערד, אויך ניט דעם ים, אויך ניט די ביימער, ביז מיר וועלן האָבן געהַמתמעט די קנעכט פוּן אוּנדזער גאָט אויף זייערע שטערנס. 4 אוּן איך האָב געהערט די צאָל פון די, וואָס זענען געוועון פאַרהַתמעט: הוּנדערט אוּן פיר

און פערציק טויזנט, פאַרחתמעט פון יעדן שֵׁבֶט פון די בנֵי־ישׂראל:
5 פון דעם שֵׁבֶט יהודה זענען געווען פאַרחתמעט צוועלף טויזנט,
פון דעם שֵׁבֶט ראובן צוועלף טויזנט,
פון דעם שֵׁבֶט גָד צוועלף טויזנט,
6 פון דעם שֵׁבֶט אָשֵׁר צוועלף טויזנט,
פון דעם שֵׁבֶט נַפתָּלי צוועלף טויזנט,
פון דעם שֵׁבֶט מנַשֶּׁה צוועלף טויזנט,
7 פון דעם שֵׁבֶט שִׁמעון צוועלף טויזנט,
פון דעם שֵׁבֶט לֵוִי צוועלף טויזנט,
פון דעם שֵׁבֶט יִשָּׂשכָר צוועלף טויזנט,
8 פון דעם שֵׁבֶט זבוּלון צוועלף טויזנט,
פון דעם שֵׁבֶט יוסף צוועלף טויזנט,
פון דעם שֵׁבֶט בִנְיָמין זענען געווען פאַרחתמעט צוועלף טויזנט.
9 נאָכדעם האָב איך געזען, ערשט אַ גרויסער המון, וואָס קיינער האָט
אים ניט געקאָנט איבערציילן, פון יעדער אומה און פון אַלע שבָּטים,
און פעלקער, און לשונות, שטיין פאַר דעם פיסא־הקבוד און פאַר דעם
לעמעלע, אָנגעטאָן אין ווייסע קליידער, און פאַלמען אין זייערע
הענט; 10 און זיי שרייען מיט אַ הויך קול, אַזוי צו זאָגן:
די ישועה געהערט צו אונדזער גאָט, וואָס זיצט אויף דעם פיסא־הקבוד
און צו דעם לעמעלע!
11 און אַלע מַלאָכים זענען געשטאַנען אַרום אוּן אַרום דעם פיסא־
הקבוד אוּן אַרום די זקֵנים אוּן די פיר חַיות; אוּן זיי זענען
אַנידערגעפאַלן פאַר דעם פיסא־הקבוד אויף זייערע פָּנימער, אוּן האָבן
זיך געבויקט צו גאָט, 12 און געזאָגט:
אָמֵן! בענטשונג, אוּן הערלעכקייט, אוּן חָכמה, אוּן דאַנקלויב,
אוּן כָּבוד, אוּן גבוּרה, אוּן מאַכט, געהערן צו אונדזער גאָט
לעולמי עולמים! אָמֵן.
13 אוּן איינער פון די זקֵנים האָט געענטפערט אוּן צו מיר געזאָגט: די
דאָזיקע, וואָס זענען אָנגעטאָן אין די ווייסע קליידער, ווער זענען זיי
אוּן פונוואַנען קומען זיי? 14 און איך האָב געזאָגט צו אים: מיין האַר,
דו ווייסט. אוּן ער האָט צו מיר געזאָגט: דאָס זענען די, וואָס קומען
אַרויס פון אַ גרויסער צָרה, אוּן זיי האָבן געוואַשן זייערע קליידער, אוּן
האָבן זיי געמאַכט ווייס אין דעם בלוט פון דעם לעמעלע. 15 דעריבער
זענען זיי פאַר דעם כיסא־הקבוד פון גאָט, אוּן זיי דינען אים טאָג אוּן
נאַכט אין זיין היכל;

אוּן דער, וואָס זיצט אויף דעם פּיסא־הקבוד, וועט אויסשפרייטן זיין געצעלט
איבער זיי. 16 זיי וועלן מער ניט הונגערן, אוּן אויך מער ניט דאָרשטן; אויך וועט די
זון ניט פאַלן איבער זיי, אויך ניט קיין שום היץ; 17 וואָרים דאָס לעמלע, וואָס איז
אין דער מיט פון דעם פּיסא־הקבוד, וועט זיין זייער פֿאַסטוך, אוּן וועט זיי פירן צוּ
קוואַלן פון לעבעדיק וואַסער; אוּן גאָט וועט אָפּווישן יעדע טרער פון זייערע אויגן.
ח אוּן בעת ער האָט געעפנט די זיבנעטע חַתימה, איז געקומען אַ שטילקייט אין
הימל אַרום דעם מֶשׁך פון אַ האַלבער שָׁעה. 2 אוּן איך האָב געזען די זיבן מַלאָכים,
וואָס שטייען פאַר גאָט; אוּן עס איז זיי געגעבן געוואָרן זיבן שופֿרות.
3 אוּן אַן אַנדערער מַלאך איז געקומען אוּן איז געשטאַנען בּיי דעם מִזבּחַ, אוּן ער
האָט געהאַט אַ גילדענע פּייערפאַן; אוּן עס איז אים געגעבן געוואָרן אַ סַך קטוֹרֶת,
כּדי ער זאָל עס צוגעבן צוּ די תּפֿילות פון אַלע קדוֹשים אויף דעם גילדענעם מִזבּחַ,
וואָס איז געווען פאַר דעם פּיסא־הקבוד; 4 אוּן דער רויך פון דעם קטוֹרֶת מיט די
תּפֿילות פון די קדוֹשים זענען אַרויפגעגאַנגען פאַר גאָט פון דעם מַלאָכס האַנט.
5 אוּן דער מַלאך האָט גענומען די פּייערפאַן, אוּן ער האָט זי אָנגעפילט מיט דעם
פּייער פון דעם מִזבּחַ, אוּן זי אַ וואָרף געטאָן אויף דער ערד; אוּן סע זענען געקומען
דונערן, אוּן קוֹלות, אוּן בליצן, אוּן אַן ערדציטערניש.
6 אוּן די זיבן מַלאָכים, וואָס האָבן געהאַט די זיבן שופֿרות, האָבן זיך מכּין געווען צוּ
בלאָזן. 7 אוּן דער ערשטער האָט געבלאָזן: אוּן עס איז געקומען האָגל אוּן פּייער,
אויסגעמישט מיט בלוט, אוּן זיי זענען געוואָרפן געוואָרן אויף דער ערד. אוּן אַ
דריטער טייל פון דער ערד איז פֿאַרברענט געוואָרן, אוּן אַ דריטער טייל פון די
ביימער איז פֿאַרברענט געוואָרן, אוּן דאָס גאַנצע גרינע גראָז איז פֿאַרברענט
געוואָרן.
8 אוּן דער צווייטער מַלאך האָט געבלאָזן: אוּן עס איז געווען ווי אַ גרויסער באַרג,
וואָס ברענט מיט פּייער, וואָלט אַרײַנגעוואָרפן געוואָרן אין יַם אַריין; אוּן אַ
דריטער טייל פון דעם יַם איז געוואָרן בלוט. 9 אוּן עס איז געשטאָרבן אַ דריטער
טייל פון די לעבעדיקע באַשעפענישן אין יַם, אוּן אַ דריטער טייל פון די שיפן איז
צעשטערט געוואָרן.
10 אוּן דער דריטער מַלאך האָט געבלאָזן: אוּן אַ גרויסער שטערן איז געפאַלן פון
הימל, וואָס האָט געברענט ווי אַ פאַקל, אוּן ער איז געפאַלן אויף דעם דריטן טייל
פון די טייכן אוּן אויף די קוואַלן וואַסער. 11 אוּן דער נאָמען פון דעם שטערן ווערט
אָנגערופֿן ווערמוט; אוּן אַ דריטער טייל פון די וואַסערן איז געוואָרן ווערמוט;
אוּן אַ סַך מענטשן זענען געשטאָרבן פון די וואַסערן, מַחמת זיי זענען געמאַכט
געוואָרן ביטער.
12 אוּן דער פערטער מַלאך האָט געבלאָזן: אוּן אַ דריטער טייל פון דער זון האָט
געקריגט אַ זעץ, אוּן אַ דריטער טייל פון דער לבָנה, אוּן אַ דריטער טייל פון די
שטערן, כּדי דער דריטער טייל פון זיי זאָל פֿאַרפינצטערט ווערן, אוּן דער טאָג זאָל
ניט שיינען אין זיין דריטן טייל,

אוּן דִי נאַכט אויף דעם זעלבן אופֿן.
13 אוּן איך האָב געזען, אוּן איך האָב געהערט אַן אָדלער פליגן אין מיטן הימל, אוּן זאָגן מיט אַ הויך קול: ווייֵ, ווייֵ, ווייֵ צוּ די, וואָס וואוינען אויף דער ערד, פונוועגן די אַנדערע קולות פון דעם שופֿר פון די דריי מַלאָכים, וואָס דאַרפן נאָך בלאָזן.

ט אוּן דער פינפטער מַלאך האָט געבלאָזן: אוּן איך האָב געזען פאַלן אַ שטערן פון הימל צוּ דער ערד; אוּן עס איז אים געגעבן געוואָרן דער שליסל פון דער שאַכטע פון דעם תּהוֹם. 2 אוּן ער האָט געעפנט די שאַכטע פון דעם תּהוֹם: אוּן עס איז אַרויפגעגאַנגען אַ רויך פון דער שאַכטע, ווי דער רויך פון אַ גרויסן אויוון; אוּן די זון אוּן די לופֿט זענען פאַרפינצטערט געוואָרן דורך דעם רויך פון דער שאַכטע. 3 אוּן פון דעם רויך זענען אַרויסגעקומען היישעריקן אויף דער ערד, אוּן זיי איז געגעבן געוואָרן מאַכט, ווי סע האָבן מאַכט די עקדישן פון דער ערד. 4 אוּן עס איז זיי אָנגעזאָגט געוואָרן, אַז זיי זאָלן ניט שעדיקן דאָס גראָז פון דער ערד, אויך ניט קיין שום גרינס, אויך ניט קיין שום בוים, נייערט נאָר אַזוינע מענטשן, וואָס האָבן ניט דעם חוֹתם פון גאָט אויף זייערע שטערנס. 5 אוּן עס איז זיי געגעבן געוואָרן, אַז זיי זאָלן זיי ניט טייטן, נייערט אַז זיי זאָלן געפייניקט ווערן פינף חֳדָשים; אוּן זייער פיינקוּנג איז געווען ווי די פיינקוּנג פון אַן עקדיש, בעת ער שטעכט אַ מענטשן. 6 אוּן אין יענע טעג וועלן די מענטשן זוכן דעם טויט, אוּן וועלן אים באַיְ־אוֹפן ניט געפינען; אוּן זיי וועלן באַגערן צוּ שטאַרבן, אוּן דער טויט וועט פון זיי אַנטרינען.
7 אוּן דאָס אויסזען פון די היישעריקן איז געווען ענלעך צוּ פערד אָנגעפרייט צוּ מלחָמה; אוּן אויף זייערע קעפּ, ווי סע וואָלטן געווען קרוינען ענלעך צוּ גאָלד, אוּן זייערע פּנימער זענען געווען ווי פּנימער פון מענטשן. 8 אוּן זיי האָבן געהאַט האָר ווי די האָר פון ווייבער, אוּן זייערע ציין זענען געווען ווי די ציין פון לייֵבן. 9 אוּן זיי האָבן געהאַט פאַנצערס ווי דאָס וואָלטן געווען פאַנצערס פון אייזן, אוּן דער רויש פון זייערע פליגל איז געווען ווי דער רויש פון רייַטוועגן מיט אַ סַך פערד, וואָס יאָגן אין מלחָמה. 10 אוּן זיי האָבן ווייַדלען ענלעך צוּ עקדעשן, אוּן שטעכערס; אוּן אין זייערע ווייַדלען איז זייער מאַכט צוּ שעדיקן מענטשן פינף חֳדָשים. 11 זיי האָבן געהאַט איבער זיך פאַר אַ מַלך דעם מַלאך פון דעם תּהוֹם; זיין נאָמען אויף לָשון־קוֹדֶש איז אַבַדוֹן, אוּן אין דעם גריכישן לָשון האָט ער געהאַט דעם נאָמען אַפאָלִיאָן.
12 דער ערשטער ווייטיק איז אַריבער; זע, סע קומען נאָך צוויי ווייטיקן נאָכדעם.
13 אוּן דער זעקסטער מַלאך האָט געבלאָזן, אוּן איך האָב געהערט אַ קול פון צווישן די פיר הערנער פון דעם גילדענעם מִזבֵּחַ, וואָס איז פאַר גאָט, 14 זאָגן צוּ דעם זעקסטן מַלאך, וואָס האָט געהאַט דעם שופֿר: בינד אויף די פיר מַלאָכים,

וואָס זענען געבונדן ביי דעם גרויסן טייך פֿרָת. 15 און די פֿיר מַלאָכים זענען אויפגעבונדן געווָארן, וואָס זענען אָנגעגרייט געוואָרן אויף דער שָׁעה און טאָג און חוֹדש און יאָר, כדי זיי זאָלן טייטן דעם דריטן טייל מענטשן. 16 און די צאָל פון די חַיָלות פון רייַטערס איז געווען צווייַמאָל צען טויזנט מאָל צען טויזנט; איך האָב געהערט זייער צָל. 17 און אַזוי האָב איך געזען די פערד אין דער זעאונג, און די, וואָס זענען אויף זיי געזעסן: זיי האָבן געהאַט פּאַנצערס ווי פון פייער און פון תּכֵלֶת און פון שוועבל: און די קעפ פון די פערד זענען ווי די קעפ פון לייבן, און פון זייערע מיילער גייט אַרויס פייער און רויך און שוועבל. 18 דורך די דאָזיקע דריי מַכות איז אַ דריטער טייל מענטשן געטייט געוואָרן, דורך דעם פייער און דעם רויך און דעם שוועבל, וואָס זענען אַרויסגעקומען פֿן זייערע מיילער. 19 וואָרים דער כּוח פון די פערד איז אין זייער מויל און אין זייערע ווייַדל; וואָרים זייערע ווייַדל זענען ענלעך צו שלאַנגן, און האָבן קעפ, און מיט זיי באַשעדיקן זיי.

20 און די איבעריקע מענטשן, וואָס זענען ניט געטייט געוואָרן דורך די דאָזיקע מַכות, האָבן ניט קיין תּשובה געטאָן אויף די מַעשׂים פון זייערע הענט, אַז זיי זאָלן זיך ניט בוקן צו בייזע גייסטער און צו אָפּגעטער פון גאָלד, און פון זילבער, און פון קופּער, און פון שטיין, און פון האָלץ, וואָס קענען ניט זען, ניט הערן, ניט גיין; 21 און זיי האָבן ניט קיין תּשובה געטאָן אויף זייערע רצחות, ניט אויף זייער כּישופמאַכן, ניט אויף זייער זנות, ניט אויף זייערע גנבֿות.

י 1 און איך האָב געזען אַן אַנדערן שטאַרקן מַלאך אַראָפּנידערן פון הימל, אָנגעטאָן מיט אַ וואָלקן; און דער רעגנבויגן איז געווען אויף זיין קאָפּ, און זיין פָּנים איז געווען ווי די זון, און זיינע פיס ווי זיילן פון פייער; 2 און ער האָט געהאַט אין זיין האַנט אַ קליין אָפֿן סֵפֶר. און ער האָט געשטעלט זיין רעכטן פוס אויף דעם ים, און זיין לינקן אויף דער ערד, 3 און ער האָט געשריגן מיט אַ הויך קול, ווי סע ברילט אַ לייב. און בעת ער האָט געשריגן, האָבן די זיבן דונערן אַרויסגעלאָזן זייערע קולות. 4 און בעת די זיבן דונערן האָבן אַרויסגעלאָזן זייערע קולות, בין איך געווען אָנגעגרייט צו שרייבן; און איך האָב געהערט אַ קול פון הימל זאָגן: פֿאַרחָתמע די זאַכן, וואָס די זיבן דונערן האָבן אַרויסגערעדט, און פאַרשרייב זיי ניט. 5 און דער מַלאך, וואָס איך האָב געזען שטיין אויף דעם ים און אויף דער ערד, האָט אויפגעהויבן זיין רעכטע האַנט צום הימל, 6 און האָט געשוואוירן ביי דעם, וואָס לעבט אייביק אויף אייביק, וואָס האָט באַשאַפֿן דעם הימל און די זאַכן, וואָס זענען דרינען, און די ערד און די זאַכן, וואָס זענען דרינען, און דעמ ים און די זאַכן, וואָס זענען דרינען, אַז סע וועט מער ניט זיין קיין צייט, 7 נייערט אין די טעג

פון דעם קול פון דעם זיבעטן מַלאך, בעת ער וועט זיין אָנגעבריט צו בלאָזן, דעמאָלט וועט פאַרענדיקט ווערן דער סוד פון גאָט, לויט ווי ער האָט אָנגעזאָגט צו זיינע קעכט, די נביאים.

8 און דאָס קול, וואָס איך האָב געהערט פון הימל, האָט ווידער גערעדט מיט מיר, און געזאָגט: גיי, נעם דאָס ספֿר, וואָס איז אָפן אין דער האַנט פון דעם מַלאך, וואָס שטייט אויף דעם ים און אויף דער ערד. 9 און איך בין געגאַנגען צום מַלאך, און האָב אים געזאָגט, אַז ער זאָל מיר געבן דאָס ספֿרל. האָט ער צו מיר געזאָגט: נעם עס און עס עס אויף, און סע וועט מאַכן ביטער דיין בויך, נאָר אין דיין מויל וועט עס זיין זיס ווי האָניק. 10 און איך האָב גענומען דאָס ספֿרל פון דעם מַלאָכס האַנט און האָב עס אויפגעגעסן, און עס איז געווען אין מיין מויל זיס ווי האָניק; און אַז איך האָב עס אויפגעגעסן, איז מיין בויך געווארן ביטער. 11 און מע האָט צו מיר געזאָגט: דו מוזט ווידער אַמאָל נביאות זאָגן איבער אַ סַך אומות, און פעלקער, און לשונות, און מלָכים.

יא און מע האָט מיר געגעבן אַ רוירשטעקל, ענלעך צו אַ רוט, און געזאָגט: שטיי אויף, און מעסט דעם היכל פון גאָט, און דעם מזבֿח, און די, וואָס דינען דערין. 2 און דעם פאָרהויף, וואָס איז אין דרויסן פון דעם היכל, לאָז אויס און מעסט אים ניט, ווארים ער איז געגעבן געווארן פאַר די גויים, און זיי וועלן צעטרעטן די הייליקע שטאָט צוויי און פערציק חדשים. 3 און איך וועל מאַכן מיינע צוויי עדות, אַז זיי זאָלן נביאות זאָגן טויזנט צוויי הונדערט און זעכציק טעג, אָנגעטאָן אין זעק. 4 די דאָזיקע זענען די צוויי איילבערטביימער און די צוויי מנורות, וואָס שטייען פאַר דעם רבונו־של־עולם.

5 און אויב עמיצער באַגערט זיי צו שעדיקן, גייט אַ פייער אַרויס פון זייער מויל און פאַרצערט זייערע פיינט; און אויב עמיצער וועט באַגערן זיי צו שעדיקן, מוז ער אויף דעם דאָזיקן אופן געטייט ווערן. 6 די דאָזיקע האָבן די מאַכט צו פאַרשליסן דעם הימל, אַז סע זאָל ניט רעגענען אין די טעג פון זייער נביאות זאָגן; און זיי האָבן מאַכט איבער די וואַסערן, זיי צו פאַרקערן אין בלוט, און צו שלאָגן די ערד מיט יעדער מַכּה, אַזוי אָפט ווי זיי ווילן נאָר.

7 און אַז זיי וועלן האָבן פאַרענדיקט זייער עדות זאָגן, וועט די חיה, וואָס קומט אַרויף פון דעם תהום, פאַרפירן מיט זיי מלחמה, און זיי מנצח זיין און זיי טייטן. 8 און זייערע טויטע ליבער וועלן ליגן אין די גאַסן פון דער גרויסער שטאָט, וואָס ווערט גייסטיק אָנגערופן סדום און מצרים, וואו אויך זייער האַר איז געקרייציקט געווארן. 9 און פון צווישן די אומות, און שבֿטים, און לשונות, און פעלקער, קוקט מען אויף זייערע טויטע ליבער דריי און אַ האַלב טעג, און זיי לאָזן ניט, אַז זייערע טויטע ליבער זאָלן אַריַנגעלייגט ווערן אין אַ קבר. 10 און די, וואָס וואוינען אויף דער ערד, זענען זיך משמח איבער זיי און מאַכן זיך לוסטיק,

אוּן זיי וועלן שיקן איינער דעם אַנדערן מַתָּנות, מַחמת די דאָזיקע צוויי נבֿיאים האָבן געפּיניקט די, וואָס וואוינען אויף דער ערד.
11 אוּן נאָך די דריי אוּן אַ האַלבּ טעג איז דער לעבנס־אָטעם פּון גאָט אַריַינגעגאַנגען אין זיי, אוּן זיי זענען געשטאַנען אויף זייערע פּויס, אוּן גרויס אֵימה איז געפאַלן אויף די, וואָס האָבן זיי אָנגעקוּקט. 12 אוּן זיי האָבן געהערט אַ הויך קוֹל פּון הימל זאָגן צוּ זיי: קוּמט אַרויף אַהער! אוּן זיי זענען אַרויף אויף דעם וואָלקן אין הימל אַריין, אוּן זייערע שׂונאים האָבן זיי אָנגעקוּקט.
13 אוּן אין יענער שָׁעה איז געווען אַ גרויסע ערד־ציטערניש, אוּן אַ צענטער טייל פּון דער שטאָט איז איינגעפאַלן, אוּן סע זענען געהרגעט געוואָרן אין דער ערדציטערניש זיבן טויזנט פֿאַרשוינען: אוּן די איבעריקע זענען דערשראָקן געוואָרן אוּן האָבן אָפּגעגעבן כָּבוד צוּ דעם גאָט פּון הימל.
14 דער צווייטער ווייטיק איז אַריבּער; זע, דער דריטער וייטיק קוּמט באַלד אָן.
15 אוּן דער זיבעטער מַלאַך האָט געבלאָזן, אוּן עס זענען געקוּמען הויכע קוֹלות אין הימל, אַזוי צוּ זאָגן:

דאָס מַלכות פּון דער וועלט איז געוואָרן דאָס מַלכות פּון אוּנדזער האַר אוּן פּון זיין מָשִׁיחַ; אוּן ער וועט קעניגן אויף אייביק אוּן אייביק.

16 אוּן די פיר אוּן צוואַנציק זקֵנים, וואָס זיצן פאַר גאָט אויף זייערע טראָנען, זענען געפאַלן אויף זייערע פּנימער אוּן האָבן זיך געבוקט צוּ גאָט, 17 אוּן געזאָגט:

מִר דאַנקען דיר, אָ, האַר גאָט, דוּ אַלמעכטיקער, וואָס ביסט אוּן וואָס ביסט געווען, מַחמת דוּ האָסט גענוּמען דיין גרויסע מאַכט אוּן האָסט געטאָן קעניגן. 18 אוּן די גויִים האָבן געצערנט, אוּן געקוּמען איז דיין גרימצאָרן, אוּן די צייט פּון די מֵתים, געמִשפּט צוּ ווערן, אוּן צוּ געבן דעם שׂכַר צוּ דיינע קנעכט, די נבֿיאים, אוּן צוּ די קדוֹשים, אוּן צוּ די, וואָס האָבן מוֹרא פאַר דיין נאָמען, די קליינע אוּן די גרויסע, אוּן צוּ פאַרדאַרבן די, וואָס פאַרדאַרבן די ערד.

19 אוּן עס איז געעפנט געוואָרן דער הֵיכל פּון גאָט אין הימל, אוּן עס איז געזען געוואָרן אין זיין הֵיכל דער אֲרוֹן־הַבּרית; אוּן סע זענען געקוּמען בליצן, אוּן קוֹלות, אוּן דונערן, אוּן אַן ערדציטערניש, אוּן אַ גרויסער האָגל.

יב אוּן אַ גרויסער צייכן איז געזען געוואָרן אין הימל: אַ ווייב, אָנגעטאָן מיט דער זון, אוּן די לבָנה אונטער אירע פיס, אוּן אויף איר קאָפּ אַ קרוין פּון צוועלף שטערן. 2 אוּן זי איז געווען אין טראָגן, אוּן זי האָט געשריגן אין ווייען, אוּן אין פּיין פּון געווינען. 3 אוּן עס איז געזען געוואָרן אַן אַנדער צייכן אין הימל: זע, אַ גרויסער, רויטער לינדן־וואָרעם מיט זיבן קעפּ אוּן צען הערנער, אוּן אויף איר קאָפּ זיבן דיאדעמס. 4 אוּן איר וויידל ציט דעם דריטן טייל פּון די שטערן פּון הימל אוּן וואַרפט זיי צוּ דער ערד; אוּן דער לינדן־וואָרעם שטייט

פַאר דעם ווייב, וואָס דאַרף געווינען, כדי זי זאָל פאַרשלינגען איר קינד, בעת זי וועט געווינען. 5 און זי האָט געוואונען אַ בן־זָכר, וואָס וועט הערשן איבער אַלע גויים מיט אַ רוט פון אייזן; און איר קינד איז אַרויפגענומען געוואָרן צו גאָט און צו זיין כיסא־הקבוד. 6 און דאָס ווייב איז אַנטרונען אין דער מדבר אַריין, וואו זי האָט געהאַט אַן אָרט, אָנגעבריים פון גאָט, כדי מע זאָל זי דאָרט דערנערן טויזנט צוויי הונדערט און זעכציק טעג.

7 און אין הימל איז געווען מלחמה: מיכאל און זיינע מלאָכים האָבן מלחמה געהאַלטן מיט דעם לינדן־וואָרעם; און דער לינדן־וואָרעם און זיינע מלאָכים האָבן מלחמה געהאַלטן, 8 און זיי האָבן ניט גובר געווען, און זייער אָרט איז אויך מער ניט געווען צו געפינען אין הימל. 9 און דער גרויסער לינדן־וואָרעם איז אַראָפּגעוואָרפן געוואָרן, דער נָחָש־הַקַדמוֹני, וואָס ווערט אָנגערופן שׂטן און שָׂטָן, וואָס פאַרפירט די גאַנצע וועלט; ער איז אַראָפּגעוואָרפן געוואָרן צו דער ערד, און זיינע מלאָכים זענען אַראָפּגעוואָרפן געוואָרן מיט אים. 10 און איך האָב געהערט אַ הויך קול אין הימל זאָגן:

איצט איז געקומען די ישועה, און די מאַכט, און דאָס מלכות פון אונדזער גאָט, און די ממשלה פון זיין משיחַ; וואָרים דער באַשולדיקער פון אונדזערע ברידער, וואָס באַשולדיקט זיי פאַר אונדזער גאָט טאָג און נאַכט, איז אַראָפּגעוואָרפן געוואָרן; 11 און זיי האָבן אים מנצח געווען, דורך דעם בלוט פון דעם לעמעלע, און דורך דעם וואָרט פון זייער עדות זאָגן, און זיי האָבן ניט ליב געהאַט זייער לעבן ביז צום טויט. 12 דעריבער פרייט אייך, אָ הימלען, און איר וואָס וואוינט אין זיי! ווויי צו דער ערד און צו דעם ים, וואָרים דער טייוול האָט אַראָפּגענידערט צו אייך מיט גרויס גרימצאָרן, ווייל ער ווייסט, אַז ער האָט נאָר אַ קורצע צייט!

13 און בעת דער לינדן־וואָרעם האָט געזען, אַז ער איז אַראָפּגעוואָרפן געוואָרן צו דער ערד, האָט ער נאָכגעיאָגט דאָס ווייב, וואָס האָט געבוירן דעם בן־זָכר. 14 און עס איז געגעבן געוואָרן דעם ווייב די צוויי פליגל פון דעם גרויסן אָדלער, כדי זי זאָל קענען פליען צו איר אָרט אין דער מדבר אַריין, וואו זי ווערט געגערט אויף אַ צייט, און צייטן, און אַ האַלבע צייט, ווייט פון דעם פָּנים פון דער שלאַנג. 15 און די שלאַנג האָט אַרויסגעלאָזט פון איר מויל וואַסער נאָך דעם ווייב ווי אַ שטראָם, כדי זי זאָל אָוועקגעטראָגן ווערן פון דעם שטראָם. 16 און די ערד האָט געהאָלפן דעם ווייב, און די ערד האָט געעפנט איר מויל און האָט פאַרשלונגען דעם שטראָם, וואָס דער לינדן־וואָרעם האָט אַרויסגעלאָזט פון איר מויל. 17 און דער לינדן־וואָרעם האָט געצערנט אויף דעם ווייב, און איז אָוועקגעגאַנגען מלחמה צו האַלטן מיט די איבעריקע פון איר זאָמען, וואָס היטן אָפּ די מצוות פון גאָט און האַלטן דאָס עדות פון ישוען.

יג 1 און איך בין געשטאַנען אויף דעם זאַמד פון דעם ים. און איך האָב געזען אַ חיה אַרויפקומען פון דעם ים, וואָס האָט געהאַט צען הערנער און זיבן קעפ, און אויף אירע הערנער צען דיאַדעמס, און אויף אירע

קעפּ נעמען פון חילול־השם. 2 און די חיה, וואָס איך האָב געזען, איז געווען
ענלעך צו אַ לעמפּערט, און אירע פיס זענען געווען ווי פון אַ בער, און איר מויל,
ווי דאָס מויל פון אַ לייב. און דער לינדן־וואָרעם האָט איר געגעבן אירע גבורה און
איר טראָן און גרויס געוועלטיקונג. 3 און איך האָב געזען איינעם פון אירע קעפּ,
ווי ער וואָלט דערשלאָגן געוואָרן צום טויט, און זיין טויטקלאַפּ איז געהיילט
געוואָרן. און די גאַנצע ערד איז נשתּומם געוואָרן איבער דער חיה, 4 און זיי האָבן
זיך געבויקט צו דעם לינדן־וואָרעם, מחמת ער האָט געגעבן זיין געוועלטיקונג צו
דער חיה; און זיי האָבן זיך געבויקט צו דער חיה, אָזוי צו זאָגן: ווער איז גלייך צו
דער חיה? און ווער איז ביכולת מיט איר מלחמה צו האַלטן?
5 און עס איז איר געגעבן געוואָרן אַ מויל צו רעדן גרויס זאַכן און חילולי־השם;
און עס איז איר געגעבן געוואָרן שליטה צו געווערן צוויי און פערציק חדשים.
6 און זי האָט געעפנט איר מויל מיט חילולי־השם, צו לעסטערן זיין נאָמען און זיין
משכן, און די, וואָס וואוינען אין הימל. 7 און עס איז איר געגעבן געוואָרן צו
פאַרפירן מלחמה מיט די קדושים, און זיי מצאַח צו זיין; און עס איז איר געגעבן
געוואָרן רשות איבער יעדן שבט און פאָלק און לשון און אומה. 8 און אַלע, וואָס
וואוינען אויף דער ערד, וועלן איר דינען, יעדער איינער, וואָס זיין נאָמען איז ניט
פאַרשריבן אין דעם ספֿר־החיים פון דעם לעמלע, וואָס איז געשאָכטן געוואָרן
זינט די ששת־ימי־בראשית. 9 אויב עמיצער האָט אַן אויער, זאָל ער הערן: 10 אויב
עמיצער איז פאַר געפאַנגענשאַפט, אין געפאַנגענשאַפט גייט ער; אויב עמיצער
וועט הרגענען מיט דער שוערד, מוז ער מיט דער שוערד געהרגעט ווערן.[1] אָט
דאָ איז די געדולדיקייט און די אמונה פון די קדושים.
11 און איך האָב געזען אַן אַנדערע חיה אַרויפקומען פון דער ערד; און זי האָט
געהאַט צוויי הערנער, ענלעך צו אַ לעמלע, און זי האָט גערעדט ווי אַ לינדן־
וואָרעם. 12 און זי האָט אויסגענוצט די גאַנצע געוועלטיקונג פון דער ערשטער
חיה אין איר אָנגעזיכט. און זי מאַכט די ערד און די, וואָס וואוינען דערין, צו דינען
דער ערשטער חיה, וואָס איר טויט־קלאַפּ איז געהיילט געוואָרן; 13 און זי טוט
גרויסע נסים, און מאַכט אַפילו פייער אַראָפּנידערן פון הימל אויף דער ערד פאַר
די מענטשן.
14 און זי פאַרפירט די, וואָס וואוינען אויף דער ערד, דורך די נסים, וואָס זענען
איר געגעבן געוואָרן צו טאָן פאַר דער חיה, בעת זי זאָגט צו די, וואָס וואוינען אויף
דער ערד, אַז זיי זאָלן מאַכן אַן איקאָנע דער חיה, וואָס האָט די שלאָג פון דער
שוערד און האָט געלעבט. 15 און עס איז איר געגעבן געוואָרן צו געבן אָטעם דער
איקאָנע פון דער חיה, כדי די איקאָנע פון דער חיה זאָל רעדן, און זאָל מאַכן, אַז
וויפל סע וועלן ניט דינען דער איקאָנע פון דער חיה, זאָלן געטייט ווערן.
16 און זי מאַכט אַלע, סיי די קליינע און די גרויסע, סיי די רייכע און די אָרעמע, סיי
די פריַיע

[1] ירמיה טו, 2.

און די פאַרשקלאַפטע, אַז סע זאָל זיי געגעבן ווערן אַ צייכן אויף זייער רעכטער האַנט, אָדער אויף זייער שטערן, 17 און אַז קיינער זאָל ניט קענען קויפן אָדער פאַרקויפן, הוּץ דער, וואָס האָט דעם צייכן, דאָס הייסט, דעם נאָמען פון דער חַיה, אָדער די צאָל פון איר נאָמען. 18 דאָ איז חָכמה: דער, וואָס האָט פאַרשטענדעניש, זאָל באַרעכענען די צאָל פון דער חַיה: וואָרים עס איז די צאָל פון אַ מענטשן: און איר צאָל איז זעקס הונדערט זעקס און זעכציק.

יד און איך האָב געזען, ערשט דאָס לעמעלע שטייט אויף דעם באַרג צִיוֹן, און מיט אים הונדערט פיר און פערציק טויזנט, וואָס האָבן זיין נאָמען און דעם נאָמען פון זיין פאָטער אָנגעשריבן אויף זייערע שטערנס. 2 און איך האָב געהערט אַ קול פון הימל, ווי דאָס קול פון אַ סַך וואַסערן, און ווי דאָס קול פון אַ שטאַרקן דונער; און דאָס קול, וואָס איך האָב געהערט, איז געווען ווי דאָס קול פון האַרפנשפילער, וואָס שפילן אויף זייערע האַרפן. 3 און זיי זינגען אַ ניים שיר פאַר דעם כִּסא־הקבוד און פאַר די פיר חַיות און די זקֵנים. און קיינער האָט זיך ניט געקענט אויסלערנען דעם שיר, אַחוץ די הונדערט פיר און פערציק טויזנט, וואָס זענען אויסגעקויפט געוואָרן פון דער ערד. 4 די דאָזיקע זענען עס, וואָס זענען ניט פאַראומריניקט געוואָרן מיט ווייבער, וואָרים זיי זענען אזוי ווי יונגפרויען. די דאָזיקע זענען עס, וואָס גייען נאָך דעם לעמעלע, וואוהין נאָר סע גייט. די דאָזיקע זענען אויסגעקויפט געוואָרן פון צווישן מענטשן, ווי בִּכּוּרים פאַר גאָט און פאַר דעם לעמעלע. 5 און אין זייער מויל איז ניט געפונען געוואָרן קיין ליגן, וואָרים זיי זענען אָן אַ מום.

6 און איך האָב געזען אַן אַנדערן מַלאך פליען אין מיטן הימל, וואָס האָט געהאַט אייביק גוטע בשׂורות אָנצוזאָגן פאַר די, וואָס וואוינען אויף דער ערד, און פאַר יעדער אומה, און שֵׁבָט, און לָשון, און פֶּלק. 7 און ער האָט געזאָגט מיט אַ הויך קול: האָט מוֹרא פאַר גאָט, און גיט אים אָפּ כָּבוד, וואָרים די שָׁעה פון זיין מִשפט האָט ענעעענט; און דינט דעם בּוֹרא פון הימל און ערד, דעם יַם און די קוואַלן וואַסער.

8 און אַן אַנדערער, אַ צווייטער מַלאך איז נאָכגעקומען, וואָס האָט גזאָגט: געפאַלן, געפאַלן איז בָּבֶל די גרויסע, וואָס האָט געמאַכט אַלע אומות אָנטרינקען מיט דעם וויין פון דעם גרימצאָרן פון איר זנות.

9 און אַן אַנדערער מַלאך, אַ דריטער, איז נאָכגעקומען נאָך זיי, וואָס האָט געזאָגט מיט אַ הויך קול: אויב עמיצער דינט דער חַיה און איר אִיקאָנע, און באַקומט אַ צייכן אויף זיין שטערן, אָדער אויף זיין האַנט, 10 וועט ער אויך טרינקען פון דעם וויין פון גאָטס גרימצאָרן,

וואָס איז אויסגעגאָסן, ניט געמישט אין דעם בעכער פּון זיין צאָרן; אוּן ער וועט געפּיניקט ווערן מיט פּייער אוּן שוועבל אין דעם אָנגעזיכט פּון די היילּיקע מַלאָכים, אוּן אין דעם אָנגעזיכט פּון דעם לעמעלע. 11 אוּן דער רויך פּון זייער פּייניקונג גייט אַרויף לעולמי־עולמים; אוּן די, וואָס דינען דער חַיה אוּן איר איקאָנע, האָבן ניט קיין רוּ טאָג אוּן נאַכט, אוּן ווער סע נעמט אָן דעם צייכן פּון איר נאָמען. 12 דאָ איז די געדולדיקייט פּון די היילּיקע, די, וואָס היטן די מִצוות פּון גאָט אוּן די אֱמונה פּון יֵשוּעַן.

13 אוּן איך האָב געהערט אַ קוֹל פּון הימל, אַזוי צו זאָגן: שרייב: וואויל איז די טויטע, וואָס שטאַרבן אין דעם האַר פּון איצטמאָל אָן. יאָ, זאָגט דער גייסט, כּדי זיי זאָלן רוען פּון זייערע מיאוּנגען; וואָרים זייערע מַעשׂים גייען נאָך מיט זיי.

14 אוּן איך האָב געזען, ערשט אַ ווייסער וואָלקן, אוּן אויף דעם וואָלקן האָב איך געזען זיצן אייגעם, ענלעך צוּ אַ בֶּן־אָדָם, וואָס האָט געהאַט אויף זיין קאָפּ אַ גילדענע קרוין, אוּן אין זיין האַנט אַ שאַרף שנײַדמעסער. 15 אוּן אַן אַנדערער מַלאַך איז אַרויסגעקוּמען פּון דעם היכל, אוּן האָט געשריגן מיט אַ הויך קוֹל צוּ דעם, וואָס איז געזעסן אויף דעם וואָלקן: שיק אַרויס דיין שנײַדמעסער אוּן שנייד; וואָרים די שָׁעה פּון שניט האָט גענעמט, וואָרים דער שניט פּון דער ערד איז צייטיק.[1] 16 אוּן דער, וואָס איז געזעסן אויף דעם וואָלקן, האָט אַ וואָרף געטאָן זיין שנײַדמעסער אויף דער ערד, אוּן די ערד איז געשניטן געוואָרן.

17 אוּן אַן אַנדערער מַלאַך איז אַרויסגעקוּמען פּון דעם הֵיכל אין הימל, אוּן אויך ער האָט געהאַט אַ שאַרף שנײַדמעסער. 18 אוּן אַן אַנדערער מַלאַך איז אַרויסגעקוּמען פּון דעם מִזבּחַ, דער, וואָס האָט געהאַט שׂליטה איבּער פּייער; אוּן ער האָט גערופֿן מיט אַ הויך קוֹל צוּ דעם, וואָס האָט געהאַט דאָס שאַרפּע שנײַדמעסער, אַזוי צו זאָגן: שיק אַרויס דיין שאַרף שנײַדמעסער אוּן זאַמל צוזויך די ענגלעך פּון די ווײַנשטאָקן אויף דער ערד, וואָרים אירע ווײַנטרויבן זענען אינגאַנצן צייטיק. 19 אוּן דער מַלאַך האָט אַ וואָרף געטאָן זיין שנײַדמעסער צוּ דער ערד אוּן האָט אײַנגעזאַמלט דעם ווײַנשטאָק פּון דער ערד, אוּן האָט אים אַרײַנגעוואָרפן אין דעם גרויסן ווײַנקעלטער פּון גאָטס גרימצאָרן. 20 אוּן דער ווײַנקעלטער איז געטרעטן געוואָרן אויסער דער שטאָט, אוּן עס איז אַרויסגעקוּמען בלוט פּון דעם ווײַנקעלטער, ביז צוּ די צוימען פּון די פערד, אַזוי ווייט ווי טויזנט זעקס הונדערט אַקער.

טו אוּן איך האָב געזען אַן אַנדערן צייכן אין הימל, גרויס אוּן וואוּנדערלעך: זיבן מַלאָכים, וואָס האָבן געהאַט די זיבן לעצטע מַכּות, וואָרים מיט זיי וועט פֿאַרענדיקט דער גרימצאָרן פּון גאָט.

2 אוּן איך האָב געזען ווי סע וואָלט געווען אַ ים פּון גלאָז, אויסגעמישט מיט פּייער;

[1] יואל ד, 13.

און די, וואָס האָבן גובר געווען די חַיה, און איר איקאָנע, און די צאָל פון איר נאָמען, שטייען בײַ דעם יַם פון גלאָז און האָבן הַרפֿן פון גאָט. 3 און זיי זינגען דאָס געזאַנג פון משהן, דעם קנעכט פון גאָט, און דאָס געזאַנג פון דעם לעמעלע, אַזוי צו זאָגן:

גרויס און וואונדערלעך זענען דיינע מַעשׂים, אָ, יהוה אלהים, דו אַלמעכטיקער; רעכטפֿאַרטיק און אֱמת זענען דיינע וועגן, דו מֶלך פון די אומות. 4 ווער זאָל ניט מורא האָבן, יהוה, און רימען דיין נאָמען? וואָרים נאָר דו אַליין ביסט הייליק! וואָרים אַלע אומות וועלן קומען און זיך בוקן פֿאַר דיר; וואָרים דיינע געראַכטע משפּטים זענען אַנטפּלעקט געוואָרן.

5 און נאָכדעם האָב איך געזען, און עס איז געעפנט געוואָרן דער הֵיכל פון דעם משכן־הָעֵדות אין הימל; 6 און סע זענען אַרויסגעקומען פון דעם הֵיכל די זיבן מַלאָכים, וואָס האָבן געהאַט די זיבן מַפּות, אָנגעטאָן אין ריינער גלאַנצנדיקער ליַוונט, און זייערע בריסטן אַרומגעגורט מיט גילדענע גאַרטלען. 7 און איינע פון די פיר חַיות האָט געגעבן די זיבן מַלאָכים זיבן גילדענע בעקנס, פול מיט דעם גרימצאָרן פון גאָט, וואָס לעבט לעולמי־עולמים. 8 און דער הֵיכל איז געוואָרן אָנגעפילט מיט רויך פון דער הערלעכקייט פון גאָט און פון זיין מאַכט; און קיינער איז ניט געווען בֵּיכוֹלֶת אַריינצוגיין אין דעם הֵיכל, ביז סע וועלן זיין אויסגעלאָזט די זיבן מַפּות פון די זיבן מַלאָכים.

טז און איך האָב געהערט אַ הויך קול פון דעם הֵיכל אַרויס זאָגן צו די זיבן מַלאָכים: גייט און גיסט אויס די זיבן בעקנס פון דעם גרימצאָרן פון גאָט אויף דער ערד.

2 און דער ערשטער איז געגאַנגען און האָט אויסגעגאָסן זיין בעקן אויף דער ערד: און עס איז געוואָרן אַ פֿאַרפּעסטיקט און בייז געשווויר אויף די מענטשן, וואָס האָבן געהאַט דעם צייכן פון דער חַיה און וואָס האָבן זיך געבוקט צו איר איקאָנע.

3 און דער צווייטער האָט אויסגעגאָסן זיין בעקן אין דעם יַם אַריין: און עס איז געוואָרן ווי דאָס בלוט פון אַ מֵת, און יעדעס לעבעדיקע באַשעפענישׂ, וואָס איז געווען אין יַם, איז געשטאָרבן.

4 און דער דריטער האָט אויסגעגאָסן זיין בעקן אין די טייכן און אין די קוואַלן וואַסער: און עס איז געוואָרן בלוט. 5 און איך האָב געהערט דעם מַלאַך פון די וואַסערן זאָגן: רעכטפֿאַרטיק ביסטו, וואָס ביסט און ביסט געווען, דו הייליקער, מַחמת דו האָסט אַזוי געמשפּט; 6 וואָרים זיי

האָבן פאַרגאָסן דאָס בלוט פון קדושים און נביאים, און בלוט האָסטו זיי געגעבן צו טרינקען; זיי זענען עס ווערט. 7 און איך האָב געהערט דעם מזבּחַ זאָגן: יאָ, יהוה אלהים, דו אַלמעכטיקער, אֱמת און רעכטפאַרטיק זענען דיינע משפּטים!

8 און דער פערטער האָט אויסגעגאָסן זיין בעקן אויף דער זון: און עס איז איר געגעבן געוואָרן צו ברענען מענטשן מיט פייער. 9 און מענטשן זענען געברענט געוואָרן מיט גרויס היץ; און זיי האָבן געלעסטערט דעם נאָמען פון גאָט, וואָס האָט די מאַכט איבער די מַכות, און זיי האָבן ניט קיין תּשובה געטאָן, אים אָפּצוגעבן כָּבוד.

10 און דער פיפטער האָט אויסגעגאָסן זיין בעקן אויף דעם טראָן פון דער חַיה: און איר מלוכה איז פאַרפינצטערט געוואָרן: און זיין האָבן צעביסן זייערע צונגען פון ווייטיק, 11 און זיי האָבן געלעסטערט דעם גאָט פון הימל, צוליב זייערע ווייטיקן און זייערע געשווירן, און זיי האָבן ניט קיין תּשובה געטאָן אויף זייערע מַעשׂים.

12 און דער זעקסטער האָט אויסגעגאָסן זיין בעקן אויף דעם גרויסן טייך פרָת: און זיין וואַסער איז אויסגעטרוקנט געוואָרן, כדי אָנצובּרייטן דעם וועג פאַר די מלָכים פון דעם זונאויפגאַנג. 13 און איך האָב געזען אַרויסקומען פון דעם מויל פון דעם לינדן־וואָרעם, און פון דעם מויל פון דער חַיה, און פון דעם מויל פון דעם פאַלשן נָביא, דריי אומריינע גייסטער, ווי דאָס וואַלטן געווען פרעש. 14 וואָרים זיי זענען גייסטער פון רוּחות, וואָס טוען צייכנס, און וואָס גייען אַרויס צו די מלָכים פון דער גאַנצער וועלט, כדי זיי אײַנצוזאַמלען צו דער מִלחָמה פון דעם גרויסן טאָג פון גאָט, דעם אַלמעכטיקן. 15 (זע, איך קום ווי אַ גַנב; וואויל איז דעם, וואָס וואַכט, און וואָס היט זיינע מַלבּושים, כדי ער זאָל ניט גיין נאַקעט און מען זאָל ניט זען זיין שאַנד!) 16 און זיי האָבן זיי פאַרזאַמלט אינאיינעם אין דעם אָרט, וואָס ווערט אָנגערופן אויף לָשון־קוֹדֶש הַר־מגדוֹ.

17 און דער זיבעטער האָט אויסגעגאָסן זיין בעקן אין דער לופט: און עס איז אַרויסגעקומען אַ הויך קול פון הֵיכל פון דעם כִּסא־הקבוד, אַזוי צו זאָגן; עס איז געשען! 18 און סע זענען געווען בליצן און קולות און דונערן, און עס איז געווען אַ גרויסע ערדציטערניש, אַזאַ ווי ס׳איז נאָך ניט געווען, זינט סע זענען מענטשן אויף דער ערד, אַזאַ גרויסע ערדציטערניש, אַזאַ געוואַלטיקע. 19 און די גרויסע שטאָט איז צעטיילט געוואָרן אין דריי חֲלָקים, און די שטעט פון די אומות זענען געפאַלן; און בָּבֶל, די גרויסע, איז געדענקט געוואָרן פאַר גאָט, איר צו געבן דעם בעכער וויין פון דעם גרים פון זיין צאָרן. 20 און יעדע אינזל איז אַנטרונען געוואָרן, און די בערג זענען

ניט געפונען געווארן. 21 און אַ גרויסער האָגל, יעדער שטיין אַרום דער
וואָג פון אַ צענטנער, איז געפאַלן פון הימל אויף די מענטשן. און מענטשן
האָבן געלעסטערט גאָט, צוליב דער פלאָג פון דעם האָגל; וואָרים זיין
פלאָג איז געווען זייער גרויס.
יז און עס איז געקומען איינער פון די זיבן מַלאָכים, וואָס האָבן געהאַט די
זיבן בעקנס, און האָט גערעדט מיט מיר, אַזוי צו זאָגן; קום אַהער, איך וויל
דיר ווייזן דעם משפט פון דער גרויסער זונה, וואָס זיצט אויף אַ סַך
וואַסערן, 2 מיט וועמען די מלָכים פון דער ערד האָבן מזנה געווען, און די,
וואָס באַוואוינען די ערד, זענען געווארן שיכור מיר דעם ויין פון איר זנות.
3 און ער האָט מיך אין דעם גייסט אַוועקגעפירט אין אַ מִדבר אַריין, און
איך האָב געזען זיצן אַ ווייב אויף אַ שאַרלעך־רויטער חַיה, פול מיט נעמען
פון לעסטערונג, און זי האָט געהאַט זיבן קעפ און צען הערנער. 4 און דאָס
ווייב איז געווען אָנגעטאָן אין פורפור און שאַרלעך, און באַדעקט מיט
גאָלד און איידלשטיינער און פערל, און האָט געהאַט אין איר האַנט אַ
גילדענעם בעכער, פול מיט אומווערדיקייטן און אומריניקייט פון איר
זנות; 5 און אויף איר שטערן איז געווען אָנגעשריבן אַ נאָמען, אַ סוד: בָּבֶל,
די גרויסע, די מוטער פון די זונות און פון די אומווערדיקייטן פון דער ערד.
6 און איך האָב געזען דאָס וויב שיכור מיט דעם בלוט פון די קדושים און
מיט דעם בלוט פון די עדות פון ישוּעַן.
און בעת איך האָב זי געזען, האָב איך מיך געוואונדערט מיט אַ גרויס
וואונדער. 7 און דער מַלאך האָט צו מיר געזאָגט: פאַרוואָס האָסטו דיך
געוואונדערט? איך וועל דיר זאָגן דעם סוד פון דעם וויב, און פון דער
חַיה, וואָס טראָגט זי, וואָס האָט די זיבן קעפ און די צען הערנער. 8 די חַיה,
וואָס דו האָסט געזען, איז געווען, און איז ניט, און איז גרייט
אַרויפצוקומען פון דעם תהום און גיין צו פאַרדאַרבונג; און די, וואָס
וואוינען אויף דער ערד, וועמען נעמען זענען ניט פאַרשריבן געווארן אין
דעם ספֶר־הַחַיִים זינט דער גרונטפעסטיקונג פון דער וועלט, וועלן זיך
וואונדערן, בעת זיי וועלן זען די חַיה, וויאַזוי זי איז געווען, און איז ניט,
און וועט ווידער קומען.
9 דאָ איז דער זין, וואָס האָט חָכמה: די זיבן קעפ זענען זיבן בערג, אויף
וועלכע דאָס וויב טוט זיצן; 10 און זיי זענען זיבן מלָכים: פינף זענען
געפאַלן, איינער איז, דער אַנדערער איז נאָך ניט געקומען; און בעת ער
וועט קומען, וועט ער פאַרבלייבן אַ קורצע צייט. 11 און די חַיה, וואָס איז
געווען, און איז ניט, איז אַליין אויך אַן אַכטע, און איז פון די זיבן, און זי
גייט אין פאַרדאַרבונג. 12 און די צען הערנער, וואָס דו האָסט געזען, זענען
צען מלָכים, וואָס האָבן נאָך ניט באַקומען קיין מלוכה, זיי קריגן אָבער
געוועלטיקונג ווי מלָכים אויף

איין שָׁעה, אינאיינעם מיט דער חַיה. 13 די דאָזיקע האָבן איין מַחשָׁבה,
אוּן זיי גיבן זייער מאַכט אוּן אוֹיטאָריטעט דער חַיה; 14 זיי וועלן
מִלחָמה האַלטן מיט דעם לעמעלע, אוּן דאָס לעמעלע וועט זיי מנַצֵּחַ
זיין, וואָרים עס איז האַר פוּן האַרן אוּן מֶלֶך פוּן מלָכים; אוּן אויך זיי,
וואָס זענען מיט אים, וואָס זענען באַרופן אוּן אויסדערוויילט אוּן
געטרייַ, וועלן מנַצֵּחַ זיין.
15 אוּן ער האָט צוּ מיר געזאָגט: די וואַסערן, וואָס דוּ האָסט געזען,
וואוּ די זונה זיצט, זענען פעלקער אוּן המוֹנים, אוּן אומות, אוּן
לשוֹנות. 16 אוּן די צען הערנער, וואָס דוּ האָסט געזען, אוּן די חַיה, די
דאָזיקע וועלן פיינט האָבן די זונה אוּן וועלן זי מאַכן וויסט אוּן
נאַקעט, אוּן זיי וועלן פאַרצערן איר פלייש אוּן זי פאַרברענען מיט
פייער. 17 וואָרים גאָט האָט אריינגעגעבן אין זייער האַרץ צוּ טאָן זיין
עֵצה, אוּן צוּ קומען צוּ איין באַראָט, אוּן צוּ געבן זייער מלוּכה דער
חַיה, ביז די רייד פוּן גאָט וועלן דערפילט ווערן. 18 אוּן דאָס ווייב,
וואָס דוּ האָסט געזען, איז די גרויסע שטאָט, וואָס רעגירט איבער די
מלָכים פוּן דער ערד.

יח אוּן נאָכדעם האָב איך געזען אַן אַנדערן מַלאך אַראָפנידערן פוּן
הימל, וואָס האָט געהאַט גרויס מאַכט; אוּן די ערד איז באַלויכטן
געוואָרן מיט זיין הערלעכקייט. 2 אוּן ער האָט געשריגן מיט אַ שטאַרק
קוֹל, אַזוי צוּ זאָגן: געפאַלן, געפאַלן איז בָּבֶל, די גרויסע, אוּן איז
געוואָרן אַ וואוינאָרט פוּן רוּחות אוּן אַן אויפהאַלט פוּן יעדן טָמא
גייסט, אוּן אַן אויפהאַלט פוּן יעדן אומרייניגע אוּן מְיאוסן פויגל.
3 וואָרים דורך דעם וויין פוּן דעם גרימצאָרן פוּן איר זנוּת זענען אַלע
אומות געפאַלן; אוּן די מלָכים פוּן דער ערד האָבן מיט איר מזַנה
געוועזן, אוּן די סוֹחרים פוּן דער ערד זענען געוואָרן רייך דורך דער
מאַכט פוּן אירע תַּענוּגים.
4 אוּן איך האָב געהערט אַן אַנדער קוֹל פוּן הימל זאָגן: קוּמט אַרויס
פוּן איר, מיין פאָלק, כּדי איר זאָלט ניט האָבן קיין שוּם חֵלֶק אין אירע
זינד, אוּן כּדי איר זאָלט ניט קריגן פוּן אירע מַכּות; 5 וואָרים אירע זינד
האָבן אויך דערגרייכט ביז צוּם הימל, אוּן גאָט האָט געדענקט אירע
אוּמגערעכטיקייטן. 6 פאַרגעלט איר אַזוֹיווי זי האָט פאַרגעלט, אוּן
כֶּפֶל־כִּפלַיִם לויט נאָך אירע מַעשׂים. אין דעם בעכער, וואָס זי האָט
געמישט, מישט פאַר איר טאָפלט. 7 אויף אַזויפיל וויפיל זי האָט זיך
אַליין פאַרהערלעכט אוּן געהאַט תַּענוּג, אויף אַזויפיל גיט איר יסוּרים
אוּן טרויער. וואָרים זי זאָגט אין איר האַרץ: איך זיץ אַ מַלכּה, אוּן איך
בין ניט קיין אַלמָנה, אוּן וועל באֵין־אוֹפן ניט זען קיין טרויער.
8 דעריבער וועלן אירע מַכּות קומען

אין איין טאָג: טויט אוּן טרויער אוּן הונגער, אוּן זי וועט אין גאַנצן פאַרברענט ווערן אין פייער; וואָרים שטאַרק איז גאָט, דער האַר, וואָס האָט זי געמִשפּט.
9 אוּן די מלָכים פון דער ערד, וואָס האָבן מיט איר מזַנה געווען אוּן געלעבט צעלאָזן, וועלן ווייַנען אוּן קלָאגן איבּער איר, בּעת זיי וועלן קוקן אויף דעם רויך פון איר ברענען, 10 אוּן שטיין פון דער ווייט פאַר מוֹרא פון איר פּיין, אוּן זאָגן: וויי, וויי, די גרויסע שטאָט בָּבֶל, די שטאַרקע שטאָט! וואָרים אין איין שָׁעה האָט געניענט דיין מִשפּט. 11 אוּן די סוֹחרים פון דער ערד ווייַנען אוּן קלָאגן איבּער איר, וואָרים קיינער קויפט ניט מער זייער סחוֹרה, 12 סחוֹרה פון גאָלד, אוּן זילבּער, איידלשטיינער אוּן פּערל, פיינע ליַוונט, אוּן פּורפּור, זיַיד אוּן שאַרלעך, אוּן אַלערליי דופטיקע געהילצן, אוּן אַלערליי כֶּלים פון עלפאַנטביין, אוּן אַלערליי כֶּלים, געמאַכט פון טיערע געהילץ, אוּן פון קופּער, אוּן אייזן, אוּן מאַרמאָר; 13 אוּן צימערינג, אוּן געווירץ, אוּן ווייַרעך, אוּן זאַלבאייל, אוּן קטוֹרֶת, אוּן ווין, אוּן איל, אוּן זעמל־מעל, אוּן ווייץ, אוּן רינדער אוּן שאָף, אוּן פערד, אוּן רייַטוועגן, אוּן קנעכט אוּן מענטשלעכע נפָשות. 14 אוּן די פֵּירות, וואָס דיין נשָׁמה האָט נאָך זיי געגלוסט, זענען פאַרשוואונדן פון דיר, אוּן אַלצדינג, וואָס איז געווען זיס אוּן פּרעכטיק, איז פאַרלוירן געוואָרן פון דיר, אוּן מע וועט זיי בְּכלַל מער ניט געפינען.
15 די סוֹחרים פון די דאָזיקע זאַכן, וואָס זענען דורך איר רייַך געוואָרן, וועלן שטיין פון דער ווייט פאַר מוֹרא פון איר פּיין אוּן ווייַנען אוּן קלָאגן, 16 אוּן זאָגן: וויי, וויי, דער גרויסער שטאָט, וואָס איז געווען אָנגעטאָן אין פייַנער ליַוונט, אין פּורפּור אוּן שאַרלעך, אוּן באַדעקט מיט גאָלד אוּן איידלשטיינער אוּן פּערל! 17 וואָרים אין איין שָׁעה איז אַזאַ גרויס עַשירות חָרוב געוואָרן. אוּן יעדער שיפקאַפּיטאַן, אוּן יעדער איינער, וואָס פאָרט ערגעצוואוהין, אוּן רודערער, אוּן אַלע, וואָס פאַרדינען זייער חַיונה פון יַם, זענען געשטאַנען פון דער ווייט, 18 אוּן זיי האָבן געשריגן, בּעת זיי האָבן געקוקט אויף דעם רויך פון איר ברענען, אַזוי צו זאָגן: וואָסער שטאָט איז ווי די גרויסע שטאָט? 19 אוּן זיי האָבן געוואָרפן שטויב אויף זייערע קעפּ, אוּן געשריגן, בּעת זיי האָבן געווייַנט אוּן געקלָאגט, אַזוי צו זאָגן: וויי, וויי, דער גרויסער שטאָט, וואָס אין איר זענען אַלע, וואָס האָבן געהאַט שיפן אויף דעם יַם, געוואָרן רייַך דורך איר עַשירות, וואָרים אין איין שָׁעה איז זי חָרוב געוואָרן. 20 פריי דיך איבּער איר, דו הימל, אוּן איר קדוֹשים, אוּן שליחים, אוּן נביאים! וואָרים גאָט האָט געמִשפּט אייער מִשפּט אין איר.
21 אוּן אַ שטאַרקער מַלאך האָט אויפגעהויבן אַ שטיין, ווי דאָס וואָלט געווען אַ גרויסער מילשטיין, אוּן האָט אים אַריַינגעוואָרפן אין יַם אַריין, אוּן געזאָגט: אַזוי וועט מיט אַ שטאַרקן כּוֹח אַנידערגעוואָרפן ווערן בָּבֶל, די גרויסע שטאָט, אוּן זי וועט מער ניט געפונען ווערן. 22 אוּן דאָס קוֹל פון

האַרפנשפּילער, אוּן זינגער, אוּן פלייטנשפּילער, אוּן טרומייטערער, וועט אין דיר מער ניט געהערט ווערן; אוּן קיין מיַנסטער פון קיין שום האַנטווערק וועט מען אין דיר מער ניט געפינען; אוּן דאָס קול פון אַ מיל וועט אין דיר מער ניט געהערט ווערן; 23 אוּן דאָס ליכט פון אַ לייכטער וועט אין דיר מער ניט שיינען; אוּן דאָס קול פון חתן אוּן כּלה וועט אין דיר מער ניט געהערט ווערן; ווארים דיינע סוחרים זענען געווען די פירשטן פון דער ערד, אוּן מיט דיין כישוף זענען אַלע אומות פאַרפירט געוואָרן. 24 אוּן אין איר איז געפונען געוואָרן דאָס בלוט פון נביאים אוּן פון קדושים, אוּן פון אַלע די, וואָס זענען געהרגעט געוואָרן אויף דער ערד.

יט נאָכדעם האָב איך געהערט ווי סע וואָלט געווען אַ הויך קול פון אַ גרויסן המון אין הימל, אַזוי צו זאָגן: הללויה! די ישועה אוּן הערלעכקייט אוּן מאַכט געהערן צו אונדזער גאָט. 2 ווארים אמת אוּן רעכטפאַרטיק זענען זיינע משפּטים; ווארים ער האָט געמשפּט די גרויסע זונה, וואָס האָט פאַרדאָרבן די ערד מיט איר זנות, אוּן ער האָט זיך נוקם געווען אין איר פאַר דעם בלוט פון זיינע קנעכט.

3 אוּן אַ צווייט מאָל האָבן זיי געזאָגט: הללויה! אוּן איר רויך גייט אַרויף לעולמי־עולמים 4 אוּן די פיר אוּן צוואַנציק זקנים אוּן די פיר חיות זענען אַנידערגעפאַלן אוּן האָבן זיך געבויקט צו גאָט, וואָס זיצט אויף דעם כּסא־הקבוד, אוּן האָבן געזאָגט: אָמן. הללויה! 5 אוּן אַ קול איז אַרויסגעקומען פון דעם כּסא־הקבוד, אַזוי צו זאָגן: לויבט אונדזער גאָט, אַלע זיינע קנעכט, איר וואָס האָט מורא פאַר אים, די קליינע אוּן די גרויסע.

6 אוּן איך האָב געהערט ווי סע וואָלט געווען דאָס קול פון אַ גרויסן המון אוּן ווי דאָס קול פון אַ סך וואַסערן, אוּן ווי דאָס קול פון שטאַרקע דונערן, אַזוי צו זאָגן: הללויה! ווארים יהוה אלהינו, דער אַלמעכטיקער, קיניגט. 7 לאָמיר זיך פריייען אוּן פריילעך זיין, אוּן אים אפּגעבן כּבוד, ווארים גענענט האָט די חתונה פון דעם לעמעלע, אוּן זיין כּלה האָט זיך אָנגעבריט. 8 אוּן עס איז איר געגעבן געוואָרן, אַז זי זאָל זיך אָנטאָן אין פיינער ליַוונט, ליכטיק אוּן לויטער; ווארים די פיינע ליַוונט זענען די צדקות פון די קדושים.

9 אוּן ער האָט צו מיר געזאָגט: שרייב: וואויל איז די, וואָס זענען געבעטן געוואָרן צו דעם חתונה־מאָלצייט פון דעם לעמעלע. אוּן איך בין אַנידערגעפאַלן פאַר זיינע פיס, זיך צו בוקן פאַר אים. אוּן ער האָט צו מיר געזאָגט: דאָס זענען אמתע רייד פון גאָט. 10 אוּן ער האָט צו מיר געזאָגט: זע, דו טאָרסט עס ניט טאָן! איך בין אַ מיטקנעכט מיט דיר אוּן דיינע ברידער, וואָס האָבן דאָס עדות פון יֵשוּעַן. בוק דיך פאַר גאָט, ווארים דאָס עדות פון יֵשוּעַן איז דער גייסט פון נבואה.

11 אוּן איך האָב געזען דעם הימל אויפגעעפנט, ערשט אַ ווייס פערד. אוּן דער, וואָס איז אויף אים געזעסן, איז גערופן געוואָרן געטריי אוּן וואָרהאַפטיק, אוּן אין רעכטפאַרטיקייט טוט ער משפּטן אוּן מלחמה האַלטן. 12 אוּן זיינע אויגן זענען ווי אַ פלאַם פון פייער, אוּן אויף זיין קאָפּ זענען אַ סך קרוינען; אוּן ער האָט אויפגעשריבן אַ נאָמען, וואָס קיינער קען ניט, אַחוץ ער אַליין. 13 אוּן ער איז אָנגעטאָן

אין אַ מַלבוש, באַשפריצט מיט בלוט, און זיין נאָמען ווערט אָנגערופן: דאָס וואָרט פון גאָט. 14 און די חַיָלות אין הימל זענען אים נאָכגעגאַנגען אויף ווייסע פערד, באַקליידט אין פיינער ליַוונט, ווייס און לויטער. 15 און פון זיין מויל גייט אַרויס אַ שאַרפע שוואָרד, כדי מיט איר צו שלאָגן די גוֹיים; און ער וועט הערשן איבער זיי מיט אַ רוט פון אייזן;[1] און ער טרעט דעם ווייַנקעלטער פון דעם גרימצאָרן פון גאָט, דעם אַלמעכטיקן. 16 און אויף זיין מַלבוש און אויף זיין דיך איז געווען ביי אים אָנגעשריבן אַ נאָמען: מֶלֶך פון מלָכים און האַר פון האַרן.

17 און איך האָב געזען אַ מַלאך שטיין אין דער זון, און ער האָט געשריגן מיט אַ הויך קול און געזאָגט צו אַלע פייגל, וואָס פליען אין מיטן הימל: קומט, און זאַמלט אייך צונויף צו דעם גרויסן מאָלצייט פון גאָט, 18 כדי איר זאָלט עסן דאָס פלייש פון מלָכים, און דאָס פלייש פון הויפטלייַט, און דאָס פלייש פון גיבוֹרים, און דאָס פלייש פון פערד און פון די, וואָס זיצן אויף זיי, און דאָס פלייש פון אַלע מענטשן, סיי פרייַע און סיי קנעכט, סיי קליין און גרויס.

19 און איך האָב געזען די חַיה און די מלָכים פון דער ערד און זייערע חַיָלות פאַרזאַמלט אינאיינעם, מְלחָמה צו האַלטן קעגן אים, וואָס איז געזעסן אויף דעם פערד, און קעגן זיין חַיל. 20 און די חַיה איז געגומען געוואָרן, און מיט איר דער פאַלשער נָביא, וואָס האָט געמאַכט די צייכנס פאַר איר, מיט וועלכער ער האָט אָפּגענאַרט די, וואָס האָבן אָנגענומען דעם צייכן פון דער חַיה און די, וואָס האָבן זיך געבוקט צו איר איקאָנע; זיי ביידע זענען אַרייַנגעוואָרפן געוואָרן לעבעדיקערהייט אין דעם טייך פון פייער, וואָס ברענט מיט שוועבל. 21 און די איבעריקע זענען געטייט געוואָרן מיט דער שוואָרד פון דעם, וואָס איז געזעסן אויף דעם פערד, די שוואָרד וואָס איז אַרויסגעקומען פון זיין מויל; און אַלע פייגל זענען געוואָרן זאַט מיט זייער פלייש.

כ און איך האָב געזען אַ מַלאך אַראָפּנידערן פון הימל, וואָס האָט געהאַט דעם שליסל פון דעם תְהוֹם און אַ גרויסע קייט אין זיין האַנט. 2 און ער האָט אָנגעכאַפּט דעם לינדן־וואָרעם, דעם נָחָש־הַקַדמוֹני, וואָס איז דער שׂוֹטן און שָׂטן, און האָט אים געבונדן אויף טויזנט יאָר, 3 און אים אַרייַנגעוואָרפן אין תְהוֹם אַריין און אים פאַרשלאָסן און פאַרחַתמעט איבער אים, אַז ער זאָל די אומות מער ניט פאַרפירן, ביז די טויזנט יאָר וועלן געענדיקט ווערן; דערנאָכדעם מוז ער באַפרייט ווערן אויף אַ קורצער צייט.

4 און איך האָב געזען טראָנען, און זיי זענען געזעסן אויף זיי, און מִשפּט איז זיי געגעבן געוואָרן; און איך האָב געזען די נשָמות פון די, וואָס זענען געקעפּט געוואָרן פונעוועגן דעם עֵדות פון ישוּעַ און פונעוועגן דעם וואָרט פון גאָט, און אַזוינע, וואָס האָבן זיך ניט געבוקט צו דער חַיה, אויך ניט צו איר איקאָנע, און האָבן ניט געקראָגן דעם צייכן אויף זייער שטערן אוּן אויף זייער האַנט; און זיי

[1] תהלים ב, 8.

זענען לעבעדיק געווָארן, אוּן האָבן געקיניגט מיט מָשִׁיחַן טויזנט יאָר.
5 די איבעריקע פוּן די טויטע זענען ניט לעבעדיק געווָארן, ביז די טויזנט
יאָר וועלן ניט זיין געענדיקט. דאָס איז דער ערשטער תְּחִיַּת־הַמֵּתִים.
6 געבענטשט אוּן הייליק איז דער, וואָס האָט אַ חֵלֶק אין דעם ערשטן
תְּחִיַּת־הַמֵּתִים. איבער די דאָזיקע האָט דער צווייטער טויט ניט קיין
שלִיטה; נייערט זיי וועלן זיין כֹּהֲנים פוּן גאָט אוּן פוּן מָשִׁיחַן, אוּן וועלן
קיניגן מיט אים טויזנט יאָר.
7 אוּן אַז די טויזנט יאָר וועָרן געענדיקט, וועט דער שָׂטָן באַפרייט ווערן
פוּן זיין תּפִיסה, 8 אוּן וועט אַרויסקומען אָפצוּנאַרן די גוֹיִים, וואָס זענען
אין די פיר עקן פוּן דער ערד, גוֹג אוּן מָגוֹג, כְּדי זיי צוּנויפצוּזאַמלען
אינאיינעם צוּ דער מִלחָמה; זייער צאָל איז ווי דאָס זאַמד פוּן דעם יַם.
9 אוּן זיי זענען אַרויפגעגאַנגען איבער דער בריים פוּן דער ערד אוּן
האָבן אַרומגערינגלט דעם לאַגער פוּן די קדוֹשים אוּן די באַליבטע
שטאָט; אוּן אַ פייער האָט אַראָפגענידערט פוּן הימל אוּן האָט זיי
פאַרצערט. 10 אוּן דער שָׂטָן, וואָס האָט זיי פאַרפירט, איז אַריינגעוואָרפן
געוואָרן אין דעם טייך פוּן פייער אוּן שוועבל, וואוּ אויך די חַיה אוּן
דער פאַלשער נָבִיא זענען געווען; אוּן זיי וועלן געפייניקט ווערן טאָג
אוּן נאַכט לעולמי־עולמים.
11 אוּן איך האָב געזען אַ גרויסן ווייסן כִּסא־הקבוד, אוּן דעם, וואָס איז
אויף אים געזעסן, פוּן וועמעס פָּנים די ערד אוּן דער הימל זענען
אַנטרוּנען געוואָרן; אוּן עס איז פאַר זיי ניט געפוּנען געוואָרן קיין פלאַץ.
12 אוּן איך האָב געזען די טויטע, די גרויסע אוּן די קליינע, שטיין פאַר
דעם כִּסא־הקבוד; אוּן ספָּרים זענען געעפנט געוואָרן. אוּן אַן אַנדער
סֵפֶר איז געעפנט געוואָרן, וואָס איז דאָס סֵפֶר־הַחַיִּים. אוּן די טויטע
זענען געמִשפט געוואָרן אויף דעם סמָך פוּן דעם, וואָס איז געווען
געשריבן אין די ספָּרים, לויט זייערע מַעשִׂים. 13 אוּן דער יַם האָט
אַרויסגעגעבן די טויטע, וואָס זענען געווען אין אים; אוּן דער טויט אוּן
דער שאוֹל־הַתַּחתִיה האָבן אַרויסגעגעבן די טויטע, וואָס זענען געווען אין
זיי. אוּן יעדער איז געמִשפט געוואָרן לויט זיינע מַעשִׂים. 14 אוּן דער
טויט אוּן דער שאוֹל־הַתַּחתִיה זענען אַריינגעוואָרפן געוואָרן אין דעם
טייך פוּן פייער. דאָס איז דער צווייטער טויט, דער טייך פוּן פייער.
15 אוּן אויב עמיצער איז ניט געפוּנען געוואָרן אין דעם טייך פוּן סֵפֶר־
הַחַיִּים, איז ער אַריינגעוואָרפן געוואָרן אין דעם טייך פוּן פייער.

כא אוּן איך האָב געזען אַ נייעם הימל אוּן אַ נייע ערד; וואָרים דער
ערשטער הימל אוּן די ערשטע ערד זענען פאַרגאַנגען, אוּן דער יַם איז
מער ניטאָ. 2 אוּן איך האָב געזען די הייליקע שטאָט, אַ נייַ ירוּשָׁלַיִם,
אַראָפנידערן פוּן דעם הימל פוּן גאָט, אָנגעבעריט ווי אַ כַּלה, וואָס איז

אויסגעפּוצט פּאַר איר מאַן. 3 און איך האָב געהערט אַ הויך קול פון דעם כּסא־הקבוד אַרויס, אַזוי צו זאָגן: זע, דאָס משכּן פון גאָט איז מיט די מענטשן, און ער וועט וואוינען מיט זיי, און זיי וועלן זיין זייַן פאָלק, און גאָט אַליין וועט זיין מיט זיי. 4 און ער וועט אָפּווישן יעדע טרער פון זייערע אויגן; און קיין טויט וועט מער ניט זיין, סע וועט אויך ניט זיין קיין טרויער, קיין געווײַן, קיין פּיין, מחמת די ערשטע זאַכן זענען פאַרגאַנגען.

5 און דער, וואָס איז געזעסן אויף דעם כּסא־הקבוד, האָט געזאָגט: זע, איך מאַך אַלצדינג ניי. און ער האָט געזאָגט: שרייב, ווארים די דאָזיקע רייד זענען באַגלויבט און אמת. 6 און ער האָט צו מיר געזאָגט: עס איז געשען! איך בין די אַלף און די תּו, דער אָנהייב און דער סוף. איך ווע געבן דעם, וואָס איז דאָרשטיק, פריי פון דעם קוואַל פון לעבעדיק וואַסער. 7 דער, וואָס איז מנצח, ווע ירשענען די דאָזיקע זאַכן; און איך ווע זיין זייַן גאָט, און ער וועט זיין מיין זון. 8 אָבער פאַר די פחדנים, און אומגלויביקע, און אומווערדיקע, און רוצחים, און נואפים, און מכשפים, און געצענדינערס, און אַלע ליגנער – זייער חלק וועט זיין אין דעם טייך, וואָס ברענט מיט פייער און שוועבל. דאָס איז דער צווייטער טויט.

9 און עס איז געקומען איינער פון די זיבן מלאָכים, וואָס האָבן געהאַט די זיבן בעקנס, וואָס זענען געווען באַלאָדן מיט די זיבן לעצטע מכּות, און ער האָט גערעדט מיט מיר, אַזוי צו זאָגן: קום אַהער, איך ווייל דיר וויזן די כּלה, דאָס וויב פון דעם לעמלע. 10 און ער האָט אין דעם גייסט מיך אַוועקגעפירט צו אַ גרויסן און הויכן באַרג, און האָט מיר געוויזן די הייליקע שטאָט ירושלים אַראָפּנידערן פון דעם הימל פון גאָט 11 מיט דער הערלעכקייט פון גאָט; איר ליכטיקייט איז געווען ענלעך צו זייער אַ טיערן שטיין, ווי דאָס וואָלט געווען אַ יאַספּיס, קלאָר ווי קריסטאַל. 12 און זי האָט געהאַט אַ גרויסע און הויכע מויער מיט צוועלף טויערן, און ביי די טויערן צוועלף מלאָכים, און דערויף זענען געווען אָנגעשריבן נעמען, וואָס זענען די נעמען פון די צוועלף שבטים פון די בני־ישׂראל. 13 אין מזרח זענען געווען דריי טויערן, און אין צפון דריי טויערן, און אין דרום דריי טויערן, און אין מערב דריי טויערן. 14 און די מויער פון דער שטאָט האָט געהאַט צוועלף יסודות, און אויף זיי צוועלף נעמען פון די צוועלף שליחים פון דעם לעמלע. 15 און דער, וואָס האָט גערעדט מיט מיר, האָט געהאַט פאַר אַ מאָס אַ גילדענע רוט, צו מעסטן די שטאָט און די טויערן פון איר און איר מויער. 16 און די שטאָט ליגט פיר־עקיג, און די לענג פון איר איז אַזוי גרויס ווי די בריט. און ער האָט געמאָסטן די שטאָט מיט דער רוט,

צוועלף טויזנט אַקער; די לענג אוּן די בריי̈ט אוּן די הייך פוּן איר זענען
גלייך. 17 אוּן ער האָט געמאָסטן איר מויער, הונדערט פיר אוּן פערציק
איי̈לן, לויט דער מאָס פוּן אַ מענטשן, דאָס איז, פוּן אַ מַלאך. 18 אוּן דאָס
געבי̈י פוּן איר מויער איז געווען יאַספּיס, אוּן די שטאָט איז געווען ריין
גאָלד, ענלעך צוּ לויטערן גלאָז. 19 די יסוֹדות פוּן דער שטאָט־מויער זענען
געווען באַצירט מיט אַלערליי מינים טייערע שטיינער: דער ערשטער יסוֹד
איז יאַספּיס, דער צווייטער סאַפּיר, דער דריטער אַגאַט, דער פערטער
סמאַראַגד, 20 דער פינפטער סאַרדאָניקס, דער זעקסטער רובין, דער
זיבעטער כריסאָליט, דער אַכטער בעריל, דער ניינטער טאָפּאַז, דער
צענטער כריזאָפּראַס, דער עלפטער היאַצינט, דער צוועלפטער אַמעטיסט.
21 אוּן די צוועלף טויערן זענען געווען צוועלף פּערל; יעדער איינער פוּן
די פאַרשידענע טויערן איז געווען פוּן איין פּערל; אוּן די גאָס פוּן דער
שטאָט איז געווען לויטער גאָלד, ווי דורכזיכטיק גלאָז.
22 אוּן איך האָב אין איר ניט געזען קיין הֵיכל; וואָרים יהוה אלהים, דער
אַלמעכטיקער, אוּן דאָס לעמעלע, זענען איר הֵיכל. 23 אוּן די שטאָט האָט
ניט נייטיק געהאַט, ניט די זון, ניט די לבָנה, צוּ שיינען אויף איר; וואָרים
די הערלעכקייט פוּן גאָט האָט זי באַלויכטן, אוּן איר ליכט איז דאָס
לעמעלע. 24 אוּן די אומות וועלן גיין אין איר ליכט, אוּן די מלָכים פוּן דער
ערד וועלן אין איר אַריינברענגען זייער הערלעכקייט. 25 אוּן אירע טויערן
וועלן מער קיינמאָל ניט פאַרשלאָסן ווערן בייטאָג – וואָרים דאָרט וועט
מער ניט זיין קיין נאַכט; 26 אוּן זיי וועלן אַריינברענגען אין איר די
הערלעכקייט אוּן דעם כָּבוד פוּן די אומות; 27 אוּן סע וועט אין איר מער
קיינמאָל ניט אַריינגיין קיין טָמא זאַך, אָדער דער, וואָס טוט
אומווערדיקייט אוּן שֶׁקר, נייערט נאָר די, וואָס זענען פאַרשריבן אין
דעם סֵפֶר־הַחַיים פוּן דעם לעמעלע.
כב אוּן ער האָט מיר געוויזן אַ שטראָם פוּן וואַסער פוּן לעבן, לויטער ווי
קריסטאָל, וואָס איז אַרויס פוּן דעם כִּסא־הקבוד פוּן גאָט אוּן פוּן דעם
לעמעלע, 2 אין דער מיט פוּן איר גאַס. אוּן אויף דער זייט אוּן אויף יענער
זייט פוּן דעם שטראָם איז געווען דער עֵץ־הַחַיים, וואָס האָט געטראָגן
צוועלף מינים פֵּירות, אוּן ברענגט זיין פרוכט יעדן חוֹדש; אוּן די בלעטער
פוּן דעם בוים זענען געווען פאַר דער היילונג פוּן די אומות. 3 אוּן סע וועט
מער ניט זיין קיין קלָלה. אוּן דער כִּסא־הקבוֹד פוּן גאָט אוּן פוּן דעם
לעמעלע וועט זיין דרינען, אוּן זיינע קנעכט וועלן אים דינען; 4 אוּן זיי
וועלן זען זיין פָּנים, אוּן זיין נאָמען וועט זיין אויף זייערע שטערנס. 5 אוּן
סע וועט מער ניט זיין קיין נאַכט, אוּן זיי באַדאַרפן ניט קיין ליכט פוּן קיין
לייכטער אָדער פוּן דער זון; וואָרים יהוה אלהים, וועט זיין זייער ליכט;
אוּן זיי וועלן קיניגן לעולמי עולמים.

6 און ער האָט צו מיר געזאָגט: די דאָזיקע רייד זענען באַגלויבט און
אמת. און יהוה אלהים פון די גייסטער פון די נביאים, האָט געשיקט
זיין מַלאך צו ווייזן זיינע קנעכט דאָס, וואָס מוז בקָרוב געשען. 7 און
זע, איך קום באַלד. וואויל איז דעם, וואָס היט אָפּ די רייד פון דער
נבואה פון דעם דאָזיקן סֵפר.
8 און איך, יוחָנָן, בין דער, וואָס האָט געהערט און געזען די דאָזיקע
זאַכן. און בעת איך האָב געהערט און געזען, בין איך אַנידערגעפאַלן
צו בוקן זיך פאַר די פיס פון דעם מַלאך, וואָס האָט מיר דאָס געוויזן.
9 און ער האָט צו מיר געזאָגט: דו זאָלסט עס ניט טאָן! איך בין אַ
מיטקנעכט מיט דיר און מיט דיינע ברידער, די נביאים, און מיט די,
וואָס היטן די רייד פון דעם דאָזיקן סֵפר. בוק דיך צו גאָט!
10 און ער האָט צו מיר געזאָגט: פאַרזיגלט ניט די רייד פון דער נבואה
פון דעם דאָזיקן סֵפר; וואָרים די צייט איז נאָענט. 11 דער, וואָס איז
אומגערעכט, זאָל ער ווייטער טאָן אומגערעכטיקייט; און דער, וואָס
איז טָמא, לאָז ער ווייטער זיך מטַמא זיין; און דער, וואָס איז אַ צַדיק,
לאָז ער טאָן צדקות; און דער, וואָס איז הייליק, זאָל ער זיך ווייטער
הייליקן. 12 זע, איך קום באַלד, און מיין שׂכַר איז מיט מיר, צו
פאַרגעלטן יעדן איינעם לויט זיינע מַעשׂים.
13 איך בין די אַלֶף און די תָּוו, דער ערשטער און דער לעצטער, דער
אָנהייב און דער סוֹף. 14 וואויל איז די, וואָס וואַשן זייערע קליידער,
כדי זיי זאָלן האָבן רשות צו דעם עֵץ־הַחַיִּים, און זאָלן אַרייַנגיין דורך
די טויערן אין דער שטאָט אַריין. 15 דרויסן זענען די הינט, און די
מכַשפים, און די נואפים, און די רוצחים, און די געצענדינער, און יעדער
איינער, וואָס דאָט ליב און גיט זיך אָפּ מיט שֶׁקר.
16 איך, יֵשׁוּעַ, האָב געשיקט מיין מַלאך צו אייך מיט דעם דאָזיקן עֵדות
פאַר די קהילות. איך בין דער שׁוֹרֶש און דער שטאַם פון דָּוִדן,[1] דער
גלאַנצנדיקער מאָרגנשטערן.
17 און דער גייסט און די כַּלה זאָגן: קום. און דער, וואָס הערט, לאָז
ער זאָגן: קום. און דער, וואָס איז דאָרשטיק, לאָז ער קומען; דער,
וואָס וויל, לאָז ער נעמען פריי דאָס וואַסער פון לעבן.
18 איך זאָג עֵדות יעדן איינעם, וואָס הערט די רייד פון דער נבואה פון
דעם דאָזיקן סֵפר: אויב עמיצער וועט מערן צו זיי, דעם וועט גאָט
מערן די מַכּות, וואָס זענען פאַרשריבן אין דעם דאָזיקן סֵפר; 19 און
אויב עמיצער וועט מינערן פון די רייד פון דעם סֵפר פון

[1] ישעיה יא, 1, 10.

דער דאָזיקער נובואה, דעם וועט גאָט מינערן זיין חֵלֶק פון דעם עֵץ־הַחַיִּים אוּן פון דער הייליקער שטאָט, וואָס זענען פאַרשריבן אין דעם דאָזיקן סֵפר.

20 דער, וואָס זאָגט עדות אויף די דאָזיקע זאַכן, זאָגט: יָא, איך קום באַלד. אָמֵן, קום האַר יֵשׁוּעַ!

21 דער חֶסֶד פון דעם האַר יֵשׁוּעַ זאָל זיין מיט אייך אַלע. אָמֵן.